तिलक-महाराष्ट्र-विद्यापीठ-शाखाभूत –

वैदिक-संशोधन-मण्डलेन-प्रकाशिता

मीमांसा-उध्दरण-कोशः

(शाबरभाष्योद्धरणानां गवेषितमूलानां कोशः)



संपादकः

श्री. धन्नालाल जवाहरलाल अग्रवाल

मुद्रणालये पुनरीक्षकः

श्री. ह. ना. जोशी

शाके १९०६

Printed by
T. N. Dharmadhikari
Vaidika Saṁśodhana Maṇḍala Mudraṇālaya,
PUNE 37.

First Edition
Copies 750

Price Rs. 120/- 2 5

Published by
T. N. Dharmadhikari and H. N. Joshi,
Secretaries, Vaidika Saṁśodhana Maṇḍala,
Pune 37.

Tilaka-Mahārāṣṭra-Vidyāpīṭha

VAIDIKA SAṀŚODHANA MAṆḌALA
PUNE 37.

MĪMĀṀSĀ UDDHARAṆA KOŚA

(The citations from Śābara-bhāṣya traced to their original sources)

EDITOR

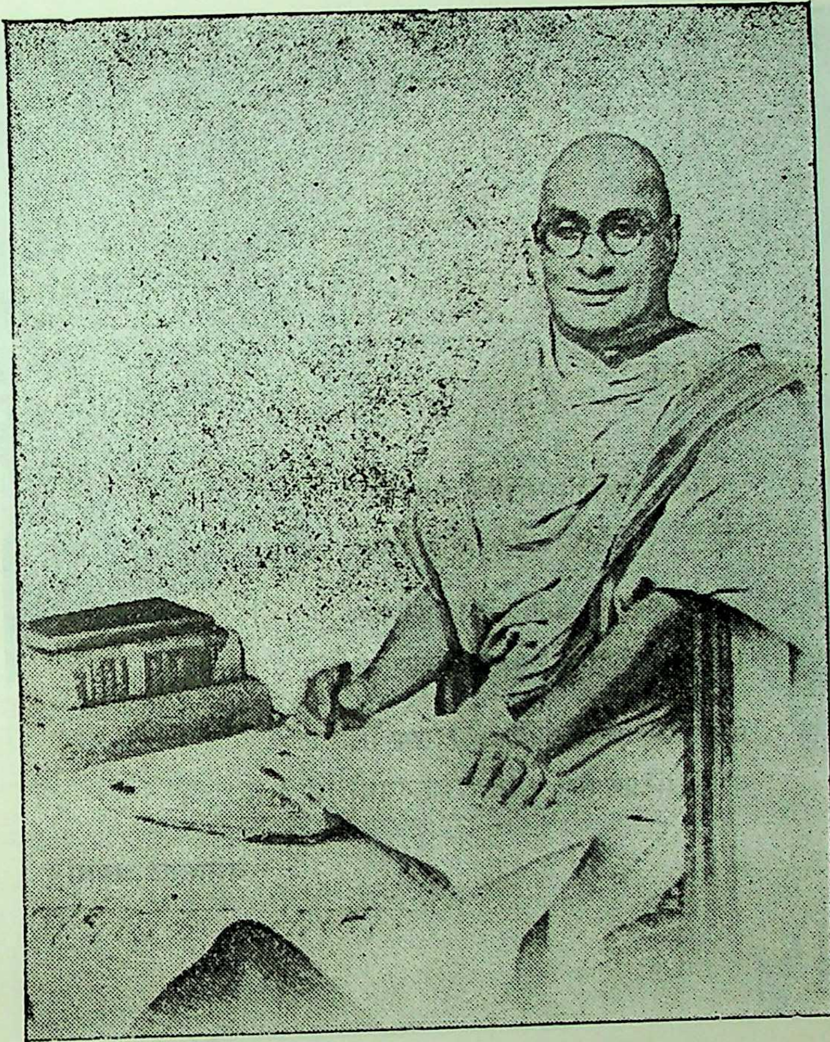
D. J. AGRAWAL

SEEN THROUGH PRESS

BY

H. N. JOSHI

1985



ब्रह्मीभूतेभ्यः करवीरमठाधीशेभ्यः -
श्रीमज्जगद्गुरु - श्रीशंकराचार्य - श्रीविद्याशंकर - भारती -
(डॉ. कूर्तकोटि) - महाशयेभ्यः ग्रन्थोऽयं समर्प्यते ।

अर्पण - पत्रिका

धन्योऽहं पूर्वमीमांसावाक्यकोशसमर्पणे ।
लेखने स्फूर्तिदातारः कूर्तकोटिमहोदयाः ॥ १ ॥

पूज्याः श्रीशंकराचार्या महाभागवतोत्तमाः ।
सदैव वन्दनीयास्ते प्राच्यविद्याविशारदाः ॥ २ ॥

धन्नालालेन ग्रन्थोऽयं विनीतेन समर्प्यते ।
कोटिकोटिप्रणामैश्च कूर्तकोटिपदाब्जयोः ॥ ३ ॥

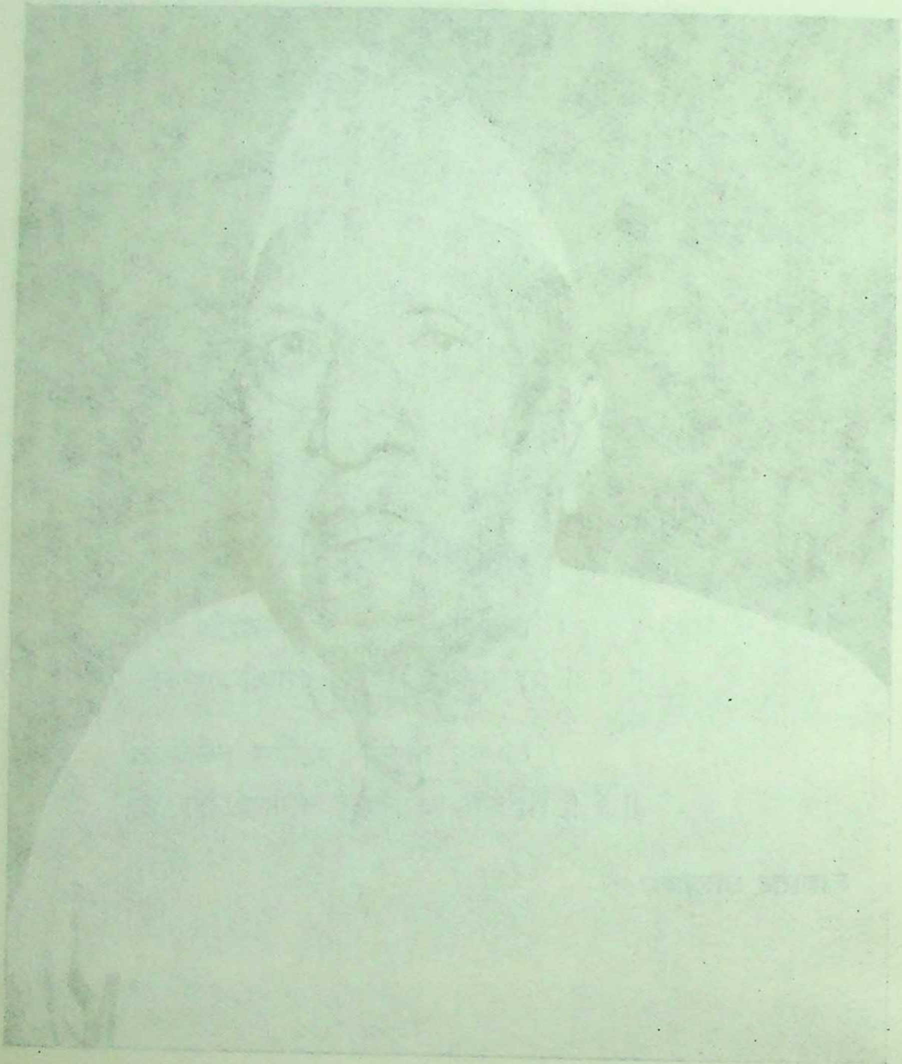
– धन्नालाल अग्रवाल



संपादक :

श्रीमान् धन्नालाल जवाहरलाल अग्रवाल

नासिक



FOREWORD

The Vaidika Saṁśodhana Maṇḍala had great pleasure in undertaking and completing the publication of the 'Pūrva-mīmāṁsā-Uddharaṇa-kośaḥ'.

'The Pūrva-mīmāṁsā-Uddharaṇa-kośaḥ' is a book containing citations from the commentary of Śabara-swāmin on Pūrva-mīmāṁsā or Karma-mīmāṁsā, Sūtras of Jaimini (Śābara-bhāṣyam); the Tantra-vārtikam and the Jaiminīya-Nyāyamālāvistaraḥ. These citations are from most varied and intricate sources. The vast body of these citations cover the entire Vedic and allied literature viz. Vedas, Vedāṅgas, Smṛtis, Purāṇas, Āyurveda and also other Sanskrit literature. They are arranged according to Devanāgarī alphabetic order.

The plan of the presentation of this book is as follows : - First the source of the citation is given; then comes the text of the citation and the last is its allocation in the Pūrva-mīmāṁsā treatise. A good number of citations was untraced. While going through the press, we have tried to trace out the origin of the many of them which have been presented in the appendix No. 1 under the title of मुद्रणानन्तरं समुपलब्धमूलानि उद्धरणानि, yet many of the citations remained untraced. They have been given in apendix No. 2 for the scholars to trace their origin. The special feature of this book would be that the editor has explained the *Mantras* of the *Sāmans* with their sources from the Ṛgveda, under the relevant *Sāma* citation.

The editor of this book, Shriman Dhannalal Jawaharlal Agrawal is a man of around ninty years of age. He represents the generation inspired by the great patriot and scholar, the late Lokamanya Bal Gangadhar Tilak. Though a man of business he vertically developed his studies in Sanskrit throughout the life, under the enlightened guidance of Dr. Kurtakoti, the Śaṅkarācārya of *Karavīra Pīṭha.* He has taken years of labour to prepare and complete this book. He deserves commendation as the job is very difficult and requires patience.

We express our deep sense of gratitude to Shriman Dhannalal Agrawal for not only giving the opportunity to the Maṇḍala to publish this book but also for the generous donation to the Maṇḍala. He also donated his collection of rare Sanskrit books to the Library of the Maṇḍala. Shri. S. K. Navare, M. A. a research scholar of the Maṇḍala, assisted me in the editorial arrangement of the text in tracing the untraced citations and in the correction of proofs through the press. My thanks are due to him.

Vaidika Saṁśodhana Maṇḍala has been brought under the Scheme of Ādarśa Sanskrit Śodha Saṁstā; by the Central Ministry of Education, New Delhi, since June 1983. The Maṇḍala thus receives an overall patronage from the central as well as from the State Government of Maharashtra. We record our deep sense of gratitude to both the Governments for their kind patronge.

I hope this book will be of immense use to the scholars and students of Vedas and Pūrva-mīmāṁsā.

Mārgaśīrṣa Pūrṇimā, Śake 1906, 7th December 1984.

H. N. Joshi
Secretary,
Vaidika Saṁśodhana Maṇḍala, Pune-37.

निवेदनम्

श्रीमज्जगद्गुरु-श्रीशंकराचार्य-श्रीविद्याशंकर-भारती- (डॉ. कूर्तकोटि)-मुखारविन्दात् निःसृतं मकरन्दायमानं ब्रह्मसूत्रशांकरभाष्यपीयूषं सप्ताष्टवर्षाणि श्रावं श्रावम् अनवद्यवेदान्तविद्याया अगाधे महोदधौ तीर्थेनेव मे अकिञ्चित्करोऽपि सुलभावतारः समजनि । ईशानुग्रहवशात् तदात्वे मया ब्रह्मसूत्रशांकरभाष्यस्य हिन्दीभाषानुवादोऽपि विहितः स्वान्तःसुखाय । टीकोपटीकाबृंहिते अस्मिन् शांकरभाष्ये उद्धृतानामुद्धरणानां संकलनं विधाय मूलमपि तेषां बहुशो गवेषितम् । श्रीमतां डॉ. कूर्तकोटि-आचार्यपदानां प्रेरणयैव श्रीमद्भगवद्गीताया उपनिषदां च चौपायीवृत्तेन हिन्दीभाषानुवादोऽपि मया विहितः ।

अथैकदा आचार्यपादैः प्रवर्तितायां ब्रह्मविद्यागोष्ठ्यां प्रसङ्गवशात् शाबरीयं मीमांसाभाष्यं दृष्टिपथं मेऽवतीर्णम् । पिपठिषया अवलोक्यमाने तस्मिन्नपि भाष्ये अन्येभ्यः बहुभ्यः ग्रन्थेभ्यः उद्धृतानि बहूनि उद्धरणानि दर्शं दर्शं किंमूलानि इमानीति जिज्ञासा मे मनसि समजनि । अध्ययनाध्यापनपरिपाटीतः प्रायशः निर्वासितोऽयं मीमांसाविषयः वैदिककर्मकाण्डस्य विरलतर-प्रचारत्वात् क्लिष्टतरः आकलयितुमिति सुस्पष्टं निर्दिष्टेऽपि आचार्यपादैः, चापलत्वात् सनिर्बन्धं मीमांसाभाष्योद्धरण-मूल-गवेषणे मनसा कृतप्रतिज्ञोऽहमभवम् । यत्सत्यं तदात्वे हि 'अग्निहोत्री' इति केषांचन उपाख्यया भववीति केवलम् अध्यगच्छं, नाग्निहोत्रं नतरां दर्शपूर्णमासादि । एवं स्थिते आचार्यपादानां प्रेरणैव मां वैदिकस्य कर्मकाण्डस्य गवेषणे प्रायोजयत् यद्वशात् सर्वोऽपि वेदसार्थः सब्राह्मणः सकल्पश्च मया द्वादश वर्षाणि आलोडितः । परिणामतश्च महता परिश्रमेण मीमांसाभाष्योद्धरणकोशं संपादितवान् ।

कोशसंपादनकर्मणि मया अनुभूतान् परिश्रमान् क्लेशान् च विज्ञाय-पुण्यपत्तनस्थ-वैदिक-संशोधनमण्डलाधिकृतैः कोशोऽयं मुद्रणार्थं प्रकाशनार्थं च स्वीकृत इति तेभ्यः हार्दान् साधुवादान् वितरामि ।

येषां प्रेरणया ग्रन्थोऽयं मया संपादितः तेभ्यः ब्रह्मीभूतेभ्यः श्रीमज्जगद्गुरु-श्रीशंकराचार्य-श्रीविद्याशंकरभारती-(डॉ. कूर्तकोटि)-महाशयेभ्यः ग्रन्थमिमं समर्प्य अंशेनापि तेषामृणमपाकर्तुमीहे ।

श्रमं मे सज्जनाः विद्वांसः विजानीयुरिति विश्वस्य तेषामेव तोषाय ग्रन्थोऽयं प्रकल्पताम् इति आशास्ते....

विदुषां वशंवदः
घन्नालालः अग्रवालः ।

मार्गशीर्ष शु॥ १५
दत्तात्रेयजयन्ती ॥ शके १९०६
दि ७-१२-१९८४

संक्षेपविवरणम्

अथर्व – अथर्ववेदसंहिता
अमर – अमरकोशः
आप – आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्
आपध – आपस्तम्बधर्मसूत्रम्
आप यज्ञपरिभाषा – आपस्तम्बयज्ञपरिभाषा
आयु – आयुर्वेदः
आर्षेय – आर्षेयब्राह्मणम्
आश्व – आश्वलायनश्रौतसूत्रम्
आश्वगृ – आश्वलायनगृह्यसूत्रम्
उणादि – पाणिनीय उणादिसूत्रम्
ऋ – ऋग्वेदसंहिता
ऐब्रा – ऐतरेयब्राह्मणम्
का – काशिका
काठक/काठकसं – कृष्णयजुर्वेदीयकाठकसंहिता
कात्या – कात्यायनश्रौतसूत्रम्
कात्यास्मृ – कात्यायनस्मृतिः
गोपथ – गोपथब्राह्मणम्
गोभिलगृ – गोभिलगृह्यसूत्रम्
गोभिलस्मृ – गोभिलस्मृतिः
गौतमध – गौतमधर्मसूत्राणि
गौतमस्मृ – गौतमस्मृतिः
चरक – चरकसंहिता
छां/छांउ – छान्दोग्योपनिषद्
जैब्रा – जैमिनीयब्राह्मणम्
जैसू – जैमिनीयपूर्वमीमांसासूत्राणि
तं – तन्त्रवार्तिकम्
तां – ताण्ड्यमहाब्राह्मणम्
तैआ – तैत्तिरीयारण्यकम्
तैउ – तैत्तिरीयोपनिषत्
तैब्रा – तैत्तिरीयब्राह्मणम्
तैसं – कृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयसंहिता
द्राह्यायणगृ – द्राह्यायणगृह्यसूत्रम्
नि/निरु – निरुक्तम्
न्यामा – जैमिनीयन्यायमालाविस्तरः
न्यासू – न्यायसूत्रम्
पा – पाणिनीय व्याकरणसूत्राणि
पा परिभाषा – पाणिनीयपरिभाषा
पाम – पातञ्जलमहाभाष्यम्
बृ/बृउ – बृहदारण्यकोपनिषत्
बृहस्पतिस्मृ – बृहस्पतिस्मृतिः
बौधा – बौधायनश्रौतसूत्रम्
बौधागृ – बौधायनगृह्यसूत्रम्
बौध/बौधाध – बौधायनधर्मसूत्रम्
भर/भरद्वाज – भरद्वाजश्रौतसूत्रम्
भर परिशेषे – भरद्वाजपरिशेषसूत्रे
भारते – महाभारतम्
मनुस्मृ – मनुस्मृतिः
मा/माश्रौ – मानवश्रौतसूत्रम्
मुण्डकउ – मुण्डकोपनिषत्
मैउ – मैत्रायण्युपनिषत्
मैसं – कृष्णयजुर्वेदीयमैत्रायणीयसंहिता
याज्ञस्मृ – याज्ञवल्क्यस्मृतिः
वासं/वाजसं – शुक्लयजुर्वेदीयवाजसनेयि-माध्यन्दिनसंहिता
ला/लाट्या – लाट्यायनश्रौतसूत्रम्
लिखितस्मृ – लिखितस्मृतिः
वसिष्ठस्मृ – वसिष्ठस्मृतिः
वा – वार्तिकम् (पाणिनीयम्)
वाराह – वाराहश्रौतसूत्रम्
वाराहगृ – वाराहगृह्यसूत्रम्
विष्णुधर्मोत्तर पु. – विष्णुधर्मोत्तरपुराणम्
शत – शतपथब्राह्मणम्
शांब्रा – शाङ्खायनब्राह्मणम्
शाभा – शाबरभाष्यम्
शुयस – शुक्लयजुर्वेदसर्वानुक्रमणी
श्लोक – श्लोकवार्तिकम्
षड् – षड्विंशब्राह्मणम्
सङ्कर्ष – सङ्कर्षसूत्रम्
सत्या/सत्याषाढ – सत्याषाढश्रौतसूत्रम्
साङ्ख्यसू – साङ्ख्यसूत्रम्
साम – सामवेदसंहिता
सायण – सायणभाष्यम्
सुश्रुतशा – सुश्रुतसंहिता शारीरस्थान

॥ श्रीः ॥

पूर्वमीमांसा-उध्दरणकोशः

[श्रीजैमिनिसूत्र–शाबरभाष्य–तन्त्रवार्तिक–टुप्टीका–माधवीयन्यायमालासु उद्धृतानां वाक्यानां तदंशानां वा गवेषितमूलानां कोशः]

पा ६.१.१०१	अकः सवर्णदीर्घत्वम् । १.३.३.
मनु ११.९६	अकार्यम् अन्यत् कुर्याद् हि ब्राह्मणो मदमोहितः। १.३.७ तं
मनु ११.४४	अकुर्वन् विहितं कर्म (निन्दितं च समाचरन्)। ३.६.४३ तं
तैब्रा ३.१२.५.१२	अक्ताः शर्करा उपदधाति तेजो वै घृतम्। १.४.२४; (१,४.२९ न्यामा)
ऋ १०.३४	अक्षसूक्तम्। २.१.२२
छांउ ३.१७.६	अक्षितमसि। २.१.३७ न्यामा
पाम ७.१.७७	अक्षी ते इन्द्र पिङ्गले। २.१.३२
शत ५.४.४.२३	अक्षैर् दीव्यति। ५.२.२१; (२.१.२३ तं)
अष्टाङ्गहृदय–उत्तरस्थान १६.३२	अक्ष्यामये मुद्गौदनो भोक्तव्यः। ७.१.८ मुद्गौदनं भोजनं निवातशय्या च। १०.३.३२; १०.५.८१
आप १९.१३.९	अखण्डाम् अकृष्णलाम् इष्टकां कुर्यात्। ३.६.३५
तैसं १.६.६	अगन्म सुवः। ९.१.४-५ न्यामा
मैसं १.४.२	अगन्म स्वः सं ज्योतिषाऽभूम। ९.१.४
तैसं ५.१.२	अगृभ्णन् रशनाम् ऋतस्य। १२.३.२५ न्यामा
शत १४.६.९.२८	अगृह्यो न हि गृह्यते। १.१.५
लाट्यायन १.४.२	अग्न आगच्छ रोहिताश्व बृहद्भानो धूमकेतो जातवेदो विचर्षण। (आग्नेयी सुब्रह्मण्या) ९.१.४४
ऋ ६.१६.१०	अग्न आ याहि वीतये (गृणानो हव्यदातये। नि होता सत्सि बर्हिषि।) ३.२.३ तं; (२.१.३२ न्यामा)
तैसं २.२.३	अग्नये कामाय अष्टाकपालं निर्वपति। १०.२.४४-४५ न्यामा
तैब्रा ३.१.४.१	अग्नये कृत्तिकाभ्यः पुरोडाशम् अष्टाकपालं निर्वपति, सोऽत्र जुहोति अग्नये स्वाहा कृत्तिकाभ्यः स्वाहा अम्बायै स्वाहा (दुलायै स्वाहा) नितत्न्यै स्वाहाऽभ्रयन्त्यै स्वाहा मेघयन्त्यै स्वाहा वर्षयन्त्यै स्वाहा चुपुणिकायै स्वाहा। ५.२.१७; १०.४.१
तैब्रा ३.१.१.१	अग्नये कृत्तिकाभ्यः पुरोडाशम् अष्टाकपालं निर्वपति तत्र 'अग्निर्नः पातु कृत्तिकाः', 'यस्य भान्ति रश्मयः' पुरोनुवाक्या याज्या च। ५.२.१७-२० न्यामा
तैसं २.२.२	अग्नये क्षामवते पुरोडाशम् अष्टाकपालं निर्वपेत्, यस्य आहिताग्नेः सतोऽग्निर्गृहान् दहेत्। ४.१.२, ३

तैसं १.८.१० अग्नये गृहपतये असितानां (कृष्णानां व्रीहीणाम्) सोमाय वनस्पतये श्यामाकं चरुम् । ५.२.१३

शत ५.३.३.३ तैसं १.८.१० अग्नये गृहपतये आशूनां (तण्डुलानाम्) अष्टाकपालं निर्वपेत् । सोमाय वनस्पतये श्यामाकं चरुम् । ११.३.१५ जैन्या. [तृणबीजं तु श्यामाको व्रीहिर् आशु च पाटलः । अमर (२.१५) ।].

मैसं १.८.७ अग्नये च प्रजापतये च सायं जुहोति (सूर्याय प्रजापतये च प्रातः) । ७.३.४

तैब्रा ३.६.१.८ अग्नये छागस्य वपाया मेदसोऽनुब्रूहि । ९.३.५.

तैसं १.१.४ अग्नये जुष्टं निर्वपामि । २.१.४७, ९.१.३६, ९.१.३८, ३९, ९.३.१

तैसं २.२.४ अग्नये ज्योतिष्मतेऽष्टाकपालं निर्वपेत् यस्य अग्निरुद्धृतोऽहुतेऽग्निहोत्र उद्वायेत् । ९.४.२८, २९

तैसं २.३.२ अग्नये दात्रे पुरोडाशम् अष्टाकपालं निर्वपेत् इन्द्राय प्रदात्रे पुरोडाशम् एकादशकपालं दधि मधु घृतम् आपो धानाः तत्संसृष्टम् एतद् वै पशूनां रूपं प्राजापत्यं भवति । १२.२.२२ न्यामा

तैसं १.८.४ अग्नयेऽनीकवते प्रातर् अष्टाकपालो मरुद्भ्यः सांतपनेभ्यो मध्यंदिने चरुर् मरुद्भ्यो गृहमेधिभ्यः सर्वासां दुग्धे सायम् ओदनम् । ५.१.१९-२२ न्यामा

तैसं २.२.२ अग्नये पथिकृते पुरोडाशम् अष्टाकपालं निर्वपति यो दर्शपूर्णमासयाजी सन् अमावास्यां पौर्णमासीं वा अतिपातयेत् । ५.३.३२-३६ न्यामा

तैब्रा १.१.६.२-४ अग्नये पवमानाय अष्टाकपालं निर्वपेत् अग्नये पावकाय अग्नये शुचये । ३.६.११, १६;१०.२.६३; १०.४.२६, ३०

तैब्रा १.१.५ अग्नये पावकाय अग्नये शुचये । ८.३.१,३

शत २.४.४.८ अग्नये पुरोडाशो भवति (अग्नीषोमाभ्यां च) । ६.३.५

मैसं २.१.११ अग्नये रक्षोघ्नेऽष्टाकपालं निर्वपेद् यो रक्षोभ्यो बिभीयात् । ... नक्तं याजयेत् । १२.२.१४

काठक सं १०.५ अग्नये अवद्यति । (पशुपुरोडाशतन्त्रे अस्विष्टकृच्छब्दकं स्यात्) । १२.३.३

तैब्रा ३.७.३.५ अग्नये विविचयेऽष्टाकपालं पुरोडाशं निर्वपेद् यस्याहिताग्नेर् अन्यैर् अग्निभिर् अग्नयः संसृज्येरन् । ६.६.२९

मैसं २.२.३ अग्नये वैश्वानराय द्वादशकपालं निर्वपेत् सपत्नम् अभिध्रोष्यन् (समान्तं अभिध्रोक्ष्यन्) । ३.२.२०

मैसं २.१.२ अग्नये वैश्वानराय द्वादशकपालं निर्वपेद् रुक्कामः । कामाय । ३.२.२० (तैसं २.२.३ अग्नये रुक्मवते...)

शत १२.४.४.५ अग्नये शुचयेऽष्टाकपालं निर्वपेद् यस्य अग्निः प्रादाव्येन सह संसृज्यते, अशुचितर एष योऽग्निः प्रादाव्यः । १२.४.२२

मैसं ३.७.१ अग्नये समवद्यति । १०.७.३४

तैसं ६.३.७ अग्नये समिध्यमानाय अनुब्रूहि ।

तैब्रा ३.१.४.१ अग्नये स्वाहा कृत्तिकाभ्यः स्वाहा अम्बायै स्वाहा दुलायै स्वाहा । १०.४.१-२ न्यामा

तब्रा १.७.४.४ अग्नये स्विष्टकृते अवद्यति । १०.७.३४ न्यामा

तैब्रा १.७.४.४	अग्नये स्विष्टकृते समवद्यति। ३.५.३; १२.३.३, ७
वासं ८.१०	अग्ना३इ पत्नीवन् सजूर् देवेन त्वष्ट्रा सोमं पिब। ३.२.३५
तैसं १.१.१२	अग्नाविष्णू मा वाम् अवक्रमिषं विजिहाथां मा मा संताप्तम्। ३.८.२८
तैब्रा ३.७.४.३	अग्निं गृह्णामि सुरथं यो मयोभूः य उद्यन्तम् आरोहति सूर्यमह्ने। आदित्यं ज्योतिषां ज्योतिरुत्तमम्। श्वो यज्ञाय रमतां देवताभ्यः। ९.२.३०-३१ न्यामा
तैब्रा ३.१२.५.१२	अग्निचयनं कृत्वा न तावत्येव स्थातव्यम्, सौत्रामणिसंज्ञकोऽपरो यागः कर्तव्यः। ४.३.४०
मैसं ३.४.८	अग्निचिता पक्षिणो न अशितव्याः। ५.३ २६
तैसं ५.४.९	अग्निचिद् वर्षति न धावेत्। ५.३.२६
मैसं ३.३.१	अग्निचित् न स्त्रियाम् उपेयात। ५.३.२६
तैब्रा ३.१२.५.१२	अग्निं चित्वा सौत्रामण्या यजेत मैत्रावरुण्या आमिक्षया वा। ४.३.२९, ४०; १०.२.३९
तैब्रा ३.१२.५.६	अग्निं चिनुते। २.३.२१-२३ न्यामा
ऋ १. १	अग्निदेवत्यं सूक्तम् – अग्निमीळे पुरोहितम्...। १०.४.२३
काठक सं ८.१०	अग्निदेवत्यं हविः। १०.४.२३ [आग्नेयानि हवींषि।]
ऋ १.१२.६	अग्निना अग्निः समिध्यते कविर्गृहपतिर्युवा। हव्यवाड् जुह्वास्यः। १.३.२४ तं
काठक सं १९.८	अग्निभ्यः कामेभ्यः पशव आलभ्यन्ते कामा वा अग्नयः आग्नेयाः पुरोडाशाः आग्नेयाः हि पशवः। १०.१.२९
तैब्रा ३.५.३.२	अग्निम् अग्न आवह सोमम् आवह अग्निम् आवह। ९.२.५५, १०.१.१७, १०.७.२५-२६
तैब्रा ३.६.१५	अग्निम् अद्य होतारम् अवृणीत अयं यजमानः सुतासुती। १२.२.३१ तं
तैब्रा ३.६.१५	अग्निमद्येति। (अग्निम् अद्य इति) सूक्तवाकप्रैषः। १२.२.३१
तैसं ६.२.३.१	अग्निम् अनीकं सोमं शल्यं विष्णुं तेजनम् इति [तम् इषुं देवाः समस्कुर्वन्।] १०.७.४६
तैब्रा १.१.२.६	अग्निमादधीत। २.३.२१-२३ न्यामा
ऋ १.१.१	अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम्। होतारं रत्नधातमम्। २.१.३५
आश्व गृ ४.८ शांब्रा ३.६	अग्निमुखा वै देवाः। ३.४.३७ तं
तैसं २.६.३.४	अग्निमुद्दिश्याष्टाकपालः पौर्णमास्याम् अमावास्यायां च त्यज्यते। ६.३.१८ यदाग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यायां च अच्युतो भवति। (६.४.१)
तां २१.२.९	अग्निम् उपनिधाय स्तुवते। ७.३.३०
तैब्रा १.६.३.३	अग्निं मन्थन्ति। ७.१.१७
मैसं ३.४.४.	अग्निं युनज्मि शवसा घृतेन इति जुहोति अग्निम् एव एतद् युनक्ति। ११.३.१७
काठक सं ८.११	अग्निं वै सृष्टम् अग्निहोत्रेण अनुद्रवन्ति। ५.३.२१

मैसं १.८.९ अग्निं समाधाय वाचं यत्वा दंपती सर्वांहम् उपासीयाताम्। १२.३.१७
अग्निं संमार्ष्टि। २.१.९, १०
तैसं ४.१.११ अग्निं स्तोमेन बोधय, समिधानो अमर्त्यम्। हव्या देवेषु नो दधत्। १०.४.३१
तैब्रा १.६.६.६ अग्निं स्विष्टकृतं यजति यज्ञमेव प्रतिष्ठापयति। १०.३.११
अवभृथ साम १८१३, [अग्निं होतारं मन्ये दास्वन्तं वसोः सूनुं सहसो जातवेदसं विप्रं न जातवेदसम्।
ऋ १.१२७.१ य ऊर्ध्वया स्वध्वरो देवो देवाच्या कृपा। घृतस्य विभ्राष्टिमनु वष्टि शोचिषा]
अवभृथ साम १८१४ आजुह्वानस्य सर्पिषः। यजिष्ठं त्वा यजमाना हुवेम ज्येष्ठमगिरसां विप्र मन्मभिर् विप्रेभिः शुक्र मन्मभिः। परिज्मानमिव द्यां होतारं चर्षणीनाम्।
ऋ १.१२७.२ शोचिष्केशं वृषणं यमिमा विशः प्रावन्तु जूतये विशः।
साम १८१५ स हि पुरू चिदोजसा विरुक्मता दीद्यानो भवति द्रुहन्तरः परशुर् न द्रुहन्तरः।
ऋ १.१२७.३ [वीळु चिद्यस्य समृतौ श्रुवद्वनेव यत् स्थिरम्। निष्षहमाणो यमते नायते धन्वासहा नायते।] ऐन्द्रयाम् अवभृथसाम गायति। ९.२.३४;३.२.२१ तं
तैब्रा ३.५.१०.२-३ अग्निरिदं हविरजुषत अवीवृधत महो ज्यायोऽक्रत। ३.२.१३-१९
तैसं २.६.९ अग्निरिदं हविरजुषत इत्याह या अयाक्ष्म देवतास्ता अरीरधाम इति वाव एतद् आह। ३.२.१५-१८ न्यामा
तैब्रा २.१.९.२ अग्निर् ज्योतिर् ज्योतिर् अग्निः स्वाहा इति सायं जुहोति सूर्यो ज्योतिर् ज्योतिः सूर्यः स्वाहा इति प्रातः। १.२.१२ तं
तंब्रा २.१.२.१० अग्निर् ज्योतिर् ज्योतिः सूर्यः स्वाहा इति सायं सूर्यो ज्योतिर् ज्योतिरग्निः स्वाहा इति प्रातः। १.२.१२ तं
तैसं ४.३.७.२५-२८ अग्निर् देवता वातो देवता सूर्यो देवता चन्द्रमा देवता। १०.४.२३
शत १.५.१.५ अग्निर् देवो दैव्यो होता देवान् यक्षत् (दर्शपूर्णमासयोर् होतुर्वरणम्) १२.१.३५
तैब्रा ३.१.१.१ अग्निर् नः पातु कृत्तिकाः नक्षत्रं देवमिन्द्रियम्। इदमासां विचक्षणं हविरासं जुहोतन। ५.२.१७-२० न्यामा
तैब्रा ३.१.१.१ यस्य भान्ति रश्मयो यस्य केतवः। यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्वा। ५.२.१७-२० न्यामा
ऋ ५.१४.१ [अग्निर् बुध्नन्वान्।] १०.४.३० अग्निं स्तोमेन बोधय। १०.४-३१
तैसं ३.४.५ अग्निर् भूतानाम् अधिपतिः स माऽवतु इत्यादयोऽभ्यातानमन्त्राः। ३.४.३१-३३ न्यामा
तैसं १.५.५ अग्निर् मूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्या अयम्। अपां रेतांसि जिन्वति। २.१-३३, ८.१.३१, १२.४.१
आश्वगृ १.२३.८ अग्निर् मे होता स मे होता होतस्त्वं मे होता इति सौमिके होतृवरणम्। १०.२.३४, १२.१.३४
तैसं ६.२.२ अग्निर् वसुभिः सोमो रुद्रैः इन्द्रो मरुद्भिः वरुण आदित्यैः बृहस्पतिर् विश्वेदेवैः। १२.१.२७
तैसं ४.३.१३ अग्निर् वृत्राणि जङ्घनद् द्रविणस्युर् विपन्यया। समिद्धः शुक्र आहुतः। १.३.३०
मैसं २.१.१० अग्निर् वै देवानां पथिकृत् स्वेन भागधेयेन उपासीरन् स एवैनं पन्थानम् अपि नयति स एनं व्रतमालम्भयति। १२.३.१६

तैआ ३.३	अग्निर् होता अश्विनौ अध्वर्यू रुद्रो अग्नीत् मित्र उपवक्ता। ३.७.८-१० न्यामा
तैसं ५.२.७	अग्निश्चेतव्यः। ५.३.१६ [रुक्मम् उपदधाति अमृतं वै हिरण्यम् अमृते एव अग्निं चिनुते।]
शत ४.४.५.८	अग्निष्टपति। ९.२.३७ स गायति 'अग्निष्टपति' प्रतिदहत्यहावोऽह्वाव।
शत १३.७.१.३	अग्निष्टुति आग्नेया ग्रहा भवन्ति। २.१.२६, १०.४.४९
(जैसं १०.४.४९)	सूत्रं–ग्रहाणां देवतान्यत्वे स्तुतशस्त्रयोः कर्मत्वादविकारः स्यात्।
	न ऊहा भवन्ति। १०.४.४९
तां १७.५	अग्निष्टुदेकाहः। १०.४.४९
तां २३.८.१	अग्निष्टुदेकाहः प्रथमम् अहः, ततो 'ज्योतिर् गौर् आयुर्' इति त्र्यहः।
	परिशिष्टानि एकादशाहानि द्वादशाहप्रकृतीनि। पञ्चदशरात्रः। १२.२.२२
गोपथ १.५.२२	अग्निष्टोम उक्थ्यः षोडशी अतिरात्रः संस्थाः, दीक्षणीयादयश्च धर्माः।३.६.४१
तैसं ७.४.१०.१	अग्निष्टोमं प्रथमम् आहरति अथोक्थ्यम् अथ षोडशिमम् अथातिरात्रम् (उपयन्ति) अनुपूर्वमेव उपेत्य...सोमं पिबन्त आसते। १०.१.५
मैसं ४.४.१०	अग्निष्टोममग्रे ज्योतिष्टोमम् आहरन्ति। १०.१.५ न्यामा
तैसं ६.६.११	अग्निष्टोमसंस्थे षोडशी ग्रहीतव्यः। १०.५.४९
	अग्निष्टोमे राजन्यस्य गृह्णीयात्। १०.५.४९
साम उत्तरार्चिक ७०३	अग्निष्टोमसाम ५.३.३८; ५.३.३७-३८ तं यज्ञायज्ञा वो अग्नये गिरागिरा च दक्षसे।
(तां ५.३.६)	प्र प्र वयममृतं जातवेदसम् प्रियं मित्रं न शंसिषम्॥
तैआ ५.६.२.६	अग्निष्टोमे प्रवृणक्ति। ३.३.३३ तं
तैसं ६.६.११	अग्निष्टोमे राजन्यस्य गृह्णीयात् (षोडशिनम्) १०.५.३४, ३७, ३९
द्र. जैसू-शाभा ५.३.४०	अग्निष्टोमो वै प्रजापतिः स उत्तरान् एकाहान् असृजत,
	तम् एतं द्विरात्रादयोऽहर्गणा ऊचुस्त्वम् अस्मान् मा हासीः। ८.२.२८
तैसं ६.६.४	अग्निष्ठाद् द्वे द्वे रशने आदाय द्वाभ्यां रशनाभ्यामेकैकं यूपं परिव्ययति। ८.१.१४
	[ऐकादशिनेषु सवनीयविध्यन्तः। द्वैरशन्यस्य दर्शनात्॥ ८.१.१४]
मैउ ६.३६	अग्निहोत्रं जुहुयात् स्वर्गकामः। १.१.२४, २६, ३१, ३२; २.२.२६, २.३.४ ३.७.१८, ३.८.१८
	अग्निहोत्रं जुहुयात् इत्येवम् आदिभिः वेदोऽध्येतव्यः इत्युक्तं भवति। ३.८.१८
तैसं १.५.९.१	अग्निहोत्रं जुहोति। १.४.९, २.२.१३, २३
मैउ ६.३६	अग्निहोत्रं जुहुयात् स्वर्गकामः। १.४.४
तैब्रा २.१.२.८; २.१.३.७	अग्निहोत्रं जुहोतीति पूर्वम् आख्यातम्, ओदनं पचतीति पश्चात्। ५.१.२
तां २५.४.१	अग्निहोत्रनाम्नातिदेशः– मासम् अग्निहोत्रं जुह्वति अत्र।
तैब्रा १.१.६.८	अग्निहोत्रं होतव्यम्? न होतव्यम्? वा, यदा होतव्यं तदा तूष्णीम्। १०.८.८
	अग्निहोत्रवेलायाम् आगन्तव्यम्। ११.३.४८
तैब्रा २.३.६.१	अग्निहोत्रस्य यज्ञक्रतोः एक ऋत्विक्। ४.२.२३
आप १.१७.९	अग्निहोत्रहवण्या हवींषि निर्वपति। ३.१.११, ४.१.८, ८.१.११, १०.२.६२

तैब्रा २.१.२.८;२.१.३.७ अग्निहोत्रहोमः पूर्वमाख्यायते पश्चात् श्रपणम् । ५.४.१

मैउ ६.३६ अग्निहोत्रात् स्वर्गो भवति । १.१.२.२६ अग्निहोत्रं जुहुयात् स्वर्गकामः । १.१.२.२६

काठक सं ८.११ अग्निहोत्रेण अनुद्रवन्ति । (सृष्टमग्निम् + अग्निहोत्रेण अनुद्रवन्ति) ५.३.२१ तं

तैब्रा १.१.५ अग्निः पवमानः । १०.४.३०
यो वा अग्निः स पवमानः । पवमानेष्टिषु अग्निः पवमानः । १०.४.३०

ऋ १.१.२ अग्निः पूर्वेभिर् ऋषिभिर् ईड्यो नूतनैरुत । स देवाँ एह वक्षति २.१.३५

तैब्रा ३.५.६.१, ऋ ८.४४.१२ अग्निः प्रत्नेन जन्मना शुंभानस्तन्वं स्वाम् । कविर् विप्रेण वावृधे ३.१.२३ न्यामा

ऋ १.१.२, ९.२४.७, १.२७.११, ४.२.२७.३ अग्निः १.१.२, शुचिः पावकः ९.२४.७, धूमकेतुः १.२७.११, कृशानुः ४.२७.३, वैश्वानरः १.५९.१६, शाण्डिल्यः (अमर २.४.३२ शाण्डिल्यः पावकान्तरे; बिल्वे मुनौ च-हैमः ।) इति अग्नेर् अभिधानानि १०.४.२३

तैसं ६.३.१ अग्नीदग्नीन् विहर बर्हिः तृणीहि पुरोडाशान् अलंकुरु १.२.३३; २.१.३२ ३.२.१०; ५.१.२५

मैसं ३.९.८ अग्नीधं वृणीते । [एतावतो वृणीते ।] ३.७.२२

तैसं ६.६.१, मैसं ४.८.३ अग्नीधे अग्रे ददाति ततो ब्रह्मणे तत उद्गात्रे ततो होत्रे । ३.७.३६

काठक सं. २८.५ अग्नीधे अग्रे ददाति अग्निमुखान् एव पितॄन् प्रीणाति । १०.३.५२

काठक सं २८.५, शत ४.३.४, मैसं ४.८.३ ब्रह्मणे ददाति प्रसृतेभ्यो ददाति प्रसृत्यै होत्रे ददाति नेष्ट्रे ददाति (प्रसृतेभ्यो वृद्धेभ्यः; प्रसृतिः उत्कर्ष) हविर्धाने आसीनेभ्योऽध्वर्युभ्यो ददाति, उद्गातृभ्यो ददाति अन्तःसदसि आसीनेभ्यो, यथाश्रद्धं प्रासर्पकेभ्यो ददाति । १०.३.५२

तैसं ६.६.१.१७, आप ३.१६.१७ अग्नीधे स्रुचौ प्रदाय सह कुम्भीभिर् अभिक्रामन् ३.५.१३ न्यामा

जैब्रा १.६१ अग्नीन् आदधीत ६.६.३१

तैसं ६.३.१ अग्नीन् विहर बर्हिः स्तृणीहि २.१.३१ तं

तैसं ६.६.३ अग्नीवरुणौ स्विष्टकृतौ यजति । (अवभृथे) १०.४.३४

तैसं १.६.२. अग्नीषोमयोर् अहं देवयज्यया वृत्रहा भूयासम् ५.१.१६ न्यामा

आप २.१८.२३ अग्नीषोमादिभ्यः पौर्णमास्याम् आज्यम् । आज्यहविर् उपांशुयाजः पौर्णमास्याम् एव वैष्णवोऽग्नीषोमीयः प्राजापत्यो वा । ६.३.५

तैसं १.१.४ अग्नीषोमाभ्यां जुष्टं निर्वपामि । ५.१.१६ न्यामा

शत १.६.३.२३ अग्नीषोमाभ्यां पुरोडाशः । ६.३.५ तस्माद् अग्नीषोमीय एकादशकपालः पुरोडाशो भवति ६.३.५

तैब्रा ३.५.१०.३ अग्नीषोमाविदं हविर् अजुषेताम् ३.२.१५–१८ न्यामा

शत १.६.३.२५, आप २.१८.२३ अग्नीषोमावुपांशु यष्टव्यौ २.२.९,१० अग्नीषोमयोर् उपांशुयाजः ।

तैब्रा ३.५.७.२-३ अग्नीषोमा सवेदसा सहूती वनतं गिरः । सं देवत्रा बभूवथुः ॥

ऋ १.९३.९,५ युवमेतानि दिवि रोचनानि अग्निश्च सोम सक्रतू अधत्तम् ।
युवं सिंधूँरभिशस्तेरवद्याद् अग्नीषोमावमुञ्चते गृभीतान् । ५.१.१६ न्यामा
अग्नीषोमीयं द्वादशकपालम् । (शाखान्तरे) २.४.८

तैसं ६.३.११ अग्नीषोमीयपशौ वसाहोमः, याज्यार्धान्ते वसां जुहोति ११.४.३४ [अर्धर्चे वसाहोमं जुहोति।]

तैसं ६.३.३ अग्नीषोमीयप्रकृतित्वे एक एव यूपः स्यात् । वैष्णव्यर्चा हुत्वा एकं यूपम् अच्छैति । ८.१.१५

मैसं २.१.४ अग्नीषोमीयम् एकादशकपालं निर्वपेत् श्यामाकं ब्राह्मणो वसन्ते ब्रह्मवर्चसकामः। ५.४.२५, १०.७.५८

मैसं २.१.४ अग्नीषोमीयम् एकादशकपालं निर्वपेद् ब्रह्मवर्चसकामः । २.३.२५, २.४.८, १०.४.२३

तैसं ६.१.११ अग्नीषोमीयं पशुमालभेत । ८.१.१२; १२.१.१; १२.४.१४

तैसं २.५.२ अग्नीषोमीययागः ताभ्यामेतम् अग्नीषोमीयम् एकादशकपालं पूर्णमासे प्रायच्छत्। ५.१.१६ न्यामा

द्र. तैसं २.५.२.३ अग्नीषोमीयस्य तु पूर्वो ब्राह्मणपाठः । ५.१.१६ न्यामा, तं

शत ५.३.३.१ अग्नीषोमीयस्य पुरोडाशम् अनु देवसुवां हवींषि निर्वपति। १२.३.३ अग्नीषोमीयमेकादशकपालं निर्वपति तदनु देवस्वां हवींषि।

शत ५.३.३.१ अग्नीषोमीयस्य वपया प्रचर्य अग्नीषोमीयं पशुपुरोडाशम् एकादशकपालं निर्वपति। स उपवसथे अग्नीषोमीयं पशुम् आलभते तस्य वपया प्रचर्य अग्नीषोमीयं...। १० ४.३६; १२.१.१

मैसं २.१.४ अग्नीषोमीयो वै ब्राह्मणो देवतया । ५.४.१० आग्नेयो वै ब्राह्मणो देवतया स सोमेनेष्ट्वा अग्नीषोमीयो भवति। १० ३.५७

मैसं २.४.३ अग्नीषोमौ देवने प्राणापानौ अभिसमभवताम् । १०.३.५७

तैसं २.५.९. अग्न आवह इति एतावता आवोढा अग्निर् उक्तः । अग्निम् आवह इति एतावता वोढव्योऽग्निः। १०.७.२६

तैसं १.५.५ अग्ने त्वं मे कर्मफलं साधय। आयुर्दा अग्ने असि आयुर् मे देहि वर्चोदा अग्ने असि वर्चो मे देहि। ३.८.१५

तैसं१ .१.१४ अग्ने नय सुपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान्।

ऋ १.१८९.१ युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नम उक्तिं विधेम। कृष्णग्रीवयोः पुरोनुवाक्या। न्यामा ११.४.५५-५७

तैब्रा ३.५.३.१ अग्ने महाँ असि ब्राह्मण भारत–। ३.१.२१ न्यामा

तैसं ५.७.४ अग्ने यशस्विन् यशसे समर्पय। १.४.१ न्यामा

तैसं १.६.२. अग्नेरहं देवयज्यया अन्नादो भूयासम् । ५.१.१६ न्यामा

पा ६.३.२७ अग्नेर् ईत्वम् । ईद् अग्नेः सोमवरुणयोः । अग्नीषोमौ, अग्नीवरुणौ। २.१.१७ तं

तैसं १.६.४ अग्नेरहम् उज्जितिम् अनूज्जेषम् । सोमस्याहं उज्जितिम् अनूज्जेषम् । ९.१.४

तैसं ७.४.१४ अग्नेर्वर्चो विहवेषु अस्तु। ३.८.२५

चरक सं ६.१.१९ अग्नेर् वर्धकानि (रसायनानि)। ६.७.३३

तैसं १.५.१० अग्ने व्रतपते व्रतं चरिष्यामि। १२.१.२१

आप ६.२३.१ अग्नेस्तृणानि अपचिनोति । ३.१.१३

पा ८.३.८२.५५ अग्नेः षत्वम् । अग्नेः स्तुत्स्तोमसोमाः मूर्धन्याः-अग्निष्टुत्, अग्निष्टोम, अग्नीषोमौ। २.१.१७ तं

तैसं ५.३.४	अग्नेः स्तोत्रं, अग्नेः शस्त्रम् । २.३.२१
तैसं ७.१.१	अग्नौ तिष्ठति । ६.६.१५ संतिष्ठते । अग्नेः समीपं संतिष्ठते ।
तैसं ५.३.४	अग्नौ दक्षिणा । ११.३.१ चतस्रो धेनूर् दद्यात् ।
काठकसं ६.१	अग्नौ सर्वा होतव्याः । ११.३.१ अग्नौ सर्वा आहुतयो हूयन्ते ।
कात्या २.१.२	अग्न्यन्वाधानं समाख्यया आध्वर्यवम् । अग्न्यन्वाधानं अध्वर्युर् यजमानो वा ३.८.२६
तैसं १.६.७	अग्न्यन्वाधानेन अग्निर् धार्यते, अग्निधारणाद् देवतापरिग्रहः । १२.४.१९ अग्निं गृह्णाति स एव आयतने देवताः परिगृह्णाति ताः श्वोभूते यजते ।
सत्या १.१.६३	अग्न्याधानम् आरभ्य यज्ञपात्राणां धारणम् । आधानप्रभृति यावज्जीवं पात्राणां धारणम् । ११.३.४४-४५ न्यामा
सत्या १.४.११.१३	अग्रवन्ति प्रागग्राणि वा, अपवर्गवन्ति प्रागपवर्गाणि उदगपवर्गाणि । ३.४.९,५ तं [प्रागग्रैर्दर्भैः अग्निं परिस्तृणाति अपि वा उदगग्राः पश्चात् पुरस्ताच्च भवन्ति, दक्षिणाग्रान् उत्तरान् करोति, अधरान् प्रागग्रान् करोति ।]
तां ११.६.२ साम ७७५ ऋ ९.६२.२५	अग्रियवती बृहत्पृष्ठस्य प्रतिपदं कुर्यात् । १०.५.५९ अग्रियवती – पवस्व वाचो अग्रियः, सोम चित्राभिरूतिभिः । अभि विश्वानि काव्या ॥ १०.५.५९
तैसं ६.१.१	अङ्क्ते । ५.२.४ स तूलया अङ्क्ते । ५.२.४
जैसू १२.२.२५	अङ्गगुणविरोधे च तादर्थ्यात् । १०.१.३९
महाभारते १.६८.६२, शत १४.९.४.८	अङ्गाद् अङ्गात् संभवसि हृदयाद् अभिजायसे । आत्मा वै पुत्र नामासि स जीव शरदः शतम् ॥ ४.३.३८
तैसं ७.१.४	अङ्गिरसां द्विरात्रः । १०.५.५३
तैसं ६.१.१	अङ्गिरसो (वा इत उत्तमाः) सुवर्गं लोकम् आयन्, ते अप्सु दीक्षातपसी प्रावेशयन् तीर्थे स्नाति तीर्थम् एव सजातानां भवति । ३.४.१४
तैसं २.६.३	अङ्गिरसो वा इत उत्तमाः सुवर्गं लोकं आयन्, ते यज्ञवास्तु अभ्यायन्, ते पुरोडाशं कूर्मं भूत्वा सर्पन्तम् अपश्यन्, तम् अब्रुवन् 'इन्द्राय ध्रियस्व बृहस्पतये ध्रियस्व आदित्याय ध्रियस्व', नाध्रियत, तम् अब्रुवन् 'अग्नये ध्रियस्व' सोऽध्रियत, यदाग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यायां पौर्णमास्यां चाच्युतो भवति । ४.१.२९, ८.१.३०
सत्या २.२.१२	अङ्गुष्ठपर्वमात्रं देवतानाम् अवद्यति । १०.२.६ अङ्गुष्ठपर्वमात्राणि दैवतानि अवदानानि ।
आप २.१८.१०	अङ्गुष्ठपर्वमात्रम् अवदानं भवति । ३.४.३८ तं
महाभारते ३ २८१.१६	अङ्गुष्ठमात्रं पुरुषं निश्चकर्ष बलाद् यमः । २.१.५ तं
मैसं ३.९.५	अङ्गैस्तृतीये सवने । ८.१.१३, ११.२.१४,६३
मैसं ३.९.८	अच्छावाकं वृणीते । ३.७.२२
साम ६८७,६८८	अच्छावाकस्य पृष्ठम् । १०.५.७ कालेयं साम – तरोभिर् वो – ६८७, (न यं दुध्रा वरन्ते) तां ११.४.१०
तसं १.१.५	अच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यस्य रश्मिभिः । २.१.३२
छां ३.१७.६	अच्युतमसि । २.१.२७ न्यामा

तैसं २.६.३	अच्युतो भवति । यदाग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यां पौर्णमास्यां च अच्युतो भवति । ११.२.२
तैसं ६.१.१०	अजया क्रीणाति हिरण्येन क्रीणाति ऋषभेन क्रीणाति अश्वशफेन क्रीणाति वाससा क्रीणाति । १०.३.६०; १२.४.५
शत ५.२.१.२१	अजर्षभस्य अजिनम् अव स्तृणाति । १०.२.६८
तैसं २.१.४	अजाः धेनुवत्सऋषभाः द्यावापृथिव्यां धेनुम् आलभेत, मारुतं वत्सम्, ऐन्द्रम् ऋषभम् धेनुवत्सर्षभा एव । १०.२.६८
तआ २.१	अजिनं वासो वा दक्षिणत उपनीय । ३.४.१-९ न्यामा
तैब्रा ३.६.५.१	अजैदग्निर् असनद् वाजं नि देवो देवेभ्यो हव्याऽवाट् । ११.४.५५
काठक सं २४.७	अजोऽग्नीषोमीयः । ६.८.३०; १०.४.३२
तैब्रा १.६.७.२	अञ्जनम् अभ्यञ्जनं करोति (अन्यो यजमानस्य अञ्जनं करोति) ३.८.५
शत ३.१.३.९	आञ्जते अभ्यङ्क्ते । (तमभ्यनक्ति) ५.२.४ (तैब्रा १.६.७.२)
तैब्रा ३.६.१.१	अञ्जनम् उच्छ्रयणं च यूपस्य कर्तव्यम् । ९.३.९ [अञ्जन्ति त्वाम् अध्वरे देवयन्तः उच्छ्रयस्व वनस्पते] ।
आप ७.१०.५	अञ्जनादि यजमानो यूपं नावसृजेद् आ परिव्ययणात् । ५.२.७
तां २४.१३	अञ्जनाभ्यञ्जनो नाम एकोनपञ्चाशद्रात्रः । १०.४.१०
तैब्रा ३.६.१.१; ऋ ३.८.१	अञ्जन्ति त्वाम् अध्वरे देवयन्तः वनस्पते मधुना दैव्येन । यदूर्ध्वस्तिष्ठाद्द्रविणेह धत्तात् । यद्वा क्षयो मातुरस्या उपस्थे] १२.३.३७
तैसं ५.४.९.१; ३.३.८	अञ्जलिना जुहोति । ६.६.१२
तैसं ३.३.८	अञ्जलिना सक्तून् प्रदाव्ये जुहोति, जुहुयात् । १.४.२५
वायुपुराण १.१३.२-२१	अणिमाद्यष्टगुणैश्वर्यफलानि – अणिमा महिमा चैव लघिमा प्राप्तिरीशिता । प्राकाम्यं च वशित्वं च यत्र कामावसायिता । १.३.२७ तं
सत्या ८.३.४८	अण्व्याऽव्यवच्छिन्नया धारया गृह्णाति [स्रवन्त्या धारया ग्रहान्] गृह्णाति १०.५.६४
तैसं १.३.५; शत ३.६.४.१६	अतस्त्वं देव वनस्पते शतवल्शो विरोह । १०.१.१३
शत ३.९.३.७,१४	अतः परं प्रातरनुवाकं वचनं (भविष्यति यन्नाचेतनाः सन्तो) ग्रावाणो शृणुयुः । १०.२.४९ (४१); होता प्रातरनुवाकं अनुवक्ष्यन् भवति । शृण्वन्तु म इदं ग्रावाणः । ३.९.३.७.१४
ऐब्रा ७.३.१७	अतस्त्वाम् अग्निं शासहस्तं (शासेन विशसनत्वात्) न द्रष्टुम् उत्सहे । ९.४.२३
तां १२.१०.२२	अतिजगतीषु स्तुवन्ति । ९.२.२२,२४ - [एकविंशः षोडशी, इति कृत्वः षोडशिनि सप्तकृत्वस्त्रैशोकाभ्यासः] ।
साम ९३०	(अतिजगतीषु तृचः) विश्वाः पृतना अभिभूतरं नरः सजूस्ततक्षुर् इन्द्रं जजनुश्च राजसे ।
(ऋ ८.९७.१०)	क्रत्वे वरे स्थेमन्यामुरीमुतोग्रमोजिष्ठं तरसं तरस्विनम् ॥ १ ॥
साम ९३१ (ऋ ८.९७.११)	नेमिं नमन्ति चक्षसा मेषं विप्रा अभिस्वरे । सुदीतयो वो अद्रुहोऽपि कर्णे तरस्विनः समृक्वभिः ॥ २ ॥

साम ९३२ (ऋ ८.९७.१२)　समु रेभासो अस्वरन्निन्द्रं सोमस्य पीतये। स्वः पतिर् यदी वृधे धृतव्रतो ह्योजसा समूतिभिः ॥ ३ ॥

तैआ. ७.११.२　अतिथिदेवत्वम्। अतिथिदेवो भव १०.४.२३

तां २५.१.१　अतिरात्रश्चतुर्विंशः। २.१३.२४ तं

तां २५.९.१　अतिरात्रः सहस्रम् अहानि, अतिरात्रेण सहस्रसाध्येन (साव्येन) यजेत। १०.६.३७ (सु-ण्यत्=साव्य पा ३.१.१२६।)

तां २०,२,३,८,९　अतिरात्रे गृह्णाति (षोडशिनम्)। १०.८.९
सर्वस्तोमातिरात्रे-तां २०.२, अप्तोर्यामातिरात्रे-तां २०.३, अभिजिद-तिरात्रे-तां २०.८, विश्वजिदतिरात्रे-तां २०.९ षोडशिनं गृह्णाति।
शेषेषु एतेषु अतिरात्रेषु षोडशिनं न गृह्णाति। तां २०.१,४,५,६,७,१०.

तां १६.१.८　अतिरात्रे गृह्णाति षोडशिनम् इति विहितः नातिरात्रे गृह्णाति षोडशिनं इति प्रतिषिद्धः। त्रिवृद् बहिष्पवमानं, पञ्चदशानि आज्यानि तानि तावत् चत्वारि। ६० पञ्चदशो माध्यन्दिनः पवमानः १५ (८४) सप्तदशानि पृष्ठानि चत्वारि ६८,
सप्तदश आर्भवः पवमानः १७ (१६९) एकविंशं यज्ञायज्ञियं २१ एवं तस्य नवतिशतं १९० इति ब्राह्मणवादः। अग्निष्टोममात्रम् अभिप्रेत्य उच्यते-सा विराट् संपूर्णा विराट् इति दशकाख्या। त्रय एकविंशका उक्थ्य-पर्यायाः ६३। एकविंशः षोडशी-८४। पञ्चदशकः रात्रिपर्यायास्त्रयः। तत्र एकैकपर्यायश्चतुःस्तोत्रः। तद् अशीतिशतं संपूर्णा विराट्। त्रिवृद्-रथन्तरं पञ्चसाम तत् नवकं। ततः चतुरशीतेः एकनवकम् आगच्छति। तथा तिस्रः संस्तुतानां विराजम् अतिरिच्यन्ते। यदा षोडशी न गृह्यते तदा द्वे संस्तुतानां विराजम् अतिरिच्येते। २.४.२७.

तां २०.४.२　अतिरात्रेण प्रजाकामं याजयेत्। ३.६.४३ नवसप्तदशेन अतिरात्रेण प्रजाकामो यजेत।

तां २५.९.१　अतिरात्रेण सहस्रसाध्येन [साव्येन] यजेत। १०.६.३७

मैसं ४.७.६　अतिरात्रे ब्राह्मणस्य गृह्णीयात् (षोडशिनं) १०.५.३४

शत १.५.३.१६,१७,१८ (जैश ५.१.७)　अतिहायेडो बर्हिः प्रतिसमानयति। ४.१.४०
(चतुर्थोत्तमयोः प्रतिसमानयेत् इत्युक्ते सति 'अतिहायेडो बर्हिः प्रतिसमानयति। चतुर्थे प्रयाजे समानयति बर्हिषि। (शतपथे) १६,१७,१२

श्लो वा. १.१.२.६　अत्यन्तासत्यपि ज्ञानम् अर्थे शब्दः करोति हि। १.१.२ तं

शत ११.१.२.१३　अत्र ह्येव खलु सा संपद् भवति। २.३.९

तैसं ३.१.२　अत्राध्वर्युः स्यात्। २.१.१ तं-चमसेन होमे अध्वर्युः स्यात्। चमसोऽस्य (अध्वर्योः) स्वम्

शत १४.७.१.६　अत्रायं पुरुषः स्वयंज्योतिर् भवति। १.१.५ (शत-आत्मज्योतिः।)

मैसं ३.५.५　अत्रास्माकम् अग्निः परिसमाप्यते। २.४.८,२०,२४ मैत्रायणीयानाम् अन्वारोहेषु अग्निः परिसमाप्यते।

शत १४.७.३ १४,१५　अत्रैव मा भगवान् मोहान्तम् आपीपदत्। न वा अरे मोहं ब्रवीमि, अविनाशी वा अरे अयम् आत्मा अनुच्छित्तिधर्मा, मात्रासंसर्गस्तु अस्य भवति। १.१.५

तां २५.४.४	अत्सरुकैश्चमसैः सोमान् भक्षयन्ति । १०.२.३३
मैसं ३.२.२	अथ ऋचि, ततो द्वे ऋचौ जगत्यां न स्तः । इत्येतद् वचनं अनुपपन्नं–गायत्री ऋक्, जगती अपि ऋक्, ये हि द्वे गायत्र्यौ सा एका जगती । ८.३.१३
शत ३.७.१.२४	अथ कस्मात् स्वरुर् नाम–एतस्माद् वै योऽवच्छिद्यते तद् अस्य एतत् स्वम् इव अरुर् भवति । ४.२.३
मैसं ३.९.२	अथ न दीक्षितस्य अग्नौ जुहोति । ११.२.२७
तां १६.१.९	अथ पादशो गवा त्मना विराट् । १०.३.३९ तं. अथ या दश एषा वा आत्मन्या विराट् एतस्यां वा इदं पुरुषः प्रतिष्ठितः अशीतिशतादनन्तरं या दशस्तोत्रीयाः एष खलु आत्मन्या ।
शत ३.८.४.७	अथ पृषदाज्यं गृह्णाति, द्वयं वा इदं सर्पिश्च दधि च, द्वन्द्वं वै मिथुनं प्रजननं, मिथुनम् एव एतत् प्रजननं क्रियते ।
शत १४.९.४.१६	अथ य इच्छेद् दुहिता मे पण्डिता जायेत सर्वम् आयुरियात् इति तिलौदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्तम् अश्नीयाताम् ईश्वरौ जनयितवै । ६.१.६–१६/३ न्यामा
शांखायन ब्रा ३.६	अथ यत् संनयत् सांनाय्यस्यान्तरेण उपांशुयाजस्य यजति, तस्योक्तं ब्राह्मणम् । ६.५.११.तं.
मैसं ३.४.८	अथ यदि वेदिसंमित्या (तां) मिनोति, ज्यायांसं चिनुते, ज्यायांसं यज्ञक्रतुम् उपैति, भूयसीं प्रजां भूयसः पशून्, भूयोऽन्नाद्यं वसीयान् भवति। २.४.८
तैब्रा १.२.५.३	अथ यद् द्वौ द्वौ पशू समस्येयुः कनीयम् आयुः कुर्वीरन्, यदि एते ब्राह्मणवन्तः पशवः आलभ्यन्ते नाप्रियं भ्रातृव्यम् अतिरिच्येत न कनीयम् आयुः कुर्वते । ७.४.१४.
शत ३.८.३.२५	अथ यद् यूष् परिशिष्यते तत् समवत्तधान्याम् आनयति, यद् हृदयं प्रास्यति, जिह्वां वक्षस्तनिममतस्ने, वनिष्ठुम् [अथो उपरिष्टाद् द्विर् आज्यस्य आघारयति] १०.७.१४
मैसं १.४.१३	अथ यस्य पुरोडाशौ क्षायतस्तं यज्ञं वरुणो गृह्णाति । यदा तद् हविः संतिष्ठेत अथ तदेव हविर् निर्वपेत् यज्ञो हि यज्ञस्य प्रायश्चित्तिः । ६.४.१७-२१ न्यामा
मैसं १.६.८	अथ यः कामयेत वर्षीयान् श्रेयान् स्याम् इति, तस्य अग्नये पवमानाय निरुप्य अथ पावकाय शुचये च उत्तरे हविषो समानबर्हिषी निर्वपेद्, यद् एनम् अग्रहीत् तेन स उत्तरं वर्षीयान् श्रेयान् भवति । ११.४.१३
आप २१.१.४	अथ ये यजमानास्ते ऋत्विजः । ६.६.२०
वाराह ३.२.२.२८	अथ ये यजामहे स्वाहाऽग्निम् इति । निगदेन मान्त्रवर्णिको देवताविधिस्ततः प्रकृता देवता । १०.१.१४
पाम २.१.१	अथवा भवति च प्रधानस्य सापेक्षस्यापि समासः । २.१.१७ तं
जै तंवा. २.१.५,५२	अतिसंकोचविस्तारौ, पुत्तिकाहस्तिदेहयोः । अन्तराभवसंचारस्तद्भावाज्ञानकारणे । तं. २.१.५.
मैसं ३.६.८	अथवैकेषां आग्नावैष्णवीं बार्हस्पत्याम् उत्तमाम् अनूच्य वाग् यन्तव्या। [illegible] न्यामा

वाराह श्रौत सूत्र ३.२.२.४० - अथ व्यूढो द्वादशाहः ऐन्द्रवायवाग्रौ प्रायणीयौ, अथ इतरेषां दशानाम् अह्नाम् ऐन्द्रवायवाग्रं प्रथमम् अहः, अथ शुक्राग्रम्, अथ द्वे आग्रयणाग्रे, अथ ऐन्द्रवायवाग्रम्, अथ द्वे शुक्राग्रे अथ आग्रयणाग्रम् अथ द्वे ऐन्द्रवायवाग्रे। १०.५.७९

मैसं ३.८.५ अथ संभारान् संभरति। २.३.४ तं

सत्या १३.१.१० अथ सौविष्टकृतानि अवदाय नैव जुहोति ऐडानि अवद्यति। ५.२.११ देवसुवां च हविषा समानं स्विष्टकृदिडम्।

तां ११.४.१ (साम ६८०,६८१) अथ होतुः पृष्ठे बृहतीरथन्तरे वा सप्तदश स्तोमे क्रियमाणे पञ्चबृहत्यो भवन्ति द्वादश च ककुभः तत्र विष्टुतिः पञ्चभ्यो हिंकरोति स तिसृभिर् बृहतीभिः;

तां २.७.१ स एकया ककुभा, स एकया ककुभा, पञ्चभ्यो हिंकरोति – स एकया बृहत्या, स तिसृभिः ककुब्भिः, स एकया ककुभा सप्तभ्यो हिंकरोति स एकया बृहत्या, (बृहती द्वे ककुभौ) स तिसृभिः ककुब्भिः स तिसृभिः ककुब्भिः। (साम ६८०– अभि त्वा शूर; ६८१–न त्वावानन्यो) ९.२.२८

अथातो अग्निम् अग्निष्टोमेनैव अनुयजति, तम् उक्थ्येन, तम् अतिरात्रेण, तं षोडशिना, तं चतूरात्रेण, तं पञ्चरात्रेण, तं षड्रात्रेण, तं सप्तरात्रेण, तम् अष्टरात्रेण, तं नवरात्रेण, तं दशरात्रेण, तम् एकादशरात्रेण। २.३.२१, १०.५.७८, १०.८.२३ (य एवं विद्वान् अग्निं चिनुते ' इत्येवं विधाय श्रूयते)।

मैसं १.१०.१८ अथात्र तिस्रः कार्याः। इति पितृयज्ञे याज्यानुवाक्यात्रयविधानपरे वाक्ये तयोर् द्वित्वम् उचितं दर्शयति, अतो विकल्पः। १२.४.४ (द्वे द्वे सह प्रहृत्ये याज्यानुवाक्ययो रूपम्)।

तां १६.१.२ अथान्येन अथ ज्योतिष्टोमविकाराणाम् एव एकाहादीनाम् (अन्येन)। ५.३.३९

शत २.५.३.१६ अथेडाम् एव अवद्यति, न प्राशित्रम् उपहूय प्राश्नाति। १०.७.३७

शत ३.६.२.१२ अथैतस्य खादिर एव कार्यः। इति वाजपेये खादिरं यूपं नियच्छति। १२.३.१४ वाजपेयस्य खादिरो यूपो भवति खादिरः स्फ्यः।

शत ४.४.३ अथैतस्य हारियोजनस्य सर्वे एव लिप्सन्ते। ३.५.२९ हारियोजने धाना आवपति, एतस्मिन् सर्वेषाम् एव भक्षः तस्माद् धाना विलिप्सन्ते भक्षाय। अथैतस्याष्टारात्रस्य विश्वजिदभिजितौ एकाहौ अभितः उभयतोज्योतिः।

जैसू ६.७.१४ मध्ये षडहः पशुकामो ह्येतेन यजेत। ६.७.१४ सूत्र–अहर्गणे च तद्धर्मा स्यात् सर्वेषां अविशेषात्। सर्वस्वदक्षिणादिधर्माः।]

मैसं ४.४.९ अथैता दिशाम् अवेष्टयः, इमं वा अथ तं वो लोकं पुनर् उपावरोहन्ति, एतयैव-अन्नाद्यकामं याजयेत्। ११.४.८

तां १६.१६.१ अथैष एकत्रिकः– तस्य एकस्यां बहिष्पवमानं, तिसृषु होतुराज्यं। एकस्यां मैत्रावरुणस्य।

जैब्रा २.१२५-१२७ तिसृषु ब्राह्मणाच्छंसिनः। एकस्याम् अच्छावाकस्य तिसृषु माध्यन्दिनः पवमानः। १०.५.७.१०, माध्यन्दिनपवमानस्य आद्ये एव तृचे गानम्। अथैष गवाऽभिचरन् यजेत। १.४.५ अथैष गवाऽभिचर्यमाणो यजेत। १.४.५.५ यथि यथा गावो गोपायन्ति। १.४.५ न्यामा,

तां १६.२.१ अथैष गोः। २.२.२२ त.

तां १६.८.१	अथैष ज्योतिः। २.२.२२
द्र. आप २२.७.२६	अथैष भूर् वैश्वदेवस् त्रिवृदेव सर्वस्तस्य विश्ववत्यः स्तोत्रीयाः धेनुर् दक्षिणा १०.३.५६ विश्ववत्यः स्तोत्रीयाः साम १६१७-१९
तां १६.१०.१	अथैष विश्वज्योतिः। २.२.२२
षड्विंश ४.२.१,२	अथैष श्येनेन अभिचरन् यजेत। अथैष श्येनः, अभिचरन् यजेत। १.४.५
षड्विंश ४.४.१,२	अथैष संदंशेन यजेत। १.४.५
तां १६.९.१, १६.८.३	अथैष सर्वज्योतिः। एतेन सहस्रदक्षिणेन यजेत। १.४.५
शत ११.१.२.१३	अथो अपि पञ्चदशैव वर्षाणि दर्शपूर्णमासाभ्यां यजेत, – अत्र ह्येव सा संपत् संपद्यते (दाक्षायणयाजी) २.३.९
तैसं ५.४.३.३	अथो खल्वाहुर् अनाहुतिर् वै जर्तिलाश्च गवीधुकाश्च, पयसाऽग्निहोत्रं जुहुयात। १०.८.७
मैसं ३.१०.१	अथो खल्वाहुर् गोपायना दक्षिणस्य पूर्वपदस्यावदेयम्। तत् सर्वस्य पशोर् अवत्तं भवति दाक्षायणाः। १०.७.१
मैसं ३.१०.१	अथो खल्वाहुः कापेयाः दक्षिणस्य पूर्वपदस्यावदेयं तत् सर्वस्य पशोर् अवत्तं भवति। पूर्वपदस्यावदेयम्, इति ह स्माहुः दाक्षायणाः तत्सर्वस्य पशोः अवत्तं भवति दाक्षायणाः। १०.७.१
वाराह ३.२.१.३४	अदक्षिणानि सत्राणि आहुः। (न ह्यत्र गौर् दीयते, न वासो, न हिरण्यम्)।
कात्या (भाष्य) १२.१.९	१०.२.३८,३५
तैसं २.६.८	अदन्तको हि (पूषा)। ३.३.४५
द्र.तैसं ३.१.१	अबद्धं चक्षुः। ११.४.५०
तां ६.७.१४	अदाक्षिण्यस्य यदि उद्गाता अवच्छिद्यते अदक्षिणः स यज्ञक्रतुः (इज्यते)। ६.५.५३
तैसं ६.६.९	अदाभ्यं गृह्णाति। अदाभ्यो गृह्यते। १०.४.३
सत्या ७.२.६	अदितिम् ओदनेन। अदित्यै प्रायणीयं चरुं निर्वपति पयसि श्रपयति। १०.१.३४-४४ न्यामा.
ऋसं १.८९.१०	अदितिर् द्यौरदितिरन्तरिक्षम्, अदितिर् माता स पिता स पुत्रः। विश्वेदेवा अदितिः पञ्चजना अदितिर् जातम् अदितिर् जनित्वम्। १.२.३०
तैसं ३.१.४	अदितिः पाशं प्रमुमोक्तु एनम्। ९.३.१०
मैसं १.२.१५	अदितिः पाशान् प्रमुमोक्तु एतान्। ९.३.१०
पा ४.१.९० वा	अदितेर् आदित्यश्चरुः। आदित्यः अतितेर् ण्यः, तस्येदम् अर्थे कुर्वादिभ्यो ण्यः। १०.१.४४
काठक सं ३४.९	अदीक्षिता याजयेयुः। ८.२.२४-२८ न्यामा.
तैसं ६.१.४	अदीक्षिष्टायं ब्राह्मणः इति त्रिरुपांशु आह, देवेभ्य एवैनं प्राह, त्रिरुच्चैर्, उभयेभ्य एवैनं देवमनुष्येभ्यः प्राह। २.१.३४.९ न्यामा.
पा १.१.२	अदेङ् गुणः। [अ ए ओ इति एषां गुण इति संज्ञा।] ३.२.४ तं.
ऋ १०.११६.८	अद्धीदिन्द्र प्रस्थिते मा हवींषि, च नो दधिष्व पचतोत सोमम्। प्रयस्वन्तः प्रति हर्यामसि त्वा सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः। ९.१.६-१० न्यामा.
ऋ १०.११६.७	अद्धीन्द्र पिब च प्रस्थितस्य तुभ्यं सुतो मघवन् तुभ्यं पक्वः। १.६-१० न्यामा.

तैसं १.३.८ — अद्भ्यस्त्वा ओषधीभ्यो जुष्टं प्रोक्षामि इति पशुं प्रोक्षति । ८.२.११

तैसं ६.३.६ — अद्भ्यो ह्येष ओषधीभ्यः संभवति यत् पशुः । ८.२.१० सूत्रं-पशुः पुरोडाश-विकारः

षड्विंश १.१.२६ — अद्य सुत्याम् आगच्छ मघवन् । ११.३.२२-२३.

आप ९.११.४१ — अधस्तात् समिधं धारयन् अनुद्रवेद्, उपरि हि देवेभ्यो धारयति । ३.४.९(६)तं.

ऋ १०.१२९.५ — अधः स्विदासीद् उपरि स्विदासीत् । २.१.३३.

आप ६.१.२ — [अधिवृक्षसूर्ये आविःसूर्ये च] कालक्रमेण सायं प्रातश्च वह्न्युद्धरणं विहितम् । ९.४.३१.९ न्यामा.

मैसं ३.१०.४ — अध्रूनीं होत्रे हरन्ति । १०.७.१२,१५ होत्रे अध्रूघ्नीं हरन्ति ।
[सूत्रम्-अध्रूघ्नी तु होतुस्त्र्यङ्गवद् इडाभक्षविकारः स्यात् ।]

मैसं २.१.७
तैसं २.२.९ — अध्वरकल्पानामिष्टिः आग्नावैष्णवं प्रातरष्टाकपालं निर्वपेत् सारस्वतं चरुं, बार्हस्पत्यं चरुं, आग्नावैष्णवम् एकादशकपालं मध्यन्दिने, सारस्वतं चरुं बार्हस्पत्यं चरुम्, आग्नावैष्णवं द्वादशपालम् अपराह्णे, तं सारस्वतं चरुं, बार्हस्पत्यं चरुं, यस्य भ्रातृव्यः सोमेन यजेत । ५.१.१७

शत १.३.५.१०,
शांखाब्रा १.१ — अध्वरकल्पायां सप्तदश सामिधेन्यः । ६.६.३६

शत ६.६.१.४ — अध्वरस्य पूर्वम् अथाग्नेः उप प्रैति एतत् कर्म यद् अग्निकर्म । ५.२.२०

शत ६.६.१.४ — अध्वरस्य पूर्वम् अथाग्नेः, उपाग्नि (उपायि) ह्येतत् कर्म यद् अग्निकर्म । १०.३.२९

शत ६.६.१.४ — अध्वरस्य पूर्वम् अथाग्नेः इज्यते रूपाऽपि ह्येव कर्मवद् अग्निकर्म । १२.२.२४

मैसं ३.९.८ — अध्वर्युं वृणीते । ३.७.२४,३३

तंवा ६.१.१७ — अध्वर्युर् आध्वर्यवेषु प्रवर्तमानः । अवश्यं च सह पत्न्या यष्टव्यम् । ६.१.१७
[अयुक्तो ग्रन्थः । उद्वाहे-धर्मे चार्थे च कामे च नातिचरितव्या ।]

शत १२.१.१.१-११
गोपथ १.४.१-६ — अध्वर्युर् गृहपतिं दीक्षयित्वा, तत उद्गातारं ततो होतारं, ततस्तं प्रतिप्रस्थाता दीक्षयित्वा अर्धिनो दीक्षयति ब्राह्मणाच्छंसिनं ब्रह्मणः, प्रस्तोतारं उद्गातुः मैत्रावरुणं होतुः ।

आप २१.२.१६ — ततस्तं नेष्टा दीक्षयित्वा तृतीयिनो दीक्षयति, आग्नीध्रं ब्रह्मणः प्रतिहर्तारं उद्गातुः, अच्छावाकं होतुः ।

सत्या १६.१-३६ — ततस्तं उन्नेता दीक्षयित्वा पादिनो दीक्षयति, होतारं ब्रह्मणः, सुब्रह्मण्यं उद्गातुः, ग्रावस्तुतं होतुः ततस्तम् अन्यो ब्राह्मणो दीक्षयति, ब्रह्मचारी वा आचार्यप्रेषितः । ३.७.३७, १०.६.५२,५३

तैसं ३.१.२.८ — अध्वर्युर् वा जुहुयात् (चमसान्) । ३.७.४७ [सूत्र-चमसोऽस्य (अध्वर्योः) स्वम् ।]

सत्या २१.२.५२ — अध्वर्युर् हस्ताभ्याम् उपकरोति । १०.४.२३ [होतुः पाणौ द्विर् लेपेन उपस्तृणाति ।] अथास्य (होतुः अध्वर्युर् अन्तरेण अङ्गुष्ठं प्रादेशनीं च लेपाद् उपस्तृणाति, स्वयं होता मध्यतो द्विर् आदत्ते ।)

वाराह श्रौसू १.३.७.२ — अध्वर्युः प्रतिप्रस्थाता च गार्हपत्ये पृथक् पृथक् पत्नीसंयाजान् जुहुयाताम् । ११.३.४७-४८ ११ न्यामा
[गार्हपत्ये पत्नीः संयाजयन्ति, अपरो होता, दक्षिणोऽध्वर्युर् उत्तर आग्नीध्रः,

पश्चार्धे होतुः पत्नी । गार्हपत्ये पत्नीः संयाजयन्ति, अपरो होता, दक्षिणोऽध्वर्युर्, उत्तर आग्नीध्रः, पश्चार्धे होतुः पत्नी ।]

निरु १.८ — अध्वर्युः योऽध्वरं युनक्ति सोऽध्वर्युः । १०.३.६३

भारश्रौ ७.१.१ — अध्वर्यो यत् पशुना अयाक्षीर् अथ काऽस्य दीक्षा इति, यत् षड्ढोतारं जुहोति साऽस्य दीक्षा । ३.७.१२

शत ६.८.१.८ तैब्रा २.२.२.४ — अनड्वाहौ युनक्ति । ४.१.११

तैसं २.६.५. — अनतिदृश्यं स्तृणाति, अनतिदृश्यम् एव (°श्नम्) एनं प्रजया पशुभिः करोति । ४.१.२.२

पा २.३.१ — अनभिहिते । ३.४.१३ तं. तिङ्कृत्तद्धितसमासैर् अनभिहिते ।

शत ११.५.८.७ — अनया त्रय्या विद्यया । २.४.९ तं. यद् ऋचा हौत्रं क्रियते, यजुषा आध्वर्यवं साम्ना उद्गीथः, अथ केन ब्रह्मत्वम् इति । अनया त्रय्या विद्यया इति ब्रूयात् । २.४.१०

आप २१.१०.२ वाराह श्रौसू ३.२.२.१७ — अनया त्वा पात्रेण समुद्रसया प्रजापतये जुष्टं गृह्णामि – इति प्राजापत्यं मनोग्रहं गृह्णाति । १०.६.३४

याम. १.१.१ वा २; १.२.४५ वा १ — अनर्थकानि (अनुपपन्नार्थानि) अधिवचनानि भवन्ति । यथा द्वादश दाडिमाः षडपूपाः । ४.३.१०

अमरकोष २.७.२२ — अनवस्रावितान्तरूष्मपाक ओदनश्चरुः इति याज्ञिकाः [अमरः- हव्यपाके चरुः पुमान् ।] अनवस्रावितान्तरूष्मपाकेन अभिनिर्वर्त्यस्य भवति चरुशब्दो-वाचकः । पक्वो विशदसिद्ध ओदनश्चरुः । १०.१.४१

शांखा ब्रा १३.९, तां ७.१.९ — अनवानं गायत्री ९.२.१९ (प्राणो गायत्रं न व्यवान्यात् ।)

आप ८.३.९ — अनवानता यष्टव्यम् अनवानं यजति–ऊर्ध्वज्ञुर् आसीनोऽनवानं होता यजति । ३.५.४५

आप ८.३.९ — अनवानं यजति । ३.५.४५ तं.

आप १.१७.७ — अनसोऽधि निर्वपति । ३.४.४१ तं

आप ७.२४.११ — अनस्थिभिर् इडां वर्धयन्ति । १०.७.१३

तैसं ६.२.२. — अनांसि प्रवर्तयन्ति । १२.१.१६

तैसं ५.४.३.२ — अनाहुतिर् वै जर्तिलाश्च गवेधुकाश्च । १०.८.७

आप ७.२२.६ — अनिज्याशेषैः त्र्यङ्गैः स्विष्टकृद् इज्येत । १०.७.११

जैसू १.१.४ — अनिमित्तं विद्यमानोपलम्भनत्वात् । १.१.५. सूत्रं–१. १.४ सत्संप्रयोगे पुरुषस्य इन्द्रियाणां बुद्धिजन्म तत् प्रत्यक्षम् अनिमित्तं विद्यमानोपलम्भनत्वात् ।

जैशभा १२.३.३ — अनिरुक्तः स्विष्टकृत् । १०.१.२२. पशुपुरोडाशस्य देविकाहविषां च 'अग्नये स्विष्टकृते समवद्यति । यदा तु पशुपुरोडाशतन्त्रं तदा अस्विष्टवकृच्छब्दकं स्यात् । तस्माद् (स्विष्टकृत्) अनिरुक्तम् (अनुच्चारितं) स्यात् ।

सत्या ७.४.३ — अनुच्छ्रयश्च परिधिः । ९.२.४१. शयाः परिधयः ।

मनुस्मृ ६.३७ — अनुत्पाद्य सुतान् न लोकं गच्छति । ६.२.३१.११ न्यामा. अनधीत्य द्विजो वेदान् अनुत्पाद्य तथा सुतान् । अनिष्ट्वा चैव यज्ञैश्च मोक्षमिच्छन् व्रजत्यधः ॥

पा १.३.१२	अनुदात्त ङित आत्मनेपदम् । ३.४.१३ तं.
पा १.३.१२	अनुदात्तेता ये धातवो ङितश्च तेभ्य एव आत्मनेपदं भवति । ३.४.१३ तं.
पा ३.१.४	अनुदात्तौ सुप्पितौ । सुपः पितश्च प्रत्यया अनुदात्ता भवन्ति । ३.४.१३ तं.
तैब्रा २.१.९, मैसं १.८.९	अनुदिते होमव्यतिक्रमे केचित् प्रायश्चितम् आमनन्ति । २.४.८. यस्य अहुतम् अग्निहोत्रं सूर्योऽभ्युदियात् मैत्रं चरुं निर्वपेत् सौर्यम् एककपालम् ।
तैब्रा ३.८.१६.४	अनुदिते जुहोति । ५.१.२२
मैसं ३.७.८	अनुन्मुक्तः स वरुणपाशाभ्यां तावद् दीक्षया मुच्यते, अवभृथो हि दीक्षोन्मोचनार्थः । ९.१.३१
आप १३.२३.६	अनुबन्ध्यश्च पशुः मैत्रावरुणीं गां वशाम् अनुबन्ध्याम् आलभेत । ३.६.१८
भारश्रौ १४.२४.१५	अनुबन्ध्यायां देविकाहवींषि निर्वपन्ति । अनुबन्ध्यायाः पशुपुरोडाशं देविकाहवींषि अनुनिर्वपन्ति । १२.३.३
मैसं २.१.७	अनुबन्ध्यायाः स्थाने मैत्रावरुणस्य पुरोडाशः । ३.८.३९ मैत्रावरुणम् एकादशकपालं निर्वपेत् पयस्यां वा अनुबन्ध्यां एव एतेन आप्नोति ।
मैसं ४.५.२	अनुब्रुवतः उपशृणुयात् । ३.७.४२
तैसं १.८.१	अनुमत्यादीनि ऐष्टिकानि । कर्माणि । ४.४.१.४; ११.२.१२
तैब्रा १.६.६.६	अनुयाजेषु अग्निं स्विष्टकृतं यजति । १०.४.३८ अग्निं स्विष्टकृतं यजति प्रतिष्ठित्यै । सूत्र-स्विष्टकृदावापिकोऽनुयाजेषु स्यात् ।
सत्या १.१.३२	अनुवचनानि हौत्राणि । ३.७.४३-४५ न्यामा. क्रियमाणे (अनुवचनानि) हौत्राणि उच्यन्ते ।
शत २.४.४.२२	अनुवषट्कारं सोमधर्मः । ८.२.२ वाजिनस्याग्ने वीहीत्यनुवषट्करोति । सुराया वीहीत्यनुवषट् करोति । शत. २.४.४.२२, सोमस्याग्ने वीहीति
तां ५.४.१०	अनुश्लोकेन पश्चात् सदसः स्तुवते । १०.४.१६
साम ४४०, ऋ ५.३१.४	अनवस्ते रथमश्वाय तक्षुस् त्वष्टा वज्रं पुरुहूत द्युमन्तम् । १०.४.१६
तां ५.४.१०	अनवस्ते रथमश्वायेति । [साम–१२२४] इति अस्यां गीयमानं साम हाऊ स्वरता स्वरत स्वराता अनुश्लोकं साम । १०.४.१६
तैसं १.२.११	[अनुषङ्गो वाक्यसमाप्तिः सर्वेषु तुल्ययोगित्वात् ।] २.१.४८ या ते अग्ने अयाशया तनूर्वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठा ।
तां १.६.१	अनुष्टुच्छन्दसः इति षोडशिनि अतिरात्रे भक्षमन्त्रं नमति । ३.२.२९
मैसं ३.१०.५ तैसं ६.५.११	अनुसवनं सवनीयाः पुरोडाशा निरुप्यन्ते अपिहित्यै अच्छिद्रतायै । १२.२.८,१०
आप ३.७.११	अनूच्यमाने शंयुवाके आहवनीये परिधीन् प्रहरन्ति । १०.७.३८-३९ न्यामा
मैसं ४.५.२	अनृतवादिनी वाक् । १.२.२,९,११
पाम २.१.१ त्रा २८	अनेकपदो बहुव्रीहिः । १०.६.४ बृहद्रथन्तरसामा सोमः ।
पा २.२.२४.	अनेकम् अन्यपदार्थे बहुव्रीहिः । ३.१.११ तं ३८ अनेकं सुबन्तं अन्यपदार्थे वर्तमानं समस्यते ।

सत्या १७.५.३८	अनेन राजपुरोहितौ सायुज्यकामौ यजेयाताम् । ६.६.१२-१५ न्यामा. एतेन मरुत्स्तोमेन ।
मैसं ४.८.३	अनो ददाति । २.२.१०
द्र.पा ६.१.८५ वा १५	अन्तरङ्गबहिरङ्गयोश्च अन्तरङ्गं बलीयः । १२.२.२७
तैसं २.६.६	अन्तरा यजति । २.२.१० तं (उपांशुयाजं)।
तैसं १.८.१३	अन्तरिक्षाय स्वाहा । ८.४.११ (दर्विहोमे)।
सत्या ११.१.७	अन्तर्वेदि तिष्ठन् सावित्राणि जुहोति । ८.४.२८; अन्तर्वेदि ऊर्ध्वस् तिष्ठन् सावित्राणि एकाहुतिं जुहोति ।
तैसं १.७.५	अन्तर्वेदि प्रणीता निनयति । ४.२.१४
तैसं ७.५.९	अन्तर्वेदि मिथुनौ संभवतः तेनैव मिथुनान् न यन्ति । १०।६।४३
तैसं २.५.११	अन्तर्वेद्यन्यः पादो होतुर् भवति बहिर्वेद्यन्यः । ११.२.४७
शत १.३.१.२०	अन्तर्वेद्यां हवींषि आसादयति । १०.१.५८
तां २१.१४.१०	अन्त्यासु सुत्यासु आलभ्यन्ते (पशवः)। ११.२.५४ त्रीन् त्रीन् उक्ष्णः एकैकस्मिन्नहनि आलभन्ते पञ्च उत्तमे ।
ऋ ८.१७.८	अन्धसोमदे । ९.१.९; तुविग्रीवो वपोदरः, सुबाहुर् अन्धसो मदे । इन्द्रो वृत्राणि जिघ्नते ।
काठक सं २०.१२	अन्नमेव तद् दक्षिणतो दधाति, तस्माद् दक्षिणेन पुरुषोऽन्नम् अत्ति । १.३.९ तं.
तां २३.८.३	अन्यतरतोऽतिरात्रत्वाद् अहीनः । ८.२.२९
आप ध २.५.११.१२	अन्यतरापाये अन्यां (जायां) कुर्वीत । ८.३.१८ (प्रजापाये कर्मापाये वा)।
पाम १.१.२.४	अन्यथा कृत्वा चोदितम् अन्यथा कृत्वा परिहारः। १.२ २४ तं (अन्यथाकारं)
पा ३.४.२७	अन्यथैवंकथमित्थंसु सिद्धाप्रयोगश्चेत् कृञो णमुल् । अन्यथाकारम् एवंकारं कथंकारं (सिद्धाप्रयोगो-निरर्थकत्वात् न प्रयोगः)। १.३.२४ तं ४
आप ९.१३.११	अन्यदुपधाति ६.४.१६. अन्यदुपदध्यात् (कपालम्)।
तैसं ६.२.३	अन्यन्मुखं कुर्यात् । १०.७.४६ नान्याम् आहुतिं पुरस्तात् जुहुयात्, यद् अन्यां आहुतिं पुरस्तात् जुहुयाद् अन्यन्मुखं कुर्यात् ।
पाम १.१.२२	अन्यार्थम् अपि कृतम् अन्येन संबध्यते । यथा शाल्यर्थं कुल्याः प्रणीयन्ते, ताभ्यश्च पानीयं पीयते उपस्पृश्यते । ४.३.४
वाराह ३.२.१.३५	अन्वहं द्वादश शतं ददाति । १०.६.७१, जै.सू. १०.६.६५ द्वादशाहे तु वचनात् प्रत्यहम् ।
कात्या २३.१.१०	अन्वहं विभज्य नीयते (दक्षिणा) १०.६.६८-७१ न्यामा.
मनुस्मृति २.१६७	अन्वहं स्वाध्यायोऽध्येतव्यः । ७.२.१. यः स्रग्व्यपि द्विजोऽधीते स्वाध्यायं शक्तितोऽन्वहम् ।
मैसं ३.५.५	अन्वारोहे मैत्रायणीयानाम् अग्निः परिसमाप्यते । २.४.१९
तैसं १.७.३	अन्वाहार्यो दक्षिणा दर्शपूर्णमासयोः । ३.८.१; १०.३.३४ अन्वाहार्यम् आहरन्ति अथो दक्षिणा एवं सा दर्शपूर्णमासयोः ।
तैसं १.७.३.	अन्वाहार्यो दक्षिणासु च । ३.४.३ अन्वाहार्यो दक्षिणा दर्शपूर्णमासयोः ।

मैसं १.६.३ अप उपसृजति । २.३.४ तं

तां १९.८.३ अपचितावप्येकाहे उभे बृहद्रथन्तरे भवतः । ९.२.४९, १०.५.५९, १०.६.४,२४

ऋ ४.२८.४ अपचितिवत्यः– विश्वस्मात् सीमधमाँ इन्द्र दस्यून् विशो दासीरकृणोरप्रशस्ताः । अबाधेथाममृणतं नि शत्रून्, अविन्देथामपचितिं वधत्रैः ।९.६.४९

तैसं ६.६.२ अपबर्हिषः प्रयाजान् यजति । १०.५.६; १०.७.४७,४८,४९

तैसं ६.६.३ अपबर्हिषौ अनुयाजौ यजति । १०.५.६; १०.७.४७.४८

सत्या २१.२.६७, वाराह १.३.७२ अपरयोर् अग्न्योर् होमः पत्नीसंयाजानाम् । ८.४.२४ गार्हपत्ये पत्नीः संयाजयन्ति, अपरो होता दक्षिणोऽध्वर्युः ।

आप १.१७.४ अपरेण गार्हपत्यं प्रागीषम् अनोऽवस्थितं भवति, तस्य दक्षिणं चक्रम् आरुह्य अनसोऽधिनिर्वपति । ९.१.१९, १२.१.१५

तैसं ४.७.१४ अपरेऽन्यसमासिं व्यपदिशन्ति । २.४.८ अर्वाञ्चम् इन्द्रम् अमुतो हवामहे ...। [अपरे तैत्तिरीयशाखिनः ।]

आप ६.३०.१ अपर्यावर्तयन् जुहोति । ७.३.२६

तैसं ७.५.६ अप वा एतद् यज्ञस्य छिद्यते यद् अन्यस्य तन्त्रे वितते अन्यस्य तन्त्रं प्रतीयेत ५.१.३१

तैसं २.२.५ अप वा एष सुवर्गाद् लोकात् छिद्यते यो दर्शपूर्णमासयाजी सन् अमावास्यां वा पौर्णमासीं वा अतिपातयेत् । ४.१.२, ६.२.२६,२८; ६.३.३, ११.१.१

आप ८.९.११,१२ अपवित्रवति गां दोहयति । ९.४.३३, ३६, ३७ पवित्रवति गां दोहयति (अपवित्रस्य प्रतिषेधः ।)

पाम १.१.७.१, १.१.१०.४ अपशब्दज्ञानाद् अधर्मत्वापत्तिदोषम् अभिधायाह शास्त्रपूर्वकप्रयोगे अभ्युदयः १.३.२७ तं

तैसं ५.२.९ अपशवो वा अन्ये गोअश्वेभ्यः, पशवो गोअश्वाः । १.४.२२

तैसं ६.३.४ अपश्यन् ह स्म वै पुरा ऋषयो ये यूपं प्रापयन्ति, संभज्य स्रुचं तेऽमन्यन्त यज्ञवैशसं वा इदं कर्म इति ते प्रस्तरं स्रुचां निष्क्रयणम् अपश्यन् स्वरुं यूपस्य संस्थिते सोमे प्र प्रस्तरं हरति जुहोति स्वरुम् अयज्ञवैशसाय । ४.४.२६ (वैशस = नाश)

शत १.१.४.२१ अपहतं रक्षः इति अवहन्ति । ३.२.९

वाराह १.२.४.४७ अपहता यातुधाना इति अवहन्ति । ३.२.९

तैसं १.६.८ अपः प्रणयति, आपो वै श्रद्धा, श्रद्धाम् एव आलभ्य यजते । ४.२.१४ अपः प्रणयति आपो वै श्रद्धा ।

आप १.१६.५ अपः प्रणयन् वाचं यच्छति, तां सह हविष्कृता विसृजति । ११.३.१५

तैसं २.२.५ अपि ह वा एष स्वर्गात् लोकात् छिद्येत यो दर्शपूर्णमासयाजी सन् पौर्णमासीं वा अमावास्याम् अतिपातयेत् । २.४.३

तां ५.९.३ अपो नाभिनन्दन्तोऽवभृथं अभ्यवयन्ति । ६.५.३७

तैसं ६.६.११ अप्यग्निष्टोमे राजन्यस्य गृह्णीयात् । १०.५.३७ (षोडशिनं) ।

संकर्ष १३.२.१३ अप्यनाहिताग्निना कार्यः (पितृयज्ञः) ६.८.१०,१९

तां १९.६.३	अप्युक्थ्ये ग्राह्यो षोडशी । १०.५.४९ उक्थ्यसंस्थे च षोडशी ग्रहीतव्यः । १०.५.४९ । उक्थ्यः षोडशिमान् भवति । तां.
तैआ २.१०.६	अप्येकामृचं यजुः साम वा अहरहः स्वाध्यायमधीयीत १.३.२४ तं.
तैब्रा १.६.६.५,६	'अप्रतिष्ठिता वै त्र्यम्बकाः' इत्याहुः न इध्माबर्हिः संनह्यते, न प्रयाजा इज्यन्ते, नानुयाजाः न सामिधेनीर् अन्वाह । ८.४.२१
मैसं १.१०.२०	अप्रतिष्ठिता वै त्र्यम्बकाः' इति दोषम् अनुकीर्त्य आदित्यं घृते चरुं निर्वपेत पुनर् एत्य गृहेषु, इयं वै अदितिर् इयं प्रतिष्ठा, यद् आदित्यो अस्याम् एव प्रतितिष्ठति । ८.४.२३
पा १.२.४५	अप्रत्ययः प्रातिपदिकम् । २.१.१७ तं. अर्थवद् अधातुः अप्रत्ययः प्रातिपदिकम्।
आप धर्म २.६.१३	अप्रमत्ता रक्षत तन्तुमेतं, या वः क्षेत्रे परबीजानि वाप्सुः । जनयितुः पुत्रो भवति संपराये ॥ १.२.१३.
काठक सं २५.१	अप्रयाजास् ताः, अननुयाजास्ताः (उपसदः) ९.४.५४, १०.७.४३,४५,४६ न प्रयाजा भवन्ति । नानुयाजा भवन्ति ।
तैसं ५.३.१२	अप्सुजो वेतसः । १.३.९
सत्या ८.१.६४	अप्सु तृणं प्रास्य आघारम् आघारयति १०.३.१,११.२.३३; अप्सु बर्हिः प्रास्य 'देवीरापः' इति एतच्चतुर्गृहीतं जुहोति ।
मैसं ३.६.२	अप्सु दीक्षां प्रवेशयित्वा देवाः स्वर्गं लोकम् आयन्, अप्सु स्नाति ताम् एव दीक्षाम् आलभते, अथ यद् अपो अवभृथम् अभ्यवयन्ति ताम् एव दीक्षां पुनः प्रवेशयति । ११.४.२०
आप ८.८.६	अप्सुमन्तौ आज्यभागौ यजति । १०.७.२७,४७,४८,
ऋ. ८.४३.९	अप्सुमन्तौ–अप्स्वग्ने सधिष्टव सौषधीरनु रुध्यसे । गर्भे संजायसे पुनः । १०.७.४८
ऋ १.२३.२०	अप्सु मे सोमो अब्रवीद् अन्तर्विश्वानि भेषजा । अग्निं च विश्वशंभुवम् आपश्च विश्वभेषजीः ॥ १०.७.४८
तैसं ५.३.१२	अप्सुयोनिर् वा अश्वो अप्सुजो वेतसः । १.२.२३
सत्या ९.५.२३	अप्स्ववभृथेन चरन्ति । ११.२.३०; ११.३.१
तैसं ३.१.१	अबद्धं मनो दरिद्रं चक्षुः सूर्यो ज्योतिषां श्रेष्ठो दीक्षे मा मा हासीः । ११.४.५१ न्यामा. दीक्षितस्य अमेध्यदर्शनदोषपरिहारार्थो मन्त्रः ।
माश्रौ २.१.२.३६	अबद्धं चक्षुः । ११.४.५०.
तैसं २.६.१	अभिक्रामं जुहोति अभिजित्यै । ३.१.१९-२०
तैब्रा १.६.१०.१, मैसं १.१०.२०	अभिघार्यास्त्रैयम्बका नाभिघार्या इति मीमांसन्ते, यद् अभिघारयेद् रुद्राय आस्ये पशून् अभिदध्यात् यन्न अभिघारयेद् न रुद्राय आस्ये पशून् अभिदध्यात् । अथो खल्वाहुर् अभिघार्या एव, न हि हविर् अनभिघृतम् अस्ति । १०.८.८
तैसं ३.४.८	अभिचरता प्रतिलोमं होतव्यं, प्राणान् एव अस्य प्रतीचः प्रतियौति । ५.१.७
तैसं ५.४.४	अभिजनो ह्येष वेतसावकयोः, ततस्ते जाते । १.२.१० अपां वा एतत् पुष्पं यद्वेतसः, अपाम् शरोऽवकाः ।

तैसं ५.६.५ — अभिजिता यजेत १.४.१; ८.१.१६ [आग्नेयं गायत्रम् अष्टाकपालं प्रातःसवने, ऐन्द्रं त्रिष्टुभम् एकादशकपालं माध्यन्दिने, वैश्वदेवं जागतं द्वादशकपालं तृतीये सवने, बार्हस्पत्यश्चरुः, वैष्णवं त्रिकपालम् ।

तसं २.१.२ — अभितः सौम्यम् आग्नेयौ भवतः आग्नेयं कृष्णग्रीवम् आलभेत सौम्यं बभ्रुम् आग्नेयं कृष्णग्रीवं पुरोधायां स्पर्धमानः । ११.१.७०

तैसं ७.३.१० — अभितो दिवाकीर्त्यम् अहः, त्रयः स्वरसामानो भवन्ति । ७.३.२६

रथन्तरसाम ६८० — अभि त्वा शूर नोनुमोऽदुग्धा इव धेनवः । ईशानमस्य जगतः स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थुषः । ७.३.३६

ऋ ७.३२.२३
साम ६८१ — न त्वावाँ अन्यो दिव्यो न पार्थिवो न जातो न जनिष्यते । अश्वायन्तो मघवन्निन्द्र वाजिनो गव्यन्तस्त्वा हवामहे । ७.३.३६

आप १४.२५.३,४ — अभिदग्धे (सोमे) पञ्च गाः (दक्षिणां दद्यात्) । १०.३.५९

तंवा २.१.१.२० — अभिधां भावनाम् आहुर् अन्याम् एव लिङादयः । अर्थात्मभावना त्वन्या सर्वाख्यातेषु गम्यते । २.१.१-४ न्यामा

तांड्य ४.१.७,९ — अभिप्लवषडहः—ज्योतिर् गौर् आयुः, आयुर् ज्योतिर् गौः । ७.४.१३

साम ६८०-८१ — अभिवतीषु रथन्तरं गायति । ७.२.२ (अभिशब्दयुक्ता ऋग् अभिवती) अभि त्वा शूर नोनुमो...स्वरः साम, साम च रथन्तरम् । ७.२.७

तैसं ७.५.७ — अभिवर्त इतः षण्मासो ब्रह्मसामं भवति, ब्रह्म वा अभिवर्तो ब्रह्मणैव तत् सुवर्गं लोकम् अभिवर्तन्तो यन्ति । ७.२.७

साम १४५६
ऋ ७.३२.२६ — इन्द्र क्रतुं न आभर पिता पुत्रेभ्यो यथा । शिक्षा णो अस्मिन् पुरुहूत यामनि जीवा ज्योतिरशीमहि । ७.२.७

तां ४.३.२ — अभीवर्तं नाम ब्रह्मसाम । ६.१.३१ अभीवर्तेन वै देवा असुरान् अभ्यवर्तन्त यद् अभीवर्तो ब्रह्मसाम भवति ।

साम ६८५ — अभीवर्तं ब्रह्मसाम—तं वो दस्ममृतीषहं वसोर् मन्दानमन्धसः । अभिवत्सं न स्वसरेषु धेनव इन्द्रं गीर्भिर् वनामहे ।

साम ६८६ — द्युक्षं सुदानुं तविषीभिरावृतं गिरिं न पुरुभोजसम् । क्षुमन्तं वाजं शतिनं सहस्रिणं मक्षू गोमन्तमीमहे । ७.२.७

तैब्रा १.८.८.५ — अभिषिच्यते । ४.४.१

तैसं ६.२.११ — अभिषुत्य हुत्वा भक्षयन्ति । ३.१.१२ हविर्धाने चर्मन्नधि... ।

तां १८.८.९ — अभिषेचनीयदशपेयौ एकाहौ । ११.२.५७

तैसं ७.४.९ — अभीन्धते एव दीक्षाभिः । ६.५.२९.९ न्यामा

ऋ ५.७५.९ — अभूदुषा रुशत्पशुर् आग्निरधाय्यृत्वियः । अयोजि वां वृषणवसू रथो दस्रावमर्त्यो माध्वी मम श्रुतं हवम् । ५.१.२५ तं ४७

तैसं ६.१.१ — अभ्यङ्क्ते । ५.२ ४ नवनीतेन अभ्यङ्क्ते ।

तैसं २.५.१ — अभ्यञ्जनं वै स्त्रिया अन्नम् । ३.४.१९ तं

तैसं ३.४.६ — अभ्यातानान् जुहोति । ३.४.२५ स एतान् (अभ्यातानान्) जुहुयात् ।

साम ९२७ ऋ ७.२२.१ — अभ्यासश्च 'श्वाद्रिः श्वाद्रिः' । ९.२.३९ पिबा सोममिन्द्र मदन्तु त्वा यं ते सुषाव हर्यश्वाद्रिः । सोतुर्बाहुभ्यां सुयतो नार्वा ।

तैसं २.५.५ — अभ्युदयेष्टिः । (कालापराधे) ६.९.१ न्यामा

मैसं २.१.११	अमास्यायां निशि यजते । १२.२.१४
आश्व २.६.१; आप १.७.१	अमावास्यायाम् अपराह्णे पिण्डपितृयज्ञेन चरन्ति । ४.४.१९
बौश्रौ १.१६.१७	अमावास्यायाम् अपि उपांशुयाजो भवति । ६.५.१०-११ न्यामा
आप २४.५.२	अमावास्यायाम् अमावास्यया यजेत पौर्णमास्यां पौर्णमास्या । ४.२.२३-२४
तैब्रा ३.७.५.१३	अमावास्या सुभगा सुशेवा धेनुरिव भूय आप्यायमाना । ९.२.५४
आप ४.२.५	अमाषम् अमांसं बहुसर्पिष्कं व्रतं व्रतयति । ६.४.३५ अमाषम् अमांसम् आज्येन अश्नीयातां, तदभावे पयसा ।
मैसं ३.७.३	अमुतः सोमम् आहर । २.१.३२
तैसं २.३.२	अमुमेव आदित्यं स्वेन भागधेयेन उपधावति स एवैनं ब्रह्मवर्चसं गमयति । ८.१.३० सूर्यस्य आदित्यस्य च एकत्वम्, सौर्यं चरुं निर्वपेद् ।
जैब्रा २.२७९	अमुष्मै कामाय यज्ञा आह्रियन्ते । ४.३.२८.२, कैकयो यज्ञं विवित्सन् दाल्भ्यम् ।
ऐब्रा २.१४	अमृतं वा आज्यं मर्त्यं हविः, यद् उपास्तृणाति अभिघारयति अमृताहुतिं एव एनां करोति । १०.८.७० अमृताहुतिर् आज्याहुतिर्...आज्यस्य उपास्तृणाति अभिघारयति, अमृतं वै आज्यम् । अमृताहुतिम् एव एनां करोति । १०.८.७० (अमृतं...)
तैसं ५.१.८	अमेध्या वै माषाः । २.१.३३.८ न्यामा
महाभारत २.५९.११	अम्बुनि मज्जन्ति अलाबूनि ग्रावाणः प्लवन्ते । १.१.५.३५ मज्जन्त्यलाबूनि शिलाः प्लवन्ते ।
तैब्रा ३.९.६.३	अम्बे अम्बिके अम्बालिके । न मा नयति कश्चन । २.१.३२
ऋ १.१६९.३	अम्यक् सा त इन्द्र ऋष्टिरस्मे, सनेम्यभ्वं मरुतो जुनन्ति । अग्निश्चिद्धि ष्मातसे शुशुक्वान् आपो न द्वीपं दधति प्रयांसि । १.२.३८
शत ४.६.१.२.११४, तैसं ३.३.४, तैसं ६.६.१०	अंशुं गृह्णाति (ग्रहं) १०.४.३ अंशुर् गृह्यते ।
तैसं १.२.११; ६,२.२	अंशुरंशुस्ते सोम आप्यायताम् । ८.१.८ (अंशो वः सोमकाण्डानि)
मैसं ४.७.७	अंश्वदाभ्यौ ग्रहौ । ३.६.३२,३३,
तैसं ३.३.४.५-६	अंश्वदाभ्यौ विधीयमानौ न कर्म भिन्तः । १०.६.३८ यत् ते सोम अदाभ्यं नाम जागृवीत्याह, एष वै हविषा हविर् यजति यो अदाभ्यं गृहीत्वा सोमाय जुहोति, परा वा एतस्य आयुः प्राण एति, योंऽशुं गृह्णाति, आ नः प्राण एतु परावत इत्याह आयुरेव प्राणम् आत्मन् धत्ते ॥
आप ८.९.११,१२	अयजुषा वत्सान् अपाकरोति । ९.४.३३, ३६, ३७ अयजुष्केन वत्सान् अपाकृत्य अपवित्रे गां दोहयति । सर्वं खलु पर्णशाखया वत्सान् अपाकृत्य पवित्रवति संदोह्य यथैतद् अमावास्यायां क्रियते, तत्र गृहमेधीयं चरुं श्रपयति ।] ९.४.३३ सूत्रं – संस्कारप्रतिषेधश्च तद्वत् । एतादृशानां केषांचित् प्रतिषेध उपपन्नः ।
मैसं १.४.१०	अयज्ञिया वै माषाः । ६.३.२० न्यामा
कात्या. स्मृति ९.१०	अयज्ञियाश्च कोद्रवाः । ६.३.२०.६ न्यामा. .माषकोद्रवगौरादि वर्जयेत् । अयज्ञियाश्चणकाः वरकाश्च ६.३.२० न्यामा (अज्ञिया वै वरकाश्चणकाः कोद्रवाश्च । वरकाः– शिम्बिकाः– आरण्यमाषाः)

तैब्रा ३.३.३.१ अयज्ञो वा एषः योऽपत्नीकः। (८.४.२४) सह पत्न्या जुहोति।

तैसं १.५.७ अयज्ञो वा एष यो असामा। १.४.२६ न्यामा

पाम १.१.३.९२ अयथार्थस्यापि उच्चारणं संभवति एव, यथा दश दाडिमानि षड् अपूपाः। ९.१.९

षड् विं ४.३ अयम् इषुः पूर्ववान् ज्योतिष्टोमपूर्वकः– ज्योतिष्टोमिकोऽत्र विध्यन्त इत्यर्थः। ७.१.१३

तैसं ४.३.२.१ अयं पुरोभुवस्तस्य प्राणो भौवायनो वसन्तः इत्यादि प्राणभृदिष्टकालिङ्गम्। १.२४.१८.८ न्यामा ६३

तैब्रा ३.५.१०.४,५ अयं यजमानः आयुराशास्ते सुप्रजास्त्वम् आशास्ते...विश्वप्रियम् आशास्ते, यद् अनेन हविषा आशास्ते तद् अश्यात् तद् ऋध्यात् अस्मै देवा रासन्ताम्। ९.१.४१, १०.२.५२

तैब्रा ३.६.१५.१ अयं यजमानः इति पाठस्य 'अयं सुतासुती' यजमानः इति विशेषितः। १२.२.३० न्यामा

तैसं ३.३.११, ऋ ४.४९.२ अयं वां परिषिच्यते सोमं इन्द्राबृहस्पती। चारुर् मदाय पीतये। १२.४.३

तां ४.९.१ अयं सहस्रमानवः इति एतया आहवनीयम् उपतिष्ठते। ९.२.३०-२; ३१-२

साम सहस्रमानव ४५८ अयं सहस्रमानवो दृशः कवीनां मतिर् ज्योतिर् विधर्म। (ऋग्वेदे नास्ति) अनृचं साम – ब्रध्नः समीचीरुषसः समैरयद् अरेपसः सचेतसः स्वसरे मन्युमन्तश्चिता गोः ९.२.३०.२।

तैब्रा ३.५.७.५ अयाट् सोमस्य प्रिया धामानि। १०.४.२३/२४ १२ न्यामा

तैब्रा ३.५.७.५ अयाड् अग्निर् अग्नेः प्रिया धामानि। १०.४.२४

तैब्रा ३.५.७.६ अयाड् इन्द्रस्य प्रिया धामानि १०.४.२४

तैब्रा ३.५.७.६ अयाड् देवानाम् आज्यपानां प्रिया धामानि। १०.४ ५०-५६ न्यामा

मैसं १.४.८ अयाश्चाग्नेर् इति सर्वप्रायश्चित्तं जुहोति। १२.१.४ अयाश्चाग्नेऽसि अनभिशस्तिश्च इति, 'अया' वै नामैषा अग्नेः प्रिया तनूः, अयामर्या धैर्येण इति खलु वा आहुः यच्चैवात्र यज्ञे क्रियते यच्च न यां चैवात्र यज्ञस्य प्रायश्चित्तिं विद्म यां च न, तस्य एषा उभयस्य प्रायश्चित्तिः।

तैब्रा ३.२.२.६ अयुग् वा युग् वा मुष्टीर् लुनाति। ११.४.४५-४६.१५ न्यामा–अयुं गायुं गान्मुष्टीर् लुनोतु।

ताण्ड १९.१३.८ अयुतं (गवाम्) अभिषेचनीये ददाति। ११.४.७

सत्या १७.८.३६ अयुतं पौण्डरीके दद्याद् अश्वसहस्रम् एकादशम्। १०.६.६२ अयुतं दशसहस्रं (गवां) अश्वसहस्रं च।

भर १.१६.६ अरत्निमात्रं दैर्घ्यं ह्रस्वमुखत्वं त्वग्बिलत्वादिरूपा जुहूः। ३.६-१४-१५ न्यामा

आप २.९.११ अरत्निमात्रे विधृती करोति (समाव्रप्रच्छिन्नाग्रौ) ३.८.३२

तैसं ६.१.६ अरुणया पिङ्गाक्ष्या एकहायन्या सोमं क्रीणाति। ३.१.१२, ४.१.२५, ६.८.२६ ७.१.३, ३.३.११

जैसू ३.१.१२/१३/६, तैसं ६.१.६ अरुणैकहायनी न्यायेन। १.४.२१तं. 'अर्के चेन्मधु विन्देत किमर्थं पर्वतं व्रजेत्। इष्टस्यार्थस्य संसिद्धौ को विद्वान् यत्नमाचरेत्। १.२.४

तैसं ५.३.४ — अर्को वा एष यद् अग्निः, तस्य एतदेव स्तोत्रम्, एतत् शस्त्रं यद् एषा विधा विधीयते, अर्कं एव तद् अर्क्यम् अनुविधीयते । २.३.२१

ऋ १०.८९.१० — अर्थानाम् ईष्टे देवता–इन्द्रो दिव इन्द्र ईशे पृथिव्या इन्द्रो अपामिन्द्र इत् पर्वतानाम् । इन्द्रो वृधामिन्द्र इन् मेधिराणाम् इन्द्रः क्षेमे योगे हव्य इन्द्रः ॥ ९.१.७

ऋ ७.३२.२२ — ईशानमस्य जगतः स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थुषः । ९.१.७

तां ५.७.८;६.९.२ — देवक्षेत्रं, देवग्रामम् । ९.१.७

आप ध १.३.९.३ — अर्धपञ्चमान् मासान् स्वाध्यायम् अधीयीत, तत् फलाय भविष्यति । ९.२.१२, ९.२.३. (श्रावण्यां पौर्णमास्यां व्रतानि उपाकृत्य)

मैसं २.१.४ — अर्धं पिष्टम् अर्धम् अपिष्टं भवति द्विदेवत्याय । ३.३.४२-सोमापौष्णं चरुं निर्वपेत् नेमिपिष्टं पशुकामः ।

पाम १.१.२.१०२ — अर्धपूर्वपदश्च पूरणप्रत्ययान्तः । ९.२.१२ अर्धपञ्चमान्, अर्धतृतीयानि ।

मैसं ३.९.४ — अर्धम् अन्तर्वेदि मिनोति, अर्धं बहिर्वेदि । ३.७.१३-१४ न्यामा

शत १३.२.५.१ — अर्धमासानां वा एतद् रूपं यत् पञ्चदशिनः । ४.१.१६ अर्धमासानां वा एषा प्रतिमा यत् पञ्चदशिनः–कृष्णा भौमा, धूम्रा...... ।

काठक सं १५.५ — अर्धं बर्हिषो लुनाति अर्धं न, अर्धं स्वयंदितं वेद्यां करोति अर्धं न । ७.४४,५

सत्या १६.१.३६ — अर्धिनो दीक्षयति, पादिनो दीक्षयति । १०.३.५३-५५ न्यामा

सत्या १.६.२० — अर्यमा वां विभजतु, भगो वां विभजतु । २.१.४६

मैसं १.१०.७, — अलंकृत्य अभिपूर्य उपांशु यष्टव्यः (आविः पृष्टः कार्यः)। (वैश्वदेवस्य एककपालस्य धर्माः) ७.१.२३

लाट्या २.५.५ — अल्पं भक्षयति । ३.५.३५ तं; द्विः अल्पं भक्षयेत् । [आप स्मृ ९.२६ अल्पेनापि हि शुल्केन पिता कन्यां ददाति यः । रौरवे बहुवर्षाणि पुरीषं मूत्रमश्नुते ॥] अल्पोऽप्येवं महान् वाऽपि विक्रयस्तावदेव सः । (आर्षे गोमिथुनम्)। ६.१.१०

मैसं ४.८.९ — अवत्तस्य नाशे सति आज्येन यजेत । ६.४.१-२ न्यामा

वाराह १.१.१.३५ — अवदाय अवदाय ध्रुवां प्रत्यभिघारयति । ३.५.४. अवदायावदाय हविर् ध्रुवां ......आस्विष्टकृदवदानात् ।

मैसं ३.८.२ — अवधिषुर् वा एतत् सोमं, यद् अभिषुण्वन्ति, यद् अस्य स्रुचौ बाहू कुर्वन्ति, यच्च आज्यम् अन्तिकं अकार्षुः । यद् आह 'अंशुरंशुस्ते देव सोम आप्यायताम्' इति, यदेव अस्य आघ्नन्तं क्षुरम् अकुर्वन् तद् आप्याययन्ति । (एतद् आख्यानं, न विधिः) ८.१.८

तैब्रा १.६.५.५ मैं४.५.९ — अवभृथं यन्ति । ४.२.२२;७.३.१६

साम १८१३; ऋ १.१२७.१ — अवभृथं साम । अग्निं होतारं मन्ये दास्वन्तं वसोः सूनुं सहसो जातवेदसं । विप्रं न जातवेदसम् ।
य ऊर्ध्वया स्वध्वरो देवो देवाच्या कृपा । घृतस्य विभ्राष्टिमनु शुक्रशोचिष, आजुह्वानस्य सर्पिषः ।

साम १८१४, ऋ १.१२७.२ यजिष्ठं त्वा यजमाना हुवेम ज्येष्ठमङ्गिरसां विप्र मन्मभिर् विप्रेभिः शुक्र मन्मभिः। परिज्मानमिव द्यां होतारं चर्षणीनाम्। शोचिष्केशं वृषणं यमिमा विशः प्रावन्तु जूतये विशः।

साम १८१५; ऋ १.१२७.३ स हि पुरू चिदोजसा विरुक्मता दीद्यानो भवति द्रुहन्तरः परशुर् न द्रुहन्तरः। वीळु चिद्यस्य समृतौ श्रुवद्वनेव यत् स्थिरम्। निष्षहमाणो यमते नायते धन्वासहा नायते। ४.२.२२

लाट्या ८.२.२१, कात्या २२.१.१३ अवभृथाद् उदेत्य वत्सत्वचम् आच्छादयन्ति। ६.७.१०; २.४.१. अवभृथाद् उदेत्य वत्सच्छविं परिदधाति ६.७.१०

काठक सं २९.३ अवभृथो हि शब्दो वरुणदेवतस्य एककपालस्य वाचकः। तदुत्पत्तिवाक्यं –वारुणेन एककपालेन अवभृथं यन्ति। ४.२.२०, ११.२.३०.

आप १.१९.१० अवरक्षो दिवः सपत्नं वध्यासम्। ११.४.४२ (व्रीहीणाम् अवहन्ति-मन्त्राः)

भार १३.१८.१० अवहन्तिमन्त्रम् अधीते। १.२.३७ अवहन्तिमन्त्रः क्रियते।

तैसं ६.५.१० अविज्ञातेन गर्भेण हतेन भ्रूणहा भवति। ६.१.७

तैसं २.६.३ अविदहता श्रपयितव्यम्। ३.४.११

पाम-आह्निक १. अविद्वांसः प्रत्यभिवादे नाम्नो येन प्लुतिं विदुः। कामं तेषु तु विप्रोष्य स्त्रीष्विवायमहं वदेत्। १.३.२४ तं.

बृ ४.३.१५.१४ अविनाशी वा अरे अयम् आत्मा अनुच्छित्तिधर्मा। १ १.५

पाम ४.१.८९ 'अविरविकन्यायेन' इति द्वन्द्वगर्भ तत्पुरुषे पूर्वसमासः पूर्वपदस्थायाः (अविः) सुपः, 'सुपो धातुप्रातिपदिकयोः लुक् (पा २.४.७१) इति प्रत्यक्षोपदिष्टोऽपि लुक् न कृतः। १.३.२४ तं.

तैसं ७.३.१ अविवाक्यम् अहः। ८.२.२४ दशमे अहन् अविवाक्यम्।

तैसं ५.६.२१.३,४ अवी द्वे धेनू द्वे। ४.१.१२,१३

तैब्रा ३.५.१० अवीवृधेतां महो ज्यायोऽक्राताम्। ३.२.१४

शत २.६.१.२३,२१, ऋ १०.१६.१२ अवृतः सामिधेनीर् अन्वाह। १२.१.४१ पितृयज्ञे-तस्मान्न होतारं प्रवृणीत। एकाम् एव होता सामिधेनीं त्रिर् अन्वाह। –'उशन्तस्त्वा निधीमह्युशन्तः समिधीमहि। उशन्नुशत आवह पितॄन् हविषे अत्तवे। १२.१.४१

तैसं १.८.१९ अवेष्टिम् आमनन्ति–आग्नेयम् अष्टाकपालं निर्वपति, हिरण्यं दक्षिणा, ऐन्द्रम् एकादशकपालम् ऋषभो दक्षिणा, वैश्वदेवं चरुं पिशङ्गी पष्ठौही दक्षिणा मैत्रावरुणीम् आमिक्षां वशा दक्षिणा बार्हस्पत्यं चरुं शितिपृष्ठो दक्षिणा। २.३.३

पाम १.१.१.४० अव्ययकृतो भावे भवन्ति। २.१.१ तं

तैब्रा १.५.९.५ अशनायापिपासे ह वा उग्रं वचः, एनश्च वैरहत्यं च त्वेषं त्वचः। एतं ह वाव तच्चतुर्धा विहितं पाप्मानं देवा अपजघ्निरे २.१.४८ न्यामा.

तां १६.१.८ अशीतिशतं (१८०) षट्त्रिंशिन्यो विराजः (६×३०) प्रतितिष्ठन्ति। १०.३.३९ तं

शत १४.४.२.६ अशीर्यो न हि शीर्यते। १.१.५

तैसं ५.७.१० अश्व ऋषभो वृष्णिर बस्त पुरुष इति ते प्राजापत्याः। ४.१.१७

तैब्रा ३.९.८.२. अश्वम् आलभेत। १.३.२४-२९ न्यामा. (एकविंशेऽहनि...)

वाराह गृ. ७.१५	अश्वमेधं अधीयानाः केचिद् अश्वस्य घासं आहरन्ति । २.४.८ अथाग्निव्रतः आश्वमेधिकी दीक्षा संवत्सरं द्वादशरात्रं वा, अश्वाय च घासः।
सत्या. १.६.४४	अश्वशफमात्रः पुरोडाशः । ३.४.४१ तं अतुंग अनपूपाकृतिं अश्वशफमात्रं कूर्मस्येव प्रतिकृतिं करोति ।
तैसं ६.१.१०	अश्वशफेन सोमं क्रीणाति । १२.४.६ यत् कलया ते शफेन ते क्रीणाति ।
तैसं ५.५.२३	अश्वस्तूपरगोमृगौ (अश्वमेधे सवनीयः पशुः) ९.४.१७ तत्र अश्वस्य चतुस्त्रिंशद् वङ्क्रयः (ऋ. १.१६२.१८) षड्विंशतिरस्य वङ्क्रयः (तैब्रा ३.६.३.३) तूपरगोमृगयोः २६×२=५२+३४=८६ वङ्क्रयः)
ऋ १.१६२.१८	अश्वस्य चतुस्त्रिंशद् वङ्क्रयः । ९.४.१७ चतुस्त्रिंशद्वाजिनो देवबन्धोर् वङ्क्रीः अश्वस्य ।
तैब्रा ३.९.२३.१	अश्वस्यैव मेध्यस्य पदे पदे जुहोति । १२.४.२१
तां १८.१.२०,२२	अश्वः श्यावो रुक्म ललाटो दक्षिणा । १०.३.६५
तैसं ५.१.२	' अश्वाभिधानीं आदत्ते ' इति गर्दभाभिधानीं परि संचष्टे । ३.१.१४
तां २५.१०.२२	अश्वां पुरुषीं धेनुके दत्वा । १०.२.४४-४५ न्यामा
तैसं ३.२.५	अश्विनोस्त्वा बाहुभ्यां सध्यासम् । ३.२.२५;१०.५.८८
ऋ १०.१०६.११	आश्विनोः काममप्रा । १.२.२९ आश्विनसूक्तम्
अथर्ववेद ३.१०.२	अष्टकायै सुराधसे स्वाहा । यां जनाः प्रतिनन्दन्ति, रात्रिं धेनुमिवायतीम् । संवत्सरस्य या पत्नी सा नो अस्तु सुमङ्गली । १.३.२ (तैब्रा ३.७.५.१३ प्राणाय सुराधसे । अपानाय सुराधसे ।)
आश्वगृ २.४.१ गोभिलस्मृ ३.१०८	अष्टकाः कर्तव्याः १.३.१
तैसं ७.२.३	अष्टरात्रेण यजेत् । १०.५.१
तैसं ७.२.३ ला ८.२.१	अष्टरात्रोऽहीनो विश्वजिदभिजितौ अग्निष्टोमौ अभितः, उभयतो ज्योतिर्मध्ये षडहः पशुकामो ह्येतेन यजेत । विश्वजिति वत्सत्वक् परिधानार्थं, ज्योतिष्टोमेऽहतं वासः । तैब्रा ३.८.१.२ उभयोः समुच्चयः । जैसू १२.३.२ वत्सत्वक् । अविरोधो वा उपरिवासो हि वत्सत्वक् ।
याज्ञ १.१४,१५	अष्टमे वर्षे ब्राह्मणं उपनयीत, तं अध्यापयीत । १.१.१ न्यामा गर्भाष्टमेऽष्टमेऽब्दे ब्राह्मणस्य उपनयनम् । उपनीय गुरुः शिष्यं महाव्याहृतिपूर्वकं वेदं अध्यापयेत् ।
काठकसं ८.३	अष्टसु प्रक्रमेषु ब्राह्मणोऽग्निं आदधीत, एकादशसु राजन्यो द्वादशसु वैश्यः ।
मैसं १.६.१०	६.१.२८
तैसं २.२.१ मैसं २.१.७	अष्टाकपालं निर्वपति । एकादशकपालान् निर्वपति । ५.२.५ सूत्रं-सर्वाणि तु एककार्यत्वात् एषां (संख्यादीनां) तद्गुणत्वात् (संख्यादीनां क्रियागुणत्वम् भवति ।)
तैसं ७.५.६	अष्टाकपालान् प्रातःसवने, एकादशकपालान् माध्यन्दिने, द्वादशकपालान् तृतीये सवने । १०.५.८८
तैसं २.२.५	अष्टाकपालो भवति गायत्रिया एव एनं ब्रह्मवर्चसेन पुनाति । १.४.१७

तां ७.७.१,२	अष्टाक्षरेण प्रथमायां ऋचि प्रस्तौति, द्व्यक्षरेण उत्तरयोः ऋचोः। ९.२.१८; १०.६.२
गौतम ध. १.२.५१-५३	अष्टाचत्वारिंशद् वर्षाणि वेदब्रह्मचर्यंचरणम्। १.२.३,४. प्रतिद्वादश सर्वेषु, ग्रहणान्तं वा। द्वादश वर्षाणि एकवेदे ब्रह्मचर्यं चरेत् ४.३.४
शुक्ल यजु सर्वानुक्रमणी २.१७	अष्टादशमंत्रगतोऽग्निः। ४.३.४
याज्ञ १.३	अष्टादश विद्यास्थानानि। १.२.७ तं पुराणन्यायमीमांसाधर्मशास्त्राङ्ग-मिश्रिताः। वेदाः स्थानानि विद्यानां धर्मस्य च चतुर्दश। आयुर्वेदो, धनुर्वेदो, गांधर्वश्चेति त्रयः। अर्थशास्त्रश्चतुर्थस्तु विद्या अष्टादशैव तु।
तैब्रा १.६.५.१	अष्टानां हविषां सांगानां कर्तृभिर् उत्तरे विहारे प्रचरितव्यं, इतरैर् दक्षिणे। ११.२.४४ (राजसूये) उत्तरस्यां वेद्यां अन्यानि हवींषि सादयति (अध्वर्युः), दक्षिणायां मारुतीं प्रतिप्रस्थाता।
आप ८.६.१४,१५	अष्टावध्वर्युः उत्तरे विहारे हवींषि आसादयति, मारुतीं एव प्रतिप्रस्थाता दक्षिणस्मिन् ११.२.३५,४१ ११.३.२४
तैब्रा ३.३.५.३	अष्टावुपभृति गृह्णाति। ४.१.४६,४८
भर १.३.१२	असकृदाच्छिन्नं बर्हिर् भवति दर्शपूर्णमासयोः। ११.१.३७ (त्रिशाखां प्रति लुनाति।)
मैसं २.९.४३	असंख्याताः सहस्राणि ये रुद्रा अधि भूम्याम्। १.२.३६
तैसं ७.३.६	असत्रं वा एतद् यत् अछन्दोमम्। १.४.२६ छन्दोमशब्देन चतुर्विंशः, चतुश्चत्वारिंशः, अष्टचत्वारिंश इति गायत्रीत्रिष्टुप् जगतीषु गीयमानाः स्तोमा गृह्यन्ते।
तैसं ६.२.११	असंतृण्णे भवतः; असंतृण्णो हि हनुः। ३.३.२४
पाम १.१.१.३१	असंदेहश्च वेदार्थः। १.३.२४ तं वेदार्थे असंदेहार्थं व्याकरणं अध्येयम्।
पा ७.१.३८ वा	असमासेऽपि ल्यप् भवति। १.३.२४ काशिका—आञ्चेन अक्षिणी आञ्ज्य। आश्व ५.१९.६
तैब्रा २.१.४.९	असंस्थितस्तर्हि यज्ञः। ९.१.३२ असंस्थितो वा एष यज्ञः (अतो न बर्हिर् अनुप्रहरेत्)
शत ३.८.१.४	असिं वा शासं आचक्षते। ९.४.२३ दशप्रयाजान् इष्ट्वा आह 'शासं आहर' इति असिं वै शास इति आचक्षते।
आप ८.२.९	असोमपूर्वत्वे दर्विहोमानां भूमिगते स्वाहा करोति। ८.४.१५
सत्या १.१.७३	असोमयाजिनं एव पुरोडाशाभ्यां याजयेत्। १०.८.३५–४६ न्यासा
शत १.६.४.११	असोमयाजिनोऽपि सांनाय्यं श्रूयते। १०.८.४२ असोमयाजी वा संनयेत्।
सत्या १.१.७३	असोमयाजी पुरोडाशाभ्यां याजयितव्यः। १०.८.३९
सत्या १.१.७३	असोमयाजी यः स्वर्गकामः स आग्नेयं (पुरोडाशं) कुर्यात् ऐन्द्राग्नं (पुरोडाशं) च १०.८.३६ दर्शपूर्णमासाभ्यां स्वर्गकामो यजेत् इति वाक्यतः।
शत १.६.४.११	असोमयाजी वा संनयेत्। ५.४.२५, १०.८.४२ तस्मादपि असोमयाजी सम् एव नयेत्।

ऐब्रा ५.२९	अस्तमिते जुहोति । अस्तमिते सायं जुहोति । ५.१.३३
पा २.३.१ वा	अस्तिर् भवन्ती परः । ११.२.२
निरुक्त १.१	अस्ति शब्देन द्वितीयो भावविकारः । १.३.३० तं जायते अस्ति विपरिणमते वर्धते अपक्षीयते विनश्यति–षड्भावविकाराः ।
तैब्रा २.१.२.१०	अस्मात् लोकाद् उत्क्रम्य अग्निर् आदित्यं गतः । रात्रौ आदित्यस्तम् । १.२.२ उद्यन्तं वाव आदित्यं अग्निर् अनुसमारोहति । अग्निं वाव आदित्यः सायं प्रविशति ।
तैसं ३.३.११ ऋ ४.४९.४	अस्मे इन्द्राबृहस्पती, रयिं धत्तं शतग्विनम् । अश्वावन्तं सहस्रिणम् । ३.२.१९ न्यामा
तैसं ३.३.११ ऋ १०.४२.११	बृहस्पतिर् नः परिपातु पश्चादुतोत्तरस्मादधरादघायोः । इन्द्रः पुरस्तादुत मध्यतो नः सखा सखिभ्यो वरिवः कृणोतु ॥
तैब्रा ३.५.१०.५	अस्यां ऋधेद् । ३.२.१
तैब्रा ३.८.१.२	अहतं वासः परिधत्ते । १०.४.१३; १२.३.१
शत ११.५.६.२	अहरहर् दद्यात । १०.८.१५
तैआ २.१०	अहरहर् स्वाध्यायं अधीयीत, अपि एकां ऋचं यजुः साम वा । १.३.२४तं
शत २.२.३.९	अहरि (रे) व संवत्सरः । ६.७.४१
शत २.२.३.९	अहरेव संवत्सरः –आदित्यस्तु एव सर्वे ऋतवः । यदैव उदेति अथ वसन्तो, यदा संगवो अथ ग्रीष्मो, यदा मध्यन्दिनो अथ वर्षा, यदाऽपराह्णोऽथ शरद्, यदैवास्तमेति अथ हेमन्तः । ६.७.४० (प्रथमः प्रातःकालो मुहूर्तः द्वितीयो संगवः ।)
षड्विंशे ३.४.१	अहर्गणे ऋजीषं अप्सु प्रास्यति । १० ६.७३ सर्वेषां अह्नां यद् ऋजीषं अविशेषात तत् सर्वं प्रास्यते ।
षड्विंश ३.४.१	अहर्गणे यथा ऋजीषस्य कृत्स्नस्य अप्सु प्रासनम् । १०.६.७६
षड्विंश ३.४.१	अहर्गणे सर्वेषां अह्नां ऋजीषोऽवभृथे प्रतिपादनार्थं धार्यते– 'ऋजीषं अप्सु प्रहरति' इति श्रूयते । ११.३.३४
पा ६ २.२ वा	'अहीन' इति नञ्समासे सति आद्युदात्तः स्यात् । ३.३.१६ अव्यये नञ्कुनिपातानां आद्युदात्तः ।
ला २.२.१	अहीने बहिष्पवमानैः सदसि स्तुवीरन । १.३.२४ तं
तैब्रा १.२.१.२६	अहे बुध्निय मन्त्रं मे गोपाय, यं ऋषयस्त्रयीविदो विदुः ऋचः सामानि यजूंषि २.१.३२,३५; ९.२.१
पा ६.४.१४५ वा	अह्नः समूहे (ऋतुसमूहे) खो वक्तव्यः । ३.५.१५ तं
तैब्रा १.१.६	अह्नो निरूप्याणि ११.४.११ अग्नये पवमानाय अष्टाकपालं निर्वपति, अग्नये पावकाय, अग्नये शुचये । एतानि हवींषि अह्नो निरूप्याणि सूत्रं–पवमान हवींषि ऐकतन्त्र्यं प्रयोगवचनैकत्वात् ।
तैसं ४.१.९	आकूतिं अग्निं प्रयुजं स्वाहा, मनोमेधां अग्निं प्रयुजं स्वाहा, चित्तं विज्ञातं अग्निं प्रयुजं स्वाहा, वाचो विधृतिं अग्निं प्रयुजं स्वाहा, प्रजापतये मनवे स्वाहा, अग्नये वैश्वानराय स्वाहा इति प्राकृत्यो दीक्षाहुतयः । १०.३.२३

तैसं १.२.२ आकूत्यै प्रयुजे अग्नये स्वाहा, मेधायै मनसे अग्नये स्वाहा, दीक्षायै तपसे अग्नये
मैसं ३.६.६ स्वाहा, सरस्वत्यै पूष्णे अग्नये स्वाहा, आपोदेवीर् बृहतीर् विश्वशंभुवो
द्यावा पृथिवी उर्वन्तरिक्षम् ।
बृहस्पतिर् नो हविषा वृधातु स्वाहा, विश्वे देवस्य नेतुर् मर्तो वृणीत सख्यं
विश्वे राये इषुध्यसि द्युम्नं वृणीत पुष्यसे स्वाहा इति षड् वैकृत्यो दीक्षा-
हुतयः । उभयोः समुच्चयः द्वादश जुहोति । १०.३.२३

जैसू १.३.३०-३५ आकृत्यधिकरणन्यायेन । ६.१.२ तं

तैसं ६.६.४ आखुस्ते पशुः । २.१.३२ तं इति मूषिकासूक्तस्य ऐकादशिन्यां अर्थवत्ता ।

निरु १.१ आख्यातस्य अर्थं उपदिशन्ति–उपक्रमात् प्रभृति अवर्गपर्यन्तम् आह ।
आरम्भाद् आ समाप्तिपर्यन्तम् ।

निरु १.१ आख्याते तु न कर्ता न क्रिया प्रधानतः, किं तर्हि भावप्रधानम् आख्यातं, भावं
कस्यापि ब्रूते । २.१.१

तैसं १.६.६ आगतं दर्शपूर्णमासफलम्, दर्शपूर्णमासदेवतायाश्च उज्जितिं अनूज्जेषम् ।
'अगन्म सुवर्' इति मंत्राद् ऊहितम् । अग्नेर् अहम् उज्जितिं अनूज्जेषम,
तैसं १.६.४, इन्द्राग्नियोर् अहं उज्जितिं अनूज्जेषम् । ९.१.४
ऊहेन आगन्म ब्रह्मवर्चसं, सूर्यस्य उज्जितिं अनूज्जेषम् । ९.१.५

मैसं २.६.४ आग्नावैष्णव एकादशकपालः ऐन्द्रावैष्णवश्चरुः वैष्णवस्त्रिकपालो वामनो
दक्षिणा । ११.४.२

तैसं २.२.९ आग्नावैष्णवं एकादशकपालं निर्वपेत् सरस्वत्याज्यभागा स्याद् बार्हस्पत्यश्चरुः ।
५.१.१७

मैसं २.१.७ आग्नावैष्णवं एकादशकपालं निर्वपेत सारस्वतं चरुं बार्हस्पत्यं चरुम् ।
८.३.१,२

मैसं २.१.७ आग्नावैष्णवं एकादशकपालं निर्वपेद् अपराह्णे सारस्वतीं अथ आज्यस्य
यजेत । १२.२.२३

मैसं १.४.१४,१५ आग्नावैष्णवं एकादशकपालं निर्वपेद् दर्शपूर्णमासौ आरप्स्यमाणः, सरस्वत्यै
चरुं, सरस्वते द्वादशकपालं, अग्नये भगिने अष्टाकपालं निर्वपेद् यः
कामयेद् अन्नादः स्याम् । १०.१.४.४

तैसं ५.५.१ आग्नावैष्णवं एकादशकपालं निर्वपेद् (निर्वपति) दीक्षिष्यमाणः (अग्निः
सर्वा देवता, विष्णुर् यज्ञो देवताश्चैव, यज्ञं च आरभते) अग्निः प्रथमो
(अवमो) देवतानां, विष्णुः परमो, यद् आग्नावैष्णवं एकादशकपालं
निर्वपति देवता यज्ञं च तद् उभयत परिगृह्य दीक्षते। देवता एव उभयतः
परिगृह्य यजमानोऽवरुन्धे) ५.३.२९,३०, १०.२.४९, १२.१.२४,
१२.२.२५

मैसं २.१.७ आग्नावैष्णवं प्रातरष्टाकपालं निर्वपेत् सारस्वतं चरुं बार्हस्पत्यं चरुं, आग्ना-
तैसं २.२.९ वैष्णवं एकादशकपालम् ।
काठक १०.१ माध्यंदिने सारस्वतं चरुं बार्हस्पत्यं चरुं, आग्नावैष्णवं द्वादशपालं
अपराह्णे सारस्वतं बार्हस्पत्यं चरुम् ।
यस्य भ्रातृव्यः सोमेन यजेत । एषा अध्वरकल्पा नामेष्टिः । ११.२.१९

ऐब्रा ३.३५	आग्निमारुतं शंसति । २.१.२२ आग्निमारुते शंसति ।
काम्येष्टि	आग्निवारुण्याः इष्टेः क्रमे अतीते सौमारौद्रीणां अनागते मनोर् ऋचस्ताः सामिधेनीषु धाय्यां पृथुपाजाः तं सम्बाधे पृथुपाजा । ऋ ३.२७.५ ऋ ३.२७.६ तन्त्रवार्तिके–आग्निवारुण्याः इष्टेः याज्यापुरोनुवाक्ये पठित्वा सौमारौद्रीणां इष्टीनां याज्यापुरोनुवाक्यासु अनागतासु मनोर् ऋचः (धाय्याः पृथुपाजास्तं सम्बाधे) ३.२.२०
ऐब्रा ६.१०	आग्नीध्रो अग्निं (यजति) ' उक्षान्नाय वशान्नाय ' इति । ३.२.३०
ऋ ८.४३.११.	उक्षान्नाय वशान्नाय सोमपृष्ठाय वेधसे । स्तोमैर् विधेमाग्नये ॥
तैसं २.१.२	आग्नेयं कृष्णग्रीवं आलभेत, सौम्यं बभ्रुं, आग्नेयं कृष्णग्रीवं पुरोधायां स्पर्धमानः ११.१.६८, ११.४.२७
तैब्रा ३.३.८.६	आग्नेयं चतुर्धा करोति । ३.१.२६.२७; १०.८.४३ (आग्नेयमात्रस्य, न तु ऐन्द्राग्नयोर् अग्नीषोमयोर् वा)
शत ४.२.५.१४	आग्नेयं अजं अग्निष्टोमे आलभेत, ऐन्द्राग्नं द्वितीयं उक्थ्ये, ऐन्द्रं वृष्णिं तृतीयं षोडशिनि । ३.६.४२
तैसं १.८.२	आग्नेयं अष्टाकपालं निर्वपति, सौम्यं चरुं, सावित्रं द्वादशकपालं, सारस्वतं चरुं, पौष्णं चरुं, मारुतं सप्तकपालं, वैश्वदेवीं आमिक्षां, द्यावापृथिव्यं एककपालम् । (वैश्वदेवपर्वणि अष्टौ यागाः) । १.४.१३-१६ न्यामा
तैसं १.८.१९	आग्नेयं अष्टाकपालं निर्वपति हिरण्यं दक्षिणा, ऐन्द्रं एकादशकपालं ऋषभो दक्षिणा, वैश्वदेवं चरुं पिशङ्गी पष्ठौही दक्षिणा, मैत्रावरुणीम् आमिक्षां वशा दक्षिणा, बार्हस्पत्यं चरुं शितिपृष्ठो दक्षिणा । दिशां अवेष्टयः, अवेष्टिर् नामेष्टिः । २.३.३ न्यामा
तैसं २.२.५	आग्नेयं अष्टाकपालं निर्वपेत् । १०.४.२३ सूत्रं–विधिशब्दस्य मंत्रत्वे भावः १०.४.२३ (हविर्भाजः) भावः स्यात्–तेन चोदना । तस्माद् आग्नेयशब्देन एवविधिः न अग्निवाचक-अन्य-शब्देन ।
तैसं २.२.३	आग्नेयं अष्टाकपालं निर्वपेद् रुक्कामः । २.३.२५; १० ७.५८,६० अग्नये रुक्मवते पुरोडाशं अष्टाकपालं...
मैसं ३.१.८	आग्नेयं पयः । ८.१ ३२,३४ आग्नेयं वा एतत पयो यद् अजाक्षीरम् ।
तैब्रा १.३.४.१	आग्नेयं पशुं (अजं) आलभते । १.३३-३९ न्यामा
ऋ १.१. १२, २७	आग्नेयं सूक्तम् । १.४ २४ न्यामा
काठक सं ८.१०	आग्नेयं हविः । ३.४.४० आग्नेयानि हवींषि । १.४.२४ न्यामा
तैसं २ ६.३	आग्नेययागः – यद् आग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यायां पौर्णमास्यां चाच्युतो भवति । ५.१.१६ न्यामा
सत्या १.१.७३	आग्नेयश्च ऐन्द्राग्नश्च । १०.८.३५–४६ न्यामा पुरोडाशाभ्यां एव असोमयाजिनं याजयेद्, यौ एतौ आग्नेयश्च ऐन्द्राग्नश्च ।
शत १.६.२.६	आग्नेयसांनाय्यादीनाम् अमावास्यायाम् । ६.३.५ सांनाय्यं अमावास्यम् ।
तैसं १.५.१०	आग्नेयस्य दर्शपूर्णमासयोः पूर्वं मंत्रपाठः, उत्तरो ब्राह्मणस्य पाठः ।
तैसं २.६.३	५.१.१६ तं

आप २.१८.१०	आग्नेयस्य पुरोडाशस्य मध्याद् अंगुष्ठमात्रं अवदानं तिरश्चीनं अवद्यति। ३.४.४३-४४ न्यामा
आप ३.१.२	आग्नेयस्य प्राशित्रं अवद्यति। ३.१.२७
आप ३.१.२	आग्नेयस्य (पुरोडाशस्य) मस्तकं विभज्य प्राशित्रं अवद्यति। (आग्नेयस्य पुरोडाशस्य मस्तकाद् अवद्यति।) ३.१.२७ आग्नेयं पुरोडाशं प्राञ्चं तिर्यञ्चं वा विरुज्य अवद्यति (विरुज्य मस्तकं वा विभज्य–रुद्रदत्तटीकायाम्)
तैसं ५.१.२२	आग्नेयः कृष्णग्रीवः, सारस्वती मेषी, बभ्रुः सौम्यः, पौष्णः श्यामः, शितिपृष्ठो बार्हस्पत्यः, शिल्पो वैश्वदेवः, ऐन्द्रोऽरुणो, मारुतः कल्माषः, ऐन्द्राग्नः संहितः, अधोरामः सावित्रः, वारुणः पेत्वः। ८.१.१४ न्यामा
मैसं ३.९.५	आग्नेयः पशुर् अग्निष्टोमे आलभ्यः, आग्नेयो हि अग्निष्टोमः, ऐन्द्राग्नः पशुर् उक्थ्ये आलभ्यः ऐन्द्राग्नानि उक्थ्यानि, ऐन्द्रो वृष्णिः षोडशिनि आलभ्यः ऐन्द्रो वै वृष्णिः ऐन्द्रः षोडशी, सारस्वती मेषी अतिरात्रे आलभ्या, वाग्वै सरस्वती। ३.६.१८
मैसं ३.९.५	आग्नेयः पशुर् अग्निष्टोमे आलब्धव्यः, ऐन्द्राग्नः पशुर् उक्थ्ये, ऐन्द्रो वृष्णिः षोडशिनि, सारस्वती मेषी अतिरात्रे। ९.१.४५
शत १३.७.१.३	आग्नेया ग्रहा भवन्ति (अग्निष्टुति) २.१.२६, १०.४.३,४९ सूत्र–ग्रहाणां
जैसू १०.४.४९	देवतायत्वे स्तुतशस्त्रयोः कर्मत्वाद् अविकारः स्यात्। ऊहो न भवति।
शत १३.७.१.३	आग्नेयीषु शंसति। २.१.२६
ऐब्रा ११.४	आग्नेयीषु स्तुवन्ति। २.१.२६ आग्नेयीषु सामगाः स्तुवते।
ला १.४.२	आग्नेयी सुब्रह्मण्या भवति। ९.१.४२ अग्ने आगच्छ रोहिताश्व बृहद्भानो, धूमकेतो, जातवेदो, विचर्षण। ९.२.४४
तैसं ६.६.५	आग्नेयेन वापयति मिथुनं सारस्वत्या करोति प्रजनयति सौम्येन (रेतः सौम्येन दधाति प्रजनयति पौष्णेन) ८.१.१४
वारा २.२.५.२६	आग्नेयैः सूक्तैर् इष्टका उपदधाति। प्रतिसूक्तं उपदधाति १०.६.७५ दाशतयैस्तु आग्नेयैः सूक्तैः प्रतिसूक्तं इष्टका उपदधाति।
तैसं २.५.२	आग्नेयः अग्नीषोमीयः उपांशुयाजः, ऐन्द्राग्नौ सांनाय्यं, आघारौ, आज्यभागौ, प्रयाजाः, अनुयाजाः, पत्नीसंयाजाः समिष्टयजुः, स्विष्टकृत् इति दर्शपूर्णमासयोः प्रधानभूताः यागाः २.६.३ तैसं २.५.२, २.६.६, २.५.३ २.६.१, २.६.१, २.६.१०, २.६.६.
तैसं ५.६.४	आग्नेयो वै ब्राह्मणः १.४.२२ (२४)
तैसं ५.६.४,२.५.६ २.५.२	आग्नेयो वै ब्राह्मणो देवतया स सोमेन इष्ट्वा अग्नीषोमीयो भवति, यदेवादः पौर्णमासं हविः, तत् तर्हि अनुनिर्वपेत्, तर्हि उभयदेवत्यो भवति। ५.४.१०,२५ (अग्नीषोमीयो वै ब्राह्मणो देवतया–मैसं २.१.४)
तैसं ७.५.२१	आग्नेयोऽष्टाकपालः। (अत्र आचार्यो वेदोऽभिप्रेतः)। १.३.१३
मैसं २.६.१३,४.४.९	आग्नेयोऽष्टाकपालो हिरण्यं दक्षिणा (अवेष्टीष्टिः) एतया अन्नाद्यकामं याजयेत्। २.३.२६ (यद् एना दिशां अवेष्टयः, इमं वा एतं लोकं पुनर् उपावरोहति अन्नकामो यजेत। मैसं)
तैसं ६.२.६	आग्नेयोऽष्टाकपालः समे भवति ११.२.१ (समे दर्शपूर्णमासाभ्यां यजेत– ११.२.५४) एतद् वै प्रतिष्ठितं देवयजनं यत् सर्वतः समम्।

तैसं २.६.३	आग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यायां पौर्णमास्यां चाच्युतो भवति । २.३.२९
तैसं २.६.३	'आग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यायां पौर्णमास्यां चाच्युतो भवति' इति विधाय पुनर् उच्यते आग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यायां भवति । २.३.२७,२९ सूत्र–अन्यार्थो वा पुनः श्रुतिः, ऐन्द्राग्नार्था ।
मैसं ४.४.९	'आग्नेयोऽष्टाकपालो हिरण्यं दक्षिणा' इत्याद्या अवेष्टिर् नामेष्टिः, तां प्रकृत्य विधीयते 'यदि ब्राह्मणो यजेत बार्हस्पत्यं मध्ये निधाय आहुतिं आहुतिं हुत्वा अभिघारयेत्, यदि राजन्यः ऐन्द्रं, यदि वैश्यो वैश्वदेवम् ।' २.३.३
मैसं ३.९.५	आग्नेयो हि अग्निष्टोमः । ३.६ ४२ तं
तैसं ३.१.६	आग्नेय्या आग्नीध्रं उपतिष्ठते (ऐन्द्या सदः, वैष्णव्या हविर्धानं उपतिष्ठते) १.२.५१, ३.२.२१
आप ५.२८.१५ ५.२९.१	आग्न्याधेयिकीर् दत्त्वा पुनराधेयिकीर् ददाति (दक्षिणाः) । १०.३.३१
शत ५.१.२.१.३	आग्रयणाद् गृह्णाति षोडशिनम् । १०.५.४७ (यद् +) आग्निष्टोमिकान् ग्रहान् गृह्णाति आग्रयणात् । अथ षोडशिनं गृह्णाति ।
काठकसं १२.७	आग्रयणेष्ट्यां सप्तदशसामिधेन्यः । ६.६.३६
तैसं २.५.११ ६.२.३	आघारं आघारयति । १.४.४, २.२.३,१३, १०.७.४५
गोभिल गृ. १.२	आचान्तेन कर्तव्यं, यज्ञोपवीतिना कर्तव्यम् । १.३.५ यज्ञोपवीतिना आचान्तोदकेन कर्तव्यम् ।
मनुस्मृ २.६	आचारश्चैव साधूनाम् । १.३.६ तं वेदोऽखिलो धर्ममूलं, स्मृतिशीले च तद्विदाम् । आचारश्चैव साधूनां आत्मनस्तुष्टिरेव च ।
द्राह्यायणगृ २.२.८	आचार्य (कल्पसूत्रकार) वचः प्रमाणाम् १.३.११ एतत् निराक्रियते–न, असन्नियमात्–आचार्यवचनं न प्रमाणं असत् नियमात् । यथा पूर्वपक्षे 'सर्वासु तिथिषु अमावास्या–पूर्वपक्षो दार्शस्य' श्रुतिस्तु अमावास्यायां अमावस्यया यजेत ।
आपध १.२.७	आचार्ये प्रोषिते आचार्याणी भवतां आचार्यः ७.२.१२ आचार्यवद् आचार्यदारेषु वृत्तिः ।
निरुक्त १.२	आचार्यः आचिनोत्यस्य बुद्धिम् । १.३.१३ आचारं ग्राहयति, आचिनोति अर्थान्, आचिनोति बुद्धिम् ।
	आचार्यो मातुलश्चेति, द्रव्यैकत्वेपि सिध्यति । अपेक्षाहेतुभेदेन व्यवहारः पृथक्तया । ३.२.१९, २.१.१७तं
तैब्रा १.१.६.५-६	आज्यं गवां सारः । ८.१.३५ धेन्वै वा एतद्रेतः यद् आज्यम् ।
शत १.६.३.२३	आज्यंच अग्नीषोमादिभ्यः पौर्णमास्याम् । ६.३.५
सत्या ७.१.५८	आज्यं च अरणिं च आदाय यूपस्यान्तिके अग्निं मथित्वा यूपाहुतिं जुहोति । ४.१.९ आज्यं चारणिं च आदाय परेत्य अग्निं मथित्वा वैष्णव्यर्चा यूपान्तिके जुहुयात् ।
तैसं १.६.१ तैब्रा ३.३.४,५	आज्य धर्माः–उत्पवनं विलापनं ग्रहणासादनं, आदयः । ३.१.७, ५.१.१५

आप ३.१६.१७	आज्यभागाभ्यां प्रचर्य आग्नेयेन पुरोडाशेन, आग्नीध्रे स्रुचौ प्रदाय सहकुंभीभिर् अभिक्रामन् आह । ३.५.१३; १०.८.४३
शत १.६.३.१९	आज्यभागौ अग्नीषोमाभ्यां यजति । १०.७.२४
तैब्रा ३.५.३.२ शत १.६.३.१९	आज्यभागौ अग्नीषोमाभ्यां यजति– 'अग्निं अग्ने आवह सोमं आवह, अग्निं आवह अत्र प्रथमं अग्नेः पुरोडाशकृते, द्वितीयं तृतीयंच सोमस्य च अग्नेश्च आज्यभागकृते आवाहनम् । १०.१.१६-१८ न्यामा
तैसं २.६.२	आज्यभागौ यजति । २.२.३, १०.१.१६,१८, १०.७.२४,२५,२६,२७, ३२,३३
तैसं २.६.२	आज्यभागौ यजति चक्षुषी एव तद् यज्ञस्य प्रतिदधाति । १०.१.१८
तैसं ६.६.३	आज्यभागौ यजति यज्ञस्यैव चक्षुषी नान्तरेति । १०.१.१६
तैब्रा ३.३.५.१	आज्यं अवेक्षते । ६.१.२४ य एवं विद्वान् आज्यं अवेक्षते, भवति आत्मनः पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति ।
आप २.६.१	आज्यं विलापयति १.४.१०.८ विलाप्य न्यामा
तैसं ६.१.५ शत ३.२.३	आज्यस्यैव चरुं अभिपूर्य चतुर आज्यभागान् यजति, पथ्यां स्वस्तिं इष्ट्वा अग्नीषोमौ यजति । अग्नीषोमौ इष्ट्वा सवितारं यजति, अदितिं ओदनेन । १०.१.४४
शत २.४.३.८	आज्यस्यैव द्यावापृथिव्यौ यजेत । ७.१.२३ तस्माद् द्यावापृथिव्य एककपालः पुरोडाशो भवति (आग्रयणे)
आप २.१८.२३	आज्यस्यैव नौ उपांशु पौर्णमास्यां यजन् । १०.८.४७,५४,५६,५७,६७
मैसं ३.७.१	आज्यात् स्विष्टकृते समवद्यति । ३.५.३
तां १६.५.२२	आज्यानि भवन्ति (स्तोत्राणि) । १.४.३
तैसं ५.७.२	आज्यानीर् उपदधाति (इष्टकाः) १.४.२८ आज्यानीर् एता उपदधाति। (इष्टकाः)
तैसं ६.५.८	आज्येन पात्नीवतं श्रीणाति । ९.१.१२, ९.४.१५ घृतेन ।
तैसं ६.६.६	आज्येन पात्नीवतं संस्थापयति । ९.१.१२
तैसं ६.३.११	आज्येन प्रयाजान् यजति । ११.२.१०
तैब्रा ३.७.५.१०	आज्येन बर्हिः । ७.३.१८ समङ्क्तां बर्हिर् हविषा घृतेन । (बर्हिराज्ये धर्मवती । ७.३.१८)
तैसं ६.३.३	आज्येन यूपं अनक्ति । ३.८.३१, ७.३.१८ तेजसा एव एनं (यूपं) अनक्ति। तेजो वा आज्यम् ।
आप १४.७.१३ तैसं ६.६.६	आज्येन शेषं संस्थापयति । ९.४.५३,५६
आश्व ५.१९.६	आज्येन अक्षिणी आञ्ज्य । १.३.२४ तं 'असमासेऽपि ल्यप् भवति छंदसि' ७.१.३८ वा
मैसं ३.८.२	आज्येनाभिघार्य स्रुग्भ्यां हूयते तत्रैतद् दर्शनं नोपपद्यते तदुपपद्यते यदि अपूर्वः सोमः अथ दर्शपूर्णमासप्रकृतिः स्यात् । अवधिषुर्वा एतत् सोमं यद् अभिप्रवर्तति । ८.१.६
तैब्रा ३.२.९.१४	आज्येनोदेहि । ३.८.२२; ६.८.२८; ९.३.२०

तैब्रा १.५.९.३	आतिथ्येडान्ता संतिष्ठते । ४.१.४०
मनुस्मृ २.६	आत्मनस्तुष्टिरेव च । १.३.७ तं. वेदोऽखिलो धर्ममूलम् ।
तैब्रा २.३.११.४	'आत्मन् ! आत्मन् । इति आमन्त्रयत तस्मै, चतुर्हूतः प्रत्यशृणोत्, स चतुर्हूतोऽभवत् । चतुर्हूतो वा नाम एष, तं वा एनं चतुर्हूतं सन्तं चतुर्होता' इति आचक्षते परोक्षेण, परोक्षप्रिया हि देवाः । ३.७,८-१० न्यामा.
तैसं २.१.१	आत्मनो वपामुदक्खिदत् । १.२.१
शत १४.४.२.२८	आत्मानम् उपासीत । १.३.२७ तं.
भारते १.६८.२ शत १४.९.४.८,२६	आत्मा वै पुत्रः । ४.३.३८ अङ्गादङ्गात्संभवसि हृदयाद् अभिजायसे । आत्मा वै पुत्रनामासि स जीव शरदः शतम् ।
शत ४.३.४.२१	आत्रेयहिरण्यदानम् । १०.२.६२ आत्रेयाय हिरण्यं ददाति–अत्रिगोत्राय ।
तैसं ६.५.१०	आत्रेयीं हत्वा भ्रूणहा भवति । ६.१.७ अविज्ञातेन गर्भेण हतेन भ्रूणहा भवति । अत्र-कुक्षौ विद्यते अस्याः इति गर्भिणी ।
तैसं ६.३.३	आदाने करोतिशब्दः । ४.२.६ स्वरुं करोति–स्वरुम् आदत्ते ।
मैसं १.१०.२०	आदित्यं घृते चरुं निर्वपेत् पुनर् एत्य गृहेषु इयं (पृथिवी) वा अदितिर्, इयं प्रतिष्ठा, यद् आदित्यो अस्याम् एव प्रतितिष्ठति । ८.४.२३
तैसं १.८.१	आदित्यं चरुं निर्वपति वरो दक्षिणा । ४.४.१-२ न्यामा.
तैसं १.८.९	आदित्यश्चरुर् महिष्या गृहे । ११.२.१३
मैसं ३.७.२	आदित्यः पयसि चरुः । ९.४.३२
ऐब्रा १.७	आदित्यः प्रायणीयश्चरुः, आदित्य उदयनीयश्चरुः । १.२,१०
तैसं ६.१.५	आदित्यः प्रायणीयश्चरुर् भवति आदित्य उदयनीयो दिशां प्रज्ञात्यै । ११.२.६७
मैसं ३.७.२	आदित्यः प्रायणीयः पयसि चरुः । ९.४.३२ पयसि प्रायणीयः स्यात्, पयसि उदयनीयः ।
तैसं १.८.१९	आदित्यां मल्हां गर्भिणीम् आलभते । ४.४.१-२ न्यामा.
तैब्रा २.१.५.२	आदित्यो यूपः । १.४.२२,२५
शत २.२.३.९	आदित्यो वा सर्वे ऋतवः – स यदैव उदेति अथ वसन्तो, यदा संगवो अथ ग्रीष्मो, यदा मध्यन्दिनो अथ वर्षा, यदा अपराह्णो अथ शरद्, यदाऽस्तमेति अथ हेमन्तशिशिरौ इति सर्वान् ऋतून् अहनि संपादयति । ६.७.४०
पा ३.१.३	आद्युदात्तः । ३.४.१३ तं. प्रत्ययः आद्युदात्तो भवति ।
मैसं १.६.४	आधानं च भार्यासंयुक्तम् । ६.८.१३ सूत्रम्-क्षौमे वसानौ अग्निम् आदधीयाताम् । आधानं पौर्णमास्यां चेत् वृत्ते दर्शे करिष्यते । अनङ्गं पितृयज्ञश्चेत्, सत्रे च न करिष्यते । ४.४.२१
पा ५.१.१२९	आध्वर्यवम् इति समाख्यातानि कर्माणि अध्वर्युणा कर्तव्यानि । ३.३.१३ सूत्रम्- आख्या चैवं तदर्थत्वात् । प्राणभृत् जातिवयोवचनोद्गात्रादिभ्यः अञ् । उद्गात्रादिभ्यश्च अञ् प्रत्ययो भवति भावकर्मणोर् अर्थयोः = अध्वर्यु + अञ्,
तैसं ३.४.४	आध्वर्यवम् इति हि समाख्याते वेदे जयादयः समाम्नाताः सन्तोऽध्वर्युणा करिष्यते । सूत्रम्-शेषश्च समाख्यानात् । ३.४.२७
जैब्रा १.२७८	आध्वर्यवाः प्रैषाः । ३.७.४३-४५ न्यामा. सर्वप्रैषाणाम् आध्वर्यवत्वम् ।

मैसं १.११.८ — आध्वर्यवे वाजपेयः समाख्यातः । ३.७,५०,५१ अनुमाय वैदिकशब्दं तैनैकवाक्यता स्यात् । वाजपेये च 'उपपुटैर् अर्पयति' इति अध्वर्यवो अर्पयिष्यन्ति ।

कात्या ६.३.१५ — आनुपूर्व्यं स्वरुभिः पशून् समज्य यूपशकलम् उपगूहति ।४.२.५ यथाऽऽनुपूर्व्यम् ।

आनुष्टुभः प्रगाथः । श्यावाश्वम् आन्धीगवं च द्वे सामनी, तयोः पूर्वा अनुष्टुप् । ९.२.२५/३

साम ६९७ ऋ ९.१०१.१ — –पुरोजिती वो अन्धसः सुताय मादयित्नवे । अपश्वानं श्नथिष्टन सखायो

साम ६९८ ऋ ९.१०१.२ — दीर्घजिह्व्यम् ॥ उत्तरे द्वे गायत्र्यौ– (१) यो धारया पावकया परि-

साम ६९९ ऋ ९.१०१.३ — प्रस्यन्दते सुतः । इन्दुरश्वो न कृत्व्यः ॥ (२) तं दुरोषमभी नरः सोमं विश्वाच्या धिया । (यज्ञं हिन्वन्त्यद्रिभिः ऋ) यज्ञाय सन्त्वद्रयः ॥ अनुष्टुभो गायत्र्योश्च प्रग्रथनम्–

तासाम् एव प्रगाथे तिस्रोऽनुष्टुभः संपादिताः–

(१) पुरोजिती वो अन्धसः सुताय मादयित्नवे । अपश्वानं श्नथिष्टन सखायो दीर्घजिह्व्यम् ॥ (अनुष्टुप्) । (२) सखायो दीर्घजिह्व्यम् यो धारया पावकया । परिप्रस्यन्दते सुतः इन्दुरश्वो न कृत्व्यः ॥ (अनुष्टुप्) । (३) इन्दुरश्वो न कृत्व्यः तं दुरोषमभी नरः । सोमं विश्वाच्या धिया (यज्ञं हिन्वन्त्यद्रिभिः ऋ) यज्ञाय सन्त्वद्रयः ॥ ९.२.२५/३

तां १५.११.७ — आन्धीगवं साम । ९.२.२५/३ श्यावाश्वान्धीगवे भवतः । 'पुरोजिती वो

साम ६९७.९ — अन्धसः' अस्मिन् तृचे गीयते ।

पाम १.१.२.३५.८ — आन्यभाव्यं कालशब्दव्यवायात् । १.३.२४ तं.

तैसं १.२.१ — आप उन्दन्तु जीवसे दीर्घायुत्वाय वर्चसे । ३.८.३-८ न्यामा. आपस्तम्बीय-बौधायनीये धर्मगृह्यशास्त्रे तैत्तिरीयैरेव प्रतिपन्ने । १.३.१५ तं.

शत १.१.३.५ — आपः संमार्जनीयाः । २.१.१२–अवभृथे च पूर्वपक्षे उत्पादयितव्योऽग्निः, संमार्गाय, सिद्धान्ते च आपः संमार्जनीयाः ।

तैसं ५.४.४ — आपो वै शान्ताः । १.२.१०

गोभिल गृ १.९.१५ — आपौर्णमास्याः अमावास्या नात्येति । १.३.१४ तं. पूर्वपक्षे सर्वासु तिथिषु अमावास्या [ते तम् आपूर्यमाणम् आमावास्येन यन्ति । तां २५.१०.१] आ अमावास्यायाः पौर्णमासी नात्येति ।

सत्या १.१.७३ — आभ्यां पुरोडाशाभ्याम् असोमयाजी स्वर्गकामो यजेत । १०.८.३५ आग्नेयैन्द्राग्नाभ्याम् । दर्शपूर्णमासाभ्यां स्वर्गकामो यजेत ।

तैसं २.३.९ — 'आमनमस्यामनस्य देवाः' इति तिस्र आहुतीर् जुहोति । ३.६.७;१०.४.७ –त्रयोनुयाजा अपि, एषां समुच्चयः कार्यः ।

आमनमस्यामनस्य देवा ये सजाताः समनसस्तावहं कामये हृदा ते मा कामयन्तां हृदा तान् म आमनसः कृधि स्वाहा, आमनमस्यामनस्य देवा ये कुमाराः समनसस्तान् अहं कामये हृदा ते मा कामयन्तां हृदा तान् म आमनसःकृधि स्वाहा, आमनमस्यामनस्य देवा या स्त्रियः समनसस्ता अहं कामये हृदा ते मां कामयन्तां हृदा ता म आमनसः कृधि स्वाहा । इति विस्तरेण तिस्र आहुतयः ।

तां ७.५.१	आमहीयवं साम– प्रजापतिः...एतद् आमहीवयम् अपश्यत् तेन इमाः प्रजाः असृजत, ताः सृष्ट्वा अमहीयन्त यद् अमहीयन्त तस्माद् आमहीयवं साम। 'उच्चा ते जातमन्धसः' इति तृचे गायत्रम् आमहीयवं गेयम्। ९.२.२७/२
ऋ, ९.६१.१० साम ६७२	उच्चा ते जातमन्धसो दिविसद् भूम्याददे। उग्रं शर्म महिश्रवः॥
ऋ. ९.६१.१२ साम ६७३	स न इन्द्राय यज्यवे वरुणाय मरुद्भ्यः। वरिवोवित्परि स्रव॥
ऋ. ९.६१.११ साम ६७४	एना विश्वान्यर्य आ द्युम्नानि मानुषाणाम्। सिषासन्तो वनामहे॥
भर परिशेषे १६२	आमिक्षा-सांनाय्यविकारः। ५.४.२५
द्र. तैसं ६.१.१	आयुतम्। ३.४.११ आयुतं शिरसि निहितं मनुष्याणां सुखकरम् एव। (नवनीतं)
तैब्रा ३.५.१०.५	'आयुराशास्ते' इति सूक्तवाको होत्रा पठितव्यः आर्भवपवमानस्तोत्रपर्यन्तम् आयुष्कामत्वात्। १०.२.६०-६१ न्यामा.
तैब्रा ३.५.१०.४	आयुराशास्ते, सुप्रजास्त्वम् आशास्ते, दिव्यं धाम आशास्ते। १०.२.५२-५४ न्यामा.
तैसं १.५.५	आयुर्दा अग्ने असि, आयुर् मे देहि, वर्चोदा अग्ने असि, वर्चो मे देहि। ३.८.१५
तैसं १.५.५	आयुर्दा असि। २.१.३३ (अस्यन्तो मन्त्रः)
तैसं १.५.५	आयुर् मे देहि। ३.८.१५-१६ न्यामा.
तैसं १.७.९	आयुर् यज्ञेन कल्पतां, प्राणो यज्ञेन कल्पताम्–क्लृप्तयः। २.१.४७
तैब्रा ३.६.६.१	आरभध्वम् उपनयत। ११.४.५६
सत्या १७.३.२३	आरब्धं परिसमापयत। १०.२.५८
तैसं २.४.११	आरभ्य यजेत एव। ६.२.१५ तं. देवताभ्यो वा आवृश्च्यते यो 'यक्ष्ये' इत्युक्त्वा न यजते, त्रैधातवीयेन यजेत।
निरु १.१	आरभ्य यजेत एव। ६.२.१५ आख्यातस्य अर्थम् उपदिशति उपक्रमप्रभृति अपवर्गपर्यन्तम्। आरभ्य परिसमाप्तिपर्यन्तम्।
मुंउ १.२.१०	आरामकृद् देवदत्तः नियतोऽस्य स्वर्गः। ४.३.१९ इष्टापूर्तं मन्यमाना वरिष्ठम्, नाकस्य पृष्ठे ते सुकृतेऽनुभूत्वा।
तैसं ७.४.८	आर्तं वा एते संवत्सरस्य अभिदीक्षन्ते ये एकाष्टकायां दीक्षन्ते। (माघ्यष्टम्यां) ६.५.३७
साम ६८९-७०० (७)	आर्भवपवमानः– पञ्चछन्दाः– गायत्री, अनुष्टुप्, उष्णिक्, ककुप्, जगती। सप्तसामानि-गायत्रं, संहितं, शावाश्वं, आन्धीगवं, सर्फं, पौष्कलं, कावम्। ९.२.२५/३;१०.२.५७
सत्या १७.३.२३	आर्भवे प्रस्तूयमाने औदुम्बरीं सदशेन वाससा परिवेष्ट्य ब्राह्मणा परिसमापयत मे यज्ञम् इति संप्रेष्य अग्निं विशति। १०.२.५८ आर्भवे प्रस्तूयमाने यजमानस्य दिष्टा गतिः प्रार्थयितव्या भवति प्रागार्भवकालात्।
तैब्रा ३.५.१०.४	आयुराशास्ते यजमानः आर्भवकालं यावज् जीव्यासम्। १०.२.५७,६१
आप२.५.११.१७मनु३.५३	आर्षे गोमिथुनम्। ६.१.१० आर्षे दुहितृमते मिथुनौ गावौ देयौ।
तैसं ३.५.८	आर्षेयं वृणीते। ६.१.४३

आप २४.५.७ आर्षेयं वृणीते, एकं वृणीते, द्वौ वृणीते, त्रीन् वृणीते, न चतुरो वृणीते, न पञ्चाति वृणीते। ६.१.४३

आप २४.५.७ आर्षेयं वृणीते, त्रीन् वृणीते। ६.८.३३

मैसं ३.३.१ आवपनं वा उत्तमा चितिः, अन्या अन्या इष्टका उपदधाति। ५.३.१८

तैब्रा १.६.३.५ आविः पृष्ठं कुर्यात्। ७.१.२३ (अविः पृष्ठं कुर्यात्)

तां १६.१६.१ आवृत्तं धूर्षु स्तुवते। १०.५.१०,११ त्रिकस्तृचे धुर्ये स्यात्। एकस्यां वा (ऋचि) स्तोमस्य आवृत्तिधर्मत्वात्।

शांब्रा १९.३ आवृत्तं पृष्ठ्यं षडहम् उपयन्ति-पुनरावृत्तं पृष्ठ्र् उपतिष्ठते। १०.६.२९ सूत्रम्-अभ्यासे च तदभ्यासः क्रमेण पुनः प्रयोगात्।

आवृत्तं पृष्ठ्यं षडहम् उपयन्ति। १०.६.२९ आवृत्तैः षडहैर् उपयन्ति।

तां १३.१२.१५ आशयेत्। १०.४.१ मधु वा आशयेत् घृतं वा।

मैसं ४.१३.४ आशासाना मेधपतये मेधं इति देवतायै हविर् आशास्यते। ९.३.३५

तैब्रा ३.६.६.१ आशासाना मेधपतिभ्यां मेधम् उपनयत (ताभ्यां-मेधपतिभ्यां मेधम् आशासाना उपनयत।

तैब्रा ३.५.१०.४ आशास्ते यजमानः। १०.२.६०

तैब्रा ३.५.१०.४ आशास्तेऽयं यजमानः आयुराशास्ते। ६.२.९ आशास्ते यजमानः, असौ आयुराशास्ते।

तैब्रा ३.५.१०.४,५ आशास्तेऽयं यजमानः इत्युक्त्वा इदमिदमाशास्ते-असौ आयुराशास्ते, सुप्रजास्त्वम् आशास्ते, सजातवनस्याम् आशास्ते, उत्तरां देवयज्याम् आशास्ते, भूयो हविष्करणम् आशास्ते, दिव्यं धाम आशास्ते, विश्वं प्रियम् आशास्ते, यद् अनेन हविषा आशास्ते तद् अस्य स्यादिति। प्रस्तरं हविर्निर्दिशति। ३.२.१३

पा ३.२.४५ आशितं भुवः करणभावयोः खेच्। १०.३.४५ आशितं भवा दक्षिणा।

तां १८.५.१२ आशिरं च गां प्रयुक्ते। ११.३.४२ शतम् आशिरं दुहन्ति।

तैब्रा ३.३.५.१ आशीर् ब्रह्मचर्यं च क्रत्वर्थेषु पत्न्याः।६.१.२४ सूत्रम्-तस्या यावदुक्तम् आशीर ब्रह्मचर्यम् अतुल्यत्वात्। यजमानः पुमान् विद्वांश्च, पत्नी स्त्री चाविद्या च।

मैसं १.४.५ आशीर्भिः प्रस्तरं प्रहरति। ११.३.१२

तैसं १.६.११ 'आश्रावय' इति चतुरक्षरं, 'अस्तु श्रौषड्' इति चतुरक्षरं, 'यज' इति द्व्यक्षरं, 'ये यजामहे' इति पञ्चाक्षरं, द्व्यक्षरो 'वषट्' कारः, एष वै प्रजापतिः। सप्तदशो (सप्तदशः प्रजापतिर्) यज्ञम् अन्वायतः। १०.८.१ तत्रोक्तं 'नानुयाजेषु ये यजामहं करोति।' आप ४.११.६

तैसं ६.२.१ आश्ववालः प्रस्तरः। ४.२.३०; १०.३.५

तैब्रा २.६.१.५ आश्विनं गृह्णाति। २.२.१७; ८.२.१-९ न्यामा.

आप १२.१८.१३ आश्विनं ग्रहं गृहीत्वा त्रिवृता यूपं परिवीय आग्नेयं सवनीयं पशुम् उपाकरोति।

शत ४.२.५.१२ ३.६.२०, २१,३१;४.४.२२; १२.२.३०

शत ४.२.५.१२ आश्विनं ग्रहं गृह्णाति। १०.७.२

तैब्रा २.६.१.५ आश्विनं ग्रहं गृह्णाति, सारस्वतम् ऐन्द्रम्। ८.२.१

तैसं १.८.९ आश्विनं द्विकपालम्। १०.५.१

तैसं १.८.२१	आश्विनं धूम्रम् आलभते, सारस्वतं मेषम्, ऐन्द्रं वृषभम्। १०.१.२२
तैसं ६.४.९	आश्विनं भक्षयन्ति। ३.५.१९-२२ न्यामा.
आप ३.१.६	आश्विनम् अध्वर्युः, सारस्वतं ब्रह्मा, ऐन्द्रं प्रतिप्रस्थाता। ३.५.१४
वाराह ३.२.७.१७	आश्विनं (अध्वर्यवो) भक्षयन्ति। ३.५.१९-२१ न्यामा. सारस्वतं प्रतिप्रस्थाता, ऐन्द्रं यजमानो भक्षयति।
ऋ. १०.१०६.१-११	आश्विनं सूक्तम्। १.२.४९ उभा उ नूनं तदिदर्थयेथे.. अश्विनोः काममप्राः।
तैब्रा १.८.५.६	आश्विनसारस्वतसुत्रामदेवताकेषु पशुषु ऐन्द्रवरुणसावित्राः पुरोडाशाः पशुप्रकरणात् नोत्कृष्यन्ते। १०.१.२२
तैब्रा २.६.१.५	आश्विनसारस्वतेन्द्रा ग्रहाः। ३.५.१४; १०.१.२२
द्र. तैसं ७.२.७	आश्विनाग्रान् गृह्णीयाद् आमयाविनः। १०.५.६७,७०,७३,७५
मैसं ४.६.२	आश्विने धाना आदधाति। ३.८.३३ धाना आश्विने।
आप १४.२४.१-२	आश्विने शस्यमाने सूर्ये अनुद्यति सर्वे। ३.२.२४ सर्वा दाशतयीः शंसति।
तैसं २.१.१०	
काठकसं २७.५	आश्विनो दशमो गृह्यते तं तृतीयं जुहोति। ५.१.७;५.४.१
मैसं ४.६.१	आश्विनो दशमो गृह्यते तृतीयो हूयते। २.२.१७
तैसं १.८.२१	आश्विनो धूम्रः, सारस्वतो मेषः, ऐन्द्रो वृषभः। ११.४.३७
वाराह १.१.३.१३	आसन्नानि हवींषि अभि मृशति। ८.१.२६ तं.
गोभिलगृ १.९.१४	आसायम् आहुतेः प्रातराहुतिः आप्रातराहुतेः सायम् आहुतिर् नात्येति।
तैसं ६.१.११	१.३.१४ तं. आसीनो याज्यां यजति। आसोमं वहन्ति अग्निना प्रति तिष्ठन्ति, तौ सम्भवन्तौ, यजमानम् अभिसंभवतो वरुणपाशाभ्यां वा एषोऽभिधीयते, यो दीक्षितो यद् अग्नीषोमीयं पशुमालभते, वरुणपाशाभ्याम् एव मुच्यते। १०.१.१९ आत्मनिष्क्रयणम् एव अस्य सः।
तैसं १.७.४	आऽस्य प्रजायां वाजी जायते। १.२.३,१५
तैब्रा १.१.५.२-३	आहवनीयम् आदधाति। २.१.९-१२ न्यामा.
आप ७.१५.२	आहवनीयाद् उल्मुकेन पशुं पर्यग्नि करोति। ८.२.१२ उल्मुकम् आदाय अग्नीध्रस्त्रिः प्रदक्षिणं पर्यग्निकरोति।
शत २.२.३.१३	आहवनीयाद् द्वौ अग्नी प्रणयतः। ७.३.२१ तं.
शांब्रा ५.३	आहवनीयाद् वा अग्निं प्रणयन्ते। ७.३.२३-२५ न्यामा. अथ यदग्निं प्रणयन्ति यमेवामुं वैश्वदेवं मन्थन्ति तमेव प्रणयन्ति।
मैसं १.४.८	आहवनीये च आहुतयो हूयन्ते, तस्माद् वपाश्रपणस्य प्रतिषेधः। १२.२.६
तैब्रा १.१.१०.५	आहवनीये जुहोति। ११.२.२७ इति उत्सर्गात् (नियमात्) सर्वहोमेषु आहवनीयः प्राप्तः (यदाऽऽहवनीये जुह्वति तेन सोऽस्य अभीष्टः।)
तैसं ६.३.२	आहवनीये जुहोति। ११.३.२
तैब्रा १.१.१०.५	आहवनीये जुह्वति। ६.३.१८
तैसं ६.३.४	आहवनीये यूपशकला होतव्याः। ३.४.४१ तं. संस्थिते सोमे जुहोति स्वरुम् अग्न्यवेशसाय।
मैसं १.४.८	'आहवनीये वपायाः श्रपणं विहितं' तस्यायं प्रतिषेधः स्यात्। १२.२.६ सूत्रम्-मांसपाको विहितप्रतिषेधः स्याद् आहुतिसंयोगात्।

आप २.३.४; मैसं ३.२.२ आहार्यपुरीषां पशुकामस्य वेदिं कुर्यात् । ४.१.२;४.३.२५

शत १२.५.२.१ आहिताग्निम् अग्निभिर् दहन्ति यज्ञपात्रैश्च । ४.१.९; ६.६.३४; ११.३.३४,३८

पाम १.१.१.४२ आहिताग्निर् अपशब्दं प्रयुज्य प्रायश्चित्तीयां सारस्वतीम् इष्टिं निर्वपेत् । १.३.२४ तं.

आप ५.२५.७ आहिताग्निर् न क्लिन्नं दारु आदध्यात् । ५.३.२१,२२ क्लिन्नं दारु नादध्यात् ।

मैसं १.४.६ आहुतिभिर् इव हुतादो देवान् प्रीणाति, तेऽस्मै प्रीताः इषम् ऊर्जं नियच्छन्ति । ९.१.७

तैसं २.३.९ आहुतीर् जुहोति । १०.४.७

आप ५.१४.३ आहृत्य अवदध्याद् ब्रह्मवर्चसकामस्य (वृक्षाग्राज्ज्वलतो +) न ब्रह्मवर्चसकामस्य अग्निर् होमार्थो भवति । १२.४.१७ (वैद्युतम् अग्निं होमार्थं कुर्यात् ।)

पा. ६.१.७७ इको यण् अचि । १.१.१० परे अचि सति इको यण् भवति । दध्यत्र–इ ई उ ऊ ऋ ॠ ऌ ॡ एतेषां स्थाने य् व् र् ल् ।

पा ३.३.१०८ वा इक् शितपौ धातुनिर्देशे । २.१.१ तं. (इक्–इ–क् कित् गुणवृद्धिनिवारणार्थं शितप्-शित् धातूनां विकरणार्थम् ।

तैब्रा ३.५.८.२;३.५.१३.२ इडानिगदः इडोपहूता । उपहूतेडा । उपो अस्मान् इडा ह्वयताम् । इडोपहूता । उपहूतेडा । ९.१.४०

काठकसं २४.८ इडान्ता आतिथ्या संतिष्ठते नानुयाजान् यजति । १०.७.३८,३९,४०;११.१.३

शत ३.४.१.२६ तदिडान्तं भवति नानुयाजान् यजति । इडान्तं भवति अननुयाजम् । प्रकृत्यनुग्रहानुयाजे प्रतिषेधात् । कात्या ७.५.२४

तैसं २.६.८; तैब्रा ३.३.९ इडा, प्राशित्रं, चतुर्धाकरणं, शंयुवाककालः, शेषभक्षाः । १०.२.१३,२९

तैसं २.६.७ इडाम् उपह्वयति । ३.५.१;१०.७.३४,३६

शत २.५.३.१६ इडाम् एव अवद्यति, न प्राशित्रम् उपहूय प्राश्नाति । १०.७.३७

जैब्रा २.२५१ इडे रन्ते काम्ये चन्द्रे ज्योतिर् अदिति सरस्वति महि विश्रुति, एता ते

तां २०.१५.१५ अघ्न्ये नामानि देवेभ्यो मा सुकृतं कृतात्) । १०.३.४९

तैब्रा ३.५.८.१ इडोपहूता । ९.१.४०

शत १.८.१.११ 'इडोपहूतोपहूतेडोपास्मान् इडा ह्वयताम् इति इडोपहूता' इत्याह । ९.१.४०

तैसं २.६.१ इडो यजति । ३.३.११

तैसं ६.२.५ इतरथा च ऐकाहिकं त्र्युपसत्त्वं स्यात् । ७.४.१४ तिस्र एक साह्नस्य उपसदो द्वादशाहादीनाम् ।

पा १.२.६४ इतरेतरयोगे चार्थे समासविधानाद् द्वन्द्वापवादत्वात् च एकशेषस्य । ६.१.२२

पा २.२.२९ वा इतरेतरयोगे द्वन्दस्य भावाद् यत्र रथन्तरं तत्र बृहत्सहितम् । बृहद्रथन्तरसामा पृष्ठ्यः (अत्र) द्वन्द्वगर्भो बहुव्रीहिः । १०.६.४

ऋ १०.११९.१ इति वा इति मे मनः । २.१.३३

शत १.१.१.१० इति ह स्माह बर्कुर् वार्ष्णिः 'माषान् मे पचत' न वा एतेषां हविर् गृह्णाति । ६.७.२६ तदस्य

पा २.३.२१	इत्थंभूतलक्षणे तृतीया । २.२.२७ तं. कञ्चित्प्रकारं प्राप्तः इत्थंभूतः । एतेन वारवन्तीयभूतेन पशुकामो यजेत ।
तैब्रा २.१.३.१	इत्थं श्रपयति । ७.३.४ उदीचोऽङ्गारान् निरुह्य अधिश्रयति ।
तैब्रा ३.९.१४.३	इत्यददा, इत्ययजथा इत्यपचः इति ब्राह्मणो गायेत् । २.१.३१ न्यामा.
तैसं ५.१.२	इत्यश्वाभिधानीम् आदत्ते । १२.३.२१
षड् १.१.२६	इत्यहे सुत्याम् आगच्छ मघवन् । ११.४.२८,२९ न्यामा. (मघवन्)
महाभारते १.१९०.१४	इदं च तत्राद्भुतं रूपमुत्तमं, जगाद विप्रर्षिर् अतीतमानुषः । महानुभावा किल सा सुमध्यमा, बभूव कन्यैव गते गतेऽहनि ॥ १.३.७ तं.
तैब्रा ३.५.१०.१	इदं द्यावापृथिवी भद्रम् अभूत् । ३.२.१९
तैब्रा ३.५.१०.४,५	इदमिदमाशास्ते–आयुराशास्ते, सुप्रजास्त्वम् आशास्ते, सजातवनस्याम् आशास्ते, उत्तरां देवयज्याम् आशास्ते, भूयो हविष्करणम् आशास्ते, दिव्यं धाम आशास्ते, विश्वं प्रियम् आशास्ते, यदनेन हविषा आशास्ते तद् अश्यात्, तद् ऋध्यात् । ३.२.१३
तैब्रा ३.३.८.८	इदं ब्रह्मणः, इदं होतुः, इदम् अध्वर्योः, इदम् अग्नीधः । ३.४.४८;१०.२.२१
तैसं ३.३.११	इन्द्राबृहस्पतियागे याज्यापुरोनुवाक्ये ॥ ३.२.१९
तैसं ३.३.११; ऋ ४.४९.१	इदं वामास्ये हविः प्रियमिन्द्राबृहस्पती । उक्थं च मदश्च शस्यते ॥
तैसं ३.३.११, ऋ ४.४९.२	अयं वां परिषिच्यते सोम इन्द्राबृहस्पती । चारुर्मदाय पीतये ॥
तैसं ३.३.११, ऋ ४.४९.४	अस्मे इन्द्राबृहस्पती रयिं धत्तं शतग्विनम् । अश्वावन्तं सहस्रिणम् ॥
तैसं ३.३.११, ऋ १०.४२.११	बृहस्पतिर् नः परिपातु पश्चादुतोत्तरस्मादधरादघायोः ।
ऋ १.२२.१७	इन्द्रः पुरस्तादुत मध्यतो नः सखा सखिभ्यो वरिवः कृणोतु ॥ ३.२.१९
	'इदं विष्णुर् विचक्रमे' इति यदि विष्णुर् बोध्यते ततः स्तुतिः, अथ अन्यस्मै वृत्तान्त आख्यायते ततोऽभिधानम् अथ आत्मना अवधार्यं ततो जपः । १२.४.१-२ सूत्रम्–जपाश्चाकर्मयुक्ताः, स्तुत्याशीरभिधानाश्च याजमानेषु समुच्चयः ।
तैसं १.२.१३	विष्णोर् उपांशुयाजे मन्त्रौ । १०.८.५३
ऋ १.२२.१७	इदं विष्णुर् विचक्रमे त्रेधा नि दधे पदम् । समूळ्हमस्य पांसुरे ॥
ऋ १.१५४.२	प्र तद् विष्णुः स्तवते वीर्येण मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः । यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥१२.४.१;१०.८.५३
तैब्रा ३.३.७	इध्मसंनहनं, संमार्जनं, 'जुह्वा वसुरसि' इति एवमादिभिः अञ्जनम् अभ्याश्रवणम् इति परिधिधर्माः ।
तैब्रा ३.३.७.९	(तथा) यवमतीभिर् अद्भिः प्रोक्षणम् अञ्जनं परिव्याणम् इति यूपधर्माः
तैसं ६.३.३	तत्र परिधा अविरुद्धा उभयधर्माः स्युः । १२.२.२६
तैब्रा ३.२.९.१४	इध्माबर्हिरुपसादय, स्रुवं च स्रुचश्च संमृड्ढि, पत्नीं संनह्य, आज्येनोदेहि इति संप्रैषः । ३.८.२२;९.३.२०
ऋ १.२.४; तैसं १.४.४	इन्दवो वाम् उशन्ति हि । २.१.३३
षड् १.१.१०	इन्द्र ! आगच्छ । ११.४.२८ (सुब्रह्मण्या)
तैब्रा ३.५.१०.३	इन्द्र इदं हविर् अजुषत । ३.२.१५-१८ न्यामा.

मैसं १.१.१३,३७ ‘ इन्द्र ऊर्ध्वोऽध्वर ’ इति आघारम् आघारयति । ९.४.४
तैसं १.१.१२ इन्द्र … ऊर्ध्वो अध्वरो दिविस्पृश अह्रुतो यज्ञो यज्ञपतेः । इन्द्रावानृत्स्ववान् स्वाहा ॥ १.४.४ (इन्द्रो अकृणोद् वीर्याणि समारभ्य ऊर्ध्वो …)
तां ४.७.२ इन्द्र क्रतुं प्रगाथः उत्तरस्मिन् पक्षसि । ९.२.२८/४
‘ इन्द्रक्रतुं न आभर ’ इति प्रगाथो भवति ।
साम १४५६ इन्द्र क्रतुं न आभर पिता पुत्रेभ्यो यथा ।
ऋ ७.३२.२६ शिक्षाणो अस्मिन् पुरुहूत यामनि जीवा ज्योतिरशीमहि ॥
साम १४५७ मानो अज्ञाता वृजना दुराध्यो माशिवासोऽवक्रमुः ।
ऋ ७.३२.२७ त्वया वयं प्रवतः शश्वतीर् अपोऽतिशूर तरामसि ॥ ९.२.२८/४
तैसं ३.२.५ इन्द्रपीतस्य । ३.२.२८ इन्द्रेण पीतः सोमो यस्मिन् सवने तस्य इन्द्रपीतस्य (बहुव्रीहिसमासः) ।
ऊह्याः इन्द्रमित्रावरुणपीतस्य ‘ इन्द्रमित्रावरुणपीतस्य ’ इत्येवम् ऊहनीयाः। ३.२.२९,३१ न्यामा.
विष्णुधर्मोत्तर- इन्द्रं वज्रहस्तम् आलिखन्ति कथयन्ति च ।
पु. २.१०४.१२ पूर्वपत्रे लिखेत् शक्रं सवज्रं सुदर्शनं च ॥ ९.१.६
तैब्रा २.८.४.१,२ इन्द्रं स्तुहि वज्रिणं सोमपृष्ठं पुरोडाशस्य जुषतां हविर्नः । हत्वाभिमातीः पृतनाः
मैसं ४.१४.१७४ सहस्वान् अथाभयं कृणुहि विश्वतो नः ॥ १०.१.२१
तैब्रा २.८.४.२ स्तुहि शूरं वज्रिणमप्रतीतं अभिमातिहनं पुरुहूतमिन्द्रम् । य एक इच्छतपति-
मैसं ४.१४.१७५ र्जनेषु तस्मा इन्द्राय हविराजुहोत ॥ १०.१.२१
तैसं १.४.१ इन्द्रवन्तो वनामहे धुक्षीमहि प्रजामिषं सा मे सत्याशीर् यज्ञस्य भूयात् । (इति स्तोत्रफलम्) २.१.२९
तैसं २.४.१२ इन्द्रशत्रुः । ९.४.२१ इन्द्रस्य शत्रुः शातयिता-तत्पुरुषोऽन्तोदात्तः । इन्द्रः शत्रुर् यस्य (बहुव्रीहिः-बहुव्रीहिर् आद्युदात्तः ।)
तैब्रा २.५.४.१,२ इन्द्रस्य नु वीर्याणि प्रवोचं यानि चकार प्रथमानि वज्री ।
ऋ १.३२.१ अहन् अहिम् अन्वपस्ततर्द प्रवक्षणा अभिनत् पर्वतानाम् । २.१.१३
तैसं १.७.७ इन्द्रस्य वनोऽसि वार्त्रघ्नस्त्वया अयं वृत्रं वध्यात् । इत्यादि मन्त्रैर् यजमानारोहणाय रथं सज्जीकरोति । १०.३.७४-७५ न्यामा.
षड् १.१.१३ इन्द्रस्य तौ हरी इति पूर्वपक्षापरपक्षौ । ९.१.४४/१ (सुब्रह्मण्या)
ऋ ८.७७.४ इन्द्रः सोमस्य काणुका । १.३.३८ एकया प्रतिधापिबत् साकं सरांसि त्रिंशतम् । इन्द्रः सोमस्य काणुका (कामुकः)
निरु १० : पाउणादि २.२८ इन्द्रः । इन्दतेः ऐश्वर्यकर्मणि । रक् । ३.२.४
तैआ १.१२ इन्द्रागच्छ, हरिव आगच्छ, मेधातिथेर् मेष, वृषणश्वस्य मेनका, गौराव-
षड् १-८-२५ स्कन्दिन्, अहल्यायै जार, कौशिकब्राह्मण, गौतमब्रुवाण । (सुब्रह्मण्या) ९.१.४२,४३
ऋ ३.१२.१ इन्द्राग्नी । १.२.३२ इन्द्राग्नी आगतं सुतं गीर्भिर् नमो वरेण्यम् । अस्य पातं धियेषिता ॥
तैब्रा ३.५.१०.३ इन्द्राग्नी इदं हविर् अजुषेताम् । ३.२.१५-१८ न्यामा.
तैसं ४.४.१० इन्द्राग्नी देवता । ९.४.१२ विशाखे नक्षत्रम् इन्द्राग्नी देवता ।

तैसं १.१.१४ इन्द्राग्नी नवतिं पुरो दासपत्नीर् अधूनुतम्। साकं एकेन कर्मणा॥
शुचिं नु स्तोमं नवजातमद्येन्द्राग्नी वृत्रहणा जुषेथाम् । उभा हि वां सुहवा जोहवीमि ता वाजं सद्य उशते धेष्ठा ॥ ३.२.२०; ३.३.१२

तैसं ४.२.११ इन्द्राग्नी रोचना दिवः परि वाजेषु भूषथः । तद् वां चेति प्र वीर्यम् ॥
श्नथद् वृत्रमुत सनोति वाजमिन्द्रा यो अग्नी सहुरी सपर्यात् । इरज्यन्ता वसव्यस्य भूरेः सहस्तमा सहसा वाजयन्ता ॥ ३.२.२०; ३.३.१२

वासं ६.३२ इन्द्राय त्वा वसुमते (रुद्रवते, इन्द्राय त्वा आदित्यवते, इन्द्राय त्वा अभिमातिघ्ने, श्येनाय त्वा सोमभृते) । ३.२.२९

वासं ६.३२ इन्द्राय त्वा वसुमते सोमं गृह्णामि । ३.६.३६ तं

मैसं २.२.६ इन्द्राय मरुत्वते नैवारं एकादशकपालं निर्वपेत् । ९.३.१

तैसं ५.५.११ इन्द्राय राज्ञे सूकरः । ४.३.१२

तैसं २.३.७ इन्द्राय राथन्तराय निर्वपति, इन्द्राय बार्हताय, इन्द्राय वैरूपाय, इन्द्राय वैराजाय, इन्द्राय शाक्वराय, रैवताय निर्वपति । (यद्+) ३.५.१६

भर १३.१८.१ इन्द्राय हरिवते धानाभिः, पूषण्वते करम्भेण, सरस्वतीवते परिवापेण, सूपस्था
मैसं ३.१०.६ अद्य देवो वनस्पतिर् अभवत् । ११.३.५४

तैसं २.३.२ इन्द्रियेण वा एष वीर्येण व्यृध्यते, यः सोमं वमति । ३.४.३२,३३
इन्द्रेण देवेन वृष्टम् । ११.१.३ (नित्यानुवादमात्रम्) (अनर्थकश्च नित्यानुवादमात्रम्) ।

ऋ १०.८९.१० इन्द्रो दिव इन्द्र ईशे पृथिव्या, इन्द्रोऽपां इन्द्र इत पर्वतानाम् ।
इन्द्रो वृधां इन्द्र इन् मेधिराणां इन्द्रः क्षेमे योगे हव्य इन्द्रः ॥ ९.१.७.९

तैसं ४.२.५ इन्द्रो न तस्थौ समरे पथीनाम् ।
(निवेशनः संगमनो वसूनां, विश्वा रूपाऽभि चष्टे शचीभिः ।
देव इव सविता सत्यधर्मेन्द्रो न तस्थौ समरे पथीनाम् ॥) ३.२.३,४ न्यामा

ऋ १.३२.१५ इन्द्रो यातोऽवसितस्य राजा (शमस्य च शृङ्गिणो वज्रबाहुः ।
सेदु राजा क्षयति चर्षणीनां अरान् न नेमिः परिता बभूव ॥) २.१.२४

तैसं २.१.४ इन्द्रो वृत्रं अहनत् । १.३.१३ तं

ऋ ८.१७.८ इन्द्रो वृत्राणि जिघ्नते ९.१.९ (तुविग्रीवो वपोदरः सुबाहुरन्धसे मदे ।
इन्द्रो वृत्राणि जिघ्नते ॥)

ऋ ३.३०.५ इन् महान् काशिरस्ति ९.१.९
उताभये पुरुहूत श्रवोभिर् एकोदृळ्हमवदो वृत्रहा सन् ।
इमे चिदिन्द्र रोदसी अपारे, यत् संगृभ्णा मघवन् काशिरित् ते ॥ नेदं वचनं 'इत् महान् काशिरस्ति' किं तर्हि 'यस्तव काशिः स महान्।

तैसं ३.१.४ इमं पशुं पशुपते ते अद्य बध्नाम्यग्ने सुकृतस्य मध्ये । अनुमन्यस्व सुयजा यजाम जुष्टं देवानां इदमस्तु हव्यम् ॥
प्रजापतेर् जायमानाः प्रजाः जाताश्च मा इमाः । तस्मै प्रति प्रवेदय, चिकित्वाँ अनुमन्यताम् ॥ ३.६.१८-२७ न्यामा । पशोः उपाकरणे मन्त्रौ ।

तैसं ५.५.१०	इमं स्तनं ऊर्जस्वन्तं धयापां प्रप्यातमग्ने सरिरस्य मध्ये। उत्सं जुषस्व मधुमन्त-मूर्व समुद्रियं सदनमा विशस्व ॥ अग्निविमोके मन्त्रः। ११.३.१७-१९ न्याम।
वाराह २.२.५.७	'इमं स्तनं मधुमन्तं धयामि' इति अग्निविमोकं जुहोति। ११.३.१७
ऋ १.९४.१	इमं स्तोमं अर्हते जातवेदसे, रथमिव सं महेमा मनीषया। भद्रा हि नः प्रमतिरस्य संसत् अग्ने सख्ये मा रिषामा वयं तव ॥ १०.४.२३ (सूक्तभाजो देवाः।)
पाम १.१.१.२३	इमानि भूयः शब्दानुशासनस्य प्रयोजनानि। १.३.२४ तं
तैसं ५.१.२	'इमाम् अगृभ्णन् रशनां ऋतस्य' इति अश्वाभिधानीं आदत्ते। ३.१.१४; १२.३.२०
ला २.६.२	इमां स्पृष्ट्वा उद्गायेत। (औदुम्बरीं) इमां हि औदुम्बरीं विश्वा भूतानि उपजीवन्ति। १.४.२४
ऋ ३.३०.५	इमे चिदिन्द्र रोदसी अपारे यत् संगृभ्णा मघवन् काशिरित् ते। ९.१.६,९ इमे द्यावापृथिव्यौ दूरे अपारे यत् संगृह्णासि मघवन् अहो ते पूजितो मुष्टिः।
शत ३.३.३.१-२	इयं गौस्तया ते (सोमं) क्रीणामि, तस्यै शृतं, तस्यै शरः, तस्यै दधि, तस्यै मस्तु, तस्या आतञ्चनं, तस्यै नवनीतं, तस्यै घृतं, तस्या आमिक्षा, तस्यै वाजिनम् ९.१.४२/२ (महाँस्तु एव गोर्महिमा' इत्यध्वर्युः, गौर्वै प्रतिधुक्)
मैसं ३.८.४	इयति शक्ष्यामहे। ३.७.७ सूत्र-चिकीर्षया च संयोगात्। षट्त्रिंशत् प्रक्रमा प्राची, २४ अग्रेण, ३० जघनेन, इयति क्ष्यामहे।
मैसं १.१०.२०	इयं वा अदितिर्, इयं प्रतिष्ठा, यद् आदित्योऽस्यां एव प्रतितिष्ठति। ८.४.२३
तैसं ५.६.१०	इयं वाव प्रथमा चितिः ओषधयो (वनस्पतयः) पुरीषं, अन्तरिक्षं वाव द्वितीया चितिः वयांसि पुरीषं, असौ वाव तृतीया चितिः नक्षत्राणि पुरीषं, यज्ञो वाव चतुर्थी चितिः दक्षिणा पुरीषं, यजमानो वाव पञ्चमी चितिः प्रजाः पुरीषं, संवत्सरो वाव षष्ठी चितिः ऋतवः पुरीषम्। ४.४.४५
ऋ १.१६४.३५	इयं वेदिः। २.१.३२-इयं वेदिः परो अन्तः पृथिव्याः, अयं यज्ञो भुवनस्य नाभिः। अयं सोमो वृष्णो अश्वस्य रेतो, ब्रह्मायं वाचः परमं व्योम ॥
तैब्रा ३.५.२.९	इयं (पृथिवी) वै समिध्यमानवती (सामिधेनी), असौ (द्यौः) समिद्धवती (३.५.२.१०) यद् अन्तरा तद् धाय्या-पृथुपाजवत्यौ (३.६.१.३)। ५.३.४ सूत्र-समिध्यमानवतीं समिद्धवतीं चान्तरेण धाय्याः स्युः, द्यावापृथिव्योरन्तराले समर्हणात्।
षड् ४.३.२	इषुः- प्रत्यवायः-तस्य इषुं विष्टुतिं कृत्वा अभिचरन् यजेत। ७.१.१३
षड् ४.३.२-७	इषु नामैकाहः, अभिचारिकः, ज्योतिष्टोमपूर्वकः ज्यौतिष्टौमिकविध्यन्तः, इतरत् श्येनेन। ७.१.१३
षड् ४.३.३	इषुं विष्टुतिं करोति। ७.१.१६ तं
शत १.७.१.२	'इषे त्वा' इति आच्छिनत्ति, 'ऊर्जे त्वा' इति अनुमार्ष्टि संनयति वा। २.१.४७

शत १.७.१.२	'इषे त्वा' इति छिनत्ति। १२.३.२५-इध्यमाणाय अन्नाय भो पलाश ! त्वां छिनद्मि।
तैसं १.१.१	'इषे त्वा' इति त्वान्तो मन्त्रः। २.१.३२
तैसं १.१.१	'इषे त्वा' ऊर्जे त्वा' इति भिन्नौ द्वौ मन्त्रौ। २.१.४७ सूत्रं-समेषु वाक्यभेदः स्यात्।
द्र.तैसं ५.६.९	इष्टकाचयनेन अग्निश्चेतव्यः। ५.३.१६ इष्टकाभिर् अग्निं चिनोति।
तैसं ५.६.९	इष्टकाभिर् अग्निं चिनुते। ९.१.२६ चिनोति।
तैसं १.८.७	इष्टिपशुसोमदर्विहोमाश्च प्रधानभूताः राजसूये। १०.१.५
मैसं ३.८.३ ऋ १०.१.९	इह वा स इह वा। २.१.३२
तैब्रा १.२.१.२७	इहैव सन् तत्र सन्तं त्वां अग्ने। ३.८.१६
तैसं ३.१.७	इहोक्थ्यानि स्युः। २.१.१ तं. यदि अग्निष्टोमः सोमः स्यात् पुरस्तात् उक्थ्यं कुर्वीत॥ ईजाना बहुभिर् यज्ञैर् ब्राह्मणा वेदपारगाः। शास्त्राणि चेत् प्रमाणं स्युः प्राप्तास्ते परमां गतिम्॥
तैसं ५.१.११	ईड्यश्चासि वन्द्यश्च वाजिन्। २.१.३२ (+ आशुश्चासि मेध्यश्च सप्ते। अग्निष्ट्वा देवैर् वसुभिः सजोषाः, प्रीतं वह्निं वहतु जातवेदाः॥
पा १.४.४९	ईप्सिततमं ईद् कर्म (कर्तुः +) २.२.१४, १०.१.१४
पा १.४.४९	ईप्सिततमं हि यत् साधनं तद् द्वितीयान्तेन उच्यते। २.२.१४ (कर्मणि द्वितीया) पा. २.३.२
पा ६.३.२७	ईद् अग्नेः सोमवरुणयोः २.१.१ तं अग्नीषोमौ, अग्नीवरुणौ।
ऋ ७.३२.२२	ईशानमस्य जगतः स्वर्दृशं ईशानमिन्द्र तस्थुषः। ९.१.७
ऋ ७.३२.२२	ईशानं स्वर्दृशं तस्थुषः। १०.६.२
वासं २४.२८ तैब्रा ३.९.३.३	ईशानाय परस्वत आलभेत, तत् प्रकृत्य श्रूयते (पर्यग्निकृतान् आरण्यान् उत्सृजन्ति। अहिंसायै।) ९.४.५१,५२
तां ७.७.१५	ईश्वरं वै रथन्तरं उद्गातुश्चक्षुः प्रमथितोः, रथन्तरे प्रस्तूयमाने संमीलेत्, स्वर्दृशं प्रतिवीक्षेत नैनं चक्षुर् जहाति। १०.६.३
तैब्रा १.८.३.१	ईश्वरो वा एष दिशोऽनून्मदितोर्, यं दिशोऽनु व्यवस्थापयति, दिशां अवेष्ट्यो भवन्ति, दिक्षु एव प्रतितिष्ठति। ११.४.९–११ न्यामा
आप १.१७.६	ईषां आलभेत (स्पृशेत्) २.३.१२ आलभ्य।
तां ११.११.२ सायण	उक्थ्यं तु यज्ञा यज्ञीयात् परं साम। ८.३.८–९ न्यामा
साम ७०३, ७०६	यज्ञायज्ञीयं साम ७०३, तस्मात्परं ७०६ उक्थ्यं साम– 'एह्यूषु ब्रवाणि तेऽग्न इत्थेतरा गिरः। एभिर् वर्धास इन्दुभिः।
तां १९.६.३	उक्थ्यसंस्थे च गृहीतव्यं षोडशी। १०.५.४९ उक्थ्यः षोडशिमान् भवति
गोपथे १.५.२३	उक्थ्यः षोडशी च संस्थाविशेषः। १०.६.१५ अग्निष्टोमोक्थ्यातिरात्रषोडशी-संस्थाः।
शत ४.२.३.१०	उक्थ्याद् गृह्णाति षोडशिनम्। १०.५.४३,४५ उक्थेभ्यो ह्येनं (षोडशिनं) गृह्णाति।
तैसं ६.६.८	उक्थ्ये गृह्णीयात् (अतिग्राह्यान् ग्रहान्) १०.८.२३-२८ न्यामा यदुक्थ्ये गृह्णीयात् प्रत्यक्षं यज्ञं अतिग्राह्याः संशुणीयुः।

जैब्रा २.८४ — उक्थ्येन यजेत । उक्थ्यो यज्ञः । ३.६.४३ तं. स एष उक्थ्यो यज्ञः ।

ऐब्रा ३६.४ — उक्थ्ये हि द्वे निमित्ते स्तः – अग्निष्टोमस्तोत्रं उक्थ्यस्तोत्रं च, तत्र द्वौ नैमित्तिकौ स्तः – आग्नेयः पशुः, ऐन्द्राग्नश्च । ३.६.४२

वाराह ३.२.१.४६ — उक्थ्यो वैरूपपृष्ठः । ३.८.४४ । सप्तदश उक्थ्यो वैरूपपृष्ठः ।

वाराह ३.२.१.४६ — उक्थ्यो वैरूपसामा एकविंशः पृष्ठे कार्यः । ३.८.४४; १०.६.१५-२१ न्यामा इति प्रकृतिलिङ्गेन सामशब्देन वैरूपपृष्ठो गम्यते ।

अमरकोष २.३.३१ — उखास्थाली चरुः । १०.१.३४-४४ न्यामा अमरः – पिठरः स्थाल्युखाकुण्डं । स्थालीवाची चरुशब्दः तात्स्थ्याद् ओदने ।

तैसं ५.५.१ — उख्यस्य संवत्सराभरणेन कृतो दोषो वैश्वानरेण विहन्यते–४.४.१२ वैश्वानरं द्वादशकपालं पुरस्तात् निर्वपेत्, संवत्सरो वा अग्निर् वैश्वानरः, यथा संवत्सरं आप्त्वा काले आगते विजायते, एवमेव संवत्सरं आप्त्वा काले आगते अग्निं चिनुते । यो वै संवत्सरं उख्यं अभृत्वा । [उग्राणि ह वा एतानि घोराणि हवींषि यद् अमावास्यायां संक्रियन्ते, आग्नेयं प्रथमं ऐन्द्रे उत्तरे । २.२.७; ११.२.५]

मैसं २.३.२ — उग्रोऽसि उग्रस्त्वं देवेषु, अध्युग्रोऽहं सजातेषु भूयासं प्रियः सजातानां उग्रश्चेत्ता वसुवित् । ४ ४.७ परिधिमन्त्राः

ऋ १.११६.३ — उग्रो ह भुज्युं (आख्यायिकास्वरूपं) २.१.३३ तुग्रो ह भुज्युं अश्विनोदमेघे, रयिं न कश्चिन् ममृवाँ अवाहाः । तमूहथुर् नौभिर् आत्मन्वतीभिर् अन्तरिक्षप्रुद्भिर् अपोदकाभिः ॥ २.१.३३

साम ६७२-७४ — 'उच्चा ते जातमन्धसः' इत्येष माध्यन्दिनपवमानस्य आद्यस्तृचः,

साम ६८९-९१ — 'स्वादिष्ठया' इति आर्भवपवमानस्य । ५.३.१३-१४ न्यामा

मैसं ३.६.५ — उच्चैर् ऋचा क्रियते, उच्चैः साम्ना, उपांशु यजुषा । २.१.३८; ३.३.१.२

तां ७.७.१० — उच्चैर् गेयं, बलवद् गेयम् । ९.२.४८ बलवद् गेयम् ।

वाराह १.१.१.७ — 'उच्चैर् निगदेन' इति अनूद्यते । २.१.३७

उच्चैर् निरुक्तं अभिष्टुयात् । शांखायन ब्रा ८.३

उच्चैर् निविदम् । आश्वश्रौ ५.९.१२

उच्चैस्त्वेन उत्तमेन अनुयाजेन यजति । शांखायन ब्रा १.५

मैसं ३.६.५ — उच्चैः प्रवर्ग्येण । ३.३.९ तं. प्रवर्ग्यसाम्नां पुनः 'उच्चैः प्रवर्ग्येण-सामत्वाद् उच्चैः ।'

मैसं ३.६.५ — उच्चैः साम्ना क्रियते । ३.३.४

उच्चैः सूक्तवाकशंयुवाकौ आह । शांखायन ब्रा १.५

तैब्रा १.७.८ मैसं १.८.५ — उच्छिनष्टि = न सर्वं जुहोति । ३.५.१५ उच्छेषणेन जुहोति । मैसं–हुत्वा उच्छिंषति ।

तैब्रा ३.६.१.१ — उच्छ्रयणं यूपधर्मः । १२.२.२७-२९ न्यामा 'उच्छ्रयस्व वनस्पते'

तैब्रा ३.६.१.१ — 'उच्छ्रयस्व वनस्पते, वर्ष्मन् पृथिव्या अधि । सुमिती मीयमानः वर्चोधा

ऋ ३.८.३ — यज्ञवाहसे ॥' इति मन्त्रं होता उच्छ्रीयमाणाय पठति । १२.३.२६-३८, न्यामा

तैसं १.६.४ — उज्जितिं अनूजेषम् । (अग्न्यादीनां) ९.१.४

शत ५.२.२.१७ — उज्जितीर् यजमानं वाचयति । ३.८.१६

धाम १.१.१.३७	उत त्वः पश्यन् न ददर्श वाचं, उत त्वः शृण्वन् न शृणोत्येनाम् ।
ऋ १०.७१.४	उतो त्वस्मै तन्वं विसस्रे, जायेव पत्य उशती सुवासाः ॥ १.३.२४ तं.
मैसं ३.१०.५	उत यत् सुन्वन्ति सामिधेनीस्तदन्वाहुः । ३.७.१५,१६ आसाद्य वै हविः सामिधेनीस्तदन्वाहुः । सामिधेनीस्तदन्वाहुः इति हविर्धानयोर् वचनात् सामिधेनीनाम् ।
आप ८.२.११	उत्करे वाजिनं आसादयन्ति । १०.३.१८-२२ न्यामा
तैसं २.६.१	उत्तमप्रयाजस्य संस्कारकर्मत्वम् । १०.१.१४ न्यामा
शत १.४.४.२२	उत्तमः प्रयाजः – स्वाहाकारं यजति । १०.१.१४; ४.१.१८
सत्या १.१.२०	उत्तरयोः पवमानयोः साम्नां आगमः । ५.३.१३ (सू. १०.५.१६ – आगमेन वा अभ्यासस्य अश्रुतित्वात् –) स्तोमाभ्यासे सामानि ।
शत ११.२.३.१३	उत्तरवेद्यां अग्निनिधानम् । ७.३.२५ तद् यद् एतौ अग्नी आहवनीयाद् विह्रियेते पूर्वो अध्वर्युः उत्तरवेद्यां अग्निं प्रतिष्ठापयति, जघन्यः प्रतिप्रस्थाता दक्षिणस्याम् ।
तैब्रा १.६.५.१	उत्तरस्यां वेद्यां अन्यानि हवींषि आसादयति । ३.७.२; १२.१.९
तैब्रा ३.२.३.७	उत्तराः दोहयति । ११.१.४८ तिस्रो दोहयित्वा उत्तराः (सर्वाः) गाः दोहयति ।
तैसं २.६.६	उत्तरार्धात् सकृद् अवद्यति । ११.१.३६ सकृदिव हि रुद्रे उत्तरार्धाद् अवद्यति।
आप २.२०.३	उत्तरार्धात् स्विष्टकृते समवद्यति । ३.५.१, ४.१.२८, ११.१.३६ स्विष्टकृति च उत्तरार्धाद् सकृद् अवद्यति ।
आप २.२०.३	उत्तरार्धात् स्विष्टकृद् अवदातव्यम् । ३.५.१७ जुह्वां उपस्तीर्य सर्वेषां हविषां उत्तरार्धात् सकृत् सकृत्, स्विष्टकृते अवद्यति ।
आप २.२०.३	उत्तरार्धाद् अवदेयम् । ४.१.२८
शत १२.८.१.१३	उत्तरेऽग्नौ पयोग्रहान् जुह्वति, दक्षिणेऽग्नौ सुराग्रहान् । ३.५.१४
शत २.५.२.१८	उत्तरे विहारे हवींषि आसादयति । ११.२.३५ स सर्वाणि एव हवींषि अध्वर्युः उत्तरस्यां वेदौ आसादयति ।
तैसं ७.१.४.	'उत्तरे षोडशी' इति अनूद्यते । १०.५.५४ षोडश्युत्तरे ।
तैसं ७.१.४	उत्तरेऽहन् द्विरात्रस्य गृह्यते । १०.५.५४ षोडश्युत्तरे ।
आप ११.७.६	उत्ताना वै देवगवा वहन्ति । १.३.३०
भर १३.१७.१३	उत्तिष्ठन् अन्वाह । ३.२.१० स्तुते उत्तिष्ठन् अन्वाह ।
तैसं १.६.१	उत्पवनविलापनग्रहणसादनादयः आज्यधर्माः । ३.१.७
तैब्रा ३.२.३.६,७	उत्सृष्टवाग् अनन्वारभ्य उत्तरा दोहयति । ११.१.४७,४८ (विसृष्टवाग्)
तैसं ६.१.५	उदयनीयं क्रतुं प्रायणीयस्य निष्कासे हविष्यं निर्वपति । ११.२.६७ प्रायणीयस्य निष्कासे उदयनीयं निर्वपति ।
तैसं ६.१.५	उदयनीयं निर्वपति । ११.२.६७
तैसं ७.३.३	उदयनीयोऽतिरात्रः ८.२.२४
आयुर्वेद	उदरामये पयः पातव्यम् । ७.१.८
शत ४.५.१.१३	उदवसाय यजेरन् । १०.२.४२,४३ उदवसानीयेन यजते ।
तैसं ५.६.१	'उदानिषुर महीर' इति तस्माद् उदकं उच्यते । २.१.३३ न्यामा

तैब्रा २.१.१०.१०	उदितहोमे व्यतिक्रमे व्यृद्धे च केचित् प्रायश्चित्तं आमनन्ति। २.४.८.२२ उदितहोमस्या (अग्निहोत्रे) पि प्रायश्चित्ताम्नानाद् व्युध्यता गम्यते अनुदितहोमस्यापि। उदिते होष्यामि इति प्रक्रान्ते, अन्यथा क्रियमाणे भवति तत्र प्रायश्चित्तस्य विषयो भविष्यति इति कर्मैकत्वेऽपि न दोषः। २.४.२३
तैब्रा ३.८.१६	उदिते जुहोति। ५.१.३३ उदिते सूर्ये प्रातर् जुहोति।
मैसं ३.६.१	उदीचीं असुराः। ३.४.१० इमां (उदीचीं) असुराः।
तैसं ६.१.१	उदीचीं रुद्राः। ३.४.१०
तैसं १.२.८; २.२.१२ ऋ १.५०.१	उदु त्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः। दृशे विश्वाय सूर्यम्॥ ८.१.३१ सौर्ये अनुवाक्या।
शत १४.१.१.३३	उद्गाता आत्मने वा यजमानाय वा यं कामं कामयते तं उद्गायति। ३.८.१४
तैसं ६.४.११	उद्गातारं वृणीते। ३.७.२४ त्रिर् हिं करोति उद्गातॄन् एव वृणीते।
शत १.५.२.१३	'उद्गातारो नाप व्याहरेयुः ओत्तमायाः (आ + उत्तमाया) एषा' इत्येव उद्गातारो होत्रे यज्ञं प्रयच्छति (ते+३.५.२६ 'उत्तमायां एषा उत्तमा' इति अपसुब्रह्मण्यानां एव)
पा ५.१.१२९	उद्गातुः कर्म औद्गात्रम् ३.३.१३ प्राणभृज्जातिवयोवचनोद्गात्रादिभ्यः अञ्। अध्वर्युः उन्नेता प्रतिहर्ता होता)
तैसं ७.५.८	उद्गातोद् गायति। ३.७.२२
पा ५.१.१२९	उद्गात्रादिभ्यः अञ्। ३.३.१३ औद्गात्रम्
तैसं ३.२.९	'उद्गीथ एव उद्गातॄणां, ऋचः प्रणव उक्थ्यशंसिनां, प्रतिगरोऽध्वर्यूणां' इति समाख्याकृतभेदः। ३.७.४३
तां १३.१२.१४	उद्गीथा वा एतर्हि वाग्भवति, यर्हि पृष्ठ्यः षडहः संतिष्ठते, न बहु वदेत, नान्यं पृच्छेत्, नान्यस्मै ब्रूयात्, संस्थिते षडहे मधु आशयेत्, घृतं वा। ९.२.४०
जैब्रा १.१७५	'उद्गेय मा इरा चा दाक्षासा' इति इरागानम्। ९.१.५६ सू. गानसंयोगात्। 'ओ यिरा यिरा चा दाक्षासा' जैब्रा
तैसं १.३.१	'उद्दिवं स्तभानाऽन्तरिक्षं पृण, पृथिवीं दृंह।' इति यूपस्य उच्छ्रयणे करणभूत एष मन्त्रः। १२.३.३६-३८ न्यामा
तां १९.७.३	उद्भिदा यजेत (पशुकामः)। १.४.१, ४; ११.१.२४
तैब्रा ३.७.६.२२	उद्यन्नद्य मित्रमहः। आरोहन्नुत्तरां दिवम्। हृद्रोगं मम सूर्य। हरिमाणं च नाशय। ६.१.२४ न्यामा
तैसं ३.१.१	'उन्दन्तीर् ओजो धत्त' अभिवृष्टस्य मन्त्रः। ११.४.५० उन्दन्तीर् बलं धत्त, ओजो धत्त, बलं धत्त, मामे दीक्षां मा तपो निर्वधिष्ट' इत्यादि, एतद् एव सर्वं आत्मन् धत्ते, नास्यौजो बलं न दीक्षां न तपो निर्घ्नन्ति।
भर १३.२६.९	उन्नेता चमसान् उन्नयति। ३.७.२२ यत्र क्व च चमसान् उन्नयेत्, उन्नेता उन्नयेत्।
निरु १.१	उपक्रमप्रभृति अपवर्ग (समाप्ति) पर्यन्तं यजते ६.२.१३
पा १.३,२५,२२.१२	उपग्रहविशेषात् मन्त्रकरणे उपतिष्ठतेर् आत्मनेपदम्। ७.३.३६ उपान् मन्त्रकरणे २५, स्थः २२, आत्मनेपदम् १२

तैब्रा ३.६.६.१	उपनयत मेध्या दुर् आशासाना मेधपतिभ्यां मेधम् । ९.१.४५
गौतम ध. १.२.१०-१४	उपनयनादि नियमः ६.२.२१-२२ न्यामा ब्रह्मचर्यं, अग्नीन्धनं, भैक्षचरणं, सत्यवचनं, अपां उपस्पर्शनम् । गुर्वनुगमनं, अभिवादनं, श्रौताध्ययनादयो ब्रह्मचर्यं च । (वर्जयेत् मधुमांसगन्धमाल्यादि ।)
आश्वगृ १.४.४	उपनयने तिसृभिर् जुहुयात् । ६.८.११
मनु २.१४०	उपनीय तु यः शिष्यं, वेदं अध्यापयेद् द्विजः। साङ्गं च सरहस्यं च, तं आचार्यं प्रचक्षते । १.३.१३ तं
तैब्रा ३.३.५.५	उपभृति द्वे चतुर् गृहीते प्रयाजानुयाजार्थे । ४.१.४० तं अष्टौ उपभृति । यदुपभृति प्रयाजानुयाजेभ्यस्तत् ।
काठक सं १२.९	उपयामगृहीतोऽसि अच्छिद्राय त्वां अच्छिद्रेण आश्विनं ग्रहं गृह्णाति । गृहीत्वाऽऽसादयति । ८.२.४
तैसं १.३.२	उपरवमन्त्रः – रक्षोहणो बलगहनो वैष्णवान् खनामि । ११.४.५२
	उपरिबिलाद् गृह्णाति । ३.४.११
बौधा ध. २.३.३९	उपरि वाससोऽपि कार्यं परिधत्ते । १०.४.१४ उत्तरं वासः कर्तव्यं पञ्चस्वेतेषु कर्मसु । स्वाध्यायोत्सर्गदानेषु, भोजनाचमनयोस्तथा ॥
तां १६.५.१४	उपवतीं रथन्तरपृष्ठस्य प्रतिपदं कुर्यात् । १०.५.५९
साम १५७०	उपवती प्रतिपद्-उप त्वा जामयो गिरो देदिशतीर् हविष्कृतः । वायोरनीके अस्थिरन् ॥
तैसं २.५.११	उपवीतं देवानां उपव्ययते । ३.४.७
सत्या ३.४.३९	उपवीता वा एतस्य अग्नयः भवन्ति यस्य अग्न्याधेये ब्रह्मा सामानि गायति ।
सत्या ३.४.४९	१०.८.९; २.१.३२ सूत्रं-उपवादश्च तद्वत् । न पर्युदासः, ब्रह्मणो अप्राप्तत्वाद्, असतो वचनं अर्थवादार्थं भवति । ब्रह्मा ब्राह्मणवाचित्वाद् उद्गात्रविधानं भविष्यति । प्रतिषिद्धानि एकेषां अग्न्याधेये सामानि ।
आप १.६.६	उपवेषं करोति । ४.२.८ मूलतः शाखां परिवास्य उपवेषं करोति ।
शत १.२.१.३	उपवेषेण कपालानि उपदधाति । १०.८.६८ स यः कपालानि उपदधाति स उपवेषं आदत्ते ।
तैसं २.५.११	उपव्ययते देवलक्ष्मं एव तत् कुरुते । ३.१-२१
शत ३.७.२.१	उपशये यूपशब्दः । १.४.१० उपशयो यूपो भवति ।
शत ३.७.२.१	उपशयो यूपो भवति । ७.३.३३
तैसं ६.६.८	उपष्टम्भनं वा एतद् यज्ञस्य, यद् अति ग्राह्याश्चक्रे, यत् पृष्ठे अतिगृह्णीयात् प्राञ्चं यज्ञं पृष्ठानि संगृह्णीयुः, यद् उक्थ्ये अतिगृह्णीयात् । प्रत्यञ्चं यज्ञं अतिग्राह्याः संशृणीयुः । १०.८.२३ (उपस्तम्भनम्)
तैब्रा २.१.५ ८	उपसदोऽपि विधीयन्ते अग्निहोत्रस्य– 'उन्नीय उपसादयति, पृथिवीं एव प्रीणाति, होष्यन् उपसादयति, अन्तरिक्षं एव प्रीणाति, हुत्वा उपसादयति दिवं एव प्रीणाति, एता वा अग्निहोत्रस्य उपसदः ।
शत ११ २.७.२७	उपसदो विधीयन्ते दर्शपूर्णमासयोः । २.३.२४ एता ह वै दर्शपूर्णमासयोर् उपसदो यद् अनुयाजाः तस्मात् ते उपसद्रूपेण प्रत्यञ्चो हूयन्ते ।

तां. २५.४.१	उपसद्मिश्चरित्वा, इति हि उक्त्वा इदं अभिधीयते 'न च उपसदोऽग्निहोत्रस्य दर्शपूर्णमासयोश्च सन्ति।' २.३.२४
पा ६.३.१२२	उपसर्गस्य घञि अमनुष्ये बहुलम्। ९.२.२५ न्यामा उपसर्गस्य घजन्ते उत्तरपदे अमनुष्ये अभिधेये बहुलं (अणो) दीर्घम्। अभिवर्तसाम-अभीवर्तं, नीक्लेदः, धीमार्गः, अपामार्गः प्रासादः, प्राकारः। (निषादो मनुष्यः)
तैसं २.६.३	उपस्तृणन्, अभिघारयन्, आज्यस्य यजन्। ३.५.६ तं. तस्माद् यजन्ति आज्यभागौ उपस्तृणन्ति अभिघारयन्ति।
ऐब्रा २.१४	उपस्तृणाति आज्यं, हिरण्यशकलं, वपा, हिरण्यशकलं ततो अभिघारयति। ४.१.३०
सत्या १७.४.४	उपहव्योऽनिरुक्त उक्थ्यो यज्ञो बृहत्सामा अश्वः श्वेतो रुक्मललाटो दक्षिणा। (परेषां श्रूयते)
	उपहव्योऽनिरुक्तस्तेन अभिशस्यमानं याजयेत् अग्निष्टोमो यज्ञः पंचदशस्तोमो रथन्तरसामा अश्वः श्वेतो दक्षिणा। १०.३.६५ गुणार्थां वा पुनः श्रुतिः। जैसू. २.४.३० यदा बृहत्सामा रुक्मललाटो दक्षिणा। यदा रथन्तरसामा अश्वः श्वेतो दक्षिणा।
तां. १८.१.३, १०,१,१८,२०,२१,२२	उपहव्योऽनिरुक्तस्तेन अभिशस्यमानं याजयेद्, उक्थ्यो यज्ञः सप्तदशस्तोमा बृहत्पृष्ठोऽश्वः श्यावो रुक्मललाटो दक्षिणा, स हि अनिरुक्तः स ब्रह्मणे देयः। १०.३.६५
सत्या. १७.४.४	उपहव्योऽनिरुक्तोऽग्निष्टोमो यज्ञः रथन्तरसामा अश्वः श्यावो दक्षिणा। २.४.८,२८,२९
तैब्रा ३.५.८.१	उपहूतं रथन्तरं सह पृथिव्या। ९.१.४१ न्यामा
तैब्रा ३.५.१३.३	उपहूता मनुष्या ये यज्ञपतिं वर्धयेयुः। ९.१.४०
मैसं १.१०.१३	उपात्र वपन्ति। ७.३.२५
पा. १.३.२५, २२,१२	उपान् मन्त्रकरणे तिष्ठतेर् आत्मनेपदम्। ७.३.३५-३६ न्यामा स्थः
तैसं ६.४.५	उपांशु ग्रहः प्रथमः, अन्तर्यामी ग्रहो द्वितीयः, ऐन्द्रवायवस्तृतीयः, मैत्रावरुणश्चतुर्थः। १०.५.६२-६४ न्यामा
आप २.१८.२३	उपांशु पौर्णमास्यां यजन् २.२.११ उपांशुयाजः पौर्णमास्यां एव भवति।
मैसं ३.६.५	उपांशु यजुषा क्रियते। २.१.३८
तैसं २.६.६	उपांशुयाजं अन्तरा यजति। २.२.९.१०; १०.८.४७,५६,६२ ६६.
बौधा १.१६.१७	उपांशुयाजः पौर्णमास्यां अमावास्यायामपि इज्यते। ६.५.१०-११ न्यामा आश्वश्रौ। १.३.१२,१३ शांखाश्रौ १.३
भर १३.१८.३.४	'उपावर्तध्वम्' इति दर्भाभ्यां स्तोत्रं उपाकरोति। १०.४.१/३
तां ६.९.१	'उपास्मै गायता नरः' इति ग्रामकामाय प्रतिपदं कुर्यात्। ३.३.१९;८.१.२३
साम ६५१ ऋ ९.११.१	उपास्मै गायता नरः, पवमानायेन्दवे। अभि देवाँ इयक्षते। ३.३.१९; ८.१.२३
तैसं ६.५.२	उपोप्ते अन्ये ग्रहाः साद्यन्ते, अनुपोप्ते ध्रुवाः। ३.६.३०
पा २.३.६६	उभयप्राप्तौ च कर्मणि। ३.४.१३ तं. कर्तृकर्म च उभयप्राप्तौ कर्मणि एव षष्ठी स्यात्।
तैब्रा ३.७.१७ तैसं ३.७.१	उभयमिति नित्यानुवादः एकस्मिन् अपि आर्ते अपरस्मिन् अपि, तस्मादुक्तं 'यस्य उभयं हविर् आर्तिमार्छेत्।' ६.४.२२

तैसं ४.१.९	उभयीर् जुहोति आग्निकीश्च आध्वरिकीश्च। १०.३.२८ 'आकूतिं अग्निं प्रयुजं'
शत ६.६.१.१४,१५	इत्याद्याः षट् प्राकृत्यः आग्निक्यः। 'आकूत्यै प्रयुजे अग्नये' इत्याद्याः षट् वैकृत्यः आध्वरिक्यः आहुतयः। पश्चाद् अध्वरस्य जुहोति तानि उभयानि द्वादश। तैसं १.२.२
आप ५.२८.१९; ५.२९.१	उभयीर् ददाति (दक्षिणाः) अग्न्याधेयिकीश्च पुनराधेयिकीश्च। १०.३.३०,३२
तैसं ३.७.१	उभे अपि बृहद्रथन्तरे भवतः। ७.३.१०
तां १९.८.३	उभे बृहद्रथन्तरे कुर्यात्। ९.२.४९; १०.५.५९; १०.६.२५; १२.३.१३
आप १.२५.३	'उरु ते यज्ञपतिः प्रथतां' इति पुरोडाशं प्रथयति। १२.३.३१-३५ न्यामा
आप १.२५.३	'उरु प्रथस्व' इति पुरोडाशं प्रथयति। १२.३.३१-३५
आप १.२५.३	'उरु प्रथस्व उरु ते यज्ञपतिः प्रथतां' इति पुरोडाशं प्रथयन् सर्वाणि कपालानि प्रथयति। अभिप्रथयति
तैसं ६.२.७	'उरु प्रथस्व उरु ते यज्ञपतिः प्रथतां' इत्याह यजमानं एव प्रजाः पशुभिः प्रथयति। १.२.४३
मैसं ४.१.९	'उरु प्रथा उरु ते यज्ञपतिः प्रथतां' इति पुरोडाशं प्रथयति। १२.३.३१
शत १.२.२.८	'उरु प्रथा उरु प्रथस्व' इति पुरोडाशं प्रथयति, यज्ञपतिं एव तत् प्रथयति। १.२.३१; १.२.४३
माश्रौ १.२.३.२३ वाराह १.३.१.२२	'उरु प्रथा उरु प्रथस्व' इति पुरोडाशं प्रथयति 'सं ते तन्वा तनूः सृज्यताम्' इति त्रिः परिमार्ष्टि। १०.१.५५
ऋ १.२४.८	उरुं हि राजा वरुणश्चकार, सूर्याय पन्थामन्वेतवा उ। अपदे पादा प्रतिधातवेऽकरुतापवक्ता हृदयाविधश्चित्॥ ९.४.२२
तैसं १.३.४	उरु विष्णो वि क्रमस्व, उरु क्षयाय नः कृधि। घृतं घृतयोने पिब, प्रप्र यज्ञपतिं तिर। ९.४.२३
तैब्रा ३.६.६.३,४	उरूकं मन्यमाना वनिष्ठुं अस्य मा राविष्ट। ९.४.२२ न्यामा वनिष्ठुं अस्य मा राविष्ट। (३) उरूकं मन्यमानाः
तां १६.१३.६	उर्वरा वेदिर् भवति। १०.१.९ न्यामा (साद्यस्क्रे)
तैसं १.१.९	उर्वी चासि वस्वी चासि। १.४.१ न्यामा
शत ११.५.१.१	उलपराजिं स्तृणाति। ३.१.२४ (वेद्यां आस्तरितुं संपादितः स्तम्बः–उलपराजिः।)
शत २.२.२.१	उलूखलमुसलाभ्यां अवहन्ति। ३.१.११ उलूखलमुसलाभ्यां दृशदुपलाभ्यां अवघ्नन्ति।
ऋ १०.३६.१	उषासानक्ता बृहती सुपेशसा, द्यावाक्षामा वरुणो मित्रो अर्यमा। इन्द्रं हुवे मरुतः पर्वतान् अपः, आदित्यान् द्यावापृथिवी अपः स्वः॥ १०.१.३३
काठक सं २०.१५	उषासानक्ता अग्ने आज्यस्य वीताम्। १०.१.३३ (एकादशप्रयाजानां अभ्यस्यमानानां अन्या अन्या देवताः दुरउषासानक्तादयः।
तैसं २.४.११	उष्णिक् ककुभौ धाय्ये। ५.३.५

तां ८.५.२ उष्णिहि सफं ककुभि पौष्कलं द्वे अपि एकैकस्यां ऋचि । ९.२.२५/३,२८/३ उष्णिहि पौष्कलं-इन्द्रमच्छ सुता (६९४) ककुभि सफं (६९२) पवस्व-मधुमत्तमम् । ते द्वे उष्णिक् ककुभौ सा एका जगती ।

सफं साम ५७८ पवस्व मधुमत्तम इन्द्राय सोमक्रतुवित्तमोमदः । महि द्युक्षतमोमदः ॥ ककुभि सफं

साम ५६६ उष्णिहि पौष्कलं-इन्द्रमच्छ सुता इमे, वृषणं यन्तु हरयः । श्रुष्टे जातास इन्दवः स्वर्विदः । उष्णिहि पौष्कलम्

निघण्टु २.११ 'उस्रा, उस्रिया, अही, मही, अदितिः, इला, अघ्न्या, जगती, शक्वरी' इति गोर् नव नामानि । १०.४.३२

वाराह ३.३.४.२२ 'उस्रायै वपायै मेदसोऽनु ब्रूहि ।' १०.४.३३ यथोक्तं वा, विप्रतिपत्तेर् न चोदना । 'उस्रायै' इति मन्त्राम्नानं, न वचनं कर्तव्यं इति । वाराहे-विश्वेभ्यो देवेभ्यश्छागानां उष्ट्राणां मेषाणां वपानां मेदसः ।

शत ११.५.२.३,५ ऊरू वा एतौ यज्ञस्य यद् वरुणप्रघासश्च साकमेधश्च । ७.३.२४ अयमेव दक्षिणा ऊरुर् वरुणप्रघासाः (३) अयमेव उत्तरा ऊरुर् महाहविः-साकमेधाः ।

मैसं १.१०.१८ (ऊरू वै देवानां याज्यानुवाक्ये) एकया प्रत्यागच्छति गमयति अन्या अथात्र (पितृयज्ञे) तिस्रः कार्याः । द्वे १२.४.४

तैसं २.१.१ ऊर्गुदुम्बरः । १.२.२१,२२ ऊर्ग् वा उदुम्बरः ।

मैसं २.५.१ ऊर्जं पशून् आप्नोति । १.२.१९ आप्त्वा

आप १.१.११ 'उर्जे त्वा' इति अनुमार्ष्टि संनयति वा । २.१.४७ (ऊर्जे-रक्षाय वा बलाय वा, त्वां अनुमार्ष्टि-सायण)

तैसं २.१.१ ऊर्जोऽवरुध्यै । १.२.१९, २१,२५

वैसं १.१.११ 'ऊर्णाम्रदसं त्वा स्तृणामि', इति त्रिधातु पञ्चधातु वा स्तृणाति । ११.४.४४ १२.१.४४ सायण

तैब्रा ३.६.१.२ ऊर्ध्व ऊ षु ण ऊतये । तिष्ठा देवो न सविता । ऊर्ध्वो वाजस्य सनिता यदञ्जिभिः । वाघद्भिर् विह्वयामहे ॥ १२.३.३६-३८ न्यामा

तैब्रा ३.३.७.७ ऊर्ध्वं आघारयति । २.२.१३,१६

तां १६.५.२४ ऊर्ध्वं माध्यन्दिनपवमानात् प्राक् मैत्रावरुणसाम्नः इदं अन्तरालं पृष्ठदेशः । सूत्रं-विधेस्तु विप्रकर्षः स्यात्-एकस्य पृष्ठकार्ये विधिर् अन्येषां परिसामकार्ये-पवमाने रथन्तरं करोति, आर्भवे बृहत्, वैरूपं होतुः पृष्ठम्, वैराजं ब्रह्म साम, शाक्वरं मैत्रावरुणं साम, रैवतं अच्छावाकं साम-वैरूपस्य होतुः पृष्ठे सर्वेषां निवेशः । १०.६.१३,१४

तैसं २.६.६ ऊर्ध्वं सोमाद् द्विपुरोडाशा पौर्णमासी प्राक् सोमाद् एकपुरोडाशा । १०.८.६२ सूत्रं-द्विपुरोडाशाभ्यां उपांशुयाजः स्यात् । अन्तरार्थत्वात् । पौर्णमास्यां उपांशुयाजः । अन्तरा-द्वयोः पुरोडाशयोर् मध्ये उपांशुयाजः ।

मैसं १.१.१३ ऊर्ध्वोऽध्वरो, दिविस्पृग् अहुतो यज्ञो यज्ञपतेर् इन्द्रवान् त्स्ववान् बृहद्भाः ॥ वीहि मधोर् घृतस्य स्वाहा । (स्पृग । इन्द्रवान् ।) १०.३.१४,१६

तैब्रा ३.६.१.२ ऋ. १.३६.१४ — ऊर्ध्वो नः पाह्यंहसो नि केतुना । विश्वं समत्रिणं दह । कृधी न ऊर्ध्वान् च रथाय जीवसे । विदा देवेषु नो दुवः ॥ १२.३.३६-३८ न्यामा

तैब्रा ३.६.३.३ — ऊवध्यगोहं पार्थिवं खनतात् । (पशुशकृद् गूह्यते संवियते यस्मिन् प्रदेशे स ऊवध्यगोहः ।)

मैसं १.११.८ — उषपुटैर् अर्पयन्ति इति अध्वर्यवो अर्पयिष्यन्ति । ३.७.५१ सूत्रं– तद्ग्रहणाद्वा स्वधर्मः स्याद् अधिकारसामर्थ्यात् सहाङ्गैः अव्यक्तः शेषे । अध्वर्यवो उषपुटान् अर्पयिष्यन्ति इति वाजपेयाङ्गेन लिङ्गेन वाजपेय आध्वर्यवः ।

मैसं १.११.८ — उषपुटैः अर्पयन्ति । ३.७.५१

भर ६.१५.८ — ऊहश्चिकीर्षित इति ब्राह्मणं उपदिशति । चिकीर्षित इति च इष्टः उच्यते । ९.२.१,२

पाम १.१.१.१८ — ऊहार्थं अपि शब्दानाम् । १.३.२४ तं । ऊहः खलु अपि...व्याकरणं अध्येयम् ।

साम १४५३-५५ — ऋक्तो जगदाख्यं साम स्यात् विषुवति । १०.५.५८ सूत्रं–जगत्साम्नि सामाभावाद् ऋक्तः साम तदाख्यं स्यात् । (विभ्राड् बृहत् पिबतु-साम १४५३-५५ एतदेव महादिवाकीर्त्यं साम तृचे ।)

ऐब्रा ३.२.२३;१३.२३ — ऋक् सामोवाच 'मिथुनी संभवाव' इति । सोऽब्रवीत् 'न वै त्वं मम अलं असि जायार्थे, वेदः मम महिमा' इति । ते द्वे भूत्वा ऊचतुः । सोऽब्रवीत् 'न युवां मम अलं स्थः जायार्थे, वेदः मम महिमा' इति । तास्तिस्रो भूत्वा ऊचुः 'मिथुनीसंभवाम' इति । तस्माद् एकं साम तृचे क्रियते स्तोत्रीयम् ।

ऐतरेयब्राह्मणे–ऋक्साम उपावदत् 'मिथुनं संभवाम प्रजात्यै' 'न' इत्यब्रवीत् साम । 'ज्यायान् वाऽतो मम महिमा' इति । ते द्वे भूत्वा उपावदताम् । 'न' प्रतिवचनं समवदत् । तास्तिस्रो भूत्वा उपावदन् । तत् तिसृभिः समभवत् । तस्मात् तिसृभिः स्तुवन्ति, तिसृभिर् उद्गायन्ति, तिसृभिर् हि साम संमितम् । ९.२.१६

आप ८.३.१० — ऋग्भिर् युक्तं रथं होत्रे ददाति । १०.३.७५

तैब्रा ३.१२.९.१ — ऋग्भिः प्रातर् दिवि देव ईयते, यजुर्वेदेन तिष्ठति मध्ये अह्नः । सामवेदेनास्तमये महीयते, वेदैर् अशून्यस्त्रिभिरेति सूर्यः ॥ ३.३.३

छां ७.१.१ — ऋग्वेदं भगवोऽध्येमि, यजुर्वेदं, सामवेदं, अथर्ववेदं चतुर्थं; इतिहासपुराणं पञ्चमम् । १.३.७ तं

शत ८.१.३.३ — ऋचं गायति । ७.२.१३ ऋचि साम गायति

तां ४.३.४,५ — ऋचा स्तुवते साम्ना स्तुवते । यद् ऋचा स्तुवते तद् असुरा अन्ववायन् यत् साम्ना स्तुवते तद् असुरा नान्ववायन् । य एवं विद्वान् साम्ना स्तुवीत । ९.२.३०/१; ९.२.३१/१ (साम्ना इतो यन्ति, ऋचा पुनरायन्ति) साम वा असौ लोकः ऋग् अयं, यत् इतः साम्ना यन्ति स्वर्गं लोकं आरभ्य यन्ति, यद् ऋचा पुनरायन्ति अस्मिन् लोके प्रतितिष्ठन्ति ।

ऋचा वा असुरा आयन्, साम्ना देवाः – जैब्रा १.१५४

ऋचि प्रणवं दधाति याज्यायाम् । आप ८.१२.१९

शत ८.१.३.३	ऋचि साम गायति । ९.२.४ गीयते ।
छां १.६.१	ऋच्यध्यूढं साम गायति । ३.३.९ तं
षड् ३.४.१	ऋजीषं अप्सु प्रास्यति । इति सर्वेषां ग्रहां यद् ऋजीषं सर्वम् । १०.६.७३ ऋजीषं अप एव अभ्यवयन्ति ।
षड् ३.४.१	' ऋजीषस्य कृत्स्नस्य अप्सु प्रासनम् ' १०.३.७६ (निष्पीडितरसः सोमवल्लीभागः ऋजीषम्)
सत्या १२.८.२१,२२	ऋजीषाणां–' ऋषीणां आग्नेयेन संवत्सरं उपधाने आसीत सूक्तेन सूक्तस्य अवच्छेदाय' इति आग्नेयेन सूक्तेन इत्युक्ते यावन्ति आग्नेयानि सूक्तानि दाशतय्यानि सर्वैर् इष्टका उपधीयन्ते (यद् ऋषीणां आग्नेयसूक्तं तेन संवत्सरं चिन्वन्ति, यानि दाशतयीषु आग्नेयानि सूक्तानि तेषां एकैकेन सूक्तेन एकैकां इष्टकां उपदधाति-सत्या.)
तैसं २.५.११	ऋजुं आघारयति । २.२.१३; १२.३.९
ता १८.२.१०-१२	ऋतं वै सोमोऽनृतं पशवो यत् पशून् दद्यात् सोऽनृतं कुर्यात्, औदुम्बरः सोमचमसो दक्षिणा । १०.३.६९ जैब्रा २.१५९ (ऋतपेये) सगोत्राय ब्रह्मणे देयः । कात्या २२.८.२५ पशूपवादात्-ऋतपेये पशून् न दद्यात् । औदुम्बरचमसे सोमादयः ।
मैसं १.४.१२	ऋतवो वै प्रयाजाः समानीय होतव्याः । २.४.३१ मैत्रायणीयानां समिधादयः प्रयाजा न समाम्नायन्ते, अथ च गुणाः श्रूयन्ते ऋतवो वै प्रयाजाः ।
तैसं ३.४.७	ऋताषाड् ऋतधामा अग्निर् गंधर्वस्तस्योषधयोऽप्सरस ऊर्जो नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा, ताभ्यः स्वाहा । राष्ट्रभृन्मन्त्राः । ३.४.३१–३३ न्यास।
तैसं ७,४.८	ऋतुमुखं वा एषा पौर्णमासी संवत्सरस्य या चैत्री पौर्णमासी । ६.५.३१ मुखं वा एतत् संवत्सरस्य यत् चित्रापूर्णमासः ।
तैसं ७.२.१०	ऋतुयाज्यावरणं आत्रेयहिरण्यदानं च द्वादशाहस्य केचिद् धर्माः । १०.२.६२ ऋत्विगाचार्यौ नातिचरितव्यौ । १०.२.४६; ११.३.३३ इति स्मरन्ति ।
पा ३.२.५९	ऋत्विग्दधृक्, ऋतुशब्द उपपदे यजेः क्विन्-निपातनात् । ३.७.३३ तं
मैसं ४.८.३	ऋत्विग्भ्यो दक्षिणां ददाति । ३.७.३३,३६; १०.२.२२,२३; १०.३.५७
तैसं ६,२.२	ऋत्विग्याज्ययोश्च अव्यभिचारो धर्मः । ११.४.५ स निर्ऋच्छाद् यो नः प्रथमो अन्यो अन्यस्मै द्रुह्याद् इति तस्माद् यः स तानूनप्त्रिणां प्रथमो द्रुह्यति स आर्तिं आर्च्छति ।
तां ५.३.६	ऋत्विज उपगायन्ति । ८.१.१८
कात्या १३.२.२	ऋत्विज उपवसन्ति । ३.७.३३; १०.६.५४
तैसं ६,२.२	ऋत्विजां यजमानस्य च परस्परं अव्यभिचारार्थं कर्मारम्भे शपथकर्म तानूनप्त्रं नाम । १.३.३ तं यस्तानूनप्त्रिणां प्रथमो द्रुह्यति स आर्तिं आर्च्छति ।
तैसं ६.३.७	ऋत्विजो वृणीते, छन्दांसि एव वृणीते, सप्त वृणीते, होतारं, अग्नीध्रं, अध्वर्युं, मैत्रावरुणं, ब्राह्मणाच्छंसिनम् । १.३.१३
तां २३.१.५	ऋद्धिकामाः सत्रं आसीरन् । १०.२.४३ त्रयोदशरात्रं (सत्रं) ऋद्धिकामा उपेयुः ।

तैसं ५.५.२	ऋध्नोत्येव । २.१.२१ तं य एवं विद्वान् अग्निं चिनुते ऋध्नोत्येव ।
तैब्रा १.१.४.८	'ऋभूणां त्वा' इति रथकारस्य आधानमन्त्रः । ६.१.५० ऋभूणां त्वा देवानां व्रतपते व्रतं आदधीत ।
तैब्रा ३.७.५.१२	ऋषभं वाजिनं वयं पूर्णमासं यजामहे । ९.२.५४ ऋषयोऽपि पदार्थानां नान्तं यान्ति पृथक्त्वशः । लक्षणेन तु सिद्धानां अन्तं यान्ति विपश्चितः । २.१.३२
तैसं ७.२.१०	एक एव यजेत । १०.६.४८ सत्रं अपोह्य अन्यस्य एककर्तृकतां विदधत् बहुकर्तृकतां गमयति ।
तैब्रा १.६.३.७	एककपालं जुहोति । २.१.११ एककपालं आहवनीये जुहोति ।
तैब्रा १.६.३.६,७	एककपालं सर्वहुतं करोति । १.४.२३
मैसं १.१०.२०	एककपालान् जुहोति । ४.३.२७ तं एककपाला भवन्ति । (त्र्यम्बकेषु)
तैसं २.३.२	एकधा ब्रह्मणे परिहरति । १०.२.१७ उपहरति (सह उपहरति)
तैब्रा ३.६.६.२	एकधाऽस्य त्वचं आच्छयतात् । ९.३.२९,३०
आप २.१६.७	एकं वृणीते । ६.१.४३ न्यामा एकस्य गोत्रप्रवर्तकस्य नामोच्चरणकर्तृकं-यथा कश्यपगोत्रोऽहं, भरद्वाजगोत्रोऽहम् ।
आप २.१६.८	एकं वृणीते. द्वौ वृणीते, त्रीन् वृणीते, न चतुरो वृणीते, न पञ्चाति वृणीते । ६.१.४३
ऐब्रा ३.२३	एकं साम तृचे क्रियते । ९.२.१४ तिसृभिर् ऋग्भिः साम संमितम् । तस्मादेकं...
मैसं ३.९.८	एकं हि वृणीते । ६.१.४३
तैसं ७.३.२	एकं हि द्वादशाहे त्रिवृदहः । ६.७.४०
ऋ ८.७७.४	एकया प्रतिधापिबत्, साकं सरांसि त्रिंशतम् । इन्द्रः सोमस्य काणुका ॥ ९.१.६
तैसं ४.३.१०	'एकयाऽस्तुवत' इत्यत्र या असृष्टयः (इष्टकाः) ताः लक्षयेत् । १.४.२७
तैसं ५.३.४	(सृष्टीर् उपदधाति) १.४.२७
मैसं ३.४.८	एकयूपे एकादशपशवो नियुज्यन्ते । ४.४.२८; २.४.२६ नियुज्याः एकयूपे एकादशपशवो यदा नियुज्यन्ते तदा एकस्यैव पशोः (स्वरुणा) समञ्जनं पूर्वस्मिन् पक्षे, सर्वेषां (पशूनां समञ्जनं) सिद्धान्ते । श्लोकश्च भवति- स्वरुर् यूपाङ्गमिति चेत् एकस्यैव समञ्जनम् । बहूनां एकयूपत्वे सर्वेषां तु समञ्जनम् । ४.४.२८
तैब्रा ३.८.१९.१	एकयूपो वा एकादशिनी वा अन्येषां यज्ञानां यूपा भवन्ति, एकविंशिनी अश्वमेधस्य । ५.२.७-९ न्यामा
शुयस २.२१,२२	एकरुद्रदेवत्ये एको रुद्रः, शतरुद्रदेवत्ये शतं रुद्राः । १.२.४७ असंख्याता बहुरुद्रदेवत्याः । (शुक्लयजुः सर्वानुक्रमसूत्रे रुद्राध्याये ।)
तैसं २.५.१०	एकविंशति सामिधेनीर् अनुब्रूयात् प्रतिष्ठाकामस्य । ५.३.४; १०.५.२७ तत्र एकादश पठिताः (तैब्रा ३ ५.२) पुनः त्रिः प्रथमां त्रिः उत्तमाम् (तैसं २.५ ७) इति आवृत्त्या पञ्चदश 'समिध्यमानवती च समिद्धवती च तयोर् द्वे ऋचे धाय्ये'-'पृथुपाजा', 'तं सबाधम्' निवेशितव्ये एवं सप्तदश, तथा अन्ते [illegible] ऋचो [illegible] ।

तैसं ६.१.१ एकविंशत्या पावयति (दर्भपिञ्जुलैः) ५.२.५

तैसं ७.२.१ एकविंशत्रिणव त्रयस्त्रिंशत् स्तोमाः–विवृद्धस्तोमाः । १०.५.१५,१६ सूत्र-आगमेन (संख्यापूरणं) अभ्यासस्य अश्रुतित्वात् । १०.५.१५-२५ न्यामा

ला २.१०.१८टीका एकविंशं यज्ञायज्ञीयम् । ५.३.३८; ९.२.२८/३ तत्र पूर्वाबृहती, उत्तरा विष्टार-पङ्क्तिः, ततः ककुभौ उत्तरे कृत्वा (ला. अभ्यासेन) प्रगाथः क्रियते ।

तैसं ६.६.११ 'एकविंशं (षोडशि) स्तोत्रं भवति प्रतिष्ठित्यै हरिवच्छस्यते' इति षोडशिनि स्तुतशस्त्रे विहिते । १०.५.४९-५२ न्यामा

तां १२.१३.८ एकविंशस्तोमत्वाद् उक्थ्यग्रह इव षोडशी । १०.५.४८
एकविंशायतनो वा एष यत् षोडशी ।

वाराह ३.२.१.४६ एकविंशः षोडशी वैराजसामा, सामत्वाद् वैराजपृष्ठोऽपि । ३.८.४४

तैसं ७.२.१ एकविंशेन अतिरात्रेण प्रजाकामं याजयेत । (प्रतिष्ठाकामं) ५.१.१३; ५.३.७; १०.५.१५,१६ बहिष्पवमाने त्रयस्तृचाः – नवस्तोत्रीयाः, तत्र चत्वारस्तृचाः आगमयितव्याः ।

पा १.२.३३ एकश्रुति दूरात् सम्बुद्धौ । १२.३.२३,२४

पा १.४.२२ एकस्मिन् एकवचनं द्वयोर् द्विवचनं बहुषु बहुवचनम् । ३.४.१३

मैसं ३.४.८ एकस्मिन् यूपे एकादश पशवो नियोक्तव्याः । २.४.२६; ४.४.२८
एकयूपे एकादश पशवो नियुज्यन्ते ।

वारागृ १.२.१.१ एकस्मै वा अन्या इष्टयः कामाय आह्रियन्ते, सर्वेभ्यो दर्शपूर्णमासौ-सर्वकामस्य दर्शपूर्णमासौ । ४.३.२५

तां ६.२.१.२ एकस्मै वा अन्ये क्रतवः कामाय आह्रियन्ते, सर्वेभ्यो ज्योतिष्टोमः । ४.३.२५

तैसं ६.१.६ एकहायनी (अजा) सोमक्रयार्था । ९.१.४२

तैसं ६.१.६ एकहायन्या क्रीणाति । ४.१.२५

पाम ६.१.८.४ एकः शब्दः सम्यग्ज्ञातः सुप्रयुक्तः शास्त्रान्वितः स्वर्गे लोके कामधुक् भवति ।

शत ४.१५.१०.६ एकां गां दद्यात् (सोमापहृते) ४.१.१५

मैसं ३.२.२ एका जगती द्वे गायत्र्यौ । ८.३.१४ ये हि द्वे गायत्र्यौ सा एका जगती ।

तैसं ६.२.३ एकाद्यो दीक्षा ज्योतिष्टोमस्य । १.१.१ न्यामा आवाग्रे अवान्तरदीक्षां उपेयात् यः कामयेत् अस्मिन् मे लोकेऽर्धुकं स्यात् इति । एकं अग्रे अथ द्वौ अथ त्रीन् अथ चतुर् एवा वा आग्राऽवान्तरदीक्षाऽस्मिन् एव अस्मै लोकेऽर्धुके भवति ॥

तैसं २.२.४ मैसं २.१.४ शत २.५.३.१० आप १०.६.२८ ऐब्रा १.३.३ एकादशकपालं निर्वपति, अष्टाकपालं द्विर् अवद्यति, त्रिर् अभ्यङ्क्ते, एकविंशत्या पावयति इति संख्यादीनां गुणत्वं भवति । २.५.५ सूत्र-सर्वाणि तु एककार्यत्वात् एषां तद्गुणत्वात् ।

तैब्रा ३.५.२ एकादश च समाम्नाता सामिधेन्यः । १०.५.२७

तैसं २.५.७ त्रिः प्रथमां आह त्रिरुत्तमाम् ।

मैसं ३.१०.४ एकादश प्रयाजा एकादशानुयाजी एकादशोपयजस् तत् त्रयस्त्रिंशत् । त्रयस्त्रिंशद् देवताः ।

तैसं ६.३.७ एकादश प्रयाजान् यजति । ५.३.१; ८.१.१२; १०.३.१,७ स च प्रयाजान् द्विर् आवृत्य पञ्चमं प्रयाजं सकृद् पुनः आवर्तते ।

तैसं ६.३.१० एकादशभिर् अवदानैर् असौ यागो निर्वर्तयितव्यः । २.२.२१ एकादश अवदानानि अवद्यति ।

वाराह ३.२.७.१ एकादशयूपान् छिनत्ति । १० २.२६ एकादशिन्यां प्रतिपद्य यूपं छिनत्ति ।

तैसं ७.२.६ एकादशरात्रेण यजेत् । १०.५.१

मैसं ३.१०.३ एकादश वा एतानि पशोर् अवदानानि । १०.७.४

तैसं ६.३.११ एकादशानुयाजान् यजति । ५.३.१;८.१.१२;१०.३.१

वाराह ३.२.३.४१ एकादशिनान् प्रायणीयोदयनीययोर् अतिरात्रयोर् आलभेरन् । १०.६.६-१२ न्यामा अपि वा प्रायणीयोदयनीययोर् विभक्तान् ऐकादशिनान् आलभेरन् ।

वाराह ३.२.३.४५ एकादशिन्यां अन्वहं एकैकां आलभेत । १०.६.९ तान् अन्वहं विहृतान् आलभन्ते ।

आप १०.१५.१ एका दीक्षा तिस्र उपसदः, पञ्चमीं प्रसुतः । १२.२.२५ प्रसुतः सोमयागः ।

वाराह १.४.३.४१ एका देया, षड् देया, द्वादश देयाः, चतुर्विंशतिर् देया, शतं देयं, सहस्रं देयं, अपरिमितं देयाः (गावः) गवां शतं ६.७.२१; १०.३.३०; ११.१.४३

काठक सं १२.११ एका पुरोरुक्, एका याज्या । ८.२.४

शत २.६.१.२१ एकां सामिधेनीं अन्वाह । १०.५.१ एकां एव होता सामिधेनीं अन्वाह ।

ऋ १०.१६.१२ उशन्तस्त्वा निधीमह्युशन्तः समिधीमहि । उशन्नुशत आ वह पितॄन् हविषे अत्तवे ॥ एका सामिधेनी ।

सत्या २१.२.३३ एकारस्य योनौ आईभावः । ९.२.३२ यत्र एतद् एकार-ऐकारौ याज्यान्ते भवतः, तत्र 'आई'कारं कुर्यात् ।

सत्या १.६.२० एकार्थांस्तु विकल्पेरन् । १२.३.१०,२९ पुरोडाशविभागार्थाः-पूषा वां विभजतु । भगो वां विभजतु । अर्यमा वां विभजतु । जैसू १२.३.२९ मन्त्राणां संनिपातित्वाद् एकार्थानां विकल्पः स्यात् ।

तां १६.५.१२ पावमान उत्तमस्तृचो भवति ।

सोमपावमानसाम ७८७ एका वा अस्योत्तमा स्तोत्रीया, तां उद्गृह्य उद्गायेत् । ९.२.१८ (उद्गीथ-भेदं दर्शयति) पवमानस्य ते वयं पवित्रमभ्युन्दतः । सखित्वमावृणीमहे ॥ ये ते पवित्रमूर्मयोऽभिक्षरन्ति धारया । तेभिर् नः सोम मृडया ॥ साम ७८९-स नः पुनान आभर, रयिं वीरवतीमिषम् । ईशानः सोम विश्वतः ॥

तैसं ७.४.८ एकाष्टकायां दीक्षेरन् । एषा वै संवत्सरस्य पत्नी यद् एकाष्टका । ६.५.३५

तां १६.१.८ एकाहाद् वा ज्योतिष्टोमाद् (स्तोत्रीयाणां) उपचयः (शतोक्थ्ये, शतातिरात्रादिषु) स्यात् । ८.३.११-सूत्रम्- एकाहाद् वा-
एकाहे हिंकरणं नास्ति । एकाहे अहिंकृता गायति । (जैब्रा १.३१५)

तां १६.५.२४टीका एकाहो विश्वजित् षडहः (षाडहिकानां पृष्ठानां भावात् 'एकाहो विश्वजित् षडहः' इत्युक्तं, तं एकाहं षडहं इति आचक्षते । ७.४.१३

काठ ३४.९ एको द्वौ बहवोऽपि वा अहीनैर् यजेरन् तान् अदीक्षिता याजयेयुः । ३.३.१७; ८.२.२४ सूत्र-द्वित्वबहुत्वयुक्तं चोदनात्

शत १.५.४.७ एको मम । २.१.३२; ५.१.३ स इन्द्रोऽब्रवीत् 'एको मम' अस्माकं 'एका' इति अपरे अब्रुवन् ।

तां १६.५.१२ एका वा अस्योत्तमा स्तोत्रीया उद्गृह्य उद्गायेत । ९.२.१८–पवमान उत्तमस्तृचो भवति–पवमानसाम–७८७–७८९

साम ७८७, ऋ ९.६१.४ पवमानस्य ते वयं, पवित्रमभ्युन्दतः । सखित्वमा वृणीमहे ॥ ये ते पवित्र-
साम ७८८, ऋ ९.६२.५ मूर्मयोऽभिक्षरन्ति धारया । तेभिर् नः सोम मृडय ॥ स नः पुनान
साम ७८९, ऋ ९.६३.६ आभर, रयिं वीरवतीमिषम् । ईशानः सोम विश्वतः ॥ ९.२.१८

तैसं १.८.६ एको रुद्रो न द्वितीयोऽवतस्थे । ९.२.३६ एक एव रुद्रो न द्वितीयाय तस्थे।

तैसं ५.६.२ एतत् खलु साक्षात् अन्नं य एष चरुः, य एनं चरुं उपदधाति । ९.४.५१

तैउ ३.१० एतत् साम गायन् आस्ते । २.१.३७ न्यामा हा ऽ३ वु हा ऽ३ वु हा ऽ३ वु, अहं
तैआ ९.१.४,५ अन्नं, अहं अन्नं, अहं अन्नं । अहं अन्नादो, अहं अन्नादो, अहं अन्नादः । अहं श्लोककृत्, अहं श्लोककृत्, अहंश्लोककृत् । अहमस्मि प्रथमजा ऋता ऽ३ स्य...

ऐब्रा १८.१५ एतद् द्वादशाहिकं अहर् ज्योतिराख्यं आयुराख्यं वा । ७.४.१३ ज्योतिर् गौर् आयुर् इति, आयुर् गौर् गवा ज्योतिः च साकमेधे श्रूयते ।

तैब्रा १.६.७.५ एतद् ब्राह्मण एककपालः । ७.१.२३ वैश्वकर्मण एककपालो भवति ।
एतद् ब्राह्मण ऐन्द्राग्नः, एतद् ब्राह्मण एककपालो यद् ब्राह्मण इतर इतरश्च सूत्रम्–एककपालैन्द्राग्नौ च तद्वत् । ७.१.२२

तैब्रा १.६.७.५ एतद् ब्राह्मण ऐन्द्राग्नः । ७.१.२२

तैब्रा १.६.७.५ एतद् ब्राह्मणानि एव पञ्च हवींषि, यद् ब्राह्मणानि इतराणि । ७.१.१७

मैसं ४.५.६ एतद् वाऽध्वर्योः स्वं यद् आश्रावयति । ३.७.४२

ऐब्रा २.२ एतद् वै दैव्यं मधु यद् घृतम् । १.३.३० आज्यम्

तैसं ६.२.६ एतद् वै प्रतिष्ठितं देवयजनं यत् सर्वतः समम् । ४.२.६ (समे दर्शपूर्णमासाभ्यां यजेत)

मैसं ३.७.४ एतद् वै सर्वदैवतं वासो यत् क्षौमम् । १.४.२९

मैसं २.२.४ एतया निषादस्थपतिं याजयेत् । ६.१.५१; ६.८.२०–२१ लौकिकाग्नौ ।
वास्तुमध्ये रौद्रं चरुं निर्वपेत् । वास्त्वमयं रौद्रं चरुं निर्वपेत् यत्र रुद्रः प्रजाः शमायेत, वास्तोर् वै वास्त्वं जातं, वास्त्वमयं खलु वै रुद्रस्य, स्वेनैव एनं भागधेयेन शमयति, एतया निषादस्थपतिं याजयेत् । कूटं दक्षिणा कर्णौ वा गर्दभः ।

शांखा ब्रा १८.१४ एतया पुनराधेयसंमितया इष्ट्वा अग्निहोत्रं होतव्यम् । ६.५.४२ संस्थिते हि अग्न्याधेये अग्निहोत्रं हूयते ।

तैसं १.६.११ एतया वै दैव्या देवा असुरान् अदभ्नुवन्, तया एव भ्रातृव्यं दभ्नोति । ३.३.१२ न्यामा

मैसं ४.४.९ एतयैव अन्नाद्यकामं याजयेत् । ११.४.९ 'अथैतां दिशां अवेष्टयः, इमं वा अथ तं लोकं उपावरोहन्ति, अवेष्टिः' इति च एकवत् श्रुतेः । एतया ।

तां १६.१.३.४ 'एतस्माद् यज्ञाद् अन्ये यज्ञक्रतवो विह्रियन्ते, यो वै त्रिवृदन्यं यज्ञक्रतुं आपद्यते, स तं दीपयति, यः पञ्चदशं स तं, यः सप्तदशं स तं, य एकविंशं स तं' इति एवं आहुर् एको यज्ञः । ५.३.४०

तैब्रा ३.८.१६.४ एतस्मिन् काले जुहोति ७.३.४ उदिते जुहोति, अनुदिते जुहोति ।

शत ३.६.२.१२ एतस्य खादिर एव (यूपः) कार्यः (वाजपेयस्य) । १२.३.१४

तां १७.७.१ एतस्यैव (त्रिवृदग्निष्टुदग्निष्टोमस्य एव) रेवतीषु वारवन्तीयं अग्निष्टोमसाम कृत्वा पशुकामो ह्येतेन यजेत । २.२.२७

शत ४.५.८.१० एतानि ते नामानि १०.३.४९ एता ते अघ्न्ये नामानि इडे रन्ते...

तैसं ३.१.६ एतानि पात्राणि–युनज्मि ते पृथिवीं ज्योतिषा सह इति ध्रुवां अभिमृशति, युनज्मि वायुं अन्तरिक्षेण ते सह इति उपभृतं, वाचं सह दिवा सूर्येण इति जुहूम् ।

तैसं १.६.८ एतानि वै दशयज्ञायुधानि । ३.१.११ स्फ्यश्चकपालानिच ... ।

तैसं २.६.१० एतावता ह एनसा वियुक्तो भवति । ३.४.२४; ४.१.३–अयुक्तो ६.२.२० अयुक्तः । एतावता ह एनसा (शंयुवाके) भवति ।

आश्व ४.१.६ एतावतो वृणीते । ३.७.२२ (तान् पुरो अध्वर्युर् विभजति) (षोडश ऋत्विजः)

तां ६.९.१३ "एते असृग्रमिन्दवः" इति बहुभ्यः प्रतिपदं कुर्यात् । ३.३.१७; ६.२.३

साम ८३० ऋ ९.६२.१ एते असृग्रमिन्दवस्तिरः पवित्रमाशवः । विश्वान्यभि सौभगा ॥ ३.३.१७; ९.३.१५

सत्या १७.४.३८ एतेन राजपुरोहितौ सायुज्यकामौ यजेयाताम् । ३.३.१७; ६.१.२२; १०.२.४१

तां १६.८.१,३ एतेन सहस्रदक्षिणेन यजेत । २.२.२२ ज्योतिः, सर्वज्योतिः, विश्वज्योतिः, साहस्राख्यं च चत्वार एकाहाः ।

तां १६.१.२ एतेनानिष्ट्वा । (एतेन अनिष्ट्वा) ५.३ ३७-३८ न्यामा

तां १९.१४.३ एतेनैव त्रीन् याजयेत् । ३.३.१७ तं मरुत्स्तोमेन ।

तां १९.१५.२ एतेनैव द्वौ याजयेत् । ३.३.१७ तं

ऋ १०.९४.२ एते वदन्ति शतवत् सहस्रवत् अभिक्रन्दन्ति हरितेभिरासभिः । विष्ट्वी ग्रावाणः सुकृतः सुकृत्यया, होतुश्चित् पूर्वे हविरद्यमाशत ॥ ३.५.३७; ९.१.९

तैसं ३.४.६ एतेषां राष्ट्रभृतो जुहोति, अभ्यातानां जुहोति । ७.१.१२ एतान् (राष्ट्रभृतो) जुहुयात्, अभ्यातानैर् भ्रातृव्यान् अभ्यातनुते ।

तैसं ३.४ ११ एन्द्र सानसिं रयिं, सजित्वानं सदासहम् । वर्षिष्ठमूतये भर ॥ (इन्द्रदेवतायाः याज्या) २.१.१९

तैसं ३.४.११ (पुरोनुवाक्ये) प्र ससाहिषे पुरुहूत शत्रून्, ज्येष्ठस्ते शुष्म इह रातिरस्तु । इन्द्राऽऽभर दक्षिणेना वसूनि, पतिः सिन्धूनां असि रेवतीनाम् ॥ २.१.१९

पा ३.३.५६ एरच् । २.१.१ तं इकारान्तात् धातोः भावे अकर्तरि च कारके संज्ञायां अच् प्रत्ययः, चि–चय, जि–जय, क्षि–क्षय, भी–भय ।

ऐब्रा ४.१६ एवंकामाः सत्रं उपेयुः । ६.२.१ अन्नाद्यकामाः सत्रं आसत ।

मनु ३.९३ एवं यः सर्वभूतानि, ब्राह्मणो नित्यमर्चति । स गच्छति परमं स्थानं तेजोमूर्तिः पथर्जुना ॥ ३.१.१३ तं

शत ४.१.१.१४ एवंविद् उद्गाता आत्मने वा यजमानाय वा यं कामं कामयते तं उद्गायति । ३.८.१३-१४ न्यामा

तैआ २.१०.१२	एवं विद्वान् स्वाध्यायं अधीयीत। (स्वाध्यायं अधीयीत) यद् ऋचोऽधीते, यद् यजूंषि, यत् सामानि, यद् ब्राह्मणानि, यद् इतिहासपुराणानि, यत् कल्पान्। १.३.११ तं
मैसं १.६.३	एवं सपत्नं भ्रातृव्यं अवर्तिं सहते। य एवं विद्वान् अग्निं आधत्ते। २.३.४ तं
मैसं ३.९.४	'एष ते वायो' इति ब्रूयात् (यदि एकं यूपं उपस्पृशेत्) ९.३.८
तां १६.१.२	एष वाव प्रथमो यज्ञो यज्ञानां यज् ज्योतिष्टोमो, य एतेन अनिष्ट्वा अथ अन्येन यजेत गर्तपत्यं एव तत् प्र वा मीयते। २.४.८; ३.३.३२;५.३.३७ तत् जायते प्र वा
तैसं ७.२.१०	एष वै कुणपं अत्ति यः सत्रे प्रतिगृह्णाति, एक एव यजेत। १०.३.४८ एष वै दर्शपूर्णमासयोर् अवभृथः। ७.३.१२,१४ प्राच्यां दिशि देवा ऋत्विजो मार्जयन्ति–
तैसं १.७.५	एष वै दर्शपूर्णमासयोर् अवभृथः। (एतत् तु यथा 'अयं आत्रो यज्ञदत्तस्य पुत्रः' इति।)
तैब्रा २.६.२.१	एष वै दशमस्य अह्नो विसर्गो यत् मानसम्। (विसर्गः=अन्तः) १०.६.३९ अन्तो वा एष यज्ञस्य।
तैसं २.५.६	एष वै देवरथो यद् दर्शपूर्णमासौ, यद् दर्शपूर्णमासौ इष्ट्वा सोमेन यजते रथस्पष्ट एवावसाने वरे देवानां अवस्यति। ४.३.३७; ५.४.५
मैसं १.४.११	एष वै प्रजापतिः सप्तदशो यज्ञेषु अन्वायत्तः। १०.८.१
तैसं ३.३.४	एष ह वै हविषा हविर् यजते योऽदाभ्यं गृहीत्वा सोमाय यजते, परा वा एतस्य आयुः प्राण एति योंऽशुं गृह्णाति। (ज्योतिष्टोमे) २.३.२०; ५.३.१५,१६ जुहोति।
तैसं ५.५.१	एषा वा अग्नेः प्रिया तनूर् यद् वैश्वानरः प्रियां एव अस्य तनुं अव रुन्धे। ४.४.१२
काठक सं ९.१५	एषा वा अनाहिताग्नेर् इष्टिर् यच् चतुर्होतारः। ६.८.२.३; ६,७.८,९ अनुवादे आहिताग्नेः विधिपक्षे अनाहिताग्नेः।
तैसं १.७.३	एषा वै दर्शपूर्णमासयोर् दक्षिणा। ३.४.४९ यद् अन्वाहार्यं आहरति अथो दक्षिणा एव अस्य एषः।
तां १७.१.१३	एषा वै प्रतिष्ठिता बृहती या पुनःपदा। तद् यत् पादं पुनरारभते तस्माद् वत्सो मातरं अभि हिंकरोति। ९.२.२८/१ पुत्रो मातरं अध्येति (प्रगाथे पादः पुनर् गृह्यते)
तैसं ७.४.८	'एषा वै संवत्सरस्य पत्नी यद् एकाष्टका' इत्युक्त्वा पुनः चतुरहे पुरस्तात् पौर्णमास्यां दीक्षेरन् तेषां एकाष्टकायां क्रयः संपद्यते तेन एकाष्टकां न छंबट् कुर्वन्ति। ६.५.३५
भर १२.१६.६	एषोऽत ऊर्ध्वं गार्हपत्यो भवति (एष शालामुखीयः अग्निः) १२.१.१२
मैसं ४.६.६	एषोऽसि, त्वेषोऽसि। १२.४.१ इषोऽसि, त्वेषोऽसि।
तैसं ३.२.५	एहि वसो पुरोवसो प्रियो मे हृदोऽसि। अश्विनोस्त्वा बाहुभ्यां सघ्यासम्। नृचक्षसं त्वा देव सोम सुचक्षा अवख्येषम्। ३.२.२५,२६,१०.५.८८

शत ३.९.१.६-२१	ऐकादशिना आवर्तन्ते (दण्डकलितवत्)–वारुणं अन्ततः पुनः पर्यावृत्तेषु आग्नेयं एव प्रथमेऽहनि आलभेत...आग्नेयं प्रथमं पशुं आलभते ६, अथ सारस्वतं ७, अथ सौम्यं ८,९, अथ पौष्णं १०, अथ बार्हस्पत्यं ११,१२, वैश्वदेवं १३,१४, ऐन्द्रं १५,१६, मारुतं १७,१८, ऐन्द्राग्नं १९ सावित्रं २०, वारुणं अन्ततः २१, एवं एव सर्वत्र सदा क्रमः स्यात् । १०.५.८७
वाराह ३.२.३.४१, ४५	ऐकादशिनान् प्रायणीयोदयनीययोर् आलभेरन् । १०.६.६,७ न्यामा अन्वहं एकैकं आलभेत । ८,९,१० (प्रायणीये पञ्च, उदयनीये षड् ।)
तैसं ६.६.४	ऐकादशिनेषु सौत्यस्य द्वैरशन्यस्य दर्शनात्–सूत्रं–८.१.१४ आग्निष्ठाद् द्वे द्वे रशने आदाय द्वाभ्यां रशनाभ्यां एकैकं यूपं परिव्ययति–
तैसं ६.२.५	ऐकाहिकं त्र्युपसत्त्वं स्यात् । ७.४.१४ तिस्र एव साह्नस्य उपसदः ।
कात्या ५.५.२१,२२	ऐडानि अवदेयानि । ५.२.११ सौविष्टकृतानि अवदाय नैव जुहोति ऐडानि अवदेयानि ।
मैसं ४.३.८	ऐन्द्रं एकादशकपालो राज्ञो गृहे । ११.२.१३
तैसं २.५.४	ऐन्द्रं दधि अमावास्यायाम् । २.२.३; ३.६.२९
तैसं २.२.१	ऐन्द्रं एकादशकपालं निर्वपेद् आग्नेयवत् । ८.१.३२ आग्नेयविधिना । सूत्रं-विप्रतिपत्तौ हविषा नियम्येत ।
तैसं २.२.१	ऐन्द्रं एकादशकपालं निर्वपेत् प्रजाकामः । १०.५.५८; ८.१.३२
तैब्रा ३.७.१.८	ऐन्द्रं पञ्चशरावम् । ६.४.२८-२९ न्यामा
तैब्रा ३.७.४.२	ऐन्द्रं पयः । ८.१.१२ अव्यक्तासु तु सोमस्य (विधिः) ८.१.१६ देवतायाः अनिर्देशः अव्यक्तं ... ऐन्द्रं पयः शांखा ५.४
तैसं ६.४ ८	ऐन्द्रवायवं गृहीत्वा मैत्रावरुणं गृह्णाति । तस्माद् ऐन्द्रवायवः पूर्वो मैत्रा-वरुणाद् गृह्यते ।
तैसं ७.२ ८	ऐन्द्रवायवं गृह्णाति । २.२.१७,१८; ३.५.९; १०.७.२; १०.४.३ ऐन्द्र-वायवग्रहणं चोदितम् । ऐन्द्रवायवो गृह्यते ।
तैसं ७.२.७	ऐन्द्रवायवं अग्रं कुर्यात् १०.५.६२ ऐन्द्रवायवाग्रं गृह्णीयात् ।
वाराह ३.२.२.३९	ऐन्द्रवायवस्य वा एतद् आयतनं यद् चतुर्थं अहः । १०.५.८० समूढे एव ।
मैसं ४.६.२	ऐन्द्रवायवोऽपि अपूर्वः सोऽपि पयसा श्रपयितव्यः प्राप्नोति । (अपूर्वः मैत्रा-वरुणवत्) अपूर्वो हि ऐन्द्रवायवः तस्माद् अपूर्वत्वात् व्यवस्था स्यात्–सूत्रं–९ १.१४ (ऐन्द्रवायवे पुरोडाशं आदधाति मैसं ४.६.२)
तैसं ६.४.७	ऐन्द्रवायवाग्रं गृह्णाति । १०.५.६२ ऐन्द्रवायवाग्रा ग्रहा गृह्यन्ते ।
तैसं ७.२.८	ऐन्द्रवायवाग्रं प्रथमं अहः अथ शुक्राग्रम् । १०.५.८३
तैसं ६.४.७	ऐन्द्रवायवाग्रा ग्रहा गृह्यन्ते । १०.५.६२-६४ न्यामा
तैसं ७.२.७	ऐन्द्रवायवाग्रान् कुर्यात् । १०.५.६२ ऐन्द्रवायवाग्रान् गृह्णीयात् ।
तैसं ७.२.७	ऐन्द्रवायवाग्रान् ग्रहान् गृह्णीयात् यः कामयेत यथापूर्वं प्रजाः कल्पेरन् । १०.५.६५
वाराह ३.२.२.४०	ऐन्द्रवायवाग्रौ प्रायणीयोदयनीयौ, अथैतरेषां दशानां अह्नां ऐन्द्रवायवाग्रं प्रथमं अहः, अथ शुक्राग्रं, अथ द्वे आग्रयणाग्रे, अथ ऐन्द्रवायवाग्रं, अथ द्वे शुक्राग्रे, अथ आग्रयणाग्रं, अथ द्वे ऐन्द्रवायवाग्रे । १०.५.७९,८८

बाराइ ३.२.२.२९ ऐन्द्रवायवाग्रौ प्रायणीयोदयनीयौ, दशमं च अहः (ऐं.) अथ इतरेषां नवानां अह्नां ऐन्द्रवायवाग्रं प्रथमं अहः, अथ शुक्राग्रं, अथ आग्रयणाग्रं, अथ ऐन्द्रवायवाग्रं, अथ शुक्राग्रं, अथ आग्रयणाग्रम्। अथ ऐन्द्रावायवाग्रं, अथ शुक्राग्रं, अथ आग्रयणाग्रम्। १०.५.७७, ७९,८०

शांखा श्रा १४.२ ऐन्द्रवायवाद्या ग्रहाः प्रातःसवने दश आम्नाताः ३.६.३० (ग्रहधर्माश्च अन्यत्र)

तैब्रा १.८.५.६ ऐन्द्रवायवाद्या ग्रहाः प्रातःसवने तद्वत् माध्यन्दिनसवने तृतीयसवने च ग्रहाम्नानम्। ३.६.३०

तैब्रा १.८.६.३ ऐन्द्रवारुणसावित्राः पुरोडाशाः आश्विनसारस्वतसुत्रामदेवताकेषु पशुषु नोत्कृष्यन्ते, संस्कारपक्षे उत्कृष्येरन्। (पुरोडाशमान् एव पशुः) छिद्रापिधानार्थीयाश्च उक्तं अर्थवादत्वम्। १०.१.२२

शत ४.२.५.१४ ऐन्द्रः षोडशिनि तृतीयः। ३.६.४५

तैसं ६.४.४ ऐन्द्रः सोमो गृह्यते मीयते च। ३.२.२८,३८ इन्द्राय इन्द्राय त्वा इति मिमीते इन्द्राय हि सोम आह्रियते।

शत ४.२.५.१४ ऐन्द्राग्नः उक्थ्ये द्वितीयः। ३.६.४५

तैब्रा १.६.७.५ ऐन्द्राग्न एककपालः। ७.१.२२ एककपाल ऐन्द्राग्नौ च तद्वत् (यद्वत् पञ्च सञ्चराणि)

तैसं १.८.७ ऐन्द्राग्न एकादशकपालः, इन्द्राय वृत्रघ्ने चरुः, वैश्वकर्मण एककपालः। ७.१.२२

मैसं २.१.१ ऐन्द्राग्नं कर्म वियातसजातस्य-ऐन्द्राग्नं एकादशकपालं निर्वपेद् यस्य सजाता वीयायुः। तत्र ऐन्द्राग्नस्य याज्यानुवाक्या। ३.३.१२

मैसं ४.१०.१०० इन्द्राग्नी रोचना दिवः, परिवाजेषु भूषथः। तद्वाञ्चेति प्रवीर्यम्॥

मैसं ४.१०.१०१ प्र पृथिव्या रिरिचाथे दिवश्च। प्र सिन्धुभ्यः प्र गिरिभ्यो महित्वा, प्रेन्द्राग्नी विश्वा भुवनात्यन्यो प्र चर्षणिभ्यः पृतना हवेषु॥ ३.३.१२

मैसं २.१.१ ऐन्द्राग्नं कर्म भ्रातृव्यवतः - ऐन्द्राग्नं एकादशकपालं निर्वपेद् भ्रातृव्यवान्। ३.३.१२

मैसं ४.१०.१२५ऋ६.१२.६ इन्द्राग्नी नवतिं पुरो, दासपत्नीर् अधूनुतम्। साकमेकेन कर्मणा॥

तैसं १.१.१४ मैसं ४.१०.१२६ श्नथद्वृत्रमुत सनोति वाजमिन्द्रा यो अग्नी सहुरी सपर्यात्। इरज्यन्ता

ऋ ६.६०.१ वसव्यस्य भूरेः, सहस्तमा सहसा वाजयन्ता॥ ३.३.१२

तैसं ४.२.११ ऋ ८.९३.७ तमिन्द्रं वाजयामसि।

मैसं ४.१०.१२७

तैसं ६.५.४ ऐन्द्राग्नं (ग्रहं) गृह्णाति। ३.२.४० ऐन्द्राग्नं ऋतुपात्रेण गृह्णाति।

शत ४.२.५.१४ ऐन्द्राग्नं द्वितीयं उक्थ्ये, ऐन्द्रं वृष्णिं तृतीयं षोडशिनि। ३.६.४२

तैसं २.२.१ ऐन्द्राग्नं एकादशकपालं निर्वपेत् प्रजाकामः। २.३.२५; ४.३.२७/२; ५.४.२२; ६.३.८; ८.१.११; ९.३.१; १०.७.५८; ११.१.१८

मैसं २.१.१ ऐन्द्राग्नं एकादशकपालं निर्वपेत् भ्रातृव्यवान्। ३.२.२०; ३.३.१२

मैसं २.१.१ ऐन्द्राग्नं एकादशकपालं निर्वपेत् यस्य सजाता वीयायुः। ३.२.२०; ३.३.१२

मैसं ३.९.५ ऐन्द्राग्नः पशुः उक्थ्ये आलभ्यः, ऐन्द्राग्नानि हि उक्थ्यानि। ३.६.१८

शत १.६.४.३	ऐन्द्राग्नो द्वादशकपालः पुरोडाशो भवति । ८.१.११ दर्शपूर्णमासविध्यन्तः ।
मैसं १.१०.१	ऐन्द्राग्नो द्वादशकपालो मारुत्यामिक्षा । ७.१.२२ वरुणप्रघासेषु (एकादश-कपालः तैसं १.८.३)
तैसं १.८.८	ऐन्द्रापौष्णं चरुम् । २.१.१७ तं राजसूये । द्विदेवतत्वसामान्यत्वेन अग्नीषो-मीयविध्यन्तः ।
तैब्रा ३.८.२३.२	ऐन्द्रो राजन्यः । १.४.२४
मैसं ३.९.५	ऐन्द्रो वृष्णिः षोडशिनि आलभ्यः, ऐन्द्रो हि वृष्णिः, ऐन्द्रः षोडशी । ३.६.१८; ९.१.४५
मैसं ३.२.४	ऐन्द्र्या गार्हपत्यं उपतिष्ठते । ३.२.३; ३.३.११,१४
अवभृथसाम १८१३-१८१५ ऋ १.१२७.१,२,३	ऐन्द्र्या अवभृथसाम गायति (क्वचिद् भवतिवचनम्) शीतकर्मा हि इन्द्रः । ९.४.३४ तस्मात् 'तपति' स्तोमो न स्यात् ।
तैसं ३.१.६	ऐन्द्र्या सदो, वैष्णव्या हविर्धानम् । ३.२.२१
ऋ ३.६.९	ऐभिरग्ने सरथं याह्यर्वाङ् नानास्यं वा विभवो ह्यश्वाः । पत्नीवतस्त्रिंशतं त्रींश्च देवान्, अनुष्वधमावह मादयस्व ॥ ३.२.३७ (एभिर् अग्ने आयाहि)
तां ८.६.१०	ऐरं कृत्वा उद्गेयम् । (आयीरायी) ९.१.५३
तां ८.६.१०	ऐरवत् । १२.३.२०
तैसं १.८.१	ऐष्टिकेषु अनुमत्यादिषु । १०.१.५ अनुमत्यै पुरोडाशं अष्टाकपालं निर्वपति ।
आर्षेय ब्रा २.६.६	'ओ ओ हो हायी' इति स्तोमो वामदेव्यसाम्नः 'कयानश्चित्र' इति योनौ द्वयोर् अर्धयोर्मध्ये 'कयाशयि वार्तों हायि ।' ९.२.३४-३८ न्यामा
साम ४४८ आर्षेय ४.११.२	ओझायी । ९.२.३९
तैब्रा १.१.९.८	ओदनं पचति । ५.१.२
शत २.४.३.१३	ओदनं पचेत् । ७.४.१ ओदनं अन्वाहार्यपचने पचेयुः, तं ब्राह्मणा अश्नीयुः ।
आप ८.१०.७	ओदनान् उद्धरति । ११.१.४६ यावतो यजमानस्य अमात्याः (सहचराः) तावतो ओदनान् उद्धरति ।
शत ४.४.२.१	ओदने हि चरुशब्दः प्रसिद्धः, आ हिमवतः आ च कुमारीभ्यः । १०.१.४२ ओदनो हि चरुः, ओदनो हि प्रत्यक्षं अन्नम् ।
जैब्रा १.१७५	ओ यिरा यिरा चा दाक्षसा । ९.१.५७ इरागानम् ।
मैसं १.४.११	ओ श्रावय इति चतुरक्षरं, अस्तु श्रौषट् इति चतुरक्षरं, यज इति द्व्यक्षरं, ये यजामहे इति पञ्चाक्षरं, द्व्यक्षरो वषट्कारः । एष वै प्रजापतिः सप्तदशो यज्ञे अन्वायत्तः । १०.८.१
मैसं १.१०.७	ओषधिषु एव पशून् प्रतिष्ठापयति, वृष्ट्यैव पशून् अभिजिघ्रति । १०.४.५७
तैसं १.२.१	ओषधे त्रायस्व एनम् । १.२.३५,४६
आप १६.२६.२	औदुम्बरं उलूखलं सर्वौषधस्य पूरयित्वा अवहन्ति । (सकृत) ११.१.२८
तां १८.३.१०-१२ जैब्रा २.१५९	औदुम्बरः सोमचमसो दक्षिणा सप्रियाय सगोत्राय ब्रह्मणे देयः । १०.३.६८,७२
तैसं ६.२.१०	औदुम्बरीसंमानम् । १०.२.४७ यजमानेन संमिता औदुम्बरी भवति ।
ला २.६.२	औदुम्बरीं स्पृष्ट्वा उद्गायेत । १.३.३

ला २.६.२ — औदुम्बरीं स्पृष्ट्वा अनपाश्रित उद्गाता उद्गायेत। ९.२.११

-तैसं २.१.१ मैसं २.५.१ — औदुम्बरो यूपो भवति, ऊर्ग्वा उदुम्बरः, ऊर्क् पशवः ऊर्जैवास्मा ऊर्जं पशून् आप्नोति। ऊर्जोऽवरुध्यै। १.२.१९

ला २.६.२ — औदुम्बर्याः सर्ववेष्टनं। श्वोभूते सुत्येऽहनि उद्गाता तां औदुम्बरीं ऊर्ध्वाग्रैः कुशैर् वेष्टयित्वा एवंजातीयेनैव वसनेन प्रदक्षिणं ऊर्ध्वदशेन परिवेष्ट्य स्पृष्ट्वा अनपाश्रित उद्गायेत।

औद्गात्रं उद्गात्रा। (आध्वर्यवं अध्वर्युणा, हौत्रं होत्रा) ३.७.४० सूत्रं

पा ५.१.१२९ — विशिष्टपुरुषसंयोगात् कर्मणो व्यवस्था स्यात् संयोगस्य अर्थवत्त्वात्। प्राणभृज् जातिवयोवचनोद्गात्रादिभ्यो अञ् भावकर्मणोः।

कात्या २२.३.२२ — औद्गात्रे समाख्यातः श्येनः। ३.७.५०,५१ सूत्रं तद्ग्रहणात् वा स्वधर्मः स्यात् अधिकारसामर्थ्यात् सहाङ्गैर् अव्यक्तः शेषे यथा श्येने 'कण्टकैर् वितुन्दन्ति' इति उद्गातारो वितोत्स्यन्ति।

तैब्रा ३.२.१.३ — औपवसथ्येऽहनि शाखाहरणादीन् समामनन्ति। प्राचीं उदीचीं (शाखां) आहरन्ति। पूर्वेद्युः। ३.६.२८

तां ७.५.१९,२० — औशनं अन्त्यं त्रिष्टुप्सु। ९.२.२५/२। वायुर् वा उशनः न तस्य एतद्

७.५.१९१२ — औशनं, उशना वै काव्यो असुराणां पुरोहितः आसीत्, तं देवाः कामदुघाभिर् उपामन्त्रयन्त, तस्माद् एतानि औशनानि। ९.२.२५

औशनं साम ६७७ — प्र तु द्रव परि कोशं नि षीद नृभिः पुनानो अभि वाजमर्ष।

ऋ ९.८७.१ — अश्वं न त्वा वाजिनं मर्जयन्तोऽच्छा बर्ही रशनाभिर् नयन्ति॥

साम. ६७८ — स्वायुधः पवते देव इन्दुरशस्तिहा वृजना रक्षमाणः।

ऋ ९.८७.२ — पिता देवानां जनिता सुदक्षो विष्टम्भो दिवो धरुणः पृथिव्याः॥

साम. ६७९ — ऋषिर् विप्रः पुर एता जनानां ऋभुर् धीर उशना काव्येन।

ऋ ९.८७.३ — स चिद् विवेद निहितं यदा सामपीच्यं गुह्यं नाम गोनाम्॥ ९.२.२५/२

तैसं १.३.४; १.३.५ १.१.१० — औषधधर्माः – (अवहननं, प्रोक्षणं, निर्वपनं) पूर्वं समाख्याताः, ततः आज्यधर्माः – (उत्पवनं विलापनं ग्रहणासादनम्। ३.१.७)

तैब्रा २.२.५.५ — क इदं कस्मा अदात्। ३.४.२८ तं

ऋ ६.४७.१५ — क ईं स्तवत् कः पृणात् को यजाते यदुग्रमिन् मघवा विश्वहावेत्। पादाविव प्रहरन् अन्यमन्यं, कृणोति पूर्वमपरं शचीभिः॥ १०.३.१५

ऋ १०.५४.३ — क उ नु ते महिमनः समस्यास्मत् पूर्व ऋषयोऽन्तमापुः। यन् मातरं च पितरं च साकं अजनयथास्तन्वः स्वायाः॥ १०.३.१५

तां ८.५.१ — ककुभि पौष्कलं सफं उष्णिहि पौष्कलम् – सफं ९.२.२८/३ उष्णिक्ककुभौ एते भवतः (तां ८.५.१) अत्रापि 'अभ्यर्हितं' इति उष्णिक् शब्दस्य पूर्वनिपातः। अतः 'पवस्व मधुमत्तम' 'इन्द्रमच्छ सुता' इत्येते ककुबुष्णिहौ भवतः। एकं अपि एकस्यां ऋचि, अपरं अपि एकस्यां ऋचि, ते द्वे ककुबुष्णिहौ सा एका जगती।

साम ५७८ ऋ ९.१०८.१ — पवस्व मधुमत्तम इन्द्राय सोम क्रतुवित्तमो मदः। महि द्युक्षतमो मदः॥ ककुभि सफं

साम ५६६ ऋ ९.१०६.१ — इन्द्रमच्छ सुता इमे वृषणं यन्तु हरयः। श्रुष्टे जातास इन्दवः स्वर्विदः॥

मैसं १.११.७ — ककुभो राजपुत्रः प्राश्नाति ध्रुवपोषः। १०.७.८ ककुभो भक्षं दर्शयति।

काठक सं २१.४ / तैसं ५.४.१ — कंकचितं चिन्वीत शीर्षचितं चिन्वीत यः कामयेत सुशीर्षा अस्मिन् लोके संभवेयम्। १०.८.२६

आप १०.१.३ — कच्चित् कल्याणी दक्षिणा। १०.२.३४ श्यामा वरणकाले ऋत्विजां प्रश्नः।

कात्या २२.३.२२ — 'कण्टकैर् वितुदन्ति' इति उद्गातारो वितोत्स्यन्ति। ३.७.५१ दक्षिणाकाले कण्टकैर् एना विरूजयेयुः उद्गातारः (समाख्यया)

तां १०.४.७ — कण्वरथन्तरं पृष्ठं भवति। १०.४.४३ तेजो वा एतद् रथन्तरस्य यत् कण्वरथन्तरं पृष्ठम्।

साम ६८० ऋ ७.३२.२२ — कण्वरथन्तरं पृष्ठं–अभि त्वा शूर नोनुमोऽदुग्धा इव धेनवः। ईशानमस्य जगतः स्वर्दृशं ईशानमिन्द्र तस्थुषः॥ १०.४.४३

साम ६८१ ऋ ७.३२.२३ — न त्वा वाँ अन्यो दिव्यो न पार्थिवो न जातो न जनिष्यते। अश्वायन्तो मघवन्निन्द्र वाजिनो गव्यन्तस्त्वा हवामाहे॥ १०.४.४३

साम ६८०,६८१ — कण्वरथन्तरं स्वयोन्युत्तरयोर् गीयते। १०.४.४८ योनिः २३३/६८० उत्तरयोः ६८०,६८१ साम्नोर् गीयते।

तां १४.३.१५ — कण्वरथन्तरं भवति तत्र 'पुनानस्सोम धारया' तृचः। ६७५-६

साम कण्वरथन्तरं ६७५ ऋ ९.१०७.४ — पुनानः सोम धारयापो वसानो अर्षसि। आ रत्नधा योनिं ऋतस्य सीदस्युत्सो देवो हिरण्ययः॥

साम ६७६ ऋ ९.१०७.५ — दुहान ऊधर् दिव्यं मधु प्रियं प्रत्नं सदस्थमासदत्। आपृच्छ्यं धरुणं वाज्यर्षसि नृभिर् धौतो विचक्षणः॥ अत्र ५११/६७५ योनिः, ६७५, ६७६ उत्तरयोः।

तैब्रा १.५.११.१ — कतमानि वा एतानि ज्योतींषि, ये एतस्य स्तोमाः, त्रिवृत् पञ्चदश सप्तदश एकविंशाः एतानि वा ज्योतींषि, तानि एतस्य स्तोमाः। ४.४.४०

तैसं १.४.२२ — 'कदाचन स्तरीरसि नेन्द्रसश्चसि दाशुषे' इति ऐन्द्या (गार्हपत्यं उपतिष्ठते) ३.३.१४

तैसं ६.६.११ — कनीयांसि वै देवेषु छन्दांसि आसन्, ज्यायांसि असुरेषु।

तैसं १.६.९ — कपालानि उपदधाति। ५.२.४ कपालानि च उपदधाति।

तैसं २.६.३ — कपाले नष्टे यजेत। ११.१.१ यदि नश्येत् आश्विनं द्विकपालं निर्वपेद् द्यावापृथिव्यं एककपालम्।

तैसं १.६.९ ब्रा ३.२.८.६ — कपालेषु पुरोडाशं श्रपयति। ४.१.२६ (कपालेषु) पुरोडाशं अधिश्रयति

तैब्रा ३.२.८.६ — कपालेषु श्रपयति। १.४.९; ३.१.११; ४.१.८

वासं २४.२० — कपिञ्जलान् आलभते। ११.१.३८ वसन्ताय कपिञ्जलान् आलभते।

कपिञ्जलन्यायः। जैसू ४.१.११-१६

वाराह गृ. ६.३९ — कम्बलं परिधत्ते। १०.४.१४; १२.३.२ कम्बलं ऐणेयं ब्राह्मणस्य।

बृहत्साम ६८२ ऋ ४.३१.१ — कया नश्चित्र आ भुवदूती सदावृधः सखा। कया शचिष्ठया वृत॥

साम ६८३ ऋ ४.३१.२ — कस्त्वा सत्यो मदानां मंहिष्ठो मत्सदन्धसः। दृढा चिदारुजे वसु॥

साम ६८४ ऋ ४.३१.३ — अभी षु णः सखीनामविता जरितॄणाम्। शतं भवास्यूतये॥

पा २.३.१८ — करणे तृतीया एत्र एषा। (वारवन्तीयेन) २.२.२७ तं कर्तृकरणयोस्तृतीया।

मैसं ३.१३.४ वासं २४.३ कर्णा याम्याः, अवलिप्ता रौद्राः, नभोरूपाः पार्जन्याः । ४.१.१६ यामाः

शत १३.२.३.२ ऐन्द्राग्नो दशमः । शत–ऐन्द्राग्नस्य वपायां हुतायां तदनु इतरा जुहुयुः।

वासं२४.१०शत१३.२.५.१ कृष्णा भौमा, धूम्रा अन्तरिक्षा, बृहन्तो दिव्याः, शबला वैद्युताः, सिद्धाः स्तारकाः इति प्रकृत्या आह, अर्धमासानां वा एतद् रूपं यत् पञ्चदशिनः। ४.१.१६

मैसं ४.२.९ कर्तरीकर्ण्यः कर्तव्याः इति गोलक्षणानि अपि एवं एव । ४.१.३ कर्करीकर्णो जमदग्नेः ।

पा ३.४.६७ कर्तरि कृत् । ३.४.१३ तं कृत्संज्ञकाः प्रत्ययाः कर्तरि कारके भवन्ति ।

पा ३.१.६८ कर्तरि शप् । ३.४.१३ कर्तृवाचिनि सार्वधातुके परतो धातोः 'शप्' प्रत्ययो भवति । पित् स्वरार्थः, शित् सार्वधातुकार्थः, 'अ' प्रत्ययः

पा १.४.४९ कर्तुर् ईप्सिततमं कर्म । २.१.१२

पा २.३.१८ कर्तृकरणयोस्तृतीया । ३.४.१३ तं

पा १.३.७२ कर्त्रभिप्राये हि कर्मफले । २.३.४ स्वरितञितः कर्त्रभिप्राये कर्मफले आत्मनेपदम् ।

पा १.३.१२,७२ कर्त्रभिप्रायं क्रियाफलं गम्यते । ३.८.४

पा २.३.२ कर्मणि द्वितीया । २.१.१२

पा ३.१.६७ कर्मणि यक् । ३.४.१३ सार्वधातुके यक् । भावकर्मवाचिनि सार्वधातुके परतो धातोर् यक् प्रत्ययो भवति ।

पा ३.२.९१; ६.१.७१ कर्मणि हि कारके चिनोतेः क्विप् प्रत्ययः स्मर्यते । १.३.३३ तं (ह्रस्वस्य पिति किति तुक्) सोमसुत् अग्निचित् प्रकृत्य ।

पा ३.२.९१,९२ कर्मण्यग्न्याख्यायां चेः क्विप् । १.३.२३तं । कर्मणि उपपदे चिनोतेः कर्मण्येव क्विप् ।

आपध २.५.११,१२,१३ कर्मप्रजासंपन्ने दारे नान्यां (जायां) कुर्वीत, अन्यतरापाये अन्यां कुर्वीत । ८.३.१८

तैसं ६.१.१०.१ कलया ते क्रीणामि (सोमं) ११.२.५९ कलया ते शफेन ते क्रीणानि।

पा ४.२.८ कलेर् ढक् । १.३.२४ तं कालेयः (आग्नेयः–अग्नेर् ढक्)

तां ११.४ २ कवतीशब्दः ऋच एव । ७.२.२१ 'कयानश्चित्र' साम ६८२-६८४ । 'क' अक्षरयुक्ताः ऋचः

तां ११.४.२ कवतीषु रथन्तरं गायति । ७.२.१,२,३,८,९,१२,२१; ९.२.२,३२,३४ 'क' अक्षरयुक्तासु ऋक्षु रथन्तरगीत्या गायति ।

तां ११.४.२ साम ६८२.४ कवतीषु स्तुवते । २.१.२४ 'क' अक्षरयुक्तासु ६८२-६८४ गायति ।

तैसं १.५.१० कस्त्वा युनक्ति स त्वा युनक्ति । १२.२.१३ कस्त्वा युनक्ति स त्वा युनक्तु

ऋ १०.१२१.१-९ कस्मै देवाय हविषा विधेम । १०.३.१५ इति एकस्मै देवाय । इत्यर्थः। एकारलोपेन एतच्छब्दविज्ञानात् एतत् प्रत्ययो भवति । (यथा-आत्मना -त्मना)

पा ४.३.२०,५३ काकुभः । तस्य इदमर्थे अण्, अथवा 'तत्रभवः' इत्यर्थे अण् । ककुभ् + अण = काकुभः ।

साम ६८०,६८१ काकुभः प्रगाथः प्रथमः–बृहती 'अभि त्वा शूर'। पङ्क्तिः–प्रत्यावान् अन्यो द्वियोः तयोः प्रग्रथनेन तृचकर्म कृत्वा ककुबुत्तराकारं गानं कर्तव्यम्। ९.२.२५

साम ८०९,८१० काकुभः प्रगाथो द्वितीयः–बृहती 'त्वामिद्धि हवामहे' पङ्क्तिः 'स त्वं नश्चित्र'
तां ८.२.१ काण्वं भवति। १०.४.१६,१७/१,१७/२,१८ आष्कारणिधनं काण्वं प्रतिष्ठाकामस्य ब्रह्मसाम (सायण ६८५,६८६)

काण्वं साम ६८५ तं वो दस्ममृतीषहं वसोर् मन्दानमन्धसः। अभि वत्सं न स्वसरेषु धेनव
ऋ ८.८८.१ इन्द्रं गीर्भिर् नवामहे॥

वसिष्ठस्य साम ६८६ द्युक्षं सुदानुं तविषीभिरावृतं गिरिं न पुरुभोजसम्। क्षुमन्तं वाजं शतिनं
ऋ ८.८८.२ सहस्रिणं मक्षू गोमन्तमीमहे॥

तां १४.४.४ काण्वं भवति। १०.४.१६,१७/१,१७/२,१८ अभिनिधनं काण्वं भवति 'वयं घ त्वा' इति तृचे ८६४-६६

साम ५७;८६४ ऋ ८.३३.१ वयं घ त्वा सुतावन्त आपो न वृक्तबर्हिषः। पवित्रस्य प्रस्रवणेषु वृत्रहन् परि स्तोतार आसते॥

साम ५८;८६५ ऋ ८.३३.२ स्वरन्ति त्वा सुते नरो वसो निरेक उक्थिनः। कदा सुतं तृषाण ओक आ गमदिन्द्र स्वब्दीव वंसगः॥

साम५९;८६६ ऋ ८ ३३.३ कण्वेभिर् धृष्णवा धृषद् वाजं दर्षि सहस्रिणम्। पिशङ्गरूपं मघवन् विचर्षणे मक्षू गोमन्तमीमहे॥

भर ११.१२.१६ कामं तु यो अनूचानः श्रोत्रियः स्यात् तस्य प्रवृज्यात्। ३.३.३३ तं.

पा ३.३.५३ कामप्रवेदने धातोर् लिङ्। २.३.१ यदि ऐन्द्रवायवान् ग्रहान् ग्रहीतुं इच्छेत् ततो रथन्तरसामानं क्रतुं कुर्यात्।

आप १.१६.२ कांस्येन ब्रह्मवर्चसकामस्य अपः प्रणयेत। ४.३.४ कंसेन कांस्यभोजिन्यायः–
सत्या १.४.४४ शिष्यस्य कांस्यभोजित्वनियमः, उपाध्यायस्य न नियमः, यदि तयोर् एकस्मिन् पात्रे भोजनं आपद्येत अमुख्यस्य अपि शिष्यस्य धर्मो (नियमो) नियम्येत। १२.२.३४

तैब्रा १.६.४.५ काय एककपालः। ७.१.२२ (प्रजापतये)

मैसं २.४.८ कारीर्या वृष्टिकामो यजेत। ६.२.१३-१५ न्यामा. यत् कारीर्या याजयन्ति वृष्ट्यै अन्नाद्यस्य अव रुन्धे।

मनुस्मृ २.४४ कार्पासमुपवीतं स्याद् विप्रस्योर्ध्ववृतम् त्रिवृत्। शणसूत्रमयं राज्ञो वैश्यस्याविकमेव च। त्रिवृता ग्रन्थिनैकेन त्रिभिः पञ्चभिरेव वा। १.३.९ तं.

पा. २.२.२८ वा कालसंयोगे पञ्चमी, न अपादाने। १०.५.४७ आग्रयणाद् गृह्णाति षोडशिनम्। आग्रयणानन्तरं षोडशिनं गृह्णाति।

तां ११.४.५,१० कालेयं साम, अच्छावाकपृष्ठं (तस्य सप्तदशस्तोत्रीयाः) (तां. २.७.१-विष्टुत्या, प्रगाथं कृत्वा)

कालेयं साम ६८७ तरोभिर् वो विदद् वसुमिन्द्रं स बाध ऊतये। बृहद् गायन्तः सुतसोमे अध्वरे
ऋ. ८.६६.१ हुवे भरं न कारिणम्॥

साम ६८८ न यं दुध्रा वरन्ते न स्थिरा मुरो मदेषु शिप्रमन्धसः। य आदृत्या शशमानाय
ऋ ८.६६.२ सुन्वते दाता जरित्र उक्थ्यम्॥

तां ८.५.१४	कावं अन्त्यं जगतीषु । ९.२.२५/३ कावे तिस्रो जगत्यः । ९.२.२८/३ 'अभि प्रियाणि पवते' इति कावं प्राजापत्यं ७००–७०२
कावं साम ७००	अभि प्रियाणि पवते चनोहितो, नामानि यह्वो अधि येषु वर्धते ।
ऋ. ९.७५.१	आ सूर्यस्य बृहतो बृहन्नधि, रथं विष्वञ्चमरुहद् विचक्षणः ॥
साम ७०१	ऋतस्य जिह्वा पवते मधु प्रियं, वक्ता पतिर् धियो अस्या अदाभ्यः ।
ऋ. ९.७५.२	दधाति पुत्रः पित्रोरपीच्यां ≡ नाम, तृतीयमधि रोचने दिवः ॥
साम ७०२	अव द्युतानः कलशाँ अचिक्रदन्नृभिर् येमानः कोश आ हिरण्यये ।
ऋ. ९.७५.३	अभी ऋतस्य दोहना अनूषताधि त्रिपृष्ठ उषसो वि राजसि ॥ ९.२.२८/३
ऋ. ३.५३.१४	किं ते कृण्वन्ति कीकटेषु गावो, नाशिरं दुह्रे न तपन्ति घर्मम् । आ नो भर प्रमगन्धस्य वेदो, नैचाशाखं मघवन् रन्धया नः ॥ १.२.३९
तैसं १.३.२	'किमत्र' इति अध्वर्युर् यजमानं आह । 'भद्रं' इति यजमानः, 'तन्नौ सह' इति अध्वर्युराह । ३.८.२९
तैब्रा १.६.१०.१	किमभिघारयितव्यास्त्रैयम्बकाः (उत) नाभिघारयितव्याः । १०.८.८
माश्रौ १.२.२.१७	'कुक्कुटोऽसि' इति अश्मानं आदत्ते कुटरुरसीति वा । २.४.३१
मैसं १.१.६	कुटरुरसि मधुजिह्वः । २.४.३१
पाम १.१.१	कुत्वं कस्मान्न भवति । १.३.२४ तं. (वृद्धिरादैच् इत्यत्र ऐच्–क्–चोः कुः झलि पदान्ते चे । (पा. ८.४.३०) अनुबन्धत्वात् ।
तां २५.४.१	कुण्डपायिनां अयनम् । ८.२.२९,३१
तां १९.१५.१.२	कुलायादौ यजमानद्वित्वम् । ३.३.१९ तं.
काठक सं १२.१०	कुवलसक्तुभिः आश्विनं श्रीणाति । ८.२.४ (बदरसक्तुभिर् ऐन्द्रं, कर्कन्धुसक्तुभिः सारस्वतं–सौत्रामण्यां)
लिखितस्मृ १.३९	कुशा दर्व्यादयो मन्त्रा, ब्राह्मणाश्च बहुश्रुताः । न ते निर्माल्यतां यान्ति विनियोज्याः पुनः पुनः ॥ ३.२.२४ तं. दर्भाः कृष्णाजिनं मन्त्राः
ऋ १.१९१.१-१६	कुषुम्भकसूक्तं (शंसति) २.१.२२ एतद् विषघ्नोपनिषद्, अप्तृणसूर्या देवताः, अगस्त्यो मैत्रावरुणो ऋषिः 'कङ्कतो न कङ्कतोऽथो सतीनकङ्कतः'
तैसं ७.२.२	कुसुरुबिन्द्र औद्दालकिर् अकामयत । १.१.२८
मैसं २.२.४	कूटं दक्षिणा । ६.१.५२ निषादस्थपतिना दातव्या दक्षिणा ।
पा ३.३.१०८ वा	कृञ् भुवौ धात् तिङ् अभिधीयेते । २.१.१ तं. भवतेः अः–भवतेर् अभ्यासस्य अकारः ।
काठकसं ८.१	कृते जातकर्मणि, अतीते दशाहे पौर्णमास्यां अमावास्यायां वा पुत्रजातेष्टिः कर्तव्या । ४.३.३९
तैब्रा १.१.२.१	कृत्तिकासु अग्निं आदधीत । ३.१.२२ श्यामा.
पा ३.१.९३	कृदतिङ् । ३.४.१३ तं. तिङ्वर्जितः प्रत्ययः कृत्संज्ञको भवति ।
मैसं १.२.१८	कृषिषु स्याम कृषः । ११.४.४८ कृषिं सुसस्यां उत्कृषे ।
अमरकोशः २.८.४६	कृष्णकिशोरा धेनुः । ७.४.७ (यथा धेनुः किशोरेण । सूत्रे) यद्यपि धेनुशब्दो गोधेन्वां तथापि किशोरेण अश्वधेन्वां (वडवायां) विज्ञायते । 'किशोरो अश्वशावके' (मेदिनी) अमरकोश । २.८.४६

बौध १.२.३.६ कृष्णकेशोऽग्नीन् आदधीत । १.१.१ तं.

तैसं २.१.२ कृष्णग्रीवयोः (आग्नेयं कृष्णग्रीवं आलभेत, सौम्यं बभ्रुं, आग्नेयं कृष्णग्रीवं) पुरोनुवाक्या ।

मनोतासूक्तं च एतेषां आवृत्तिःस्यात् कालभेदात् । एवं ज्योतिष्टोमे 'प्रतिसवनं सवनीयाः पुरोडाशा' तेषु हविष्कृदाह्वानं, वाजपेये क्रतुपशवः प्राजापत्याश्च तत्र अध्रिगुप्रैषः । ३.६.१०; ११.४.५४

वसिष्ठस्मृ. १.१२ कृष्णमृगसंचरणोपलक्षितार्यावर्तः । १.३.७ तं.

तैसं ६.१.३ कृष्णविषाणया कण्डूयति । ६.२.६; ११.३.१३

आप १८.१६.९,१० कृष्णविषाणया वासांसि विस्रंसयति, ततो अध्वर्युः परिधत्ते । १०.४.१५

तैसं ६.१.३ कृष्णविषाणाप्रासनम् । ४.२.१९

तां. १७.१.१४ कृष्णशंवासः कृष्णवलक्षे अजिने । १.३.२४ तं.

मैसं ४.७.८ कृष्णशीर्षा आग्नेयो, मेषी सारस्वती, बभ्रुः सौम्यः, श्यामः पौष्णः, शितिपृष्ठो बार्हस्पत्यः, पिशङ्गो वैश्वदेवो, वृष्णिर् ऐन्द्रः, कल्माषो मारुतः, संहित ऐन्द्राग्नोऽधोरामः सावित्रः, पेत्वो वारुणः । ऐकादशिनः ८.१.१४

तैसं ५.५.२२ कृष्णशीर्षाऽऽग्नेयादिषु ऐकादशिनेषु सौत्यस्य (सवनीयस्य) विधिः ।

मैसं ४.७.८ सूत्रं– ऐकादशिनेषु सौत्यस्य विधिः ।

तैसं ६.६.४७ द्वैरशनस्य दर्शनात् । – अग्निष्ठाद् द्वे द्वे रशने आदाय द्वाभ्यां रशनाभ्यां एकैकं यूपं परिव्ययति । ८.१.१४

मैसं ४.१.७ कृष्णाजिनं अधस्ताद् उलूखलस्य अवस्तृणाति । ३.१.११; ४.१.८

तैसं ६.१.३ कृष्णाजिनेन दीक्षयति । ५.३.२९

भर १४.४.१० कृष्णाजिनेन वित्रास्य दक्षिणां ददाति । १०.३.५२ अथ एनाः (दक्षिणाः) कृष्णाजिनेन वित्रास्य विभज्य अविभज्य वा ददाति ।

तैसं १.८.९ कृष्णानां व्रीहीणां नखनिर्भिन्नानाम् । ९.१.२–३ न्यामा. नैर्ऋतं चरुं परिवृक्त्यै गृहे कृष्णानां व्रीहीणां नखनिर्भिन्नानाम् कृष्णा कूटा दक्षिणा ।

वाजसं २४.१० कृष्णा भौमा, ध्रुवा आन्तरिक्षा, बृहन्तो दिव्याः, शबला वैद्युता, सिद्धास्तारकाः अर्धमासानां वा एतद् रूपं यत् पञ्चदशिनः । एषा प्रतिमा

शत १३.२.५.१ कृष्णाभौमादयः पञ्चदशिनः, अर्धमासानां वा एतद् रूपम् । ४.१.१६

तैसं ६.१.१ केशश्मश्रुणोर् वपनम् । ३.७.६ केशश्मश्रु वपते ।

मैसं ३.६.२ केशश्मश्रू वपते, दतो धावते, नखानि निकृन्तते, स्नाति, मृता वा एषा त्वग् अमेध्यं वाऽस्य एतद् आत्मनि शमलं, तदेवोपहते मेध्य एव मेधं एवं उपैति । ३.८.३; ४.३.१

पाम १.१.१,२,३ केषां शब्दानां–लौकिकानां वैदिकानां च । १.३.२४ तं.

पाम १.१.१.११ कोऽयं शब्दः । १.३.२४ तं. कस्तर्हि शब्दः ? येन उच्चारितेन 'सास्ना लाङ्गूल ककुद् खुर विषाणिनां सं प्रत्ययो भवति स शब्दः ।

तैब्रा २.६.५.३ कोऽसि कतमोऽसि । २.१.३२

तैसं ६.१.१ को हि तद् वेद यदि अमुष्मिन् लोके अस्ति वा न वा । १.२.२,१४ (दिक्षु अतीकाशान् करोति)

तां २५.४.१	'कौण्डपायिनां अयने अग्निहोत्रं' इति अभिधानं कर्मणो वाचकं, तत् कर्मसहचरितान् धर्मान् आनयति। ८.१.२; ७.४.७ सूत्र–भागित्वात् तु नियम्येत गुणानां अभिधानत्वात् सम्बन्धाद् अभिधानवत् (यथा धेनुः किशोरेण)
तां १४.१.२६;८.२.३ १९.३.८;१९.४.६; १९.८.४;१४.११.३०	कौत्सं भवति, काण्वं भवति, वसिष्ठस्य जनित्रे भवतः। शुद्धाशुद्धीये भवतः, भर्गयशसी भवतः, कौञ्चानि भवन्ति। १०.४.१६,१७,१८,१९
तां १४.११.२६	कौत्सं भवति। १०.४.१६,१७/१, १७/२,१८,१९
कौत्सं साम १२३८ (क्रौँञ्चं) ऋ ९.९८.१	असी नो वाजसातमं रयिमर्ष शतस्पृहम्। इन्दो सहस्रभर्णसं तुविद्युम्नं विभासहम्॥ (जैब्रा ३.२२७ कृत्स्ना ऋक्)
साम १२३९ ऋ ९.९८.५	वयं ते अस्य राधसो वसोर्वसो पुरुस्पृहः। नि नेदिष्ठतमा इषः स्याम सुम्ने ते अध्रिगो॥
साम १२४० ऋ ९.९८.३	परि स्य स्वानो अक्षरदिन्दुरव्ये मदच्युतः। धारा य ऊर्ध्वो अध्वरे भ्राजा न याति गव्ययुः॥
गौतम स्मृ ३.१८	कौपीनप्रच्छादने परिधत्ते। १४.४.१४ कौपीनाच्छादनाः। बौधा. धर्म. २.६.२१
पा १.१.५,४,३	क्ङिति च। ५ इको गुणवृद्धी च ३ न ४। किति ङिति च गुणवृद्धी न भवतः।
पा ७.१.३८	क्त्वाऽपि छन्दसि समासे अनञ्पूर्वे 'क्त्वा' इत्येतस्य 'क्त्वा' इति आदेशो भवति,' 'अपि' शब्दात् 'ल्यप्' अपि।
पा ७.१.४७,३८	क्त्वो यक्। क्त्वः यक्। ४७ छन्दसि ३८ क्त्वा इत्येतस्य यगागमो भवति। १.३.२४ तं. दत्वाय
मैसं १.४.३	क्रमविपर्यासनिमित्तं प्रायश्चित्तं भवेत्–'अयाश्चाग्नेः' इति सर्वप्रायश्चित्तं जुहोति। १२.१.४
काठक्सं १२.९-११	क्रयणं (सीसेन क्लीबात् क्रयया) श्रयणं (कुवलसक्तुभिर् आश्विनं श्रीणाति।) पुरोरुग् (एका पुरोरुक् एका याज्या) उपयाम (उपयामगृहीतोऽसि अच्छिन्नाय त्वा अच्छिद्रेण आश्विनं ग्रहं गृह्णामि) ग्रहणासादनं (गृहीत्वा आसादयति) वासोपनहनं ('त्रिरात्रं संहता वसन्ति, क्षौमे वाससि उपनद्धानि तोक्मानि शष्पाणि भवन्ति' एवं सोमधर्मान् सुरायां दर्शयति–सौत्रामण्याम्) ८.२.४
पा ५.४.१७	क्रियाभ्यावृत्तौ हि कृत्वसुजर्थः प्रत्ययो, न क्रियाभेदे। ११.४.४७ आवृत्तिसंपादनार्था पुनःक्रिया। क्रियावाचित्वमाख्यातुं एकैकोऽर्थो निदर्शितः। प्रयोगतोऽनुमन्तव्या अनेकार्था हि धातवः। ३.२.२५ तं.
भर १०.९.३,४	क्रीतराजको भोज्यान्नः। १.३.३ 'तस्माद् अग्नीषोमीये संस्थिते यजमानस्य गृहेऽशितव्यं' इति नियमस्य विरुद्धम्। मैसं ३.७.८
तैसं ६.१.४	क्रीते सोमे मैत्रावरुणाय दण्डं प्रयच्छति। ४.२.१६
तैसं ७.५.८	(यत्) क्रोशेन चात्वालस्यान्ते स्तुवन्ति यज्ञस्यैव अन्तं गत्वा इन्द्रियं वीर्यं अव रुन्धते। १०.४.१६
तां १३.५.१४	'क्रोशं भवति' अथ 'प्राणाः शिशुः' इति विहिते तृचे गेयं साम दर्शयति क्रोशं भवति। १०.४.१६

क्रोशं साम १०१३ प्राणा शिशुर् महीनाँ हिन्वन्नृतस्य दीधितिम् । विश्वा परि प्रिया भुवदध
ऋ. ९.१०२.१ द्विता ॥ क्राणा
साम १०१४ ऋ ९.१०२.२ उप त्रितस्य पाष्यो = रभक्तयद् गुहा पदम् । यज्ञस्य सप्त धामभिर्
अध प्रियम् ॥
साम १०१५ ऋ ९.१०२.३ त्रीणि त्रितस्य धारया पृष्ठेष्वैरयद् रयिम् । मिमीते अस्य योजना वि
सुक्रतुः ॥ १०.४.१६
तैसं ७.५.८ क्रौञ्चेन चात्वालं अवेक्षमाणः स्तुवते । क्रोशेन चात्वालस्यान्ते स्तुवन्ति ।
ता ११.१०.१९,२० क्रौञ्चं भवति, वाग्वै क्रौञ्चं वाग्द्वादशाहो वाच्येव तद् वाचा स्तुवते यज्ञस्य
प्रभूत्यै ॥ १०.४.१६
क्रौञ्चं साम ८१८ अयं पूषा रयिर् भगः, सोमः पुनानो अर्षति । पतिर् विश्वस्य भूमनो व्यख्यद्
ऋ ९.१०१.७ रोदसी उभे ॥
साम ८१९ समु प्रिया अनूषत गावो मदाय घृष्वयः । सोमासः कृण्वते पथः
ऋ ९.१०१.८ पवमानास इन्दवः ॥
साम ८२० ऋ ९.१०१.९ य ओजिष्ठस्तमा भर पवमान श्रवाय्यम् । यः पञ्च चर्षणीरभि रयिं येन
वनामहे ॥ १०.४.१६
तां १३.९.१० क्रौञ्चानि भवन्ति । १०.४.१६ क्रौञ्चं भवति, क्रुञ्चो नामा आङ्गिरस ऋषिः
तेन दृष्टं साम (अण्)
क्रौञ्चं साम १०७६ इन्द्रायेन्दो मरुत्वते पवस्व मधुमत्तमः । अर्कस्य योनिमासदम् ॥
ऋ. ९.६४.२२
साम १०७७ तं त्वा विप्रा वचोविदः परिष्कृण्वन्ति धर्णसिम् । सं त्वा मृजन्त्यायवः ॥
ऋ. ९.६४.२३
साम १०७८ ऋ ९.६४.२४ रसं ते मित्रो अर्यमा पिबन्तु वरुणः कवे । पवमानस्य मरुतः ॥ १०.४.१६
शत ५.२.१.४ क्लृप्तीर् यजमानं वाचयति । ३.८.१८ आयुर् यज्ञेन कल्पतां, प्राणो यज्ञेन
कल्पतां इत्याद्याः । तैसं १.७.९
ऐब्रा ७.१ क्लोमा च अर्धं वैकर्तनं च शमितुः, तद् ब्राह्मणाय दद्यात् यदि (शमिता)
अब्राह्मणः स्यात् । ३.७.२८
पा ६.१.६७ क्विब् लोपः । १.३.३ तं. कु वि पु कु प इतोर् लोपः । वेः अपृक्तस्य लोपः ।
क्विप् क्विन् क्विः ण्विः एतेषां वेः ।
गोभिल गृ. १.२.३२ क्षुत्वा आचामेत । १.३.५–७ न्यामा. सुप्त्वा, भुक्त्वा, क्षुत्वा, पीत्वा,
स्नात्वा आचामेत ।
मैसं १.६.४ क्षौमे वसानौ (दम्पती) अग्निं आदधीयाताम् । ३.३.१९; ६.१.२२
आप ५.४.१४ क्षौमे वसानौ जायापती अग्निं आदधीयाताम् । ६.१.२२
आप १९.१.१ क्षौमे वाससि उपनद्धानि तोक्मानि शष्पाणि भवन्ति । ८.२.४
भरद्वाज २.४.१ खननपुरीषां प्रतिष्ठाकामस्य वेदिं कुर्यात् । ४.३.२५
तां १६.१३.८ खलेवाली यूपो भवति । १०.१.९; १०.२.७०, ७१; १०.४.३; १२.२.२८
तैब्रा ३ ८.१९.१ खादिरपालाशरोहितका यूपाः । १०.७.५१ = खादिरो वा पालाशो वा
रोहितको वा ।
षड् ४.४
खादिरं वीर्यकामस्य यूपं कुर्वीत । ४.२.१; २; ५; ६.१.२३ बलकामस्य

भरद्वाज १.५.२	खादिरी अग्निहोत्रसमिद् भवति। ७.३.४ एकविंशतिदारु इध्मं करोति पालाशं खादिरं वा।
काठक संकलने १३७.९.१२	खादिरे बध्नाति। २.२.१७,२०; ४.२.१; ४.३.५, ६; ६.३.२८; १०.७.६३; ११.३.३
शत ३.६.२.१२	खादिरो यूपो भवति, खादिरः स्फ्यः। १०.७.५१
तां. २०.११;२४.१९	गणेषु द्वादशाहस्य (विधिः)। ८.१.१७ सूत्रम्–गणेषु=अहर्गणेषु आद्विरात्रात् शतरात्रपर्यन्तेषु।
मैसं १.४.२	गताः स्मः स्वर्गम्। ९.१.४ अगन्म स्वः।
महाभारते ३.१४५,१४६, १५०,१५८	गन्धमादनादिवर्णम्। १.२.७
तैसं ३.४.८	गंधर्वाप्सरसो वा एतं उन्मादयन्ति य उन्माद्यति, एता वै गंधर्वाप्सरसो यद् राष्ट्रभृतः तस्मै स्वाहा ताभ्यः स्वाहा। ७.१.१२
पा उणादि २.६२	गमेर् डोः–गोः। १.३.२४ तं.
तैसं ५.१.२	गर्दभरशनां परिसंख्यास्यति–न शक्नोति परिसंख्यातुं, परिसंचक्षाणो हि स्वार्थं जह्यात्। १.२.३२
	युञ्जाथां रासभं युवं, इति गर्दभं असत्येव गर्दभं प्रतिष्ठापयति।
सत्या ११.१.१३	गर्दभाभिधानीं परि संचष्टे। तूष्णीं गर्दभस्य आदाय 'युञ्जाथां रासभं युवं' इति गर्दभं अभिदधाति। २.१.३२
बौधायनगृ २.५.२	गर्भाष्टमेषु ब्राह्मणं उपनयीत। ६.२.३१ गर्भाष्टमेऽब्दे ब्राह्मणस्य उपनयनं कुर्वीत।
तैसं २.१.२	गर्भिण्यो भवन्ति। ४.१.१७
तैसं ६.१.१०	गवा क्रीणाति (सोमं)। ३.३.२४
तां १६.१-७	गवादय एकाहा सोमविकाराः। ५.४.२६-ज्योतिर् गौर् आयुर् अभिजित् विश्वजित् सर्वजित्।
तां १६.१-६	गवादयः सोमाः। ५.३.३२
तैब्रा २.७.६.१	गवा यजेत। ५.४.२६. न्यामा.
तैसं ७.४.९	गवामयने द्वादशाहिको विध्यन्तः। ७.४.१३ सूत्रं–८.१.१७ गणेषु द्वादशाहस्य। द्वाभ्यां लोमौ अवद्यति। इत्यारभ्य द्वादशोपसत्त्वं द्वादशाहिकं धर्मं गवामयने दर्शयति।
तांड्य २५.५.९	गव्यस्य च तदादिषु। १.३.२४ तं. गव्यस्य = गवामयनस्य विधिः तदादिषु तां. २५.५ तपश्चितामयने, २५.६ दशसंवत्सराख्ये, २५.८ साध्यानां शतसंवत्सरे, २५.७ षट्त्रिंशत्संवत्सराख्ये, २५.९ सहस्रसम्ये आदिषु।
तैब्रा ३.६.३.३	गात्रं गात्रं अस्या नूनं कृणुतात्। ९.४.२७–अध्रिगोश्च तदर्थत्वात्। ९.४.२७ सूत्रम्– अध्रिगुश्च अङ्गानां उद्धरणार्थः यथा गात्रं गात्रं अस्य कृणुतात्।
तैसं ५.१.८	गाथां गायति। ७.२.१३
शत ४.५.१०.६	गां दक्षिणां दद्यात्। ४.१.१५ तं. एकां एव गां दक्षिणां दद्यात्।
पाम १.१.१५	गां आनय। १.३.३०-३५ न्यामा.

तैसं ३.२.५ गायत्रछन्दसः, त्रिष्टुप्छन्दसः, जगतीछन्दसः । १०.५.८८ न्यामा.

तैसं ३.२.१ गायत्रछन्दाः, त्रिष्टुप्छन्दाः, जगतीछन्दाः । १०.५.८८ न्यामा.

शत १२.२.४.७ गायत्रमेतद् अहर् भवति । ८.३.१२,१५,२८ अन्यच्छन्दस्कानां अक्षराणि गायत्र्याः अक्षरसंख्यात्वेन गणनीयानि ।

तैब्रा १.८.१०.३ गायत्रं प्रथमं अहः, त्रैष्टुभं द्वितीयं, जगतीं अन्तर्गच्छति । १०.५.१२

तां १५.११.१.३ गायत्रसं हेते गायत्रे तृचे भवतः । ९.२.२८/३ 'स्वादिष्ठया मदिष्ठया' गायत्री भवति (गायत्रस्य संहितस्य च आभवपवमानस्य च प्रथमस्तृचः) ।

साम ६८९ ऋ ९.१.१ स्वादिष्ठया मदिष्ठया, पवस्व सोम धारया । इन्द्राय पातवे सुतः ॥

साम ६९० ऋ ९.१.२ रक्षोहा विश्वचर्षणिरभि योनिमयोहते । द्रोणे सधस्थमासदत् ॥

साम ६९१ ऋ ९.१.३ वरिवोधातमो भुवो, मंहिष्ठो वृत्रहन्तमः । पर्षि राधो मघोनाम् । ९.२.२८/३

तां १५.९.४,५ गायत्रा महीयवे गायत्रे तृचे भवतः, ताः षड्गायत्र्यः । ९.२.२८/२ गायत्रं भवति । ४, आमहीयवं भवति 'उच्चा ते जातमन्धस' इति तृचे

गायत्रं च आमहीयवं च उच्चा ते जातमन्धसो, दिवि सद्भूम्या ददे । उग्रं शर्म महि श्रवः ॥

साम ६७२ ऋ ९.६१.१०

साम ६७३ ऋ ९.६१.१२ स न इन्द्राय यज्यवे, वरुणाय मरुद्भ्यः । वरिवोवित् परि स्रव ॥

साम ६७४ ऋ ९.६१.११ एना विश्वान्यर्य आ, द्युमानि मानुषाणाम् । सिषासन्तो वनामहे ॥ ९.२.२८/२

ऐब्रा ७.१७ गायत्रीं अनृते (उक्ते) जपेत् । ३.४.१२ तं. यो वै दुरुक्तोक्तः शमलगृहीतः, गायत्र्या एव अस्य तत् पाप्मानं शमलं अपहन्ति ।

तैसं १.१.११ गायत्रीं मध्यमः परिधिः, त्रैष्टुभो दक्षिणः, जागत उत्तरः । १०.५.८८ परिधीन् दधाति (तैब्रा ३.६.६) गंधर्वोऽसि विश्वावसु विश्वस्मादीषतो यजमानस्य परिधिरिड ईडितः । इन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिणो यजमानस्य परिधिरिड ईडितः । मित्रावरुणौ त्वा उत्तरतः ---

मैसं १.४.१३ 'गायत्र्या त्वा शताक्षरया संदधीत' इति तत् कपालं सदध्याम् । ६.४.१४

तैसं २.६.१० गायत्र्या परिदध्यात् । ८.३.२५ गायत्रिया परिदध्यात्, ब्रह्मवर्चसं वै गायत्री ब्रह्मवर्चसं एव भवति ।

शांखा ब्रा २.३ 'गार्हपत्यान्वाहार्यपचनयोश्चतस्रश्चतस्र आहुतीर् आहवनीये च द्वे' विधाय आह 'य एवं विद्वान् विराट्संपन्नं अग्निहोत्रं जुहोति' । २.२.१६ तं. चतस्रो गार्हपत्ये चतस्रोऽन्वाहार्यपचने द्वे आहवनीये, ता दश संपद्यन्ते दशदशिनी विराट् श्रीः, विराड् अन्नाद्यं श्रियो, विराजो अन्नाद्यस्य आप्त्यै, य एवं विद्वान् विराट् संपन्नं अग्निहोत्रं जुहोति ।

शत १.१.२.२३ गार्हपत्ये हवींषि श्रपयति । ११ ३.२ आहवनीये गार्हपत्ये वाह...

तैसं ७.५.२ गावो वा एतत् सत्रं आसत । ८.१.१८ तं.

पा म २.३.२ वा गुणभावे च तृतीया, तेन उच्यते तृतीयास्थाने द्वितीया । २.१.१२ सक्तून् जुहोति । 'सक्तुभिः' स्थाने

पा ५.१.१२४,३ गुणवचनब्राह्मणादिभ्यः कर्मणि च, ष्यञ् । १.३.२४आन्यभाव्यं

पा म १.२.५८ वा गुणवचनानां आश्रयतो लिङ्गवचनानि भवन्ति । १०.३.५७

पा ५.२.९४ वा गुणवचनेभ्यश्च मतुब्लोपः स्मर्यते । १.४ ५ तं.

मैसं ३.१०.४ गुदेन उपयजति, प्राणो वै गुदः । १२.४.८

गौतमस्मृ १८ — गुरुनियोगात् अपतिर् अपत्यं लिप्सुर् देवराद् गुरुप्रेरिताद् ऋतुमती ईयात्। १.३.७ तं.

वसिष्ठस्मृ ८.९ — गुरुर् अनुगन्तव्यः। १.३.१ गुरुं गच्छन्तं अनुगच्छेत्, आसीनं च तिष्ठन्, शयानं च आसीनः उपासीत।

मनुस्मृ २.१२० — गुरुर् (अनुगन्तव्यः)। अभिवादयितव्यश्च। ६.२.२१,३० अभिवादात् परं विप्रो ज्यायांसं अभिवादयन् असौ नामाऽहमस्मीति स्वं नाम परिकीर्तयेत्।

तां २५.४.५ — गृहपतिर् गृहपतिः सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्यः। ८.२.३२ गृहपतिः सत्रे आम्नातः।

वाराह ३.२.२.२८ — गृहपतिर् यजेत। १०.६.५६

आश्व ४.१८ — गृहपतिसप्तदशाः स्वयं ऋत्विजो ब्राह्मणाः सत्रं उपेयुः। ३.७.३८ सूत्र-स्वामिसप्तदशाः कर्मसामान्यात्। स्वामी-गृहपतिः सप्तदशो येषां ते।

शत ४.६.८.५,१० — गृहपतेरेव अग्निषु निर्मथ्य निर्वपेरन्। ६.७.३०

शत २.५.३.१६ — गृहमेधीये प्राशित्रादि भक्षणं नास्ति। १०.७.३५-३७ न्यासा.

वाराह ३.२.७.२७ — गृहीतान् ग्रहान् ऋत्विज आददते, आश्विनं अध्वर्युः, सारस्वतं ब्रह्मा, ऐन्द्रं प्रतिप्रस्थाता। ३.५.१४

काठक सं. १२.९ — गृहीत्वा आसादयति। ८.२.४

पा. ४.१.६३ वा — 'गोत्रं चरणैः सह' इति वार्तिकेन शाखाध्येतृवाची 'कठी' 'बह्वृची' आदिशब्दो जातिकार्यं लभते। ६.१.१७-२४ न्यामा. आकृतिग्रहणाज् जातिर्, लिङ्गानां च न सर्वभाक्। सकृदाख्यातनिर्ग्राह्या गोत्रं च चरणैः सह (काशिका) स्त्रियां ङीष्।

शत १२.९.२.११ — गोदानस्य दक्षिणाविधानम्। २.१.३१ धेनुविधिर् भुवि कृत्स्नक्रतु-दक्षिणाकार्ये भवति।

आप १.१६.२ — गोदोहनेन पशुकामस्य प्रणयेत् (अपः)। ३.६.१०; ४.१.२/२; ४.३.४, २०, २३; ८.१.२३

मै. सं. ३.७.७ — गोमिथुनाभ्यां क्रीणाति सोमम्। १२.४.६

तै. सं. ६.६.७ — गोयागस्य तु अनुबन्ध्यायां (विधानम्)। २.१.३१ मैत्रावरुणीं वशां आलभते (अनुबन्ध्यायां)।

जैबा ३.१५३ — गोष्ठो वासिष्ठः। (पादवगीतेषु पादे एव गानं) ९.२.१८ ('गोष्ठो वासिष्ठः' इति पादः सामवेदे नोपलभ्यते)

जैबा ३.१५३ — गोष्ठं साम ९.२.१८ तं. साम १०८१, १०८० वासिष्ठं साम

गोष्ठं साम १०८१ — एतमु त्यं दश क्षिपो, मृजन्ति सिन्धुमातरम्। समादित्येभिरख्यत॥ ९.२.१८

तैब्रा २.७.६.२ — गोसवे उभे (बृहद्रथन्तरे) कुर्यात्। ९.२.४९; १२.३.१३

तां २४.१३.४ — गौग्गुलवेन प्रातःसवने समञ्जते, अभि वाऽञ्जते, पैलुदारवेण माध्यन्दिनसवने सौगन्धिकेन तृतीये सवने। १०.४.१०; १२.१.४

पा १.१.१५ वा, १.४.१०८ वा — गौणमुख्ययोर् मुख्ये कार्यसंप्रत्ययः। ३.२.१ मुख्यगौणयोर् मुख्ये कार्यसंप्रत्ययः।

मनुस्मृ ११.९४ — गौडी पैष्टी च माध्वी च, विज्ञेया त्रिविधा सुरा। यथैवैका तथा सर्वा, न पेया ब्रह्मवादिभिः न पातव्या द्विजोत्तमैः। १.३.७ तं.

षड् १.१.१८,१९ — 'गौरावस्कन्दिन्' इति गौरमृगो भूत्वा अरण्याद् राजानं सोमं पिबति इन्द्राय ग्रावः १.१.४३/१

तां ५.७.२ — गौरिवीतं अन्वहं भवति । ७.४.१३ गौरीवितेन अन्वहं स्तुवते – अभि प्र गोपतिं गिर । १४८९–९१

साम १६८; १४८९ ऋ ८.६९.४ — अभि प्र गोपतिं गिरेन्द्रमर्च यथा विदे । सूनुं सत्यस्य सत्पतिम् ॥

साम १४९० ऋ ८.६९.५ — आ हरयः ससृज्रिरेऽरुषीरधि बर्हिषि । यत्राभि संनवामहे ॥

साम १४९१ ऋ ८.६९.६ — इन्द्राय गाव आशिरं दुदुह्रे वज्रिणे मधु । यत्सीमुपह्वरे विदत् ॥ ७.४.१३

पाम १.१.१.७,१३ — 'गौर्' इति अत्र कः शब्दः । येनोच्चारितेन सास्नालाङ्गूलककुद्खुरविषाणिनां सं प्रत्ययो भवति स शब्दः । १.३.२४

पाम १.१.१.३१ — गौर् गावी गोणी गोपोतलिकाः । १.३.२४ गौर् गावी गोणी गोता गोपोतलिका ।

पाम १.१.१.१३ — गौर् इति इमं शब्दं उच्चारयन्ति सास्नादिमन्तं अर्थं अव बुध्यन्ते । १.१.५

तां १६.१.१०,११ — गौश्च, अश्वश्च, अश्वतरश्च, गर्दभाश्च, अजाश्च, अवयश्च, व्रीहयश्च, तिलाश्च, माषाश्च । तस्य द्वादश शतं दक्षिणा । ३.४.२८; १०.२,२२, ३८; १०.३.३९, ५३, ५६, ५७.

'गौः' इति अत्र कः शब्दः – गकार औकार विसर्जनीयाश्च । उपवर्षः १.१.५

तैसं ३.१.२ — ग्रहं वा गृहीत्वा चमसं वा उन्नीय स्तोत्रं उपाकरोति । ४.४.४०; ५.१.३५

आप. १२.१४.८,९ — ग्रहं संमार्ष्टि । (इति सर्वग्रहाणां संमार्गोऽभिधीयते) १०.४.३; ११.१.५४ पवित्रदशाभिः परिमृज्य आसादयति ग्रहान् ।

तैसं ६.५.२ — ग्रहा आसाद्यन्ते । ३.६.३२–३४ न्यामा. ग्रहाः साद्यन्ते । आसादयति ग्रहान् (आप १२.१४.९)

शांब्रा १४.२ — ग्रहैः सवनानि प्रत्यक्षं आरभ्यमाणानि दृश्यन्ते । ५.३.१५ तं. । दशैतान् अध्वर्युः प्रातःसवने ग्रहान् गृह्णाति । दश प्रातःसवनेऽध्वर्युर् ग्रहान् गृह्णाति ।

तैसं २.३.९ — ग्रामकामो यजेत । ६.२.१३ वैश्वदेवीं सांग्रहणीं निर्वपेद् ग्रामकामः । ग्रामान्तराद् आगतानां पुरुषाणां पर्यग्निकरणे न अदृष्ट उपकारः। २.१.१२

मनुस्मृ ८.२४८ — ग्रामेण तडागः खेयः । ११.१.१ तडागान्युदपानानि, वाप्यः प्रस्रवणानि च । सीमासंधिषु कार्याणि देवतायतनानि च ॥

वाजसं २४.२० — ग्रीष्माय कलविङ्कान् आलभते । ७.४.१०

तैब्रा १.१.८.१ — 'घर्मः शिरः' इति गार्हपत्यं आदधाति । ३.३.९ न्यामा. (वातः प्राण इति अन्वाहार्यपचनं, अर्कश्चक्षुर् इति आहवनीयम् ।)

तैसं ६.१.१ — घृतं देवानां, मस्तु पितॄणां, निष्पक्वं मनुष्याणाम् । तद् वा एतत् सर्वदेवत्यं यत् नवनीतं; यत् नवनीतेन अभ्यङ्क्ते, सर्वा एव देवताः प्रीणाति । ३.४.१७ न्यामा.

मैसं २.१.५ काठकसं ११.५ — घृतं प्रोक्षणं भवति । १.४.११

मैसं ३.८.२ — घृतं वै देवा वज्रं कृत्वा सोमं अघ्नन्, स्रुचौ बाहू, तस्मात् स्रुचि सोमहविर् नासाद्यते, न सोमं आज्येन अभिघारयति । १.४.११

सत्या ७.८.७७	'घृतव्रतो भवति' इति वचनाद् व्रतदुहि निवृत्तायां अन्यां आशिरे गां कल्पयन्ति। ६.६.२ या यजमानस्य व्रतधुक् तां दुहन्ति, या पत्न्याः तां दधिग्रहाय, या घर्मधुक् तां दधिधर्माय।
सत्या. ७.७.१०	'घृतेन द्यावापृथिवी आपृणेथां' इति औदुम्बर्यां विशाखे जुहोति, आम्नाद्
लाट्यायन १.७.७-९	अवस्रावयति भूमिप्राप्ते स्वाहाकरोति। १०.८.२१
तैसं २.३.२	घृते श्रपयति। ८.१.३९; १०.२.२ सूत्र-तस्मिंश्च श्रपणश्रुतेः। तैसं-घृते भवति।
पाम १.१.१.४३	घोषवद् आद्यन्तरन्तःस्थं अवृद्धं, त्रिपुरुषानीकं अनरिप्रतिष्ठितं, द्व्यक्षरं चतुरक्षरं वा नाम कृतं कुर्यात्। १.३.२४ तं.
तैब्रा १.१.४.२	'चक्षुर्विमिते (अग्निं) आदध्यात्' (इति अनियतप्रक्रमेषु शूद्रस्य नियम्यते, व्रतेऽपि 'मस्तु शूद्रस्य') ६.१.३१
तैसं २.६.२	चक्षुषी वा एतौ यज्ञस्य यद् आज्यभागौ। ४.३.१; ४.४.३०; १०.१.१८
ऋ. १०.१८.१	चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि। ९.१.९ (परं मृत्यो अनुपरेहि पन्थां, यस्ते स्व इतरो देवयानात्। चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि, मा नः प्रजां रीरिषो मोत वीरान्॥)
पा ७.३.५२	च जोः कु: घिण्यतोः। २.२.९ यज्-यागः, पच्-पाकः। उपांशुयाजस्तु निपातितः।
तां ४.४.२	चतस्रो गायत्र्यः (तासां द्वादश पादाः) द्वादशभिः ककुब्भिः द्वादश बृहत्यो भवन्ति। ९.२.२८/२
आप १०.१५.१	चतस्रो दीक्षा तिस्र उपसदः अष्टमीं प्रसुतः। ६.५.२८ न्यामा.
तैसं २.६.३	चतुर् अवत्तं जुहोति। १०.८.२९,३१,३३
काठकसं ३४.६	चतुरहे दीक्षाश्चतुरहे उपसदः, चतुरहे सुत्याः। ११.४.१५
तैसं ७.४.८	चतुरहे पुरस्तात् पौर्णमास्यै दीक्षेरन्, तेषां एकाष्टकायां क्रयः संपद्यते, तेन एकाष्टकायां न छंबट् कुर्वन्ति। ६.५.३५
षड् १.१.२६	चतुरहे सुत्यां आगच्छ मघवन्। ११.४.२७ इत्यहे। (लाट्यायन १.३.१) एतावदहे।
तैब्रा २.१.५.७	चतुरुन्नयति। ७.३.४
आप १.१८.२	चतुरो मुष्टीन् निर्वपति। २.३.१२; १०.२.६४; ११.४.४४
आप ७.९.१	चतुर् गृहीतं उपभृति भवति चातुर्मास्येषु। ४.१.४८
तैसं ५.१.१	चतुर् गृहीतं जुहोति सर्वहोमेषु। ४.१.४८ पुरोनुवाक्यायै याज्यायै देवतायै वषट्कारायच चतुर् गृहीतं जुहोति।
शत ३.४.१.१८	चतुर्गृहीतानि आज्यानि भवन्ति, न हि अत्र अनुयाजान् यक्ष्यन् भवति। ४.१.४०,४१ (आतिथ्यायां)
तैब्रा ३.३.५.४,५	चतुर्जुह्वां गृह्णाति, अष्टौ उपभृति गृह्णाति। ४.१.४२
तैब्रा ३.३.५.५	चतुर्जुह्वां गृह्णाति, ऋतुभ्यस्तद् गृह्णाति, ऋतवः प्रयाजाः, यद् उपभृति गृह्णाति, प्रयाजानुयाजभ्यस्तत्। ४.१.४३
मैसं ४.७.६	चतुर्थे चतुर्थेऽहनि अहीनस्य गृह्यते (षोडशी)। १०.५.५५
तां १२.१०.२१	चतुर्थेऽहनि त्रैशोकं नाम साम अतिजगत्यां उत्पन्नं (द्वादशाहे) ९.२.२१/२

त्रैशोकं साम ९३०;३७० ऋ ८.९७.१० विश्वाः पृतना अभिभूतरं नरः सजूस्ततक्षुरिन्द्रं जजनुश्च राजसे। क्रत्वे वरे स्थेमन्यामुरीमुतोग्रमोजिष्ठं तरसं तरस्विनम् ॥

साम ९३१ ऋ ८.९७.१२ नेमिं नमन्ति चक्षसा मेषं विप्रा अभिस्वरे। सुदीतयो वो अद्रुहोऽपि कर्णे तरस्विनः समृक्वभिः ॥

साम ९३२ ऋ ८.९७.११ समु रेभासो अस्वरन्निन्द्रं सोमस्य पीतये। स्वः पतिर् यदी वृधे धृतव्रतो ह्योजसा समूतिभिः ॥ ९.२.२१/२

शत १.१.१६.२५-२८ चतुर्दश पौर्णमास्यां आहुतयो हूयन्ते, त्रयोदश अमावास्यायाम्। २.२.८; ४.१.१०; ४.४.३८; १०.८.४६,५८; ११.१.१७,३४,६४; ११.२.११,१६ ता एता एकादश आहुतयः- पञ्च प्रयाजाः, द्वौ आज्यभागौ, स्विष्टकृत्, त्रयोऽनुयाजाः, प्रधानाहुतित्रयं पौर्णमास्यां, अमावास्यायां स प्रतिपन्न-देवताकस्य सांनाय्यस्य सहानुष्ठानाद् प्रधानाहुतिद्वयम्।

तैसं ५.२.५ चतुर्दशभिर् वपति। १०.५.१४

तां २३.५.४ चतुर्दशरात्रं प्रतिष्ठाकामा उपासीरन्। ८.२.२७

याज्ञस्मृ १.३ चतुर्दश विद्यास्थानानि। १.३.७ तं. पुराणन्यायमीमांसा, धर्मशास्त्राङ्गमिश्रिताः। वेदाः स्थानानि विद्यानां, धर्मस्य च चतुर्दश ॥

तैब्रा ३.३.५.३ चतुर् ध्रुवायां गृह्णाति। ४.१.४०,४१ न्यामा.

तैसं ५.१.१ चतुर्भिरभ्रिं आदत्ते। १२.३.३०

तैसं ५.१.१ चतुर्भिर् मुष्टिभिर् निर्वपति। ५.२.४

जैब्रा १.२४३ चतुर्विंशति जगत्यस्तृतीयसवने एका ककुप्। ९.२.२८/३

आश्व ४.१.८ चतुर्विंशति परमाः, सप्तदशावराः सत्रं आसत। ६.७.३६; १०.६.६०; ६.२.१ एको गृहपतिः षोडश ऋत्विजः (वाराह)

तैसं २.५.१० चतुर्विंशतिं अनुब्रूयाद् ब्रह्मवर्चसकामस्य। (सामिधेनीः) १०.५.२७

तां १८.३.२ चतुर्विंशतिमानं हिरण्यं दीक्षणीयायां दद्यात्, प्रायणीयायां द्वे चतुर्विंशति-माने ४.४.४१ तस्य दीक्षणीयायां इष्टौ द्वादशमानं हिरण्यं ददाति, चतुर्विंशतिमानं प्रायणीयायां, द्वे चतुर्विंशतिमाने आतिथ्यायाम्। ४.४.४१

तैसं ७.४.११ चतुर्विंशतिरात्रश्चत्वारः षडहाः। ८.३.७ चत्वारः षडहा भवन्ति तानि चतुर्विंशतिर् अहानि संपद्यन्ते।

काठकसं ९.१४ चतुर्होत्रा पौर्णमासीं अभिमृशे पञ्चहोत्रा अमावास्यायाम्। ३.७.८

तां २५.१०.१६ चतुस्त्रिंशद् आश्वीनानि सरस्वत्या विनशनप्लाक्षप्रश्रवणे। १.३.२७ तं.

तां २५.१०.१६ (सायण) एकोऽश्वः एकेन अहोरात्रेण यावद् अध्वानं गच्छति तावान् एकाश्वीनः। अश्व + ख = आश्वीन। अश्वस्य एकाहगमे खः। पा. ५.२.१९

चतुश्चत्वारिंशद् आश्विनानि सरस्वत्या विनशनप्लाक्षप्रश्रवणः। १.३.२७तं.

तां २१.१४.७,८ चतुस्त्रिंशद् एतानि कर्माणि चोद्यन्ते। तेषां सप्तदशानां पर्यग्निकरणान्तः उत्सर्गः क्रियते। सप्तदशसु यथाप्रकृति एवं उत्तरासु अपि चोदनासु। ११.२.५५

ऋ. १.१६२.१८ चतुस्त्रिंशद् वाजिनो देवबन्धोर् वङ्क्रीरश्वस्य स्वधितिः समेति। अच्छिद्रा गात्रा वयुना कृणोत परुष्परुरनुघुष्या वि शस्त। ९.४.१७

तां ४.४.१ सायण	चतुःशतं ऐन्द्रं बार्हताः प्रगाथाः । ९.२.२५/४
तैसं ७.१.८	चतूरात्रेण यजेत । १०.५.१
तैसं ७.४.११	'चतुर्विंशतिरात्रश्चत्वारः षडहा' इत्येवं चोद्यते । ८.३.६
तैसं ७.४.११	चत्वारः षडहा इत्युक्ते चतुर्विंशत्यहानि इति प्रतीयन्ते सा द्वादशाहविधिं गृह्णाति । ८.३.८
तां. १६.८-११	चत्वारः साहस्राः (सहस्रदक्षिणाः) नि कायिनः । ८.१.९
तैसं २.३.२	चत्वारि कृष्णलानि अवद्यति । चतुरवत्तस्य आप्त्यै । १०.१.४०; १०.२.५,६
तैसं २.३.२	चत्वारि कृष्णलानि एकं अवदानम् । १०.२.७ चत्वारि चत्वारि कृष्णलानि अवद्यति ।
मैसं २.२.२	चत्वारि चत्वारि कृष्णलानि अवद्यति समृद्ध्यै । १०.२.११; १०.१.४०
तां १२.९.१	चत्वारि त्रिवृन्ति अहानि, अग्निष्टोममुख्यानि । ८.३.३,४,५ विश्वजित्, महाव्रतं, ज्योतिष्टोमोऽतिरात्रः, जनकसप्तरात्रः ।
तैब्रा ३.३.८.५,६	चत्वारि एतानि देवधनानि अवदानानि, यदुपस्तृणाति तद् अनुवाक्यायै, यत् पूर्वं अवदानं तद् याज्यायै, यद् उत्तरं तद् देवतायै, यद् अभिघारयति तद् वषट्काराय । १०.८.३२ धनः भागः तान् एव तद्भागिनः करोति ।
ऋ. १.१६४.४५	चत्वारि वाक् परिमिता पदानि, तानि विदुर् ब्राह्मणा ये मनीषिणः । १.३.२४ तं. (गुहा त्रीणि निहिता नेङ्गयन्ति, तुरीयं वाचो मनुष्या वदन्ति ॥)
ऋ. ४.५८.३	चत्वारि शृङ्गा त्रयो अस्य पादा, द्वे शीर्षे सप्त हस्तासो अस्य । त्रिधा बद्धो वृषभो रोरवीति, महो देवो मर्त्यां आ विवेश । १.२.३४, ४६
तां २४.२०.१	चत्वारो अभिप्लवाः षडहाः, पृष्ठ्यः षडहः स मासः स द्वितीयः स तृतीयः स चतुर्थः स पंचमः । संस्थिते पृष्ठ्ये १०.६.३१
तैसं ७.४.११	चत्वारो भवन्ति (षडहाः भवन्ति । चत्वारः षडहा भवन्ति ।) ८.३.६
वाराह १.२.४.५	चमसः प्रवर्तते । चमसेन अपः प्रणयेत् । आश्रये च प्रवर्तमाने तदाश्रितं अपि प्रवर्तते । यथा पटे आकृष्यमाणे तदाश्रितं चित्रं अपि आकृष्यते । ८.१.२३
भर १०.२.१	चमसाध्वर्यून् वृणीते । ३.७.२५,४६,४७ अध्वर्युर् वा । चमसोऽस्य स्वम्-तैसं ३.१.२
शांब्रा १३.६	चमसात् चमसाध्वर्यवे प्रयच्छति, तान् वषट्कर्त्रे हरति । ३.५.३५
आप ८.३.८	चमसेन जुहोति । ८.४.६
शत ४.२.१.२९	चमसेन उद्गातृशब्दस्य सम्बन्धः । ३.५.२५ चमसेन प्रोद्गातॄणाम् ।
वाराह १.२.४.५	चमसेन अपः प्रणयति, कांस्येन ब्रह्मवर्चसकामस्य, गोदोहनेन पशुकामस्य, मृण्मयेन प्रतिष्ठाकामस्य, आयसेन अभिचरतः । १.४.२ न्यामा; ४.३.४ न्यामा.
पा. उणादि ३.११७	चमेर् असच् । ३.५.२२ तं. (अधिकरणसाधने असच्)
तैसं ५.६.२	चरुं उपदधाति । २.३.१८ न्यामा. बार्हस्पत्यं नैवारं चरुं उपदधाति ।
तैब्रा २.३.६.२,३	चातुर्मास्यानां यज्ञक्रतूनां पञ्च ऋत्विजः । ४.२.२३ ब्रह्मा, अध्वर्युर्, होता आग्नीध्रः, प्रतिप्रस्थाता च ।
तां १७.१३,१४	चातुर्मास्याः सोमाः सन्ति । १०.३.१८
आप ७.९.१	चातुर्मास्येषु चतुर्गृहीतं उपभृति भवति । ४.१.४८

आप ८.६.१८ चातुर्मास्येषु सप्तदशसामिधेनीर् अनुब्रूयात् । १०.८.१७; ११.२.१२,१४,३६

शत २.६.४.९ चातुर्मास्यैः स्वर्गकामो यजेत । १०.३.१; १०.४.५ परमं एव स्थानं परमां गतिं गच्छति चातुर्मास्ययाजी ।

तां ६.७.२४ चात्वालं अवेक्ष्य बहिष्पवमानं स्तुवन्ति । १०.४.१६

तैसं ६.१.३ चात्वाले एव प्रासनम् । ४.२.१९ न्यामा. चात्वाले कृष्णविषाणां प्रास्यति ।

तैसं ६.१.३ चात्वाले कृष्णविषाणां प्रास्यति । ४.२.१६; ६.२.६; ११.२.६५

पा २.२.२९ का चार्थे द्वन्द्वः । ६.१.२२ अनेकं सुबन्तं चार्थे वर्तमानं समस्यते । समुच्चयः, अन्वाचयः, इतरेतरयोगः, समाहारश्च अर्थाः ।

तैसं ३.४.४ चित्तं स्वाहा–चित्तं च, चित्तिश्च, आकूतं च, आकूतिश्च, विज्ञातं च, विज्ञानं च, मनश्च, शक्वरीश्च, दर्शश्च, पूर्णमासश्च, बृहच्च, रथन्तरं च । जयहोममन्त्राः । ३.४.३१-३३ न्यामा.

तैसं १.२.१ चित्पतिस्त्वा पुनातु, वाक्पतिस्त्वा पुनातु, देवस्त्वा सविता पुनातु अच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यस्य रश्मिभिः । २.१.४८; २.४.४८

तैसं २.४.६ चित्रया यजेत पशुकामः । १.४.३; २.१.१,२; २.२.२; ४.३.२७; ९.३.१

तैसं ७.४.८ चित्रया पूर्णमासे दीक्षेरन्, मुखं वा एतत् संवत्सरस्य यत् चित्रापूर्णमासः । ६.५.३०-३७ न्यामा.

तैसं २.४.६ चित्रायां इष्टौ श्रूयते 'दधि मधु घृतं पयो धाना उदकं तण्डुलास्तत्संसृष्टं प्राजापत्यं तत्र मधूदके उपांशुराजविध्यन्तौ ।' ८.१.४०-४३

तैसं ५.४.१ चित्रिणीर् उपदधाति । ३.६.३५; ५.३.१५,१७,२० चित्रादीनि वै दिवो ज्योतींषि ।

तैसं ४.४.१० कृत्तिकानक्षत्रं इति अनुवाकेन असंस्पृष्टा नक्षत्रेष्टिका उपदधाति । सायणाचार्याः ।

भर १४.१८.१५ चुक्चुषाकारं भक्षयन्ति, निरवधयन्तो भक्षयन्ति । १०.२.१४ स्याद् वा निर्धानदर्शनात् । भर–निरवधयन्तो भक्षयन्ति आज्यम् ।

पा १.४.८१,८२ छन्दसि विषये प्रादय उपसर्गाः परेऽपि पूर्वेऽपि व्यवहिताश्च । ३.२.३७ तं.

पा ६.१.७० छन्दसि शेर् बहुलम् । शि (नि) इति एतस्य बहुलं छन्दसि विषये लोपो भवति । या क्षेत्रा यानि क्षेत्राणि ।

तैसं ७.२.८ छन्दांसि वा अन्योन्यस्य लोकं अभिध्यायन्ति–गायत्री त्रिष्टुभः, त्रिष्टुब् जगत्यः, जगती गायत्र्यः ।

कात्यायनप्रतिज्ञासूत्रे छन्दोगा बह्वृचाश्चैव, तथा वाजसनेयिनः । उच्चनीचस्वरं प्राहुः स वै भाषिक उच्यते । १२.३.२० ब्राह्मणे तु उदात्तानुदात्तौ भाषिकस्वरौ ।

अमरकोशः २.९.७६ छागश्छागलो बस्तः । ६.८.३९ छागबस्तछगलकाः अजे ।

तैब्रा ३.६.८.१ छागस्य वपाया मेदसोऽनुब्रूहि । २.१.२०; ६.८.३१; १०.४.३२

मैसं ३.१०.२ छिद्रापिधानार्थः । ३.६.२७ सुशिरो वा एतर्हि पशुः यर्हि वपां उत्खिदन्ति, यद्व्रीहिमयः पुरोडाशो भवति अपहित्यै वा असुषिराय (असुरत्वाय) ।

तैसं ६.३.३ छिद्यमानस्य यूपस्य यः प्रथमः शकलः स स्वरुः । ४.२.१-४ यः प्रथमः शकलः परापतेत् तं अपि आहरेत् ।

तैसं ७.५.४ जगतीं वै छन्दांसि प्रत्यवरोहन्ति, आग्रयणं वै ग्रहाः, बृहत् पृष्ठानि, त्रयस्त्रिंशस् स्तोमाः । १०.५.८५

ऐब्रा १.२८	जगत्या वैश्यस्य कार्यं जागतो हि वैश्यः। ८.३.२२ जगतीं वैश्यस्य अनुब्रूयात् जागतो हि वैश्यः।
तां १४.३.५	जगदाख्यं साम ऋक्तः स्यात् (विषुवति)। १०.५.५८ जगत्यां उत्पन्नं साम स जगत्सामा।
जगत्साम ११५२	प्रो अयासीदिन्दुरिन्द्रस्य निष्कृतं सखा सख्युर् न प्र मिनाति सङ्गिरम्।
ऋ ९.८६.१६	मर्य इव युवतिभिः समर्षति सोमः कलशे शतयामना पथा॥
साम ११५३	प्र वो धियो मन्द्रयुवो विपन्युवः पनस्युवः संवरणेष्वक्रमुः।
ऋ ९.८६.१७	हरिं क्रीडन्तमभ्यनूषत स्तुभोऽभि धेनवः पयसेदशिश्रयुः॥
साम ११५४	आ नः सोम संयतं पिप्युषीमिषमिन्दो पवस्व पवमान ऊर्मिणा।
ऋ ९.८६.१८	या नो दोहते त्रिरहन्नसश्चुषी क्षुमद् वाजवन् मधुमत् सुवीर्यम्॥ १०.५.५८
ऋ १०.४७.१	जगृभ्मा ते दक्षिणमिन्द्र हस्तं, (वसूयवो वसुपते वसूनाम्। विद्मा हि त्वा गोपतिं शूर गोनामस्मभ्यं चित्रं वृषणं रयिं दाः॥) ९.१.६,९
तां २२.९.३	जनकसप्तरात्रेण यजेत। ८.३.४ तं.
पा १.४.३०	जनिकर्तुः प्रकृतिः। १.३.२४ तं.
पा धातुपाठे ३९७,३९८	जप व्यक्तायां वाचि मानसे च। १२.४.१
तैसं ३.४.६	जयान् जुहुयात्। (चित्तं चित्तिश्चादयः-तैसं ३.४.४)
शत १२.४.१.१	जरामर्यं वा एतत् सत्रं यद् अग्निहोत्रं दर्शपूर्णमासौ च, जरया ह वा एताभिर् विमुच्यते मृत्युना वा। २.४.४,५
तैसं ५.४.३	जर्तिलयवाग्वा जुहुयात्, गवीधुकयवाग्वा, न ग्राम्यान् पशून् हिनस्ति नारण्यान्, अथो खल्वाहुः अनाहुतिर् वै जर्तिलाश्च गवीधुकाश्च इति, पयसाऽग्निहोत्रं जुहोति। १०.८.७ अजक्षीरेण जुहोति, आग्नेयी वा एषा यद् अजा। १०.८.७
नि १३.७	जर्भरी = भर्तारौ, तुर्फरी तु हन्तारौ अश्विनौ। १.२.४९
शत ३.८.५.६	जाघन्या पत्नीः संयाजयन्ति। ३.३.२०,२३; ६.१.१६; १२.४.१०,११,१६
बौधा धर्म १.२.३.५	जातपुत्रः कृष्णकेशो अग्नीन् आदधीत। १.३.३ कृष्णकेशो अग्नीन् आदधीत इति श्रुतिः।
आप ५.११.४,६	जाते वरं ददाति, जातं अञ्जलिना गृह्णाति, जातं अभिप्राणिति। ५.१.२
पा १.२.५८	जात्याख्यायां एकस्मिन् बहुवचनं भवति, बहुषु वा एकवचनम्। न तु एकस्मिन् बहुषु वा द्विवचनं भवति। १०.३.४०
गोभिल गृह्यभाष्ये १.८.६	जामदग्न्या वत्सविदा आर्ष्टिषेणाश्च ते त्रयः पञ्चावत्तिनः, तथैव च भार्गवाश्च्यवना और्वाश्च। १०.७.६४-७१ न्यामा.
तैसं २.६.६	जामि वा एतद् यज्ञस्य क्रियते यद् अन्वञ्चौ पुरोडाशौ उपांशुयाजं अन्तरा यजति। २.२.९
आप २.१८.२३	विष्णुर् उपांशु यष्टव्यो अजामित्वाय, प्रजापतिर् उपांशु यष्टव्योऽजामित्वाय, अग्नीषोमौ उपांशु यष्टव्यौ अजामित्वाय-आज्यहविर् उपांशुयाजः पौर्णमास्यां एव भवति, वैष्णवोऽग्नीषोमीयः प्राजापत्यो वा।
तां १६.५.२५	जामि वा एतद् यज्ञस्य क्रियते यद् एकं भूयः क्रियते। १०.५.१९

तैसं ६.३.१० — जायमानो ह वै ब्राह्मणस्त्रिभिर् ऋणवान् जायते ब्रह्मचर्येण ऋषिभ्यः, यज्ञेन देवेभ्यः, प्रजया पितृभ्यः इति । स वै तर्हि अनृणो यदा यज्वा ब्रह्मचारी प्रजावान् इति । ६.२.३१ एष वा अनृणो यः पुत्री यज्वा ब्रह्मचारिवासी ।

आप ५.४.१० — जायापती अग्नीन् आदधीयाताम् । ६.८.२२ न्यामा. (क्षौमे वसानौ

मैसं १.६.४ — जायापती...)

मैसं १.५.६ — जीर्यति वा एष आहितः पशुर् यद् अग्निः, तद् एतानि एव अग्न्याधेयस्य हवींषि संवत्सरे संवत्सरे निर्वपेत् । तेन वा एष न जीर्यति, तेन एनं पुनर्नवं करोति तन्न सूक्ष्मम् । ३.६.१३

तैसं २.४.१४ — जुषन्तां युज्यं पयः । ८.२.२३

पा धातुपाठे १२१४ — जुषी प्रीतिसेवनयोः । ९.१.३८ तं.

तां १३.१२.१४ — जुहूषा वा एतर्हि वाग्भवति यर्हि पृष्ठ्यः षडहः संतिष्ठते, न बहु वदेत्, नान्यं पृच्छेत्, नान्यस्मै प्रतिब्रूयात्, मधु आशयेद् घृतं वा । १०.४.१/१

तैसं १.५.९ — जुहोति । १०.४.१ अग्निहोत्रं जुहोति ।

मैसं ३.१.१ — जुह्वा जुहोति । ३.७.२३; ४.३.१ जुह्वा होमं अभिनिर्वर्तयति ।

तैसं ६.३.७ — जुह्वा पशुं अनक्ति । ८.१.१२

वाराह १.३.६.५ — 'जुह्वा वसुरसि' आदिभिर् अञ्जनम् । १२.२.२६ जुह्वा परिधीन् अनक्ति- 'वसुरसि' इति मध्यमं, 'उपवसुः' इति दक्षिणं, 'विश्वावसुः' इति उत्तरम् ।

मनुस्मृ ८.५७ — ज्ञातारः सन्ति मेत्युक्त्वा (म इत्युक्त्वा) १.३.२४ तं. साक्षिणः सन्ति मेत्युक्त्वा ।

न्यासू १.१.४१ — ज्ञानस्य प्रामाण्यं अप्रामाण्यं उभयं अपि कारणगुणदोषादिना निर्णीयते । १.१.२ नैयायिकाः विमृश्य पक्षप्रतिपक्षाभ्यां अर्थावधारणं निर्णयः ।

सांख्यसू ५.५१ — ज्ञानस्य प्रामाण्यं अप्रामाण्यं च स्वत एव निर्णीयते । १.१.२ सांख्याः निजशक्त्यभिव्यक्तेः स्वतः प्रामाण्यम् ।

पाम. १.१.३.१ — ज्ञाने धर्म इति चेत्, तथा अधर्मः (अपशब्दज्ञाने) । १.३.२७ तं.

तैसं ३.५.९ — ज्येष्ठो वा एष (दधिग्रहो) ग्रहाणां यस्य एष गृह्यते ज्यैष्ठं एव गच्छति । ४.४.९

तां. ७.६.१२ — ज्योगामयाविनः उभे (बृहद्रथन्तरे) कुर्यात् । १०.६.४

तैसं ७.४.६ — ज्योतिरेव पुरस्ताद् दधाति । ७.३.५

ऐब्रा १८.१५ — ज्योतिर् गौर् आयुर् इति त्रीणि, गौर् आयुर् ज्योतिर् इति त्रीणि षडहे ।

तैसं ७.४.४ — ज्योतिर् गौर् आयुर् इति त्र्यहा भवन्ति । ७.३.५

ता १८.४.१ — ज्योतिष्टोमपूर्वको हि वैश्यस्तोमः । १०.४.४२

आप १०.२.१ — ज्योतिष्टोमः कर्तव्यः सोमेन स्वर्गाय । १.१.३२ ज्योतिष्टोमेन स्वर्गकामो यजेत ।

तां १५.१.१० — ज्योतिष्टोमे गौश्च अश्वश्च दक्षिणा । ३.४.२८

शत १०.२.१.६ — ज्योतिष्टोमेन यजेत । २.२.१९; ८.१.१६; ७.१.२

आप १०.२.१ — ज्योतिष्टोमेन स्वर्गकामो यजेत । १.१.२, ३२; २.३.१; ३.३.१०; ३.५.१८, २३; ३.६.३; ३.७.१८; ३.८.१२; ४.४.३९, ४.४.४०; ६.१.१, ४,२४; ६.२.३; ७.४.१; ८.१.३; ९.१.९, ५०; ९.२.२१, २५/२; १०.१.४; १० ३.२३; १० ३.३९

मैसं ३.१०.९	ज्योतिष्टोमे प्रतिसवनं सवनीयाः पुरोडाशाः । (मैसं ३.१०.५ अनुसवनं) तेषु हविष्कृदावृत्तिः कालभेदात् । ११.४.५४
तां. ८.८.१०	ज्योतिष्टोमे प्रथमं बृहद्रथन्तरे वैकल्पिके पृथक् चोदिते । २.३.१ तं.
तां. १६.५.२४	ज्योतिष्टोमे रथन्तरयोनौ पृष्ठं कृतम् । १०.४.४३ पृष्ठाणां रथन्तरं पृष्ठं भवति ।
तां. ८.८.११	ज्योतिष्टोमे सौभरं उक्थ्यानां ब्रह्मसाम विहितम् । २.२.२८ तं. यदि बृहत्सामा अतिरात्रः स्यात् सौभरं उक्थ्यानां ब्रह्मसाम कार्यम् ।
मैसं ३.८.१०	ज्योतिष्मतीर् अनुब्रूयात् । १२.३.३८ ज्योतिष्मतीः कृत्वा अग्निष्टोमेन स्तुवते ।
साम. ज्योति १८३१	अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निरिन्द्रो ज्योतिर्ज्योतिरिन्द्रः । सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्यः ॥
साम १८३२	पुनरूर्जा नि वर्तस्व, पुनरग्न इषायुषा । पुनर् नः पाह्यꣳहसः ॥
साम १८३	सहरय्या नि वर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया । विश्वप्स्न्या विश्वतस्परि ॥
तैब्रा १.५.११.१	ज्योतींषि स्तोमा यस्य स ज्योतिष्टोमः । ४.४.४०
पा ४.१.४,५,१३	टाबादयः स्त्रीप्रत्ययाः । ९.१.३३ टाप् ङीप् डाप् ङीष् ।
पा ४.१.१५	टित्, ढ, अण्, अञ्, द्वयसच्, दघ्नच्, मात्रच्, तयप्, ठक्, ठञ्, कञ्, क्वरप्, ख्युनाम् । स्त्रियां ङीप् । १.३.३
तैसं ७.३.९	त एता विंशतिं रात्रीर् अपश्यन् । ४.३.१७ - १९ न्यामा.
तैसं १.७.३	त एते वै देवा अहुतादो यद् ब्राह्मणाः, यद् अन्वाहार्यं आहरन्ति, तान् एव तेन प्रीणाति । १२.४.४७ देवाः प्रत्यक्षं
वाराह १.६.१.१०	तक्षणं यूपधर्मः । १२.२.२७ अष्टाश्रिर् भवति–तैसं ६.३.३ परशुना प्रहरति । तक्षणं उच्छ्रयणं निखननं इति यूपधर्माः । ६.३.४ खनति एते च परिधिर् विरोधिधर्माः, परिधौ न कार्याः ।
तैब्रा ३.५.११	तच्छंयोर् आवृणीमहे । १०.७.३८–३९ न्यामा
आप ३.३.२	तं (आग्नेयं पुरोडाशं) चतुर्धा कृत्वा बर्हिषदं करोति । ३.१.२७ तं.
तैब्रा ३.३.८.६	
बृहस्पतिस्मृ ६२	तडागकृद् देवदत्तः नियतोऽस्य स्वर्गः । ४.३.१६ यस्तडागं नवं कुर्यात्, पुराणं वाऽपि खानयेत् । सर्वं कुलं स उद्धृत्य, स्वर्गलोके महीयते ॥
मनुस्मृ ८.२६४	तडागं खनितव्यम् । १.३.१ तडागानि कार्याणि ॥
आप १.२१.७–९	तण्डुलान् पिनष्टि । ३.१.७; ४.२.२६; ११.१.२७
तैसं २.५.५	तण्डुलान् विभजति (त्रेधा) ६.५.१६–१७ न्यामा
तैब्रा ३.८.१५.३	तण्डुलैर् जुहोति । २.२.१३ तं.
सत्या १.३.५१-५०	तण्डुलैर् आतञ्चनं करोति, सोमेन आतञ्चनं करोति (दध्यभावे)
पा ४.३.७४	तत आगतः । २.२.१० तं. पञ्चमी समर्थाद् आगत इत्यर्थे प्रत्ययः । मथुराया आगतः अण् माथुरः । राष्ट्रियः–घः ।
तां २१.१४.८	ततः संवत्सरे राजीवा आनयन्ति, तांश्चैव उक्षणस्तान् पर्यग्निकृतान् इतरा आलभन्ते प्रेतरान् उत्सृजन्ति । ११.२.५४
तां ९.८.१३	ततः संवत्सरेऽस्थीनि याजयेयुः । १०.२.५५
तां ७.८.१	ततो वसु वामं समभवत् तस्माद् वामदेव्यम् । १.३.२४ तं.
तैसं १.३.१२	ततो वै स वरुणपाशान् अमुच्यत । ३.४.३१

ऋ १.२४.११ तत् त्वा यामि । २.१.३२ तत् त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः । अहेळमानो वरुणेह बोध्युरु शंसमान आयुः प्र मोषीः ॥

पाम १.१.१.२७ तत्त्वावबोधो शब्दानां नास्ति व्याकरणादृते । १.३.२४ तं.

पा १.४.५५ तत्प्रयोजकः । १.३.२४ तं. सूत्रं – तत्प्रयोजको हेतुश्च । (स्वतन्त्रः कर्ता-५४ स्वतन्त्रस्य कर्तुः प्रयोजको निपातनात् समासः । स्वतन्त्रस्य प्रयोजको योऽर्थः तत्कारकं हेतुसंज्ञं भवति ।)

पा ४.३.२५ तत्र जातः । १.३.२१ तं. तत्र इति सप्तमीसमर्थात् जातः इत्यर्थे प्रत्ययः । दक्षिणा पश्चात् पुरसस्त्यक् । दाक्षिणात्यः । पा ४.२.९७

तां ६.७.१४ तत्र तद् दध्याद् यत् पूर्वस्मिन् दास्यन् स्यात् । ६.५.५५

पा ४.३.११ तत्र भवकालात् ठञ् । १.३.१४ कालिकं, आकालिकं, तात्कालिकम् ।

पा ४.३.५३ तत्र भवः । १.३.२१ तं. तत्रेति सप्तमीसमर्थात् ङ्याप्प्रातिपदिकात् 'भवः' इत्यर्थे प्रत्ययः–उदीच्याः, प्राच्याः, दाक्षिणात्याः ।

तां ४.५.१४ तत्र यत् तृतीयं सप्तदशं अहस्तद् यत् त्रिंशस्य स्थानं अभिपर्याहरन्ति, स उत्तराणां स्तोमानां अध्यत्ययाय, त्रयाणां च सप्तदशानां अनूचीनतायै । ७.३.२६

गौतमध २.२.२९ तत्र शेषेण । १.३.४ तं. (ततः शेषेण) वर्णाश्च आश्रमाश्च स्वकर्मनिष्ठाः अनुभूय ततः शेषेण विशिष्टदेशकुलजातिरूपायुःश्रुतवित्तवृत्तसुखमेधसो जन्म प्रतिपद्यन्ते ।

पा ३.४.९२ तत्रोपपदं सप्तमीस्थम् । ३.४.१३ तं. तत्रैतस्मिन् धात्वधिकारे तृतीये यत् सप्तमीनिर्दिष्टं उपपदसंज्ञं भवति ।

पा १.४.५०,४९ तथा युक्तं च अनीप्सिततमं (कर्तुः कर्म) । ४.२.१७

शत १.६.४.११ तथेह स्माहुर् गोपायनाः सांनाय्यं एव असोमयाजिनः । १०.८.४४

आप ७.४.१२ तदञ्जनं पशोः । ४.४.२७ स्वरुणा पशुं अनक्ति । तदञ्जनं पशोः ।

शत १.६.४.११ तदु संनयेत् । १०.८.४४ असोमयाजिनोऽपि सांनाय्यं श्रूयते ।

तैब्रा १.४.३.४ तदेव यादृक् तादृग्घोतव्यम् । ६.३.६,४१ विध्यपराधे च समाप्ते दर्शनात् ६.३.६ सूत्रम् ।

तैसं २.५.३ तद् दध्नो दधित्वम् । २.१.३३ तद् एनं शृतं आधिनोत् तद्...

शत ११.२.६.८ तद् यत् सर्वेभ्यो हविर्भ्यः समवद्यति, तस्माद् इदं उदरे विश्वरूपं अन्नं समवधीयते । ४.१.३२

तां १६.१.३,४,५ तद् यथा वा इदं अग्नेर् जाता अन्येऽग्नयो विह्रियन्ते, एवं वा एतस्माद् यज्ञाद् अन्ये यज्ञक्रतवो विह्रियन्ते, यो वै त्रिवदर्थ्यं यज्ञक्रतुं आपद्यते स तं दीपयति, यः पञ्चदशं स तं, यः सप्तदशं स तं, य एकविंशं स तं इति एवं आहुर् एको यज्ञः । ५.३.४०

तैसं १.८.४ तद् यथा सांतपनीयस्य माध्यन्दिने निरूप्यन्ते । ११.४.१६ सांतपनेभ्यो माध्यन्दिने चरुम् ।

शांब्रा ६.१२ तद् यदि ऋक्तः उल्वणं क्रियते गार्हपत्ये परेत्य 'भूः स्वाहा' इति जुहुयात् । ३.३.१ तं. (यदि यजुष्टः यदि सामतः ... ..)

पा ४.४.७५,७६ तद् वहति – रथयुगप्रासङ्गम् । २.२.१० तं. तद् इति द्वितीयासमर्थेभ्यो रथयुग प्रासङ्गेभ्यो वहत्यर्थे यत् प्रत्ययः । रथ्यः, युग्यः ।

पा ४.४.१२५ तद्वान् आसां (इष्टकानां) उपधानो मन्त्रः इति इष्टकासु लुक् च मतोः । १.४.२७ न्यामा. वर्चस्याः, तेजस्याः, पयस्याः, रेतस्याः उपदधाति ।

मनुस्मृ २.६ तद्विदां स्मृतिशीले । १.३.७ तं. वेदोऽखिलो धर्ममूलं, स्मृतिशीले च तद्विदाम् । आचारश्चैव साधूनां आत्मनस्तुष्टिरेव च ॥

तैसं ६.५.९ तद् व्यचिकित्सज्जुहवानी ≡ मा हौषा ≡ म् । २.१.३३ न्यामा.

मैसं १.४.१३ तत् हविः सं तिष्ठत । ६.४.२१, सूत्रं-स्याद् इज्यागामी हविःशब्दः । तद् हविष्कर्म ।

तैसं २.६.१ तनूनपातं यजति । २.२.२; ४.१.४

तैसं २.५.६ तन्नातिक्रमितव्यम् । ५.१.३३ सायं जुहोति, प्रातर्जुहोति, उदिते जुहोति,
तैब्रा ३.८.१६.४ अनुदिते जुहोति ।

- अत्र निमित्तससमीत्वात् तत् निमित्तं नातिक्रमितव्यम् । (उदिते अनुदिते आदयः)

तैसं २.३.१२ तं निरवपत् । ३.४.३१ प्रजापतिः तं अश्वं निरवपत् ।

तैसं ६.२.५ तपश्च आम्नातानि । ३.७.६ वत्सस्य एकः स्तनो भागी, हि सोऽथैकं स्तनं व्रतं उपैति, अथ द्वौ, अथ त्रीन्, अथ चतुरः, एतद् वै क्षुरपवि नाम व्रतं, येन प्र जातान् भ्रातृव्यान् नुदते । चतुरो अग्रे स्तनान् व्रतं उपैति, अथ त्रीन्, अथ द्वौ, अथैकं, एतद् वै सुजघनं नाम व्रतं तपस्यम् ।

तपोविशेषैर् विविधैर्, व्रतैश्च श्रुतिचोदितैः । वेदः कृत्स्नोऽधिगन्तव्यो सरहस्यो द्विजन्मना ॥ मनुस्मृ २.१६५

बौश्रा ५.१ तप्ते पयसि दधि आनयति, सा वैश्वदेव्यामिक्षा वाजिभ्यो वाजिनम् । २.२.२३; ४.१.२२

शत ३.१.३.९ तमभ्यनक्ति । ३.८.५ यजमानं दध्ना मधुना घृतेन अभ्यनक्ति ।

आप १२.२४.५ तमस्मै प्रयच्छेत् । ३.५.४७,४८,५१

तैसं ६.१.४ तमोऽवगाहते, अपः प्रविशति, गां च सर्पं च वारयति, अवलम्बनं च भवति मैत्रावरुणस्य दण्डः । ४.२.१७ सूत्रं- अर्थकर्म वा कर्तृसंयोगात् । (मैत्रावरुणाय दण्डं प्रयच्छति ।) स दण्डः प्रचरितुं समर्थं करोति ।

शत ४.२.३.६ तं पराञ्चं उक्थेभ्यो गृह्णाति । ५.१.३५

तां ९.१०.१ तं भिन्नं (महावीरं) अभिमृशेत् । ३.३.९ तं.

ऋ ८.१.१२ (य ऋते चिदभिश्रिषः पुरा जत्रुभ्य आतृदः । संधाता संधिं मघवा पुरुवसुरिष्कर्ता विहुतं पुनः ॥)

तैसं ६.१.१० तं वै दशभिः क्रीणाति, दशाक्षरा विराट् विराजं एव प्राप्नोति । १२.४.७

तां ६.५.३ तं वै प्रोहेद् वानस्पत्योऽसि इति । १२.३.२३ (तं = द्रोणकलशं)

तैब्रा ३.६.१.३ तं सबाधो यतस्रुचः । इत्था धिया यज्ञवन्तः । आ चक्रुरग्निमूतये ॥ ३.२.२०
ऋ ३.२७.६ मनोर् ऋक् धाय्या सामिधेनीषु ।

आप ७.२७.१४ तं ब्राह्मणाय दद्यात् यदि अब्राह्मणः स्यात् । (तं-क्लोमा च अर्धं वैकर्तनं च शमितुः) ३.७.२८ (ऐब्रा ७.१.१)

तैसं ५.३.१२ — तरति मृत्युं, तरति ब्रह्महत्यां योऽश्वमेधेन यजते, य उ च एनं एवं वेद । १.२.४

छांउ ७.१.३ — तरति शोकं आत्मवित् । १.३.२७ तं.

आप २३.११.१३ — तरसमयाः पुरोडाशाः सवनीयाः । (तरस-मांसमयाः) २.१.२; ३.८.४२ सूत्रं-मांसं तु सवनीयानां चोदनाविशेषात् ।

तरसाः पुरोडाशा भवन्ति । ३.८.४२ सूत्रं – तरस-मांसमयाः ।

भर १४.६.२१ — तस्माच् चमसिभिर् भक्षयितव्याः सोमाः । ३.५.४२

तैसं २.१.२ — तस्मात् श्रेयांसं पूर्वं यन्तं पापीयान् पश्चाद् अन्वेति । १.३.२ (गुरुर् अनुगन्तव्यः)

तैसं २.५.२ — तस्माज् जंजभ्यमानोऽनुब्रूयात् 'मयि दक्षक्रतू' इति, प्राणापानौ एव आत्मन् धत्ते । ३.४.१४

तैसं ६.१.६ — तस्मात् त्रिष्टुभो लोके माध्यन्दिने सवने दक्षिणा नीयन्ते । १०.६.७१ (+ एतत् खलु वाव 'तपः' इत्याहुर् यः स्वं ददाति ।)

तैब्रा १.३.१०.२ — तस्मात् पितृभ्यः पूर्वेद्युः करोति । ४.३.१०,१३

तैसं २.६.८ — तस्मात् पूषा प्रपिष्टभागोऽदन्तको हि । ४.३.३४,४२

तां ६.१.३,४ — तस्मात् प्रजा दशमासान् गर्भं धृत्वा एकादशं अनुप्रजायन्ते, तस्मात् अश्वतर्यः प्रजाः । १.३.९ तं.

तैसं ७.२.९ — तस्मात् प्रथमं यजमानोऽतिरात्रेण यजेत । ३.३.३३ तं. तस्मादतिरात्रः पूर्वः प्रयुज्यते ।

तां ४.२.३ — तस्मात् प्रायणीयस्य अह्नः ऋत्विजा भवितव्यम् । २.१.१ तं.

आश्व ४.१.६ — तस्मात् षोडश कर्तारो वरितव्याः । ३.७.२४

तैब्रा २.२.४.६ — तस्मात् सुवर्णं हिरण्यं भार्यम् । दुर्वर्णोऽस्य भ्रातृव्यो भवति । ३.४.२०

मैसं २.४.१ — तस्मात् सोमो न अनुपहूतेन पेयः । ३.५.४०

शत २.४.४.८ — तस्माद् अग्नये पुरोडाशो भवति । ६.३.५ अग्नये पुरोडाशो भवति ।

मैसं ३.४.८ — तस्माद् अग्निचिता पक्षिणो न अशितव्याः । ५.३.२६ न वयसोऽग्निचिद् अश्नीयात । शत १०.१.४.१३

शत १.६.३.२३ — तस्माद् अग्नीषोमाभ्यां च पुरोडाशः । (चकारद् अग्नये) ६.३.५

मैसं ३.७.८ — तस्माद् अग्नीषोमीये संस्थिते यजमानस्य गृहे अशितव्यम् । १.३.३

काठकसं ८.१ — तस्माद् अतीते दशाहे (जातकर्मणि) पौर्णमास्यां अमावास्यायां वा (जातपुत्रेष्टिः कार्या) । ४.३.३९

तैब्रा २.१.२.९ — तस्माद् अर्चिरेव अग्नेर् नक्तं ददृशे (न धूमः एवकारात् ।) १.२.२,१२

तैसं ६.५.१० — तस्माद् अविज्ञातेन गर्भेण हतेन भ्रूणहा भवति । ६.१.७

तैसं ५.६.१ — तस्मादापो अनु स्थन । २.१.३३

शत १.१.१.१० — तस्माद् आरण्यमेव अश्नीयात् । ६.७.३०

शत १२.२.३.४ — तस्माद् उत्तरे वयसि पुत्रान् पिता उपजीवति । १.३.९ तं.

ऐब्रा ३.२३ — तस्माद् एकं साम तृचे क्रियते स्तोत्रीयम् । ९.२.१४,१६,२०,२१ तिसृभिर् हि साम संमितम् ।

वाराह ३.२.२.४७ — तस्माद् एकैकं पृष्ठशमनीयेन यजेरन् । १०.६.४७

तैसं ६.४.७	तस्माद् एषा व्याकृता वाग् उद्यते। (इयं)। १.३.२४, २७ तं.
काठकसं ३४.९	तस्माद् दीक्षितं अदीक्षिता याजयन्ति।
	तस्माद् दीक्षितो न ददाति, न पचति, न जुहोति। ६.५.३८; १०.८.१२,१३ अक्रतुयुक्तानां दानहोमपाकप्रतिषेधः। मैसं ३.६.५ तस्माद् दीक्षितो न ददाति न पचति।
छांउ १.२.३	तस्माद् द्वयं वाचा वदति सत्यं च अनृतं च पाप्मना हि एषा विद्धा। १.३.१३ तं.
आप १४.२३.१	तस्माद् द्वादशशतं ज्योतिष्टोमे विश्वजिति, यदि वा सर्वस्वम्। ६.७.१९
शत ११.५.३.८	तस्माद् द्वाभ्यां यन्ति। ७.३.२४
तैब्रा २.१.२.१०	तस्माद् धूम एव अग्नेर् दिवा ददृशे। (नार्चिः एवकारात्) १.२.२,१२
तैसं १.५.१	तस्माद् बर्हिषि रजतं न देयम्। १.२.१०
तां ४.३.३ भाष्ये	तस्माद् ब्रह्मसाम्नः स्वः प्रगाथः। ९.२.२७/४ 'इन्द्र क्रतुन्न आभर' (साम १४५६,१४५७) इत्येक एव प्रगाथो ब्रह्मसामाश्रयः कर्तव्यः।
मनुस्मृ ११.९३	तस्माद् ब्राह्मणराजन्यौ वैश्यश्च न सुरां पिबेत्। १.३.७ तं.
काठकसं १२.१२	तस्माद् ब्राह्मणः सुरां न पिबति। १.३.७ तं.
पाम १.१.१.२२	तस्माद् ब्राह्मणेन न म्लेच्छितवै, नापभाषितवै, म्लेच्छो ह वा एष यद् अपशब्दः। १.३.२४,२७ तं.
शत ३.२.१.२४	तस्माद् ब्राह्मणो न म्लेच्छेत। १.३.२४
तां ५.३.११	तस्माद् ब्राह्मणो वारणेन न पिबेत्। १०.८.५१, ५२ वारणेन=वरणकाष्ठनिर्मितेन पात्रेण।
शत १.४.५.१२	तस्माद् यत् किञ्चित् प्राजापत्यं यज्ञे क्रियते, तद् उपांशु एव क्रियते। २.२.१०
तैसं ६.२.२	तस्माद् यः स तानूनप्त्रिणां प्रथमो द्रुह्यति स आर्तिं आर्च्छति। १०.८.५१,५२
मैसं १.६.३	तस्माद् वराहं गावोऽनुधावन्ति। १.३.९
मैसं १.६.७	तस्माद् वारणो वै यज्ञावचरः स्यात्, न तु एतेन जुहुयात्। ३.१.२२
तैसं २.५.२	तस्माद् वार्त्रघ्नी पौर्णमास्यां उच्यते, वृधन्वती अमावास्यायाम्। २.२.३-८/३
पुरुषार्थ चिन्तामणौ	तस्माद् होलाकादिः प्राच्यैर् एव कर्तव्याः। ये प्राच्याः ते होलाकादीन् करिष्यन्ति। १.३.१५,१९—फाल्गुनस्य पौर्णमास्यां सञ्चयः शुष्ककाष्ठानां उपलानां च कारयेत्। तत्राग्निं विधिवद् हुत्वा रक्षोघ्नैर् मन्त्रविस्तरैः॥
तैसं २.६.१०	तस्मान् न ब्राह्मणाय अवगुरेत्, न हन्यात्, न लोहितं कुर्यात्। ३.४.१७
मैसं १.४.८	तस्मिन् अग्नौ न मांसं पचति यस्मिन् आहुतीर् जुहोति। १२.२.६ मांसपाको विहितप्रतिषेधः स्याद् आहुतिसंयोगात्।
पा १.१.१५ वा १.४.१०८ वा	तस्मान् मुख्यगौणयोर् मुख्ये कार्यसंप्रत्ययः। ३.२.१; ३.३.१४
सत्या ९.६.२०,२१	तस्मान् मैत्रावरुणः प्रेष्यति च अनु च आह। ३.७.४१,४३,४४ यत्र प्रैषश्च अनुवाक्या च सह उच्यते तत्र मैत्रावरुणः। (मैत्रावरुणीं पुरोनुवाक्यां अन्वाह सं प्रैषश्च। सत्या)
सत्या २.६.१,२	तस्मिन् गृह्याणि। ६.८.२१ तं. स्थपतीष्टिकरणे लौकिकाग्निः। गृह्यानि=गृहाय हितानि।
तैब्रा, ३.७.५.३	तस्मिन् सीद। ३.३.१४

मैसं १.४.६ तस्मै प्रीता इषं ऊर्जं च प्रयच्छन्ति । ९.१.९

पा ५.१.५ तस्मै हितम् । २.२.१० तं. तस्मा इति चतुर्थी समर्थात् 'हितं' इत्यर्थे प्रत्ययः— यत् हविष्यम् ।

पा ५.१.१२४ तस्य कर्म इति ष्यञ्प्रत्ययं विदधति । २.२.३ राज्ञः कर्मराज्यम् । गुणवचन-ब्राह्मणादिभ्यः कर्मणि ष्यञ् ।

शत ४.२.१.२९ तस्य चमसं आमनन्ति । (वरणं च तैसं ६.३.७) । ३.७.३८ प्रैतु होतुश्चमसः प्र ब्रह्मणः प्रोद्गातॄणाम् ।

पा ७.१.४४ तस्य तात् । ९.४.२७ कृणुतात् । लोण्मध्यमपुरुषबहुवचनस्य 'त' स्थाने तात् । कृणुत-कृणुतात्, खनत-खनतात्, गमयतात् ।

तां १६.१.११ तस्य द्वादशशतं दक्षिणा (ज्योतिष्टोमस्य) । ३.७.११

तां १६.१.८ तस्य नवति शतं (१९०) स्तोत्रीयाः । त्रिवृद् बहिष्पवमानं (९) पञ्चदशानि आज्यानि तानि चत्वारि (६०) पञ्चदशो माध्यन्दिनपवमानः (१५) सप्तदशानि पृष्ठानि तानि चत्वारि (६८) सप्तदश आर्भवपवमानः (१७) एकविंशं यज्ञायज्ञीयं (२१) ।

तैसं १.५.१ तस्य–(रुद्रस्य) यद् अश्रु अशीर्यत तद् रजतं हिरण्यं अभवत् । १.२.१०

तैसं ६.३.७ तस्य वरणं आमनन्ति । ३.७.३८ ऋत्विजो वृणीते ।

पा ४.३.१३४,१३६ तस्य विकारः । तस्य इति षष्ठी समर्थाद् 'विकार' इति विषये बिल्वादिभ्योऽण् ।

वसिष्ठस्मृ १२ तस्य व्रतम् । ४.१.३,६ 'उद्यन्तं आदित्यं नेक्षेत अस्तं यन्तं वा' इति व्रतं (बटोः) ।

याज्ञस्मृ १.९५ तस्यां करण्यां माहिष्याद् उत्पन्नो रथकारः । ६.१.४४-५० न्यामा. माहिष्येण करण्यां तु रथकारः प्रजायते ।

तैआ-२.१५ तस्याध्ययनमात्रात् फलं समामनन्ति । १.१.१ यं यं क्रतुं अधीते तेन तेन अस्य इष्टं भवति ।

पा ४.१.१९२ तस्यापत्यम् । २.२.१०. तं. राजश्वशुराद् यत् । पा ४.१.१३७ राज्यं जातौ राजन्यः ।

पा ४.३.१२० तस्येदम् । ९.२.२५/१ तस्येति षष्ठी समर्थात् इदं इति एतस्मिन् विषये प्रत्ययः । ककुभः इदं + अण् – काकुभः

शांब्रा. १८.१० तस्यैकशतं प्रयाजानुयाजाः तद् दीक्षणीयादीनां सोमाङ्गभूतानां कर्मणो ये प्रयाजानुयाजाः तेषां समुच्चयः । ८.१.१०; ११.१.३५

शत ३.३.३.२ तस्यै शृतं, तस्यै शरः, तस्यै दधि, तस्यै मस्तु, तस्या आतञ्चनं, तस्यै नवनीतं, तस्यै घृतं, तस्या आमिक्षा, तस्यै वाजिनम् । [इयं गौस्तया ते (सोमं) क्रीणामि] ९.१.४२/२,४३

आप २.२०.३ तैसं २.६.६ तस्योत्तरार्धाद् अवद्यति । ४.१.२८

तैब्रा ३.६.३.३ ता अनुष्ठ्य उच्च्यावयतात् । ९.४.८

आप ५ २८.१९ ता उभयीर् ददाति । १०.३.३२ आग्न्याधेयिकीर् दक्षिणाः, पुनराधेयिकीश्च

आप ५.२९.१ उभयोः ।

तैसं ५.१.१ तां चतुर्भिर् आदत्ते । १.२.३१,४०,४१

पा ७.१.४४ — तात् – कृणुतात, उच्च्यान्वयतात् – तस्य तात् । ९.४.८,२७ कृणुत–कृणुतात्

तैब्रा १.५.११.१,२ — तानि सर्वाणि त्रिवृत् पञ्चदश सप्तदश एकविंश स्तोमानि ज्योतींषि अस्य। २.२.२२

तैसं ७.४.८ — तान् उत्तिष्ठतः ओषधयो वनस्पतयो अनूत्तिष्ठन्ति । ६.५.३६ (वसन्ते उत्थानं दर्शयति)

शत ३.९.५,६,७,८, ९,२०,२१,२३ — तान् एव अनूचीनान् अहरहर् आलभेरन्, आग्नेयं एव प्रथमेऽहनि आलभेरन्, सारस्वतीं मेषीं द्वितीये, सौम्यं बभ्रुं तृतीये, वारुणं अन्ततः । अथ पुनर् ज्योतिरादीनां पर्यावर्तेषु आग्नेयं एव प्रथमेऽहनि आलभेरन्, सारस्वतीं मेषीं द्वितीये, सौम्यं बभ्रुं तृतीये, वारुणं अन्ततः। (अथ इतरान् यथापूर्वं) ७.४.२०

कात्या १.८.१८ — तानो यज्ञकर्मणे। ९.२.३०।३ तानो वा नित्यत्वात्। तानः एकः स्वरः – ... रहितः ।

काठकसं. ३४.९ — तान् दीक्षिता याजयेयुः। ८.२.२४ तान् अदीक्षिता याजयेयुः (यजमानास्तु दीक्षिताः। तस्माद् दीक्षितं अदीक्षिता याजयन्ति।)

आप १८.७.६ — तान् पर्यग्निकृतान् उत्सृजन्ति ब्रह्मसाम्नि आलभन्ते। ४.१.३३;११.२.५१,५२

ता २१.१४.७ — तान् पर्यग्निकृतान् प्रोक्षितान् इतरा आलभन्ते प्रेतरान् उत्सृजन्ति। ११.२.५६

आश्व ४.१.६ — तान् पुरो अध्वर्युर् विभजति-प्रतिप्रस्थाता मन्थिनं जुहोति, नेष्टा पत्नीं अभ्युदानयति, उन्नेता चमसान् उन्नयति इति। तथा प्रस्तोता प्रस्तौति, उद्गाता उद्गायति, प्रतिहर्ता प्रतिहरति, सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्यां आह, होता प्रातर् अनुवाकं ब्रूते। मैत्रावरुणः प्रेष्यति च अनु च आह, अच्छावाको यजति, ग्रावस्तुत् ग्रावस्तोत्रीयां अन्वाह, तस्माद् एतावतो वृणीते। ३.७.२३ होता – मैत्रावरुणोऽच्छावाको ग्रावस्तुत्। अध्वर्युः – प्रतिस्थाता नेष्टा उन्नेता। ब्रह्मा–ब्राह्मणाच्छंसी आग्नीध्रः पोता। उद्गाता–प्रस्तोता प्रतिहर्ता सुब्रह्मण्यः।

पा १.४.१०२ — तान्येकवचनद्विवचनबहुवचनानि एकशः। ३.४.११ तं. तिप्–एकव, तस्–द्विव., झि–बहुव.

मैसं ४.६.३ तैसं ६.२.१० — तान्येको यजमानः कुर्यात्। १२.४.३२ 'शुक्रं यजमानोऽन्वारभते' (मैसं ४.६.३) यजमानसंमितौदुम्बरी भवति – तैसं ६.२.१०. एवं यानि (परार्थानि कर्माणि तानि एको यजमानगणे करोति।)

निरुक्त ८.३.७ — तान्येतानि एकादश आप्रीसूक्तानि, तेषां वासिष्ठं, आत्रेयं, वाध्र्यश्वं, गार्त्समदं इति नाराशंसवन्ति। मेधातिथं, दैर्घतमसं, प्रैषिकं इति उभयवन्तः। अतोऽन्यानि तनूनपात्वन्ति। ६.६.१

तां २१.१४.१ — तान्येव औषधानि। ११.२.५६ (ह्यहं पिबति) पंचशारदीये उक्षणादयः।

तैसं २.५.२ — ताभ्यामेतमग्नीषोमीयं एकादशकपालं पौर्णमासे प्रायच्छत्। २.२.३; ६.६.१

तैब्रा ३.७.१.९ — तामपरुध्य यजेत। ३.४.१८ तं.

तैसं ४.१.१, तैसं ५.४.१०, ५.५.१ — तामुखां–'युञ्जानं प्रथमं मनः' इत्यादि मन्त्रैः संपाद्य, तस्यां उखायां अग्निं निधाय षड्यामे द्वादशोद्यामे वा, शिक्ये तां उखां अवस्थाप्य, तत् शिक्यं स्वकण्ठे बद्ध्वा तं उख्यं अग्निं संवत्सरं भृत्वा पश्चाद् इष्टकाभिर्

अग्निश्चेतव्यः, अभरणे तु अपूर्णगर्भपतनवद् विनाशः । अतो वैश्वानरेष्टिं चयनात् प्रागेव कुर्यात् । ४.४.१२-१३ न्यामा.

सुश्रुत शा १०.१७ — तामेव यवागूं त्र्यहं पिबति । ११.२.५६ (शारदीय उक्षणादय इव)

तां २१.३.७ — तां वा एतां शबलीं समामनन्ति, इडे रन्ते हव्ये काम्ये चन्द्रे ज्योतिर्
तां २०.१५.१५ — अदिति सरस्वति महि विश्रुति, एता ते अघ्न्ये नामानि । देवेभ्यो मा
शत ४.५.८.१० — सुकृतं कृतात् । १०.३.४९

तैब्रा १.३.७.१ — तार्प्यं यजमानः परिधत्ते, दर्भमयं पत्नी । १०.४.१३ (महाव्रते) तार्प्यं यजमानं परिधापयति दर्भमयं पत्नीम् ।

तैसं २.५.२ — तावब्रूतां अग्नीषोमौ 'आज्यस्यैव नौ उपांशु पौर्णमास्यां यजन् ।' २.२.३,१०
आप २.१८.२३ — ताभ्यां एतं अग्नीषोमीयं एकादशकपालं पौर्णमासे प्रायच्छत् । (उपांशु, आज्यस्य ।) आज्यहविर् उपांशुयाजः पौर्णमास्यां एव, वैष्णवोऽग्नीषोमीयः प्राजापत्यो वा ।

तां ७.८.१ — तासां वायुः पृष्ठे व्यवर्तत । १.४.३ तं.

पा १.४.१०१ — तिङस्त्रीणि त्रीणि प्रथममध्यमोत्तमाः । ३.४.१३ तं.

पा ३.४.७८ — तिबादयः–तिप् तस् झि, सिप् थस् थ, मिप् वस् मस् । त आतां झ, थास् आथां ध्वं, इट् वहि महिङ् । ३.४.१३ तं.

तैब्रा ३.२.१०.१ — तिर्यञ्चं स्फ्यं धारयेद्, यद् अन्वञ्चं धारयेद्, वज्रो वै स्फ्यो, वज्रेण अध्वर्युं क्षिण्वीत । ३.८.२३

आप ७.१४.६ — तिष्ठन्तं पशुं प्रयजन्ति । ५.१.२३; १०.४.१०; १२.१.२; १२.२.१५ प.शङ्काः प्रयाजास्तिष्ठति पशौ क्रियमाणाः सन्तः ।

तैसं २.५.११ — तिष्ठन् अन्वाह । (आसीनो यजति)। ३.६.२२ तं.

आप ४.१९.१० — तिष्ठन् याज्यां अन्वाह, आसीनः पुरोनुवाक्यां अन्वाह । १०.४.४१
तिष्ठन् पुरोनुवाक्यां अन्वाह, आसिनो याज्या । उभे तिष्ठन् आसीनो वा ।

तैसं २.३.९ — तिस्र आहुतीर् जुहोति । (इति संक्षेपः) ३.६.७

तैसं ६.२.५ — तिस्र एव साह्नस्य उपसदो द्वादशाहीनस्य । ३.३.१५,१६; ३.४.१६

जैब्रा २.१२७ — तिसृषु माध्यन्दिनः पवमानः । १०.५.१० (एकत्रिके तां १६.१६)

तां २०.१२.२ — तिस्रः संस्तुतानां विराजं अतिरिच्यन्ते । २.४.८

तैब्रा १.५.९.४ — तिस्रः सामिधेनीर् अन्वाह । १०.५.१

तैसं ५.६.७ — तिस्रो दीक्षाः । ३.७.११; ६.५.२८

आप १.१३.५ — तिस्रो दोहयित्वा 'बहु दुग्धीन्द्राय देवेभ्यो हव्यं आप्यायतां पुनः । वत्सेभ्यो मनुष्येभ्यः पुनर् दोहाय कल्पतां' इति त्रिर् वाचं विसृज्य तूष्णीं उत्तरा दोहयित्वा ।

तिस्रोऽनुष्टुभश् चतस्रो गायत्रीः कुर्वन्ति । तैसं ५.४.१२ शत १३.३.३.१

तिस्रो वा दीक्षास्तिस्र उपसदः सप्तमीं प्रसुतः । ६.५.२८ न्यामा. सप्तम्यां रात्रौ सोमः ।

तैसं ६.१.१ — तीर्थ एव हि सजातानां भवति । ३.४.१४ तं.

तीर्थं वै प्रातःसवनं, यत् प्रातःसवने पशव आलभ्यन्ते, तीर्थे एव पुनान् आलभते सयोनित्वाय अथो वपानां अभिघृतत्वाय । ३.१.३५

तैसं ६.१.१	तीर्थे स्नाति तीर्थं एव हि सजातानां भवति । ३.४.१४
तैसं १.४.४३	तुथो वो विश्ववेदा वि भजतु । (दक्षिणाः) १०.३.५२
पा ३.३.१०	तुमुन्ण्वुलौ क्रियायां क्रियार्थायाम् । ३.१.२४ तं.
ऋ १.१६४.४५	तुरीयं वाचो मनुष्या वदन्ति । १.३.२४ तं.
ऋ ८.१७.८	तुविग्रीवो वपोदरः सुबाहुरन्धसो मदे । इन्द्रो वृत्राणि जिघ्नते । ९.१.६,९
तैसं ५.२.४	तुषपक्वा भवन्ति (इष्टकाः) । ७.१.७
शत ७.२.१.८	तूपरमृगयोः प्रत्येकं षड्विंशतित्वाद् अश्वस्य च चतुस्त्रिंशत्वाद् षडशीति वङ्क्रयः । ९.४.१८-२१ न्यामा.
तैब्रा १.१.६.९	तूष्णीं होतव्यम् । ५.३.२१ तं. तूष्णीं एव होतव्यम् ।
तां ११.३.८	तृच उत्तमः पर्यासः । ५.३.७,१० (पर्यासः = अन्तः)
पा. ६.१.३७ वा पा ५.४.७४	तृचः । त्रि + ऋचः । ऋचि, त्रेः उत्तरपदादिलोपः त् र् इ = त् ऋच् = तृच् + असमासान्तः ।
	तृचात्मकेषु सूक्तेषु या प्रथमा योनिभूता छन्दोग्रन्थस्य 'योनिग्रन्थः' इति अध्यापकसमाख्या । इतरस्य तु तृचसंवरूपस्य उपरितनयोर् ऋचोर् नामधेयेन 'उत्तरा' इति समाख्या । ९.२.२३-२४ न्यामा.
पा २.२.१५,८	तृजकाभ्यां कर्तरि षष्ठी न समस्यते । १.३.२४ तं.
आप ७.१९.३	तृणमुष्टिना पर्णमुष्टिना वापिधाय आवपाहोमाद् उदासिष्यते । ३.६.२४ मुष्टिना शमिता वपोद्धरणं अपिधाय आस्ते आवपाहोमात् ।
तैसं ३.२.५ तां १.६.१	तृतीयसवनत्वात् 'जगतीछन्दसः' इति प्राप्ते 'अनुष्टुप्छन्दसः' इति षोडशिनि भक्षमन्त्रं नमति ।
	तृतीयसवनस्य जगतीछन्दसः । ३.२.३९
शत ५.१.२.१,३	तृतीयसवने आग्रयणाद् गृह्णाति, षोडशिनम् । १०.५.४४
मैसं ४.६.७	तृतीयसवने गृह्णन्स्तत् सर्वेषु सवनेषु गृह्णाति, न पूर्वे सवने आर्तिं नीते । १०.५.४४
तैसं ३.२.२	तृतीयसवने अंशुर् एको अभिषूयते । ३.३.३१ उपांशु हुत्वा, उपांशुपात्रे अंशुमद् अपास्य तं तृतीयसवने अपिसृज्य अभिषुणुयात् ।
पा २.३.२	तृतीयास्थाने द्वितीया । २.१.१२ 'सक्तुभिर् जुहोति' स्थाने 'सक्तून् जुहोति' ।
पा १.४.४२	तृतीया, साधकतमे हि सा भवति । ६.४.३६ (साधकतमं हि करणम्, करणे तृतीया । पा. २.३.१८)
तैसं २.५.४	तृप्त एव एनं इन्द्रः प्रजया पशुभिस्तर्पयति । ८.१.३४;९.१.८
तैसं ६.२.५	तेजः संस्तवो ब्राह्मणस्य । ६.६.१४ तेजो वै ब्राह्मणः ।
मनुस्मृ ३.९३	तेजोमूर्तिः पथर्जुना । ३.१.१३ तं. एवं यः सर्वभूतानि, ब्राह्मणो नित्यमर्चति । स गच्छति परमं स्थानं, तेजोमूर्तिः पथर्जुना ॥ (ऋजुना पथा)
ऐ ८.२०	तेजो वै घृतम् । १.४.२४ तेजो वा आज्यं । तेजो वै (वा एतद् पशूनां यद्) घृतम् ।
मैसं ४.७.६	तेजो वै माध्यन्दिनं सवनं, तेजसा एव वज्रं निर्मिमीते । १०.४.५५ ओजो
पा ५.१.३७	तेन क्रीतम् । २.२.१० तं. तेन क्रीते अर्थे ठञ् यत् आदि प्रत्ययः ।

पा २.२.२८ — तेन तुल्ययोगे सहशब्दः । ४.२.१० तेन सह इति तुल्ययोगे ।

तां ६.७.१४ — तेन पुनर् यजेत । ६.५.५२ अदक्षिणः स यज्ञक्रतुः संस्थानः ।

पा ४.३.१०१ — तेन प्रोक्तम् । १.२.२७-३२ न्यामा. तेन प्रोक्तं इत्यर्थे अण् माथुरी वृत्तिः छः । पाणिनीयम् ।

शत २.५.३.२२ — तेन हि अन्नं क्रियते । १.२.२९ शूर्पेण

शत १.२.३.५ — तेनान्वाहार्येण आनमन्ति (ऋत्विजं)। ३.४.१७ एतां दर्शपूर्णमासयोर् दक्षिणां अकल्पयन् यद् अन्वाहार्यम् ।

मैसं ४.८.५ — तेनावभृथं यन्ति । ४.२.२१ यद् यत् सोमलिप्तं द्रव्यं – ऋजीषः अभिषवण-फलकं आदि तेन ।

तैसं ७.४.८ — तेनैकाष्टकां न छम्बट् कुर्वन्ति । ६.५.३५ तेन एकाष्टकां

मैसं १.५.६ — तेनैनं पुनर्नवं करोति तत् न सूर्क्ष्यम् । ३.६.१३ तेन एनं

तैसं ४.५.११ — तेभ्यो दश प्राचीः (समाना गीतिः इति लाघवात् त्रिषु पादेषु न गीयते यथा तेभ्यो दश प्राचीर् वर्षमिषवस् 'तेभ्यो दश प्राचीर्' दश दक्षिणा दश प्र-प्रतीचीर् दशोदीचीर् दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते, यं द्विष्मो, यश्च नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि । ९.२.१८ तं.

आश्व ९.१.४
तां ४.१.९
जैब्रा २.३७५ — तेषां ये प्रथमं यजेरन् तेषां गौर् अतिरात्रः, ये द्वितीयं तेषां आयुः । (अभ्यासे) ११.१.२१ ज्योतिष्टोमं अग्निष्टोमं रथन्तरसामानं गामुक्थ्यं, बृहत्सामानं आयुषमुक्थ्यम् ।

तैसं ७.४.८ — तेषामेकाष्टकायां क्रयः संपद्यते तेन एकाष्टकां न छम्बट् कुर्वन्ति । ६.५.३२,३५

तां २१.१४.१० — (तेषां च सुत्यासु प्रतिप्रसवः) त्रींस्त्रीन् उक्षणः एकैकस्मिन् अहनि आलभन्ते, पञ्चोत्तमे । ११.२.५४ अन्वहं

पाम १.१.१.२४ — तेऽसुराः हेलयो हेलय इति कुर्वन्तः पराबभूवुः । १.३.२४ तं.

आप १९.१.१ — तोक्मशब्देन अङ्कुरिता यवा उच्यन्ते । तदङ्कुररूपं बालतृणं शष्पं इति उच्यते । ८.२.४

शत १.६.३.१९ — तौ न सौम्ये अध्वरे न पशौ करोति । (आज्यभागौ) १०.१.१६; १०.८.५; १२.१.८

शत १.६.३.१९ — तौ ह ऊचतुः किं आवयोस्ततः स्यात् इति । यस्यै कस्यै च देवतायै हविर् निर्वापान् तद् वां पुरस्तात् आज्यस्य यजान् इति । तस्माद् यस्यै कस्यै च देवतायै हविर् निर्वपन्ति तत्पुरस्तात् आज्यभागौ अग्नीषोमाभ्यां यजन्ति । तन्न सौम्ये अध्वरे, न पशौ, यस्यै कस्यै च देवतायै हविर् निर्वपान् इति हि अब्रुवन् । १०.१.१६

पा ६.४.१४१ — त्मना । १.१.३०-३५ न्यामा. मन्त्रेषु आङि आदेर् आत्मनो लोपः ।

महाभरते १.१०७.३८ — त्यजेदेकं कुलस्यार्थे । १.२.७ तं.

तैसं १.५.१० — त्रयस्त्रिंशत् तन्तवो ये वितत्निरे, य इमं यज्ञं स्वधया ददन्ते । तेषां छिन्नं प्रत्येतद् दधामि, स्वाहा घर्मो देवाँ अप्येतु ॥ ६.४.१६ न्यामा.

तैसं ६.२.१ — त्रयस्त्रिकपालास्त्रिवृतः स्तोमेन संमिताः । नवप्रकृतिर् अग्निष्टोमः । १०.६.२३ त्रिवृदग्निष्टोमः

तैसं ७.२.१	त्रयस्त्रिंशेन प्रतिष्ठाकामं याजयेत । ५.१.१३; ५.३.७; १०.४.२०; १०.५.१५
तां २३.१.५	त्रयोदशरात्रं ऋद्धिकामा उपेयुः । ८.२.२७ उपेयुचोदना सत्रलिङ्गम् ।
शत ११.१.६.२५-२८	त्रयोदशाहुतयोऽमावास्यायां हूयन्ते । २.२.८;४.१.१०; ४.४.३८;१०.४.४६, ५८;११.१.१७, ३१,३४ पंचप्रयाजा द्वौ आज्यभागौ स्विष्टकृत् त्रयोऽनुयाजाः । प्रधानाहुतिद्वयम् (पत्नी संयाजा, इडा च)
शांब्रा. ३.८	त्रयोऽनुयाजाः सन्ति । १०.४.७ अथ त्रीन् अनुयाजान् यजति ।
शत ११.५.८.३	त्रयो वेदा असृज्यन्त – अग्नेर् ऋग्वेदः, वायोर् यजुर्वेदः, आदित्यात् सामवेदः । ३.३.२ तं.
तैसं २.५.४	त्रयो ह वै गतश्रियः = (प्राप्तश्रियः) ब्राह्मणः शुश्रुवान्, ग्रामणी, राजन्यः । ९.४.२९-३० न्यामा. और्वो गोतमो भारद्वाजः– इति कल्पकाराः
ऐब्रा ३.१७	त्रिछन्दा आवापो माध्यन्दिनः पवमानः पञ्चसामा । ९.२.२५/२;१०.५ ७-९ न्यामा. गायत्रछन्दस्कं साम ६७२-७४ । बृहतीछन्दस्कं साम ६७५-७१ त्रिष्टुप्छन्दस्कं साम ६७७-७९.
तैसं ७.१.३	त्रिणवेन ओजस्कामं याजयेत् । ५.३.७; १०.४.२०; १०.५.१५ तेजस्कामं । ५.१ १२ त्रिवृद् बहिष्पवमाने त्रयस्तृचाः तत्र षट्तृचा आगमयितव्या । ५.३.७-१२ न्यामा.
आप २.९.२	त्रिधातु वा पंचधातु वा वेदिं स्तृणाति । ३.८.३२ बर्हिषा वेदिं स्तृणाति त्रिधातु वा पंचधातु वा ।
तैसं २.५.१०	त्रिंशतं च अनुब्रूयात् । अन्नकामस्य (सामिधेनीर् अनुब्रूयात् ।) १०.५.२७ (एकविंशतिं)
शत ११.१.२.१३	त्रिंशतं वर्षाणि दर्शपूर्णमासाभ्यां यजेत यदि दाक्षायणयाजी स्यात् । अथो अपि पञ्चदशैव वर्षाणि यजेत अत्र ह्येव संपद् संपद्यते । द्वे हि पौर्णमास्यौ यजेत द्वे अमावास्ये, अत्र ह्येव खलु सा संपद् भवति । २.३.९
काठकसं ३९.२	त्रिंशदाहुतयो हूयेरन् वाजिनो यजन्ति, आहुतीनां संपत्त्यै त्रिंशत्त्वाय । ७.१.१९
तैब्रा १.६.३.१०	त्रिंशत्पूरणं च केषांचित् (तैत्तिरीयाणां–नवप्रयाजा, नवानुयाजा, अष्टौ हवींषि, द्वौ आघारौ, द्वौ आज्यभागौ त्रिंशत् संपद्यन्ते । ७.१.१९
तैसं ६.२.७	त्रिःपरिधीन् संमार्ष्टि ११.१.३७ परिधीन् संमार्ष्टि त्रिः त्रिः संमार्ष्टि ।
तैसं २.५.७	त्रिः प्रथमां अन्वाह, त्रिर् उत्तमाम् ताः पञ्चदश संपद्यन्ते । ९.१.३३; १०.५.२७, ३० एकादशसामिधेन्यः समाम्नाताः (तैब्रा ३.५.२) तत्र प्रथमा-प्र वो वाजा अभिद्यवः ... त्रिः ३+९+३ त्रिः उत्तमा-आजुहोत दुवस्यत...
तैब्रा ३.२.९.५	त्रिः प्रोक्षति वेदिम् । तस्य मन्त्रः-वेदिरसि बर्हिषे त्वा इति सकृद् उच्चारितेन मन्त्रेण त्रिः प्रोक्षति । ११.४.४६
आप १०.६.१९	त्रिरभ्यङ्क्ते । ५.२.५
आप ११.१.१	त्रिरात्रं संहता वसन्ति । ८.२.४ तिस्रः संसृष्टा वसन्ति । तैब्रा १.८.५.४
तां २१.५.२	त्रिरात्रेण यजेत । १०.५.१

आप १.१९.७	त्रिराह्वयति (हविष्कृद् एहीति +)। ३.२.६
तैब्रा ३.२.५.८	त्रिराह्वयति त्रिः सत्या हि देवाः। ३.२.५ न्यामा. त्रिर् ह्वयति।
तैसं ७.३.२	त्रिवृच्छन्दश्च द्वादशाहे दिवसे (द्वादशाहे) न द्वादशरात्रे। ६.७.३९
मनुस्मृ २.४३	त्रिवृता ग्रन्थिना केचित्, त्रिभिः पञ्चभिरेव वा। मुञ्जालाभे तु कर्तव्याः कुशाश्मन्तकबल्वजैः॥ १.३.९ सं.
आप १२.१८ १२	त्रिवृता यूपं परिवीय सवनीयं पशुं उपाकरोति। ३.६.२१; ११.३.४,७
तैब्रा १.५.११	त्रिवृत् पञ्चदश सप्तदशैकविंशानि अस्य ज्योतींषि। २.२.२२ त्रिवृदादीनि...
तां २०.२.३	' त्रिवृत्, पञ्चदशः, सप्तदशः, एकविंशः, त्रिणवः, त्रयस्त्रिंशः ' इति एतैः स्तोमयुक्तानि षडहानि षडहः पृष्ठ्यः। १०.६.२७-२८ न्यामा.
तैसं ७.४.१२	त्रिवृत्स्तोमः। १०.६.१५
तां १७.५ भाष्ये	त्रिवृद् अग्निष्टुत्। २.२.२७ त्रिवृदग्निष्टुतो ब्रह्महत्यानिर्हरणार्थम्।
तां १७.६.१,२ तां १७.७.१	त्रिवृदग्निष्टुदग्निष्टोमस्तस्य वायव्यासु एकविंशं अग्निष्टोमसाम कृत्वा ब्रह्मवर्चसकामो यजेत इति। एतस्यैव रेवतीषु वारवन्तीयं अग्निष्टोमसाम कृत्वा पशुकामो ह्येतेन यजेत। २.२.२७
तां २३.८.१	त्रिवृदग्निष्टुदग्निष्टोमस्त्रिरात्रो दशरात्र उदयनीयोऽतिरात्रः। पञ्चदशरात्रः भूतिकामं इच्छन्तः उपेयुः। कुण्डपायिनां अयनं उपेयुः। उपेयिचोदनाद् उभे रात्रे। तैसं ७.३.७ य एतद् उपयन्ति। तां २५.४.३
तैसं ७.१.१०	त्रिवृदग्निष्टोमः। १०.६.१५,१७,२२,२३
तैब्रा १.५.११.१	त्रिवृदादीनि अस्य ज्योतींषि। २.२.२२
तां ६.५.१-१२ साम ६५१-५९	त्रिवृद् बहिष्पवमानं, पञ्चदशानि आज्यानि सप्तदश पृष्ठानि।
भर ७.८.१६	त्रिवृद् भवति, दर्भमयी भवति, प्रपिष्टानां कर्तव्या (रशना)। ३.६.२१
वाराहगृ ४.२४	त्रिशिखाः केचित्। १.३.१५ दक्षिणतः कपर्दो वसिष्ठानां उभयतोऽत्रिभार्गवकश्यपानाम्।
तैब्रा १.१.५.१	त्रीणि हवींषि निर्वपति ३.१.२२ न्यामा.
जैब्रा १.३११	त्रीणि ह वै यज्ञस्य उदरानि-गायत्री, बृहती, अनुष्टुप्, अत्र ह्येव आवपन्ति अत एव उद्वपन्ति। ५.३.१४; १०.४.२१
वाराह ३.२.२.३९	त्रीण्यनीकानि अग्राणि – ऐन्द्रवायवाग्रं, शुक्राग्रं, आग्रयणाग्रम्। १०.५.८३-८७ न्यामा.
तैसं ५.५.१	त्रीण्येतानि हवींषि भवन्ति, त्रय इमे लोकाः, एषां लोकानां आरोहाय। ४.४.१२
तैब्रा ३.७.४.९	त्रीन् परिधीन्, तिस्रः समिधः इति मन्त्रम्। ९.१.११
तैसं २.४.१	त्रीन् ललामान्। ४.१.१२,१६
आप २.१६.६	त्रीन् वृणीते। ६.१.४३ 'यथा आङ्गिरसबार्हस्पत्यभारद्वाजगोत्रोऽहं' य पूर्वं त्रीन् गोत्रर्षीन् उच्चारयति।
तैसं २.५.५	त्रेधा तण्डुलान् विभजेत्। ६.५.३,११,१९; ९.४.४१
मैसं १.१०.७	त्रेधा संनद्ध इध्मः। ७.१.१७
तैब्रा १.६.३.१	त्रेधा संनद्धं बर्हिर् भवति। ७.१.१७
सत्या ४.२.२४	त्रैधातवीया दीक्षणीया भवति (अश्वमेधे)। ९ १.३/२

शांब्रा १.१ — त्रैधातव्यायां सप्तदश सामिधेनीर् अनुब्रूयात् । १०.८.१७ सप्तदश सामिधेनिकाः इष्टिपशुबन्धाः ।

तां १२.१०.३ — त्रैशोकं नाम साम द्वादशाहे चतुर्थे अहनि अतिजगत्यां उत्पन्नं गायेत। ९.२.२१

त्रैशोकं साम ९३०, ऋ ८.९७.१० — विश्वाः पृतना अभिभूतरं नरः सजूस्ततक्षुरिन्द्रं जजनुश्च राजसे । क्रत्वे वरे स्थेमन्या मुरीमुतोग्रं, ओजिष्ठं तरसं तरस्विनम् ॥

साम ९३१, ऋ ८.९७.१२ — नेमिं नमन्ति चक्षसा मेषं विप्रा अभिस्वरे । सुदीतयो वो अद्रुहोऽपि कर्णे तरस्विनः समृक्वभिः ॥

साम ९३२, ऋ ८.९७.११ — समुरेभासो अस्वरन्निन्द्रं सोमस्य पीतये । स्वःपतिर् यदी वृधे धृतव्रतो ह्योजसा समूतिभिः ॥

पाम १.२.३१ — त्रैस्वर्यम् । २.१.३२ उदात्तानुदात्तस्वरिताः ।

पाम १.२.३१ वा — त्रैस्वर्येण अधीयन्ते केचित् । ९.१.३०/३ कैश्चिद् उदात्तगुणैः कैश्चिद् अनुदात्तगुणैः कैश्चित स्वरितगुणैः अधीयन्ते ।

आप ७.२२.६ — त्र्यङ्गैः स्विष्टकृतं यजति । अनिज्याशेषैस्त्र्यङ्गैः स्विष्टकृतं यजेत । १०.७.१०,११ दोष्णः पूर्वार्धात् अग्नये स्विष्टकृतेऽवद्यति, गुदस्य मध्यतः, श्रोण्या-उद्घनतः । मैसं ३.१०.३

तैसं ७.२.७ — त्र्यनीकानि अग्राणि बहूनि सन्ति । १०.५.८३-८५ न्यामा. ऐन्द्रवायवाग्राः मैत्रावरुणाग्राः, आश्विनाग्राः, शुक्राग्राः, मन्थ्यग्राः, आग्रयणाग्राः, उक्थ्याग्राः।

भर ८.९.७ — त्र्यम्बकेषु पुरोडाशाः करम्भपात्राणि तण्डुलाः । ८.४.२५ ऐष्टिके शूर्पे उपस्तीर्य करम्भपात्राणि ओप्य अभिघार्य शीर्षन्नधि निधाय पुरस्तात् प्रत्यङ् तिष्ठन् दक्षिणेऽग्नौ यजमानः सहपत्न्या करम्भपात्राणि जुहोति ।

मनुस्मृ ११.२११ — त्र्यहं नाश्नाति । ३.८.९

आप १.५.७.८ — त्वक्प्रहितत्वशयानत्वादयो परिधेः धर्माः । १२.२.२७,२९ आर्द्रः शुष्कः वा सत्वक्कः, स्थविष्ठो मध्यमोऽणीयान् द्राघीयान् दक्षिणार्ध्यो अणिष्ठः ह्रसिष्ठ उत्तरार्ध्यः । शयाः परिधयः । सत्या ७.४.३

भर १.१६.६ — त्वग्बिलया मूलदण्ड्या दर्व्या जुहोति । ८.४.६ त्वग्बिला मूलदण्डा दर्वी ।

पा ५.१.११९ — त्वतलौ । ३.४.१३ तं. तस्य भावस्त्वतलौ-त्व-त्वं-क्लीबं, तल् तास्त्रियाम् ।

ऋ १.१६९.४ — त्वं तू न इन्द्र तं रयिं दाः। १२.४९ तं. (+ ओजिष्ठया दक्षिणयेव रातिम्। स्तुतश्च यास्ते चकनन्त वायोः, स्तनं न मध्वः पीपयन्त वाजैः ॥)

तैसं १.१.१४;८.११.१ — त्वं अग्ने व्रतपा असि देव आ मर्त्येषु आ । त्वं यज्ञेष्वीड्यः ॥ ११.४.५०

गर्गसंहिता-द्वारका-खण्ड १२.१.८ — त्वमेव माता पिता त्वमेव त्वमेव बन्धुश्च सखा त्वमेव। त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव, त्वमेव सर्वं मम देव देव ॥ १.२.३९

तैब्रा ३.५.१०.१ — त्वं सूक्तवाग् असि । ३.२.११-१४ न्यामा.

तैसं ४.३.१३ — त्वं सोमासि सत्पतिस्त्वं राजोत वृत्रहा । त्वं भद्रोऽसि क्रतुः ॥ २.२.३-८ न्यामा.

तैब्रा ३.६.१०.१, ऋ ६.१.१ — त्वं ह्यग्ने प्रथमो मनोता । अस्या धियो अभवो दस्म होता । त्वं सीं वृषन्नकृणोर् दुष्टरीतु । सहो विश्वस्मै सहसे सहध्यै ॥ १०.४.४२

साम ८०९ ऋ ६.४६.१	त्वामिद्धि हवामहे सातौ वाजस्य कारवः। त्वां वृत्रेष्विन्द्र सत्पतिं नरस्त्वां काष्ठास्वर्वतः॥
साम ८१० ऋ ६.४६.२	स त्वं नश्चित्र वज्रहस्त धृष्णुया महस्तवानो अद्रिवः। गामश्वं रथ्यमिन्द्र सं किर सत्रा वाजं न जिग्युषे॥ पूर्वा बृहती, उत्तरा पङ्क्तिः, तयोः प्रगाथः-काकुभः प्रगाथः। ९.२.२५/१
तैसं ६.६.६	त्वाष्ट्रं पात्नीवतं विधाय इदं उच्यते-यत् पर्यग्निकृतं पात्नीवतं उत्सृजन्ति। २.३.१९ (पुनरायनाय-आश्व ६.१४.११)
काठकसं ३४.२	त्वाष्ट्रं पात्नीवतं आलभेत। २.३.१९ तं. (गार्हपत्ये त्वाष्ट्रेण पशुना चरन्ति। त्वाष्ट्रं बहुरूपं आलभेत।)
तैसं २.५.१	त्वाष्ट्रवधनिमित्तेन्द्रगतब्रह्महत्यां तुरीयविभागप्रतिग्रहप्रस्तावनागतरजस्वलानां व्रतानां, भूमिशयनं, अस्नानं, अमांसभक्षणं, अनभ्यञ्जनाञ्जनं, अविलेखनं, अकर्तनं, अदन्तधावनं, अनखच्छेदनं, अरज्जुसंसर्जनादीनां त्रिरात्रविषयाणां प्रकरणातिरिक्तस्त्रीधर्मावधारणम्। १.३.९ तं.
मैसं ३.८.२	त्सरा वा एषा यज्ञस्य, तस्माद् यत् किंचित् प्राचीनं अग्नीषोमीयात् तेन उपांशु चरन्ति। ९.१.२० (त्सरा नाम छद्मगतिः – शबरस्वामी)
तैआ २.११	दक्षिणत उपनीय उपविश्य हस्तौ अवनिज्य त्रिः आचम्य द्विः परिमृज्य दर्भाणां महद् उपस्तीर्य उपस्थं कृत्वा प्राङ्मुख उपविश्य स्वाध्यायं अधीयीत। १.३.७ तं.
मैसं १.४.६	दक्षिणतः संपरिहर्तव्याः। ९.१.९ यद् अन्वाहार्यं आहरति तां एव तेन प्रीणाति, दक्षिणतः सद्भ्य परिहर्तवा आह, दक्षिणावता एव यज्ञेन यजता। आहुतिभिरेव देवान् हुतादः प्रीणाति, ते अस्मै प्रीताः इषं ऊर्जं नियच्छन्ति॥
शत ३.८.३.१०	दक्षिणतो निधाय प्रतिप्रस्थाता अवद्यति (स हि अवदानं करोति +) १०.७.२३
आप १.१५.५	दक्षिणतो ब्रह्मयजमानौ आसाते कर्मणः क्रियमाणस्य। १.४.२३
तैब्रा १.६.५.१	दक्षिणवैहारिकस्य मारुत्याख्यस्य (विध्यतिदेशो भवति)। ७.१.२१
आप ३.४.१.४	दक्षिणसद्भ्य उपहर्तव्या इति संप्रेष्यति। ये ब्राह्मणा उत्तरतः तान् यजमान आह 'दक्षिणं एत' इति तेभ्यो अन्वाहार्यं ददाति। 'ब्राह्मणाः अयं वः ओदनः, प्रतिगृह्णीत, उत्तरतः परीत।' इति सं प्रेष्यति। १०.३.३५ न्यामा.
तैसं १.३.२.	दक्षिणस्य हविर्धानस्य अधस्तात् चत्वार उपरवाः प्रादेशमुखाः प्रादेशान्तरालाः। तत्र हस्तौ प्रवेश्य।
आप ११.११.१-६	अध्वर्युर् यजमानं आह 'किमत्र' इति, स आह 'भद्रं' इति, 'तन्नौ सह' इति अध्वर्युः॥ ३.८.२९
तैब्रा १.१.१०.५	दक्षिणाग्नौ अन्वाहार्यश्रपणादि करोति। ११.३.२
मैसं ४.८.३	दक्षिणा च ऋत्विग्भ्यो दीयते। १२.४.४७
आपध २४.२.१५	दक्षिणाचारेण कर्तव्यम्। (यज्ञोपवीतिना कर्तव्यं +)। १.३.५ यज्ञोपवीति प्रदक्षिणं दैवानि कर्माणि करोति।
आप ३.१.७	दक्षिणार्धात् मध्यात् च अवद्यति। १०.२.३०
तां १८.३.२ तैसं ६.१.४	दक्षिणाः सोमस्य। ३.७.११

आप ८.१०.१० दक्षिणे अग्नौ पत्न्याः व्रतस्य श्रपणं आम्नातं, यदा आमयदोषात् मांसं व्रतकार्ये उपादीयेत तदा तत् न दक्षिणाग्नौ श्रपयितव्यं इति तस्य दक्षिणाग्नौ व्रतश्रपणवाक्यस्य अयं शेषः–'अन्यत्र मांसात्'। १२.२.७

तां २५.१३.२ दक्षिणेन तीरेण सरस्वत्याः, आग्नेयेन अष्टाकपालेन। २.३.२५ तं. स य आग्नेयेन अष्टाकपालेन दक्षिणेन तीरेण दृशद्वत्याः शम्या परासीयात्।

शत १२.५.२.७ दक्षिणे पाणौ जुहूं आसादयति। ११.३.४६ जुहूं घृतपूर्णां + दक्षिणे पाणौ।

मैसं २.६.१३ दण्डउपानहौ शुक्रातिः, सा हि दक्षिणा। १०.२.२२

तैसं ६.१.४ दण्डी प्रैषान् अन्वाह। ३.१.१२; ४.२.१८ मुशली अन्वाह। ४.२.१८ मैत्रावरुणाय दण्डं प्रयच्छति (तैसं ६.१.४) ४.२.१७ जैसू–अर्थकर्म वा कर्तृसंयोगात् इति सूत्रात् मैत्रावरुणो दण्डी, स एव च मुशली-मुशलशब्दश्च दण्डे प्रसिद्धः।

तैसं ६.१.४ दण्डेन दीक्षयति। ५.३.२९,३० दीक्षितदण्डं प्रयच्छति, औदुम्बरो (दण्डो) भवति, मुखेन सम्मितो भवति।

तैसं ३.५.१ दतो धावते। ३.८.३;४.३.१

ऋ १०.८५.३३ दत्वाय–सुमंगलीरियं वधूर्, इमां समेत पश्यत। सौभाग्यमस्यै दत्वायाथास्तं वि परेतन। १.३.२४ तं.

पा ७.१.४७ दत्वाय। १.३.२४ तं. क्त्वो यक् छन्दसि।

तैसं २.५.५ दधनि चरुं, शृते चरुम्। ६.५.४,२१; ९.४.४२

पाम १.१.७.३ वा दधि ब्राह्मणेभ्यो दीयतां तक्रं कौण्डिण्याय। ३.३.१४ तं.

काठकसं ११.२ दधि मधु पयो घृतं धानास्तण्डुला उदकं तत्संसृष्टं प्राजापत्यम्। १.४.३; ८.१.४०; ९.४.३२; १०.२.७० दधिमधुघृतधानास्तण्डुलास्तत्संसृष्टं प्राजापत्यं पञ्चैतानि संसृष्टानि, द्वे इतरे (पय उदकम्)

तैसं २.५.३ दध्नः पूर्वं अवदेयम्। ५.४.२,३ पूर्वस्य

मैसं ४.७.७ दध्ना जुहोति। २.२.१३,१६,२३,२४; ४.३.५,६; ७.३.४

तैसं ५.४.५ दध्ना मधुमिश्रेण अग्निं प्रोक्षति। ९.१.२६ दध्ना मधुमंश्लिष्टेन व्यवोक्षति।

तैब्रा २.१.५.६ दध्नेन्द्रियकामस्य जुहुयात् (अग्निहोत्रं)। २.२.२५,२६; २.३.११; ४.३.५

पा ६.१.७७ दध्यत्र (दधि + अत्र – दध् इय अत्र) १.१.१०,१६ इको यण् अचि।

तैसं १.६.२ दब्धिरसि अदब्धो भूयासम्। ३.३.१२

माश्रौ १.४.२.४ दब्धिर् नामाऽसि। ३.३.१२

पा ६.४.१२० दम्भेर् एत्वम्। १.३.२४ तं. अत एकहल्मध्ये अनादेशात् 'ए' लिटि। देभुः देभतु

पा ६.४.१२० वा दम्भेर् एत्वं वक्तव्यम्। १.३.२४ तं.

ऐब्रा ३५.६ दर्भतरुणकेन उपघातं जुहोति। २.१.१ तं.

तैब्रा २.७.९.५ दर्भपिञ्जलैर् अवज्वलयति। १०.१.५७

मैसं १.११.८ शत ३.१.४.१ दर्भमयं परिदधाति। ६.८.२८ न्यामा.

मैसं १.११.८ दर्भमयं वासो भवति। पवित्रत्वाय। ६.८.२८

तैब्रा ३.८.२ दर्भमयी रशना भवति। ३.६.३१ न्यामा.

आप ७.११.२ दर्भमय्यौ रशने भवतः। द्विगुणा, द्वियामा, त्रिगुणा, त्रियामा।

भर १३.८.३.४	दर्भाभ्यां स्तोत्रं उपाकरोति। १०.४.१/३ उपावर्तध्वं इति + दर्भाभ्यां
काठकसं ३१.१४	दर्भाभ्यां स्तृणीत हरितैः – स्तृणीत बर्हिः परिधत्त वेदिं च मि मा हिंसीर् अमुया शयानां। दर्भैः स्तृणीत हरितैः सुवर्णैः निष्का एते यजमानस्य सन्तु। ९.३.३-८ न्यामा.
तैसं ३.५.१	दर्शपूर्णमासं आरभमाणः सरस्वत्यै चरुं निर्वपेत्, सरस्वते द्वादशकपालं, अमावास्या वै सरस्वती, पूर्णमासः सरस्वान्, एतौ यथापूर्वं कल्पयित्वा आरभते ऋद्ध्यै ऋध्नोति एव। ४.४.३४
ऊहः	दर्शपूर्णमासदेवतायाश्च 'उज्जितिं अनूज्जेषम्'। ९.१.४ 'अग्नेर् उज्जितिं अनूज्जेषं' इति मंत्राद् ऊहितम्। ४.४.३४
शत १.२.३.५ ११.१.३.७	दर्शपूर्णमासयोर् अन्वाहार्यं दक्षिणा। ३.८.१ एतां दर्शपूर्णसयोर् दक्षिणां अकल्पयन् यद् अन्वाहार्यं, अन्वाहार्यो नाम ऋत्विग्भ्यो देयः ओदनः।
तैसं १.१.१२; २.६.३	दर्शपूर्णमासयोर् आग्नेयस्य पूर्वं पाठः, उत्तरो ब्राह्मणपाठः। ५.१.१६
तैब्रा ३.७.५.१०	दर्शपूर्णमासयोर् बर्हिर् आज्ये धर्मवती। ७.३.१८ समङ्क्तां बर्हिर् हविषा घृतेन।
तैब्रा २.३.६.२	दर्शपूर्णमासयोर् यज्ञक्रतोः चत्वार ऋत्विजः – ब्रह्मा, अध्वर्युर्, होता, आग्नीध्रः। ४.२.२३; ११.२.१; ११.३.३३; १२.२.३१
मैसं २.३.१	दर्शपूर्णमासयोः पुरोडाशः व्रीहिमयः कर्तव्यः। ६.३.१
तैसं २.५.६	दर्शपूर्णमासाभ्यां इष्ट्वा सोमेन यजेत। २.४.४; ४.३.३७; ३.४.१९; ५.४.२६; ६.६.३०
शत ११.२.५.५	दर्शपूर्णमासाभ्यां यजेत। २.२.२; ७.१.२; ७.४.१०; ८.१.२,१०; ११.१.३,८,९
तैसं २.२.५	दर्शपूर्णमासाभ्यां स्वर्गकामो यजेत। सुवर्गाय हि लोकाय दर्शपूर्णमासौ इज्येते। १.३.४; ३.१.७; ४.४.३४; ६.१.१,४,६,२४; ६.२.३; ६.४.२२, ४३; ७.१.३; ८.१.२०,२१; ९.१.४.९,३४; १०.१.१६; १०.४.२३; १०.८.३५
तैसं ३.५.१	दर्शपूर्णमासावारप्स्यमाणः। १२.२.१९–२१ न्यामा.
तैसं ३.५.१	दर्शो वा एतयोः पूर्वः पूर्णमास उत्तरः, तयोर् अथ यत् पूर्णमासं पूर्वं आरभते तद् अयथापूर्वं प्रक्रियते। ४.४.३४
तां १८.९.४ भर १३.२.१०,१३	दश चमसाध्वर्यवो दशैकैकं चमसं अनुसर्पन्ति। ३.७.२७ होतुः, ब्रह्मणः, उद्गातुः, यजमानस्य, मैत्रावरुणस्य, ब्राह्मणाच्छंसिनः, पोतुः, नेष्टुः, अच्छावाकस्य, आग्नीध्रस्य च, चमसाः ते दश।
तां १८.९.४	दश दशैकैकं चमसं अनुसर्पेयुः। ३.५.५२ अनुसर्पन्ति।
शत ३.८.१.४	दश प्रयाजान् इष्ट्वा आह 'शासं आहर' इति असिं वै शासं आचक्षते। ९.४.२३
तैसं ६.१.१० मैसं ३.७.७	दशभिः क्रीणाति सोमम्। १२.४.५-७ न्यामा. कलया क्रीणाति, शफेन, गवा, अजया, हिरण्येन, धेन्वा, वृषभेण, अनडुहा, मिथुनाभ्यां, वाससा क्रीणाति दश संपद्यन्ते॥
ऐब्रा ५.२४	दशमं अहर् अविवाक्यं भवति। ८.३.२४ अविवाक्यं अहः

तैसं ६.४.४	दशमुष्टिना सोमेन यागः । २.२.२० तं..पंचकृत्वः यजुषा मिमीते, पंचकृत्व-स्तूष्णीम् ।
तैसं ६.४.४	दशमुष्टीरेव सोमो गृहीतव्यः । ३.३.२८,३०
तैसं ६.४.४	दशमुष्टीर् मिमीते । ३.३.२८,३०
तैब्रा २.२.६.२	दशमेऽहनि मानसाय प्रसर्पन्ति । १०.६.४० मनसा प्रस्तौति, मनसा उद्-गायति, मनसा प्रतिहरति, मन इव हि प्रजापतिः प्रजापतेर् आप्त्यै ।
तैब्रा २.२.६.१	दशमेऽहनि सार्पराज्ञीभिर् ऋग्भिः स्तुवन्ति । १०.६.४०
साम १३७६-८ ऋ १०.१८९.१-३	
तैसं ७.२.५	दशरात्रेण यजेत । १०.५.१
तां. २५.४.१	दशरात्रो महाव्रतं उदयनीयोऽतिरात्रः । ८.२.२९
चरणव्यूह	दशसामसहस्राणि, शतानि च चतुर्दश । सामानि सरहस्यानि, यानि गायन्ति सामगाः ॥ अशीतिशतं आग्नेयं, पवमानं चतुःशतम् । ऐन्द्रं स्यात् सप्तविंशानि, तानि गायन्ति सामगाः ॥
आप १२.७.८	दशापवित्रेण ग्रहं संमार्ष्टि (सर्वे ग्रहाः)। ३.१.१३,१६; ३.६.३० पवित्र-दशाभिः परिमृज्य ।
शांब्रा १४.२	दशैतान् ऊर्ध्वर्युः प्रातःसवने ग्रहान् गृह्णाति । २.२.१७; ३.६.१८,३०
तैसं २.५.५	दाक्षायणयज्ञेन यजेत प्रजाकामः । २.३.५ स्वर्गकामः ।
तैसं ६.१.१	दाक्षिणानि जुहोति । २.२.१
काठकसं३४.५	दिक्षु दुन्दुभयो नन्दन्ति । १०.४.९ दुन्दुभयो वदन्ति दिक्षु ।
तैसं ६.१.१	दिक्ष्वतीकाशान् करोति । १.२.१४ (वातायनानि)
तैब्रा २.१.२.१९	दिवा अग्निर् आदित्यं प्रविशति, रात्रौ आदित्यो अग्निम् । १.२.१ तं. अग्निं वाव आदित्यः सायं प्रविशति, उन्यतं वाव आदित्यं अग्निर् अनुसमारोहति ।
तैसं १.८.१९	दिशां अवेष्टयो भवन्ति-आग्नेयं अष्टाकपालं निर्वपति हिरण्यं दक्षिणा, ऐन्द्रं एकादशकपालं वृषभो दक्षिणा, वैश्वदेवं चरुं पिशङ्गी पष्ठौही दक्षिणा, मैत्रावरुणीं आमिक्षां वशा दक्षिणा, बार्हस्पत्यं चरुं शितिपृष्ठो दक्षिणा । ११.४.९-११ न्यामा.
तैसं ५.५.१;६.२.१; ६.१.३; ६.१.५;६.४.५	दीक्षणीया आतिथ्या प्रायणीयादयः अङ्गानि, सौत्ये अहनि सोमयागो मुख्यः । ४.४.३९
तां. १८.४.२	दीक्षणीयायां द्वादशमानहिरण्यं दक्षिणा, चतुर्विंशतिमानं प्रायणीयायाम् । ८.१.१६
तैसं ५.५.१;५.२.७	दीक्षणीयायाः परतो रुक्ममोचनादि आम्नातम् । ५.२.२,२३
तैसं ५.५.१; ५.१.१,१० ५.१.८; ५.२.१०	दीक्षणीयायाः पूर्वं सावित्रहोमाः, उखासंभरणं, इष्टकाः, पशुश्च इति एतद् आम्नातम् । ५.२.२३ दीक्षणीया पूर्वं स्यात्
तैसं ६.१.२	दीक्षणे हि ते वैकृताः मन्त्राः श्रूयन्ते- (आकूत्यै प्रयुजे अग्नये स्वाहा आदयः) षड्भिर् दीक्षयति
तैसं ६.१.१	दीक्षाकाले नवनीताभ्यञ्जनं च । १०.४.१० नवनीतेन अभ्यङ्क्ते ।

आप १०.४.४६	दीक्षासु यूपं छिनत्ति । ५.१.२७; ११.३.३,६ कारयेत् ।
तैसं ६.१.३	दीक्षा सोमस्य । ३.७.११ (दीक्षा सोमस्य राज्ञः पत्नी) कृष्णाजिनेन दीक्षयति, मेखलया दीक्षयति ।
काठकसं २३.१	दीक्षितम् अदीक्षिता दक्षिणापरिक्रीता ऋत्विजो याजयन्ति । १०.२.२६ तस्माद् दीक्षितम् अदीक्षिता याजयन्ति ।
मैसं ३.६.९	दीक्षितम् आवेदयन्ति । ३.१.२४ एभ्य एव एनं (दीक्षितं) लोकेभ्य आवेदयन्ति ।
आप १०.१४.३-७ मैसं ३.६.५	दीक्षितो न ददाति न जुहोति, न पचति । १०.८.१२ सूत्रं – दीक्षितस्य दानहोमपाकप्रतिषेधात् दीक्षितो न ददाति न पचति । १०.८.१२ तस्माद् दीक्षितो न ददाति न पचति ।
काठकसं २३.१	दीक्षितो नयनं दक्षिणं प्रथमम् आङ्क्ते, सव्यं हि मनुष्याः पूर्वम् आञ्जते विधृत्यै । १.३.९ तं.
द्र.काठकसं २३.६,२६.३	दीक्षितोऽपि अजुह्वन् प्रत्यवेयात् । ३.४.१३ तं.
मैसं ३.६.९	दीक्षितो भृतिं वन्वीत । ६.५.२८ न्यामा.
आप १८.५.२	दुन्दुभिघोषेण महेन्द्रस्य स्तोत्रम् उपाकरोति । १०.४.१
ऐब्रा २.१.४	दुर उषासा देवता । १०.१.३३ दुरो यजति, वृष्टिर् वै दुरः, उषासानक्ता यजति । अहोरात्रे वा उषासानक्ता ।
तैब्रा २.२.४.६	दुर्वर्णोऽस्य भ्रातृव्यो भवति । ३.४.२४
पा-परिभाषा ५१	दुष्टः शब्दः स्वरतो वर्णतो वा, मिथ्याप्रयुक्तो न तमर्थमाह। स वाग्वज्रो यजमानं हिनस्ति यथेन्द्रशत्रुः स्वरतोऽपराधात् ॥ १.३.२४ तं. (मन्त्रो हीनः)
पाम १.१.१	दुष्यति च अपशब्दैः । १.३.२४ तं. यस्तु प्रयुङ्क्ते कुशलो विशेषशब्दान् यथावद् व्यवहारकाले । सोऽनन्तमाप्नोति जयं परत्र, वाग्योगविद् दुष्यति च अपशब्दैः ॥
कात्या २२.८.२६ ऋ ६.२७.८	दूणाशेन यजेत । ८.१.१६ (पाठभेदेन) दूणाशेन बहुहिरण्येन – कात्या. दूणाशेयं दक्षिणा पार्थिवानाम्।
कात्या २२.३.३७-३९	दृतिं नवनीतम् आज्यम् । ३.८.३६ चतुर्भिर् अश्वरथैः सक्षीरदृतिभिर् आवहन्ति होत्रादीन् ततो नवनीतम् आज्यं दृतेर् यत् जातं भवति। (दृतिः = चर्ममयी भस्त्रा)
आप १.२१.३,६	दृशदुपलाभ्यां पिनष्टि । ३.१.११
पाम १.१.४ वा	दृष्टानुविधित्वात् छन्दसः । १.३.२४ तं.
मैसं ३.४.६ तां ५.७.८	देवक्षेत्रम् । ९.१.७,९
तां ६.९.२	देवग्रामः । ६.१.४; ७.१.५९; ९.१.७
तैसं २.४.११	देवताभ्यो वा एष आवृश्च्यते यो यक्ष्ये इति उक्त्वा न यजेत । स त्रैधातवीयेन यजेत । ६.२.१५ तं.
ऋ २.२६.३	देवता यष्टुः फलं ददाति–स इत् जनेन स विशा स जन्मना, स पुत्रैर् वाजं

तैसं २.५.४	भरते धना नृभिः। देवानां यः पितरमाविवासति, श्रद्धामना हविषा ब्रह्मणस्पतिम्॥ ९.२.८ तृप्त एव एनम् इन्द्रः प्रजया पशुभिस्तर्पयति। ९.१.९
ऐब्रा २.२.१३	देवतायै एतत्। ३.४.५० स्वाहाकृतिं हविर् 'इदं देवाय' इति यजति। इदं
तैसं १.१.४	देवानां इदं उ नः सह।
पाम १.१.३.९२	देवदत्त गाम् अभ्याज शुक्लां दण्डेन। १.३.३३ तं. ७.४.१० उपरिष्टात् लक्ष्मा याज्या
तैब्रा ३.५.९	देवं बर्हिः वसुवने वसुधेयस्य वेतु। देवा नराशंसो वसुवने वसुधेयस्य वेतु। देवो अग्निः स्विष्टकृत् इत्यादिभिर् एकादश मन्त्रैर् अनुयाजा इज्यन्ते। ४.३.३६ न्यामा.
तैब्रा ३.८.१.२	देवयजनं अध्यवस्यति। १.३.१३
तैसं २.५.११	देवलक्ष्मम् एव तत् कुरुते यद् उपव्ययते। ३.४.१-९ न्यामा. उपव्ययते देवलक्ष्मम् एव तत् कुरुते।
तैसं १.२.१	देवस्त्वा सविता पुनातु अच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यस्य रश्मिभिः। २.१.४८
तैसं १.२.१	देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे। २.१.४६
आप १.१८.२	देवस्य त्वा सवितुः (प्रसवेऽश्विनोर् बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां अग्नये त्वा जुष्टं निर्वपामि) इति चतुरो मुष्टीन् निर्वपति। ११.४.४४
आप २.९.२	देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर् बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां अग्नये त्वा ऊर्णाम्रदसं स्तृणामि इति त्रिधातु वा पञ्चधातु वा वेदिं स्तृणाति। ११.४.४५-४६ न्यामा.
मैसं १.१.२	देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर् बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् अग्नये त्वा बर्हिर् देवसदनं दामि। ११.४.४५-४६ न्यामा.
तैसं १.२.११	देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर् बाहुभ्याम् अग्नये त्वा शुक्रं त्वा शुक्रायां धाम्ने धाम्ने देवेभ्यो यजुषे यजुषे गृह्णामि। ११.४.४५-४६ न्यामा.
आप २.२.७	देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर् बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां खनति। १०.१.१-३ न्यामा.
तैसं २.६.४	देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर् बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् इति स्फ्यम् आदत्ते। १२.३.२१
तैब्रा ३.५.१०.४	देवा आज्यम् अजुषन्त। १०.४.५०-५९ न्यामा. देवा आज्यपा आज्यम् अजुषन्त।
तैसं २.४.१ काठकसं १०.७	देवा ऋषयो गन्धर्वास्ते अन्यतः आसन् असुरा रक्षांसि पिशाचास्ते अन्यतः। ४.४.१५ देवा मनुष्याः पितरः
पा ५.४.२७	देवात् तल् स्वार्थे। १.३.३० तं. देव एव देवता। तलन्तं स्त्रियाम्। लिङ्गानुशासने
तैब्रा ३.५.३.२	देवान् आज्यपान् आवह। १०.४.५०
षड् १.२० लाट्यान १.३.३ जैब्रा २.८०	देवा ब्रह्माण आगच्छत। ११.४.५३ औपवसथ्येऽहनि सुब्रह्मण्याह्वानवचनम्' आह्वाने।
तैसं २.४.१; काठकसं १०.७ जैब्रा १.१५४	देवा मनुष्याः पितरस्ते अन्यतः आसन्, असुरा रक्षांसि पिशाचास्ते अन्यतः। ४.४.१८
तैब्रा २.४.६.९	देवांश्च याभिर् यजते ददाति च ज्योग् इति ताभिः सचते (अवतिष्ठते) गोपतिः सह। ३.१.१ तं. यजमानः।

तैसं ६.१.५ देवा वै देवयजनम् अध्यवसाय दिशो न प्राजानन् । १.२.१,१०

तैसं २.६.१० देवा वै शंयुं बार्हस्पत्यम् अब्रुवन् (हव्यम् इमं नो वह) इमं नो यज्ञं स्वगा कुरु इति, सोऽब्रवीत् वरं वृणै किं मे प्रजायै इति । तेऽब्रुवन् 'यो ब्राह्मणाय अवगुरै (अपगुरातै) तं शतेन यातयात्, यो निहनत् तं सहस्रेण यातयात्, यो लोहितं करवद् यावतः प्रस्कन्द्य पांसून् सङ्गृह्णात् तावतः संवत्सरान् पितृलोकं न प्रजानात् तस्माद् ब्राह्मणाय नापगुरेत् न हन्यात् न लोहितं कुर्यात् । ३.४.१७

तैसं १.६.११ देवा वै सत्रम् आसत । ६.१.४,५

तैसं २.६.६ देवा वै स्विष्टकृतम् अब्रुवन् 'हव्यं नो वह' इति, सोऽब्रवीद् 'वरं' वृणै भागो मेऽस्तु वृणीष्व इति अब्रुवन् । सोऽब्रवीद् उत्तरार्धाद् एव मह्यं सकृत् सकृद् अवद्यात् । ३.४.४५; ३.५.८

पा. ७.१.५० देवासः । १.३.३०-३५ न्यामा. आत् जसः असुक्, अकारान्तात् उत्तरस्य जसः 'अस्' छन्दसि ।

शत ९.५.१.१८,२०,२१ देवासुराः सत्यम् अभजन्त, अर्धं देवाः सत्यस्य अभजन्त, अर्धं असुराः । तद् असुराः सत्यम् अनूच्यमानं देवान् अपाक्रामन्, ते प्रायणीयं निरवपन् तत शंय्वन्तम् आसीत्, अथ असुरा यज्ञम् आयन् ततो यज्ञस्तत्वर इति । तम् एवं कृत्वा त्वरितम् आद्रियन्त इति ।तथा आतिथ्यं निरवपन्, तद् इडान्तम् आसीत् । अथ असुरा यज्ञम् आयन्, ततो यज्ञस्तत्वर इति । तद् इडान्तम् एव कृत्वा त्वरितम् आन्द्रियन्त ॥ १०.७.४२

तैब्रा १.७.४.४ देविकाहविषाम् अग्नये स्विष्टकृते समवद्यति । १२.३.३ देवसुवाम् ।

भर १४.२४.१५ देविकाहवींषि अनुबन्ध्यायाम् । १२.३.३ अनुबन्ध्यायाः पशुपुरोडाशं देविकाहवींषि अनु निर्वपति ।

मैसं १.१.११ देवीरापः शुद्धा यूयं देवान् युयुध्वं, शुद्धा वयं सुपरिविष्टाः परिवेष्टारो भूयास्म । ११.४.५०

तैसं १.२.३ देवीरापो अपां नपाद्य ऊर्मिर् हविष्य इन्द्रियावान् मदिन्तमस्तं वो माऽव क्रमिषं इति नदीतरणार्थे मन्त्रः । ११.४.५०

तैब्रा ३.५.३.१ देवेद्धो मन्विद्धौ (अग्ने महान् असि ब्राह्मण भारत । असावसौ । देवेद्धो मन्विद्ध । ऋषिष्टुतो विप्रानुमदितः । कविशस्तो ब्रह्मसंशितो घृताहवनः इत्यादि निवित्पदानि लिङ्गेन सामिधेनीभिस्तुल्यानि प्रयुजन्ते। ३.१.२१ तं.

तैब्रा ३,५.९.१ देवोऽग्निः स्विष्टकृत् । १०.४.३८ न्यामा.

तैब्रा ३.६.११.२ देवेभ्यो वनस्पते हवींषि हिरण्यपर्णा प्रदिवस्ते अर्थम् । १.३.३०

तैसं १.१.५ देवो वः सविता उत्पुनातु अच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यस्य रश्मिभिः । २.१.३७ न्यामा.

सत्या १३.१.१० दैवतानि अवदाय न तावत्येव होतव्यं सौविष्टकृतानि अवदेयानि । सौविष्टकृतानि अवदाय न तावत्येव होतव्यम् ऐडानि अवदेयानि । ५.२.११ (इडान्ता आतिथ्यवचनात्)

तैब्रा ३.५.८.३ दैव्या अध्वर्यव उपहूता, उपहूता मनुष्याः य इमं यज्ञं अवान्, ये च यज्ञपतिं वर्धान् । ९.१.४०

तैब्रा ३.६.६.१ — दैव्याः शमितार उत मनुष्या आरभध्वम् उपनयत मेध्या दुर आशासाना मेधपतिभ्यां मेधम् । ९.४.१०

मैसं ४.१३.४ — दैव्याः शमितार उत मनुष्या आरभध्वम् उपनयत मेध्या दुर आशासाना मेधपतये मेधम् ।

मैसं ३.१०.३ — दोष्णः पूर्वार्धात् अग्नये समवद्यति, गुदस्य मध्यतः, श्रोण्या जघनतः। १०.७.११ (यद् +)

तैब्रा ३.२.३ — दोहधर्माः–शाखाहरणं, गवां प्रस्थापनं, प्रास्नावनं, दोहनम् आदयः । ३.६.२८

शत २.४.३.६ — द्यावापृथिवीय एककपाल आग्रयणे सर्वहोमपर्यावृत्तिकः । ७.१.२३;१२.२.३४

तैसं १.८.२ — द्यावापृथिव्य एककपालः । चातुर्मास्येषु वैश्वदेवपर्वणि । ७.१.२; ७.३.२६

आप ४.१०.१ — द्यावापृथिवीयानि अनुमन्त्रणानि । ९.३.१५,१८ द्यावापृथिव्योर् अहं देवयज्यया उभयोर् लोकयोर् ऋध्यासं भूमानं प्रतिष्ठां गमेयम् ।

शत २.४.३.८ — द्यावापृथिव्यम् एककपालं यत् सर्वहुतं करोति सा त्वेका परिचक्षा, हुतोऽहुतः पर्यावर्तते सा द्वितीया–आज्यस्यैव द्यावापृथिवीं यजेत । ७.३.२६

तैसं २.१.४ — द्यावापृथिव्यां धेनुम् आलभेत, मारुवं (वायव्यं) वत्सम् आलभेत, ऐन्द्रं वृषभम् । ३.१.४,१३

उपवर्ष — द्रव्यगुणसंस्कारेषु (शेषः) इति बादरिः । कर्माणि अपि (शेषभूतानि) जैमिनिः फलार्थत्वात् ५-फलं च पुरुषार्थत्वात् । फलम् अपि पुरुषं प्रति उपदिश्यते । पुरुषश्च कर्मार्थत्वात् । अथ इदानीम् अत्र भगवान् उपवर्षो वृत्तिकारः परिनिश्चिकाय 'द्रव्यगुणसंस्कारेषु एव नियतो यार्जि प्रति शेषभावः ।' ३.१.३-६

पा २.१.५१ वा — द्वन्द्वतत्पुरुषयोः उत्तरपदे नित्यसमासः । १०.६.४ तं.

पा २.२.२३ — द्वन्द्वगर्भो बहुव्रीहिः । १०.६.४ पृष्ठ्यः षडहो बृहद्रथन्तरसामा–बृहत् च रथन्तरं च बृहद्रथन्तरे बृहद्रथन्तरे सामनी यस्य स बृहद्रथन्तरसामा, यदि द्वन्द्वगर्भो बहुव्रीहिस्तदा प्रत्यहं समस्ते सामनी ।

पा १.२.६७ — द्वन्द्वापवादाच्च एकशेषस्य । ६.१.२२ एकशेषत्वाद् एव द्वन्द्वापवादः । क्षौमे वसानौ (जायापती) 'पुमान् स्त्रिया' स्त्रिया सहवचने पुमान् शिष्यतेएकशेषः ।

शत ३.८.३.६.५ — द्वयानि मांसानि अभिमृशति शृतानि च अशृतानि च । १०.७.९ शृतं वै देवानां हविः । शमिता वै तद् वेद, यदि शृतं वा अशृतं वा । तद् अध्वर्युः त्रिः पृच्छति शमितारं, शृतं वा अशृतं वा मांसम् ।

जैब्रा २.३७८ — द्वये एव यज्ञक्रतवो भवन्ति ये होतारं अभितिष्ठन्ति ते ऊर्ध्वाः, ये अच्छावाकं ते तिर्यञ्चः । १०.५.५१ 'तद् आहुर् ईर्मं (व्रणम्) इव वा एषा होत्राणां यद् अच्छावाकम् अनुसंतिष्ठते । उक्थ्यम् । अथो खल्वाहुर् अग्निष्टोमम् एव कार्यम्, ऊर्ध्वो हि होतारम् अनुसंतिष्ठते ।
तां ४.२.१०.११
तां ४.२.११

तां ४.४.२ — द्वयोर् द्वयोर् ऋचोर् गेयं ब्रह्मसाम्नः स्वे प्रगाथे । ९.२.२७/४ तेषु आसेषु छन्दसी संयुज्य एतव्यम् । द्वे छन्दसी संयुज्य तृचीकृत्य प्रगाथे प्रोक्तव्यम् ।

पा १.४.२२ — द्वयोर् द्विवचनम् । ३.४.१३

शत ११.५.३.२,५,८	द्वयोः प्रणयन्ति तस्माद् द्वाभ्याम् एति। ७.३.१९,२२,२३ अयमेव दक्षिण ऊरुर् वरुणप्रघासाः। ३ अयमेव उत्तर ऊरुर् महाहविः (साकमेधाः)। ५ द्वयोः प्रणयन्ति तस्माद् द्वाभ्याम् एव एति।
तैसं २.५.१०	द्वात्रिंशतम् अनुब्रूयात् प्रतिष्ठाकामस्य। १०.५.२७
मैसं ४.४.१० काठक सं १५.१० तां १९.४; २०.४	द्वात्रिंशा पवमानाः (माध्यन्दिनार्भवपवमानाः) अभिषेचनीयस्य, तत्र नव राजसामानि, एकादश राजसामानि बलौघश्रवसे वसिष्ठस्य जनिजनित्रे च साकं प्रवेदनानि आहुः। शुद्धाशुद्धीये च संश्रवोपपदे च उभे। तथा रथहविर्धाने पुनःस्तोमस्य यज्ञस्य। पुनःस्तोमस्य सवनं मध्यमं द्वादशं स्मृतम्। कार्यौ नवदशस्तोमावभितः सवने उभे॥ १०.४.४०
तैसं २.३.७	द्वादशकपालः पुरोडाशो भवति वैश्वदेवत्वाय। ३.५.१६-१७ न्यामा.
तां २.२.५	द्वादशकपाले यद् अष्टाकपालो भवति। ३.७.३५ वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेत् पुत्रे जाते, यद् अष्टाकपालो भवति गायत्रिया एवैनं (पुत्रं) ब्रह्मवर्चसेन पुनाति।
तैसं ४.१.९; १.२.२	द्वादश जुहोति। १०.३.२४ आकूतिम् अग्निं प्रयुजमादयः प्राकृत्यः षट्, 'आकूत्यै प्रयुजे अग्नये' आद्यो वैकृत्यः षड्, एवं द्वादश जुहोति। सूत्रम्-अभ्यासात् तु प्रधानस्य। १०.३.२४ यत्र पुनरावृत्तिः श्रुता कर्तव्या एव।
तां १०.३.९	द्वादशदीक्षा द्वादशोपसदः। ११.४.१८
तैसं १.६.९	द्वादश द्वन्द्वानि दर्शपूर्णमासयोस्तानि सम्पाद्यानि-इत्याहुः वत्सं च उपावसृजति, उखां च अधिश्रियति, अव च हन्ति, दृषदौ च समाहन्ति, अधि च वपते, कपालानि च उपदधाति, पुरोडाशं च अधिश्रयति, आज्यं च स्तम्बयजुश्च हरति, अभि च गृह्णाति, वेदिं च परिगृह्णाति, पत्नीं च संनह्यति, प्रोक्षणीं च आसादयति आज्यं च। ३.८.१९-२० न्यामा.
तैसं ५.४.८	द्वादश द्वादशानि जुहोति। १२.३.२७
मैसं ३.६.९	द्वादश रात्रीर् दीक्षितो भृतिं वन्वीत। ६.५.२९; ६.८.२६
गौतम स्मृ. २	द्वादश वर्षाणि एकवेदब्रह्मचर्यं चरेत्, प्रतिद्वादश सर्वेषु, ग्रहणान्तं वा। १.३.४ तं.
मैसं १.६.१२	द्वादश वै रात्रयः संवत्सरस्य प्रतिमा। ६.७.३९
मैसं १६.१.११	द्वादशशतं ज्योतिष्टोमे दक्षिणा। ६.७.३९ तस्य द्वादशशतं दक्षिणा। द्वादशशतं परिक्रयणं (दक्षिणा॰) विश्वजिति, द्वादशशतं वा देयम् (ज्योतिष्टोमे) ॰प्रकृतित्वात्। सूत्रम्-अतद्गुणत्वात् नैवं स्यात्। ६.७.१५,१६ विश्वजिति सर्वस्वं देयम्। शत १०.२.१.१६
तां. १६.१२-१६	द्वादश साद्यस्क्राः। ११.४.१४,१५ पञ्च साद्यस्क्राः आवृत्या द्वादश।
तैब्रा १.१.६.७	द्वादशसु रात्रिषु निर्वपेत् (पवमानेष्टिम् अग्न्याधाने) ५.२.२१-२५ न्यामा.
तैब्रा १.२.२.१	द्वादश स्तोत्रशस्त्रोऽग्निष्टोमः। २.१.२५ द्वादशाग्निष्टोमस्य स्तोत्राणि। द्वादशस्तोत्रशस्त्रोऽग्निः। (तां ६.३.३) द्वादश स्तोत्राणि द्वादश शस्त्राणि तत् चतुर्विंशतिः। (तां ६.३ ४)

तां १०.३.१ द्वादशाहम् ऋद्धिकामा उपासीरन् । ८.२.२५ द्वादशाहम् ऋद्धिकामा उपासीदत् सोऽराध्नोत् द्वादशाहम् ऋद्धिकामा उपेयुः । (तैसं ७.४.५)

तां ४.९.९ द्वादशाहस्य यानि गतरसानि छन्दांसि मानसेन तानि आप्याययन्ति– १०.६.३५ मनसा हिंकरोति, मनसा प्रस्तौति, मनसा उद्गायति मनसा प्रतिहरति, मनसा निधनम् उपयन्ति, असमाप्तस्य समाप्त्यै ।

गोपथ १.५.२३ द्वादशाहिकानि संस्थाविशिष्टानि स्युः । ८.३.९ द्वादशाहसंस्थाकानि । यथा अग्निष्टोमसंस्था, उक्थ्यसंस्था, षोडशीसंस्था, अतिरात्रसंस्था च ।

तैसं ७.२.९ द्वादशाहेन प्रजाकामं याजयेत् । ६.२.१; ९.२.२१/२; १०.५.१; ११.४.१२, १४,१८

तैसं ७.२.१० द्वादशाहेन (प्रजाकामो) यजेत । ८.१.१७ य एवं विद्वान् द्वादशाहेन यजेत ।

तैसं ७.२.९ द्वादशाहेन प्रजाकामो यजेत । ८.२.२५ यः कामयेत प्रजायेय स द्वादशरात्रेण यजेत ।

तां ४.२.१ द्वादशाहे प्रथमम् अहः । प्रायणीयं नाम प्रायणीयोऽतिरात्रः । ७.५.३ प्रायणीयम् एतद् अहर् भवति ।

तैब्रा १.५.१२.३ द्वादशैकाष्टका । ६.५.३३ प्रतिमासे कृष्णपक्षे अष्टमी सा एकाष्टका ।

तां १०.३.९ द्वादशोपसत्ता अहीनस्य धर्मः । ३.१.२१; ७.४.१४; ८.१.१७ चतुर्धा वा एतास्तिस्रस्तिस्रो रात्रयो यद् द्वादशोपसदः, ताभिः यज्ञं सम्भरति

तैसं ७.२.९ द्वादशाहोऽहर्गणः । (द्वादशाहः) प्रायणीयोऽतिरात्रः । ८.२.२४ पृष्ठ्यः षडहः

तैसं ७.२.६ त्रयश्छन्दोमा – चतुर्विंशो भवति चत्वारिंशद् अक्षरा गायत्री गायत्रं ब्रह्मवर्चसं चतुश्चत्वारिंशो भवति, चतुश्चत्वारिंशदक्षरा त्रिष्टुप् । अष्टाचत्वारिंशो भवति, जगती ।

तैसं ७.३.१ अविवाक्यम् अहः दशमेऽहनि भवति ।

तैसं ७.३.३ उदयनीयोऽतिरात्रः । सूत्रम् – उभयसंज्ञको सत्रम् अहीनश्च । ८.२.२४

तैसं ५.१.४ द्वाभ्यां खनति । १२.३.३०; १२.४.४ + प्रतिष्ठित्यै ।

ऐब्रा १.२८ द्वाभ्यां गायत्रीभ्यां वैश्यस्य । ८.३.२२ जागतो वैश्यः ।

तैसं ७.४.९ द्वाभ्यां लोमम् अवद्यति, द्वाभ्यां त्वचं, द्वाभ्याम् असृक्, द्वाभ्यां मांसं, (द्वाभ्यां अस्थि, द्वाभ्यां मज्जानम् आत्मदक्षिणम् वै सत्रम् आत्मानम् एव दक्षिणां नीत्वा सुवर्गं लोकं यन्ति) इत्येवं षड् द्विकान् अनुक्रम्य आह यद् द्वादशोपसदो भवन्ति आत्मानम् एव निरवदयत । ७.४.१४;८.१.१७

तैसं २.५.१० द्वाविंशतिं – द्वात्रिंशतं (सामिधेनीः) अनुब्रूयात् प्रतिष्ठाकामस्य । १०.५.२७

पा १.४.४९ द्वितीया विभक्तिः कर्तुर् इप्सिततमे स्मर्यते । २.१.१० कर्तुर् ईप्सिततमं कर्म द्वितीया कर्मणि – कर्मणि द्वितीया । २.१.१०

तां ६.१०.१४ द्वित्व – द्वियजमानके प्रयोगे प्रतिपदम् आह । ३.३.१७ तं.

साम १००१ ऋ.९.१९.२ युवं हि स्थः स्वःपती इन्द्रश्च सोम गोपती । ईशाना पिप्यतं धियः ॥

तैसं १.८.८ द्विदेवतत्वसामान्येन ऐन्द्रापौष्णादीनाम् अग्नीषोमीय-ऐन्द्राग्नप्रकृतिकत्वम् । २.१.१७ तं.

मैसं ३.१०.३ द्विरवद्यति । ५.२.५; १०.७.७२

शत ३.८.३.२७	'द्विर् अवद्यति' इति तस्य प्रतिषेधः । १०.७.६ अनिज्याङ्गावदाने न अंसयोर् अवद्यति, न शिरसो, न अनूकस्य, न अपरसक्थ्योर् अवद्यति । (अनूकं मूत्रबस्तिः– सायण)
सत्या १७.६.१	द्विरात्रादीनां आ एकादशरात्रात् अहीनत्वं यजतिचोदनात् । ८.२.२६ द्विरात्रेण यजेत । ८.१.१७; ८.२.२६; १०.५.१, १२,१३; १०.६.६०
शांब्रा १३.६	द्विर् ऐन्द्रवायवस्य भक्षयति । द्विर् ह्येतस्य वषट्करोति । ३.५.१८
शत ५.५.४.२६	द्विर् हविषोऽवद्यति । ३.४.८; ५.२.६; १०.८.३१; ११.१.३७
शांब्रा १३.६	द्विर् ह्येतस्य वषट्करोति । ३.५.१८ (ऐन्द्रवायवस्य)
पा ६.३.१ वा	द्विवचनबहुवचनानाम् असमासः । ६.७.३३
काठकसं २९.८ मैसं ४.७.९ तैसं ६.६.४	द्वे द्वे रशने यूपम् ऋच्छतः–तस्मात् स्त्रियः पुंसोऽतिरिक्तास्तस्माद् उत एको बह्वीर् जायाः विन्दते, नैका बहून् पतीन् । १.३.९ तं.
मुंडक. उप १.१.४.५	द्वे विद्ये वेदितव्ये, इति ह स्म यद् ब्रह्मविदो वदन्ति परा चैव अपरा च । तत्र अपरा ऋग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्ववेदः, शिक्षा कल्पो व्याकरणं निरुक्तं छन्दो ज्योतिषं इति । अथ परा यया तद् अक्षरम् अधिगम्यते २.३.५-११ न्यामा.
मैसं १.१०.८ तैसं १.६.८	द्वे ऊरू वै देवानां (यद्) याज्यानुवाक्ये, एकया प्रत्यागच्छति गमयति अनया अथात्र तिस्रः कार्याः इति पितृयज्ञे याज्यानुवाक्यात्रयविधानपरे वाक्ये तयोर् द्वित्वं उचितं दर्शयति–न सर्वाणि सह यज्ञायुधानि प्रहृत्यानि मानुषं तत् क्रियते नैकमेकं पितृदैवं तत् । द्वे द्वे सह प्रहृत्ये याज्यानुवाक्ययो रूपम् । १२.४.४
तां ९.३.९	द्वे वै संस्तुतानां विराजम् अतिरिच्यते । २.४.८,२६; १०.५.३५ द्वे स्तोत्रीये ।
शत २.४.४.६	द्वे हि पौर्णमास्यौ द्वे अमावास्ये यजेत, अत्र ह्येव खलु सा संपद् भवति । २.३.९ दाक्षायणे
आप २.१६.७	द्वौ वृणीते । ६.१.४३ न्यामा. द्वयोर् गोत्रप्रवर्तकयोर् ऋष्योर् नामोच्चरणकर्तृकं वृणीते । यथा उपमन्युवसिष्ठगोत्रोत्पन्नोऽहम् ।
कात्या ७.५.२३	द्वौ शंयू द्वे इडे । १०.७.४० पूर्वश्च उत्तरश्च द्वौ शंयू, पूर्वा च उत्तरा च द्वे इडे । पूर्वः पत्नीसंयाजानां पश्चादुत्तरः ।
तैसं ६.११.२	द्व्यक्षरो वषट्कारः, एष वै प्रजापतिः, सप्तदशो यज्ञे अन्वायत्तः । ८.४.१६
शत १.७.४.११	द्व्यवदानं जुहोति । ३.४.३८, ४०; ६.४.२ द्विर् हविषोऽवदाय अथोपरिष्टात् आज्येनाभिघारयति ।
मैसं ३.६.६	द्व्यहं नाश्नाति । ३.८.९ सायं प्रातर् वै मनुष्याणां देवहितं अशनम्, अविनीय सायम् अशनं व्रतं व्रतयति ।
शत २.५.१.३	द्व्यहं साकमेधैः । ५.१.२२ स वै द्व्यहं अनूचीनाहं यजते (साकमेधैः)
पा. १.४.२२	द्व्येकयोर् द्विवचनम् एकवचनम् । ३.४.१३ तं.
ऋ १०.४.१ तैसं २.५.१२	धन्वन्निव प्रपा असि (त्वमग्न इयक्षवे पूरवे प्रत्न राजन् । प्र ते यक्षि प्र त इयर्मि मन्म भुवो यथा वन्द्यो नो हवेषु ॥) १.३.२
तैसं १.१.७ तैब्रा ३.२.७.२	धर्ममसि अन्तरिक्षं दृंह, प्राणं दृंह, अपानं दृंह सजातान् अस्मै यजमानाय पर्यूह इति द्वितीयं कपालम् अङ्गारेषु उपदधाति । १०.५.१-६ न्यामा.

आपध २.५.११,१२,१३ धर्मप्रजासंपन्ने दारे नान्यां कुर्वीत, अन्यतरापाये कुर्वीत । ६.८.१८
धर्मं प्रति हि विप्रतिपन्ना बहुविदः । १.१.१
आप परि १.१.१.१ धर्मं व्याख्यास्यामः । १.३.२४ तं.
पाम १.१.१ धर्माय नियमः । लोकतोऽर्थं प्रयुङ्क्ते शब्दप्रयोगे शास्त्रेण धर्मनियमः ।
१.३.२७ तं.
मनुस्मृ मेधातिथि धर्मे च अर्थे च कामे च नातिचरितव्या । ६.१.१४,१७; ६.८.१७,१८
पा ३.१.९१ धातोः । २.२.१ तं.
मैसं ४.६.२ धाना आश्विनपात्रे निदधाति । ३.८.३३
तैसं ६.५.९ धानाभिर् हारियोजनं श्रीणाति । ९.१.१२;९.४.४५; ११.२.६८
तैसं १.१.६ तैब्रा ३.२.६.३ धान्यमसि धिनुहि देवान् इति दृषदि आवपति । ९.१.३८/२
वाज १.३१.३ धामनामाऽसि प्रियं देवानाम् अनाधृष्टं देवयजनमसि (सवितुस्त्वा प्रसवे
आज्यग्रहणमन्त्रः ।) ११.४.४४
भर १३.१४.१ धारया गृह्णाति । २.२.१७–२० न्यामा. तिरःपवित्रं स्रवन्त्या धारया
सत्या ८.३.४६ ग्रहान् गृह्णाति ।
मनुस्मृ ४.३६ धारयेद् वैणवं दण्डं शुभे रौक्मे च कुण्डले । ३.४.२४ तं. धारयेद् वैणवीं
यष्टिं सोदकं च कमण्डलुम् । यज्ञोपवीतं वेदं च शुभे रौक्मे च कुण्डले ॥
मैसं ४.८.९ धारयेयुस्तं यं कामाय गृह्णीयुः । १०.५.६९,७२,७४ ऐन्द्रवायवं गृहीत्वा
सादयेत्, तं यं कामाय गृह्णीयुः ।
आप ६.३.१-३ धार्येऽग्नौ पर्युक्षणं परिसमूहनं तृणापचयम् अहनि अहनि क्रियन्ते । ९.४.२९
धार्यो गतश्रिय आहवनीयः ।
नित्यो गतश्रिय आहवनीयो धार्यते ।
अस्यानुगमे प्रायश्चित्तम्–अग्नये ज्योतिष्मते अष्टाकपालं निर्वपेत् । ९.४.२९
साम १९३ धुरि सामानि । १०.५.१० एकस्याम् ऋचि गेयम् । सूत्रम्--एकस्यां वा
स्तोमस्य आवृत्तिधर्मत्वात् । १०.५.११
साम १९३ ऋ ८.४९.१ त्वावतः पुरूवसो वयम् इन्द्र प्रणेतः । स्मसि स्थातर् हरीणाम् ॥
ऋ १.२७.११ धूमकेतुः । अग्नेर् नाम । १०.४.२३ स नो महाँ अनिमानो धूमकेतुः
पुरुश्चन्द्रः । धिये वाजाय हिन्वतु ॥
आप २२.२.२७ धेनुः –अथैष भूर् विश्वेदेवः त्रिवृदेव सर्वस्तस्य विश्ववत्यः स्तोत्रिया धेनुर्
दक्षिणा । १०.६.१५
तैब्रा १.६.१.५ तैसं ५.७.३ धेनुर् दक्षिणा । १०.६.२० अग्नौ दक्षिणा–चतस्रो धेनूर् दद्यात् ।
शत २.९.२.११ धेनुर् भुवि कृत्स्नस्य क्रतुदाक्षिण्यस्य निर्वर्तयित्री । १०.६.१९
तैसं १.१.७ ध्रुवमसि पृथिवीं दृंह आयुर् दृंह, प्रजां दृंह, सजातान् अस्मै यजमानाय पर्यूह
आप १.२२.२ इति मध्यमं कपालं अङ्गारेषु उपदधाति । १०.५.१ न्यामा.
मनुस्मृ ५.५ न कलञ्जं भक्षयितव्यं, न लशुनं, न गृञ्जनम् । ६.२.१९
काठकसं १२.६ न केसरिणो ददाति । ६.७.४; १०.३.४७ अश्वो न प्रतिगृह्यः, उभयादन् वा ।
आप ६.४.८ नक्षत्राणि दृष्ट्वा जुहोति । ५.१.३३ नक्षत्रं दृष्ट्वा प्रदोषे निशायां वा सायम् ।
तैसं ६.१.१ नखानि निकृन्तते । ३.८.३; ४.३.१
मैसं २.६.५ नखावपूतानां चरुः । १०.४.१

तां ८.६.९,१० ' न गिरा गिरा ' इति ब्रूयात् । यद् गिरा गिरा इति ब्रूयात् आत्मानं तद् उद्गाता उद्गिरेत् ।

साम ७०३ ऋ. ६.४८.१ ऐरं कृत्वा उद्गेयम् । ९.१.५० यज्ञायज्ञा वो अग्नये गिरागिरा च दक्षसे । यज्ञायज्ञीयं साम

तैब्रा १६.६.७ न च प्रयाजान् यजति न च अनुयाजान् यजति । ४.४.३१

तैसं ५.२.७ न चेतव्यम् – हिरण्यं निधाय चेतव्यं । १.२.५,१८ रुक्मम् उपदधाति, अमृतं वै हिरण्यम् अमृते एव अग्निं चिनुते ।

मैसं १.४.११ न चैतद् विद्मो वयं ब्राह्मणा वा स्मः अब्राह्मणा वा । १.२.२ नैव एतद् ज्ञायते किं वा ब्राह्मणा वयम् उत अब्राह्मणा वा । १.२.२ (सूत्रम्–स्यपराधात् कर्तुश्च पुत्रदर्शनात् । १.२.१३)

पाम २.१.५१ न चैष नियोगो वृत्तिपक्षे नित्यः समास इति । विभाषां हि स्म भगवान् पाणिनिर् अधीते । १०.६.५

काठकसं १२.४ न जगत्या परिदध्यात् । यज् जगत्या परिदध्यात्, तत् छन्दांसि गमयेत । त्रिष्टुभा परिदधाति । १०.५.३१

मनुस्मृ ४.३४ न जीर्णमलवद्वासाः स्यात् सति विभवे । ३.४.२४ तं. न सीदेत् स्नातको विप्रः क्षुधा शक्तः कथञ्चन । न जीर्णमलवद्वासा भवेच्च विभवे सति ॥

निरुक्त १.१८ न तज् ज्वलति कर्हिचित् । १.३.२४ तं. यदधीतम् अविज्ञातं निगदेनैव शब्द्यते । अनग्नाविव शुष्केन्धौ न तज् ज्वलति कर्हिचित् ॥

ऋ ६.२८.३ न ता नशन्ति न दभाति तस्करो नासामामित्रो व्यथिरा दधर्षति । देवाँश्च याभिर् यजते ददाति च ज्योगित् ताभिः सचते गोपतिः सह ॥ २.१.३० (गोसूक्ते)

शत १.५.३.२५ न तावत्येव होतव्यम्, अथ सौविष्टकृतानि अवद्यति । अथ सौविष्टकृतानि अवदाय नैव जुहोति । ऐडानि अवद्यति । ५.२.१० हविर्भिश्चरति उभौ स्विष्टकृद् इडा च ।

शत १.६.३.१९ न तौ पशौ करोति (आज्यभागौ) न सोमे । १०.८.५

साम ६८१ ऋ ७.३२.२३ न त्वावान् अन्यो दिव्यो न पार्थिवो न जातो न जनिष्यते । अश्वायन्तो मघवन्निन्द्र वाजिनो गव्यन्तस्त्वा हवामहे ॥ ९.२.२५/१

तैसं ७.२.१० न द्वौ पुरुषौ संभूय यजेयाताम् । ६.१.१७ एक एव यजेत इति वचनात् । (सत्रम् अपोद्य)

वाराह १.१.१.१६ न ध्यानेन इति मन्त्रान्तेन कर्मसंनिपातः स्यात् । ९.४.९ (' न ध्यानादिना ' मन्त्रान्तेन–पाठान्तरम्) मन्त्रान्तेन कर्म संनिपातयेत् ।

आप २.१६.८ न पञ्चातिवृणीते । ६.१.४३

काठकसं २३.९ न पत्नीः संयाजयन्ति । १०.७.३८ पत्नीं तु न संयाजयन्ति ।

शत १.६.३ १९ न पशौ । ४.१.१४ न तौ (आज्यभागौ) पशौ सोमे न ।

शत १२.१.१.१० न पूतः पावयेत् । ५.१.२ तं.

तैसं ५.२.७ न पृथिव्याम् अग्निश्चेतव्यः, नान्तरिक्षे, न दिवि, हिरण्यं (रुक्मं) निधाय चेतव्यम् । १.२.५.१८

मनुस्मृ ११.९४ — न पेया ब्रह्मवादिभिः । १.३.७ तं. गौडी पैष्टी च माध्वी च विज्ञेया त्रिविधा सुरा । यथैवैका तथा सर्वा न पातव्या द्विजोत्तमैः ॥ न पेया ब्रह्मवादिभिः (पाठान्तरम्)

शत १४.२.२.४४
भर ११.१२.१३ — न प्रथमे यज्ञे प्रवृज्यात्, द्वितीये तृतीये वा प्रवृज्यात् । ३.३.३२

तां ८.६.११
साम ७०३
ऋ ६.४८.१ — न 'प्र प्र' इति ब्रूयात् प्रप्रीति ब्रूयात् । ९.१.५८ वैश्वानरे वा एतद् उद्गाता आत्मानं प्रदधाति यत् 'प्र प्र वयं' इत्याह, 'प्रप्री वयं' इति वक्तव्यम् । यज्ञा यज्ञा वो अग्नये गिरागिरा च दक्षसे । प्र प्र वयममृतम् जातवेदसं प्रियं मित्रं न शंसिषम् ॥

तैब्रा २.१.४.९ — न बर्हिर् अनुप्रहरति, असंस्थितो हि तर्हि यज्ञः । ९.१.३०

तैसं २.६.१० — न ब्राह्मणं हन्यात् । ३.४.१७

आपध २.१४.१६ — न भर्त्रा सह विभजते । ६.१.१७ तं.

मनुस्मृ ५.५६ — न मांसभक्षणे दोषो न मद्ये न च मैथुने । प्रवृत्तिरेषा भूतानां निवृत्तिस्तु महाफला ॥ १.३.४ तं.

तैब्रा १.१.९.७ — न मांसम् अश्नीयात् । १०.६.५३

वसिष्ठस्मृ १२ — न म्लेच्छभाषां शिक्षेत । १.३.२४ तं.

तैब्रा ३.७.५.१० — न राजन्यो न वैश्यो वा सांनाय्यं पिबेत्, असोमपीथो ह्येषः । १२.४.४५

तां २४.१५.१ — नव त्रिवृन्ति अहानि भवन्ति । ८.३.३,५ (पञ्चमे एकोनपञ्चाशद्रात्रे)

कात्या २२.३.३७ — नवनीतम् आज्यं भवति । ३.८.३६ इति नवनीतम् आज्यम् – श्येने

तैसं ६.१.१ — नवनीतेन अभ्यङ्क्ते । ३.४.११; १०.४.१०

तैब्रा १.६.२.३ — नव प्रयाजा इज्यन्ते, नवानुयाजा इज्यन्ते । अष्टौ हवींषि द्वौ आघारौ द्वौ आज्यभागौ त्रिंशत् संपद्यन्ते ॥ ७.१.१८-२१ न्यामा.

मैसं १.१०.८ — नव प्रयाजा नवानुयाजाः । ५.३.१;१०.३.१

तैसं ७.२.४ — नवरात्रेण यजेत । १०.५.१

शत १४.४.३.१५ — न वा अरेऽहं मोहं ब्रवीमि, अविनाशी वा अरेऽयं आत्मा अनुच्छित्तिधर्मा । मात्रा संसर्गस्तु अस्य भवति । १.१.५

तां १६.१.११ — न विश्वजिति कृत्स्नाः प्रतीयन्ते । तस्माद् द्वादशशतम् अत्र देयम् । विश्वजितः प्रकृतिर् ज्योतिष्टोमः, ज्योतिष्टोमे च द्वादशशतम् । ६.७.१५ सूत्रम्- अतद्गुणत्वात् तु नैवं स्यात् । 'द्वादशशतं दक्षिणा' इति गुणो विश्वजितो नास्ति । ६.७.१६

कात्या ७.१.७ — न वेदे तावन्तो (षोडश ऋत्विजो) वरीतव्याः । चतुरो वा आद्यान् वृणीते । (अध्वर्युं, ब्रह्माणं, होतारम्, उद्गातारं च) ३.७.२४

तां ७.७.५ — न वै बृहद्रथन्तरम् एकच्छन्दोऽयच्छत् । ततः ककुभौ उत्तरे उपादधुः तस्माद् बृहद्रथन्तरे एकस्मिन् तृचे कुर्वन्ति । ९.२.२५/१

मैसं १.१०.१३ — न वैश्वदेवे उत्तरवेदिम् उपवपन्ति, न शुनासीरीये । ७.३.२० न वैश्वदेवे उत्तरवेदिं उपवपन्ति, उप अत्र (वरुणप्रघासेषु) वपन्ति । न वैश्वदेवे त्रिंशदाहुतयः सन्ति, न साकमेधेषु, वरुणप्रघासेषु वाव त्रिंशदाहुतयः ।

याज्ञस्मृ १.१३२	न संशयं प्रपद्येत नाकस्माद्प्रियं वदेत् । नाहितं मानृतं चैव न स्तेनःस्यात् न वार्धुषी ॥ ३.४.१३ तं.
लाट्यायन ८.२.१	अवभृथाद् उदेत्य वत्सत्वचम् आच्छादयति । (शेषकर्म) ६.७.१०
तैसं १.६.८	न सर्वाणि सह यज्ञायुधानि प्रहृत्यानि मानुषं तत् क्रियते । न एकम् एकं पितृदेवं तत् । द्वे द्वे सह प्रहृत्ये याज्यानुवाक्ययो रूपम् । १२.४.४
मैसं ३.८.२	न सोमम् आज्येन आघारयति । ८.१.६
शत १.६.३.१९	न सोमेऽध्वरे तौ (आघारौ) करोति, न पशौ । १०.८.५ न्यामा.
आश्व ५.६.३	न सोमेन उच्छिष्टा भवन्ति । ३.५.५२ न हि सोमेन
तैब्रा १.१.९.७; मैसं ३.३.१	न स्त्रियम् उपेयात् । ५.३.२६,२७; १०.६.५३
शत ३.८.३.९	न स्वाहा करोति । १०.३.१७ सूत्रम् – मन्त्रं च नाह, पूर्वस्मिन् (आघारे – वायव्यपशोः) अमन्त्रवायव्यपशौ पूर्वाघारोऽमन्त्रकः – उत्तरेऽस्मिन् आघारे हिरण्यगर्भमन्त्रः (तैसं ५.५.१)
शत १.५.३.२५	न हि ततः पराम् आहुतिं यक्ष्यन् भवति । ३.५.४ नो हि ततः काञ्चन हविषो अग्नौ आहुतिं होष्यन् भवति ।
छां ८.१५.१	न हिंस्यात् सर्वभूतानि । १.१.२ अहिंसन् सर्वभूतानि ।
पा १.१.७३	न हि विस्मृते 'वृद्धिरादैच्' इत्यस्य सूत्रस्य कर्तरि 'वृद्धिर् यस्य अचाम् आदिस्' तद् वृद्धम् इति किञ्चित् प्रतीयेत । १.१.५
पा १.१.१	न हि वृद्धिशब्देन अपाणिनेर् व्यवहारतः आदैच् पाणिनिकृतिम् अननुमन्यमानस्य वा । १.१.५
पा परिभाषा १	न हि संदेहाद् अलक्षणम् । १.३.२४ तं.
आश्व ५.६.३	न हि सोमेन उच्छिष्टा भवन्ति । ३.५.५२ (न सोमेन)
तैब्रा १.६.९.१,२	न हि होतारं वृणीते न आर्षेयम् (पितृयज्ञे)। ७.४.४,५; १०.८.१; ११.३.२०
शत ३.४.१.१८	न ह्यत्र अनुयाजान् यक्ष्यन् भवति । ४.१.४०,४१ चतुर् गृहीतानि आज्यानि भवन्ति, न हि अत्र अनुयाजान् यक्ष्यन् भवति (आतिथ्यायां) चतुर् गृहीतानि आज्यानि गृह्णाति, न हि अत्र अनुयाजा भवन्ति ।
वाराह ३.२.१.३४	न ह्यत्र गौर् दीयते न वासो न हिरण्यम् । १०.२.३५,३८; १०.६.५८; अदक्षिणानि सत्राणि आहुः ।
तां ८.६.९	न ह्यात्मानं गिरेत् । ९.२.४०
मनु ४.६३	नाञ्जलिना वारि पिबेत् । न कुर्वीत वृथाचेष्टां, न वार्यञ्जलिना पिबेत् । १.४.३० तं.
तां २०.१.४,५,६,७	नातिरात्रे गृह्णाति (षोडशिनम्)। २.४.२७; १०.८.६ ज्योतिष्टोमस्यातिरात्रे, नवसप्तदशातिरात्रे, विषुवदतिरात्रे, गोष्टोमातिरात्रे, आयुष्टोमातिरात्रे, एतेषु अतिरात्रेषु षोडशिनं गृह्णाति ।
तैसं ६.३.१	नाध्वर्युर् गायेत् । ३.७.३०
आप ४.३.६ सत्या २१.२.६०	नानुयाजेषु ये यजामहं करोति । १०.८.१,४,६
तैसं २.२.५	नानृतं वदेत् । ३.४.१२,१३; ४.१.४
तैसं ५.२.७	नान्तरिक्षे न दिवि अग्निश्चेतव्यः । १.२.५,१८

मैसं ३.९.४	नान्यस्य (वृक्षस्य) स्वरुं कुर्यात्, यदि अन्यस्य वृक्षस्य स्वरुं कुर्याद् अन्ये अस्य लोकम् आरोहेयुः। यूपस्य स्वरुं कुर्यात्। ४.२.३
लाट्यायन २.१.११	नाभिचरितव्यम्। १.१.२ न व्यभिचरेत्। अभिचारो नाम परस्य नाशोपायचिन्तनम्॥
शत ३.८.३.२७	नांसयोर् अवद्यति, न शिरसो, न अनूकस्य, न अपरसक्थ्योः। १०.७.६
गोभिलगृ १.६.१८	नायज्ञियां वाचं वदेत्। ६.१.१७-२१ न्यामा.
आप ८.७.१७	नायुर्दा जुहोति, न साम गायति, न वा गमनमन्त्रं जपति। नाभिप्रव्रजनमन्त्रम्। वरुणप्रघासेषु अवभृथः। तत्र सौमिकाद् अवभृथाद् धर्मातिदेशः। सूत्रम् – तथा अवभृथः सोमात्। ७.३.१२
मनुस्मृ ५.८७	नारं स्पृष्ट्वास्थि सस्नेहं स्नात्वा विप्रो विशुध्यति। आचम्यैव तु निस्नेहं गामालभ्यार्कमीक्ष्य वा॥ ६.६.२
तैब्रा ३.७.५.११,१२.	नारिष्टहोमान् जुहोति। ५.२.१७ दश ते तनुवो यज्ञ यज्ञियाः (चत्वारो मन्त्राः)
तैब्रा ३.७.५.११,१२,१३	नारिष्टहोमेषु पार्वणहोमयोश्च पूर्णमासाय सुराधसे स्वाहा। ८.४.१५,१६ (नारिष्टान् जुहोति। ८.४.१९)
तैब्रा १.६.९	नार्षेयं वृणीते। न होतारम्। १०.८.१-४ न्यामा.
सत्या १.१.७३	नासोमयाजिनो ब्राह्मणस्य अग्नीषोमीयः पुरोडाशो विद्यते, एकेषाम् आग्नेयोऽष्टाकपालः, ऐन्द्राग्नो एकादशकपालो द्वादशकपालो वा। १०.८.३५-४६ न्यामा.
तैसं २.५.५	नासोमयाजी संनयेत्। ५.४.२५
मैसं १.४.११	नास्य यज्ञो व्यथते प्रजापतौ यज्ञेन प्रतितिष्ठति। ८.४.१
तैसं २.५.१	नास्याः अन्नम् अद्यात्, अभ्यञ्जनं वाव स्त्रिया अन्नं इति उपगमनप्रतिषेधो विधीयते। ३.४.१९
आप १.११.२	नास्यैतां रात्रिं कुमाराश्च न पयसो लभन्ते। ११.१.४९ नास्यैतां रात्रिं पयसाऽग्निहोत्रं जुहुयात्, यथाऽन्यस्यै देवतायै प्रत्तम् अन्यस्यै देवतायै दद्यात् तादृक् तत् स्यात्। यवाग्वा जुहुयात्। ११.१.५१
सत्या १७.१.२	निकायिनः–साहस्राः साद्यस्क्राः (सहस्रदक्षिणाः) ८.१.१९ चत्वारः साहस्राः, चत्वारः साद्यस्क्राः, चत्वारो द्विरात्राः। सूत्रम्-निकायिनां च पूर्वस्य उत्तरेषु प्रवृत्तिः स्यात्।
न्यायसूत्र १.१.३९	निगमनं-प्रतिज्ञायाः हेतोश्च पुनर्वचनं निगमनम्। ७.१.१२
तर्कसङ्ग्रह ६	नित्यद्रव्यवृत्तयो विशेषाः। १.३.३० तं. [नित्यद्रव्यवृत्तयो व्यावर्तका विशेषाः। तर्कसंग्रह (६)]
पा ४.३.१४४,३	नित्यं वृद्धशरादिभ्यो मयट् विकारे। शरमयम्। १०.४.२ न्यामा.
भर ६.८.६ आप ६.२.११	नित्यो गतश्रियो ध्रियते। १२.४.२६ नित्यो गतश्रिय आहवनीयो धार्यते।
बौधाध ३.१.१	नित्योदकी नित्ययज्ञोपवीति। ३.४.९ तं.
पा २.२.६	'नित्यो हि अस्य न शब्दस्य सुबन्त सम्बन्धेन समासः' इति कात्यायनवार्तिकविभाषां हि पाणिनिर् आह। नानुयाजेषु। १०.८.४
तैब्रा ३.२.७.१	नियतम् अग्निसंयोगे दाह्यस्य सूक्ष्मा अवयवाः क्षीयन्ते। तप्तेषु च कपालेषु अधःपाकार्थं पुरोडाशोऽधिश्रीयते, उपरि च अङ्गारा अभ्युह्यन्ते। ६.४.१७

भर १४.१८.१५ निरवधयन्तो चुश्रुषाकारं भक्षयन्ति (कृष्णलान् – हिरण्यशकलान्) १०.२.१४

तैसं २.५.५ निरुप्तं हविः । ३.५.१२-१५ न्यामा.

भर १४.१८.१५ निर्धानं चुश्रुषाकरणम् । १०.२.१७

आप १६.१३.७ निर्मन्थ्येन इष्टकाः पचन्ति । १.४.१२; ७.३.१८ निर्मन्थ्यशब्दः सद्यो निर्मन्थितम् अग्निम् आह । (तैसं ६.३.५ – निर्मन्थ्योऽग्निः ।)

तैब्रा ३.२.४,५ 'निर्वपणं प्रोक्षणम् अवहननम्' इत्यादयो औषधस्य हविषो धर्माः । ३.१.७

तैसं २.५.११ निवीतं मनुष्याणां, प्राचीनावीतं पितॄणाम्, उपवीतं देवानाम् । उपव्ययते देवलक्ष्मम् एव तत् कुरुते । ३.४.७,९

षड् ४.२.२२ निवीता ऋत्विजः प्रचरन्ति । ११.१.१६; १०.४.१

मैसं ३.२.४ / तैसं ४.२.५ निवेशनः सङ्गमनो वसूनां विश्वा रूपाऽभि चष्टे शचीभिः ।
देव इव सविता सत्यधर्मेन्द्रो न तस्थौ समरे पथीनाम् ॥
३.२.३;३.३.११,१४

तैब्रा १.६.५.५ निष्कासेन तुषैश्च अवभृथम् अभ्यवयन्ति । ११.२.६४ तुषैश्च निष्कासेन च

शत १३.५.१० निष्केवल्यं शंसति । २.१.१३,२४,२८ यत् पृष्ठेषु न्यदधुस्तेन ऐन्द्रं सर्वाणि हि पृष्ठानि इन्द्रस्य निष्केवल्यानि ।

तैसं ६.१.५ निष्कासे निर्वपति । ११.२.६७ (उखायां लग्नं निष्कासम्)

ऋ ५.८५.३ / निरुक्त १०.४ नीचीनबारं वरुणः कवन्धं प्र ससर्ज रोदसी अन्तरिक्षम् ।
तेन विश्वस्य भुवनस्य राजा यवं न वृष्टिर् व्युनत्ति भूम ॥ १.३.२४ तं.

तैसं ६.१.३ नीतासु दक्षिणासु चात्वाले कृष्णविषाणां प्रास्यति । ४.२.१६;६.३.६;१२.२.६५

तैब्रा ३.७.५.३ 'नीवाराणां मेध, सुमनस्यमानः' इति 'व्रीहीणां मेध सुमनस्यमानः' इति मन्त्राद् ऊहितम् । ३.७.५

तैसं ३.२.५ नृचक्षसं त्वा देव सोम सुचक्षाअवख्येषम् । ३.२.२४,२५

तैब्रा १.६.६.५,६ / काठकसं ३६.१४ नेध्मा बर्हिः संनह्यते, न प्रयाजा इज्यन्ते, नानुयाजा इज्यन्ते, न सामिधेनीर् अन्वाह इति । अप्रतिष्ठिता वै त्र्यम्बकाः । ८.४.२१

मैसं १.१०.१५ अन्वाह इति । अप्रतिष्ठिता वै त्र्यम्बकाः । ८.४.२१

ऋ ८.९७.१२ नेमिं नमन्ति चक्षसा मेषं विप्रा अभिस्वरा ।
सुदीतयो वो अद्रुहोऽपि कर्णे तरस्विनः समृक्वभिः ॥ ६.१.५०

ऐब्रा ६.१० / ऋ १.२२.९ नेष्टा त्वष्टारं पत्नीश्च । अग्ने पत्नीरिहा वह देवानामुशतीरुप । त्वष्टारं सोमपीतये ॥ ३.२.३९

मैसं ३.९.८ नेष्टारं वृणीते । ७.४.२०

तैब्रा १.८.६.४ नैतस्य पशोर् ग्रहं गृह्णाति । पुरोडाशवान् एष पशुः । १०.१.२८ पुरोडाशवान् एष पशुर् भवति, न हि एतस्य ग्रहं गृह्णाति । नैतेषां पशूनां पुरोडाशा भवन्ति, ग्रहपुरोडाशा हि एते पशवः । १०.१.२७ ग्रहपुरोडाशयोर् एकार्थतां दर्शयति ।

मैसं २.६.५ नैर्ऋतं चरुं नखावपूतानां (व्रीहीणां) परिवृक्त्यै गृहे । ९.२.४०; १०.४.१

तैसं १.८.९ नैर्ऋतं चरुं निर्वपेत् कृष्णानां व्रीहीणां नखनिर्भिन्नं कृष्णा कूटा दक्षिणा । ४.२.२५; १०.७.६४

तैसं १.८.१ नैर्ऋतम् एककपालम् । ४.४.१,२ राजसूये

संकर्ष १.१.३६ नैव पशोर् हविष्कृद् अस्ति औषधार्था अवहननार्था वा। यथा पत्नी तुल्यवत् श्रूयते। १२.२.११

तैसं ५.६.२
शब्रा ११.८.१२ नैवारश्चरुर् भवति। यदेनम् उपदधाति । २.३.१८ नैवारश्चरुर् भवति, यदेनम् उपदधाति। बार्हस्पत्यं नैवारं चरुं पयसि शृतं मध्ये कुम्भेष्टकानाम् उपदधाति।

तैब्रा १.३.४.५,६,८ नैवारः सप्तदशशरावः क्षीरे चरुर् भवति। १०.२.६४

वसिष्ठस्मृ १२.६
मनुस्मृ ४.३७ 'नोद्यन्तम् आदित्यम् ईक्षेत नास्तं यन्तं' स्नातकव्रते। तस्य नियमः। एतावता ह्येनसाऽयुक्तो भवति। ४.१.३ नैतत् फलपरवचनं वर्तमानापदेश एषः।

काठकसं १२.६ नोभयदतः प्रतिगृह्णाति। ६.७.४ अश्वो न प्रतिगृह्यः उभयादन् वा।

तां ११.४.९,१० नौधसकालेययोः एकत्र सप्तदश बृहत्यः। ९.२.२८/२ नौधसं भवति, ब्रह्म वै नौधसम्। नौधसा ऋषिणा दृष्टम्।

षड् १.३.९-१५ पञ्चछन्दा आवाप आर्भवपवमानः सप्तसामा। ९.२.२५/३ 'गायत्री, अनुष्टुप्, उष्णिक्, ककुप्, जगती' इति पञ्चछन्दाः। गायत्रं, संहितं, श्यावाश्वम्, आन्धीगवं, सर्फं, पौष्कलं, कावम् – सप्तसामा ६८९-९१; ६८९-९१; ६९७-९९; ६९७-९९; ६९२-९३; ६९४-९६; ७००-७०२

काठकसं १५.१० पञ्चदश माध्यन्दिनपवमानः। १०.४.२० (द्वात्रिंशपवमानः – पञ्चदश माध्यन्दिनः, सप्तदश आर्भवपवमानः)

तां २३.८.१ पञ्चदशरात्रस्त्रिवृदग्निष्टुदग्निष्टोमस्त्रिरात्रो दशरात्रः, उदयनीयोऽतिरात्रः। यद् अन्यतोऽतिरात्रस्तेन यज्ञः (अहीनः) अथ द्वादशाहस्य दशाहानि तेन सत्रम्। ८.२.२९ (तां–ब्रह्मवर्चसकामाः पञ्चदशरात्रं उपेयुः। २३.७.३) सूत्रम्–सत्रे वा उपायिचोदनात्।

तां २३.८.१ पञ्चदशरात्रे अग्निष्टुद् एकाहः। ततो ज्योतिर् गौरायुरिति त्र्यहः परिशिष्टानि एकादशाहानि द्वादशाहप्रकृतीनि। १२.२.२२ तत्र

तैब्रा ३.५.२ पञ्चदश सामिधेनीर् अन्वाह। १०.५.१,२७

तां २०.१.१ पञ्चदशानि आज्यानि भवन्ति। १.४.३; ४.४.४०; १०.६.२३ (तां १२.८.१; 'जनस्य गोपा अजनिष्ट जागृविर्' इति आग्नेयम् आज्यं भवति। साम ९०७-९०९; ऋ ५.११.१,६,२) (तां १२.८.३ 'अयं वाव मित्रावरुण' इति बार्हतं मैत्रावरुणम्। साम ९१०-९१२; ऋ २.४१.४-६) (तां १२.८.५ 'इन्द्रो दधीचो अस्थभिर्' इति दाधीचस्तृचो भवति। साम ९१३-९१५; ऋ १.८४.१३-१५) (तां १२.८.७ 'इयं वामस्य मन्मन' इति ऐन्द्राग्नम्। साम ९१६-९१८; ऋ ७.९४.१-३)

शत ११.१.२.१३ पञ्चदशैव वर्षाणि यजेत (दर्शपूर्णमासाभ्याम् अत्र ह्येव सा संपत् संपद्यते) २.३.९

मनुस्मृ ५.१८ पञ्च पञ्चनखा भक्ष्या इति शशादीनां पञ्चानां कीर्तनात् अन्येषां भक्षणं प्रतिषिध्यते। १०.७.२८ श्वाविधं शल्यकं गोधां खड्गकूर्मशशांस्तथा। भक्ष्यान् पञ्चनखेष्वाहुरनुष्ट्रांश्चैकतोदतः॥

वाल्मीकि रामायण ४.१७-३१ पञ्च पञ्चनखा भक्ष्याः ब्रह्मक्षत्रेण राघव। शल्यकः श्वाविधो गोधा शशः कूर्मश्च पञ्चमः॥ १.३.२४ तं,

तैब्रा ३.१२.९.८ तां २५.१८ पञ्च पञ्चाशतस्त्रिवृतः संवत्सराः, पञ्च पञ्चाशत पञ्चदशाः, पञ्च पञ्चाशतः, सप्तदशाः, पञ्च पञ्चाशतः एकविंशाः, विश्वसृजां अयनं सहस्रसंवत्सरम्। ६.७.३१,३७; ९.४.१२ यदि पञ्चपञ्चाशतस्त्रिवृतः न संवत्सराः, अथ संवत्सरास्त्रिवृतः म पञ्चपञ्चाशतः इति लावुकायन आचार्यो मन्यते स्म। सूत्रम्– ६.७.३७–विप्रतिषेधात्तु गुणी अन्यतरः स्यात् इति लावुकायनः।

तैसं २.६.१० पञ्च प्रयाजा इज्यन्ते, चत्वारः पत्नीसंयाजाः। ३.६.२०-२३ न्यामा.

तैसं २.६.१ पञ्च प्रयाजान् यजति। ३.६.६ समिधो यजति, तनूनपातं यजति, इडो यजति, बर्हिर् यजति, स्वाहाकारं यजति। १२.१.२

मैसं ३.४.४ पञ्चभिर् युनक्ति पाङ्क्तो यज्ञो यावानेव यज्ञस्तम् आलभते। ११.३.१८

वाराह ३.२.७,८ पञ्चभिः पशुभिर् यक्ष्यमाणाः संनिवपेरन् – (संहत्य संनिवापः) १०.६.४९ पञ्चपशूनां यक्ष्यमाणानां एकोऽग्निः। तेभिर् इष्ट्वा निवपन्ते।

तां २.७.१ पञ्चभ्यो हिंकरोति स तिसृभिः, स एकया, स एकया। पञ्चभ्यो हिंकरोति स एकया, स तिसृभिः, स एकया। सप्तभ्यो हिंकरोति स एकया, स तिसृभिः, स तिसृभिः। ९.२.२८/२

तैसं ७.१.१ पञ्चरात्रेण यजेत। १०.५.१

तैब्रा ३.७.१.७ पञ्चशरावस्तु द्रव्यश्रुतेः प्रतिनिधिः स्यात्। यस्योभयं हविर् आर्तिम् आर्च्छेत् ऐन्द्रं पञ्चशरावम् ओदनं निर्वपेत्। ६.४.२८ चोदना वा द्रव्यदेवताविधेः अवाच्ये हि। ६.४.२९ पञ्चशरावो इन्द्रदेवतया सम्बध्यते (ऐन्द्रं पञ्चशरावं) तस्मात् कर्मान्तरं न सांनाय्यस्य प्रतिनिधिः।

तां २१.१४.१,२,७,८,९,१० पञ्चशारदीयोऽहीनो मारुतीयः, पञ्चशारदीय यः कामयेत बहु स्यां इति स एतेन यजेत। वैशाख्यां अमावास्यायां सप्तदश मारुतीस्त्रिवत्सा अप्रवीता (अप्रसूताः) उपाकरोति। सप्तदश पृश्नीन् उक्षणस्तान् पर्यग्निकृतान् प्रोक्षितान् इतरा आलभन्ते, प्रेतरान् उत्सृजन्ति इति ततः संवत्सरे राजीवा आनयन्ति। तांश्चैव उक्षणस्तान् पर्यग्निकृतान् इतरा आलभन्ते, प्रेतरान् उत्सृजन्ति। तेषां च सुत्यासु प्रतिप्रसवः त्रीन् त्रीन् उक्षणः एकैकस्मिन् अहनि आलभन्ते पञ्च उत्तमे अहनि आलभन्ते ११.२.५४

वाराहगृ ४.२४ पञ्चशिखा केचित्। १.३.१५ अङ्गिरसादयः, पञ्चचूडा अङ्गिरसाः, पञ्चशिखिनः।

तां ४.४.१ पञ्चसु माःसु बार्हताः प्रगाथा आप्यन्ते। ९.२.२८/४

आप २.१८.२ पञ्चावत्तं जमदग्नीनाम्। ६.७.२८ जमदग्नीनां तु पञ्चावत्तम्–जमदग्नि-गोत्राणाम्।

तैसं ७.४.५ पञ्चाहा भवन्ति। ८.३.६ पञ्च वा ऋतवः संवत्सरे, ऋतुषु एव संवत्सरे प्रतितिष्ठन्ति, अथो पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः, पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञम् एव रुन्धते।

महाभारत १.१९८.४९,५० पञ्चेन्द्रोपाख्याने वृद्धकुमारी वरं प्रार्थयते 'पतिं मे देहि' इति पञ्चकृत्वोऽभ्यासः। २.२.२ तं. पञ्चकृत्वात्वस्त्वयोक्तोऽहं, पतिं देहीति वै पुनः तत् तथा भविता भद्रे ...

आप ८.२.३ पञ्चैतानि हवींषि सर्वपर्वसु सञ्चरन्तीति पञ्चसञ्चराणि उच्यन्ते। ७.१.१७

तैसं १.८.२	(१) आग्नेयं अष्टाकपालं निर्वपति (२) सौम्यं चरुं (३) सावित्रं द्वादशकपालं (४) सारस्वतं चरुं (५) पौष्णं चरुम् ।
तैब्रा १.३.३	पञ्चैद्रान् अतिग्राह्यान् गृह्णाति । १०.८.२६
तैसं ७.५.८	पत्नय उपगायन्ति । ८.१.१८
मैसं १.४.८	पत्नि पत्नि एष ते लोकः ३.४.१८
पा ४.१.३३	'पत्नी' इति यज्ञस्य स्वामिनी इति उच्यते । ५.१.१७ पत्युर् नो यज्ञसंयोगे ङीप् । पत्नी इति सबन्धी शब्दोऽयम् । दम्पत्योः सहाधिकाराद् यज्ञफलभोक्त्री ।
तैब्रा ३.२.९.१४	पत्नीं संनह्य । ३.८.२०; ६.८.२८,-९.३.२० नाभिप्रदेशे परिहितस्य वाससः उपरि योक्त्रेण संनह्य पत्नीम् उदानयति ।
ऋ ३.६.९	पत्नीवतस्त्रिंशतं त्रींश्च देवान् अनुष्वधम् आवह मादयस्व । ३.२.२६ न्यामा.
तैसं ६.२.१ मैसं ३.७.९	पत्नी वै पारिणह्यस्य ईष्टे, पत्यैव गतम् अनुमतं क्रियते । ६.१.१६ पत्नी अन्वारभते, पत्नी हि परीणह्यस्य ईशे पत्नियै वा अनुमतं निर्वपति ।
आप १०.४.६ वाराह ३.२.१.३७	पत्नीसंयाजान्तानि अहानि संतिष्ठन्ते । ९.१.२९,३०,३२; १०.४.२३,३०,३२; ११.४.२३
तैब्रा १.३.१.६	पत्नीसंयाजान्तानि भवन्ति । ९.१.३२,३३
वाराह १.३.७२	पत्नीसंयाजानां अपरयोर् अग्न्योर् होमः । ८.४.२४ अपरो होता दक्षिणोऽध्वर्युर् उत्तरः ।
शत १.९.२.५	पत्नीसंयाजान् यजति । २.२.३ गार्हपत्ये पत्नीसंयाजान् जुहोति । पत्नीः संयाजयन्ति ।
तां ४.९.१.८	पत्नीः संयाज्य प्राञ्च उदेत्य मानसाय प्रसर्पन्ति । १०.६.३६,४० मनसा उपावर्तयन्ति ।
काठकसं ३४.६	पत्न्य उपगायन्ति, पिच्छोलाभिर् उपगायन्ति, काण्डवीणादिभिर् उपगायन्ति, आपाटलाभिर् उपगायन्ति, अपघाटिलाभिर् उपगायन्ति । १०.४.८,९
तैब्रा ३.३.४.१	पत्न्यवेक्षते । ६.१.२४ पत्न्याज्यमवेक्षते ।
आप २.६.६	पत्न्यवेक्षितेन यजमानवेक्षितेन च आज्येन होम उच्यते । ६.१.१७
तैब्रा ३.३.४.१	पत्न्याज्यम् अवेक्षते । ६.१.२४
तां ५.६.८ काठक ३४.५	पत्न्यो गायताम् । १०.४.८ पत्न्य उपगायन्ति । (गानं प्राप्तम् एव प्राकृतम्, ऋत्विजां गानस्य उपचयनम् = उपगानम्)
पा ५.१.१२८	पत्यन्त पुरोहितादिभ्यो यक् (तस्य कर्म इत्यर्थे) । २.३.३ पुरोहितादि गणपाठे राजन् पठित्वाद् राज्यं=राजकर्म इत्यर्थः ।
तैसं ६.१.५ मैसं ३.७.१ काठकसं २३.८.९	पथ्यां स्वस्तिम् इष्ट्वा अग्नीषोमौ यजति, अग्नीषोमौ इष्ट्वा सवितारं यजति, (अदितिम् ओदनेन । सत्या. ७.२.६) १०.१.४४
तैसं ६.१.८	पदे जुहोति । १२.४.२१ सप्तमे पदे जुहोति । (अश्वस्यैव मेध्यस्य पदे पदे जुहोति–तैब्रा. ३.९.२३.१)
वसिष्ठस्मृ १८.११.१२	पद्यु वा एतत् श्मशानं यत् शूद्रः, तस्मात् शूद्रसमीपे नाध्येतव्यम् । ६.१.३८
काठकसं ६.३	पयसा अग्निहोत्रं जुहोति । १०.८.७
तैसं ५.४.९	पयसा जुहोति । २.२.१३,१६,२३,२४; ७.३.४

तैसं ६.४.८ पयसा मैत्रावरुणं श्रीणाति। ३.६.३२,३४; ६.४.४३; ९.१.१२; ९.४.४५; ११.२.६८

मैसं ४.६.२ पयस्यां मैत्रावरुणपात्रे निदधाति। ३.८.३३

आप १.११.२ पयःप्रतिषेधः कुमाराणाम्। ११.१.१९,५१ नास्यैतां रात्रिं कुमाराश्च न पयसो लभन्ते।

शत १२.७.३.१७ पयोग्रहाः सुराग्रहाश्च गृह्यन्ते। ३.५.१४-१५ न्यामा.

शत ४.१.४.९ पयोमिश्र सोमो भवति। ९.४.४५ तद् यदेव अत्र पयः तन् मित्रस्य सोम एव वरुणस्य तस्मात् पयसा श्रीणाति। पयोविकारः पशुः। ८.२.१८ सूत्रम्-द्रवत्वं च अविशिष्टं पशुपयसोः तस्मात्

तैआ २.८
तैसं ६.२.५ पयोव्रतं ब्राह्मणस्य, यवागू राजन्यस्य, आमिक्षा वैश्यस्य। ४.३.८,९; ६.१.२८; ६.८.२८; १०.४.१; १२.१.२९

तैसं ६.२.५ पयोव्रतानि—वत्सस्य एकस्तनो भागी हि सोऽथैकं स्तनं व्रतम् उपैति, अथ द्वौ, अथ त्रीन्, अथ चतुरः, एतद् वै क्षुरपवि नाम व्रतम्,... चतुरोऽग्रे स्तनान् व्रतम् उपैति अथ त्रीन् अथ द्वौ अथ एकम्, एतद् वै सुजघनं नाम व्रतम्। यवागू राजन्यस्य व्रतम्, आमिक्षा वैश्यस्य, पयो ब्राह्मणस्य, तेजो वै ब्राह्मणः, तेजः पयस्, तेजसैव तेजः पयः। ३.७.६

पा ३.१.२ परश्च। ३.४.१३ तं. प्रत्ययो धातोर् वा प्रातिपदिकाद् वा परो भवति।

तां ६.८.१५ पराग् बहिष्पवमानेन स्तुवन्ति। १० ५.१८ सकृद् हिंकृताभिः पराचीभिः स्तुवन्ति।

तैसं ५.१.८ पराचीः सामिधेनीर् अन्वाह। १०.५.१८,४५ चतुर्विंशतिं सामिधेनीर् अन्वाह पराचीर् (अनभ्यस्ताः) अन्वाह।

तैसं १.५.४ पराङ्म् अग्न्याधेयाद् पुनर् आदधाति। १०.५.४७ पराचीनं पुनराधेयाद् अग्निम् आदधीत।

तैसं ६.३.८ परावर्तते अध्वर्युः पशोः संज्ञप्यमानात्। ३.७.२८-२९ न्यामा.

तैसं ३.३.४ परा वा एतस्य आयुः प्राणः एति यो अंशुं गृह्णाति। २.३.२०; ५.३.१५

काठकसं ३४.९ परिक्रयः प्रत्यक्षम् आम्नातः। १०.२.२५ दक्षिणापरिक्रीता ऋत्विजो याजयन्ति।

तां १६.१.११ परिक्रयो ज्योतिष्टोमे द्वादशशतम्। ३.८.१ तस्य ज्योतिष्टोमस्य द्वादशशतम् (दक्षिणा)

तैसं १.७.३
शत ११.१.३.७ परिक्रयोऽन्वाहार्यं आम्नातो दर्शपूर्णमासयोः। १२.१.३२ दर्शपूर्णमासयोर् ह्येषा दक्षिणा यद् अन्वाहार्यः।

तैब्रा ३.३.७.४ परिधिं संमार्ष्टि। २,१.९

तैसं ६.३.३ परिधिर् उभयधर्मा स्यात्-परिधिधर्मा यूपधर्मा च। १२.१.२६ सूत्रम्-परिधिर् द्व्यर्थत्वाद् उभयधर्मा स्यात् द्व्यर्थौ—अग्नेश्च परिधानं पशोश्च अप्रावर्त्यं= नियोजनम्। यूपधर्माः यवमतीभिर् अद्भिः प्रोक्षणम् अञ्जनं परिव्याणं च ते परिधौ कर्तव्याः।

वाराह १.३.५.१६; परिधिधर्माः— इध्मसंनहनं, संमार्जनं, 'जुह्वा वसुरसि' इति एवम् आदिभिर्

१.३.६.५,७ — अञ्जनम्, अभ्याश्रावणम् इति। परिधिविरोधियूपधर्माः यथा—तक्षणम्, उच्छ्रूयणं, निखननं ते परिधौ न कर्तव्याः। १२,२.२६

आप १.५.७ — परिधिस्त्वक्सहितः शयानश्च। ९.२.४१-४३ न्यामा.

सत्या ७.४.३ — परिधिः शयानः। ९.२.४१.४३ न्यामा. शयाः परिधयः।

वाराह १.१.२.२३ — परिधेर् आहवनीयपरिधानार्थोत्पत्तिः। ९.२.४१ 'युनज्मि त्वा' इति च परिधिषु परिधीयमानेषु आहवनीयम्।

तां १७.१३.१ — परिधौ पशुं नियुञ्जन्ति। ९.२.४०; १०.३.१८; १०.४.१; १२.२.२८,३०

संकर्ष १.४.२६ — परिधौ पशुं नियुञ्जीत। १०.४.१

मनुस्मृ २.८७ — परिनिष्ठितकार्यस्तु स्वाध्यायेनैव वै द्विजः। कुर्याद् अन्यत् न वा कुर्यात् मैत्रो ब्राह्मण उच्यते॥ १.३.४ तं.

तैसं १.३.६ — परिवीरसि परि त्वा दैवीर् विशो व्ययन्तां परीमं रायस्पोषो यजमानं मनुष्याः। ३.८.२१

तैसं ६.३.४ — परिव्ययति ऊर्ग्वै रशना यजमानेन यूपः संमितो, यजमानं एव ऊर्जा समर्धयति। ३.६.३१ न्यामा.

शत ४.२.५.१२ — परिव्याणं कृत्वा उपाकरोति पशुम्। ४.४,२०
आप १२.१८.१२

तैसं २.२.४ — परिश्रिते याजयेत् रक्षसाम् अनन्ववचाराय। २.३.१५; १२.२.१४

आप ६.३.१ — परिसमूहनं पर्युक्षणम्। ९.४.३० परिसमूहनेन अग्निम् अलंकुर्वन्ति, तृणापचयं शोधनं च।

मैसं ३.९.२ — परुष्येव जुहोति आयतने। ११.२.२७

तैब्रा २.३.११.४ — परोक्षप्रिया हि देवाः। ३.७.८-१० न्यामा.

तैसं ६.६.६ — पर्यग्निकृतं पात्नीवतम् उत्सृजन्ति। ९.४.५६; १०.७.५६

तैब्रा ३.९.४.३ — पर्यग्निकृतान् आरण्यान् उत्सृजन्ति। ९.४.५१,५२; ११.२.५०

आश्व २.२.११ — पर्युक्षणम्– 'ऋतसत्याभ्यां पर्युक्षामि' इति जपित्वा पर्युक्षेत्, त्रिस्त्रिर् एकैकं पुनः पुनर् उदकम् आदाय। ९.४.२९

आप ६.३.१ — पर्युक्षणं समूहनं तृणापचय इत्येवम् आदयः धार्येऽग्नौ अहनि अहनि क्रियन्ते। ९.४.२९,३०

आपध १.४.१२.३,४,५,९ — पर्वणि नाध्येयं, वाते नाध्येयं, स्तनयित्नौ नाध्येयम्। १२.३.१८

वाराह १.२.१.१६ — पर्व प्रतिलुनाति। ३.४.१ विशाखानि प्रति लुनाति। (पर्वणि दाति-भर १.३.११)

तैब्रा ३.७.५.१३ — पर्वशब्दः काले-समुदाये च प्रसिद्धः, आ हिमवतः आ च कुमारीभ्यः। ९.२.५१ पार्वणहोमयोः पर्वशब्दः काले-पर्वस्यादुत्सवग्रन्थौ प्रस्तावे विषुवादिषु। दर्शप्रतिपदोः सन्धौ स्यात् तिथेः पञ्चकान्तरे (धरणिकोशे)

साम ६५१/७६३ — पवमानाय इन्दवे, अभि देवाँ इयक्षते। ३.३.१४ तं. (उपास्मै गायता नरः+)
ऋ ९.११.१

भर ५.२०.७ — पवमानवान् सौम्यो भवति–'अग्न आयूंषि पवसे'। १०.४.३०

तां १६.५.२४ — पवमाने रथन्तरं करोति, आर्भवे बृहत्, (मध्ये इतराणि) वैरूपं होतुः साम, वैराजं मैत्रावरुणस्य, रैवतं ब्राह्मणाच्छंसिनः, शाक्वरम् अच्छावाकस्य। षाडहिकानि पृष्ठानि। ७.३,८;१०.६.१४
तैब्रा १.२.२.३

शत २.५.३.४	पवित्रवति गां दोहयति । ९.४.३७ दोग्धि ।
तां १८.८.१	पवित्राद्यः सोमाः । ४.४.१;११.२.१२
शत १२.८.१.९	पवित्राभ्यां पुनाति । ९.३.२० तं.
तैब्रा ३.७.४.११	पवित्रे स्थः । ९.३.२० तं.
तैसं ५.२.९	पशवो गोऽश्वाः । १.४.२६ तं.
मैसं ४.६.५	पशुकामः उक्थ्यं गृह्णीयात् । ३.६.४३ यद् उक्थ्यो गृह्यते यज्ञस्य च पशूनां च अवरुध्यै ।
तैसं २.४.६	पशुकामश्चित्रया यजेत । १.१.५
तैसं २.५.४	पशुकामो यजेत । १.२.४;२.३.७ साकंप्रस्थायीयेन यजेत पशुकामः ।
तैसं ६.३.६	पशुधर्माः– उपाकरणम्, उपानयनम्, अक्ष्या बन्धः, यूपे नियोजनं, संज्ञपनं, विशसनम् । ३.६.१८
काठकसं ८.१	पशुना यजते । १.३.३० तं. (तैसं. ६.३.११) पशुना मध्यत इज्यते ।
शत ३.८.३.१;५.२.३.१	पशुपुरोडाशम् अनुनिर्वपति । १२.३.४ यद्देवत्यः पशुर् भवति तद्देवत्यं पुरोडाशं अनुनिर्वपति ।
तैब्रा १.७.४.४	पशुपुरोडाशस्य हैविकाद्धविषां च अग्नये स्विष्टकृतेऽवद्यति । १२.३.३
शत ३.८.३.१	पशुपुरोडाशः । ४.१.१८; १२.१.१४ यद्देवत्यः पशुस्तद्देवत्यः पुरोडाशः ।
तैब्रा ३.१२.५.६,७	पशुबन्धयाजी सर्वान् लोकान् जयति । १.२.४ इमम् एव लोकं पशुबन्धेन अभिजयति ।
तैब्रा २.३.६.३	पशुबन्धस्य यज्ञक्रतोः षड् ऋत्विजः । ७.२.२१ ब्रह्मा, अध्वर्युर्, होता, आग्नीध्रः, प्रतिप्रस्थाता, मैत्रावरुणश्च ।
मैसं ३.९.५	पशुमन्ति त्रीणि सवनानि–यद् वपया प्रातःसवने चरन्ति तेन प्रातःसवनं पशुमत्, यत् पुरोडाशैर् माध्यन्दिने तेन माध्यन्दिनं सवनं पशुमत्, यत् अङ्गैस्तृतीयसवने तेन तृतीयसवनं पशुमत् । १२.२.३१ सूत्रम्–८.२.१० पशुः पुरोडाशविकारः ।
तैसं ३.१.११	पशुमालभते । २.२.१७;३.१.१३,१५;६.१.७,९;११.१.४३
तैसं ६.३.१०	पशुमालभ्य पुरोडाशं निर्वपति । ३.३.३५-३८ न्यामा.
तैसं ६.३.११	पशुं संज्ञपयति । १.३.३० तं.
तैसं ६.१ ११	पशुर् अग्नीषोमीयो भवति । २.१.१७ अग्नीषोमीयं पशुम् आलभते ।
आप १३.२३.६	पशुर् अनुबन्ध्यः । ३.६.१८ मैत्रावरुणी वशा अनुबन्ध्यपशुः ।
तैसं ६.१.१	पशुः पुरोडाशविकारः स्याद् देवतासामान्यात् । ८.२.१० अग्नीषोमीयं पशुम् आलभते । अग्नीषोमीय एकादशकपालपुरोडाशो भवति ।
शत १.५.२.२४	
तैब्रा ३.२.८.८	पशोर् वा प्रतिमा पुरोडाशः । +
तैब्रा १.३.४	पशोः संज्ञप्तहोमः । ६.८.२८
तैसं ६.३.७; ६.३.११	पशौ च अग्नीषोमीये दार्शपौर्णमासिको विधिः । ८.१.१२ एकादशप्रयाजान् यजति एकादशानुयाजान् इति लिङ्गात् ।
तैसं ६.३.७	पशौ सप्तदश सामिधेन्यः । ६.६.३६; १०.८.१७ सप्तदश सामिधेनीर् अन्वाह ।
तैसं ६.३.७	पशौ साप्तदश्यम् । ८.१.१४ (सप्तदश) सामिधेनीर् अन्वाह ।

गोभिगृ २.१.२०	पश्चादग्नेः संवेष्टितं कटम् एवंजातीयकं वा अन्यत् पदा प्रवर्तयन्तीं वाचयेत् 'प्र मे पति या नः पन्थाः कल्पताम्'। ६.१.१७-२१ न्यामा.
श्लोकवा ५४	पश्वङ्गं रशना चेत् यद्येकस्मिन् बहून् युञ्जीत । प्रतिपशुः रशना कार्या यूपे चेद् द्वैरशन्यं स्यात् । ४.४.२४
तैसं १.८.१९	पष्ठौहीम् अश्विभ्याम् आलभते । ४.४.१-२ न्यामा.
मैसं ४.४.६	पष्ठौहीं विदीव्यन्ते । ४.४.१
तैब्रा ३.८.१४.४,५	पाकयज्ञेषु द्रव्यं भवति–लाजा धानास्तण्डुलाः आज्यम् इति । ९.२.४
तैसं २.५.८	पाञ्चदश्यम् आम्नातं दर्शपूर्णमासयोः । ३.६.९ पञ्चदश सामिधेनीर् अन्वाह ।
पा उणादि २.७	पा तृ तुदि वचि रिचि सिचिभ्यस्थक् । ८.३.८-९ न्यामा. पीथ, तीर्थ, तुत्थ, उक्थ, रिक्थ, सिक्थ ।
मैसं ४.७.४	पात्नीवतं गृह्णाति । ३.२.२७ उपांशुपात्रेण +
तैसं २.२.२	पाथिकृतीयं कर्म–पथिकृते पुरोडाशम् अष्टाकपालं निर्वपेत्... ३.२.२०
पा ३.१.१२९	पाय्य सान्नाय्य निकाय्य धाय्यामान हविर्, निवास, सामिधेनीषु । ५.३.५ धाय्याः सामिधेनीषु ।
तां १३.४.१८	पार्थुरश्मसाम । ४.३.४; ६.१.२; ६.६.१७,२२ पार्थुरश्मं राजन्याय ब्रह्मसाम कुर्यात् ।
पार्थुरश्मं साम १००५ ऋ १.८४.१०	स्वादोरित्था विषूवतो मध्वः पिबन्ति गौर्यः । या इन्द्रेण सयावरीर्वृष्णा मदन्ति शोभसे वस्वीरनु स्वराज्यम् ॥
साम १००६, ऋ १.८४.११	ता अस्य पृशनायुवः सोमं श्रीणन्ति पृश्नयः । प्रिया इन्द्रस्य धेनवो वज्रं हिन्वन्ति सायकं वस्वीरनु स्वराज्यम् ॥
साम १००७, ऋ १.८४.१२	ता अस्य नमसा सहः सपर्यन्ति प्रचेतसः । व्रतान्यस्य सश्चिरे पुरूणि पूर्वचित्तये वस्वीरनु स्वराज्यम् ॥ (इदमेव रायोवाजीयं साम) ४.३.४
तैब्रा ३.७.५.१३	पार्वणहोमयोर् उत्तरस्वाहाकारः–प्राणाय सुराधसे पूर्णमासाय स्वाहा, अपानाय सुराधसे अमावास्यायै स्वाहा । ८.४.१५,१६
ऐब्रा २.१.३	पालाशं ब्रह्मवर्चसकामस्य यूपं कुर्यात् । ४.३.१,३ पालाशं यूपं कुर्वीत तेजस्कामो ब्रह्मवर्चसकामः ।
काठकसंकलन ९.१२ (१३७)	पालाशे बध्नाति । २.२.१७,२०; ४.२.१; ६.३.२८; ११.३.३
तैब्रा ३.८.१९.१	पालाशो यूपो भवति । १०.७.५१ बैल्वो वा खादिरो वा पालाशो वा अन्येषां यज्ञक्रतूनां भवति ।
तैसं १.१.६	पावकवान् सौम्यः कार्यः । १०.४.३० अग्नये पवमानाय अष्टाकपालम् अग्नये पावकाय, अग्नये शुचये... पावकः शीतः । ४.३.१०
तैब्रा २.४.३.१ ऋ १.३.१०	पावका नः सरस्वती वाजेभिर् वाजिनीवती ॥ यज्ञं वष्टु धिया वसुः ॥ १२.४.१
ऐब्रा १.३	पावयति । ५.२.४ एकविंशत्या पावयति ।
तैसं ६.१.६	पिङ्गाक्षी एकहायनी । ३.२.२१ तं.
आप १.१०.१२	पिण्डपितृयज्ञः आहिताग्नेर् अनाहिताग्नेश्च । ६.८.१५ अपि अनाहिताग्निः पिण्डपितृयज्ञं कुर्वीत । (वाराह १.२.३.३८)
आप ३.१६.७	पिण्डपितृयज्ञेनैव अमावास्यायां प्रीणाति । ४.४.२१

काठकसं २४.८ — पितृदेवत्यम् । १०.४.२३ पितृदेवत्यं हविः ।

मैसं ३.६.५ — पितृदेवत्याः शंसति । २.१.२२ पितृदेवत्यां शंसति ।

तैसं १.८.५ — पितृभ्योऽग्निष्वात्तेभ्योऽभिवान्यायै दुग्धे मन्थम् । ३.४.१७;१०.२.७४ न्यामा.

तैसं १.८.५ — पितृभ्यो बर्हिषद्भ्यो धानाः । १०.२.७४ न्यामा.

आप१.१०.१२ रुद्रदत्तटीका — पितृयज्ञः आहिताग्नेर् अनाहिताग्नेश्च कार्यः । ६.८.८ अपि अनाहिताग्निना ।

तैसं ४.३.१३ ऋ १०.२.१ — पिप्रीहि देवाँ उशतो यविष्ठ, विद्वाँ ऋतूँर् ऋतुपते यजेह । ये दैव्या ऋत्विजस्तेभिरग्ने त्वं होतॄणामस्यायजिष्ठः ॥ १०.४.३२

आप १.१०.१२ — पिपेश्चूर्णनम् । ७.२.१ तण्डुलेषु अन्यद् द्रव्यम् असंवपन्ती (अप्रवेशयन्ती) पिंषाणूनि कुरुताद् इति पत्नीं दासीं प्रति वा प्रैषः ।

भरद्वाज ८.१.२३ — पिष्टकचरुः साध्यते । ३.३.३८ संयुतानां पिष्टानां पौष्णम् अपोद्धरति ।

तैसं ३.१.११ — पीपिवांसं सरस्वतः, स्तनं यो विश्वदर्शतः । धुक्षीमहि प्रजामिषम् ॥ ये ते सरस्व ऊर्मयो, मधुमन्तो घृतश्चुतः । तेषां ते सुम्नमीमहे ॥ २.४.६ न्यामा. सरस्वतो याज्यानुवाक्ये

आप १०.१४.१० — पीवा दीक्षते कृशो यजते । ३.८.९-११ न्यामा.

ऊहः काठकसं ३१.१४ — 'पुण्डरीकैः स्तृणीत रक्तैः' इति श्रीदेवतायै 'दर्भैःस्तृणीत हरितैः' इति मन्त्राद् ऊह्यते । ९.३.३

तैसं १.५.२ — पुनर् निष्कृतो रथो दक्षिणा । १०.३.३०-३३ न्यामा.

तैसं १.५.२ — पुनरुत्स्यूतं वासो दक्षिणा, पुनरुत्सृष्टोऽनड्वान् (दक्षिणा) । १०.३.३०-३३ न्यामा.

पा १.२.६७ — पुमान् शिष्यते । ६.१.१२ स्त्रिया सहवचने पुमान् शिष्यते । (काशिका)

पा १.२.६७ — पुमान् स्त्रिया । ६.१.२२,२३

तैसं ३.४.३ — पुंपशौ प्राप्ते स्त्रीपशुः । १.४.३ सा वा एषा सर्वदेवत्या या अजा वशा ।

मैसं २.३.२ — पुरस्ताच्च उपरिष्टाद् वा जुहुयाद्, बहिर् आत्मनः सजातीयान् दध्याद् यन् मध्यतो जुहोति सजातीयान् मनुते । १०.४.७ न्यामा.

तैसं ७.४.८ — पुरस्तात् पौर्णमास्याश् चतुरहे दीक्षेरन् । ६.५.३०,३१

तैसं ७.५.८ — पुरस्तात् सदसः स्तुवते (श्लोकेन) । १०.४.१५

तैआ ५.६ — पुरस्ताद् उपसदां प्रवर्ग्यं प्रवृणक्ति । ३.३.३२ तं.

तैब्रा १.८.१.२ — पुरस्ताद् उपसदां सौम्येन प्रचरन्ति, अन्तरा त्वाष्ट्रेण, उपरिष्टाद् वैष्णवेन । ४.४.५,११,१९

तैसं १.५.१० — पुरा ब्राह्मणा अभैषुः । २.१.३३ न्यामा.

मैसं १.४.५ — पुरा वत्सान् उपाकर्तोर् दम्पती अश्नीयाताम् । ६.४.३८,४१

तैसं २.२.९ — पुरावाचः प्रवदितोर् निर्वपेत् । ११.२.१९,२२

तैसं ६.४.३ — पुरावाचः प्रवदितोः प्रातरनुवाकम् उपाकरोति यावत्येव वाक् ताम् अवरुन्धे ।

तैसं १.५.१ — पुराऽस्य संवत्सराद् गृहे रोदनं भवति । १.२.१०

तैसं ५.२.९ — पुरुषशीर्षम् उपदधाति । ६.६.२ इति वचनात् शवशिरसां स्पर्शनं स्मृतिप्रतिषिद्धम् अपि क्रियते ।

मनु ५.८.७ — नारं स्पृष्ट्वाऽस्थि सस्नेहं सवासा जलमाविशेत् ।

मैसं ३.९.२ — पुरुषस्यैव-परुष्येव जुहोति आयतने । ११.२.२७

मैसं १.१०.१ पुरोडाश आग्नेयः कर्तव्यः । ३.४.३७ आग्नेयोऽष्टाकपालः पुरोडाशो भवति ।

आप १.२०.९ पुरोडाशकपालेन तुषान् उपवपति । ४.१.२६; ६.६.६; १२.४.१२ मध्यमेन पुरोडाशकपालेन ।

तैसं २.५.५ पुरोडाशम् अग्नये दात्रे मध्यमानां (तण्डुलानां) कुर्यात्, ये स्थविष्टास्तान् इन्द्राय प्रदात्रे दधंश्चरुं कुर्यात्, क्षोदिष्ठान् विष्णवे शिपिविष्टाय शृते चरुम् । ६.५.१

शत १.२.२.७-८ पुरोडाशम् अध्वर्युः 'प्रथस्व' इति ब्रूते 'उरु प्रथा उरु प्रथस्व' इति मन्त्रेण । १.२.४३ पुरोडाशं प्रथस्व इति अध्वर्युर् ब्रूते ।

तैब्रा ३.३.९.७ पुरोडाशं चतुर्धा करोति । १०.७.२४-३३ न्यामा.

तैब्रा ३.२.८.५ पुरोडाशं पर्यग्निकरोति । २.१.९,१०; ३.१.१३ दीप्तैर् दर्भैः परितः करोति रक्षसां संशोधनार्थम् ।

मैसं ४.६.२ पुरोडाशशकलम् ऐन्द्रवायवस्य पात्रे निदधाति, धानाः आश्विनपात्रे, पयस्यां मैत्रावरुणस्य पात्रे । ३.८.३३

शत १.५.२.१४ पुरोडाशस्तु अग्नीषोमीय एव । ५.४.२१ तस्माद् अग्नीषोमीय एकादशकपालः पुरोडाशः ।

पुरोडाशम् अतुङ्गम्, अनपूपाकृतिम्, कूर्मस्य इव प्रतिकृतिम्, अश्वशफमात्रम् । (आप १.२५.३)

तैसं ६.६.१ पुरोडाशान् अलङ्कुरु । ५.१.२५

सत्या १.१.७३ पुरोडाशाभ्याम् एव असोमयाजिनं याजयेत्, यौ एतौ आग्नेयश्च ऐन्द्राग्नश्च । १०.८.३५,३६.४५ नासोमयाजिनो ब्राह्मणस्य अग्नीषोमीयः पुरोडाशो विद्यते, इति एकेषाम् आग्नेयोऽष्टाकपालपुरोडाशः ऐन्द्राग्न एकादशकपालो द्वादशकपालः पुरोडाशो वा ।

मैसं ३.१.१० पुरोडाशेन वै देवा अस्मिन् लोके आर्ध्नुवन्, चरुणा अमुष्मिन् लोके । १०.१.४३

मैसं २.३.१ पुरोडाशो व्रीहिमयः कर्तव्यः । ६.३.११

आश्व ४.१.४.५.६ पुरोऽध्वर्युर् विभजति-प्रतिप्रस्थाता मन्थिनं जुहोति,नेष्टा पत्नीम् अभ्युदानयति, उन्नेता चमसान् उन्नयति, प्रस्तोता प्रस्तौति । उद्गाता उद्गायति, प्रतिहर्ता प्रतिहरति, सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्याम् आह, होता प्रातरनुवाकं ब्रूते, मैत्रावरुणः प्रेष्यति च अनु च आह, अच्छावाको यजति, ग्रावस्तुद् ग्रावस्तोत्रीयम् अन्वाह तस्माद् एतावन्तो वरीतव्याः । ३.७.२१-२४ न्यामा.

तैसं ३.४.१० पुरोनुवाक्यां च प्रथमं प्रयुङ्क्ते । ३.२.१२ तं.

काश्या १.८.९ पुरोनुवाक्या देवतास्मरणार्था, याज्या हविःप्रदानार्था । २.१.१३

तैसं २.६.२ पुरोनुवाक्या पुरस्तात् लक्ष्मा भवति, उपरिष्टात् लक्ष्मा याज्या । २.१.१३ पुरस्तात् लक्ष्मा पुरोनुवाक्या, उपरिष्टात् लक्ष्मा याज्या ।

तैसं ३.४.१० पुरोनुवाक्याम् अनूच्य याज्यया जुहोति सदेवत्वाय । ८.४.३

तैसं ५.४.७ पुरोनुवाक्याम् अन्वाह । २.१.१३

तैब्रा ३.६.११.१,२ पुरोनुवाक्यां वा मैत्रावरुणो ब्रूयात् । ३.७.४४ यत्र प्रैषश्च अनुवाक्या च सह उच्यते, न केवलाऽनुवाक्या वा मैत्रावरुणः पुरोनुवाक्याम् अन्वाह-'आभरतं शिक्षतं वज्रबाहू' अथ प्रैषम् आह 'होता यक्षद् इन्द्राग्नी ...' होतर् यज ।

ऐब्रा ८.२४	पुरोहितं करोति । उपादेयत्वेन हि श्रूयते । ६.६.१३ राजा यक्ष्यमाणो ब्राह्मणं पुरोदधीत ।
ऐब्रा ७.२५	पुरोहितं वृणीते । ६.६.१२ पुरोहितस्य आर्षेयेण वृणीरन् ।
तैसं २.२.५	पूत एव सः । १.४.२२
तां ९.५.३	पूतिका एव अभिषोतव्याः । (सोमाभावे) ६.३.१६
तैब्रा ३.७.५.१३	पूर्णमासाय सुराधसे स्वाहा (प्राणाय +) । ८.४.१५
तैब्रा ३.८.१०.५	पूर्णाहुतिं जुहोति । १.२.१३
तैब्रा ३.८.१०.५	पूर्णाहुत्या सर्वान् कामान् अवाप्नोति । १.२.४,१६ पूर्णाहुतिम् उत्तमां जुहोति, सर्वं वै पूर्णाहुतिः, सर्वम् एव अवाप्नोति ।
भर १३.१८.१०	पूर्णिकावहन्ति करोति स्वाध्यायकाले । १.२.३० अक्षरानुपूर्व्यां मन्त्रावधारणे यतते । अवहननमन्त्रः क्रियते ।
पा. ३.४.२१	पूर्वकालतायां 'क्त्वा' स्मर्यते । १.१.१-९ न्यामा. समानकर्तृकयोः पूर्वकाले क्त्वा ।
तैसं २.५.३;२.६.३	पूर्वं दध्नो धर्माः समाम्नाताः दर्शपूर्णमासयोः पश्चाद् आग्नेयस्य । ५.४.३
षड् १.३.१२	पूर्वपक्षापरपक्षौ वा इन्द्रस्य हरी ताभ्यां सर्वं हरति । ९.१.४३,४४ (शुक्लकृष्णपक्षौ)
गोभिलगृ १.९.१५	पूर्वपक्षे सर्वासु तिथिषु अमावास्या । आचार्यः (सूत्रकारः) – वचनं हि भवति । आपौर्णमास्याः अमावास्या नास्त्येति । १.३.१४
आपगृ १.२	पूर्वपक्षोऽहः । ६.८.२२ एतद् वै देवानां रूपं यद् उद्गयनं पूर्वपक्षोऽहः ।
तैसं १.१.४-६;१.६.१	पूर्वं औषधधर्माः समाम्नाताः ततः आज्यस्य । ५.१.१५
तां १६.१३.९	पूर्वस्मिन् साद्यस्के साण्डक्षिसंवत्सरः सोमक्रयणः स्पर्धमानानाम् । ८.१.१९
तां १६.८.३	पूर्वस्मिन् साहस्रे सहस्रं दक्षिणा । ८.१.१९ सहस्रदक्षिणाः साहस्रा नाम चत्वार एकाहाः ।
षड् १.१.१३	पूर्वापरपक्षौ वा इन्द्रस्य हरी । ९.१.४४
निरुक्ते १.१	पूर्वापरीभूतं भावम् आख्यातेन च आचष्टे यजति पचति इति उपक्रमप्रभृति अपवर्गपर्यन्तम्, एष हि आख्यातार्थः । १.१.५;६.३.२४
आप २.१८.१०	पूर्वार्धाद् अवद्यति । ५.२.४
शत २.४.२.८	पूर्वाह्णो वै देवानां, मध्यन्दिनो मनुष्याणाम्, अपराह्णः पितॄणाम् । ६.८.२३
जैब्रा १.२९८	पूर्वाह्णो वै रथन्तरम् अपराह्णो बृहत् । १०.६.२६ पूर्वाह्णो वै रथन्तरस्य योगोऽपराह्णो बृहतः ।
मैसं १.४.५	पूर्वेद्युर् अग्निं गृह्णाति, उत्तरमहर् देवतां यजति । ५.४.२३
तैसं २.५.५	पूर्वेद्युर् अमावास्यायां वेदिं करोति । ५.१.२९;११.३.१;१२.१.३७
तैसं १.१.२	पूषा ते ग्रन्थिं ग्रथ्नातु । १२.१.४६ बर्हिषः संनहने मन्त्रः
काठकसं ५.१; भर ८.३.१	पूषानुमन्त्रणानि । ३.२.१ पूष्णोऽहं देवयज्यया पुष्टिमान् पशुमान् भूयासम् ।
तैसं २.६.८	पूषा प्रपिष्टभागोऽदन्तको हि । ३.३.३४ न्यामा.
सत्या १.६.२०	पूषा वां विभजतु, अर्यमा वां विभजतु, भगो वां विभजतु । १२.३.२९
ऋ १.१६४.३४,३५	पृच्छामि त्वा (परमन्तं पृथिव्याः, पृच्छामि यत्र भुवनस्य नाभिः । पृच्छामि त्वा वृष्णो अश्वस्य रेतः, पृच्छामि वाचः परमं व्योम ॥ इयं वेदिः परो अन्तः

पृथिव्याः, अयं यज्ञो भुवनस्य नाभिः । अयं सोमो वृष्णो अश्वस्य रेतो, ब्रह्मायं वाचः परमं व्योम ॥) २.१.३२

पा उणादि ४.११५ — पृणातेः पर्वशब्दः । ९.२.५३ स्ना मदि पदि अत्ति (ऋ) पृशकिभ्यो वनिप् । पॄ (पालनपूरणयोः) वन्=पर्वन्

ऋ १०.११७.५ — पृणीयादिन्नाधमानाय तव्यान् द्राघीयांसमनु पश्येत पन्थाम् । ओ हि वर्तन्ते रथ्येव चक्राऽन्यमन्यमुप तिष्ठन्त रायः ॥ २.१.३३

शत २.५.२.५ / आप ८.५.११ — पृथग् अग्नी प्रणयतः । ११.२.३३ द्वौ अग्नी भवतः (शत) गार्हपत्याद् अग्नी प्रणयतः ।

तैब्रा १.६.४.२ — पृथग् वेदी कुरुतः । ११.२.३३ द्वे वेदी भवतः (शत २.५.२.५) ।

तैआ ३.२ — पृथिवी होता, द्यौर् अध्वर्युर्, रुद्रो अग्नीत्, बृहस्पतिर् उपवक्ता । ३.७.८-१० न्यामा.

तैसं १.८.१३ ७.१.१४ — पृथिव्यै स्वाहा अन्तरिक्षाय स्वाहा वायवे स्वाहा । ८.४.११; १०.८.२०

तैब्रा ३.६.१.२ — पृथुपाजवत्यौ धाय्ये—पृथुपाजा अमर्त्यः, घृतनिर्णिक्स्वाहुतः । अग्निर् यज्ञस्य हव्यवाट् ॥ तं सबाधो यतस्रुचः, इत्थाधिया यज्ञवन्तः । आ चक्रुर् अग्निमूतये ॥ ३.२.२०

मैसं ३.१०.४ — पृषदाज्येन वनस्पतिं यजति । १०.४.३२

तैसं ६.३.११ — पृषदाज्येनानुयाजान् यजति । ४.१.३३; ५.२.८,१६; ५.३.१; १०.४.५०, ५३,५७,५८; १०.६.६४; १०.७.६४

तैसं ६.३.११ — पृषदाज्येनानुयाजाः पशोर् इज्यन्ते । १२.१.२

बाश्रौ ३.२.२.४७ — पृष्ठशमनीयेन यजेरन् । १०.६.४७

तैब्रा १.२.२.३ — पृष्ठानां रथन्तरं पृष्ठं भवति । ७.३.७

तैसं ७.३.१० — पृष्ठानि भवन्ति । १.४.३ यत् पृष्ठानि भवन्ति सुवर्गम् एव तैर् लोकं यजमाना यन्ति ।

तां २५.१.१ — पृष्ठेषु सतो बृहत्यो विधीयन्ते । ९.२.२८/४ (पञ्चसु मास्सु)

तैसं ५.५.८ — पृष्ठैर् उपतिष्ठन्ते । ७.३.३४,३५,३६; ८.३.२४ उपतिष्ठते ।

तां १६.५.१३ — पृष्ठैः स्तुवते । ३.४.३; ९.१.१३; ७.१.१७; ९.२.७ स्तुवीत ।

तां २५.२.१ — पृष्ठ्यः षडहस्त्रयस्त्रिंशारम्भणः त्रिवृद् उत्तमः कार्यः । १०.६.२७

तां १३.१२.१४ — पृष्ठ्यः षडहः संतिष्ठते । १०.४.१

तां ४.५.१०,१३,१४ — पृष्ठ्यः षडहो द्वौ स्वरसामानौ । त्रिवृत्, पञ्चदश, सप्तदश, एकविंश, त्रिणव, त्रयस्त्रिंशाः, द्वौ स्वरसामानौ, द्वौ सप्तदशौ, एवम् अयम् अष्टाहः । तत्र यत् तृतीयं सप्तदशम् अहस्तत् त्रयस्त्रिंशस्य स्थाने अभिपर्यांहरन्ति, स उत्तराणां स्तोमानाम् अव्यवायाय, त्रयः सप्तदशा अनूचीना भवन्ति, त्रयाणां सप्तदशानां च अनूचीनतायै (गवामयने) अभिपर्यांहरे कृते-तद् यत् तृतीयं सप्तदशम् अहस् तत् षष्ठं कार्यम् । तां. पृष्ठ्यः षडहो बृहद्रथन्तरसामा । १०.६.४ अत्र बृहद्रथन्तरसामा इति द्वन्द्वगर्भो बहुव्रीहिसमासः, बृहच्च रथन्तरं च साम्नी यस्य इति चेत् तर्हि बृहद्रथन्तरसाम्नोः प्रत्यहं गाने स्याद् इतरेतयोगे द्वन्द्वसमासत्वाद् ।

	यदि तु अनेकपदबहुव्रीहिः – बृहत्साम यस्य रथन्तरसाम यस्य इति तदा विभक्ते साम्नी स्याताम् 'विभक्ते वा असमस्तविधानाद् विभागे अप्रतिषिद्धम्' इति । १०.४.५ सूत्रत्वाद् अनेकपदबहुव्रीहिसमासो ग्राह्यः । १०.६.४,५ (गवामयने)
तैसं ७.४.२	पृष्ठ्यः षडहो भवति । ८.२.२४;२.३.२४ तं.
तैसं ६.६.८	पृष्ठ्ये गृह्णीयाद् अतिग्राह्यान् । १०.८.२३-२८ न्यामा.
ऐब्रा ६.१०	पोता मरुतः 'मरुतो यस्य हि क्षये' (ऋ १.८६.१) इति यजति । ३.२.३०
मैसं ३.९.८	पोतारं वृणीते । ३.७.२२
काठकसं २६.१	पोत्रीयं नेष्ट्रीयम् इति समाख्यायां अपवादः । ३.७.४१; ३.८.१९
तैब्रा ३.१२.९.५	पोत्रीया नेष्ट्रीया । ३.७.४१ अपचितिः पोत्रीयाम् अयजत्, नेष्ट्रीयाम् अयजत् त्विषिः ।
सत्या १७.९.१,२	पौण्डरीकश्च द्वादशाहप्रकृतिः । १०.६.६६
ऊहः–काठकसं ३१.१४	पौण्डरीकानि बर्हींषि भवन्ति । ९.३ ३
	पौण्डरीकैः स्तृणीत रक्तैः । ९.३.३ 'दर्भैः स्तृणीत हरितैः,' इति मन्त्राद् ऊहितः ।
तां १०.१८.२,३	पौण्डरीकेन एकादशरात्रेण स्वाराज्यकामो यजेत । १०.६.६२
तां १७.८.३६;२२.१८.२,३	पौण्डरीके अश्वसहस्रं दक्षिणा । ३.४.२८;१०.६.६२
काठकसं ९.१४	पौर्णमासीम् अभिमृशेत (इति हविर्लक्षणा) । ११.२.२ चतुर्होत्रा पौर्णमासीम् अभिमृशेत ।
तैसं २.५.४	पौर्णमासीम् एव यजेत भ्रातृव्यवान्, न अमावास्यां, हत्वा भ्रातृव्यम् अमावास्यायां यजेत । पिण्डपितृयज्ञेनैव अमावास्यायां प्रीणाति । ४.४.२१
तैसं १.६.९	पौर्णमासीम् यजेत । १०.१.१४; २.२.३
तैसं २.६.३	पौर्णमास्याम् आग्नेयोऽष्टाकपालो भवति । २.२.५ आग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यायां पौर्णमास्यां चाच्युतो भवति ।
सत्या १.१.७१	पौर्णमास्यां पौर्णमासेन यजेत, अमावास्यायाम् अमावास्यया । ६.२.२३
शत ११.१.३.६	पौर्णमास्यां पौर्णमास्या यजेत, अमावास्यायाम् अमावास्यया । १.३.१४; ४.२.२३; ६.२.२५,२७; ६.३.४; ११.१.५६; ११.२.१,१३; ११,४,२२
शत ११.१.३.६	पौर्णमास्यां पौर्णमास्या यजेत - साङ्गया (शबरस्वामी) ११.४.२२
तां ८.५.६	पौष्कलम् । ९.२.२५/३ अथैतत् पौष्कलम् ।
पौष्कलं साम ६९४	इन्द्रमच्छ सुता इमे वृषणं यन्तु हरयः । श्रुष्टे जातास इन्दवः स्वर्विदः ॥
ऋ. ९.१०६.१	
साम ६९५ ऋ ९.१०६.२	अयं भराय सानसिरिन्द्राय पवते सुतः । सोमो जैत्रस्य चेतति यथा विदे ॥
साम ६९६ ऋ ९.१०६.३	अस्येदिन्द्रो मदेष्वा ग्राभं गृभ्णाति सानसिम् । वज्रं च वृषणं भरत् समप्सुजित् ॥ ९.२.२५/३
तैसं २.२.१	पौष्णं चरुं निर्वपेत् । ३.३.३५-३८ न्यामा.
तैसं २.१.६	पौष्णं श्यामाकम् आलभेत अन्नकामः । ३.३.३५-३८ न्यामा.
आप ४.१०.१	पौष्णसावित्रसारस्वतद्यावापृथिव्यादि अनुमन्त्रणानि उत्कृष्यन्ते । ९.३.१५
काठकसं ५.१	पौष्णानुमन्त्रणानि-पूष्णोऽहं देवयज्यया पुष्टिमान् पशुमान् भूयासम् । ९.३.५,१८

	प्रउगं शंसति। २.१.१३,२४,२८; ७.२.१७ (प्रउगम् इति शस्त्रनाम)
शत १३.५.१.८ श्लोकवा ९५	प्रकृतात् कर्मणो यस्मात्, तत्समानेषु कर्मसु। धर्मप्रदेशो येन स्यात्, सोऽतिदेश इति स्थितिः। ७.१.१
	प्रकृतिप्रत्ययौ प्रत्ययार्थं सह ब्रूतः। १.४.१३;११.१.२२,२४
पा. ३.१.६७ वा	प्रकृतौ यदि सर्वार्था, आज्यौषधी सान्नाय्यार्था। १२.२.२१
संकर्ष १.१.३६	
लाट्यायन १.८.११	प्रगाथः– पूर्वस्तोत्रीयान्तस्य पादस्य पुनर् अभ्यासः पादत्रये च गीत्वा पश्चात् तृतीयं पादं द्विर् अभ्यस्य चतुष्पादेन सह गायत्रीं कृत्वा गायेद्, एवं चतुर्थपादं द्विर् अभ्यस्य पञ्चमेन सह गायत्रीं कृत्वा गायेत्॥ ९.२.२५/१
षड् ४.२.२२	प्रचरन्ति। १०.४.१ लोहितोष्णीषाः लोहितवाससो निवीता ऋत्विजः प्रचरन्ति।
मैसं ४.१०.१०० ऋ १.१०९.६	प्र चर्षणिभ्यः पृतना हवेषु प्र पृथिव्यां रिरिचाथे दिवश्च। प्र सिन्धुभ्यः प्र गिरिभ्यो महित्वा प्रेन्द्राग्नी विश्वा भुवनात्यन्या॥ ३.२.१९;३.३.१२
तैसं ४.३.१०	प्रजा अधीयन्त। १.४.२७ न्यामा.
तैसं ६.३.१०	प्रजा उत्पादयितव्या। ६.२.३१ स वै अनृणो यः प्रजावान्। प्रजायस्व प्रजया– (ऋ १०.८३.२)
मैसं १.९.६	प्रजाकामं चतुर्होत्रा याजयेत् चतुर् गृहीतम् आज्यं गृहीत्वा चतुर् होतारं व्याचक्षीत, पूर्वेण ग्रहेण अर्धं जुहोति, तदुत्तरेण अर्धम्। ६.८.१
तां ४.१.४,७	प्रजाकामा गवाम् अयनं उपेयुः। ज्योतिर् गौर् आयुर् इति। ७.४.१३
तैसं ७.४.३	प्रजाकामा पशुकामाः त्रिंशद् अतिरात्रं सत्रम् आसीरन्।
तैसं २.२.१	प्रजाकामो यजेत। २.३.७; ६.२.१३ ऐन्द्राग्नम् एकादशकपालं निर्वपेत् प्रजाकामः।
वाजसं २४.२९	प्रजापतये पुरुषान् हस्तिनः आलभन्ते। ४.१.१७; ७.४.१३
भर २.१२.४	प्रजापतिं मनसा ध्यायन् आघारयति। १०.३.१३-१७ न्यामा. संततम् ऋजुम् आघारयति प्रजापतिं मनसा ध्यायन्।
शत १.४.५.१२;१०.४.४.१	प्रजापतिं मनसा यजेत। १०.८.५२
शत १०.४.४.१	प्रजापतिं वै प्रजाः सृजमानं पाप्मा मृत्युर् अभिजघान, स तपोऽतप्यत सहस्र-संवत्सरान् पाप्मानं विजिहासन्। ६.७.३१
तैसं ७.१.१	प्रजापतिर् अकामयत प्रजायेय इति स मुखतस्त्रिवृतं निरमिमीत तम् अग्निर् देवता अन्वसृज्यत, गायत्री छन्दो रथन्तरसाम, ब्राह्मणो मनुष्याणाम् अजः पशूनां, तस्मात् ते मुख्याः मुखतो हि असृज्यन्त। उरसो बाहुभ्यां पञ्चदशं निरमिमीत, तम् इन्द्रो देवता अन्वसृज्यत, त्रिष्टुप् छन्दो बृहत् साम, राजन्यो मनुष्याणाम् अविः पशूनां, तस्मात् ते वीर्यावन्तो वीर्याद् हि असृज्यन्त। मध्यतः सप्तदशं निरमिमीत, तम् विश्वेदेवा देवताः अन्वसृज्यन्त, जगती छन्दो वैरूपं साम, वैश्यो मनुष्याणां गावः पशूनां, तस्मात् ते आद्या अन्नधानाद् हि असृज्यन्त। १.४.२४
तैसं २.१.१	प्रजापतिर् आत्मनो वपाम् उदक्खिदत्, यः प्रजाकामः पशुकामो वा स्यात् स एवं प्राजापत्यं तूपरम् आलभेत। १.२.१,१०
शत १.४.५.१२ आप २.१८,२३	प्रजापतिर् उपांशु यष्टव्यः, तस्माद् यत् किञ्चित् प्राजापत्यं यज्ञे क्रियते, तद् उपांशु एव क्रियते। २.२.९

तैसं ६.३.११ प्रजापतिर् यज्ञम् असृजत, स आज्यं पुरस्ताद् असृजत, पशुं मध्यतः पृषदाज्यं पश्चात् । १०.३.१२

तैसं २.३.१२ प्रजापतिर् वरुणाय अश्वम् अनयत्, स स्वां देवताम् आर्च्छत्, स पर्यदीर्यत, स एतं वारुणं चतुष्कपालम् अपश्यत्, तं निरवपत्, ततो वै स वरुणपाशाद् अमुच्यत, वरुणो वा एतं गृह्णाति यो पशुं प्रतिगृह्णाति (वरुणयागाय)। ३.४.३१

तां १६.१.३.१४ प्रजापतिर् वा अग्निष्टोमः, स उत्तरान् एकाहान् असृजत इति ते सृष्टा अब्रुवन् ' न वै स्वेन आत्मनः प्रभवाम प्रभवाम तेभ्यः स्वातन्त्र्यं (स्वां तनुं) प्रायच्छत् तथा च प्राभवन् । + तद् यथा इदम् अग्नेर् जाताद् अधि अग्नयो विह्रियन्ते, एवं वा एतस्माद् यज्ञाद् अन्ये यज्ञक्रतवो विह्रियन्ते यो वै

तां १६.१.४ त्रिवृदन्यं यज्ञक्रतुम् आपद्यते स तं दीपयति, यः पञ्चदशः स तं, यः सप्तदशः स तं, य एकविंशः स तम् । ५.३.४०

शत १.५.८.१-३ प्रजापतिर् वा इदम् एकम् आसीत् स तपोऽतप्यत तस्मात् तपस्तेपानात् त्रयो देवा असृज्यन्त अग्निर् वायुर् आदित्यः, ते तपोऽतप्यन्त, तेभ्यस्तपस्तेपानेभ्यस्त्रयो वेदा असृज्यन्त, अग्नेर् ऋग्वेदो वायोर् यजुर्वेदः आदित्यात् सामवेदः । ३.३.२

तैसं २.१.१ प्रजापतिर् वा इदमेक आसीत् स आत्मनो वपां उदक्खिदत् । १०.८.९

तैब्रा १.१.५.१ प्रजापतिर् वाचः सत्यं अपश्यत् । ३.१.२२ न्यामा.

तैसं ५.५.१ प्रजापतिर् वै हिरण्यगर्भः । १०.३.१३-१७ न्यामा.

साम ५८८ प्रजापतिहृदयं नाम साम – यस्येदमा रजोयुस्तुजे जने वनं स्वः । इन्द्रस्य रन्त्यं बृहत् ॥ ७.२.१४

तैब्रा ३.५.७.१,२ प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परिता बभूव । यत्कामास्ते

ऋ १०.१२१.१० जुहुमस्तन्नोऽस्तु वयं स्याम पतयो रयीणाम् ॥ स वेद पुत्र पितरं स मातरं

तैब्रा ३.५.७.२ ससूनुर् भुवत् स भुवत् पुनर् मघः । सद्यामौर्णोदन्तरिक्षं स सुवः, स विश्वा भुवो अभवत् स आभवत् प्राजापत्ये याज्यानुवाक्ये ।

तैसं ३.१.४ प्रजापतेर् जायमानाः, प्रजा जाताश्च या इमाः । तस्मै प्रति प्र वेदय चिकित्वाँ अनुमन्यताम् । इमं पशुं पशुपते ते अद्य बध्नाम्यग्ने सुकृतस्य मध्ये अनुमन्यस्व सुयजा यजाम, जुष्टं देवानामिदमस्तु हव्यम् ॥ ३.६.१८-२७ न्यामा.

मैसं ३.३.५ प्रजापतेर् हृदयम् अनुचं गायति । ७.२.१४ आत्मनो

तैसं ५.५.८ प्रजापतेर् हृदयेन हविर्धाने अन्तः स्तुवन्ति । १०.४.१५

तैसं ६.३.१० प्रजाम् उत्पादयेत् । ६.२.३७ स वै अनृणो यदा प्रजावान् ।

आप १.२४.३ प्रणीताभिर् हवींषि संयौति । ४.२.१४; १०.१.५१ (पूर्वं चमसे संगृहीता आपः प्रणीताः)

मर १.१७.५ प्रणीताः प्रणेष्यन् वाचं यच्छति, तां स हविष्कृता विसृजति । ९.१.२० प्रणीताः प्रणेष्यन् वाचं यच्छति आ हविष्कृतः ।

तैसं १.८.२२ ऋ ६.६१.४ प्रणो देवी सरस्वती वाजेभिर् वाजिनीवती । धीनामवित्र्यवतु ॥

ऋ ५.४३.११ आ नो दिवो बृहतः पर्वतादा सरस्वती यजता गन्तु यज्ञम् । हवं देवी जुजुषाणा घृताची शग्मां नो वाचमुशती शृणोतु ॥ ५.१.१५ सरस्वत्यै याज्यानुवाक्ये ।

तैब्रा २.४.३.४
ऋ १.१५४.२ प्र तद् विष्णुः स्तवते वीर्याय मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः । यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधि क्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥ पौर्णमास्याम् उपांशुयाजे विष्णोर् मन्त्रः । १०.८.५३

तैसं ३.२.९ प्रतिगरोऽध्वर्यूणाम् । ३.७.४२

याज्ञस्मृ १.११८ प्रतिग्रहोऽधिको विप्रे, याजनाध्यापने तथा । १२.४.४२-४७ न्यामा.

तां २३.२.४ प्रतितिष्ठन्ति ह वा एते ये एता रात्रीर् उपयन्ति । (त्रयोदशरात्रीः) ४.३.१७

कात्या २२.१.१६ प्रतिप्रसवो हि ज्योतिष्टोमे सर्वस्वस्य उच्यते-द्वादशशतं विधाय आह एतावता वाव ऋत्विज आनेया अपि वा सर्वस्वेन । सहस्रसर्ववेदसयोर् विकल्पः ।

सत्या ८.१.४८
भर १४.९.९ प्रतिप्रस्थातः सवनीयान् निर्वपस्व इति प्रेष्यति । ५.१.३५

शत ३.८.२.२० प्रतिप्रस्थाता नाम ऋत्विक् श्रूयते । १०.७.२२ प्रतिप्रस्थाता वपां श्रपयति । दक्षिणतः परीत्य प्रतिप्रस्थाता श्रपयति । प्रतिप्रस्थातुश्च वपा श्रपणादपि अभक्षः वपायाः सर्वप्रदानत्वात् । १०.७.२२-२३ न्यामा.

मैसं ३.१०.५ प्रतिसवनं सवनीयाः पुरोडाशाः– तेषु हविष्कृदाह्वानस्य आवृत्तिः, वाजपेये ऋतुपशवः प्राजापत्याः तेषु अध्रिगुप्रैषस्य आवृत्तिः, कृष्णग्रीवयोः पुरोनुवाक्या मनोता सूक्तस्य च आवृत्तिः । ११.४.५४ सूत्रम् – हविष्कृदध्रिगु पुरोनुवाक्या मनोतस्य आवृत्तिः कालभेदात् स्यात् ।

तैसं ६.६.११ प्रतिसवने गृह्णाति षोडशिनम् । १०.५.४४ सवने सवने प्रतिगृह्णाति ।

वाराह २.२.५.२६ प्रतिसूक्तम् उपदधाति (इष्टकाः) । १०.६.७४ आग्नेयैः सूक्तैर् उपदधाति, प्रतिसूक्तम् उपदधति ।

तैसं ६.१.३ प्रत्तासु दक्षिणासु चात्वाले कृष्णविषाणां प्रास्यति । ४.२.१९ न्यामा. नीतासु ।

मनुस्मृ १२.१०५ प्रत्यक्षम् अनुमानम् च शाब्दं च विविधागमम् । त्रयं सुविदितं कार्यं धर्मशुद्धिम् अभीप्सता । १.३.३ तं.

पा. ३.१.१,२,३ प्रत्ययः, परश्च, आद्युदात्तश्च इति त्रयाणां सूत्राणाम् एकवाक्यम् अपि भवेत् । ३.४.१३ तं.

षड् ४.२.४.३ प्रत्यवायाय श्येनः, वज्रः, इषुः– श्येनेन वा वज्रेण वा इषुणा अभिचरन् यजेत । १.१.२

आश्व ८.१२.१४ प्रत्यसित्वा प्रायश्चित्तं जुहुयुः । १.३.२४ तं. (क्त्वाऽपि छन्दसि पा. ७.१.३८)

षड् १.२.१० प्रत्यहं सुब्रह्मण्याह्वानम् । ११.३.२८ तं. संस्थिते संस्थितेऽहनि अग्नीद् आग्नीध्रागारं प्रविश्य 'सुब्रह्मण्ये; सुब्रह्मण्याम् आह्वय इति प्रेष्यति' ।

नारदशिक्षा २.७.१ प्रत्यूषे ब्रह्म चिन्तयेत् । १.३.२४ तं. प्रत्युषसि (नारदस्मृति) ।

पा परिभाषा ११६ प्रत्येकं वाक्यपरिसमाप्तिः । ३.१.१२;८.३.५८;८.४.२

तां ४.२.१ प्रथम् अहः प्रायणीयं नाम प्रायणीयोऽतिरात्रः । ७.३.५

तां ८.८.१० प्रथमं बृहद्रथन्तरे वैकल्पिके पृथक् पृष्ठसाधनत्वेन चोदिते ततः पुनः श्रूयते यदि रथन्तरसामा ज्योतिष्टोमे +

तां ७.७.१,२ प्रथमाया ऋचः अष्टाक्षरेण प्रस्तोतव्यं त्र्यक्षरेण उत्तरयोः...। १०.६.२ अष्टाक्षरेण प्रथमाया ऋचः प्रस्तौति ...

सत्या ३.७.९ प्रथमास्तमिते जुहोति। ५.१.३३ प्रथमास्तमिते सायम् अग्निहोत्रं जुहोति।

मैसं १.८.७ प्रदोषे अग्निहोत्रं जुहोति, व्युष्टायां प्रातर्। ६.२.२३,२५,२७

वसिष्ठस्मृ २ ३८ प्रपा प्रवर्तयितव्य। १३.१

पा ३.३.११५ प्रमाण-प्रमा ल्युट्। १.३.३ तं.

ऋ ७.६६.१ प्रमित्रयोर्वरुणयोः स्तोमो न एतु शूष्यः। नमस्वान् तुविजातयोः॥ ६.१.२२ मित्रावरुणयोः। प्रमाण + अय्-क्विप् (पा. ६.१.६७) प्रमाणा। यलोपः—व्योर् वलि लोपः (पा. ३.१.६६) १.३.३ तं. पा. ३.२.१७७ अकःसवर्णे दीर्घः। (पा. ६.१.१०१)

तैसं २.६.१ प्रयाजशेषेण हवींषि अभिघारयति। ४.१.३३ प्रयाजान् इष्ट्वा हवींषि अभिघारयति।

पाम १.१.१ प्रयाजा सविभक्तिकाः कार्याः। १.३.२४ तं. अग्नाग्ने अग्नावग्नेऽग्निनाऽग्निमग्न

आप ५.२८.६ इति चतुर्षु प्रयाजेषु चतस्रो विभक्तीर् दधाति।

तैसं २.३.२ प्रयाजे प्रयाजे कृष्णलं जुहोति। २.२.४; ३.६.४; ४.४.३१; ७.१.८; ७.४.४, ५,८; ८.१.११,२७,२९

तैब्रा ३.३.४.५ प्रयाजौ द्वौ यष्टव्यौ। ४.१.४० प्रयाजं द्वयस्य समानयनादि प्रयोजकत्वम्।

शत ३.४.१.१८ उपभृति द्वे चतुर् गृहीते प्रयाजानुयाजेभ्यः। उपभृति समानयनार्थम् एव चतुर् गृहीतं ग्राह्यम्। न हि अत्र अनुयाजा यक्ष्यन् भवति।

तां २२.९.१,३ प्रयोगश्च उत्पत्तिं न त्यजति। ८.३.४ तं. जनकसप्तरात्रे चत्वारि त्रिवृन्ति अहानि अग्निष्टोममुख्यानि।

आप ८.७.१ प्रवयसं ऋषभं दक्षिणां ददाति। ११.२.४८ प्रवया इव ऋषभो दक्षिणा

भर ८.१०.१२ चातुर्मास्येषु।

लाट्यायन १.१०.२५ प्रवरास्तु निवर्तन्ते चात्वालावेक्षणप्रभृति च प्राग् हिंकारात्। बहिष्पवमानस्य हिंकारात् प्राग्। अग्निः प्रस्तोता अहं मानुषः (इत्यादयः प्रवराः) बृहस्पतिर् उद्गाता अहं मानुषो वायुः प्रतिहर्ता अहं मानुषः। १०.४.१६

मैसं १.४.११ प्रवरे प्रव्रियमाणे 'देवाः पितरः' इति ब्रूयात्। १.२.१३ देवाः पितरः, पितरो देवाः, योऽस्मै स सन् यजे, योऽस्मि स सन् करोमि, शुनं म इष्टं शुनं शान्तं शुनं कृतं भूयात्॥

मैसं ४.१०.१०१ प्रव (च) र्षणिभ्यः पृतना हवेषु प्र पृथिव्या रिरिचाथे दिवश्च। प्र सिन्धुभ्यः प्र गिरिभ्यो महित्वा प्रेन्द्राग्नी विश्वा भुवनात्यन्या॥ ३.३.१२

तैब्रा ३.५.२ 'प्र वो वाजा अभिद्यव' इत्याद्या एकादश सामिधेन्यः। ३.६.९ व्यामा. प्र वो वाजा अभिद्यवः हविष्मन्तो घृताच्या। देवान् जिगाति सुम्नयुः॥ इति प्रथमाम् अन्वाह (त्रिरुत्तमाम्)। ९.१.३३

तैब्रा ३.६.६.२ प्रशसा बाहू। ९.४.२३ सूत्रम्—बाहुप्रशंसा वा। ९.४.२४ प्रशस्तौ बाहू कृणुतात्।

तैब्रा १.६.३.२ प्रसुत्रो भवन्ति। ७.१.१७ (प्रसूनोपेताः—पुष्पोपेता दर्भाः—प्रसुवः वरुणप्रघासेषु।)

	प्रसूनं बर्हिः। १२.२.३५ पुष्पितं बर्हिः।
भर ८.१.१३	प्रस्तरम् उत्तरं बर्हिषः सादयति। १.४.२३ बर्हिष उत्तरं प्रस्तरं सादयति।
तैसं २.६.५	प्रस्तरं प्रहरति। ६.२.९ कुशमुष्टिं जुहोति।
तैसं २.६.५	प्रस्तरे जुहूम् आसादयति। सर्वा वा स्रुचः। १.४.२३ स्रुचोऽध्यासादयामि।
तैब्रा ३.७.६.८	स्रुचः प्रस्तरे सादयति अपि वा जुहूमेव।
आप २.९.१४; २.१०.१	
कात्या ३.१.३	प्राक् स्विष्टकृतः प्रथमस्थानेन मध्यमेन इडायाः शेषं तृतीयस्थानेन। ९.१.२५ तं.
तैसं ६.३.१	प्राग् आसीनो धिष्ण्यान् आघारयति। ७.३.३२
तैब्रा ३.२.९.८	प्राग् उदक्प्रवणं देवयजनम्। १.३.७ तं. प्राचीम्, उदीचीं प्रवणां करोति।
गौतमध २	प्राग् उपनयनात् कामचारवादभक्षः। ६.२.२२ तं.
आपध १.११.३०.१	प्राङ्मुखोऽन्नानि भुञ्जीत। ६.२.२०
आप ८.१.५	प्राचीनप्रवणे वैश्वदेवेन यजेत। १.३.२२; ४.२.२३; ११.२.१
मैसं ३.८.२	प्राचीनम् अग्नीषोमीयात्। ३.३.९ तं. तस्माद् यत् किञ्च +
तैसं ६.१.१	प्राचीनवंशं करोति। ३.४.१०
तैसं २.५.११	प्राचीनावीतं पितृणाम्। ३.४.७
आप ९.११.८	प्राचीनावीती दोहयेत्, यज्ञोपवीती हि देवेभ्यो दोहयति। १.४.९ + १.३
शत १२.५.१.६	
तैसं ६.१.१ मैसं ३.६.१	प्राचीं देवा अभजन्त, दक्षिणां पितरः, प्रतीचीं मनुष्याः, उदीचीम् असुराः। ३.४.१०
तैब्रा ३.२.१.३	प्राचीमाहरति, उदीचीम् आहरति, प्रागुदीचीम् आहरति। (पलाशशाखाम्) आहरेत्। ४.२.७
तैब्रा ३.२.९.८	प्राचीमुदीचीं प्रवणां करोति। १.३.७ तं.
आप २.१४.१	प्राञ्चं आघारयति। १२.३.८ प्राञ्चम्, उदञ्चम्, ऋजुं, संततं ज्योतिष्मति आघारयति।
तैसं १.६.५	प्राच्यां दिशि देवा ऋत्विजो मार्जयन्ताम्। (इत्यादयो दर्शपूर्णमासयोर् अवभृथः।) ७.३.१२-१५ न्यामा.
आप ११.२०.१३	प्राजहिते पुरोडाशश्रपणम्। १२.१.१४ प्राजहितं परिक्रम्य पुरोडाशश्रपणम्।
मैसं २.२.२	प्राजापत्यं घृते चरुं निर्वपेत, शतकृष्णलम् आयुष्कामः। ८.१.३५; १०.२.१,१६
तैब्रा १.३.४.३	प्राजापत्याः पशवः। २.२.२१ सप्तदश प्राजापत्यान् आलभते।
तैसं ५.२.१०; ४.३.२	प्राणभृत उपदधाति (इष्टकाः) एतस्यैव प्राणान् दधाति। १.४.२८ तत्र मन्त्रः अयं पुरो भवस्तस्य प्राणो भौवायनः ....
तैसं ४.७.१	प्राणश्च मे अपानश्च मे व्यानश्च मे असुश्च मे चित्तं च मे आधीतं च मे वाक् च मे मनश्च मे इत्यादयो द्वादश आहुतयः।
छांउ ३.१७.६	प्राणसंशितमसि। २.१.२७ न्यामा.
तैसं ३.४.८	प्राणान् एव अस्य प्रतीचः प्रतियौति। ५.१.७
तैसं २.५.२	प्राणापानौ एव आत्मन् धत्ते। ३.४.१४,१५

कात्या १.३.३७ प्राणिमात्रपुष्करा हि सा एकपुष्करा च । ५.२.१६ प्राणिमात्रपुष्करा, बाहुमाग्यः स्रुचः ।

तैसं १.७.९ प्राणो यज्ञेन कल्पताम् । २.१.४७

तैसं २.५.२ प्राणो वै दक्षोऽपानः क्रतुः तस्मात् जंजभ्यमानो ब्रूयात् 'मयि दक्षक्रतू' इति प्राणापानौ एव आत्मन् धत्ते । ३.४.२०-२२ न्यामा.

मैसं ४.५.२ प्रातरनुवाकश्रवणे । १.२.३५ तं.

तैसं २.५.६ प्रातर् जुहोति (अग्निहोत्रं) । ५.१.३३ प्रातः पुरोदयाद् अपहते तमसि जुहुयात् (शांब्रा २.७)।

ऐब्रा ५.३१ प्रातः प्रातरनृतं ते वदन्ति, पुरोदयात् जुह्वति येऽग्निहोत्रम् ।
दिवाकीर्त्यं अदिवा ते कीर्तयन्ति सूर्यो ज्योतिर् न तदा ज्योतिरेषाम् ॥
इति अनुदितं होमं निन्दन्ति । २.४.८

मैसं ४.७.६ प्रातःसवने गृह्यः षोडशी, तेजो वै प्रातःसवनं, तेजसः एव वज्रं निर्मिमीते । १०.५.४४ प्रातःसवने ग्राह्यः (षोडशी) माध्यन्दिने सवने ग्राह्यस्तृतीय-सवने ग्राह्यः ।

सत्या १३.२.२२ प्रातःसवने च प्रयाजशेषः, विप्रकृष्टकाले माध्यन्दिने सवने ब्रह्मसामकाले प्राजापत्यानां (पशूनाम्) आलम्भः । ४.१.३३

मैसं ३.९.५ प्रातःसवने वपाप्रचारे । ३.६.२९ यद् वपया प्रातःसवने चरन्ति ।

तैसं १.८.४ प्रातःसवने साङ्गं श्रूयते, तथा माध्यन्दिने सायं च । ५.१.२१ अग्नयेऽनीकवते प्रातर् अष्टाकपालो मरुद्भ्यः सांतपनेभ्यो माध्यन्दिने चरुः मरुद्भ्यो गृहमेधिभ्यः सर्वासां दुग्धे सायम् ओदनम् ।

मैसं ३.१.९ प्रादाव्याद् आहरेत् । १२.४.२७ प्रादावाद् आहरेत् ।

शत १२.४.४.५ प्रादाव्येन संसर्गः । १२.४.२२,२७ अग्नये शुचये अष्टाकपालं निर्वपेत् यस्याग्निः प्रादाव्येन संसृज्यते ।

पा ३.३.१६३,२ प्राप्तकाले लोट् च । ३.८.२२ प्रैषातिसर्गप्राप्तकालेषु कृत्याश्च लोट् च । प्रोक्षणी आसादयितव्या ।

तां ४.२.१ प्रायणीयम् अहः । २.३.२४ तं.

तां ४.२.३ प्रायणीयशब्दः परत्रापि श्रूयमाणो न धर्माणां ग्राहकः-तस्मात् प्रायणीयस्य अह्नः ऋत्विजा भवितव्यम् । ७.३.५ तं.

तैसं ६.१.५ प्रायणीयस्य निष्कासे उदयनीयं निर्वपति । ११.२.६६

तां ५.३.६ प्रायणीयाग्निष्टोमसाम्नि यज्ञायज्ञीयेन सह विकल्पिकं जराबोधीयं (साम १३२३-२५) अग्निष्टोमसाम कार्यम् इति पञ्चविंशे (तां ४.२.१९) अभिहितम् अपि माशकानुवृत्त्या कात्यायनेन आभंवीयगायत्रतृतीयत्वेन 'जरासाद्' इति (साम ९३७) लक्षितम् । आभंवीयगायत्रीगतगायत्र्या-नन्तरसाम्नो हि तेन सम् इति संज्ञा कृता । यज्ञायज्ञीयम् एव अग्निष्टोम-सामत्वेन नियतम् । १.३.११ तं.

तैब्रा १.३.१.६ प्रायणीयायां पत्नीसंयाजान् केवलान् न करोति, नान्यं न करोति । १०.७.३८ प्रायणीयायां पत्नीसंयाजान्तानि संतिष्ठते । अर्थात् प्रायणीयायां विहितानि पत्नीसंयाज-पूर्वाणि कर्माणि करोति, न पत्नीसंयाजान् ।

	प्रायणीयोऽतिरात्रः । ८.२.२४
ऐब्रा ४.१७ मनुस्मृ ११.४५	प्रायश्चित्तं कामकृतेऽप्येके । १.३.७ तं. अकामतः कृते पापे प्रायश्चित्तं विदुर् बुधाः । कामकारकृतेऽप्याहुर् एके श्रुतिनिदर्शनात् ॥
गोभिलगृ २.१.१९-२२	प्रावृतां यज्ञोपवीतिनीम् अभ्युदानयन् जपेत् । ६.१.१७-२१ न्यामा.
तैसं २.६.८	प्राशित्रं चतुर्धाकरणं शंयुवाककालभक्षा दर्शपूर्णमासयोः । ६.४.४ प्राशित्रं ब्रह्मणो भागः, यवमात्रं पिप्पलिकामात्रम् अवदानम् ।
तैब्रा ३.६.६.१	'प्रास्मा अग्निं भरत' पशव इति ब्रूयात् । ९.१.४६ प्रास्मा अग्निं भरत स्तृणीत बर्हिर् अनु एनं माता मन्यताम् अनु पिता अनु भ्राता । ९.३.२२
तां ५.५.९.१० तैब्रा १.२.६.६.७	प्रेङ्खम् आरुह्य होता शंसति, यदा वै प्रजामहः आविशन्ति प्रेङ्खं तर्हि आरोहन्ति । १.३.७ तं.
सत्या ९.६.२०,२१	प्रेष्यति च अनु च आह (मैत्रावरुणः) । ३.७.२२; ३.७.४३-४५ न्यामा.
शत ४.२.१.१९	प्रैतु होतुश्चमसः प्र ब्रह्मणः प्रोद्गातॄणां प्र यजमानस्य प्रयन्तु सदस्यानाम् । ३.५.२२,२३,३३,३४
तैसं ६.६.५	प्रैवाऽऽग्नेयेन वापयति मिथुनं सारस्वत्या करोति, रेतः सौम्येन दधाति, प्रजनयति पौष्णेन । ९.३.४३
तैब्रा ३.६.१.१-३	प्रोक्षणम् अञ्जनम् उच्छ्रयणं परिव्याणम्–यूपधर्माः । ११.३.५
तैब्रा ३.२.९.१४	प्रोक्षणीर् आसादय, इध्माबर्हिर् उपसादय, स्रुवं च स्रुचश्च संमृड्ढि, पत्नीं संनह्य आज्येनोदेहि । १.२.४५; १.४.१०-११; ३.८.२२; ६.८.२८; ९.३.२०
तैसं २.६.४	प्रोक्षणीर् आसादयेति । उच्चारणाद् अदृष्टं कर्तव्यम् इत्यपि अयं प्रैषः ।
कात्या २.३.३९ आप १.२१.३.५	प्रोक्षिताभ्यां दृशदुपलाभ्यां पिनष्टि । ४.१.८; ९.१.२,३ पात्राणि दैव्याय (शुन्धध्वम्) इति बहुवचनत्वात् सर्वाणि पात्राणि एकत्र राशिकृत्य प्रोक्षति ।
कात्या २.३.३९ शत २.२.२.१	प्रोक्षिताभ्यामुलूखलमुसलाभ्याम् अवहन्ति । ४.१.८; ९.१.२,३
तां ५.८.४	प्लवो अन्वहं भवति । ७.४.१३
साम ६७५ ऋ ९.१०७.४ साम ६७६ ऋ ९.१०७.५	प्लवं साम–पुनानः सोम धारयापो वसानो अर्षसि । आ रत्नधा योनिमृतस्य सीदस्युत्सो हिरण्ययः ॥ दुहान ऊधर् दिव्यं मधु प्रियं प्रत्नं सधस्थमासदत् । आपृच्छ्यं धरुणं वाज्यर्षसि नृभिर् धौतो विचक्षणः ॥
तां २५.१०.२२,२३	प्लक्षं प्रस्रवणं प्राप्य अग्नये कामाय अष्टाकपालं पुरोडाशं निर्वपति । तस्याम् अश्वां पुरुषीं च धेनुके दत्वा प्रति यमुनाम् अवभृथम् अभ्यवयन्ति १०.२.४४
ऐब्रा ७.३०	फलमयचमस एकेषाम् । (राजन्यवैश्यानां) ६.६.२२ फलानि च औदुम्बराणि आश्वत्थानि प्लाक्षानि अभिषुणुयात् ।
तैसं ६.१.१०	बबरः प्रावाहणिर् अकामयत, वाचः प्रवदिता स्याम् । १.१.२८; १.२.६
मैसं १.१.४	'बर्हिर् देवसदनं दामि' इति बर्हिर् लवने मन्त्रः । १.२.३१,३८; १.४.१; ३.२.१; ३.३.११; ६.३.१८; ११.४.४४
तैसं २.६.१	बर्हिर् यजति । ३.३.११

तैब्रा ३.२.२.६	बर्हिर् लुनाति । १.४.११; ४.२.३० बर्हिर् लूयते ।
तैसं ६.३.४	बर्हिषा यूपावटम् अवस्तृणाति । १.४.१०;३.८.२१;७.३.१८ पितॄणां सदनं (निखातं–यूपावटं) बर्हिर् अवस्तृणाति ।
तैसं १.६.७	बर्हिषा वै पौर्णमासे व्रतम् उपयन्ति, वत्सेन अमावास्यायाम् । ६.४.३४,३८ पुरस्ताद् बर्हिराहरणे पूर्णमासे परस्ताद् वत्सानाम् अपाकरणे अमावास्यायाम् । (वाराह– १.१.२.७ बर्हिराहरणस्य पुरस्ताद् पौर्णमास्यां वत्सापाकरणस्य पुरस्ताद् अमावास्यायाम्)
तैसं ६.३.१	बर्हिः स्तृणाति । ५.१.२५
तां १९.७.३	बलभिदा यजेत् । १.४.१; ११.१.२०
तां ७.७.१०	बलवद् गेयम्, उच्चैर् गेयम् । ९.२.४८
मैसं २.३.२	बहिरात्मा वै प्रयाजानुयाजाः आत्मा देवता यत् प्रयाजानुयाजानां पुरस्तात् उपरिष्टाद् वा जुहुयाद्, बहिर् आत्मानं सजातानाम् आदधीत, अथ यत् मध्यतो जुहोति मध्यत एव सजातानाम् आत्मानं धत्ते । १०.४.२७
तां १६.५ साम ६५१-५९	बहिष्पवमानस्य नवस्तोत्रीयाः ते तिसृभिर् विष्टुत्या गेयाः । १.४.३ पवमान-मन्त्रार्थकत्वाद् बहिः सम्बन्धात् च । बहिष्पवमाने त्र्यस्तृचाः नवस्तोत्रीयाः तत्र चत्वारस्तृचा आगमयितव्याः । (सत्या १७.२.३४)
लाट्यायन १.१२.५ शत ४.२.५.९	बहिष्पवमानेन स्तुवते । १.४.३ तं.
तैसं ६.३.१	बहिष्पवमाने स्तुते आह 'अग्नीद् अग्नीन् विहर, बर्हिः स्तृणीहि, पुरोडाशान् अलङ्कुरु ।' ५.१.२५-२६ न्यामा.
तैब्रा ३.२.३.८ मैसं ४.१.३	बहु दुग्धि इन्द्राय देवेभ्यो हविः । २.१.१७; ११.१.४९
मानव १.१.३.२९	बहु दुग्धि महेन्द्राय देवेभ्यो हविः । २.१.१७
पा २.४.३९,७३,७६; ३.२.८१,८८;५.२.१२२; ६.१.३०;६.७.७५; ७.१.८,१०,१०३	'बहुलं छन्दसि' इति अनेन सूत्रेण कतिपयशब्दाः यथा मध्यम् अपां स्थाने नीचीनबारं द्वारं स्थाने सिध्यन्ति । १.३.२४ तं.
पा १.४.२१,२२	बहुषु बहुवचनं द्व्येकयोर् द्विवचनैकवचनम् । ३.४.१ तं. ११.१.३८
पा १.२.५८	बहुषु वा एकवचनं जात्याख्यायाम् । १०.३.४०
तां ७.७.५	बार्हतः प्रगाथः । ९.२.२५/२
साम ६८० ऋ ७.३२.२२	अभि त्वा शूर नोनुमोऽदुग्धा इव धेनवः । ईशानमस्य जगतः स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थुषः ॥
साम ६८१ ऋ ७.३२.२३	न त्वा वाँ अन्यो दिव्यो न पार्थिवो न जातो न जनिष्यते । अश्वायन्तो मघवन्निन्द्र वाजिनो गव्यन्तस्त्वा हवामहे ॥ ९.२.२५/२ बार्हतः प्रगाथः–द्वितीयः ।
साम ६७५ ऋ ९.१०७.४	पुनानः सोम धारयापो वसानो अर्षसि । आ रत्नधा योनिमृतस्य सीदस्युत्सो देवो हिरण्ययः ॥

साम ६७६ ऋ ९.१०७.५ — दुहान ऊधर् दिव्यं मधु प्रियं प्रत्नं सधस्थमासदत् ।
आपृच्छ्यं धरुणं वाज्यर्षसि नृभिर् धौतो विचक्षणः ॥ ९.२.२५/१

तां १३.४.१४,१५ — बार्हद्गिरं ब्राह्मणस्य ब्रह्मसाम कुर्यात्, पार्थुरश्मं राजन्यस्य, रायोवाजीयं वैश्यस्य । ४.३.४ बार्हद्गिरं ब्रह्मसाम–

साम १००२; ऋ १.८१.१ — इन्द्रो मदाय वावृधे शवसे वृत्रहा नृभिः ।
तमिन्महत्स्वाजिषूतिमर्भे हवामहे स वाजेषु प्र नोऽविषत् ॥

साम १००३; ऋ १.८१.२ — असि हि वीर सेन्योऽसि भूरि बरादिदः ।
असि दभ्रस्य चिद्वृधो यजमानाय शिक्षसि सुन्वते भूरि ते वसु ॥

साम १००४ ऋ १.८१.३ — यदुदीरत आजयो धृष्णवे धीयते धनम् ।
युङ्क्ष्वा मदच्युता हरी कश्हनः कश्वसौ दधोऽस्माँ इन्द्र वसौ दधः ॥ ४.३.४

काशा २२.५.१३ सत्या १७.३.८ — बार्हस्पत्यं ग्रहं गृह्णाति । १०.४.३ अतिग्राह्यवद् ग्रहं गृह्णाति बृहस्पतेः बार्हस्पत्यम् अतिग्राह्यं गृह्णाति ।

तैब्रा १.३.६.७-९ — बार्हस्पत्यं चरुं नैवारं सप्तदशशरावं निर्वपति । ९.२.४०

तैसं १.८.९ मैसं २.६.४ — बार्हस्पत्यश्चरुर् ब्रह्मणो गृहे । ११.२.१३,१४

मैसं ३.६.८ — बार्हस्पत्याम् अनूच्य वाग्यन्तव्या । १२.४.१

तैसं ५.६.२ — बार्हस्पत्यो भवति (नैवारश्चरुः) । २.३.१८ तं.

काशिका ७.१.७७ वा — बाहू ते इन्द्र रोमशौ अक्षी ते इन्द्र पिङ्गले । ९.१.९ डुलेरिव (कपेरिव–काशिका)

तैसं ४.१.११; १.३.१४ — बुधन्वान् आग्नेयः – अग्निं स्तोमेन बोधय समिधानो अमर्त्यम् । हव्या देवेषु नो दधत् ॥ पवमानसोम्यः – अग्न आयूंषि पवसे आसुवोर् जमिषञ्च नः । आरे बाधस्व दुच्छुनाम् ॥ इति याज्यानुवाक्ये अग्नये पवमानाय पावकाय शुचये अस्या इष्टेः आज्यभागयोः । १०.४.३१

साम १६९ तैब्रा १.२.२.४ — बृहच्चित्रादिकां सस्तुतिं कुर्वन् पृष्ठं बृहत्पृष्ठं साधयति – कया नश्चित्र आ भुवदूती सदावृधः सखा । कया शचिष्ठया वृता ॥ इति गीयमाने समुद्रं मनसा ध्यायेत् । ९.२.४८ (तां ७.७.९ रथन्तरे गीयमाने । जैब्रा १.३२८ रथन्तरेण स्तोष्यमाणः पृथिवीम् अभिमृशेत ।)

साम १६९ ऋ ४.३१.१ — बृहतो योनिं अनुशंसति । ७.२.१७ कया नश्चित्र...

साम २३४ ऋ ९.४६.१ — बृहतो योनिर् बृहत्येव – त्वामिद्धि हवामहे सातौ वाजस्य कारवः । त्वां वृत्रेष्विन्द्र सत्पतिं नरस्त्वां काष्ठा स्वर्वतः ॥ ९.२.२५/३

तैब्रा १.२.२.४ साम १६९ — बृहत्पृष्ठं भवति । ९.२.८,२०,२५,४६; १०.६.५; १०.७.५१

तैब्रा १.२.२.४ — बृहत्पृष्ठं भवति रथन्तरं पृष्ठं भवति । ९.२.४६ उभयोः पृथक् पृथगेव धर्माः कार्याः । सूत्रम्– ९.२.४७–निर्देशाद् वा व्यवतिष्ठेरन् ।

तै सं ७.५.४ — बृहत्पृष्ठानि त्रयस्त्रिंशत् स्तोमाः । १०.५.८५

तां ७.७.१०,१२ — बृहत्युच्चैर् गेयं बलवद् गेयम् । ९.२.४७,४८

साम ८०९-१० — बृहद् उत्तरयोर् गायति । ९.२.२३; १०.४.४७ उत्तरार्चिके पठिते द्वे ऋचौ (तृचे प्रगाथे) गायति ।
बृहदुत्तरयोर् न पश्यामि इति वसिष्ठस्तपस्तेपे । ७.२.१०

तैब्रा १.१.८.२ बृहद् गायति । ९.२.३

तां १२.३.५ साम ८५६-५८ बृहद् रथन्तरं पृष्ठं भवति । ६.६.९,११

बृ साम ८०९,८१० बृहद् रथन्तरयोर् ज्योतिष्टोमे प्रगाथद्वयम् । ९.२.२८/४ (पञ्चसु मास्सु)

रसाम ६८०,६८१ बृसाम, ८०९,८१० रसाम ६८०,६८१ आसाम् ऋचां प्रगाथः क्रियते ।

बृहद्रथन्तरसामा । १०.६.४ यदा द्वन्द्वगर्भो बहुव्रीहिः बृहत्साम च रथन्तरसाम च बृहद्रथन्तरसाम्नी ते यस्य तदा इतरेतरयोगे द्वन्द्वत्वाद् उभे अहनि अहनि, यदा तु अनेकपदो बहुव्रीहिः बृहत्साम यस्य रथन्तरसाम यस्य तदा विभक्ते (पृष्ठ्यः षडहो बृहद्रथन्तरसामा)।

तां १९.८.३ बृहद्रथन्तरे उभे कुर्यात् एकाहे अपचितौ । ९.२.४९; १०.६.४ बृहति बृहद्धर्मान् रथन्तरे च रथधर्मान् पृथक् पृथक् कुर्यात् । सूत्रम् –९.६.५० स्वार्थत्वाद् वा (धर्माणां) व्यवस्था स्यात् प्रकृतिवत् ।

तां ६.७.१ बृहस्पतिर् वै देवानाम् उदगायत् । १.३.१३ तं.

तैसं १.१.२ बृहस्पतेर् मूर्ध्ना हरामि । १२.१.४६ बर्हिषो हरणमन्त्रः ।

तैब्रा १.३.६.७,९ बृहस्पतेर् वा एतद् अन्नं यन् नीवाराः । २.३.१८

कौब्रा १०.१ बैल्वं च अन्नाद्यकामाय यूपं कुर्यात् । २.३.१८

तैसं २.१.८ बैल्वो (यूपो) ब्रह्मवर्चसकामेन कर्तव्यः । ३.६.१० बैल्वो यूपो भवति ब्रह्मवर्चसम् अवरुन्धे ।

तैब्रा ३.८.१९.१ बैल्वो वा खादिरो वा पालाशो वा अन्येषां यज्ञक्रतूनां यूपा भवन्ति । १२.३.१४

आपध १.९.२६.८ ब्रह्मचर्यावकीर्णी नैर्ऋतं गर्दभम् आलभेत । ६.८.२२

आपध २.८.१८.१ ब्रह्मचारी मधुमांसं च वर्जयेत् । १०.६.३२

तैसं ६.६.१ ब्रह्मणे ददाति । ७.३.३६-३७ न्यामा. ततो ब्रह्मणे (ददाति) ।

तां १८.२.१०,१२ ब्रह्मणे चमसो देयः, यः पशून् दद्यात् स ब्रह्मणे सगोत्राय । १०.३.७०

तैब्रा ३.५.८.२; १३.२ ब्रह्मदेवकृतम् उपहूतम् ९.१.४० तं.

षड् २.५.४ ब्रह्मन् उपह्वयस्व । ३.७.३८ तं.

बौधा ६.२३ 'ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनिं त्वा इति प्रदक्षिणं पांसुभिः पर्यूह्य ब्रह्म दृंह क्षत्रं दृंह'

तैसं १.३.१ इति मैत्रावरुणो दण्डेन समभूमिपरिदृंहणं कृत्वा 'उत्तंभय पृथिवीम्' इति अद्भिः परिसिञ्चति, खलेवाली-यूपे यत् सार्थकम् अविरुद्धं भवेत् तत् । १०.२.७३ न्यामा.

तैसं २.३.२ ब्रह्मवर्चसकामः सौर्येण चरुणा यजेत । २.३.११-१५ न्यामा. ब्रह्मवर्चसकामः सौर्यं चरुं निर्वपेत् । ४.३.१७

तां २३.७.१ ब्रह्मवर्चस्विनो अन्नादा भवन्ति य एता (विंशतिं) रात्रीर् उपयन्ति । ४.३.१७

तैब्रा १.३.४.१,२ ब्रह्मवादिनो वदन्ति–नाग्निष्टोमो नोक्थ्यो न षोडशी नातिरात्रः, अथ कस्माद् वाजपेये सर्वे यज्ञक्रतवो अवरुध्यन्ते इति, पशुभिर् इति ब्रूयात्, यद् आग्नेयं पशुम् आलभते अग्निष्टोमम् एव तेन अवरुन्धे, ऐन्द्राग्नेन उक्थ्यम्, ऐन्द्रेण षोडशिनं, सारस्वत्या अतिरात्रं, मारुत्या बृहत्स्तोत्रम्, एतावन्तो वै यज्ञक्रतवः तान् पशुभिर् एव अवरुन्धे । १०.४.६

मैसं २.३.५ ब्रह्म वै ब्रह्मा । ब्रह्मसामकाले प्राजापत्यानां पशूनाम् आलम्भः । ४.१.३३

	ब्रह्मसाम गवामयने-अभीवर्तो ब्रह्मसाम भवति । ९.२.२५/४
तां ४.३.१ साम २३६, ६८५ ऋ ८.८८.१	तं वो दस्ममृतीषहं वसोर् मन्दानमन्धसः ‖ अभि वत्सं न स्वसरेषु धेनव इन्द्रं गीर्भिर् नवामहे ॥
तां १३.४.१८ साम १००२-४;१००५-७	ब्रह्मसाम बार्हद्गिरं ब्राह्मणानां, पार्थुरश्मं राजन्यानां, रायोवाजीयं वैश्यानाम्। ६.६.२२
आप १८.६.७	ब्रह्मसाम्नि आलभते । ४.१.३३;११.३.५१
तैसं ५.३.१२ शत १३.३.१.१	ब्रह्महा अश्वमेधेन यजेत । ३.४.२८ तं. तरति ब्रह्महत्यां योऽश्वमेधेन यजेत।
तैब्रा ३.७.६.१	ब्रह्माणम् एव ते समामनन्ति । ३.७.३८ तं. 'ब्रह्माणं त्वा वृणीमहे' इति ब्रह्माणं समामनन्ति ।
तैब्रा ३.७.६.१	ब्रह्माणं वृणीते । ३.७.२४ ब्रह्माणं त्वा वृणीमहे ।
कात्या २.१.१८	ब्रह्मा म्रियते प्रणीताप्रणयनकाले । १.२.१.३६,३९ अग्निहोत्रं हुत्वा ब्रह्माणं वृणीते ।
तैसं ४.३.१०	ब्रह्मासृज्यत । १.४.२७ न्यामा.
तैब्रा १.१.२.६ तां १.३.७२,१२	ब्राह्मण आत्मार्थम् आदधीत । २.३.४ वसन्ते ब्राह्मण आदधीत । आदधीतस्य आत्मनेपदत्वात् कर्त्रभिप्राये कर्मफलं, तस्माद् आत्मार्थम् ।
तैब्रा १.१.२.६	ब्राह्मण आदधानो वसन्ते, राजन्यो ग्रीष्मे, वैश्यः शरदि । ६.१.२७
पाम १.२.६४	ब्राह्मणजातीयो न हन्तव्यः । १०.३.४०
तैसं २.६.११	ब्राह्मणं न हन्यात् । १.३.७ तं.
आपध १.१.१.१९	ब्राह्मणम् उपनयीत । ६.१.२४ तं.
तैब्रा १.८.६.२	ब्राह्मणम् परिक्रीणीयात् उच्छेषणस्य यातारम् । ३.५.१५
मैसं ४.७.६	ब्राह्मणस्य च अतिरात्रे (षोडशिनं गृह्णीयात्)। १०.५.३९,४५
काठकसं १२.११	ब्राह्मणस्य मूर्द्धनि आसादयति । १०.३.१८ ब्राह्मणस्य मूर्द्धन् सादयेत् ।
काठकसं १२.१२	ब्राह्मणः सुरां न पिबेत् । १.३.७ तं.
मैसं ३.९.८	ब्राह्मणाच्छंसिनं वृणीते । ३.७.२४
ऐब्रा ६.१०	ब्राह्मणाच्छंसी इन्द्रं 'इन्द्र त्वा वृषभं वयं सुते सोमे हवामहे' इति यजति ।
तैब्रा ३.७.५.९ मैसं १.४.१२	ब्राह्मणानाम् एव इदं हविः सौम्यानां सोमपीथानां, निर्भक्तो ब्राह्मणः न इह अब्राह्मणस्य अस्ति । १२.४.३९
ऋ ६.७५.११	ब्राह्मणासः पितरः सोम्यासः । १.३.३५. न्यामा. (आत् जसेः असुक् पा ७.१.५०)
सत्या १७.३.२३	ब्राह्मणाः संस्थापयत मे यज्ञम् । १०.२.५७ ब्राह्मणाः समापयतम् एतं यज्ञम् ।
पाम १.१.१.२०	ब्राह्मणेन निष्कारणो धर्मः षडङ्गो वेदोऽध्येयः । १.३.२४ तं.
तैब्रा १.१.२.६	ब्राह्मणोऽग्निं आदधीत । ६.१.३७
तैब्रा १.१.२.६	ब्राह्मणोऽग्नीन् आदधीत । २.३.४;६.६.३१ अग्निम् ।
पाम ६.१.८४	ब्राह्मणो न हन्तव्यः । १.३.७; तं. १.३.३४ तं.
निरुक्त ९.६	ब्राह्मणो व्रवणात् । १.३.२४ तं. संवत्सरं शिशयाना ब्राह्मणा व्रतचारिणो ब्रुवाणात् ।
तैब्रा १.१.२.६	ब्राह्मणो वसन्तेऽग्निम् आदधीत । २.६.११;६.१.३७;६.२.८

मैसं २.१.४ ब्राह्मणो वसन्ते ब्रह्मवर्चसकामः अग्नीषोमीयम् एकादशकपालं निर्वपेत् श्यामाकम् । ५.४.२५

तैसं ३.२.५ भक्षमन्त्रः– भक्षेहि माऽऽविश दीर्घायुत्वाय शन्तनुत्वाय रायस्पोषाय वर्चसे सुप्रजास्त्वायेहि वसो पुरोवसो प्रियो मे हृदोऽसि । अश्विनोस्त्वा बाहुभ्यां सध्यासम् । नृचक्षसं त्वा देव सोम सुचक्षा अवख्येषम् । मन्द्राभिभूतिः केतुर् यज्ञानां वाग्जुषाणा सोमस्य तृप्यतु मन्द्रा स्वर्वाच्यदितिर् अनाहतशीर्ष्णी वाग्जुषाणा सोमस्य तृप्यत्वेहि विश्वचर्षणे शंभूर् मयोभूः स्वस्ति मा हरिवर्ण प्र चर क्रत्वे दक्षाय रायस्पोषाय सुवीरतायै मा मा राजन् विबीभिषो मा मे हार्दि त्विषा वधीः । वृषणे शुष्मायाऽऽयुषे वर्चसे । वसुमद् गणस्य सोम देव ते मतिविदः प्रातःसवनस्य गायत्रछन्दसः। इन्द्रपीतस्य नराशँसपीतस्य पितृपीतस्य मधुमत उपहूतस्योपहूतो भक्षयामि रुद्रगणस्य सोम देव ते मतिविदो माध्यन्दिनस्य सवनस्य त्रिष्टुप् छन्दस इन्द्रपीतस्य नराशंसपीतस्य पितृपीतस्य मधुमत उपहूतस्योपहूतो भक्षयामि । आदित्यवद् गणस्य सोम देव ते मतिविदस्तृतीयस्य सवनस्य जगतीछन्दसः इन्द्रपीतस्य नराशंसपीतस्य पितृपीतस्य मधुमत उपहूतस्योपहूतो भक्षयामि । आ प्यायस्व समेतु ते विश्वतः सोम वृष्णियम् । भवा वाजस्य सङ्गथे ॥ हिन्व मे गात्रा हरिवो गणान् मे मा तीतृपः । शिवो मे सप्तर्षीन् उप तिष्ठस्व मा मेऽवाङ् नाभिमति गाः ॥

भक्षयन्तो म्रियेरन् (भक्षाणां बहुत्वात्)। ६.४.४ सर्वं भक्षयन्तो न समापयेयुः (अश्वमेधे)।

भक्षिताप्यायितान् चमसान् दक्षिणस्यानसोऽवलम्बे सादयन्ति । ३.५.२०

तैब्रा २.८.९.८ भगं मे भक्षीत्याह। २.१.३३

सत्या १.६.२० भगो वां विभजतु, अर्यमा वां विभजतु । २.१.४६

तैसं ३.१.१ भद्रादभिश्रेयः प्रेहि बृहस्पतिः पुर एता तेऽस्तु । ११.४.५१ दीक्षितस्य प्रस्थितस्य प्रयाणमन्त्रः ।

तां १९.८.४ भर्गयशसी भवतः। १०.४.१६

भर्गसाम ६९७ ऋ ९.१०१.१ पुरोजिती वो अन्धसः सुताय मादयित्नवे। अप श्वानँ श्नथिष्टन सखायो दीर्घजिह्व्यम् ॥

साम ६९८ ऋ ९.१०१.२ यो धारया पावकया परि प्रस्यन्दते सुतः । इन्दुरश्वो न कृत्व्यः ॥

साम ६९९ ऋ ९.१०१.३ तं दुरोषमभी नरः सोमं विश्वाच्या धिया । यज्ञाय सन्त्वद्रयः ॥

यशःसाम १४११ ऋ ८.९०.५ त्वमिन्द्र यशा अस्यृजीषी शवसस्पतिः । त्वं वृत्राणि हंस्यप्रतीन्येक इत्पुर्वनुत्तश्चर्षणी धृतिः ॥

साम १४१२ ऋ ८.९०.६ तमु त्वा नूनमसुर प्रचेतसं राधो भागमिवेमहे । महीवकृत्तिः शरणात्त इन्द्र प्र ते सुम्ना नो अश्नवन् ॥ १०.४.१६

पाम २.१.१. वा २.१.५१ भवन्ति वै प्रधानस्य सापेक्षस्यापि समासः । ३.४.१३ तं. २.१.१७

पाम १.१.१.३ भवन्ति हि अनर्थकानि (अर्थरहितानि) वचनानि यथा दशदाडिमानि, षडपूपाः । ३.३.१०

तैसं २.६.१	भस्मनाऽभिवासयति । ५.१.२९ न्यामा.
मैसं ३.२.२	भस्मना इष्टकाः संयुज्यात् । ३.६.३५
भर ५.१७.५	भाग्ययशःश्रीकामानां पुनरादधीत । १०.३.३ योऽग्नीन् आधाय भाग्यज्यानिं पुत्रज्यानिं जीयेत स पुनरादधीत ।
मनु ८.४१६	भार्या दासश्च पुत्रश्च निर्धनाः सर्व एव ते । यत् ते समधिगच्छन्ति यस्य ते तस्य तद् धनम् । ६.१.१२
आप ९.१३.८,९	भिन्नं कपालम् अप्सु प्रहरन्ति । ६.४.१६ अथैनद् (भिन्नं कपालं) अपोऽभ्यवहरेत् ।
शत १२.४.१.६	भिन्ने जुहोति, स्कन्ने जुहोति । ६.२.१९;६.३.७;६.४.१०;६.५.४५,४६,४७; ८.४.१०,१९;११.४.३५ भिद्येत चेत् अवपद्येत स्कन्नं वा प्रायश्चित्तेन अभिमृश्य व्याहृतिभिश्च, अद्‌भिर् उपनिनीय कपालानि भस्मोद्वापे वा कुर्यात् ।
ऋ १०.११६.७	भुङ्क्ते देवता – इदं हविर् मघवन् तुभ्यं रातं, प्रति सम्राळहृणानो गृभाय । तुभ्यं सुतो मघवन् तुभ्यं पक्वोऽद्धीन्द्र पिब च प्रस्थितस्य ॥
ऋ १.९५.१०	विश्वा सनानि जठरेषु धत्तेऽन्तर्नवासु चरति प्रसूषु ॥ (धन्वन्स्रोतः कृणुते गातुमूर्मिं, शुक्रैरूर्मिभिरभि नक्षति क्षाम् +)
ऋ ८.७७.४	एकया प्रतिधापिबत्, साकं सरांसि त्रिंशतम् । इन्द्रः सोमस्य काणुका ॥ ९.१.६ देवतायै प्रत्तं हविर् नीरसं भवति ।
ऋ १०.१२१.१	भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् । १०.३.१३ (हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे +)
तैसं ४.३.१०	भूतानि असृज्यन्त । १.४.२७ न्यामा. 'सृष्टीरुपदधाति 'तत्र मन्त्रः ।
तैसं २.१.१	भूतिकाम आलभेत (वायव्यं पशुम्) । १.२.७
तैसं ७.३.७	भूतिकामा उपेयुः । ८.२.३१ कुण्डपायिनाम् अयने पञ्चदशरात्रे य एवं विद्वांसः पञ्चदशरात्रम् आसते भ्रातृव्यान् पराभाव्य विजित्य श्रियं गच्छन्ति, पाप्मानं निर्दहन्ते, ओजो बलम् इन्द्रियम् आत्मन् धत्ते ।
तैसं २.१.१	भूतिकामो वायव्येन श्वेतेन पशुना यजेत । २.३.१२-१५ न्यामा. वायव्यं श्वेतम् आलभेत भूतिकामः ।
तैसं ६.२.८	'भूतेभ्यस्त्वा' इति अपूर्वां स्रुचं गृह्णाति । ८.४.७ 'भूतेभ्यस्त्वा' इति स्रुचम् उद्गृह्णाति ।
तैसं ५.६.३	भूतेष्टका उपदधाति । ३.६.३५;५.३.१५,१७,२०
लाट्यायन १.७.९	भूमिगतं स्वाहाकरोति । ८.४.१५ अन्यतरां वा स्वाहाकारां द्वितीयां यथा भूमिम् आज्यं प्राप्स्यति ।
ऐब्रा ५.३३	'भूःस्वाहा' इति गार्हपत्ये जुहुयात्, 'भुवः स्वाहा' इति दक्षिणाग्नौ, 'स्वः स्वाहा' इति आहवनीये जुहुयात्, 'भूः भुवः स्वः स्वाहा' इति आहवनीये जुहुयात् ॥
तैसं १.१.७	भृगूणाम् अङ्गिरसां धर्मस्य तपसा तप्यध्वम् । १०.१.५२
तैब्रा ३.६.१५.१ भर १३.८.१	भृज्जन् इन्द्राय हरिवते धानाः पूषण्वते करम्भं, सरस्वते परिवापम्, अयं यजमान इन्द्राय हरिवते धानाभिः पूषण्वते करम्भेण सरस्वते परिवापेण, सूपस्था अद्य देवा वनस्पतिः । ११.३.४५
तां १६.१.११	भृतास्ते ऋत्विजः सोमार्थेन परिक्रयेण तस्य द्वादशशतं दक्षिणेति वचनेन । १२.१.३२

Digitized by Madhuban Trust

आपध १.११.३०.१	भोजने प्राङ्मुखता एव । ५.२.९ प्राङ्मुखो अन्नानि भुञ्जीत ।
मनु ९.१८२	भ्रातृणाम् एकजातानाम् एकश्चेत् पुत्रवान् भवेत् । सर्वे तेनैव पुत्रेण पुत्रिणो मनुरब्रवीत् । १.३.७ तं.
मैसं ३.१.९ काठकसं १९.१०	भ्राष्ट्राद् अन्नकामस्य आहृत्य अन्वादध्यात् । १२.४.१७,१९,२४ [काठकसं- (भृज्जनात्) भ्राष्ट्राद् आहरेत् ।]
पिङ्गलसूत्र १.२	मकारेण अपिङ्गलस्य न सर्वगुरुत्रिकः प्रतीयेत । १.१.५ धी श्री स्त्री मः- त्रिगुरुं विद्धि मकारम् ।
ऋ ७.१०३	मण्डूकसूक्तम् २.१.२३
तैसं ५.४.४	मण्डूकसूक्तस्य अग्नौ अर्थवत्ता । २.१.२३
तैसं ५.४.४	मण्डूकेन अग्निं विकर्षति । ९.१.२६
पा. ५.२.५९	मतौ छः सूक्तसाम्नोः । ९.१.५४-५८ न्यामा.
चरक २६.८१	मत्स्यान् न पयसा समश्नीयात् । १०.६.६६
पा. ४.३.८५	मथुरां अभिप्रस्थितो माथुरः । तद् गच्छति पथिदूतयोः अण् - माथुरः । १.३.२१ तं. प्राच्यैः दाक्षिणात्यैः उदीच्यैः । द्यु प्राच् अपाच् उदच् प्रत्यच् एतेभ्यो यत् (पा ४.२.१०१) । उद ईत् (पा ६.४.१३९) । प्राच्य उदीच्य प्रतीच्य अपाच्य दक्षिणा पश्चात् पुरसस्त्यक् । तद्धिते किता वृद्धिः दाक्षिणात्यः ।
पा ४.३.४	मथुराया निर्गतः । तत आगतः-अण्-माथुरः । १.३.२१ तं
पा. ४.३.८९	मथुरायां वसन् । सोऽस्य निवासः अण् – माथुरः । १.३.२१
गौतमध २	मद्यं नित्यं ब्राह्मणो वर्जयेत् । १.३.७ तं.
तां १३.१२.१५	मधुघृताभ्यां उपासीत । ९.२.४० संस्थिते षडहे पृष्ठ्ये मधु आशयेत् घृतं वा ।
आपध २.८.१८.१	मधुमांसं च वर्जयेत् (ब्रह्मचारी) । १०.६.३२
आपध २.११.२९.१	मध्यगं हि इदं दम्पत्योर् धनम् । ६.१.१७ कुटुम्बिनौ धनस्य ईशाते ।
आप १२.२३.४	मध्यतः कारिणां चमसाध्वर्यवः ते च ऋत्विग्भिर् वरितव्याः । ३.७.२५ मध्यकारिणः- होता ब्रह्मा उद्गाता यजमानश्च चत्वारः ।
भर १०.२.१ आप १२.२३.४	मध्यतः कारिणां चमसाध्वर्यवो वषट्कृतेऽनुवषट्कृते जुहुत, होत्रकाणां चमसाध्वर्यवः सकृत् हुत्वा शुक्रस्य अभ्युन्नीय उपावर्तध्वम् । ३.२.३० होत्रकाणाम् चमसाध्वर्यवः- मैत्रावरुणः, ब्राह्मणाच्छंसी, पोता, नेष्टा, अच्छावाकः, आग्नीध्रः षड् होतारः ।
तैसं ६.२.५	मध्यन्दिने अपररात्रे व्रतं व्रतयति । ६.८.२९ मध्यरात्रे
तैसं २.५.५	मध्यमानां तण्डुलानाम् अग्नये दात्रे पुरोडाशः, स्थविष्ठानां इन्द्राय प्रदात्रे दधनि चरुः, क्षोदिष्ठानां विष्णवे शिपिविष्टाय शृते चरुः । ६.५.१०
जैब्रा २.१४५	मध्यमापस्य तिष्ठति । १.३.२४ तं. मध्ये आपस्येति ।
मैसं ४.७.६	मध्यमेऽहन् त्रिरात्रस्य गृह्यते (षोडशी) । १०.५.३४,३९
आप २.१८.१०	मध्यात् पूर्वार्धाद् अवदेयम् । ६.४.२ मध्यात् पुरोडाशस्य अवदाय पूर्वार्धाद् अवद्यति ।
आप २.१८.१०	मध्याद् अवद्यति, पूर्वार्धाद् अवद्यति । ५.२.४ आग्नेयस्य पुरोडाशस्य मध्याद् अङ्गुष्ठमात्रं तिरीचीनम् अवद्यति पूर्वार्धाद् द्वितीयं अनूचीनम् ।

तां १३.१२.१५	मध्वाशयेद् घृतं वा । १०.४.१ मधु वा आशयेद् घृतं वा ।
तैसं २.५.११;६.३.७ ऐब्रा ५.२३	मनसा आघारम् आघारयति । मनसा प्रस्तौति, मनसा उद्गायति, मनसा प्रतिहरति । ३.४.८
वसिष्ठस्मृ २१.७	मनसा भर्तुर् अतिचारे यावकं क्षीरोदनं वा भुञ्जाना अधः शयीत । ऊर्ध्वं त्रिरात्राद् अप्सु निमग्नायाः सावित्र्या अष्टशतेन शिरोभिर् जुहुयात्, पूता भवति ॥ ६.१.१७-२१ न्यामा.
तैसं २.२.१०	मनुर् वै यत् किंचिद् अवदत् तद् भेषजं भेषतायै । १.३.७ तं.
शांब्रा १०.६	मनोताम् अन्वाह । १०.४.४२ तं. अथ मनोताम् अन्वाह ।
तां २३.१६.६	मनोर् ऋचस्ताः सामिधेनीषु धाय्या इति उच्यन्ते । ३.२.१९;१०.७.७३ मनोर् ऋचः सामिधेन्यो भवन्ति ।
तां ४.४.९	मनो मानसम् । १०.६.३४ वाग्वै द्वादशाहो मनोमानसम् ।
शत १४.५.४.५	मन्तव्यो बोद्धव्यः । १.३.२७ तं. द्रष्टव्यः श्रोतव्यो मन्तव्यो निदिध्यासितव्यः ।
पा १.३.२२,२५	मन्त्रकरणे उपतिष्ठतेर् आत्मनेपदं भवति । ७.३.३६
	मन्त्रकार्यान्तर् हि संहत्य कारित्वात् एकविनाशे समस्तावृत्तिः । २.२.२१ तं.
सत्याषाढ १.१.६	मन्त्रब्राह्मणयोर् वेद इति नामधेयम् । १.३.११ तं.
	मन्त्राश्च ब्राह्मणं च वेदः । २.१.३३ सूत्रम्—शेषे ब्राह्मणशब्दः । अथ किं लक्षणं ब्राह्मणं, मन्त्राश्च ब्राह्मणं च वेदः । २.१.३३
वाराह १.१.१.१६	मन्त्रान्तेन कर्म संनिपातयेत् । ९.४.९
निरुक्त ७.१.१	मन्त्रेण तत्र देवता स्मर्यते । ४.१.२० यत्कामः ऋषिर् यस्यां देवतायां आर्थपत्यम् इच्छन् स्तुतिं प्रयुङ्क्ते तद्देवतः स मन्त्रः ।
मैसं ४.१.९	मन्त्रेण पुरोडाशम् अध्वर्युः 'प्रथस्व' इति ब्रूते । १.२.४३ 'उरु प्रथा उरु प्रथस्व' इति मन्त्रेण अध्वर्युः पुरोडाशं 'प्रथस्व' इति ब्रूते ।
पा. शिक्षा ५१	मन्त्रो हीनो स्वरतो वर्णतो वा, मिथ्याप्रयुक्तो न तमर्थमाह । स वाग्वज्रो यजमानं हिनस्ति, यथेन्द्रशत्रुः स्वरतोऽपराधात् । ९.४.२१
तैसं ७.२.७	मन्थ्यग्रान् अभिचर्यमाणस्य गृह्णाति । १०.५.६७,७०,७३,७५
ऐब्रा १४.४४ आश्व ५.१.३	मन्द्रं प्रातःसवने । ३.३.९ तं. मन्द्रया वाचा प्रातःसवने शंसेत्, बलीयस्या माध्यन्दिने, बलिष्ठतमया तृतीये सवने ।
सत्या २१.२.२६	मन्द्रया आज्यभागान्तं, परं मध्यमया, उत्तमया अनुयाजादि । ३.३.८ तं.
तैसं ३.२.५	'मन्द्राभिभूतिः केतुर् यज्ञानां वाग्जुषाणा सोमस्य तृप्यतु' इति मन्त्रो जिह्वायास्तृप्तिं प्रकाशयति । ३.२.२४,२६
तैसं ३.२.५	'मन्द्राभिभूति...उपहूतस्योपहूतो भक्षयामि' इति मन्त्रो भक्षं प्रकाशयति । ३.२.२७
गीता ३.२३; ४.११	मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः । १.३.७ तं.
मैसं १.४.५ काठ ३१.१५	'ममाग्ने वर्चो विहवेषु अस्तु' इति पूर्वम् अग्निं गृह्णाति देवता एव तत् पूर्वेद्युर् गृहीताः श्वोभूते यजति । ३.८.२५;१२.१.२५;१२.२.२९
आप २२.७.२१	मरणकामो हि एतेन (सर्वस्वारेणक्रतुना) यजेत्, यः कामयेत अनामयं स्वर्गलोकं इयाम् । १०.२.५६,५७
तैसं १.८.४	मरुद्भ्यः सांतपनेभ्यो मध्यन्दिने चरुं निर्वपति । ५.१.३०

शत २.५.३.४,१२,१३ तैसं १.८.४	मरुद्भ्यो गृहमेधिभ्यः सर्वासां दुग्धे सायं ओदनम् । आज्यभागौ यजति यज्ञतायै । १०.७.२४
तैसं २.५.१	मलवद्वाससा न संवदेत, न सह आसीत, न अस्या अन्नम् अद्यात्, अभ्यञ्जनं वाव स्त्रिया अन्नम् । ३.४.१८
महाभारत १.१.२७४	महत्त्वात् भारतत्वाच्च महाभारतमुच्यते । निरुक्तम् अस्य यो वेद सर्वपापैः प्रमुच्यते । १.३.११ तं.
तैसं १.४.२०	महाँ इन्द्रो य ओजसा पर्जन्यो वृष्टिमाँ इव । स्तोमैर् वत्सस्य वावृधे ॥
तैसं १.४.२१	२.१.१९ (माहेन्द्रयाज्यानुवाक्या) महाँ इन्द्रो नृवदा चर्षणिप्रा उत द्विबर्हा अमिनः सहोभिः । अस्मद्रियग्वावृधे वीर्यायोरुः पृथुः सुकृतः कर्तृभिर् भूत ॥
तैसं १.४.४१	महाँ इन्द्रो वज्रबाहुः षोडशी शर्म यच्छतु । स्वस्ति नो मघवा करोतु हन्तु पाप्मानं योऽस्मान् द्वेष्टि ॥ २.१.१९
तैसं ६.५.५ ऐब्रा २.२१	महान् वा अयम् अभूद् यो वृत्रम् अवधीद् इति तत् महेन्द्रस्य महेन्द्रत्वम् । २.१.१६
तैब्रा १.६.९.१	महापितृयज्ञेन न होतारं वृणीते न आर्षेयम् । १०.८.१
कात्या २१.१.१०	महाभूमिर् न देया (विश्वजिति सर्वस्वदाने) । १.१.१
तां ७.६.१५,१६	महावृक्षौ वै बृहद्रथन्तरे निधनेन समाप्येते, यद् वै महावृक्षौ समृच्छयेते न हि अत्र विभग्नम् इव । १०.६.२६
तैब्रा ३.९.१०.१	महिमानौ नाम ग्रहौ गृह्णाति । १०.४.३ स एतौ अश्वमेधे महिमानौ गृह्णीत । राजतेन पूर्वं सौवर्णेन उत्तरम् (आप २०.१३.२) ।
तैब्रा ३.५.१०.३	महेन्द्र इदं हविर् अजुषत । ३.२.१५-१८ न्यामा.
सत्या १.४.९	महेन्द्रयाजी – और्वो, गौतमो, भरद्वाजः । शुश्रुवान्, ग्रामणी, राजन्यः । ९.४.२९-३०
तैसं १.८.१९	मह्लादयः पशवः । ४.४.१ आदित्यां मह्लां गर्भिणीम् आलभते । मारुतीं पृश्निं पष्ठौहीम् अश्विभ्यः ।
भर १३.१८.१०	माणवको अवहार्न्ति अधीते । १.२.३७
तैसं १.१.३	मातरिश्वनो घर्मोऽसि । ३.३.१२ न्यामा.
पाम १.२.६४	माता च परमं दैवतं समा सर्वेषु पुत्रेषु । १०.१.१५
महाभारत १.९५.३०	माता भस्त्रा पितुः पुत्रः । १.२.१३ तं.
पाम १.२.६४	माता समः क्षिप्रश्च । १०.१.१५ धान्यमापकः ।
याज्ञस्मृ १.५३ मिताक्षराटीका	मातुलस्य सुताम् ऊढ्वा, मातृगोत्रां तथैव च । समानप्रवरां चैव त्यक्त्वा चान्द्रायणं चरेत् । १.३.८-९ न्यामा.
ऋ ३.६.९	मादयस्व । ३.२.२६ (एभिरग्ने सरथं...अत्र)
शत ४.३.४	माध्यन्दिनपवमानः पञ्चदशः पञ्चसामा । १०.५.७-९ त्रिभिश्च गायत्रीत्रिष्टुब्बृहतीछन्दोभिः पञ्चभिः–गायत्र – आमहीयव – रौरव– यौधाजय–औशनससामभिः । (औशनस) (साम ६७२-६७९)

मैसं ४.७.६	माध्यन्दिनसवने गृह्यः (षोडशी)। तेजो वै माध्यन्दिनसवनं, तेजस एव वज्रं निर्मिमीते। १०.५.४४
तैसं ६.१.६	माध्यन्दिने सवने दक्षिणा नीयन्ते। १०.६.६९
तैसं १.१.१२	मा मा सं ताप्सम्। १.२.३४ तं.
तैसं १.३.२	मा मा हिंसीः। १.२.३४
मैसं १.४.८	मांसं न पचेयुः, यस्मिन् अग्नौ ये च पचेयुः तं क्रव्यादं कुर्युः। १२.२.२ न हि तस्मिन् अग्नौ मांसं पचन्ति यस्मिन् आहुतीर् जुह्वति।
ऊह तैसं १.१.६	मांसमसि धिनुहि देवान्। ९.१.३९ धान्यमसि धिनुहि देवान् इति मन्त्राद् ऊहितः।
आप ७.२८.८	मांसीयन्ति ह वा एतस्याजुह्वतोऽग्नयो यजमानस्य, ते यजमानम् एव ध्यायन्ति, यजमानं संकल्पयन्ति, पचन्ति ह वा अन्येषु अग्निषु वृथा मांसम्, अथ एतेषां नातोऽन्या मांसाशा विद्यते। १२.२.५
तैसं २.२.११	मारुतं चरुं निर्वपेत् पृश्नीनां दुग्धे प्रैयङ्गवं ग्रामकामः। १०.१.४१
मैसं ३.३.१०	मारुतं जुहोति। २.१.११ मारुतान्।
मैसं २.४.८	मारुतं सप्तकपालं सौर्यम् एककपालम्। ४.२.१२
तैब्रा २.७.११.१,२	मारुतान् आलभन्ते। ११.२.५५ सप्तदशपृश्नीन् उक्ष्णः मारुतान् आलभन्ते।
मैसं ३.३.१०	मारुतान् जुहोति। ४.२.२७
तैब्रा १.६.५.१	मारुतीम् आमिक्षां प्रतिप्रस्थाता दक्षिणे विहारे अनुतिष्ठति। ११.२.३३-४१ न्यामा.
तैब्रा १.६.५.१	मारुतीम् एव प्रतिप्रस्थाता दक्षिणस्मिन् विहारे हवींषि आसादयति।
आप ८.६.१५	११.२.३१
तैसं २.१.६	मारुतीम् पृश्नीम् आलभते। ४.४.१-२ न्यामा. मारुतं पृश्निम् आलभेत।
तैब्रा १.३.७.४	मारुत्यान् अनवदानीयान् सुराग्रहांश्च आजिसृद्भ्यो हरति। १०.७.७
तैब्रा १.६.५.४	मारुत्यामिक्षा। ११.२.६३
आप १.१६.२	मार्तिकेन प्रतिष्ठाकामस्य (अपः प्रणयेत)। ४.३.४ मृण्मयेन।
शत १.१.१.१०	माषान् मे पचत। २.१.३३
तां २५.४.१	मासं जुहोति। २.३.२४ तं. जुह्वति।
तां २५.४.१	मासं दर्शपूर्णमासाभ्यां यजते। २.३.२४;४.४.२१;७.३.१;८.२.२१ यजन्ते।
तां २५.४.१	मासमग्निहोत्रं जुहोति। २.३.२४;४.४.२१;८.२.२९;७.३.१० अग्निहोत्रवत् जुह्वति।
तां २५.४.१.२	मासमग्निहोत्रं जुह्वति, मासं दर्शपूर्णमासाभ्यां यजन्ते, मासं वैश्वदेवेन, मासं वरुणप्रघासैर्, मासं साकमेधैर्, मासं शुनासीर्येण, त्रिवृता मासं, पञ्चदशेन मासं, सप्तदशेन मासम्, एकविंशेन मासं, त्रिणवेन मासम्, अष्टादश त्रयस्त्रिंशानि अहानि, द्वादशाहस्य दशाहानि, महाव्रतं च अतिरात्रश्च। (२) अग्निहोत्रं दशहोता, दर्शपूर्णमासौ चतुर्होता, चातुर्मास्यानि पञ्चहोता, सौम्योऽध्वरः सप्तहोता। ८.२.२९
तां २५.४.१	मासं यजते। २.३.२४ तं. मासं दर्शपूर्णमासाभ्यां यजन्ते।
तां २५.४.१	मासं वैश्वदेवेन (यजते)। २.३.२४ तं.

तैसं ७.५.१	मासि मासि अतिग्राह्या ग्रहा गृह्यन्ते । १०.८.२४,२८
	मासो देवता संवत्सरो देवता । १०.४.२१ न्यामा. (मन्त्रब्राह्मणे)
याज्ञस्मृ १.९५	माहिष्येण करण्यां तु रथकारः प्रजायते । ६.१.४४-५० न्यामा.
तैसं ६.५.५	माहेन्द्रग्रहं गृह्णाति । २.१.१७ तं.
सत्या १७.५.११	माहेन्द्रस्य स्तोत्रं प्रत्यभिषिच्यते । ५.२.२१
शत १३.५.१०	मित्रविन्दायां सप्तदशसामिधेन्यः । १०.८.१७
तां २५.१०.१-९	मित्रावरुणयोर् अयनाख्ये सारस्वतसत्रे – यथा अमावास्यायाम् अतिरात्रः स्यात् तथा दीक्षेरन् तेऽमावास्यायाम् अतिरात्रं संस्थाप्य तदहरेव वत्सान् अपाकुर्युः, तं पक्षम् अमावास्येन व्रजित्वा पौर्णमास्यां गाम् उपेयुः, पौर्णमासेन उत्तरं व्रजित्वा अमावास्यायाम् आयुषम् उपेयुः, एवम् आवर्तन्तो व्रजेयुः । (सारेण) २.४.२८ तं. (गौर् आयुर् एकाहौ)
मैसं १.१०.६	मिथुनं च वै दधि च शृतं च, अथ यत् संसृष्टं मण्डम् इव मस्तु इव परि च ददृशे गर्भ एव सः । ४.१.२४
तैसं ६.६.५	मिथुनं सरस्वत्या करोति प्रजनयति सौम्येन । ८.१.१४ रेतः सौम्येन दधाति प्रजनयति पौष्णेन ।
पा ७.३.८२	मिदेर् गुणः । ३.४.१३ तं. शितिप्रत्ययपरतः एव मेद्यति, मेद्यतः, मेद्यन्ति ।
आप २.१८.२३	मिश्रदैवतं हि आज्यम् – अग्नीषोमीयं, प्राजापत्यं, वैष्णवं च । ५.४.२१ आज्यहविर् उपांशुयाजः पौर्णमास्यां वैष्णवो अग्नीषोमीयः प्राजापत्यः ।
पा परिभाषा १६	मुख्यगौणयोश्च मुख्ये कार्यसंप्रत्ययः । ६.५.३४
तैसं ६.१.४	मुशली अन्वाह । ४.२.१८ (मुशली = मैत्रावरुणः) दण्डी प्रैषान् अन्वाह । ३.१.१२;४.२.१८
तैब्रा १.८.२.२	मुष्करा भवन्ति सेन्द्रियत्वाय । ४.१.१७; ६.८.३८ (सेन्द्रत्वाय)
आप ७.१९.३	मुष्टिना पिधाय वपोद्धारणम् आसीत आ वपाहोमात् । ३.६.२३
तैसं ५.२.१	मुष्टीकरोति (वाचं यच्छति) । ३.१.२४
गोभिलगृ २.८.२५	मूर्धन्यभिजिघ्राणम् । १.३.२४ तं. मूर्धन्यभिघ्राणम् इति वक्तव्ये ।
आप १.६.६	मूलतः शाखां परिवास्य उपवेषं करोति । ४.२.८
तैसं ७.३.१९	मूलेभ्यः स्वाहा । ९.१.६-१० न्यामा.
ऋ १०.३३.१-९	मूषिकासूक्तम् । २.१.२२ प्र मा युयुज्रे जनानाम् ।
तैसं ६.६.४	मूषिकासूक्तस्य एकादशिन्याम् अर्थवत्ता । ३.१.२ 'आखुस्ते रुद्र पशुः' इति ब्रूयात् ।
तैसं ७.५.२२	मृगारेष्टिः।११.२.२३ अग्नयेऽंहोमुचेऽष्टाकपाल इन्द्रायांहोमुचे एकादशकपालो, मित्रावरुणाभ्यां आगोमुग्भ्यां पयस्या, वायोसावित्र आगोमुग्भ्यां चरुर्, अश्विभ्याम् आगोमुग्भ्यां धाना, मरुद्भ्य एनोमुग्भ्यः सप्तकपालो, विश्वेभ्यो देवेभ्य एनोमुग्भ्यो द्वादशकपालोऽनुमत्यै चरुर्, अग्नये वैश्वानराय द्वादशकपालो, द्यावापृथिवीभ्याम् अंहोमुग्भ्यां द्विकपालः ॥
आप १.१६.२	मृण्मयेन प्रतिष्ठाकामस्य अपः प्रणयेत् । ४.३.४ न्यामा.
मैसं ३.६.२	मृता वा एषा त्वग् अमेध्यं वा अस्य एतद् आत्मनि शमलं तदेव अपहते मेध्य एव मेधम् एव उपैति । ४.३.१

तैसं ६.१.३	मेखलया दीक्षयति । ५.३.२९ मेखलया यजमानं दीक्षयति ।
आप ७.१८.९	मेढ्रूं ते आप्यायताम् इति मेढ्रूम् । ४.१.१७ न्यामा.
मैसं ४.३.४ ऐब्रा २.६	मेधपतये उपनयत आशासाना मेधपतये मेधम् । ९.३.३४ मेधपतये मेधम् इति स यदि एकदेवत्यः पशुः स्यात्, मेधपतये इति ब्रूयात्, यदि द्विदेवत्यो मेधपतिभ्याम् इति, यदि बहुदेवत्यो मेधपतिभ्यः इति स्थितम् ।
तैब्रा ३.६.६.१	मेधपतिभ्यां मेधम् आशासाना उपनयत ताभ्याम् । ९.३.३५ उपनयत मेध्या दुर् आशासाना मेधपतिभ्याम् ।
चरक ६.१.३०,३१	मेधाजननानि रसायनानि । ६.७.३३ वचा घृतं सुवर्णं च बिल्वचूर्णमितित्रयम् । मेध्यमायुष्यमारोग्यं पुष्टिसौभाग्यवर्धनम् ॥
षड् १.१.१५	मेधातिथिं हि काण्वायनं मेषो भूत्वा (इन्द्रो) जहार । ९.१.४३,४४
षड् १.१.१४,१५	मेधातिथेर् मेष इति, मेधातिथिं हि काण्वायनं मेषो भूत्वा जहार । ९.१.४३,४४
तैब्रा २.६.६.४	मेधोऽसि । २.१.३२ (पाठान्तरं – एधोऽसि)
तैसं २.१.९	मैत्रं श्वेतम् आलभेत वारुणं कृष्णम् अपां च ओषधीनां च सन्धौ । अन्नकामः । ८.१.१५; ९.३.१०,२७; ९.४.१
मैसं १.४.१२	मैत्रायणीयानां समिदादयः प्रयाजा नाम्नाताः अथ गुणाः श्रूयन्ते – ऋतवः प्रयाजा समानीयहोतव्याः ।
मैसं ३.९.८	मैत्रावरुण ऋत्विक् । १०.७.१८ मैत्रावरुणं वृणीते ।
तैसं ६.४.८	मैत्रावरुणं गृह्णाति । २.२.१७;९.४.४७;१०.४.३;१०.७.२ मैत्रावरुणो गृह्यते ।
तैसं ६.३.४	मैत्रावरुणदण्डेन भूमेः समक्रिया अदूमिर् अवसेचनं बलवद् अवधानम् अञ्जनम् इति यूपावरोहणे क्रियते । १०.२.७२
तैसं ६.४.८	मैत्रावरुणं पयसा श्रीणाति । ३.६.३४
मैसं ३.९.८	मैत्रावरुणं वृणीते । ३.७.२२
सत्या ९.६.२०,२१	मैत्रावरुणः प्रेष्यति च अनु च आह । ३.७.२२,४१.४३,४४; १०.७.१९ मैत्रावरुणीं पुरोनुवाक्याम् अन्वाह संप्रेषश्च भवति ।
तैसं ६.१.४	मैत्रावरुणाय दण्डं प्रयच्छति । ४.२.१७
मैसं ४.६.२	मैत्रावरुणे (ग्रहे) पयस्याम् अवदधाति । ३.८.३३
ऐब्रा ६.१०	मैत्रावरुणो मित्रावरुणौ 'मित्रं वयं हवामाहे' इति यजति । ३.२.२९
तैसं १.८.१९	मैत्रावरुण्याम् आमिक्षायां न वाजिनेन प्रचरन्ति । ७.३.२६
मैसं २.६.१३ तैसं १.८.१९	मैत्रावरुण्यामिक्षा । ७.३.२६
ऋ १०.११७.६	मोघम् अन्नं विन्दते अप्रचेताः । २.१.३३ (+ सत्यं ब्रवीमि वध इत् स तस्य । नार्यमणं पुष्यति नो सखायं, केवलाघो भवति केवलादी ॥)
पा धातुपाठ २०५.१६६३	म्लेच्छ अव्यक्तायां वाचि । १.३.२७ तं.
छांउ ८.७.१	य आत्मा अपहतपाप्मा विजरो विमृत्युर् विशोको विजिघत्सोऽपिपासः सत्यकामः सोऽन्वेष्टव्यः स विजिज्ञासितव्यः य एष आत्मा । १.३.२७ तं.
तैसं २.३.७	य इन्द्रियकामो वीर्यकामो वा स्यात् तम् एतया सर्वपृष्ठ्या याजयेत् । ३.५.१६-१७ न्यामा.

तैसं २.६.७ य इमं यज्ञम् अवान् ये यज्ञपतिं वर्धान् । १०.४.५१
काठकसं ८.१ य इष्ट्या पशुना सोमेन आग्रयणेन वा यक्ष्यमाणः स पौर्णमास्याम् अमावास्यायां वा यजेत । ५.४.२४; १२.२.२७
आप १०.२.८ य इष्ट्या पशुना सोमेन वा यजेत स पौर्णमास्याम् अमावास्यायां वा यजेत । ४.३.३९
तैसं ५.३.१२ य उ च एनं वेद तरति मृत्युम् । १.२.४,१६
षड् ४.१.१४ य एकः पशुर् अतिरिच्यते स ऐन्द्राग्नः कार्यः । ११.४.२६ आलभ्यः
तैसं ५.२.८ य एताम् इष्टकाम् उपदध्यात् स त्रीन् वरान् दद्यात् । ३.८.२ योऽविद्वान् इष्टकाम् उपदधाति स त्रीन् वरान् दद्यात् ।
तां १६.१.२ य एतेन (ज्योतिष्टोमेन) अनिष्ट्वा अथ अन्येन यजेत गर्तपत्यम् एव तत् जायते प्र वा मीयते । ५.३.३७,४३
तैसं ३.५.२ य एवं कश्चन स्तोमभागम् (तैसं ४.४.१) अधीयीत स एव ब्रह्मा (वासिष्ठो) भवेत् । ६.६.२५ इन्द्रो वसिष्ठाय एतान् स्तोमभागान् अब्रवीत् ततो वसिष्ठपुरोहिताः प्रजाः प्राजायन्त, तस्माद् वासिष्ठो ब्रह्मा कार्यः ।
तैसं ७.३.७ य एवं भूतिकार्यम् इच्छन्तः त एनं पञ्चदशरात्रम् उपेयुः । ८.२.३१ उपेयत्वात् सत्रत्वम् । श्रियं गच्छन्ति ओजो बलम् इन्द्रियं वीर्यम् आत्मन् धत्ते ।
तैसं ५.६.२ य एवं विद्वान् अग्निं चिनुते ऋध्नोत्येव । २.३.२१; ४.४.१२,१४,१७; ५.२.२२; ५.३ १६; ९.१.२६; १०.३.२३; १०.४.१; १०.८.२३
मैसं १.६.३ य एवं विद्वान् अग्निम् आधत्ते । ३.३.९; ६.१.१२,२९,३७; १०.४.२७,३०
तैसं १.६.९ य एवं विद्वान् अग्निहोत्रं जुहोति । ९.४.२८
तैसं १.६.९ य एवं विद्वान् अमावास्यां यजते । २.२.३; ९.१.२६,२८
मैसं ४.७.९ य एवं विद्वान् एतं षोडशिनं गृह्णाति भवति आत्मना पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति । १०.५.३४,४२
तैसं ७.२.१० य एवं विद्वान् द्वादशाहं यजते । ८.१.१७ द्वादशाहेन
तैसं १.६.९ य एवं विद्वान् पौर्णमासीं यजते । २.२.३;९.१.२६,२८
मैसं १.६.७ य एवं विद्वान् यज्ञायज्ञीयं गायति । ३.३.९;१०.८.९ गायते
मैसं १.६.७ य एवं विद्वान् वामदेव्यं गायति । ३.३.९;१०.८.९ गायते
मैसं १.६.७ य एवं विद्वान् वारवन्तीयं गायति । ३.३.९;१०.८.९ गायते
शांब्रा २.३ य एवं विद्वान् विराट्संपन्नं अग्निहोत्रं जुहोति । २.२.१६ तं. गार्हपत्यान्वाहार्यपचनयोश्चतस्रश्चतस्र आहुतीर् आहवनीये च +
तां ४.३.४.५ य एवं विद्वान् साम्ना स्तुवीत । ९.२.३०,३१ ऋचा स्तुवते साम्ना स्तुवते...
तैसं ३.२.२ तैब्रा २.२.४.७ य एवं विद्वान् सोमेन यजते । ३.१.११
तैसं ७.२.९ य एवं विद्वांसः सत्रम् आसते । ६.६.१,१६,२७; १०.६.४५,६०; ११.२.६४ ये सत्रम् आसते ।
ऐब्रा ५.२ य एवं विद्वांसः सत्रं उपयन्ति । ६.६.१,१६,२७;१०.६.४५,६०;११.२.६४ य एवं विद्वांसो यन्ति ।
साम ६.८,९.१ य एव हि अभिवतीभिर् (अभि त्वा शूर नोनुमो) इन्द्रः स्तूयते स एव माहेन्द्रग्रहेण इज्यते । २.१.१५ तं. सूत्र-वशावद् वाऽगुणार्थं स्यात् । गुणी-महेन्द्रः, अगुणम्-इन्द्रः ।

छांउ ८.७.१	य एष आत्मा अपहतपाप्मा विजरो विमृत्युर् विशोको विजिघत्सोऽपिपासः सत्यकामः सत्यसंकल्पः सोऽन्वेष्टव्यः । १.३.२७ तं.
आप ४.२०.६	यं कामयेत पापीयान् स्याद् इति नीचैस्तरां तस्य याज्यया वषट्कुर्यात् । १०.२.५४
आप ४.२०.६	यं कामयेत प्रमायुकः स्याद् इति तस्य उच्चैस्तरां कुर्यात् (याज्यया) । १०.२.५४
तैसं २.४.१३	यं कामयेत राजन्यं अनपोध्यो जायेत वृत्रान् घ्नन् चरेत् तस्मै एतम् ऐन्द्राबार्हस्पत्यं चरुं निर्वर्तयेत् । ३.२.१९ न्यामा.
आप ४.२०.६	यं कामयेत वर्षीयान् (वसीयान्) स्याद् इति उच्चैस्तरां तस्य याज्यया वषट् कुर्यात् । १०.२.५४
तैसं १.७.१	यं कामयेत पशुमान् स्याद् इति पराचीं तस्य इडाम् उपह्वयेत अपशुमान् एव स्यात् । १०.२.५४ (उपहूतेडेति तत् पराची उपहूतेति तत् प्रतीची आप ४.२०.२०)
मैसं १.६.८ आप ५.२१.७	यं कामयेतोत्तरं वसीयान् श्रेयान् स्याद् इति तस्य अग्नये पवमानाय निरूप्य अथ पावकाय शुचये हवींषि समानबर्हिषि निर्वपेत् । ११.४.१३
आप यज्ञपरिभाषा ६४,६३	यच्च पौर्णमास्यां विहितं सा पौर्णमासी यद् अमावास्यायां विहितं सा अमावास्या । ६.३.१,५ उपदिष्टम्
ऐब्रा ७.३३	यच् चमसान् जुहोति । ३.७.३९ तं. चमसान् जुह्वति ।
जैब्रा २.२७९	यच् चामुष्यै कामाय यज्ञा आह्रियन्ते । ४.३.२८ (कैकेयो यज्ञं...)
पा धातुपाठ १००२	यज-देवपूजासंगतिकरणदानेषु । १.३.७ तं.
तैब्रा १.६.३.४	यजमान एककपालः । १.४.२३ यजमानो वा एककपालः ।
तैब्रा १.६.३.६,७	यजमान एककपालः सर्वहुतः कर्तव्यः, स्वर्गं आहवनीयः तत्र प्रतिष्ठितो भवति । १.४.२३ यजमानो वा एककपालः सकृद् होतव्यः सुवर्गो लोक आहवनीयः, यदेककपालम् आहवनीये जुहोति यजमानम् एव सुवर्गं लोकं गमयति ।
ऐब्रा ३५.३०	यजमानचमसः फलमयः एकेषाम् । ६.६.२२ क्षत्रियो यजमानोऽथ अस्य एष स्वभक्षो न्यग्रोधस्य अवरोधाश्च । फलानि च औदुम्बराणि आश्वत्थानि प्लाक्षाणि अभिषुणुयात् तानि भक्षयेत् ।
ऐब्रा ३५.२९	यजमानचमसः सोममयः एकेषाम् । ६.६.२२ ब्राह्मणानाम् एव त्रयाणां भक्षाणाम् एकम् आहरन्ति, सोमं वा दधि वा अथ सोमं ब्राह्मणानां सभक्षः ।
शत २.४.४.२५	यजमानपञ्चमाः समुपहूता इडां भक्षयन्ति । ६.४.४;१०.२.२२; १२.१.३० होता अध्वर्युः ब्रह्मा आग्नीध्रः यजमानश्च ।
तैसं ६.२.७	यजमानम् एव प्रजया पशुभिः प्रथयति । १.२.५
आप ११.१६.११-१५	यजमानम् पत्नीं पुत्रांश्च भ्रातृंश्च अहतेन वाससा प्रच्छाद्य वाससोऽन्ते रदण्डम् उपनिबध्य जुहोति । १.३.४ न्यामा.
तैसं ६.२.१०	यजमानसंमिता औदुम्बरी भवति । २.१.३३; ६.६.६; ९.१.४०; १०.२.४९, ५८; १२.४.२८ यजमानेन संमिता ।
आश्व ५.९.५	यजमानस्य याज्या सोऽभिप्रेष्यति 'होतर् एतद् यज' इति स्वयं वा निषद्य यजति । ३.५.४४
तैसं २.६.५; ६.२.८	यजमानः प्रस्तरः । १.४.२३

वाराह ३.२.१.२ यजमाना एव ऋत्विजः स्युः । १०.६.५२ ब्राह्मणानां सप्तदशानां सताम् एको
गृहपतिः षोडश ऋत्विजो यजमानाः ।

तैब्रा ३.३.५.२ यजमानावेक्षितेन आज्येन होमः । ६.१.१७ अग्नेर् जिह्वाऽसि सुभूर् देवानाम्
इति यजमानश्चक्षुषी निमिल्य आज्यम् अवेक्षते ।

तैसं ६.२.१० यजमानेन संमिता औदुम्बरी भवति । ९.१.४१ यजमानसंमिता ।

शत ३.६.१.६ यजमानेन संमिता औदुम्बरी परिवासयति । ६.६.४ यजमानेन संमाय ...

तैब्रा १.३.७.३ यजमानो यूपः । १.४.२५; ७.३.३४

मैसं १.१०.७ यजमानो वा एककपाल आहवनीयः स्वर्गो लोको यत् सर्वहुतं करोति
हविर्भूतम् एव एनं स्वर्गं लोकं गमयति । १.४.२३

आप १८.३.१० यजुर्युक्तं रथम् अध्वर्यवे ददाति, ऋग्भिर्युक्तं रथं होत्रे, सामभिर् युक्तं रथम्
उद्गात्रे । १०.३.७५ (यजुषा युनक्ति– तैब्रा १.३.५) इन्द्रस्य वज्रोऽसि
इत्यादिमन्त्रैर् संस्कृतम् ।

ऐब्रा ५.३३ यजुर्वेदतो यज्ञो विनष्टः इति अन्वाहार्यपचने 'भुवः स्वाहा' इति होतव्यः ।
छां ४.१७.५ ३.४.१३ तं. यदि यजुष्टो यज्ञम् आर्तिम् इयात्...

तैब्रा ३.२.१.१ यजुषा वत्सान् अपाकरोति । ९.४.३७ यत् पर्णशाखया वत्सान् अपाकरोति
ब्रह्मणा (यजुषा) एव एतान् अपाकरोति ।

तां १६.१५.५ यजेत स्वर्गकामः । २.२.१७; ४.४.१९ स्वर्गकामो यजेत ।

आप १०.२.१ यजेत स्वर्गकामो वसन्ते वसन्ते । २.२.१७ वसन्ते वसन्ते ज्योतिषा यजेत-
ज्योतिष्टोमेन स्वर्गकामो यजेत ।

तैसं २.४.११ यज् जगत्या परिदध्यात् अन्तं यज्ञं गच्छेत् अथ यत् त्रिष्टुभा परिदधाति
मैसं २.४.४ नान्तं गच्छति । ५.३.६

तैब्रा १.१.६.९ यज् जुहुयाद् यथापूर्वम् आहुतीर् जुहुयात् यन् न जुहुयात् अग्निः परा पतेद्
तूष्णीम् एव होतव्यम् । १०.८.८

तैब्रा ३.३.५.५ यज् जुह्वां गृह्णाति ऋतुभ्यस्तद् गृह्णाति, ऋतवो वै प्रयाजाः प्रयाजेभ्यस्तत् ।
शत १.३.२.८ ४.१.४३

पा १.२.३४,३३ यज्ञकर्मणि (एकश्रुतिः)–अजपन्यूङ्खसामसु । ९.२.३० न्यामा. जपन्यूङ्ख
(ओकाराः) सामवर्जितेषु एकश्रुतिः ।

वाराह १.२.४.११ यज्ञं तनिष्यन्तौ अध्वर्युयजमानौ वाचं यच्छतः । ९.१.२४ अध्वर्युयजमानौ
वाचं यच्छेताम् आहविष्कृतः ।

तैसं ६.२.७ यज्ञम् एतिम् एव तत् प्रजया पशुभिः प्रथयति । १.२.४३

तैसं ३.१.३ यज्ञं वा एतत् संभरन्ति यत् सोमक्रयण्यै पदम् । ४.१.२५ न्यामा.

सत्या १.१.१ यज्ञं व्याख्यास्यामः । १.३.२४ तं.

आप १.३.३ यज्ञस्य घोषद् असि इत्यादि मन्त्रैर् दात्रच्छिन्नं बर्हिः सम्पाद्यते । १०.१.१-३
न्यामा.

तां १६.१.२ यज्ञानां प्रथमो यज्ञः (ज्योतिष्टोमः) । १.३.३९-४२ न्यामा.

साम ७०३ यज्ञायज्ञा वो अग्नये गिरागिरा च दक्षसे गा यीरा गिरा इति गाने, ऐरं कृत्वा
तां ८.६.१० तदा 'आयीरा (आईरा) इरा' । ९.२.५०-५३ न्यामा.

तां ५.६.२	यज्ञायज्ञीयं पुच्छं गायति। ९.१.५३ तं. महाव्रतस्य यज्ञायज्ञीयं (साम) पुच्छं कार्यम्। पुच्छेन उद्गाता आत्मना गायेत (तां ५.१.१,१८;५.२.१)।
साम ७०३ ऋ ६.४८.१	यज्ञायज्ञीयं साम-यज्ञायज्ञा वो अग्नये गिरा गिरा च दक्षसे। प्रप्र वयममृतं जातवेदसं प्रियं मित्रं न शंसिषम् ॥
साम ७०४ ऋ ६.४८.२	ऊर्जो नपातं स हि नाथमस्मयुर् दाशेम हव्यदातये। भुवद् वाजेष्वविता भुवद् वृध उत त्राता तनूनाम्। ९.१.५० न्यामा.
तां ८.६.२	यज्ञायज्ञीयेन स्तुवन्ति ।।९.१.५२
तैसं १.६.८	यज्ञायुधानि संभरन्ति। ३.१.११ न्यामा.
ऋ १०.९०.१६	यज्ञेन यज्ञम् अयजन्त देवाः, तानि धर्माणि प्रथमानि आसन्। १.१.२;२.१३३
तैसं ७.३.७	यज्ञे यं कामम् इच्छन्तस्ते एनं पञ्चदशरात्रम् उपेयुः। ८.२.२९-३२ न्यामा. य एवं विद्वांसः पञ्चदशरात्रम् आसते भ्रातृव्यान् एव पराभाव्य विजित्य श्रियं गच्छन्ति, पाप्मानं निर्दहन्ते ओजो बलम् इन्द्रियम् आत्मन् धत्ते।
आपध १.२४.२.१५	यज्ञोपवीतिना कर्तव्यम्। १.३.५ यज्ञोपवीती प्रदक्षिणं दैवानि कर्माणि करोति।
शत १२.२.७.१०	यज्ञोपवीती देवेभ्यो दोहयति। ३.४.९+१,३ (उपवीतं देवानाम् उपव्ययते
आप ९.११.१०	तैसं २.५.११) उपरि हि देवेभ्यो धारयति इति लिङ्गात्।
तैआ २.१.१	यज्ञोपवीत्येव अधीयीत याजयेद् यजेद् वा यज्ञस्य प्रसृत्यै।
मैसं ३.६.९	यज्ञो वै देवतानां (देवानां) न समभवत् तं भृत्या समभावयन्, यद् भृतिं वनुते यज्ञस्य भृत्यै द्वादशरात्रीर् दीक्षितो भृतिं वन्वीत। १०.२.२७
सत्या ७.३.३६	यज्ञो वै देवेभ्योऽश्वो भूत्वाऽपाक्रामत् सोऽपः प्राविशत्, स वालधौ गृहीतः, स बालान् विवेश ह, ते वालाः काशतां प्राप्ता। १.३.९ तं.
तैसं २.६.५	यतस्तण्डुला भवन्ति तत् प्रोक्षितव्यम्। ९.१.३ व्रीहीन् प्रोक्षति।
वैशेषिकसूत्र १.२.७	यतो द्रव्यगुणकर्मसु सत् इति प्रतीतिः सा सत्ता। १.३.३० तं.
तैउ ३.१.१	यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते। ३.३.१ तं.
तां १०.५.१४	यत्कामो व्यूढछन्दसा द्वादशाहेन यजते सोऽस्मै कामः समृद्ध्यते। १०.५.७९-८२ न्यामा.
मैसं ३.८.२	यत् किंचित् प्राचीनम् अग्नीषोमीयात् तेन उपांशु चरन्ति। ३.३.९ तं.
शत १.४.५.१०	यत् किंचित् प्राजापत्यं यज्ञे क्रियते तद् उपांशु एव क्रियते। २.२.१०
मैसं ३.९.४	यत् किल यज्ञे दुरिष्टं तद् यूपे आमुञ्चते, यत् सुकृतं तद् यजमाने। ९.३.९
तैसं ६.६.१०	यत् तूष्णीं तत् प्राजापत्यं स मनसा जुहोति, मन इव हि प्रजापतिः। २.२.९,१०
तैब्रा १.८.६.१	यत् त्रिषु यूपेषु आलभते बहिर्धाऽस्माद् इन्द्रियं वीर्यं दध्याद् भ्रातृव्यम् अस्मै जनयेद् एकयूपे आलभेत। ८.१.१५
तैब्रा २.६.७.४,५	यत् त्वष्टारं च वनस्पतिं च आवाहयसि। अथ वेतौ यक्ष्यसि, त्वाष्ट्री नवमी प्रयाजेज्या, वानस्पत्या दशमी। अत्रैव एतौ इष्टौ विद्यात्। ९.४.५९
तैसं ५.६.८	यत् पक्षसंमितां मिनुयात् कनीयांसं यज्ञक्रतुम् उपेयात् पापीयसी अस्य आत्मनः प्रजा स्याद्, अथ यदि वेदिसंमित्या मिनोति। वेदिसंमितां मिनोति कनीयसीं प्रजां कनीयसः पशून् कनीयसोऽन्नाद्यं पापीयान् स्यात्, ज्यायांसम् एव यज्ञक्रतुम् उपैति, नास्य आत्मनः पापीयसीं प्रजा भवति। २.४.८

शत १२.३.४.१७	यत् पयोग्रहाश्च सुराग्रहाश्च गृह्यन्ते । ३.५.१४
शत ४.२.३.६	यत् पराञ्चम् उक्थ्यात् निगृह्णाति (षोडशिनम्) । १०.५.४३,४५ तं पराञ्चं
तैब्रा १.६.८.६	यत् परुषि दिनं तद् देवानां, यद् अन्तरा तन् मनुष्याणां, यत् समूलं तत् पितॄणाम् । ३.४.११
तैसं ६.६.६	यत् पर्यग्निकृतं पात्नीवतम् उत्सृजति । २.३.१९
तैब्रा ३.२.१.१,३	यत् पलाशशाखया वत्सान् अपाकरोति, यत् प्राचीम् आहरेद् देवलोकम् अभिजयेत् । ४.२.७ न्यामा.
तैसं ३.१.४	यत् पशुर् मायुमकृतोरो वा पद्भिर् आहते अग्निर् मा तस्माद् एनसो विश्वान् मुञ्चतु अंहसः । ६.८.२८
कात्या २२.२.२५ टीका	यत् पशून् दद्यात् सोऽनृतं कुर्यात् । १०.३.६८ न्यामा. ऋतं वै सोमोऽनृतं पशवः +
तैब्रा १.३.१०.२	यत् पितृभ्यः पूर्वेद्युः करोति पितृभ्य एव तत् यज्ञं निष्क्रीय यजमानो देवेभ्यः प्रतनुते । ४.४.१९
तैब्रा १.६.८.४	यत् पूर्णं तन् मनुष्याणाम्, उपर्यर्धो देवानाम्, अर्धः पितॄणाम् । ३.४.११
मैसं ४.३.७	यत् पूर्वं त्रिसंयुक्तं वीरजननं तद्, यद् उत्तरं त्रिसंयुक्तं पशुजननं तत् । ११.४.३
तैसं ६.६.८	यत् पृष्ठ्येऽतिगृह्णीयात् प्राञ्चं यज्ञं पृष्ठानि संशृणीयुः, यद् उक्थ्ये गृह्णीयात् प्रत्यञ्चं यज्ञम् अतिग्राह्याः संशृणीयुः । १०.८.२३
आप यज्ञपरिभाषा ६४,६३	यत् पौर्णमास्याम् उपदिष्टं सा पौर्णमासी यद् अमावास्यायाम् उपदिष्टं सा अमावास्या । ६.३ ५,१
तैसं ७.१.४	यत् प्रथमं द्विरात्रस्य तद् द्वितीयं द्वादशाहस्य यद् द्वितीयं द्विरात्रस्य तत् तृतीयं द्वादशाहस्य । १०.५.१२ गायत्रं साम पूर्वेऽहन् भवति, उत्तरे त्रैष्टुभम् ।
मैसं २.३.२	यत् प्रयाजानां पुरस्ताज् जुहुयाद् बहिर् आत्मनां सजातानां दध्याद्, यद् अनुयाजानाम् उपरिष्टात् स्वर्गं लोकम् अपक्रामेत । ४.४.७ तं. (बहिरात्मा वै प्रयाजानुयाजा आत्मा देवता +)
तैसं २.६.१	यत् प्रयाजानुयाजा इज्यन्ते वर्म वा एतद् यज्ञस्य क्रियते, वर्म यजमानस्य भ्रातृव्यस्य अभिभूत्यै । ४.३.१;४.४.३०;१०.१.१८
तैआ ५.१	यत् प्रवर्ग्यं प्रवृणक्ति । ३.३.३२ तं.
मैसं ३.८.२	यत् प्राचीनम् अग्नीषोमीयात् तद् उपांशु चरन्ति । ९.१.२२
तैब्रा ३.२.१.३	यत् प्राचीमाहरेद् देवलोकं तद् अभिजयेत् । ४.२.७ न्यामा.
मैसं ४.७.६	यत् प्रातःसवने गृह्णीयात् (षोडशिनं) वज्रम् उत्तरे सवने व्यतिरिच्येत यन् माध्यन्दिने वज्रं निहन्यात्, तृतीये सवने गृह्यः, तत् सर्वेषु सवनेषु गृह्णाति न पूर्वे सवने आर्तिं नीते । १०.५.४४
तैब्रा १.५.११.१	यत्र च ज्योतींषि स्तोमाः स ज्योतिष्टोमः । ४.४.४०
आप १२.१४.१	यत्र जगत्याम् उत्पन्नं साम स जगत्सामा, स विषुवान् । १०.५.५८

तैसं २.५.७	यत्र तत्रस्था प्र वो वाजा त्रिर् अभ्यसितव्या। ९.१.३३ त्रिः प्रथमाम् आह (त्रिरुत्तमाम्)।
मैसं २.२.३	यत्र बाणवन्तः परिधयः तत्रापि पालाशाः उत्पादयितव्याः, पूर्वपक्षे सिद्धान्ते बाणवन्तः एव संमार्ष्टव्याः। २.१.१२ (ब्राह्मणस्पत्ये चरौ)
तैसं ४.६.४ ऋ ६.७५.१७	यत्र बाणाः संपतन्ति कुमारा विशिखा इव। १.३.२
मैसं ४.५.२	यत्र होतुः प्रातरनुवाकम् अनुब्रुवतः उपशृणुयात् तदाऽपोऽध्वर्युर् गृह्णीयात्। ३.७.४२,४५
शत ३.६.१.१०	यत्रान्या ओषधयो म्लायन्ते, ते (यवाः) मोदमानाः इव उत्तिष्ठन्ति। १.३.९ तं.
तैब्रा ३.५.१०.४	'यत्रायुराशास्ते यजमानस्तत्र प्रस्तरं प्रयच्छते एवं कामो यजमानः' इति। १०.२.१९
काठकसं २०.१२	यत् सप्तदशवती उभयत उपदधाति, अन्नम् एव उभयतो दधाति, तस्माद् द्वाभ्यां हस्ताभ्यां परिगृह्य पुरुषोऽन्नम् अत्ति। १.३.९ तं.
शत २.४.३.९	यत् सर्वहुतं करोति सा तु एका परिचक्षा, हुतोहुतः पर्यावर्तते सा द्वितीया, आज्यस्यैव द्यावापृथिवी यजेत। ७.१.३३; ७.३.२६
महाभारत १.१.३९	यथर्तावृतुलिङ्गानि नानारूपाणि पर्यये। दृश्यन्ते तानि तान्येव तथा भाति युगादिषु॥ १.३.७ तं.
वाराह ३.२.७.२७	यथा गृहीतान् ग्रहान् ऋत्विज उपाददते – आश्विनम् अध्वर्युः, सारस्वतं ब्रह्मा, ऐन्द्रं प्रतिप्रस्थाता। ३.५.१४
भर १४.१६.११	यथा चमसम् अन्यान् चमसान् चमसिनो भक्षयन्ति अथैतस्य हारियोजनस्य सर्वे एव लिप्सन्ते। ३.५.२८,२९,३०
तैब्रा २.१.२.१२	यथाऽतिथये प्रद्रुताय अन्नम् आहरेयुः, तादृक् तद् यद् उदिते जुहोति इति अपरे पुनर् उदितहोमं निन्दन्ति। २.४.८
सत्या ६.३.१७,१८	यथाऽनुपूर्वां स्वरुभिः पशून् समज्य मध्यमे रशनागुणे स्वे स्वे स्वं स्वं यूपशकलम् उपगूहति। ४.२.५
षड् ३.३.२२	यथा वै दक्षिणपाणिर् एव देवयजनम्। १.३.७ तं.
मैसं १.८.७	यथा वै मत्स्योऽविदितो जनम् अवधुनुते एवं वा एतेऽप्राश्नामाना जनम् अवधुन्वते। ३.६.२०
षड् ४.२.३	यथा वै श्येनो निपत्य आदत्ते, एवम् अयं द्विषन्तं भ्रातृव्यं निपत्य आदत्ते यम् अभिचरन्ति। १.४.५
षड् ४.४.४	यथा संदंशनं दुरादानम् आदत्ते। १.४.५
तैसं ५.३.४	यथा सृष्टम् एव अवरुन्धे। १.४.२७ न्यामा.
तां ८.३.१	यद् अकालयत् तत् कालेयस्य कालेयत्वम्। १.३.२४ तं.
मैसं १.८.७	यद् अग्नये च प्रजापतये च सायं जुहोति। १.४.४; ७.३.४ यत् सूर्याय च प्रजापतये च प्रातः। २.२.१६ तं.
तैब्रा २.१.२.१०	यद् अग्नये सायं जुहोति। १.२.५९
तैब्रा १.७.४.४	यद् अग्नये स्विष्टकृते अवद्यति। १०.७.३४ न्यामा.
मैसं ३.९.१	यद् अगृहीत्वा आज्यानि सोमम् आसादयेयुः अपघ्नन्ति यजमानम्, अथ यद् गृहीत्वा आज्यानि सोमम् आसादयेयुः न यजमानम् अपघ्नन्ति। १२.१.१२

ऊहः तैसं १.५७ यद अघृतम् अभोजनं तत् । १.४.२६ अयज्ञो वा एष योऽसामा इति मन्त्राद् ऊहितम् ।

निरुक्त १.१८ यद् अधीतम् अविज्ञातं निगदेनैव शब्द्यते। अनग्नाविव शुष्कैधो न तज् ज्वलति कर्हिचित् । १.३.२४ तं.

शत १.१.३.१२,१३ यद् अध्वर्युयजमानौ वाचं यच्छतः तत् प्रजापतिभूयं गतौ यज्ञं तन्वाते, तस्मात् प्रणीताः प्रणेष्यन् वाचं यच्छति । ९.१.२०-२५ न्यामा.

तैसं ६.३.८ यद् अनुपोष्य प्रयायाद् ग्रीवबद्धम् एनम् अमुष्मिन् लोके नेनीयेरन् । ८.१.९

तैब्रा ३.५.१०.५ यद् अनेन हविषा आशास्ते । ३.२.१,३

मैसं ३.९.४ यद् अन्तर्वेदि मिनुयान् निर्दहेद्, यद् बहिर्वेदि अनवरुद्धः स्याद् अर्धम् अन्तर्वेदि मिनुते अर्धं बहिर्वेदि अवरुद्धो भवति न निर्दहति । ३.७.१३

तां २३.८.३ यद् अन्यतरतोऽतिरात्रस्तेन अहीनः । ८.२.२९-३२ न्यामा.

मैसं २.४.२ यद् अन्यदेवत्या पुरोडाशा भवन्ति अन्यदेवाः पशवः तद् अस्याः (सौत्रामण्याः) (सत् समृद्धम्) । १०.१.२५

तैसं ६.२.३ यद् अन्याम् आहुतिं पुरस्तात् जुहुयात्, अन्यन् मुखं कुर्यात्, स्रुवेण आघारम् आघारयति । १०.७.४५,४६

तैआ २.१५ यद् अपि च अध्ययनमात्रं समामनन्ति यं यं क्रतुम् अधीते तेन तेन तस्य अभीष्टं भवति । १.१.१

पाम १.१.१.१२ यद्प्यविद्वांसः – अविद्वांसः प्रत्यभिवादे नाम्नो येन प्लुतिं विदुः । कामं तेषु तु विप्रोष्य स्त्रीष्विव 'अयम् अहं वदेत्' । १.३.२४ तं.

तैब्रा १.६.१०.१ यद् अभिघारयेद् रुद्राय आस्ये पशून् अपिदध्यात् । १०.८.८

मैसं ३.८.९ यद् अवृता वषट्कुर्युर् भ्रातृव्यं यज्ञस्य आशीर् गच्छेद्, यद् वृता वषट् कुर्वन्ति एकधा तद् यजमाने आशीः यज्ञस्य प्रतितिष्ठति । ११.३.१९

तैसं १.५.१ यद् अश्रु अशीर्यत तद् रजतं हिरण्यं अभवत् । १.२.१

तैसं २.२.५ यद् अष्टाकपालो भवति गायत्र्या एव एनं पुनाति । १.४.१७; ४.३.३८ गायत्रिया

तैब्रा ३.३.५.५ यद् अष्टौ उपभृति गृह्णाति प्रयाजानुयाजेभ्यस् तद् गृह्णाति। ३.८.९-११ न्यामा.

शत २.१.३.९ यद् अहरेव एनं श्रद्धा उपनमेत् तदहर् आदधीत । ५.४.१६ यदैवैनं कदा च

तैब्रा १.१.२.८ यज्ञ उपनमेद् अथ अग्नीऽआदधीत (शत)। यदैवैनं यज्ञ उपनमेत् अथ आदधीत (तैब्रा)।

तां १७.१४.१ यदा अग्निहोत्रं जुहोति अथ दशगृहमेधिनः आप्नोति, एकया रात्रिया यदा दशसंवत्सरान् अग्निहोत्रं जुहोति अथ दर्शपूर्णमासयाजिनम् आप्नोति, यदा दशसंवत्सरान् दर्शपूर्णमासाभ्यां यजते अथ अग्निष्टोमयाजिनम् आप्नोति, यदा दशभिर् अग्निष्टोमैर् यजते अथ सहस्रयाजिनम् आप्नोति, एवं दशदशभिर् गुणेन अयुतं प्रयुतं नियुतम् अर्बुदं न्यर्बुदं निखर्वं बद्वम् अक्षितम् – यदा दशभिर् अक्षितैर् यजते गौर् भवति, ततः अग्निं, ततः संवत्सरस्य गृहपतिम् आप्नोति । १.२.१७ तं.

तैसं २.६.३ यदाग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यायां पौर्णमास्यां च अच्युतो भवति । १.४.९; २.२.३; ३.४.३७; ४.१.२९; ६.३.५; ६.४.१; १०.४.२३; १०.८.२९,४३; ११.२.१

तैसं २.६.३ यदाग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यायां पौर्णमास्यां चाच्युतो भवति, आग्नेयोऽष्टाकपालोऽमावास्यायां भवति। २.३.२७,२८,२९ अन्यार्था वा पुनः श्रुतिः। ऐन्द्राग्नार्थम्।

शत ५.१.२.१,३ यद् आग्रयणाद् गृह्णाति षोडशिनम्। १०.५.४७ आग्रयणानन्तरम्।

तैसं ६.१.१ यद् अङ्क्ते चक्षुरेव भ्रातृव्यस्य वृङ्क्ते। ४.३.१

तां ६.७.१५ यदा च उद्गातुः पूर्वम् अवच्छेदः प्रतिहर्तुस्तदा सर्ववेदसं दद्यात्। ६.५.५५

तां ७.२.१ यद् आजिम् ईयुस्तद् आज्यस्य आज्यत्वम्। १.४.३

कात्या २२.३.३७ यद् आज्यं तद् हुतं नवनीतम् (श्येने)। ३.८.३९-४१

मैसं १.४.१३ यदा तद् हविः संतिष्ठते अथ एतद् हविर् निर्वपेत्। ६.४.१८,१९,२०,२१

आप १.२.११
भर १२.२.८
सत्या २०.४.२ यद् आतिथ्यां बर्हिस्तद् उपसदां तद् अग्नीषोमीयस्य। ४.२.२९; १२.१.४१ आतिथ्येष्ट्या उर्ध्वं त्रिषु दिनेषु उपसदोऽनुष्ठेयाः औपवसथ्येऽहनि अग्नीषोमीयः अतः आतिथ्ये दिने त्र्यार्थं बर्हिर् उपादेयम्॥

ऐब्रा ३५.३३ यदाऽन्यान् चमसान् उन्नयति अथ एनम् उन्नयति। ३.५.५०

ऐब्रा ३५.३३;७.३३ यदाऽन्यान् चमसान् जुह्वति, अथ एतस्य दर्भतरुणकेन उपहत्य जुहोति। ३.५.१९

तां ६.७.१४ यदा प्रतिहर्तुः पूर्वं अपच्छेदस्तद् उद्गातुः तदा अदक्षिणेन यजेत तद् यज्ञम् इष्ट्वा पुनर् एतेनैव यजेत् तत्र तद् दद्यात् यत् पूर्वस्मिन् दास्यन् स्यात्। ६.५.५५

तां १८.१.१८ यदा बृहत्सामा तदा रुक्मललाटो (अश्वो) दक्षिणा। २.४.२९ उपहव्योऽनिरुक्तो उक्थ्यो यज्ञो बृहत्सामा अश्वः श्वेतो रुक्मललाटः।

तैसं १.६.७ यदाऽरण्यान् अश्नाति तेनारण्यान्, इन्द्रियम् एव आत्मन् धत्ते। १२.१.३०

सत्या १७.४.४ यदा रथन्तरसामा तदा अश्वः श्वेतो दक्षिणा। २.४.२९ उपहव्योऽनिरुक्तस्तेन अभिशस्यमानं याजयेत्, अग्निष्टोमो यज्ञः।

आप १०.१४.९ यदा वै दीक्षितः कृशो भवति अथ मेध्यो भवति। ३.८.९-११ न्यामा.

मैसं ३.६.६ यदा वै पुरुषे न किंचिद् अन्तर् भवति, यदाऽस्य कृष्णं चक्षुषो नश्यति अथ मेध्यतमः। ३.८.१०

तां १३.१२.१४ यदा षडहः संतिष्ठते न बहु वदेत् नान्यं पृच्छेत् नान्यस्मै ब्रूयात्। १०.४.१

मैसं ३.६.६ यदाऽस्मिन् अन्तर् न किंचन भवति अथ मेध्यो भवति। ३.८.९-११ न्यामा.

आप १०.१४.९ यदाऽस्य कृष्णं चक्षुषो नश्यति अथ मेध्यो भवति। ३.८.९-११ न्यामा.

आप १०.१४.९ यदाऽस्य त्वचाऽस्थि संधीयते अथ मेध्यो भवति। ३.८.९-११ न्यामा.

तैब्रा १.१.१०.५ यद् आहवनीये जुहोति तेन सोऽस्य अभीष्टः प्रीतो भवति। २.३.४;३.१.२२; ३.४.२६;५.४.२७; ६.३.१८;६.४.२७; ६.९.११;७.३.३१;८.४.८;१०.८.१६;११.२.२८,२९,३०,३१;११.३.२;१२.२.३;१२.४.१९,२४,२५

मैसं ३.८.९ यदि कामयेत वर्षेत् पर्जन्यः इति नीचैः सदो मिनुयात्। ३.८.१३;४.२.२५;१०.२.५०

तैब्रा ३.७.२.२ यदि कीटोऽवपद्येत अन्तः परिधि निनयेत्। ८.४.२०,२८ यत् कीटावपन्नं जुहुयात् अप्रजा अपशुर् यजमानः स्यात्, मध्यमेन पर्णेन द्यावापृथिव्यर्चा अन्तः परिधि निनयेत्।

तां २१.१४.१६ यदि कूटः काणो वा भवेद् बार्हस्पत्यं चरुं निर्वपेत् । ११.२.५४ यदि श्लक्ष्णो वा कूटो वा भवेद् बार्हस्पत्यं चरुं निरुप्य अन्यम् आलभेत् ।

आप १२.१४.१ यदि जगत्सामा सोमः स्याद् आग्रयणाग्रान् ग्रहान् गृह्णीयात् । १०.५.५८

मैसं ३.९.४ यदि द्वौ (यूपौ) उपस्पृशेद् 'एतौ ते वायू' इति, यदि बहून् 'एते ते वायवः' इति ब्रूयात् । ९.३.९

मैसं ३.४.८ यदि (यत्) पक्षसंमिता स्यात् । २.४.२६

आप ९.१४.३ यदि पत्नीः संयाजयन् कपालम् अभिजुहुयात् वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेद्, एकहायनो गौर् दक्षिणा स्यात् ।१०.२.४६

कात्या २५.९.१ यदि पशुर् उपाकृतः पलायेत अन्यं तद्वर्णं तद्वयसम् आलभेत । १.३.३२ पशुश्चेद् उपाकृतः पलायेत वायवे तम् अनुदिश्य ...

तां ६.७.१५ यदि प्रतिहर्ताऽपच्छिद्येत सर्ववेदसं दद्यात् । ६.५.४९-५६ यदि प्रतिहर्ताऽपच्छिद्यते पशुभिर् यजमानो व्यृध्यते, पशवो वै प्रतिहर्ता, सर्ववेदसं दद्यात् ।

तैब्रा १.१.६.९ यदि पूर्वं न क्रियेरन् आभिर् उद्वासयेत् तस्मात् तूष्णीं होतव्यम् । ५.३.२१ यदि न जुहुयाद् अग्निः परापतेत्, तूष्णीम् एव होतव्यम् ।

आप ९.११.१४ यदि प्रदीयेरन् तत्र न भवेयुः । ४.१.९ ब्राह्मणेभ्यो यज्ञपात्राणि दत्तानि न दहने स्युः ।

तां. २१.१४.१७ यदि प्रापतेत् (पशुः) वायव्यं चरुं निरूप्य अथ अन्यम् आलभेत । ११.२.५४

मैसं १.१०.७ यदि प्रावृषि यजेत सकृद् उपस्तृणीयाद् द्विर् अभिघारयेद् वृष्ट्यैव पशून् अभिजिघ्रति । १०.४.५६

तां. ८.८.११ यदि बृहत्सामाऽतिरात्रः स्यात्सौभरम् उक्थ्यानां ब्रह्मसाम कार्यम् । १.२.२८ तं.

तैब्रा १.८.६.२ यदि ब्राह्मणं न विन्देत वल्मीकवपायाम् अवनयेत् । ३.५.१४-१५ न्यामा.

मैसं ४.४.९ यदि ब्राह्मणो यजेत (अवेष्टिं) बार्हस्पत्यं मध्ये निधाय आहुतिम् आहुतिं हुत्वाऽभिघारयेद् यदि राजन्य ऐन्द्रं, यदि वैश्यो वैश्वदेवम् । २.३.३;११.४.८,९

काठकसं १९.७ यदि भिद्येत तैः कपालैः संसृज्य अन्याम् (उखां) कुर्यात् सा एव ततो यज्ञस्य निष्कृतिः । २.२.२८ तं.

आप १२.२४.५ यदि राजन्यं वैश्यं वा याजयेत् (सोमेन) स यदि सोमं बिभक्षयिषेत, न्यग्रोधस्य स्तिभिनीर् आहृत्य ताः संपिष्य दधनि उन्मृज्य तम् अस्यै भक्षं प्रयच्छेत् न सोमम् । ३.५.४७

तां. ८.८.१२ यदि रथन्तरसामाऽतिरात्रः स्याद् रथन्तरसाम्ना सौभरं कुर्याद् अजामितायै । २.२.२८ तं.

आप १२.१४.१ यदि रथन्तरसामा सोमः स्याद् ऐन्द्रवायवाग्रान् गृह्णीयाद्, यदि बृहत्सामा शुक्राग्रान्, यदि जगत्सामा आग्रयणाग्रान् । २.३.१;१०.५.५७,६३,७०

मैसं ४.४.६ यदि राजन्यो (अवेष्टिं) यजेत ऐन्द्रं मध्ये निधाय आहुतिम् आहुतिं हुत्वाऽभिघारयेत् । २.३.३ न्यामा.

तैसं २.४.१० यदि वर्षेत् तावत्येव जुहुयाद्, यदि न श्वोभूते जुहुयाद् होतव्यं हविर् निर्वपेत् । ४.३.२१,२४

मैसं ३.१०.७ — यदि वसन्ते यजेद् द्विर् उपस्तृणीयात् सकृद् अभिधारयेत्। ओषधयो वै प्रियङ्गवः, ओषधीषु एव पशून् प्रतिष्ठापयति। १०.५.५९

तां ९.३.१ — यदि सत्राय दीक्षिता अथ साम्युत्तिष्ठेरन् सोमम् अपभज्य विश्वजिता अतिरात्रेण सर्वस्तोमेन सर्वपृष्ठेन सर्ववेदसदक्षिणेन यजेरन्। ६.५.२५

तां ९.८.१
कात्या २५.७.३ — यदि सत्राय संदीक्षितानां प्रमीयेत् तं दग्ध्वा कृष्णाजिने अस्थीनि उपनह्य योऽस्य नेदिष्ठं स्यात् तस्य स्थाने दीक्षयित्वा तेन सह यजेरन्, ततः संवत्सरेऽस्थीनि याजयेत्। १०.२.४७

तां ९.५.३ — यदि सोमं न विन्देत पूतिकान् अभिषुणुयात्, यदि न पूतिकान् (विन्देत) अर्जुनानि (अभिषुणुयात्)। ३.६.४०;६.३.१४,३१,३२

आप १४.२४.१८;२५.३
शत ४.५.१०.१,६ — यदि सोमम् अपहरेयुर् एकां गां दक्षिणां दद्यात् अग्निदग्धे पञ्च गाः। ४.१.१२

शत ४.५.१०.१ — यदि सोमम् अपहरेयुर् विधावत गच्छत इति ब्रूयात्। ४.५.१०;१०.२.५७

आप १०.२.८ — यदीष्ट्या यदि पशुना यदि सोमेन यजेत अमावास्यायां वा पौर्णमास्यां वा यजेत। ४.३.१

तैसं ६.६.८ — यद् उक्थ्ये गृह्णीयात् प्रत्यञ्चं यज्ञम् अतिग्राह्याः संशृणीयुः। १०.८.२३

तैब्रा १.५.९ — 'यद् उग्रं वचोऽशावधीत्, त्वेषं वचोऽपावधीत् स्वाहा' इति अशनायापिपासे ह वा उग्रं वचः एनश्च वैरहत्यं च त्वेषं वचः। २.१.४८ न्यामा.

लाट्यायन १.१२.१८ — यद् उत्तरयोः पवमानयोस्तृचाय हिंकरोति, अथ कस्माद् बहिष्पवमाने सकृद् एव हिंकरोति, एकं हि तत्र साम इति ब्रूयाद्। १०.५.५६ स्वारम् एव गायत्रम् इति वचनात्। (एकच्छन्दः प्रातःसवनम्–षड् १.३.१)

तैब्रा २.१.२.१२ — यद् उदिते सूर्ये प्रातर् जुहुयाद् यथाऽतिथये प्रद्रुताय शून्याय आवसथायाः। २.४.८

तैब्रा ३.३.५.५ — यद् उपभृति गृह्णाति (आज्यं) प्रयाजानुयाजेभ्यस्तद् गृह्णाति, छन्दांसि हि अनुयाजाः, यद् अष्टौ कृत्वा उपभृति गृह्णाति छंदोभ्यस्तद् गृह्णाति, अनुयाजेभ्यस्तद् गृह्णाति छंदांसि हि अनुयाजाः। ४.१.४४

ऐब्रा ७.१४ — यद् उपस्तृणाति अभिधारयति अमृताहुतिम् एव एनां करोति। १०.२.३; १०.८.३० अमृतं वै आज्यं मर्त्यं हविः ...

तैसं ६.५.८ — यद् उपांशुपात्रेण आग्रयणात् पात्नीवतं गृह्णाति। ३.२.३२

तां ४.३.४.५ — यद् ऋचा स्तुवते तद् असुरा अन्वायन्, यत् साम्ना स्तुवते तद् असुरा नान्वायन् य एवं विद्वान् साम्ना स्तुवीत। ६ २.३१

तैआ २.१० — यद् ऋचोऽधीते यद् यजूंषि यद् ब्राह्मणानि। यद् इतिहासपुराणानि यत् कल्पान्। १.३.११ तं.

तैसं ३.४.१० — यद् एकया जुहुयाद् दर्विहोमं कुर्यात्, पुरोनुवाक्याम् अनूच्य याज्यया जुहोति सदेवतत्वाय। ८.४.१

तैसं २.२.५ — यद् एकादशकपालो भवति त्रिष्टुभा एव अस्मिन् इन्द्रियं दधाति। ४.३.३८

तैसं ६.३.७ — यद् एकादशप्रयाजान् यजति पशुम् एव तत् प्रयजति। १२.१.१ यावान् एष पशुः तं प्रयजति।

तैसं ६.३.११ यद् एकादशानुयाजान् यजति पशुम् एव तत् अनुयजति। १२.१.१ यावान् एष पशुः तम् अनुयजति।

तैब्रा २.१.४.९ यद् एतद् असंस्थिते तर्हि यज्ञः। ९.१.३१ (यदि प्रागुत्तमाद् पत्नी संयाजान्तता न चेत्)

तैसं ७.१.४ यद् एतद् द्विरात्रस्य उत्तरे गृह्यते। षोडशी। १०.५.५४ षोडश्युत्तरे।

तैसं ५.६.२ यद् एनं चरुं उपदधाति...बार्हस्पत्यो भवति। २.३.१८

तैब्रा १.६.५.१,२ यदेवाध्वर्युः करोति तत् प्रतिप्रस्थाता करोति ११.२.४३

मैसं ३.८.२ यदेवास्याघ्नन्तं क्षुरम् अकुर्वंस्तद् आप्याययन्ति। ८.१.८ यदेवास्य घ्नन्तः क्रूरम् अक्रन् तद् आप्याययन्ति, सर्वे ऋत्विज आप्याययन्ति।

काठकसं २१.३ यदेवास्य ऊनं यच्च छिद्रं तद् अनया पूरयति 'लोकं पृण छिद्रं पृण' इति। ५.३.२०

आप १०.१५.१ यदेका दीक्षा तिस्र उपसदः। १२.२.२७

तां ८.६.९,१० यद् गिरा गिरेति ब्रूयाद् आत्मानं तद् उद्गाता गिरति ऐरं कृत्वा उद्गायेत्। १०.४.१,१०

मैसं ३.९.१ यद् गृहीत्वा आज्यानि आसादयन्ति न यजमानम् उपह्नन्ति। १२.१.१२

शत ९.३.२.३ यद् ग्रहान् जुहोति। ३.७.३९ तं.

तैसं ६.६.४ यद् दक्षिणतः उपशयः। ७.३.३५-३६ न्यामा.

तैसं ६.१.४ यद् दीक्षिताय दण्डं प्रयच्छति। ४.२.१६-१८ न्यामा.

शत ३.८.३.१ यद्देवत्यः पशुः तद्देवत्यः पशुपुरोडाशः। १०.१.२०

मैसं ३.२.१० यद् दोष्णः पूर्वार्धाद् अग्नये समवद्यति, गुदस्य मध्यतः, श्रोण्याः जघनतः, तथा अस्य सवनस्य पशोः अग्नयेऽवत्तं भवति। १०.७.११

तैसं २.२.५ यद् द्वादशकपालो भवति जगत्या एव अस्मिन् पशून् दधाति यस्मिन् जाते एताम् इष्टिं निर्वपति पूत एव स तेजस्वी अन्नाद इन्द्रियावी पशुमान् भवति। १.४.२२;१०.७.११

तैसं ७.४.९ यद् द्वादशोपसदो भवन्ति आत्मानम् एव एतत् निरवदयते। ७.४.१४

तां ४.९.२१ (द्वाभ्यां लोम अवद्यति...)

मैसं ४.५.२ यद्यग्निष्टोमो जुहोति, यदि उक्थ्यः, परिधिम् अनक्ति, यदि अतिरात्रः एतद् एव यजुर् जपन् हविर्धानं प्रतिपद्येत। ३.६.४२

शत ११.४.१ यद्यगृहीतं हविर् अभ्युदियात्, यत् पूर्वेद्युर् दुग्धं दधि हविर् आतञ्चनम् तत् कुर्वन्ति, प्रतिमुञ्चन्ति वत्सान् तान् एव तत्र पुनर् अपाकुर्वन्ति, तान् अपराह्णे पर्णशाखया अपाकुर्वन्ति, तदु यथैवादः प्रज्ञातम् आमावास्यं हविर् एवम् एव तत्। ६.५.१५

आप ९.४.११,१३

तैब्रा १.१.६.९ यद् यजुषा जुहुयात् अयथापूर्वम् आहुतीः कुर्यात्। ५.३.२१

गीता ३.२१ यद् यद् आचरति श्रेष्ठस्तत् तदेवेतरो जनः। स यत् प्रमाणं कुरुते, लोकस्तदनुवर्तते। १.३.७ तं.

मैसं ३.९.४ यद्यन्यस्य वृक्षस्य स्वरुं कुर्यात् अन्येऽस्य लोकम् अन्वारोहेयुः, यूपस्य स्वरुं करोति। ४.२.२,३

ऐब्रा १.१४ यद्यपि चतुरवत्ती यजमानः पञ्चावत्ता एव वपा कार्या। १०.७.६४,७१,७२,७३

ऐब्रा २.१०	यद्यप्यन्यदैवतः पशुः आग्नेय्या मनोता कार्या। १०.४.४२ यदन्यदैवतः पशुः आग्नेयीरेव मनोता।
तां २१.१४.१५	यद्यवसीदेत् नैर्ऋतं चरुं निरूप्य अथ अन्यं (पशुम्) आलभेत। ११.२.५४
ऐब्रा ५.३३	यद्यविज्ञातो (दोषः) 'भूर् भुवः स्वः' इति आहवनीये एव जुहुयात्। १.३.७; १२.३.१६ तं.
तां ६.७.१४	यद्युद्गाताऽवच्छिद्यते यज्ञेन यजमानो व्यृध्यते, अदक्षिणः स यज्ञक्रतुः संस्थाप्य अथ अन्यम् आहृत्य तस्मिन् तद् देयं यत् पूर्वस्मिन् दास्यन् स्यात्। ६.५.४९-५५ (प्रातःसवने बहिष्पवमानेन स्तोष्यमाणाः ऋत्विजः शालायाः बहिः प्रसर्पन्ति एकस्य पुरतोऽन्यः पृष्ठतो गन्तुः कच्छं गृहीत्वा एव यन्ति, एवं सति यदि उद्गाता प्रमादात् कच्छं मुञ्चेत् तदा तं यज्ञं विना दानेन संस्थाप्य अन्यं यजेत। ६.५.४९-५५ न्यामा.
वसिष्ठस्मृ १८.११.१२	यद्यु (पद्यु) वा एतत् श्मशानं यत् शूद्रः तस्मात् शूद्रसमीपे नाध्येयम्। ६.१.३८
शत ३.८.३.२५	यद् यूष् परिशिष्यते तत् समक्तधाम्याम् आनयति, तद् हृदयं प्रास्यति जिह्वां वक्षः तनिमतः तस्याः वनिष्ठुम् (+ अथ उपरिष्टाद् द्विर् आज्यस्य अभिघारयति)। १०.७.२४
ऐब्रा ५.३३	यद्यृक्तो (यदि ऋक्तो) यज्ञ आर्तिम् इयात् 'भूः स्वाहा' इति गार्हपत्ये जुहुयाद्, अथ यदि यजुष्टो दक्षिणाग्नौ 'भुवः स्वाहा' इति, यदि सामतः 'स्वः स्वाहा' इति आहवनीये जुहुयात्, यदि अविज्ञाता सर्वव्यापद् वा 'भूर् भुवः स्वः' इति आहवनीये एव जुहुयात्। १२.३.१६
तैसं २.६.३	यद्येकं कपालं नश्येद् एको मासः संवत्सरस्य अपेतः स्यात् अथ यजमानः प्रमीयेत द्यावापृथिव्यम् एककपालं निर्वपेत्, यदि द्वे नश्येयातां द्वौ मासौ संवत्सरस्य अपेतौ स्याताम्, अथ यजमानः प्रमीयेत आश्विनं द्विकपालं निर्वपेत् संख्याय उद्वासयति यजमानस्य गोपीथाय। ४.३.३८
मैसं ३.९.४	यद्येकं यूपं उपस्पृशेद् 'एष ते वायो' इति ब्रूयाद्, यदि द्वे 'एतौ ते वायू' इति, यदि बहून् 'एते ते वायवः' इति। ९.३.५,९
कात्या २२.१.१८	यद्येतावता (द्वादशशतेन) न इच्छेयुः सर्वस्वेनापि आनमयितव्या ऋत्विजः। ९.७.१९ (प्रतिप्रसवो हि...)
तैब्रा १.४.१०.५	यद् विश्वे देवाः समयजन्त तद् वैश्वदेवस्य वैश्वदेवत्वम्। १.४.१३-१६ न्यामा.
षड् ४.४.३	यद् वै दुरादानं संदंशेन तद् आदत्ते। १.४.५
मैसं ४.६.८	यद् वैश्वदेवः प्रातःसवने गृह्यते प्रातःसवने वा एतद् यज्ञं संस्थापयन्ति। १०.२.८ वैश्वदेवस्तुतिः नान्यसवननिवृत्तिः।
तैब्रा १.८.६.२ मैसं २.४.२ काठकसं १२.१२	यद् वै सौत्रामण्यां व्यृद्धं तद् अस्याः (सौत्रामण्याः) समृद्धं यद् अन्यदेवत्याः पुरोडाशा भवन्ति अन्यदेवत्याः पशवः। १०.१.२४
षड् ३.१.१	यद् होता जहाति वाग् हि तद् यजमानं जहाति। १.३.२४ तं.
मैसं ३.९.८	यद् होतारं वृणीते जगन्ति तद् वृणीते। ११.३.१९
तैसं ७.५.९	यन्ति वा एते मिथुनाद् ये संवत्सरम् उपयन्ति अन्तर्वेदि मिथुनौ संभवतः तेनैव मिथुनान् नयन्ति। १०.६.४३

तैसं २.२.५ यत् नवकपालो भवति त्रिवृता एव अस्मिन् तेजो दधाति । ४.३.३८

ऊहः तैसं १.५.७ यत् मलिनम् आवासस्तत् । १.४.२६ 'असत्रं वा एतद् यद् अछन्दोमम्' इति मन्त्राद् ऊहितम् ।

मैसं ४.७.६ यत् माध्यन्दिने (षोडशिनं) गृह्णीयात्, मध्यतो वज्रो निहन्यात्, तृतीये सवने गृह्यः, तत् सर्वेषु सवनेषु गृह्णीयात्, न पूर्वे सवने आर्तिं नीते । १०.५.४४

काठकसं १२.१२ यत् मात्यम् आसीत् तत् पश्चात् पर्यौहत्, सुरा वै मात्यं, ततो राजन्यम् असृजत, तस्मात् ज्यायांश्च कनीयांश्च स्नुषा च श्वशुरश्च सुरां पीत्वा सह लालपत आसते, पाप्मा वै मात्यं, तस्माद् ब्राह्मणः सुरां न पिबति, पाप्मना तेन संसृज्या इति तदेतत् क्षत्रियो ब्राह्मणं ब्रूयात् नैनं सुरां पीता हिनस्ति, य एवं विद्वान् सुरां पिबति । १.३.७ तं. (मधुसीधुविवक्षया एतत्)

तैसं ६.४.३;१.३.१३ 'यमग्ने पृत्सु मर्त्यम्' इति जपन् हविर्धाने प्रतिपद्येत । ३.६.४२ तं. यजुर्वेहन्

विष्णुधर्मोत्तर २.१४४,१४५ यमं दण्डहस्तं आलिखन्ति कथयन्ति च । ९.१.६ सदण्डं महिषारूढं यमं लिखेत् पत्रे तु दक्षिणम् ।

तैआ ६.५ यमगाथा–योऽस्य कौष्ठ्यजगतः पार्थिवस्यैक इद् वशी । यमं भङ्ग्यश्रवो गाय यो राजाऽनपरोध्यः ॥ यमं गाय भङ्ग्यश्रवो यो राजाऽनपरोध्यः । येनाऽऽपो नद्यो धन्वानि, येन द्यौः पृथिवी दृढा ॥ हिरण्यकक्ष्यान् त्सुधुरान् हिरण्याक्षानयः शफान् । अश्वान् अनश्यतो दानं यमो राजाऽभितिष्ठति ॥

तैसं २.४.१४ यम् आदित्या अंशुम् आप्याययन्ति । १०.८.२२ न्यामा.

निरुक्त २.४ यमेव विद्या शुचिमप्रमत्तं, मेधाविनं ब्रह्मचर्योपपन्नम् । यस्ते न द्रुह्येत् कतमच्च नाह, तस्मै मां ब्रूयाः निधिपाय ब्रह्मन् ॥ १०.८.३९

तैआ २.१५ यं यं क्रतुम् अधीते तेन तेन तस्य अभीष्टं भवति । १.१.१

तैसं ३.१.३ यर्हि हविर्धाने प्राचीं प्रवर्तयेयुः तेन अक्षम् अञ्ज्यात् । ४.१.३५

मैसं ३.९.४ यद्येकं यूपम् उपस्पृशेद् 'एष ते वायो' इति ब्रूयाद्, यदि द्वौ 'एतौ ते वायू' इति, यदि बहून् 'एते ते वायवः' इति । ९.३.५

मैसं ३.८.९ यवमतीभिर् अद्भिर् औदुम्बर्याः प्रोक्षणम् । १ ३.९ तं.

तैसं ६.३.३ यवमतीभिर् अद्भिः प्रोक्षणम्, अञ्जनं, परिव्याणं यूपस्य धर्माः ।

शत २.५.२.१४ यवमयेषु करम्भपात्रेषु विहितेषु । १.३.९ अतुषान् इव यवान् कृत्वा तान् अन्वाहार्यपचने ईषदिव उपतप्य तेषां करम्भपात्राणि कुर्वन्ति ।

शत ५.२.४.१० यवमयश्चरुः । १.३.८

तैसं २.४.११ यवमयो मध्यमः । १०.७.५१ मध्यः

काठकसं ६.३ यवाग्वा अग्निहोत्रं जुहोति । ५.३.१

शत ११.३.१.३ यवैर् यजेत । ३.१.१२; ६.१.१०; १२.३.११ यत् पयो न स्यात् केन जुहुयात् इति । 'व्रीहियवाभ्याम्' इति ।

तां २३.८.३ यश्चान्यतरतोऽतिरात्रः सोऽहीनः । ८.२.२९

पाम ६.१.९ यश्चोभयोर् दोषो न तम् एकश्च चोद्यो भवति । ६.६.२१; ८.३.७,१४,२७; १०.१.२५

पाउणादि १.१२४,१२५	यश्छिन्नगमनोऽश्वः स छागः छिदेर् गमेश्च छागः । ६.८.३६ छा पू खदिभ्यो गन् कित् – छो छेदने छायते छिद्यते वा यज्ञार्थं छागः पूगः खङ्गः ।
मैसं ४.४.६	यष्टौहीं दीव्यति । ४.४.१ यष्टौही विदीव्यते ।
काठकसं ८.१२	यस्तं श्वोऽग्निम् आधास्यन् स्यात् स एतां रात्रिं व्रतं चरेत्–न मांसम् अश्नीयात्, न स्त्रियम् उपेयात् । १०.६.५ (अध्वर्युः)
मनु १२.१०६	यस्तर्केणानुसंधत्ते स धर्मं वेद नेतरः । १.३.२ तं.
पाम १.१.१.२७	यस्तु प्रयुङ्क्ते कुशलो विशेषो, शब्दान् यथावद् व्यवहारकाले । सोऽनन्तमाप्नोति जयं परत्र, वाग्योगविद् दुष्यति चापशब्दैः ।। १.३.२४ तं.
तैसं २.२.५	यस्माज्जगत्या एव अस्मिन् पशून् दधाति तस्मात् पशुमान् । १.४.२२ (यज्)
तैसं २.२.५	यस्मात् त्रिवृता एव अस्मिन् तेजो दधाति तस्मात् तेजस्वी। १.४.२२ (यत्)
तैसं २.२.५	यस्मात् त्रिष्टुभा एव अस्मिन् इन्द्रियं दधाति तस्माद् इन्द्रियावी । १.४.२२ (यत्)
तां ७.८.१	यस्माद् अपां पृष्ठे वायुना स्पृष्टे रथन्तरादीनि जातानि तस्मात् तानि पृष्ठानि स्तोत्रक्रमसु विधीयन्ते । १.४.३ तं.
तैसं २.२.५	यस्माद् गायत्र्या एव एनं ब्रह्मवर्चसेन पुनाति तेन पूत एव सः । १.४.२२ (यद्)
तैसं २.२.५	यस्माद् विराजा एव अस्मिन् अन्नादं दधाति तेन अन्नादः । १.४.२२ (यद्)
तैसं ६.४.८	यस्मान् मैत्रावरुणोऽपूर्वस्तस्मात् पयसा श्रयितव्यः । ९.१.१२ तस्मान् मैत्रावरुणं पयसा श्रीणन्ति ।
तैसं २.२.५	यस्मिन् जाते एताम् इष्टिं निर्वपति पूत एव सः तेजस्वी अन्नादः इन्द्रियावी पशुमान् भवति । ४.३.३८
मनु २.१८	यस्मिन् देशे य आचारः स सदाचार उच्यते । १.३.७ तं.
तैसं ३.५.७	यस्य खादिरः स्रुवो भवति सः छन्दसाम् एव रसेन अवद्यति सरसा अस्य आहुतयो भवन्ति । ३.६.१,५;४.३.१,१८,१९
तां १६.१.८	यस्य नवतिशतं (१९०) स्तोत्रीयाः अग्निष्टोमस्य–त्रिवृद् बहिष्पवमानं ९, पञ्चदशानि आज्यानि तानि चत्वारि ६०, पंचदशो माध्यन्दिनपवमानः १५, सप्तदशानि पृष्ठानि तानि चत्वारि ६८, सप्तदश आर्भपवमानः १७, एकविंशं यज्ञायज्ञीयम् २१=१९० । ५.३.३८
तैसं ३.५.७	यस्य पर्णमयी जुहूर् भवति न स पापं श्लोकं शृणोति । ३.६.१;४.३.१,२,१८,१९
तैसं ३.१.४	यस्य पशुर् मायुं कुर्यात्, उरो वा पादौ वा हन्यात्, स एतेन मन्त्रेण जुहुयात् 'अग्निर् मा तस्माद् एनसो विश्वान् मुञ्चतु अंहसः' ।। ६.८.२८
तैसं ३.५.७	यस्य पालाशो जुहूर् भवति न स पापं श्लोकं शृणोति । ४.३.२ पर्णमयी ।
मैसं २.५.५	यस्य पिता पितामहः सोमं न पिबेत् । ३.१.१२
मैसं १.४.१३	यस्य पुरोडाशौ क्षायतः । ३.१.१३ तं.
तैब्रा ३.२.३.६	यस्य यावतीर् गावः स तावतीर् दोहयति । ११.१.११ उत्तराः दोहयति ।
तैसं ३.५.७	यस्य वैकङ्कती ध्रुवा भवति-प्रति एव अस्य आहुतयः संतिष्ठन्ते, अथ प्र एव जायते । ४.३.१
तैब्रा ३.७.१.९	यस्य व्रत्येऽहनि पत्नी अनालम्भुका स्यात्, ताम् अपरुध्य यजेत् । ३.४.१८

आप ९.४.४३;९.१५.१४ यस्य सर्वाणि हवींषि नश्येयुर् वा अपहरेयुर् वा, आज्येन ता देवताः परिसंख्याय यजेत । ६.४.२

आप ४.२४.३,४ यस्य सोमम् अपहरेयुर् एकां गां दक्षिणां दद्यात् आभिदग्धे पञ्चगाः । १०.३.५९

तैसं २.५.५ यस्य हविर् निरुप्तं पुरस्तात् चन्द्रमा अभ्युदियात् त्रेधा तण्डुलान् विभजेत्...। ६.५.१२,१३,१४,१६

तैसं २.३.२ यस्य हिरण्यं नश्येद् एतम् एव आग्नेयम् अष्टाकपालं निर्वपेत्, सावित्रं द्वादशकपालं, भूम्यै चरुम् । ४.१.२

तैसं २.२.४ यस्याग्निर् उद्धृतोऽहुतेऽग्निहोत्रे उद्वायाद् अग्नये ज्योतिष्मते पुरोडाशम् अष्टाकपालं निर्वपेत् । ९.४.२८

तैब्रा १.२.५.३ यस्यातिरिक्तम् एकादशिन्याम् आलभेरन् अप्रियं भ्रातृव्यम् अतिरिच्येत अथ यद् द्वौ द्वौ पशू समस्येयुः कनीय आयुः कुर्वीरन् । यदि एते ब्राह्मणवन्तः पशव आलभन्ते न कनीय आयुः कुर्वीत । ७.४.१४

तैसं २.५.५ यस्याभ्युदियात् । ६.५.११ यस्य हविर् निरुप्तं पश्चात् चन्द्रमा अभ्युदियात् ।

तैसं ३.५.७ यस्याश्वत्थी उपभृत् भवति ब्रह्मणा एव अस्य अन्नम् अवरुन्धे । ४.३.१

आप १४.२४.१,२ यस्याश्विने शस्यमाने सूर्यो न उदियाद् अपि सर्वा दाशतयीर् अनुब्रूयात् । २.१.२३

मैसं १.८.९ यस्याहुतम् अग्निहोत्रं सूर्योऽभ्युदियात् ... अग्निं समाधाय वाचं यत्वा दम्पती सर्वाहम् उपासीयाताम् । १२.३.१७

तैब्रा २.१.१०.३ यस्याहुतम् अग्निहोत्रं सूर्योऽभ्युदियात् मैत्रं चरुं निर्वपेत् सौर्यम् एककपालम् । १२.३.१७

शत १.६.३.१९ यस्यै कस्यैचिद् देवतायै हविर् निर्वपन् आज्यस्यैव नौ पुरस्ताद् यजन् । २.२.३तं.

तैसं ३.५.७ यस्यैवंरूपाः स्रुचो भवन्ति सर्वाणि एनं रूपाणि पशूनां संतिष्ठन्ते नास्य अपरूपम् आत्मन् जायते । ३.६.६

तैब्रा ३.७.१.७ यस्योभयं हविर् आर्तिम् आर्च्छेद् ऐन्द्रं पञ्चशरावम् ओदनं निर्वपेत् । ६.४.२२,२८,३१

मैसं १.८.७ यस्योभौ अनुगतौ अग्नी अभिनिम्लोचेद् यस्य वाऽभ्युदियात् पुनराधेयम् अस्य

आप ५.२९.१३ प्रायश्चित्तिः । ६.४.२६

तैसं २.१.२ यः कामयेत प्रथेय पशुभिः प्र प्रजया जायेय स एताम् अविं वशाम् आदित्येभ्यः कामाय आलभेत । ९.३.४१

तां २२.१५.१,२ 'यः कामयेत बहुस्यां प्रजायेय' इति एतेन कुसुरुविन्ददशरात्रेण यजेत । १०.५.८१

तां २१.१४.१,२,७,८,१० 'यः कामयेत बहु स्याम्' इति स एतेन पञ्चशारदीयेन अहीनेन मारुतीयेन यजेत, वैशाख्यायाम् अमावास्यायां सप्तदश मारुतीस्त्रिवत्सा (त्रिसंवत्सराः) अप्रवीताः (अप्रसूताः) उपाकरोति, सप्तदश पृश्नीन् उक्षणस्तान् पर्यग्निकृतान् प्रोक्षितान् इतरा आलभन्ते प्रेतरान् उत्सृजन्ति । ततः संवत्सरे राजीवा आनयन्ति तांश्चैव उक्षणस्तान् पर्यग्निकृतान् इतरा आलभन्ते प्रेतरान् उत्सृजन्ति । ११.२.५४

आप १.१६.२ यः पशुकामः स्यात् स गोदोहनेन (अपां) प्रणयनम् अभिनिर्वर्तयेत् । ८.१.२३

मैसं २.२.१३ य: पशुकामः स्यात् सोऽमावास्यायाम् इष्ट्वा वत्सान् उपाकुर्यात्, ये पुरोडाश्याः स्युः तान् त्रेधा कुर्याद्, ये क्षोदिष्ठास्तं (स्थविष्ठाः) अग्नये सनिमतेऽष्टाकपालं निर्वपेद्, ये मध्यमास्तं विष्णवे शिपिविष्टाय शृते चरुं, ये स्थविष्ठास्तम् इन्द्राय प्रदात्रे दधन् चरुम् । ६.५.१,५;९.४.४३ अपिष्ठाः (श)

य: पशुर् अतिरिच्येत स ऐन्द्राग्नः कार्यः । १०.६.४२

षड् ४.१.१४ 'य: पशून् दद्यात् स ब्रह्मणे' इति गम्यते । १०.३.७०

तां १८.२.१२ य: पूर्वेद्युर् अग्निं गृह्णाति स श्वोभूते देवताः यजते । १२.४.२२

मैसं १.४.५

तैसं २.१.१ य: प्रजाकामः पशुकामो वा स्यात् स एतं प्राजापत्यं तूपरम् आलभेत । १.२.१०

तैसं ६.३.३ य: प्रथमः शकलः परापतेत् स स्वरुः कार्यः । ४.२.४; ११.२.९ य: प्रथमः शकलः परा पतेत् तम् अपि आहरेत् स तेजसम् एव एनम् आहरेत् (यूपस्य स्वरुं करोति । मैसं ३.९.२)

तैसं ६.६.११ य: षोडशी गृह्यते इन्द्रियम् एव तद् वीर्यम् आत्मन् धत्ते । १०.५.१४ (यत्)

आप १४.२३.१ य: सत्राय आगुरते स विश्वजिताऽतिरात्रेण यजेत । ९.४.३२

पा २.३.१३ य: सम्प्रदानात् प्राग्भावी तदुद्देशः स चतुर्थ्या लक्षयितव्यः । २.२.२३ सं. चतुर्थी संप्रदाने ।

भर ५.२.६ य: सोमयागक्रतुम् आदधीत स न प्रतीक्षेत नक्षत्रं नापि ऋतुं तावत्येव आदधीत । ५.४.६ अथ यदि सोमेन यक्ष्यमाणः स्यात् न ऋतून् न नक्षत्रं यस्मिन्नेकस्मिन् ऋतौ आदधीत ।

आप ५.३.२१ य: सोमेन यक्ष्यमाणो अग्नीन् आदधीत स न ऋतुं प्रतीक्षेत न नक्षत्रम् । ५.४.६,१५

काठकसं ८.१ य: सोमेन यजेत स अग्निम् आदधीत । ५.४.७ 'सोमेन यज' इति अग्निम् आदधीत ।

मैसं १.६.११ य: सोमेन अयक्ष्यमाणो अग्निम् आदधीत स पुरा संवत्सराद् हवींषि निर्वपेत् । ५.४.८

शत १.३.६.१९ या आज्यभागादिषु देवता यष्टव्यास्ता एव इह देवताः (उत्तमप्रयाजे स्वाहाकारे) । १०.१.१४ आज्यभागौ अग्नीषोमाभ्यां यजन्ति ।

ऋ. १०.९७.१ या ओषधीः पूर्वा जाता देवेभ्यस्त्रियुगं पुरा । मनैनु बभ्रूणामहं शतं धामानि सप्त च ॥ १०.५.१४

आपध १.४.५.१ याजनाध्यापनपरिग्रहाः ब्राह्मणस्य एव वृत्त्युपायाः । १२.४.४३

तैसं ४.२.६ या जाता ओषधयो देवेभ्यस्त्रियुगं पुरा । मन्दामि बभ्रूणामहं शतं धामानि सप्त च ॥ १०.५.१४

तैसं ६.३.११ याज्यर्धर्चा वसां जुहोति । ११.२.२४ अर्धर्चे वसाहोमं जुहोति ।

मैसं ३.१०.४

तैसं ३.४.१० याज्यानुवाक्ये तु विपर्ययेण आम्नाते, विपर्ययेण कर्तव्ये । ५.१.३ पुरोनुवाक्याम् अनूच्य याज्यया जुहोति सदेवत्वाय ।

आप ४.१३.१० याज्याम् अन्वाह पुरोनुवाक्याम् अन्वाह । २.१.१३;१०.४.३९

आप २४.१४.३ [illegible] वषट् करोति । २.१.४४,४५;१२.३.२७

आश्व ५.५.२२	याज्यायाम् अपनीयमानायां नापनीयेत भक्षणम् । प्रवरवत् । ३.५.४४,४५ सूत्रम्-याज्यापनये नापनीतो भक्षः प्रवरवत् । यष्टुर् वा कारणागमात् याज्याया अधिवषट् करोति । वषट्कारनिमित्ता च शेषभक्षाः । तस्माद् भक्षानापनीयत ।
	याज्याम् अपनीयमानायां प्रवरे नापनीयते । ३.५.४४-४६ सूत्रम्-प्रवृत्तत्वात् प्रवरस्य अनपायः ।
आप ७.२५.१०	याज्यार्धर्चान्ते वसां जुहोति । ११.२.२४,२५;११.४.३३,३४,३५,३६
अथर्व ३.१०.२ कया	यां जनाः प्रतिनन्दन्ति रात्रिं धेनुमिवायतीम् । संवत्सरस्य या पत्नी, सा नोऽस्तु सुमङ्गली ॥ अष्टकायै सुराधसे स्वाहा ॥ १.३.१- माघ्याम् अष्टम्याम् (एकाष्टकायाम्) अनीज्यमानायाम् अयं मन्त्रः ।
तैसं १.२.११	या ते अग्ने अयाशया रजाशया हराशया तनूर् वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठा उग्रं वचोऽपावधीं त्वेषं वचोऽपावधीं स्वाहा । २.१.४८
तैसं १.२.१	याते अग्नेऽयाशया तनूर् वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठोग्रं वचो अपावधीं त्वेषं वचो अपावधीं स्वाहा ।
तैसं १.२.११	या ते अग्ने रजाशया तनूर् वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठोग्रं वचो अपावधीं त्वेषं वचो अपावधीं स्वाहा ।
तैसं १.२.११	या ते अग्ने हराशया तनूर् वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठा उग्रं वचो अपावधीं त्वेषं वचो अपावधीं स्वाहा । २.१.४८
पा ३.२.४५,३८	या न आशितं भवं करोति नासौ बलकरणी तस्माद् या न आशितं भवा नासौ दक्षिणा । ९.३.४५
अथर्व ३.१०.२	या पत्नी संवत्सरस्य, सा नोऽस्तु सुमङ्गली । ६.५.३५
मैसं १.१०.११	या पत्या क्रीता सती अथ अन्यैश्चरति । ६.१.११ (अनृतं वा एषा करोति+)
मैसं ३.६.३	यां प्रथमां रात्रिं दीक्षितो जागर्ति तथा स्वप्नेन व्यावर्तते । १२.१.१८
पंब्रा ३.३७	याम्याः शंसति । २.१.२२;७.२.१७ यामीं पूर्वां शंसेत् पित्र्याम् । (यामेन स्तुवन्ति-साम ६३०-३२-तां. ९.८.३)
शत १.३.१.२६	यां वै काञ्चन यज्ञे ऋत्विज आशिषम् आशासते यजमानस्य एव सा ।
शत १.९.१.२१	३.८.२७
तैसं ३.५.९	यां वै काञ्चिद् अध्वर्युश्च यजमानश्च देवताम् अन्तरितस्तस्या आवृश्चेत् यत् प्राजापत्यं दधि (ग्रहं) गृह्णाति । ४.४.८;१०.८.५०
वाराह १.१.१.८६	यावज्जीवं जुहुयात्, यावज्जीवम् अभ्यसेत् इति । २.४.२
आप ३.१४.८,१३	यावज्जीवं दर्शपूर्णमासाभ्यां यजेत । २.४.१;६.२.२३,३१;६.३.१;६.५.३८; ८.१.२०;१०.८.३६
वाराह १.१.१.८६	यावज्जीवमग्निहोत्रं जुहोति । २.४.१;६.२.२३.३१;६.३.१;६.५.३८
तैसं २.३.१२	यावतोऽश्वान् प्रतिगृह्णीयाद् तावतो वारुणान् चतुष्कपालान् निर्वपेत् । २.१.३३;३.४.३०;११.४.३९
तैसं २.६.३	यावत् कपालं पुरोडाशं प्रथयति । ११.४.४१ सर्वाणि कपालानि अभिप्रथयति तावतः पुरोडाशान् ।

आप १०.४.९,१० यावत्या वाचा कामयेत तावत्या दीक्षणीयायां ब्रूयात्, मन्द्रं प्रायणीयायां, मन्द्रतरम् आतिथ्यायाम्, उपांशु उपसत्सु । ९.१.३,२५ यावद् अस्य वाग्भवति तावती दीक्षणीयायां...

तां १६.८.६ यावद् अस्य साहस्रस्य उत्तरा गौः समाहिता भवति तावद् असमात् लोकाद् असौ लोकः । ८.१.१९

तां २५.४.१ यावद् दशरात्रो महाव्रतम् उदयनीयोऽतिरात्रः । ८.२.२९

वाराह २.२.५.२६ यावन्ति आग्नेयानि सूक्तानि दाशतय्यानि सर्वैर् इष्टका उपाधीयन्ते। १०.६.७२ दाशतय्यैर् वा आग्नेयैः सूक्तैः प्रतिसूक्तम् इष्टका उपदधाति।

सत्या १.१.७३ यावेतौ आग्नेयश्च ऐन्द्राग्नश्च । १०.८.३९ एकेषाम् आग्नेयोऽष्टाकपालः ऐन्द्राग्नश्च एकादशकपालो वा द्वादशकपालः ।

मनु १२.९५ या वेदबाह्याः स्मृतयो याश्च काश्च कुदृष्टयः । सर्वास्ता निष्फलाः प्रोक्ताः तमोनिष्ठा हि ताः स्मृताः । १.३.५ तं.

आप ३.१०.१ या सरस्वती वेशमतीति पशुपुरोडाशो न स्यात् । १२.२.७

तैब्रा २.५.८.६ या सरस्वती वै शम्भल्या तस्यां मे रास्व ।

मैसं ४.३.६ यासु स्थालीषु सोमाः स्युः ते चरवः स्युः । तस्मात् स्थाल्यां चरुं श्रपयेत् । १०.१.४८

मैसं ३.६.१० याः पशूनाम् ऋषभो वाचः । ३.२.१०

पाम २.२.२९ वा १३८५ युगपदधिकरणवचनायां द्वन्द्वस्मृतेर् द्विवचनबहुवचनोपपत्तेः । ६.१.२२ सिद्धं तु युगपदधिकरणवचने द्वन्द्ववचनात् । युगवरत्रोपदर्शिते ईषाचक्रादिसंनिधाने च 'अक्षम् आनय' इत्युक्ते यानाक्षम् अधिकृत्य ब्रूते इति गम्यते न तु विदेवनाक्षम् । ६.८.३५ एवम् अग्नीषोमीयं पशुम् आलभतेऽत्र पशुशब्देन छागो गृह्यः- अजोऽग्नीषोमीयः-(काठकसं २४.७)।

पा ७.१.७१,७०,५८ युङ् । युजेर् असमासे नुम् - युजेर् असमासे सर्वनामस्थाने परतः नुम् । युङ् युञ्जौ युञ्जः, युञ्जं युञ्जौ युगः ।

तैसं ४.१.१ युञ्जानः प्रथमं मनः । ३.१.१४ न्यामा.

तैसं ३.१.६ 'युनज्मि ते पृथिवीं ज्योतिषा सह' इति ध्रुवाम् अभिमृशति, 'युनज्मि वायुम् अन्तरिक्षेण ते सह' इति उपभृतं, 'युनज्मि वाचं सह दिवा सूर्येण' इति जुहूम् । १२ १.११

साम १००१ ऋ ९.१९.२ युवं हि स्थः स्वर्पती इन्द्रश्च सोम गोपती । ईशाना पिप्यतं धियः ॥ इति

तां ६.१०.१४ द्वयोर् यजमानयोः प्रतिपदं करोति । ३.३.१७,१९; ६.२.३,११; ९.३.१५

तैब्रा ३.६.१.३ ऋ ३.८.४ युवा सुवासाः परिवीत आगात्, स उ श्रेयान् भवति जायमानः । तं धीरासः कवय उन्नयन्ति स्वाध्यो मनसा देवयन्तः ॥ यूपे परिव्यायमाणे मन्त्रः । ३.८.२१; ४.४.२४; १२.३.३०

पा १.४.१०५,७,८,१ युष्मदस्मदुपपदादिषु मध्यमाद् यस्तिङस्त्रीणि त्रीणि। प्रथममध्यमोत्तमाः । ३.४.१३ तं.

पराशरस्मृ १२.२५ यूपचित्याद्युपस्पर्शने स्नायात् । ९.३.९ तं. चैत्यवृक्षश्चितियूपश्चण्डालः सोमविक्रयी । एतांस्तु ब्राह्मणः स्पृष्ट्वा सवासा जलमाविशेत् ॥

वाराह १.६.१.१५ यूपं तक्षति । २.१.९,१२

तैसं ६.३.३ काठकसं २६.३ यूपमच्छेष्यता स्थाणौ स्थाणवाहुतिं जुहोति । आव्रश्चने जुहोति ।

मैसं ३.९.२ यूपमच्छेष्यता (वैष्णवीम् अनूच्य) होतव्यं, न हि दीक्षितस्य अग्नौ जुहोति, आज्यं च अरणिं च आदाय यूपस्यान्तिके मथित्वा यूपाहुतिं जुहोति । १०.१.१०,११,१२; ११.२.२७

तैसं ६.३.४ यूपं मिनोति । ३.७.१३-१४ न्यामा.

मैसं ३.९.२ यूपस्य स्वरुं करोति । ४.२.१,३,५,६; ४.४.२५; ११.३.८,९

मैसं ३.९.२ यूपस्यान्तिके अग्निं मथित्वा यूपाहुतिं जुहोति । ११.२.२६,२७ यूपस्यैवान्तेऽग्निं मथित्वाऽथ होतव्यम् ।

यूपस्यान्तिके अग्निं मथित्वा । ११.२.२७,२८ सूत्रम् – अनुवादमात्रकम् अन्तिकस्य । ११.२.२९ सूत्रम्–अशास्त्रत्वाच्च देशानाम् । (अन्तिकदेशः)

कात्या १४.५.३५ यूपहस्तिनो दानम् आचरति । १.३.४ यूपपरिव्याणकं शाटकं यूपहस्तिशब्देन निर्दिश्यते, तम् अध्वर्युर् हरति । उदवसानीयान्ते यूपवेष्टनानि अध्वर्यवे ददाति ।

तैसं ६.३.४ यूपः किल अग्नौ प्रक्षेप्तव्यः यत् स्वरुः प्रक्षिप्यते तेन यूपः प्रक्षिप्यते । ४.४.२८

शत ४.२.१.२१ स्वरुं यूपस्य संस्थिते सोमे प्र प्रस्तरं हरति, जुहोति स्वरुम् अयज्ञवेशसाय ।

शत ३.७.१.१० यूपाय आज्यमानाय अनुब्रूहि । ९.२.४१,४३

तैब्रा ३.८.१९.२ यूपे पशुं नियुञ्जन्ति । १०.३.१९

तां १७.१३.१०

वाराह १.६.३.२० यूपाय परिवीयमाणाय अनुब्रूहि । ३.८.२१ तं.

मैसं ३.९.३ यूपो वै यज्ञस्य दुरिष्टम् आमुञ्चते यद् यूपम् उपस्पृशेद्, अथ यज्ञस्य दुरिष्टम् आमुञ्चेत् तस्माद् यूपो न उपस्पृश्यः । ९.३.९

सत्या १६.१.३५ ये ऋत्विजस्ते यजमानाः – अध्वर्युर् गृहपतिं दीक्षयति । ३.७.३७

मैसं २.२.१३; तैसं २.५.५ ये क्षोदिष्ठास्तेषां शृतसहितानां विष्णुः शिपिविष्टो देवता विधीयते । ६.५.३

तैब्रा ३.५.७.५ ये दैव्या ऋत्विजस्तेभिरग्ने । १०.४.३२-३३ न्यामा.

मैसं ३.२.३ ये द्वे गायत्र्यौ सा एका जगती । ८.३.३५

तैसं ३.४.६ येन कर्मणा ईर्त्सेत् तत्र जयान् जुहुयात्, राष्ट्रभृतो जुहोति, अभ्यातानान् जुहोति । ३.४.२५

मनुस्मृ ५.१७८ येनास्य पितरो याता येन याताः पितामहाः । तेन यायात् सतां मार्गं तेन गच्छन् न रिष्यते । १.३.७ तं.

तां. २५.१०.३ ये पुरोडाशिनस्ते उपविशन्ति ये सांनाय्यिनस्ते वत्सान् वारयन्ति । २.४.८,२८

आप ९.११.९ ये पुरोदञ्चो दर्भास्तान् दक्षिणाग्रान् स्तृणीयात् । ३.४.९+४ तं.

तैसं ६.२.१ येभिऽषुण्वन्ति जुह्वति च ते भक्षयन्ति । ३.५.३२ हविर्धाने ग्रावभिर् अभिषुत्य आहवनीये हुत्वा भक्षयन्ति ।

तैसं २.५.५; मैसं २.२.१३ ये मध्यमा ये स्थविष्ठा ये क्षोदिष्ठाः । ६.५.२२ अणिष्ठाः

तैसं २.५.५ ये मध्यमास्तेषाम् अग्निर् देवता । ६.५.३ ये मध्यमास्युस्तान् अग्नये दात्रे पुरोडाशम् अष्टाकपालं कुर्यात् ।

मैसं ४.२.१३ ये माम् अधुक्षन्त ते मां प्रत्यमुञ्चत । २.१.२२ ये माऽधुक्षत ते मा प्रत्यनुदन्त । (ये मां कृशमकन्त ते एव मां निराकृतवन्तः । तं) (परिदेवनम्)

आप २१.१२.१६ — ये यजमानास्ते ऋत्विजः। ६.६.१९,२० सूत्रम्–अपि वा यजमानाः स्युर् ऋत्विजाम् अभिधानसंयोगात् तेषां स्याद् यजमानत्वम्। १०.६.५२

वाराह ३.२.२.२८ — 'ये यजामहे स्वाहा अग्निम्' इति निगदेन मान्त्रवर्णिको देवता विधिस्ततः प्रकृता देवता। १०.१.१४

ये शुक्रामन्थिप्रचारे सवनमुखीयाः ऐन्द्रास्ते भवन्ति ध्रुवचमसाः। ३.२.२८

भर १३.२५.५
मैसं १.१.६ — येषां (शाखिनां) 'कुक्कुटोऽसीति' अश्मादानमन्त्रो न समाम्नातः तेषाम् अपि हि दृश्यते 'कुक्कुटोऽसीति' अश्मानम् आदत्ते 'कुटरुरसीति' वा। २.४.३०

वाराह १.३.७.४,७ — येषां यागानाम् अपरयोर् अग्न्योर् होमः, तेषां प्रवृत्तिः स्यात् पत्नीसंयाजानाम् अविरोधात्। ८.४.२४

तैसं २.५.५ — ये स्थविष्ठास्तान् इन्द्राय प्रदात्रे दधनि चरुं, येऽणिष्ठास्तान् विष्णवे शिपिविष्टाय शृते चरुम्। ९.४.४१

तैसं २.५.५ — ये स्थविष्ठास्तेषां दधिसहितानाम् इन्द्रो देवता। ६.५.३

तैसं ५.४.१ — ये हि जनाः पुण्यकृतः स्वर्गं लोकं यन्ति तेषाम् एतानि ज्योतींषि नक्षत्राणि तथा च एष ज्योतिष्मन्तं पुण्यलोकं जयति। १.३.३० तं. सुकृतां वा एतानि ज्योतींषि यत् नक्षत्राणि तान्येव आप्नोति।

मैसं ३.२.२ — ये हि द्वे गायत्र्यौ सा एका जगती। ८.३.१३,२२,३२,३५;८.३.१४ (एका जगती द्वे गायत्र्यौ) ये हि द्वे गायत्र्यौ सा जगती।

तैब्रा ३.६.८.१ — यैव वशा सैव छागा। २.१.२० छागस्य वपाया वशायाम् अर्थसमवायित्वात्।

तैसं ६.१.३ — योक्त्रेण पत्नीं संनह्यति मेखलया यजमानं मिथुनत्वाय। ६.१.१८;१२.१.२८ मेखलया यजमानं दीक्षयति, योक्त्रेण पत्नीं मिथुनत्वाय।

वायुपुराण १.१३.२.२१ — योगजन्याणिमाद्यष्टगुणैश्वर्यफलानि – अणिमा महिमा चैव लघिमा प्राप्तिरीशिता। प्राकाम्यं च वशित्वं च यत्र कामावसायिता॥ १.३.२७ तं.

आप ५.२६.३ — योऽग्नीन् आधाय भाग्यज्यानिं पुत्रज्यानिं जीयेत स पुनरादधीत। १०.३.३० (ज्यानिम् = हानिम्।)

तैसं ३.३.४ — योऽदाभ्यं (ग्रहं) गृहीत्वा सोमाय यजते। ५.३.१६ जुहोति।

तैसं ६.१.११ — यो दीक्षितो यद् अग्नीषोमीयं पशुम् आलभते। २.२ १७;३.६.१८,३१; ३.७.१३,४३;३.८.३१;४.१.११,२७;४.२.१;४.४.२;६.३.२८;६.८.३०; ८.२.१०;९.३.१,११,१५,२२,२९;९.४.१;१०.१.९;१०.३.१;१०.४.३२; १०.७.१,१०,१२,१८;१०.८.७२,७३

तैसं ६.१.११ — यो दीक्षितो यद् अग्नीषोमीयं पशुम् आलभते वरुणपाशाभ्याम् एव मुच्यते। १०.१.१९

निरुक्त १.८ — योऽध्वरं युनक्ति सोऽध्वर्युः। १०.३.६३

तैसं ५.४.२ — यो न प्रतितिष्ठति तस्य एषा (षष्ठी) चितिर् उच्यते। ४.४.१७,१८ योऽग्निं चित्वा न प्रतितिष्ठति अथ षष्ठीं चितिं चिनुते … प्रतितिष्ठत्येव।

पाम १.१.१ — योऽप्ययम् अनियमोऽभिहितो यथैव नित्यः शब्दोऽथापि कार्यः उभयथाऽपि लक्षणं प्रवर्त्यम्। १.३.२४ तं.

तैसं १.५.१ — यो बर्हिषि रजतं दद्यात् पुराऽस्य संवत्सराद् गृहे रोदनं भवति। १.३.१०

आप १.९.२६,८ — यो ब्रह्मचारी अवकिरेत् स गर्दभं पशुम् आलभेत। ६.८.२२ न्यामा.

मैसं १.६.८ यो ब्रह्मवर्चसकामः स्यात् तस्य सर्वाणि हवींषि निरूप्याणि। समानबर्हींषि भवन्ति। ११.४.१४

तैसं २.६.१० यो ब्राह्मणाय अवगुरेत् तं शतेन यातयेत्। ३.४.२३ न्यामा.

तैआ २.८ यो मासः स संवत्सरः। ६.७.३१,३९ यो वै...

मैसं ४.२.६ यो वा अध्वर्योः स्वं वेद स्ववान् भवति एतद् वा अध्वर्योः स्वं यद् आश्रावयति। ३.७.४३,४८

तैसं ३.१.२ यो वा अध्वर्यो स्वं वेद स्ववान् एव भवति, स्रुग्वा अस्य स्वं, वायव्यम् अस्य स्वं, चमसोऽस्य स्वं यद् वायव्यं, वा चमसं वा अनन्वारभ्य आश्रावयेत् स्वाद् इयात् तस्माद् अन्वारभ्य आश्राव्यं स्वादेव नेति। ३.७.४३,४८

पाम १.१.१.३४ यो वा इमां पदशः स्वरशोऽक्षरशो वाचं विदधाति स आर्त्विजीनो भवति। १.३.२४ तं.

तैसं २.६.३ यो विदग्धः स नैर्ऋतो, योऽशृतः स रौद्रः, यः शृतः स दैवतः तस्माद् अविदहता श्रपयितव्यं सदेवतत्वाय। १.२.२४; ३.४.११

तां ८.८.१८-२० यो वृष्टिकामः स्याद्, योऽन्नाद्यकामो, यः स्वर्गकामः स सौभरेण स्तुवीत, सर्वे वै कामाः सौभरे, हीष् इति वृष्टिकामाय निधनं कुर्यात्, 'ऊर्ग्' इति अन्नाद्यकामाय 'ऊ' इति स्वर्गकामाय सर्वेषु एव कामेषु प्रतितिष्ठति। २.२.२८

तां १६.१.४ यो वै त्रिवृदन्य यज्ञक्रतुम् आपद्यते स तं दीपयति, यः पञ्चदशः स तं, यः सप्तदशः स तं, य एकविंशः स तम्। ५.४.४३,४४

तैआ २.८ यो वै मासः स संवत्सरः। ६.७.३९

ऋ. ७.१०४.१६ 'यो वै रक्षाः शुचिरस्मि' इत्याह। २.१.३३ न्यामा.

तैसं ५.५.१ यो वै संवत्सरं उख्यम् अभृत्वा अग्निं चिनुते, यथा सामि गर्भो विपद्यते तादृग् एव तद् आर्तिम् आर्च्छेत्, वैश्वानरं द्वादशकपालं पुरस्तात् निर्वपेत्, संवत्सरो वै अग्निर् वैश्वानरो यथा संवत्सरम् आप्त्वा काले आगते विजायते, एवम् एव संवत्सरम् आप्त्वा अग्निं चिनुते न आर्तिम् ऋच्छति, एषा वा अग्नेः प्रिया तनूः, प्रियाम् एव अस्य तनुम् अवरुन्धे, त्रीणि एतानि हवींषि, त्रय इमे लोकाः, एषां लोकानाम् आरोहाय। ४.४.१२

वैशेषिकसूत्र ३.२.४ योऽसौ प्राणिति अपानिति उच्छ्वसिति निमिषति सशरीरी यज्ञायुधि। ११.१.५

शांब्रा २.७ प्राणापाननिमेषोन्मेषजीवनमनोगतीन्द्रियान्तरविकाराः सुखदुःखेच्छा द्वेष-प्रयत्नाश्च आत्मनो नवगुणाः। सोऽयं पुरुषो यः प्राणिति अपानिति।

तैसं १.१.९ योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः। ६.८.२८

आर्षेयब्रा १.१.१ यो ह वा अविदितार्षेयछन्दोदैवतब्राह्मणेन मन्त्रेण यजते याजयति वा अध्यापयति वा (स्थाणुं वर्च्छति गर्ते वा पात्यते प्रमीयते वा, पापीयान् भवति, तस्माद् एतानि मन्त्रे मन्त्रे विद्यात्)। १.३.२ तं.

तां २५.४.५ यो होता सोऽध्वर्युः। ३.८.२१

आश्व १.१.४७ यो ह्यग्नौ सति सर्वं प्रायश्चित्तं जुहोति। १२.१.४ (क्रमविपर्यासनिमित्तं प्रायश्चित्तं क्रियते +)

तां ७.५.१३-१५	यौधाजयं साम- ९.२.२५/२ यद् एतद् रौरवं यौधाजयं च द्वे सामनी तयोः पूर्वा बृहती उत्तरा विष्टारपङ्क्तिः तयोश्च प्रगाथः।
साम ६७५ ऋ ९.१०७.४	पुनानः सोम धारयाऽपोवसानो अर्षसि। आ रत्नधा योनिमृतस्य सीदस्युत्सो देवो हिरण्ययः॥
साम ६७६ ऋ ९.१०७.५	दुहान ऊधर् दिव्यं मधुप्रियं प्रत्नं सधस्थमासदत्। आपृच्छ्यं धरुणं वाज्यर्षसि नृभिर् धौतो विचक्षणः॥ ९.२.२५/२
तैसं १.१.५	रक्षसां भागोऽसि वायुर् वो विनक्तु। ४.१.२६ न्यामा.
पाम १.१.१.१८	रक्षाद्यपि ...... वेदरक्षाहेतुर् व्याकरणाध्ययनं-रक्षार्थं वेदानां व्याकरणम् अध्येतव्यम्। लोपागमवर्णविकारज्ञो हि सम्यक् वेदान् पालयति॥ १.३.२४ तं.
तैसं १.३.२;६.२.११	रक्षोहणो वलगहनो वैष्णवान् खनामि। ११.४.५२ उपरवमन्त्रः।
तैब्रा १.७.३.१	रत्निनाम् एतानि हवींषि। १०.१.१-३ न्यामा.
आप १८.५.६	रथघोषेण माहेन्द्रस्य स्तोत्रम् उपाकरोति। १०.४.१ दुन्दुभिघोषेण।
तैब्रा १.१.८.१	रथन्तरं गायति। ९.२.३ कवतीषु रथन्तरं गायति।
तां ७.७.१५	रथन्तरधर्माः- नोच्चैर् गेयं, न बलवद् गेयं, रथन्तरे प्रस्तूयमाने संमीलेत् स्वर्दृशं प्रतीक्षेत। ९.२.४७
साम ६८०,६८१	रथन्तरम् उत्तरयोर् गायति। ७.२.१,१२;९.२.२३,३२,३४;१०.६.३ उत्तरार्चिके पठितयोः ६८०,६८१ ऋचोर् गायति।
तां ७.७.१८	रथन्तरम् उत्तरयोर् न पश्यामि इति विश्वामित्रस्तपस्तेपे। ७.२.१०,१२ रथन्तरं क्षिप्रं गायति।
काठकसं ३२.२ साम६८२-८४	रथन्तरं पृष्ठं भवति। ९.२.८,२०,२५,४६;१०.६.५;१०.७.५१
तां १४.९.७	रथन्तरं बृहद् वैरूपं वैराजं शाक्वरं रैवतं तृचे गातव्यम्।
तैब्रा १.२.२.३	७.३.९;९.२.१;१०.६.१
तां ११.४.६	रथन्तरं भवति ब्रह्म वै रथन्तरं, ब्रह्म प्रायणीयम् अहः, ब्रह्मणः एव तद् ब्रह्म आक्रम्य प्रयन्ति। २.१.१ तं.
साम ६८०	रथन्तरं शूरादिकं स्तुतिं कुर्वन् पृष्ठं साधयति। ९.२.४७ अभि त्वा शूर नोनुमोऽदुग्धा इव धेनवः। ईशानमस्य जगतः स्वर्दृशम् ईशानमिन्द्र तस्थुषः॥
साम ६८०,६८१	रथन्तरं योन्युत्तरयोर् गायन्ति। १०.४.४७,४८ पूर्वार्चिके पठिता योनिभूता ऋक् २३३ पुनर् तयैव सह उत्तरार्चिके पाठितयोः ऋचोः ६८१ गायन्ति।
साम २३३ तां ४.४.१०	रथन्तरस्य योनिर् बृहती-'अभि त्वा शूर नोनुमो' इति (२३३) पूर्वार्चिके योनिभूतायाः ऋचः बृहतीछन्दः।
ऋ ७.३२.२२	रथन्तरस्य योनिम् अनुशंसति। ७.२.१७ शंसतित्वात् ऋचि शंसति साम्नि तु स्तौति अभि त्वा शूर नोनुमो ...
साम ६८० ऋ ७.३२.२२	रथन्तरस्य योनिर् बृहती-अभि त्वा शूर नोनुमोऽदुग्धा इव धेनवः। ईशानमस्य जगतः स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थुषः॥

साम ६८१ ऋ ७.३२.२३ — न त्वा वाँ अन्यो दिव्यो न पार्थिवो न जातो न जनिष्यते । अश्वायन्तो मघवन्निन्द्र वाजिनो गव्यन्तस्त्वा हवामहे ॥ अनयोः प्रगथने कृते काकुभः प्रगाथः । ९.२.२५/१

तां ७.७.५ — बृहत्याश्चतुर्थं पादं पुनरावर्त्य विष्टारपङ्क्त्योश्च पादद्वयं मिलित्वा एकां ककुभं कुर्यात्, तस्या एव द्वितीयपादं पुनरावर्त्य अवशिष्टपादद्वयेन अन्या ककुभं कुर्यात्, एवं तृचं कृते प्रगाथः काकुभो भवति।

तां ४.४.१० — रथन्तरस्य योनिर् बृहती, एतद् वै रथन्तरस्य स्वम् आयतनं यद् बृहती। ९.२.२५/१

तां ७.७.१५
जैब्रा १.३२७ — रथन्तरे प्रस्तूयमाने पृथिवीं मनसा ध्यायेत । ७.२.१२ (तां ७.७.९-यद् रथन्तरं प्रस्तौति समुद्रम् अन्तर्धाय उद्गायेद् वाग् इति आदेयं वाग्वै समुद्रः।)

तां ७.७.१५ — रथन्तरे प्रस्तूयमाने संमीलेत् स्वर्दृशं प्रतिवीक्षेत् । ९.३.४७;१०.६.३

वाराह ३.२.७.१३
आप १४.५.१७ — रथाक्षमात्राणि यूपान्तरालानि भवन्ति । २.४.८,२६

तैसं ५.५.२ — 'रश्मिरसि क्षयाय त्वा' इत्यादयो मन्त्राः स्तोमभागाः तान् अधीयानो ब्रह्मत्वम् अर्हति, वसिष्ठाय एतान् स्तोमभागान् इन्द्रोऽब्रवीत् ततो वासिष्ठ-पुरोहिताः प्रजा अजायन्त । ६.६.२४-२६ न्यामा.

पा. ५.२.९५;८.२.९,१६ — रसादिभ्यो मतुप् । ३.१.१२ तं. मादुपधायाश्च मतोर्वस् अयवादिभ्यः मकारान्तात् मकारोपधात् च अकारान्तात् अकारोपधात् च मतोर्वस् अयवादिवर्जम् ॥

तैब्रा १.७.९.३ — राजन्यं जिनाति । ४.४.१

कात्या ३.३.८ — राजन्यात्रिबध्रिअश्ववसिष्ठवन्यशुनकादीनां कण्वकश्यपसंकृतीनां नाराशंसो द्वितीयः प्रयाजः तनूनपात् इतरेषाम् । ६.६.१

तां १९.१७.४
कात्या २२.११.२० — राजपुरोहितौ यजेयाताम् । १०.२.४१,४३ एतेन मरुत्स्तोमेन राजपुरोहितौ सायुज्यकामौ यजेयाताम् ।

आश्व ९.९.१९ — राजसूयेन स्वाराज्याकामो यजेत । ४.४.१;१०.१.५;११.२.१२,१४

तां १८.८,९ — राजसूये अभिषेचनीयदशपेयौ एकाहौ । ११.२.५८

तैब्रा २.८.९.८ — राजाचिद् यं भगं भक्षीत्याह । २.१.३३ न्यामा.

ऐब्रा ८.१४ — राजानम् अभिषेचयेत् । २.३.३ तं.

शत ५.३.१.१३ — राजा राजसूयेन यजेत । १.३.१९; २.३.३;११.४.९ राजा वै राजसूयेन इष्ट्वा भवति ।

आश्व ९.९.१९ — राजा राजसूयेन स्वाराज्यकामो यजेत् । २.३.१

शत ५.१.१.१० — राजा वै राजसूयेन इष्ट्वा भवति । १.३.१९

गौतमध १४ — राजा सर्वस्य ईष्टे ब्राह्मणवर्जम् । ६.७.३ न्यामा.

पाधातुपाठ ८२२ — राजृ दीप्तौ । २.३.३ तं.

पा ५.१.१२४.३ — राज्ञः कर्म राज्यम् । २.३.३ गुणवचनब्राह्मणादिभ्यः कर्मणि भावे च ष्यञ् । ब्राह्मणादिगणपाठे राजन् पठितः ।

पा ४.१.३७ — राज्ञा च कार्याविघातार्थं ब्राह्मणानां च स्वाध्यायानिवृत्त्यर्थम् अशौचादीनाम् अल्पावधिः । १.३.४ तं.

पा ४.१.३७ — राज्ञोऽपत्यं राज्यम् । २.३.३३ तं. राजश्वशुराद् यद्-राजन्यः (जातौ) श्वशुर्यः तस्यापत्यम्। (पा ४.१.९२-१७३ राज्ञोऽपत्ये जातितो ग्रहणम् । २.३.३ तं.)

महाभारत ३.२९०.२० — रामरावणयोर् युद्धं रामरावणयोरिव । १.४.५ तं. अलब्धोपममन्यत्र, तयोरेव तथाऽभवत् ॥ तयोरेव तत्तथा ।

तां १३.४.१६ — रायोवाजीयं 'स्वादोरित्था विषूवतः' इति विषुवान् पञ्चमम् अहः तत्र रायोवाजीयम् । ४.३.४

साम १००५;ऋ. १.८४.१० — रायोवाजीयं– स्वादोरित्था विषूवतो मध्वः पिबन्ति गौर्यः । या इन्द्रेण सयावरीर् वृष्णा मदन्ति शोभयः वस्वीरनु स्वराज्यम् ॥

साम १००६ ऋ १.८४.११ — ता अस्य पृशना युवः सोमं श्रीणन्ति पृश्नयः । प्रिया इन्द्रस्य धेनवो वज्रं हिन्वन्ति सायकं वस्वीरनु स्वराज्यम् ॥

साम १००७;ऋ १.८४.१२ — ता अस्य नमसा सहः सपर्यन्ति प्रचेतसः । व्रतान्यस्य सश्चिरे पुरूणि पूर्वचित्तये वस्वीरनु स्वराज्यम् ॥ ४.३.४

तैसं ५.४.९ — राष्ट्रभृतो जुहोति । ३.४.२५

तैसं ५.१.१० — रुक्मप्रमोचनादि रुक्मम् अन्तर् प्रमुञ्चते अमृतम् एव मृत्योर् अन्तर् धत्ते । ५.२.२३ न्यामा.

तां १८.१.२०,२२,२१ — रुक्मललाटोऽश्वो दक्षिणा, स हि अनिरुक्तः । १०.३.६८-७३ न्यामा.

पा १.४.३३,३२ — रुच्यर्थानां प्रीयमाणः संप्रदानसंज्ञः । १.२.७ तं.

तैब्रा २.५.१०.९ — रेतस्येव प्राणान् दधाति (प्राणभृत उपदधाति +) । १.४.२८ न्यामा.

तां १७.७.१ — रेवतीषु वारवन्तीयम् अग्निष्टोमसाम कृत्वा पशुकामो यजेत् । २.२.२७

सामरैवतं १०८४।१५३ ऋ १.३०.१३ — रेवतीर् नः सधमाद इन्द्रे सन्तु तुविवाजाः । क्षुमन्तो याभिर् मदेम ॥

साम १०८५ ऋ १.३०.१४ — आ घ त्वावान् त्मना युक्तः स्तोतृभ्यो धृष्णवीयानः । ऋणो रक्षं न चक्र्योः॥

साम १०८६ ऋ १.३०.१५ — आ यद् दुवः शतक्रतवा कामं जरितॄणाम् । ऋणोरक्षं न शचीभिः॥२.२.२७

काठकसङ्कलन १३७;९.१२ — रोहितके बध्नाति । २.२.२७; ११.३.३

मैसं ३.९.३ — रोहितको यूपो भवति । १०.७.५१

काठकसङ्कलन १३७;९.१२ — रोहिते बध्नाति । ४.२.१

वाराहगृ ६.४० — रौरवं परिधत्ते । १०.४.१४; १२.३.२ रौरवं क्षत्रियस्य (उपनीतस्य) ।

साम ६७५,६७६ — रौरवयौधाजये तृचे भवतः ताः षड्बृहत्यः (प्रगाथेन) । ९.२.२८/२

तां ७.५.१०,११ — रौरवं साम-अग्निर् वै रुरुः तस्य एतद् रौरवम् । यदेतद् रौरवं यौधाजयं च द्वे सामनी तयोः पूर्वा बृहती उत्तरा विष्टारपङ्क्तिः । ९.२.२५/२

साम रौरवं ६७५/५११ ऋ ९.१०.७.४ — पुनानः सोम धारयाऽपो वसानो अर्षसि । आ रत्नधा योनिमृतस्य सीदत्स्युत्सो देवो हिरण्ययः ॥ बृहती

साम ६७६; ऋ ९.१०७.५ — दुहान ऊधर् दिव्यं मधुप्रियं प्रत्नं सधस्थमासदत् । आपृच्छ्यं धरुणं वाज्यर्षसि नृभिर् धौतो विचक्षणः ॥ विष्टारपङ्क्तिः । ९.२.२५/२

काठकसङ्कलन १३७;९.१२ — रौहितके बध्नाति । ६.३.२८

मैसं ३.९.३ — रौहितको यूपो भवति । १०.७.५१

पा ३.२.१२६,१२४,१२३ लक्षणहेत्वोः क्रियायाः । ३.२.६ तं. लक्षणे हेतौ चार्थे वर्तमानाद् धातोः परस्य लटः शतृशानचौ आदेशौ अप्रथमा समानाधिकरणे भवः ।

पाम १.१.१.१६ लक्ष्यलक्षणे व्याकरणम् । १.३.२४ तं.

पा ३.४.७७,७८ लस्य तिबादयः । १.४.१३ तं.

पा ३.४.६८,६७ लः कर्मणि भावे अकर्मकेभ्यः कर्तरि । ३.४.१३ तं.

पा ४.४.१२६ लिङ्गप्रकरणप्राप्तमन्त्रानुवादेन इष्टकोपधाने विधिः । १.४.२८ न्यामा. तद्वान् आसाम् उपधानो मन्त्र इति इष्टकासु लुक् च मतोः ।

तां २४.१.४ लुप्यते वा एतत् षष्ठमहो यत् पञ्चाहान् उपयन्ति । १०.५.२

पाम १.१.१.१/३ लोकतोऽर्थप्रयुक्ते शब्दप्रयोगे शास्त्रेण धर्मनियमः । १.३.२७ तं.

तैसं ४.२.४ 'लोकं पृण छिद्रं पृण' इति अनेन मन्त्रेण उपधीयमाना इष्टका लोकं पृणातु अस्याश्च संपूरणार्थता । ५.३.२० न्यामा.

पा. ७.१.४१ लोपस्तः आत्मनेपदेषु छन्दसि । पा १.१.६१ प्रत्ययलोपे प्रत्ययलक्षणम् ।

पा. ६.१.६६ लोपो व्योर् वलि । १.३.३ तं.

तैसं ६.३.९ लोहितं निरस्यति शकृत् संप्रविध्यति स्थविमतोर् बर्हिर् अङ्क्त्वा अपास्यति । ४.१.२७ सूत्रम्-पशौ वा अनालम्भात् लोहितशकृतोर् अकर्मत्वम् ।

षड् ४.२.२२ लोहितोष्णीषादीनां धर्माणां विधिः श्येने । ७.१.१४

षड् ४.२.२२ लोहितोष्णीषा लोहितवसना निवीता ऋत्विजः प्रचरन्ति । ३.१.१२;३.८.१२; ७.१.१४;८.३.९;१०.४.१;११.१.१ वाससः ।

पाम १.१.१.३ लौकिकानि वचनानि उपपन्नार्थानि-यथा देवदत्त गाम् अभ्याज अनुपपन्नार्थानि च यथा दश दाडिमानि षडपूपाः । १.१.५ अनर्थकानि ।

पा. ४.१.१५ ल्युडन्तात् । १.३.३ तं. ल्युट् इति टित्त्वात् स्त्रियां ङीप् । ल्युडन्तत्वेन नपुंसकं प्रमाणम् । १.३.३ तं.

तैसं ५.७.३ वज्रिणीर् उपदधाति । ३.६.३५;५.३.१५

षड् ४.५.१ वज्रेण अभिचरन् यजेत । १.१.२ अथैष वज्रो, अभिचरन् यजेत ।

मैसं ३.९.४ वज्रो वै यूपो, यद् अन्तर्वेदि मिनोति तत् निर्दहेत्, यद् बहिर्वेदि अनवरुद्धः स्याद्, अर्धम् अन्तर्वेदि मिनोति अर्धं बहिर्वेदि, अवरुद्धो भवति न निर्दहति । ३.७.१३

तैसं १.८.२१ वडवा दक्षिणा । ११.३.१

सत्या १.२.६५ वत्सजानुं पशुकामस्य वेदिं कुर्यात् । ४.१.२ वत्सज्ञुं पशुकामस्य ।

तैसं १.६.९ वत्सं च उपावसृजति, उखां च अधिश्रयति, अव च हन्ति, दृषदुपलेषु समाहन्ति, अधि च वपते, कपालानि च उपदधाति, पुरोडाशं च अधिश्रयति, आज्यं च स्तम्बयजुश्च हरति, अभि च गृह्णाति, वेदिं परिगृह्णाति, पत्नीं च संनह्यति, प्रोक्षणीश्च आसादयति, आज्यं च, तानि द्वादश द्वन्द्वानि दर्शपूर्णमासयोः । ३.८.१०

तां १६.६.१ वत्सत्वचं परिधत्ते । १२.३.१ पशुभिर् एष व्यृध्यते यः सर्वं ददाति तत् छवीं परिधत्ते ।

मैसं १.५.९ वत्सनिकान्ता हि पशवः । २.३.१६,१७

मैसं १.५.९ वत्सम् आलभेत, वत्सनिकान्ता हि पशवः । २.३.१६ सूत्रम्-विशये प्रादर्शनात् काऽत्र प्रतिज्ञा, कश्च संदेहः इति नावगच्छामः । अत्र भगवान् आचार्यः (उपवर्षः) इदम् उदाहृत्य ' वत्सम् आलभेत वत्सनिकान्ता हि पशवः ' इत्याह । उपपद्यते च एतद् उदाहरणं संशयश्च किम् आलम्भनं वा स्पर्शनम् ।

तैसं १.८.९ वत्सः प्रथमजो हि दक्षिणा । १०.३.३४,३५,३६,३८ प्रथमजो वत्सो हि दक्षिणा ।

तैसं १.६.७ वत्सेन व्रतम् उपयन्ति अमावास्यायाम् । ६.४.३६

तैब्रा ३.२.१ वत्सेभ्यश्च ह वा एता मनुष्येभ्यश्च पुरा आप्यायन्ते, अथ एतर्हि देवेभ्य एव एते आप्यायन्ति । ११.१.५३

तैब्रा ३.८.१६.५ वनस्पतिं जुहोति । ९.४.५९ वनस्पतिहोमान् जुहोति ।

तैसं १.८.१३ वनस्पतिभ्यः स्वाहा । ९.१.६-१० न्यामा.

तैसं १.३.५;६.३.३ वनस्पते शतवल्शो विरोह । १०.१.१३

तैब्रा ३.६.६.३,४ वनिष्ठमस्य मा राविष्ट उरूकं मन्यमानाः । ९.४.२२

तैब्रा ३.६.६.३ वनिष्ठुम् आग्नीध्रे । १०.७.१७ (षडवत्तं संपादयति)

शत ३.८.३.२५ वनिष्ठुं प्रास्यति (समवत्तधान्याम्) । १०.७.१७

तैसं ५.२.५ वपति । ५.२.४ चतुर्दशभिर् वपति ।

मैसं ३.९.५ वपया प्रातःसवने प्रचरन्ति, पुराडाशेन माध्यन्दिने सवने, अङ्गैस्तृतीये सवने (सवनीयस्य पशोः +) । ३.६.२१,२६; ३.८.३१; ८.१.१३; ११.२. १४,६३; १२.२.१०,३३

शत ३.८.२.१९ वपाम् असौ श्रपयति । १०.७.२३ दक्षिणतः परीत्य प्रतिप्रस्थाता वपां श्रपयति ।

तैसं ६.३.७ वरणम् । १०.२.६२ ऋत्विजो वृणीते ।

आप ५.११.५ वरः-गौर् वै वरोऽतिवरोऽन्यः, धेनुर् वै वरोऽतिवरोऽन्यः, अनड्वान् वरोऽतिवरोऽन्यः, पष्ठौही वरोऽतिवरोऽन्यः । ३.८.२

तैसं ७.१.६ वरः-यैव वरः कल्याणी रूपसमृद्धा सा स्यात् , सा हि वरः समृद्ध्यै । ३.८.२

मैसं १.६.३ वराहं गावोऽनुधावन्ति । १.३.९

मैसं ४.८.५ वरुणगृहीतं वा एतद् यज्ञस्य यद् ऋजीषं, यद् ग्रावाणः, यद् औदुम्बरी, यद् अभिषवणफलके, तस्माद् यत् किञ्चित् सोमलिप्तं द्रव्यं तेन अवभृथं यन्ति । ४.२.२०

विष्णुधर्मोत्तर २.१०४.१६ वरुणं पाशहस्तं आलिखन्ति कथयन्ति च । ९.१.६ पश्चिमे वरुणदेवं सपाशं हंसवाहनम् ।

मैसं ३.७.८ वरुणपाशाभ्यां वा एषोऽभिधीयते यो दीक्षितः अहोरात्रौ वै वरुणपाशौ यद् दिवा संस्थापयेत् अनुन्मुक्तो वरुणपाशाभ्यां स्यात् नक्तं संस्थाप्यो वरुणपाशाभ्याम् एव मुच्यते आत्मनोऽहिंसायै । ९.१.३१

तैसं ६.६.२ वरुणं यजति । ९.२.५९ न्यामा.

तैसं २.३.१२	वरुणो वा एतं गृह्णाति योऽश्वं प्रतिगृह्णाति, यावतोऽश्वान् प्रतिगृह्णीयात् तावतो वारुणान् चतुष्कपालान् निर्वपेत् । ३.४.२८,३१; ४.३.१२
काठकसं १२.६	वरुणो वा एतमग्रे प्रत्यगृह्णात् । ४.३.१२
तैसं १.५.५	वर्चोदा अग्ने असि वर्चो मे देहि । ३.८.१५
मैसं ३.८.७	वर्त्मनि जुहोति । १०.८.१६
पा ३.२.१२३	वर्तमाने लट् । ३.४.१३ तं.
तैसं ५.४.९ मैसं ३.३.१	वर्षति न धावेत् न स्त्रियम् उपेयात् (अग्निचित्) । ५.३ २७
तैब्रा १.१.४.८ आप५.३.१८	वर्षासु रथकार आदधीत । ६.१.४४; ११.२.१३
आप ८.४.१३	वर्षासु वरुणप्रघासैर् यजेत । ११.२.१३
मैसं ४.३.१	वल्मीकवपायाम् उपगृह्य जुहुयात् । १०.८.१६
तैब्रा १.८.६.२	वल्मीकवपायां होमः । ४.४.१; १०.८.१६ अवनयेत्
ऐब्रा ३.३२	वषट्कर्तुः प्रथमभक्षः । ३.५.३१,३८ वषट्कर्ता प्रथमः सर्वभक्षान् भक्षयति ।
षड् ४.३.५	वषट्कारनिधनं भवति । ७.१.१६ तं.
आश्व ५.५.२२	वषट्कारनिमित्ताः शेषभक्षाः । ज्योतिष्टोमे । १०.२.२९ प्रतिवषट्कारं भक्षणम् ।
शत १४.८.९.१	वषट्कारेण स्वाहाकारेण च देवोभ्योऽन्नं प्रदीयते । १०.८.२०-तस्यै वाचे द्वौ स्तनौ देवा उपजीवन्ति वषट्कारे स्वाहाकारे च ।
शत २.५.२.३८	वषट्कृते जुहोति । ३.४.१९ तं.
तैसं १.६.२	वसन्तम् ऋतूनां प्रीणामि, स मा प्रीतः प्रीणातु, ग्रीष्मम् ऋतुनां प्रीणामि, स मा प्रीतः प्रीणातु, वर्षा शरद् -- हेमन्तशिशिरौ ऋतूनां प्रीणामि तौ मा प्रीतौ प्रीणीताम् ॥
तैब्रा १.१.२.६	वसन्ता अग्निम् आदधीत । ४.१.२; ६.१.३७ वसन्ता-सुपां सुलुक्+आल् ७.१.३९
वाज २४.१०	वसन्ताय कपिञ्जलान् आलभेत । २.१.३२; ४.१.११; ७.४.१०; १०.१.३८; ११.२.५०
बौधागृ २.५.६	वसन्ते गर्भाष्टमे ब्राह्मणम् उपनयीत । ६.१.३३ तं.
तैब्रा १.१.२.६	वसन्ते अग्नीन् आदधीत । १२.२.१ अग्निम् ।
तैसं २.१.२	वसन्ते प्रातर् आग्नेयीं कृष्णग्रीवाम् आलभते, ग्रीष्मे माध्यन्दिने सिंहीम् ऐन्द्रीं, शरदि अपराह्णे श्वेतां बार्हस्पत्यां, गर्भिण्यो भवन्ति । ४.१.१७
आपध १.१.१.१९	वसन्ते ब्राह्मणम् उपनयीत, ग्रीष्मे राजन्यं, शरदि वैश्यम् । ६.१.२३; ११.३.२
तैब्रा १.१.२.६	वसन्ते ब्राह्मणोऽग्नीन् आदधीत, ग्रीष्मे राजन्यः, शरदि वैश्यः । २.३.४; ६.१.२३ अग्निम् ।
तैसं २.१.४	वसन्ते ललामान् वृषभान् आलभते । ८.१.१५ वसन्ता प्रातर् त्रीन् ललामान् आ...(ऐकादशिनो विधिः)
आप १०.२.५ सत्या७.१.४	वसन्ते वसन्ते ज्योतिषा यजेत । ३.३.१९; ६.२.३१
आप ८.४.११	वसन्ते वैश्वदेवेन यजेत, वर्षासु (प्रावृषि) वरुणप्रघासैः, शरदि साकमेधैर् यजेत । ११.२.१,१३,१४

वसिष्ठस्य जनित्रे भवतः । १०.४.१६,१७,१८

तां १९.३.८ / साम वसिष्ठस्य जनित्रे ६८५ — तं वो दस्ममृतीषहं वसोर् मन्दानमन्धसः । अभि वत्सं न स्वसरेषु धेनव इन्द्रं गीर्भिर् नवामहे ॥

ऋ ८.८८.१ / साम ६८६; ऋ ८.८८.२ — द्युक्षं सुदानुं तविषीभिरावृतं गिरिं न पुरुभोजसम् । क्षुमन्तं वाजँ शतिनँ सहस्रिणं मक्षू गोमन्तमीमहे ॥

साम द्वितीय जनित्रे ६९७ — पुरोजिती वो अन्धसः सुताय मादयित्नवे । अपश्वानँ श्नथिष्टन सखायो दीर्घ-जीह्व्यम् ॥

ऋ ९.१०१.१ — यो धारया पावकया परिप्रस्यन्दते सुतः । इन्दुरश्वो न कृत्व्यः ॥

साम ६९८ ऋ ९.१०१.२ — तं दुरोषमभी नरः सोमं विश्वाच्या धिया । यज्ञाय सन्त्वद्रयः ॥

साम ६९९ ऋ ९.१०१.३ — १०.४.१६,१७,१८

कात्या ३.३.८ — वसिष्ठादीनां नाराशंसो यज्ञाङ्गम् (द्वितीयः प्रयाजः) । ६.६.४,५,९,१० (राजन्यात्रि...)

तैसं ३.२.५ — वसुमद्गणस्य रुद्रमद्गणस्य आदित्यमद्गणस्य सोमदेव ते मतिविदः प्रातःसवनस्य माध्यन्दिनसवनस्य तृतीयसवनस्य गायत्रीछन्दसः त्रिष्टुप्छन्दसः जगतीछन्दसः अग्निष्टुतः इन्द्रपीतस्य नाराशंसपीतस्य पितृपीतस्य मधुमतः उपहूतस्य उपहूतो भक्षयामि । ३.२.२६

मैसं १.१.८ — वसूनां रुद्राणाम् आदित्यानां सदसि सीद, भृगूणाम् अङ्गिरसां तपसा तप्यध्वम् । १०.१.५३

तैसं १.३.९ — वाक् ते आप्यायताम् । ४.१.१७ न्यामा.

तैसं १.२.१ — वाक्पतिस्त्वा पुनातु अच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यस्य रश्मिभिः । २.१.४८

तैब्रा ३.२.३.६,७ — वाग्यतस्तिस्रो दोहयित्वा विसृष्टवाग् अनन्वारभ्य तूष्णीम् उत्तरा दोहयति । ११.१.११,४.७ अन्वारभ्य वाचं यच्छति, सा विश्वायुः सा विश्वव्यचा सा विश्वकर्मा एवं नामानि दत्वा दोहयति, अवाचंयमोऽनन्वारभ्य उत्तराः दोहयति ।

पाम १.१.१.२७ — वाग्योगविद् दुष्यति चापशब्दैः । १.३.२६ तं. (यस्तु प्रयुङ्क्ते कुशलो...)

तैसं ६.४.७ — वाग्वा एषा यद् ऐन्द्रवायवो, यद् ऐन्द्रवायवाग्रा ग्रहा गृह्यन्ते वाचम् एव अवरुन्धे अनुप्रयन्ति । १०.५.६२

तैसं ६.१.४ — वाग्वै देवेभ्योऽपाक्रामत्, यज्ञाय अतिष्ठमाना सा वनस्पतीन् प्राविशत्, सैषा वाग्वनस्पतिषु वदति या दुन्दुभौ, या च तूणवे, या च वीणायां, यद् दीक्षितं दण्डं प्रयच्छति वाचम् एव अवरुन्धे, क्रीते सोमे मैत्रावरुणाय दण्डं प्रयच्छति । ४.२.१६

तैसं ७.४.५ — वाग्वै द्वादशाहो (मनो मानसम्) । १०.६.३४ वाग्वै द्वादशाहः इति वाक्संस्तवः ।

तैसं ६.४.७ — वाग्वै पराची अव्याकृताऽवदत्, ते देवा इन्द्रम् अब्रुवन् 'इमां नो वाचं व्याकुरु' ताम् इन्द्रो मध्यतोऽपक्रम्य व्याकरोत्, तस्माद् इयं व्याकृता वाग् उद्यते । १.३.२४-२९ न्यामा.

शत १.१.४.११ — वाग्वै हविष्कृद् वाचम् एव एतद् आह्वयति । ३.२.८ विसृजति ।

तैसं ६.१.४ — वाचं यच्छति । ३.१.२४

तैसं ६.१.४	वाचं विसृजति । ३.२.२०
वाराह ३.२.६.१२	वाचस्तोमादिषु तु यूपैकादशिन्याम् अस्य नित्यानुवादत्वाद् रथाक्षमात्राणि एव यूपान्तरालानि । २.४.२६
सत्या १७.२.३०	वाचःस्तोमे सर्वा ऋचः । ९.१.२३
आप ६.१.५ भर ६.८.६	वाचा त्वा होत्रा, प्राणेन उद्गात्रा, चक्षुषा अध्वर्युणा, मनसा ब्रह्मणा, श्रोत्रेण आग्नीध्रेण, एतैस्त्वा पञ्चभिर् दिव्यैर् ऋत्विग्भिर् उद्धरामि इति गार्हपत्याद् आहवनीयं ज्वलन्तम् उद्धरति । ९.४.३१
ऋ. ८.७५.६	वाचा विरूप नित्यया । ११.१.२३ तस्मै नूनमभिद्यवे वाचा विरूप नित्यया । वृष्णे चोदस्व सुष्टुतिम् ॥
आप १८.१७.१५	वाजपेयम् अभिनिर्वर्त्य न एतावता कृती स्याद् बृहस्पतिसवम् अभिनिर्वर्तयेत् । ४.३.४० वाजपेयेन इष्ट्वा बृहस्पतिसवेन यजेत् ।
तैब्रा १.३.७.३	वाजपेयस्य यूपः । ८.१.१० सप्तदशारत्निर् वाजपेयस्य यूपः ।
शत ५.१.१.१३	वाजपेयेन सम्राट् । ११.३.४
आप १८.१.१ तैब्रा १.३.२.३	वाजपेयेन स्वाराज्यकामो शरदि यजेत् । १.४.६;२.२.२१;४.१.३३;१०.४.६ य एवं विद्वान् वाजपेयेन यजेत् गच्छति स्वाराज्यम् ।
आप १८.१७.१५ शांब्रा १५.४.१	वाजपेयेन इष्ट्वा बृहस्पतिसवेन यजेत् । ४.३.२९,४०;१०.२.३९
तैसं ४.७.१	‘वाजश्च मे, प्रसवश्च मे, प्रयतिश्च मे, प्रसितिश्च मे, धीतिश्च मे, क्रतुश्च मे, स्वरश्च मे, श्लोकश्च मे, श्रावश्च मे, श्रुतिश्च मे, ज्योतिश्च मे, सुवश्च मे इति एतैर् द्वादशमन्त्रैर् एकाहुतिर् होतव्या, प्राणश्च मे, अपानश्च मे ... इत्यादिभिर् एकादशोत्तरा आहुतयः संपादयितव्याः । २.३.२६-२७ न्यामा.
तैसं १.१.१३ तैसं १.६.४	वाजस्य मा प्रसवेनोदग्राभेणोदग्रभीत् । अधा सपत्नाँ इन्द्रो इन्द्रो मे निग्राभेणाधराँ अकः ॥ इति स्रुचो व्यूहति । ३.८.१७
कात्या ४.४.९	वाजिनं निषिच्य उत्करे करोति । १०.५.५८ तं.
शत २.४.४.२३	‘वाजिनस्याग्ने वीहि’ इति अनुवषट्करोति । ८.२.२
काठकसं ३६.२,१०	वाजिनो यजति आहुतीनां संपत्त्यै त्रिंशत्त्वाय । १२.१.४ नवप्रयाजा नवानुयाजा द्वौ आज्यभागौ, अष्टौ हवींषि, अग्नये समवद्यति वाजिनो यजति, तत् त्रिंशः त्रिंशद् आहुतयः त्रिंशत्त्वाय । अग्ने वेर् होत्रं वेर् दूत्यम् इति आघारम् आघारयति आहुतीनां संपत्त्यै त्रिंशत्त्वाय ।
शत २.४.४.२२	वाजिभ्यो वाजिनम् । ८.२.१ (वाजिने सांनाय्यविधिः)
तां. ६.५.३	वानस्पत्योऽसि । १२.३.२३-२४ न्यामा.
पा ४.२.९ पा ६.२.१५६	वामदेवाद् ड्यड् ड्यौ । १.३.२४ तं. ड्यत् ड्यः यप्रत्ययः तित् स्वरार्थः डितौ-न उत्तरपदस्य यद् अन्तोदात्तत्वं तन्निवारणार्थ तेन दृष्टं साम इत्यर्थो यप्रत्ययः ।
तां ११.४.८	वामदेव्यं साम वामदेव्यं भवति । ९.२.२८/२
साम ६८२ ऋ ४.३१.१	कया नश्चित्र आ भुवदूती सदावृधः सखा । कया शचिष्ठया वृता ॥
साम ६८३ ऋ ४.३१.२	कस्त्वा सत्यो मदानां मँहिष्ठो मत्सदन्धसः । दृढा चिदारुजे वसु ॥
साम ६८४ ऋ ४.३१.३	अभी षु णः सखीनामविता जरितॄणाम् । शतं भवास्यूतये ॥ ९.२.२८/२

मी... २२

तां. २.७.१	वामदेव्ये सप्तदश गायत्र्यः । ९.२.२८ विष्टुत्या
तैसं १.८.८	वामनो दक्षिणा । ११.४.७
तैसं २.१.१	वायव्यं पशुम् आलभेत । १.२.१-१८ न्यामा. वायव्यं श्वेतं (पशुम्) आलभेत वायुर् वै क्षेपिष्ठा देवता, वायुम् एव स्वेन भागधेयेन उपधावति, स एव एनं भूतिं गमयति ।
तैसं २.१.१	वायव्यं श्वेतम् आलभेत भूतिकामः । १.२.६,७;२.३.१२;४.२.२५;१०.२.६८; १०.३.१,१३
पाशिक्षा ६.७.९	वायुर् आपद्यते शब्दताम् । १.१.२२ शिक्षाकाराः- आत्मा बुद्ध्या समेत्यार्थान् मनो युङ्क्ते विवक्षया । मनः कायाग्निमाहन्ति । स प्रेरयति मारुतम् ॥ मारुतस्तूरसि चरन् मन्द्रं जनयति स्वरम् । सो दीर्णो मूर्ध्न्यभिहतो वक्त्रम् आपद्य मारुतः । वर्णान् जनयते तेषां विभागः पञ्चधा स्मृतः ॥
मैउ ७.११	वायुर् नाभेरुत्थितः उरसि विस्तीर्णः कण्ठे विवर्तितो मूर्धानम् आहत्य परावृतो वक्त्रे विचरन् विविधान् शब्दान् अभिव्यनक्ति । १.३.२५ न्यामा.
तैसं २.१.१	वायुर् वै क्षेपिष्ठा देवता वायुम् एव स्वेन भागधेयेन उपधावति, स एवैनं भूतिं गमयति । १.२.७;१.४.१;२.१.३२,३३
वाराइ १.२.४.१	वारणं प्रणयनपात्रम् । ४.३.४ वरण (काष्ठ) मयानि शिष्टानि पात्राणि ।
तां ५.३.९	वारवन्तीयं साम-अग्निर् वा इदं वैश्वानरो दहन् ऐत् । तं देवा वरणशाखया अवारयन्त यद् अवारयन्त तस्माद् वारवन्तीयम् । २.२.२७;१०.८.३६; ११.१.१०;११.२.६४
तां ५.३.८	वारवन्तीयम् अग्निष्टोमसाम कार्यम् । २.२.२७;१०.८.३६;११.१.१०;११.२.६४
साम १६३४; ऋ १.२७.१	अश्वं न त्वा वारवन्तं वन्दध्या अग्निं नमोभिः । सम्राजन्तमध्वराणाम् ॥
साम १६३५; ऋ १.२७.२	स घा नः सूनुः शवसा पृथुप्रगामा सुशेवः । मीढ्वाँ अस्माकं बभूयात् ॥
साम १६३६; ऋ १.२७.३	स नो दूराच्चासाच्च नि मर्त्यादघायोः । पाहि सदमिद् विश्वायुः ॥
तैब्रा १.७.९.४	वाराही उपानहौ । १.३.८ वाराही उपानहौ उपमुञ्चते ।
शत ३.९.१.२०,२४	वारुणम् अन्ततः पुनः पर्यावृत्तेषु आग्नेयम् एव प्रथमेऽहनि आलभेत । १०.५.८६
काठकसं २९.३	वारुणेन एककपालेन अवभृथम् अभ्यवयन्ति । ४.२.२०;१०.४.३४;१०.७. ४५;११.२.२९,३२
तैब्रा १.६.५.५	वारुण्या निष्कासेन तुषैश्च अवभृथं यन्ति । ७.३.१२;११.२.६२,६४
मैसं १.१०.५	वार्त्रघ्नानि वा एतानि हवींषि । ७.१.१६
तैसं २.५.२	वार्त्रघ्नी पौर्णमास्याम् उच्येते, वृधन्वती अमावास्यायाम् । ३.१.२३ याज्यानुवाक्ये ।
तैब्रा ३.५.६ ऋ ६.१६.३४	वार्त्रघ्नी-अग्निर् वृत्राणि जङ्घनद् द्रविणस्युर् विपन्यया । समिद्धः शुक्र आहुतः ॥
तैब्रा ३.५.६ ऋ १.९१.५	त्वं सोमासि सत्पतिस्त्वं राजोत वृत्रहा । त्वं भद्रो असि क्रतुः ॥ ३.१.२३
पा ३.१.९४	वाऽसरूपोऽस्त्रियाम् । ३.४.१३ तं. अस्मिन् धात्वधिकारे असरूपः- असमानरूपः प्रत्ययोऽपवादो वा बाधको भवति ।
शत ४.२.३.४	वाससा उपावहरति (राजानं सोमं) । १०.६.७७ राजानम् उपावहरति ।
तैसं ६.१.१०	वाससा क्रीणाति (सोमम्) । १२.४.५

शत ३·३.२.९ — वाससि मिनोति (सोमम्)। १०.६.७६ अथ वासः । द्विगुणं वा चतुर्गुणं वा प्राग्दशं वा उपस्तृणाति, तद् राजानं मिमीते ।

तैब्रा ३.८.१.२ — वासः परिधत्ते । १.४.२९

तैब्रा १.७.९.४ — वासांसि वाराही च उपानहौ विमुञ्चति । १०.४.१५ वाराही उपानहौ उपमुञ्चति ।

आप १८.१६.९,१० — वासांसि विस्रंसति ततोऽध्वर्युः परिधत्ते । १०.४.१५ (कृष्णविषाणया+वासांसि)

जैब्रा ३.१४९ — वासिष्ठं साम । ९·२.१८

सामवासिष्ठं १०८० — पुनानो वारे पवमानो अव्यये वृषो अचिक्रदद्वने । देवानां सोम पवमान निष्कृतं गोभिरञ्जानो अर्षसि ॥

तैब्रा ३.५.२.२ — वासिष्ठो ब्रह्मा भवति । ६.६.२४,२५ तस्माद् वासिष्ठो ब्रह्मा कार्यः ।

तैसं १.८.१ — वासो दक्षिणा । १०.३·३४,३५,३७,३८

वासो दक्षिणा, वत्सः प्रथमजो दक्षिणा आग्रयणे तदा ३४ अन्वाहार्यो दक्षिणा निवर्तते, वासोवत्सौ अन्वाहार्यधर्मकौ स्याताम् । ३६ न पाको वत्सस्य कर्तव्यः । ३८ न च अभिघारयेत् ।

तैब्रा १.१.६.११ — वासो ददाति । ७.३.२८

मैसं २.२.४ — वास्त्वमयं रौद्रं चरुं निर्वपेद्, यत्र रुद्रः प्रजाः शमयेत । वास्तोर् वै वास्त्वं जातं वास्त्वमयं खलु वै रुद्रस्य स्वेनैवैनं भागधेयेन शमयति । तया निषादस्थपतिं याजयेत् । ६.१.५१

तैसं ३·४·१० — वास्तुहोमे हि वैदिके दर्विहोमत्वम् । ८.४.३ रुद्रः खलु वै वास्तोष्पतिः । वास्तोष्पतीयं जुहोति ।

तैसं ६.६.११ — विच्छिन्दन्ति ह वा एतद् उक्थ्यं यद् उक्थ्यानि षोडशिनं च ततः प्रणयन्ति ।

तैसं ७.२.५ — १०.५.४६,४८

सूत्रम् - विच्छेदः स्तोमसामान्यात् । एकविंशस्तोमत्वाद् उक्थ्यग्रह इव षोडशी । षोडशी-एकविंशतिस्तोत्रम् । भवति, इरिवच्छस्यते । एकविंशम् उक्थ्यः सौरिषु प्रतिष्ठित्यै ।

शत १४.२.४.१२; शत १४.४.३.१४ — विज्ञानघन एव एतेभ्यो भूतेभ्यः समुत्थाय तानि एव अनु विनश्यति न प्रेत्य संज्ञा अस्ति। १.१.५

महाभारत १.१.४९ — वितीर्य हि महज्ज्ञालम् ऋषिः संक्षिप्य चाब्रवीत् । इष्टं हि विदुषां लोके समासव्यासधारणम् । ८.१.२

मैसं ४.४.७ — विदेवनादयः । ४.४.३,४ 'पष्ठौहीं दीव्यति' इति विदेवनादयः ।

मैसं ३.३.९ — विघ्नो वा । २.१.३२ वेदकर्णवर्ती सूर्मिं प्रतिवचनं 'विघ्नो वा' विदकर्णकवर्ती सूर्मिं– विघ्न इति ।

याज्ञस्मृ १.४५ — विद्याम् अधीयीत । ६.१.३१ इतिहासांस्तथा विद्याः शक्त्याऽधीते हि योऽन्वहम् ।

मनुस्मृ २.१६५ — विद्यासंयोगाच्च । २.४.१४ तपोविशेषैर् विविधैर् व्रतैश्च श्रुतिचोदितैः । वेदः कृत्स्नोऽधिगन्तव्यः सरहस्यो द्विजन्मना ॥

पारस्करगृ २.५.८ — विधिर् विधेयश्च तर्कश्च वेदः । १.३.११ तं.

शत ३.४.१.१८ — विभ्रती च पैक्षण्यौ । ४.२.३०

तैसं ७.५.८ विनिषद्य उद्गातारः साम्ना स्तुवते। ३.५.२६ (इति स्तोत्रकारिषु) पञ्चधा
विनिषद्य स्तुवन्ति– पञ्चदिशो दिक्षु एव प्रति तिष्ठन्ति ।

आप १८.६.७ विप्रकृष्टे काले माध्यन्दिने सवने ब्रह्मसामकाले प्राजापत्यानाम् आलम्भः।
४.१.३३ ब्रह्मसाम्ना लभते।

तां ४.६.१५ 'विभ्राड् बृहत् पिबतु सौम्यं मधु' इति तृचे जागते गेयं साम महादिवा-
कीर्त्यम्। २.३.२ तं.

साम जगत् १४५३ विभ्राड् बृहत् पिबतु सौम्यं मधु, आयुर् दधद् यज्ञपता वविहृतम्।
ऋ १०.१७०.१ वातजूतो यो अभिरक्षति त्मना, प्रजाः पिपर्ति बहुधा विराजति ॥
साम १४५४ विभ्राड् बृहत् सुभृतं वाजसातमं, धर्मं दिवो धरुणे सत्यमर्पितम्।
ऋ १०.१७०.२ अमित्रहा वृत्रहा दस्युहन्तमं, ज्योतिर् जज्ञे असुरहा सपत्नहा ॥
साम १४५५ इदं श्रेष्ठं ज्योतिषां ज्योतिरुत्तमं, विश्वजिद् धनजिद् उच्यते बृहत्।
ऋ १०.१७०.३ विश्वभ्राड् भ्राजो महि सूर्यो दृश, उरु पप्रथे सह ओजो अच्युतम् ॥
२.३.२ तं.

पा ५.२.६२ विमुक्तादिभ्यो अण् मतौ (एव)। ९.१.५४-५८ न्यामा. वैमुक्तोऽनुवाकः,
देवासुर – दैवासुरः, वसुमत् – वासुमतः, सत्वत् – सात्वतः, औपसदः,
दाशार्हपयसः, हाविर्धानः, सौमापौष्णः, आग्नावैष्णवः, वार्त्रघ्नः, वसु–वासवः,
इडा–ऐड, मारुत्वतः, पात्नीवतः, सौमः, वयस्–वायसः, पयस्–पायसः।

तैसं ५.५.१० विमोकः पूर्वम् आम्नातः पश्चात् तद्योगः। ५.१.२ इमं स्तनम् ऊर्जस्वन्तं धयापां
प्रप्यातमग्ने सरिरस्य मध्ये। उत्सं जुषस्व मधुमन्तमूर्व समुद्रियं सदनम्
आविशस्व इति परिधिविमोकं जुहोति।
तैसं ५.४.१० 'वि ते मुञ्चामि' इति च 'अग्निं युनज्मि शवसा घृतेन' इत्याह युनक्ति
एव एनं स एनं युक्तः सुवर्गं लोकम् अभिवहति।

तां १८.६.२४ विरण्यो वा एष यज्ञक्रतुर् यद् वाजपेयः अतीव हि अग्निष्टोमं क्रामति,
उक्थ्यम् अति, षोडशिनं नातिरात्रम् आप्नोति। १०.४.५ यज्ञारण्ये संतिष्ठते
इत्याहुः, उक्थानि एति, अतिषोडशिनं न रात्रिं प्राप्नोति।

तां १५.१२.१ विराट्सु वामदेव्यं गायति। ९.२.३२ विराट्सु वामदेव्यम् अग्निष्टोम-
साम भवति शान्त्यै अग्निं नरो दीधितिभिर्।
साम १३७३ अग्निं नरो दीधितिभिररण्योर् हस्तच्युतं जनयत प्रशस्तम्। दूरेदृशं गृह-
ऋ ७.१.१ पतिमथव्युम् ॥
साम १३७४ तमग्निमस्ते वसवो न्यृण्वन् त्सुप्रतिचक्षमवसे कुतश्चित्। दक्षाय्यो यो दम
ऋ ७.१.२ आस नित्यः ॥
साम १३७५ प्रेद्धो अग्ने दीदिहि पुरो नो अजस्रया सूर्म्या यविष्ठ। त्वां शश्वन्तम् उप
ऋ ७.१.३ यन्ति वाजाः ॥ ९.२.३२

तैसं २.५.५ वि वा एतं प्रजया पशुभिर् अर्धयति (व्यर्धयति), वर्धयति अस्य भ्रातृव्यं
यस्य हविर् निरुप्तं पुरस्तात् चन्द्रमा अभ्युदेति, त्रेधा तण्डुलान् विभजेद्, ये
मध्यमास्युस्तान् अग्नये दात्रे पुरोडाशम् अष्टाकपालं कुर्याद्, ये स्थविष्ठास्तान्
इन्द्राय प्रदात्रे दधंश्चरुं, येऽणिमास्तान् विष्णवे शिपिविष्टाय शृते चरुम्।
६.५.१.१३; ९.२.४४; ९.४.४१

तैसं २.३.२ — वि वा एष इन्द्रियेण सोमपीथेन ऋध्यते (व्यृध्यते) यः सोमं वमिति स एतं सोमेन्द्रं श्यामाकं चरुं निर्वपेत् । ३.४.३८-३९ न्यामा.

मैसं १.५.९ — 'वत्सम् आलभेत वत्सनिकान्ता हि पशवः' इति इमं संशयं उपन्यस्ति स्म । किं यजिमदभिधाने एष आलम्भति उत आलम्भमात्रवचने इति वत्सम् आलभेत, 'वत्सनिकान्ता हि पशवः' इति वाक्यम् अग्निहोत्रे धेनुदोहाधिकारे श्रुतम्, आलभ्यमानो वत्सो गां प्रस्नावयिष्यति, तस्मात् स्पर्शमात्रं वत्सालम्भः ॥ २.३.१६

लाट्या १.७.७ — विशाखे घृतेन द्यावापृथिवी आप्रीणाथां स्वाहा विशाखयोर् मध्ये स्वाहाकाराद् आज्यं यथाभूमिं गच्छेत् । १०.८.२१

शत १०.२.१.१६ — विश्वजिता यजेत । १.४.१;४.३.१०,१३;८.१.१६

शत १०.२.१.१६ — विश्वजिति सर्वस्वं ददाति । ६.७.१,८,१८ सर्ववेदसम् ।

तैसं ७.२.५ — विश्वजित् सर्वपृष्ठो भवति । ७.३.६;१०.६.१३ विश्वजित् सर्वपृष्ठोऽतिरात्रो भवति ।

तां १६.६.१ — विश्वजिदभिजितौ अग्निष्टोमौ अभितः– उभयतो ज्योतिर्मध्ये षडहः पशुकामो ह्येतेन यजेत् । १२.३.१.२

तां १६.६.१ — विश्वजिति एकाहे वत्सत्वक् – अवभृथाद् उदेत्य वत्सत्वचं परिधत्ते । ज्योतिष्टोमे अहतं वासः (तैब्रा ३.८.१.२) । उपरिवासो हि वत्सत्वक् । १२.३.१,२

शत १०.२.१.१६ — विश्वजिद् यागः कर्तव्यः । ४.३.१० विश्वजिता यजेत् ।

तैसं २.५.१ — विश्वरूपो हि त्वाष्ट्रपुरोहितो देवानाम् आसीत् स्वस्रीयोऽसुराणाम् । ३.१.२१ न्यामा.

साम १५८८-९० — विश्ववत्यः स्तोत्रीयाः । १०.३.५६

साम १५८८ / ऋ ८.३.६ — इन्द्रो मह्ना रोदसी पप्रथच्छव इन्द्रः सूर्यम् अरोचयत् । इन्द्रे ह विश्वा भुवनानि येमिरे इन्द्रे स्वानास इन्दवः ॥

साम १५८९ / ऋ १०.८१.१६ — विश्वकर्मन् हविषा वावृधानः स्वयं यजस्व तन्वं स्वा हि ते । मुह्यन्त्वन्ये अभितो जनास इहास्माकं मघवा सूरिरस्तु ॥

साम १५९० / ऋ ९.१११.१ — अया रुचा हरिण्या पुनानो विश्वा द्वेषांसि तरति सयुग्वभिः सूरो न सयुग्वभिः । धारा पृष्ठस्य रोचते पुनानो अरुषो हरिः विश्वा यद्रूपा परियास्यृक्वभिः सप्तास्येभिर् ऋक्वभिः ॥ १०.३.५६

तैब्रा ४.९.२ — विश्वान् आवह । १०.१.१-३ न्यामा.

ऋ १.९५.१० — विश्वा सनानि जठरेषु धत्ते । ९.१.६ धन्वन्स्रोतः कृणुते गातुमूर्मिं शुक्रैरूर्मिभिरभि नक्षति क्षाम् । विश्वा सनानि जठरेषु धत्तेऽन्तर्नवासु चरति प्रसूषु ॥

तैसं ४.३.७ — विश्वेदेवा देवताः । १०.३.५७

वाराह ३.४.४.२२ — विश्वेषां देवानाम् उस्राणां छागानां मेषाणां वपानां मेदसोऽनुब्रूहि । ६.८.४३; ९.३.३ विश्वेभ्यो देवेभ्यश्छागानाम् उष्ट्राणाम् ... ।

तैसं ६.१.३ — विषाणया: कण्डूयनं प्रासनं च । ४.२.१९

तां ४.६.१५	विषुवति पृष्ठस्तोत्रे 'विभ्राड् बृहत् पिबतु' इति जगत्यां साम। विषुवति अर्कं ग्रहं गृह्णाति। १०.४.३ (अर्कं नाम ग्रहं गृह्णाति।)
तां २.७.१	विष्टुतिः – पञ्चभ्यो हिंकरोति – स तिसृभिः, स एकया, स एकया। पञ्चभ्यो हिंकरोति – स एकया, स तिसृभिः, स एकया। सप्तभ्यो हिंकरोति – स एकया, स तिसृभिः, स तिसृभिः। १.३.१;१,२०.२;३.१.१
तैसं १.६.५	विष्णुक्रमाः। ६.१.४,६/९ विष्णोः क्रमोऽसि अभिमातिहा गायत्रेण छन्दसा पृथिवीम् अनुविक्रमे निर्भक्तः स यं द्विष्मः। विष्णोः क्रमोऽसि अभिशस्तिहा त्रैष्टुभेन छन्दसाऽन्तरिक्षम् अनुविक्रमे निर्भक्तः स यं द्विष्मः। विष्णोः क्रमोऽसि अरातीयतो हन्ता जागतेन छन्दसा दिवम् अनुविक्रमे निर्भक्तः स यं द्विष्मः। विष्णोः क्रमोऽसि शत्रूयतो हन्ताऽऽनुष्टुभेन छन्दसा दिशोऽनुविक्रमे निर्भक्तः स यं द्विष्मः॥
शांब्रा ८.८	विष्णुम् आवह, अग्निम् आवह, सोमम् आवह, विष्णुम् आवह, इति ता वै तिस्रो देवता यजति। १०.१.१-३ न्यायाः.
शत ३.४.४.१३	विष्णुं यजति। ९.२.५९ विष्णुं यज इति वषट्कृते जुहोति।
आप २.१८.२३	विष्णुर् उपांशु यष्टव्यः अजामित्वाय, प्रजापतिर् उपांशु यष्टव्यः अजामित्वाय, अग्नीषोमौ उपांशु यष्टव्यौ अजामित्वाय। २.२.९,१०,११; १०.८.४९,५७ आज्यहविर् उपांशुयाजः पौर्णमास्याम् एव वैष्णवः प्राजापत्योऽग्नीषोमीयो वा।
तैब्रा ३.२.३.७	विसृष्टवाग् अनन्त्वारभ्य उत्तरा दोहयति। ११.१.४८ अवाचंयमो।
शत १२.९.२.११	विहितत्वाद् गोदानस्य दक्षिणाविधाने। २.१.३१ धेनुविधिर् भुवि कृत्स्नस्य क्रतुदक्षिणस्य कार्ये भवति।
शत ४.५.२.१	विहितत्वाद् गोयागस्य तु अनुबन्ध्यायाम्। २.१.३१ मैत्रावरुणीं वशाम् आलभते।
तैसं १.५.२	वीरहा वा एष देवानां योऽग्निम् उद्वासयति। ६.४.२७ तं.
ऐब्रा ३६.३	वीर्यसंस्तवो राजन्यस्य। ६.६.१४ वीर्यं राजन्यः।
अमरकोष २.४.५	वृक्षः पादपो द्रुमो नगः–वनस्पतेर् अभिधानानि। १०.४.३२ वृक्षो महीरुहः शाखी विटपी पादपस्तरुः। अनोकहः कुटः सालः पलाशी द्रुद्रुमागमाः॥ (द्रुमः अगमः-नगः)
आप ५.१४.३	वृक्षाग्राज्ज्वलतो ब्रह्मवर्चसकामस्य आहृत्य अवदध्यात्। १२.४.१७
तैब्रा १.४.७.७	वृता यजन्ति। १.३.१३
मनुस्मृ ४.१५४	वृद्धवयाः प्रत्युत्थेयः संमन्तव्यश्च। ६.६.२१,२३ अभिवादयेद् वृद्धांश्च, दद्याच्चैवासनं स्वकम्। कृताञ्जलिर् उपासीत, गच्छतः पृष्ठतोऽन्वियात्।
पा ४.२.११४	वृद्धाच् छः। ९.१.५४ ऐरम् – आयिरीयम्।
पा १.१.१	वृद्धिर् आदैच्। १.१.५ 'आ ऐ औ' एते वृद्धिसंज्ञकाः।
पा १.१.७३	वृद्धिर् यस्य अचाम् आदिस्तद् वृद्धम्। १.१.५
तैसं २.५.२	वृत्रवती अमावास्यायां ([illegible]) । ३.१.२३

तैब्रा ३.५.६.१ ऋ८.४४.१२ अग्निः प्रत्नेन मन्मना शुम्भानस्तन्वं स्वाम् । कविर् विप्रेण वावृधे ॥
तैब्रा ३.५.६.१ ऋ१.९१.११ सोम गीर्भिष्ट्वा वयं वर्धयामो वचो विदः । सुमृळीको न आ विश ॥
३.१.२३

षड् १.१.१६,१७ वृषणस्य मेनका नाम दुहिता आस, तां ह इन्द्रश्चकमे । ९.१.४३/१

तां ११.६.७,८ वृषण्वतां तृचानां वृषण्वन्तौ एव प्राक् पर्यासात् तृच उत्तमो भवति । ५.३.१२
वृषासोमः, वृषाह्यसि, पवस्वेन्दो वृषा सुतः ।

साम ७८१ ऋ ९.६४.१ वृषा सोम द्युमाँ असि वृषा देव वृषव्रतः । वृषा धर्माणि दध्रिषे ॥
साम ७८२ ऋ ९.६४.२ वृष्णस्ते वृष्ण्यं शवो वृषावनं वृषासुतः । स त्वं वृषन्वृषेदसि ॥
साम ७८३ ऋ ९.६४.३ अश्वो न चक्रदो वृषा सं गा इन्दो समर्वतः । वि नो राये दुरो वृधि ॥
साम ७८४ ऋ ९.६५.४ वृषा ह्यसि भानुना द्युमन्तं त्वा हवामहे । पवमान स्वर्दृशम् ॥
साम ७८५ ऋ ९.६५.६ यदद्भिः परिषिच्यसे मर्मृज्यमान आयुभिः । द्रोणे सधस्थमश्नुषे ॥
साम ७८६ ऋ ९.६५.५ आ पवस्व सुवीर्यं मन्दमानः स्वायुध । इहो ष्विन्दवा गहि ॥
साम ७७८ ऋ ९.६१.२८ पवस्वेन्दो वृषा सुतः कृधी नो यशसो जने । विश्वा अप द्विषो जहि ॥
साम ७७९ ऋ ९.६१.२९ यस्य ते सख्ये वयं सा सह्याम पृतन्यतः । तवेन्दो द्युम्न उत्तमे ॥
साम ७८० ऋ ९.६१.३० या ते भीमान्यायुधा तिग्मानि सन्ति धूर्वणे । रक्षा समस्य नो निदः ॥
५.३.१२

तां ६.१०.९ वृषा पवस्य धारया इति राजन्याय प्रतिपदं कुर्यात् । ३.३.१४ तं.
साम ८०३ ऋ ९.६५.१० वृषा पवस्व धारया मरुत्वते च मत्सरः । विश्वा दधान ओजसा ॥ ३.३.१४
आप ५.१४.३ वृष्टिकामो वैद्युतात् (आहृत्य अन्वादध्यात्) । १२.४.१७,१९
मैसं १.१०.७ वृष्ट्या एव पशून् अभिजिघर्ति । १०.४.५७
तैसं ५.४.४ वेतसशाखया अवकाभिश्च अग्निं विकर्षति । १.२.१०
मैसं ३.३.९ 'वेदकर्णवतीं सूर्मिम्' इति प्रतिवचनं विद्मः । २.१.३२ विदकर्णकवतीं सूर्मिं,
विद्मेति होतुर् यावनेषु तां विद्म ।
आर ७.३.१० वेदम् कृत्वा वेदिं कुर्यात् । १.३.६ दर्भमुष्टिनिर्मितो वेदिसंमार्जनहेतुर्वेदः ।
बौधागृ २.५.६ वेदम् अधीत्य स्नायात् । १.१.१
तैआ २.१६ वेदम् अधीयीत । ३.८.१८ याजयित्वा प्रतिगृह्य वा अनश्नन् त्रिः स्वाध्यायं
वेदम् अधीयीत ।
मनुस्मृ २.१४० वेदम् अध्यापयन् आचार्यो भवति । ६.१.२४ तं. उपनीय तु यः शिष्यं, वेदम्
अध्यापयेद् द्विजः । सकल्पं सरहस्यं च, तम् आचार्यं प्रचक्षते ॥
मनुस्मृ १.२१ वेदशब्देभ्य एवादौ पृथक्संस्थाश्च निर्ममे । १.३.२४ तं.
मनुस्मृ ३.२ वेदान् अधीत्य वेदौ वा वेदं वाऽपि यथाक्रमम् । अविलुप्तब्रह्मचर्यो गृहस्था-
श्रममावसेत् । १.१.१;२.१.१;२.४.९ तं.
तैब्रा ३.२.९.१ वेदिं खनति । ३.७.१-५ न्यामा.
तैसं ७.४.१८ वेदिम् आहुः परम् अन्तं पृथिव्याः । २.१.३२
तैसं २.६.५ वेदिं स्तृणाति । ३.८.३२ बर्हिः स्तृणाति प्रजा वै बर्हिः पृथिवी वेदिः प्रजा
एव पृथिव्यां प्रतिष्ठापयति ।
तैसं १.१.११ 'वेदिरसि बर्हिषे त्वा' इति वेदिं प्रोक्षति । ११.४.४६

तैसं ५.६.८	वेदिसमानम् । २.४.२५ वेदिसंमितां मिनोति ।
आप १.२५.१२	वेदेन भस्मना अङ्गारान् अभ्यूहति । १०.१.५६
तैब्रा ३.१२.९.१	वेदैरशून्यैस्त्रिभिरेति सूर्यः । ३.३.३
मनुस्मृ २.६	वेदोऽखिलो धर्ममूलं स्मृतिशीले च तद्विदाम् । आचारश्चैव साधूनाम् आत्मनस्तुष्टिरेव च । १.३.७
पाम १.१.१.२०	वेदोऽध्येतव्यो ब्राह्मणेन निष्कारणः । १.३.२४ तं.
तैब्रा १.६.५.१	वेद्यां हवींषि आसादयति । ३.७.२;१०.३.१९;१२.१.१० उत्तरस्यां वेद्याम् अन्यानि हवींषि सादयति ।
मैसं १.३.३६	वेशीनां त्वा पत्मन्नाधूनोमि (अग्नौ आधूननार्थां मन्त्राः) रेशीनां त्वा पत्मन्नाधूनोमि । १०.५.१४
तैसं ३.५.७	वैकङ्कतो यज्ञावचरः स्यात् जुहुयाद् एतेन । ३.१.२२ यस्य वैकङ्कती ध्रुवा भवति, प्रति एव अस्य आहुतयस्तिष्ठन्ति ।
तैसं १.२.२ तैसं ४.१.९	वैकृताः षड् मंत्राः- (आकूत्यै प्रयुजे अग्नये स्वाहा इत्यादयः)। अग्नौ प्राकृतेषु आकूतिम् अग्निं प्रयुजं स्वाहा इत्यादयः होमेषु प्रत्यक्षेण श्रवणेन विधीयन्ते । ते च होमाः वैकृतैर् मन्त्रैर् भवितव्यम् । १०.३.२५ सूत्रम् – आवृत्या मन्त्रकर्म स्यात् ।
तैसं ७.१.४	वैखानसं पूर्वेद्युः साम भवति (षोडशी उत्तरे) । १०.५.५३,५४
तां १४.४.६	वैखानसं भवति । 'न किष्टं कर्मणा नशद्' इति (प्रगाथे कृते) तृचे गातव्यम् ।
साम ११५५ ऋ ८.७०.३	न किष्टं कर्मणा नशद् यश्चकार सदावृधम् । इन्द्रं न यज्ञैर् विश्वगूर्तमृभ्व समधृष्टं धृष्णुमोजसा ॥
साम ११५६ ऋ ८.७०.४	अषाढमुग्रं पृतनासु सासहिं यस्मिन्महीरुरुज्रयः। सं धेनवो जायमाने अनोनवुर् द्यावःक्षामीरनोनवुः ।। १०.५.५३,५४
तैब्रा ३.८.२०.४	वैतसे कटे प्राजापत्यान् चिनोति । १.३ ८ चिते अग्नौ अधिवैतसे कटे अश्वं चिनोति ।
आप ५.१४.३	वैधुताद् मृष्टिकामस्य आहृत्य अवदध्यात् । १२.४.१७
आप ३.१५.४	वैमृधेष्टिः- अग्नीषोमीयम् एकादशकपालं पौर्णमास्याम् अनुनिर्वपति, आदित्यं घृते चरुं, सारस्वतचरुं अमावास्यायां, पौष्णं चरुम्, ऐन्द्रम् एकादशकपालम् अमावास्यायां पौर्णमास्यां च, अभिचरतो भ्रातृव्यवतो वा । १०.८.१३
तैसं १.५.११	तत्र याज्यानुवाक्ये-अदितेः – अदितिर् न उरुष्यत्वदितिः शर्म प्र यच्छतु । अदितिः पातु अंहसः ।।
तैसं १.५.११	महीमू षु मातरं सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम। तुविक्षत्रामजरन्तीमुरूची सुशर्माणमदितिं सुप्रणीतिम् ॥
तैसं १.६.१२	ऐन्द्रे– इन्द्रं वो विश्वतस्परि, हवामहे जनेभ्यः । अस्माकमस्तु केवलः ॥
तैसं १.६.१२	इन्द्रं नरो नेमधिता हवन्ते यत्पार्या युनजते धियस्ताः । शूरो नृषाता शवसश्चकान आ गोमति व्रजे भजा त्वं नः ।।
तैसं १.८.२२	सारस्वते - प्र णो देवी सरस्वती वाजेभिर् वाजिनीवती । धीनामवित्र्यवतु॥
तैसं १.८.२२	आ नो दिवो बृहतः पर्वतादा सरस्वती यजता गन्तु यज्ञम्। हवं देवी जुजुषाणा घृताची शग्मां नो वाचमुशती शृणोतु ।।

तैसं ४.१.११ पौष्णे याज्यानुवाक्ये – पूषा गा अन्वेतु नः पूषा रक्षत्वर्वतः। पूषा वाजं सनोतु नः॥

शुक्रं ते अन्यद्यजतं ते अन्यद् विषुरूपे अहनी द्यौरिवासि।
विश्वा हि माया अवसि स्वधावो भद्रा ते पूषन्निह रातिरस्तु॥ १०.८.१३

आप ३.१५.४ वैमृधे सप्तदश सामिधेन्यः। १०.८.१३ सप्तदशसामिधेनीको यथाश्रद्धदक्षिणः।

तां १२.१०.१० वैराजः पृष्ठः। ७.३.३५ वैराजं साम भवति विराट्सु स्तुवन्ति 'पिबा सोम' अस्मिन् तृचे पृष्ठस्तोत्रतया कार्यम्।

वैराजसाम ९२७ ऋ ७.२२.१ पिबा सोममिन्द्र मदन्तु त्वा, यं ते सुषाव हर्यश्वाद्रिः। सोतुर् बाहुभ्यां सुयतो नार्वा॥

सामपृष्ठं ९२८ ऋ ७.२२.२ यस्ते मदो युज्यश्चारुरस्ति येन वृत्राणि हर्यश्व हंसि। स त्वामिन्द्र प्रभूवसो ममत्तु॥

साम ९२९ ऋ ७.२२.३ बोधा सु मे मघवन् वाचमेमां यां ते वसिष्ठो अर्चति प्रशस्तिम्। इमा ब्रह्म सधमादे जुषस्व॥

तां १४.९.७ वैरूपपृष्ठम्। ७.३.३५ वैरूपं भवति। 'अध्वर्यो अद्रिभिर्' इति एतस्याम् उत्पन्नम्।

सामवैरूपं १२२५ ऋ ९.५१.१ अध्वर्यो अद्रिभिः सुतं सोमं पवित्र आनय। पुनाहीन्द्राय पातवे॥

सामपृष्ठं १२२६ ऋ ९.५१.३ तवत्य इन्दो अन्धसो देवा मधोर्व्याशत। पवमानस्य मरुतः॥

सामपृष्ठं १२२७ ऋ ९.५१.२ दिवः पीयूषमुत्तमं सोममिन्द्राय वज्रिणे। सुनोता मधुमत्तमम्॥ ७.३.३५

तां १६.५.२४ वैरूपं होतुः साम, वैराजं मैत्रावरुणस्य, रैवतं ब्राह्मणाच्छंसिनः, शाक्वरम् अच्छावाकस्य। ७.३.८

जैब्रा २.१७५ वैशाख्याम् अमावास्यायां सप्तदशमारुतीर्वत्सा अप्रवीता उपाकरोति। ११.२.५४

तैसं २.५.१० वैश्यस्य साप्तदश्यम्। ६.६.३७ सप्तदशानुब्रूयाद् वैश्यस्य, सप्तदशो वै वैश्यः।

याज्ञस्मृ १.९२ वैश्यायां क्षत्रियाद् उत्पन्नो माहिष्यः। ६.१.४ न्यामा. वैश्याशूद्रयोस्तु राजन्यात् माहिष्योग्रौ सुतौ स्मृतौ।

तां १८.४.५ वैश्यो वैश्यस्तोमेन यजेत्। ६.६.३७; ९.२.४८; १०.४.४३; १०.८.३५; ११.४.४३

तैब्रा २.७.२.२ वैश्यो वैश्वदेवः। १.४.२४ वैश्वदेवो हि वैश्यः।

मैसं २.२.५ वैश्वदेवं चरुं निर्वपेद् भ्रातृव्यवान्। तं बर्हिषदं कृत्वा शम्यया स्फ्येन व्यूहेत्, इदम् अहम् अमुं च अमुं च व्यूहामि। यं द्विष्यात् तं ध्यायेत् यद् अधोऽवमृद्येत् यद् अधोऽवमृद्येत् यच्च स्फ्ये आश्लिष्येत् तत विष्णवे उरुक्रमाय अवद्येत्। १०.१.१ द्वादशकपालम्।

तैसं २.१.६ वैश्वदेवं धूम्रम् आलभेत। ९.३.४१ (वैश्वदेवं बहुरूपम् आलभेत वैश्वदेवीं बहुरूपामालभेत।)

तैब्रा १.३.४.४,५ वैश्वदेवीं कृत्वा पशुभिश्चरन्ति।५.२.२ सूत्रम् सर्वेषां (सप्तदश प्राजापत्यपशूनाम्)

शत ५.१.३.३-७ वा एकजातीयं कृतानुपूर्व्यत्वात् । एकजातीयानुसमयः कर्तव्यः तत्सहत्वं श्रूयते- वैश्वदेवीं कृत्वा पशुमिश्चरन्ति (मारुत्या वशाया वपां हुत्वा सप्तदशानां वपानाम् एकधा जुहोति) ।

तैसं २.३.९ वैश्वदेवीं सांग्रहणीं निर्वपेद् ग्रामकामः । ४.३.२९; ४.४.६; ६.२.८; ९.३.१; १०.४.७

तैब्रा १.६.२.५ वैश्वदेवी हि तत्र आमिक्षा समवैति । १.४.१५ वैश्वदेव्यामिक्षा ।

मैसं १.१०.१३ वैश्वदेवे त्रिंशत्संपत्तिर् आहुतीनां न युज्यते । १२.१.४

मैसं १.१०.८ वैश्वदेवेन यजेत पशुकामः, न वरुणप्रघासैर्, न साकमेधैर् हि पशुकामः। १.४.१३

मैसं ४.६.८ वैश्वदेवो ग्रहयजिः (यज्ञः) । १२.१.२६ वैश्वदेवं (ग्रहं) अभिगृह्णाति । यद् वैश्वदेवः प्रातःसवने हूयते प्रातःसवने वा एतद् वैश्वदेवे देवतास्तर्पयन्ति।

मैसं १.१०.१ वैश्वदेव्यामिक्षा । ८.२.१९,२०

तैसं २.२.५ वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपति पुत्रे जाते, यद् अष्टाकपालो भवति गायत्रिया एव एनं ब्रह्मवर्चसेन पुनाति, यन्नवकपालस्त्रिवृता एव अस्मिन् तेजो दधाति, यद् दशकपालो विराजा एव अस्मिन् अन्नाद्यं दधाति, यद् एकादशकपालस्त्रिष्टुभा एव अस्मिन् इन्द्रियं दधाति, यद् द्वादशकपालो जगत्या एव अस्मिन् पशून् दधाति, यस्मिन् जाते एताम् इष्टिं निर्वपति पूत एव सः तेजस्वी अन्नादः इन्द्रियावी पशुमान् भवति । १.४.१७-२२

तैसं २.२.५ वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेत् अमावास्यां वा पौर्णमासीं वा अतिपाद्य संवत्सरो वा अग्निर् वैश्वानरः संवत्सरम् एव प्रीणाति, अथो संवत्सरम् एव अस्मै उपदधाति ।

आप ९.१४.३ वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेद् यदि पत्नीः संयाजयन् कपालम् अभिजुहुयात् । १२.३.१६ न्यामा. (पत्नी संयाजाहुतिर् यदि कपाले पतति ततो अग्निर् वैश्वानरस्तन्त्रमध्ये भवति ।)

ऋ ३.२६.१ वैश्वानरः-'अग्नेर् अभिधानम् । १०.४.२३ वैश्वानरं मनसा अग्निम् ।

तैसं ७.५.१ वैश्वानरो ज्योतिष्टोमः प्रायणीयम् अहर् भवति । ७.३.५ ज्योतिष्टोमो वैश्वानरोऽतिरात्रो भवति ज्योतिरेव पुरस्ताद् दधते ।

शांब्रा १५.२१.१ वैश्वामित्रो होता भवति । ३.६.२६

लाट्या २.६.५ वेष्टुतं वै वासः, श्रीर् वै वासः, श्रीः साम । १.३.४ तं. (शाट्यायने- औदुम्बरीप्रकरणे औदुम्बरीवेष्टनस्य मूलम्)

तैसं १.८.८ वैष्णवं त्रिकपालम् । १०.५.१

मैसं २.६.४ वैष्णवस्त्रिकपालः । ७.३.१७

मैसं ३.६.८ वैष्णवीम् अनूच्य वाग् यन्तव्या । १०.५.१ सारस्वतीम् अनूच्य वाग् यन्तव्या बार्हस्पत्याम् अनूच्य वाग् यन्तव्या ।

मैसं ३.९.२ वैष्णवीम् अनूच्य आच्छेत्यो (यूपः) । ११.२.२७

तैसं ६.२.१ वैष्णवो नवकपालो भवति । ७.३.१७

मैसं २.२.५ वैष्णवो वैश्वदेवस्य । १२.२.१४ वैश्वदेवं द्वादशकपालं निर्वपेत् ... यद्भोऽत्रमृध्येत यन्न रूपे आश्लिष्येत तद् विष्णवे उरुक्रमाय भवयेत ॥

वैष्णव्या हविर्धानम् उपतिष्ठते । ३.२.२३

तैसं ३.१.६ व्यत्यस्तम् ऋतव्या उपदधाति । ५.१.७ व्यत्यस्तम् ऋतव्या उपदधाति ।
तैसं ५.३.१ पञ्चोपदधाति । एकेन पदेन व्यावर्तन्ते तस्माद् ऋतव्या व्यावर्तन्ते ।

व्यत्यस्तं षोडशिनं शंसति । ५.१.७ षोडशिशस्त्रं व्यत्यासं परिगृह्णाति
भर १४.१६.६ ' ओथामोद इव मदामोद इव ' उभयथा परिगृह्णाति ॥

व्याख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिः, न हि संदेहाद् अलक्षणम् । १.३.२४ तं.
पा परिभाषा १

तैसं ७.४.८ व्यस्तं वा एते संवत्सरस्य अभिदीक्षन्ते, ये एकाष्टकायां दीक्षन्ते । ६.५.३७

तैब्रा २.१.१०.३ व्युष्टे प्रायश्चित्तम् आमनन्ति–यस्य अहुतम् अग्निहोत्रं सूर्योऽभ्युदियात् मैत्रं चरुं
निर्वपेत् सौर्यम् एककपालम् । भूः स्वाहा इति जुहुयात् । २.४.८

व्योर् वलि लोपः– लोपो व्योर् वलि । वकारयकारयोर् लोपः वलि
पा ६.१.६६ (वरट् हल्) परतः । १.३.३० तं.

तैसं ६.१.४ ' व्रतं कुरुत ' इति वाचं विसृजति । ३.२.१० (उदितेषु नक्षत्रेषु+वरम्)

तैसं २.२.२ व्रातपतीयं च कर्म । ३.२.२० अग्नये व्रतपतये पुरोडाशम् अष्टाकपालं निर्वपेद्
यः आहिताग्निः सन् अव्रत्यम् इव चरेद्, अग्निम् एव व्रतपतिं स्वेन
भागधेयेन उपधावति स एव एनं व्रतम् आलम्भयति । ३.२.२०

शत ११.३.१.३ व्रीहिभिर् यजेत् । ३.१.१२; ६.१.१०; ४.१.२ व्रीहिणा यागः कर्तव्यः ।

शत ११.३.१.३ व्रीहिभिर् यवैर् वा यजेत् । १०.७.६४; १२.३.१ यत् पयो न स्यात् अथ
केन जुहुयात्–व्रीहियवाभ्याम् ।

मैसं २.३.१ व्रीहिमयो यवमयो वा पुरोडाशः । १०.७.५१

काल्या १.४.२ व्रीहिषु अपचत्सु नीवारा उपादीयन्ते । ६.६.३७; ९.३.२३ नियते सामान्यतः
प्रतिनिधिः स्यात् ।

तैब्रा ३.७.५.३ व्रीहीणां मेध सुमनस्यमानः । ९.३.१-२ न्यामा.

आप १.२१.७ व्रीहीन् अवहन्ति । २.१.१०; ३.१.७; ४.२.२६; ११.१.२७; ११.४.४१;
७.२.१ अवहन्तेस्तण्डुलीभवनम् । अवरक्षो दिवं सपत्नं वध्यासम् इति
मन्त्रेण अवहन्ति पत्नी वा दासी ।

शत १.३.१.१० व्रीहीन् प्रोक्षति । १.३.३३,३४; ९.१.११,१३; ९.२.४० (हवींषि प्रोक्षति
काल्या २.२.१० तैसं २.६.५) ' प्रोक्षिताः स्थ ' तदेताभ्यो निहनुते अथ हविः प्रोक्षति ।
काल्या– ' प्रोक्ष यज्ञम् ' इति हविषि हविःप्रोक्षणे अध्वर्युणा आमन्त्रितो
ब्रह्मा ' प्रोक्ष यज्ञम् ' इति मन्त्रेण प्रसौति ।

वसिष्ठस्मृ १.३२,३६ शतम् अतिरथं दुहितृमते दद्यात्, आर्षे गोमिथुनम् इति विक्रयो हि
श्रूयते । ६.१.१०

तैसं १.८.१८ शतं ब्राह्मणा पिबन्ति । ३.५.५२-५३ न्यामा. शतं ब्राह्मणाः सोमं भक्षयन्ति,
दश दशैकैकं चमसम् अनुसर्पेयुः । ३.५.५२

काल्या २०.७.२ शतं राजता हरितत्सखोऽसयः । ९.४.२४ रजतसुवर्णसीसं याभिः सूचिभिः
एकशतेनैकशतेन अश्वस्य शरीरे असिपथान् कल्पयन्ति हरितत्–
हरिणी – सीसम् ।

शत १.३.९.१९ शतं हिमाः । ९.२.५३ शतं हिमाः – शतं वर्षाणि जीव्यासम् इति एतद्
एव आह ।

तां २४.१९	शतरात्रम्। ८.१.१७ एतेन शतरात्रेण प्रजापतिर् देवान् अमृतं प्रायच्छत्।
ग्रयस २.२२.२२	शतरुद्रदेवत्ये शतरुद्राः। १.२.४८ तिस्रोऽशीतयो रुद्राणां तेषाम् उभयतो नमस्काराः असंख्याता बहुरुद्रदेवत्याः।
शत ११.५.२.२ कात्या २४.३.३९	शताग्निष्टोमं भवति। ८.३.८,१२ शताग्निष्टोमे शतोक्थ्ये च।
शत ११.५.६.६	शतातिरात्रं भवति। ८.३.८,१० शतातिरात्रं सत्रम् उपेयुः।
तैब्रा १.८.६.४	शतातृण्णायां विक्षारयन्ति। ३.५.१५ समवनयति।
तैसं १.३.७	शतायुर् वै पुरुषः। ६.७.३३,३४
तैसं २.६.१०	शतेन यातयात्, सहस्रेण यातयात्, स्वर्गं लोकं न प्रजानीयात्। ३.४.१७ पितृलोकम्।
शत १.५.५.२	शतोक्थ्यं भवति। ८.३.१०
तैब्रा १.२.१.१ ऋ१०.९.४	शं नो देवीरभिष्टये आपो भवन्तु पीतये। शंयोर् अभिस्रवन्तु नः॥ १.३.२४ तं.
मैसं ३.७.७	शफेन ते सोमं क्रीणामि। १०.३.७
तैब्रा ५.४.४.७	शमयित्रीभिर् अद्भिर् अश्वस्य अवकानां च सम्बन्धो यजमानस्य कष्टं शमयति। १.२.२३ शब्दोऽवकाः। वेतसशाखया च अवकाभिश्च विकर्षति, आपो वै शान्ताः, शान्ताभिरेव अस्य शुचं शमयति।
कात्या ६.५.१८	शमिता पशुं कण्ठे गृह्णाति। ३.७.२९ तं. संगृह्य मुखं तमयन्ति अवाश्यमानम्। (यथा मार्यमाणं शब्देन करोति तथा तमयन्ति।)
ऐब्रा ७.१	शमितारम् उपनयीत। ३.४.२८
तैसं ३.१.४	शमितार उपेतन यज्ञं देवेभिरिन्वितम् पाशात् पशुं प्रमुञ्चत, बन्धाद् यज्ञपतिं परि॥ ३.७.२८-२९ न्यामा.
आप ८.५.२९	शमीमय्यः स्रुचो भवन्ति हिरण्मय्यो वा। २.१.१२
कात्या १.३.३६	शम्या– प्रादेशमात्री प्रादेशमात्रं तीक्ष्णाङ्गुष्ठपर्वमात्रपृथुमुखं शतावदानम्। ३.१.११
तां २५.१३.४	शम्या परा समीयात्। २.३.२५ तं.
मैसं ४.१.७	शम्यायां दृषदम् उपदधाति। ३.१.११; ४.१.८ अत्याधाय
शत ३.२.३.२३	शंय्वन्ता प्रायणीया संतिष्ठते। न पत्नीः संयाजयन्ति। १०.७.३८,३९
सत्या ७.४.३	शयानत्वं परिधेर् धर्मः। ११.२.२७-२९ न्यामा. शयाः परिधयाः।
आप १८.१.१	शरदि वाजपेयेन स्वाराज्यकामो यजेत ब्राह्मणो वा राजन्यो वा। १.४.६; २.२.२१; ४.१.३३; १०.४.६
तैसं २.१.५ मैसं २.१.६	शरमयं बर्हिर् भवति। ८.३.३१; १०.४.१,२,८; १०.७.११,५१; १२.३.७ कुशेषु शरशब्दः कल्पयितव्यः। कुश-बर्हिः कौश एव बर्हिः कार्यम्। शरवणम् एव इदं कुशवनम्। ८.३.३३,३४; सूत्रम् – तथा शरेषु अपि। शरशब्दस्यापि प्रयोगः कुशवने।
अमर २.४.१६६	अस्त्री कुशः कुशो दर्भः पवित्रम्। ८.३.३३
शत ३.१.३.१३	शरेषीकयाऽनक्ति। ३.८.५
मनुस्मृ ५.८७	शवशिरसां स्पर्शनं स्मृतिप्रतिषिद्धम् अपि क्रियते। ६.६.२ नारं स्पृष्ट्वाऽस्थि सस्नेहं स्नात्वा विप्रो विशुध्यति।

शाक्त्यानाम् अयनं षट्त्रिंशत् संवत्सरम् । ३.८.४२ तत्र संस्थिते संस्थिते
तां २५.७.१ अहनि गृहपतिर् मृगयां याति स तत्र यान् मृगान् हन्ति तेषां तरसाः
आप २३.११.१२ पुरोडाशाः सवनीयाः मांसमयाः भवेयुः ।

शाक्वरम् अच्छावाकस्य । ७.३.९
तां १६.५.२४ शाक्वरम्–एतेन शक्नुहि वृत्रं हन्तुम् इति तत् शक्वरीणां शक्वरीत्वम् ।
तां १३.४.१ विदा मघवन् विदा गातुमनु शँसिषो दिशः । शिक्षा शचीनां पते पूर्वीणां
साम ६४१ पुरुवसो ॥ महानाम्न्यार्चिकः
साम ६४२ आभिष्ट्वमभिष्टिभिः स्वाऽर्न्नां९शुः । प्रचेतन प्रचेतयेन्द्र द्युम्नाय न इषे ॥
साम ६४३ एवा हि शक्रो राये वाजाय वज्रिवः । शविष्ठ वज्रिन् ऋञ्जसे मँहिष्ठ
वज्रिन्नृञ्जसे आ याहि पिब मत्स्व ॥
साम ६४४ विदा राये सुवीर्यं भुवो वाजानां पतिर् वशाँ अनु । मंहिष्ठ वज्रिन्नृञ्जसे
यः शविष्ठः शूराणाम् ॥
साम ६४५ यो मँहिष्ठो मघो नाँम जुर्वः शोचिः । चिकित्वो अभि नो नयेन्द्रो विदे
तमु स्तुहि ॥
साम ६४६ ईशे हि शक्रस्तमूतये हवामहे जेतारमपराजितम् । स नः स्वर्षदति द्विषः
क्रतुश्छन्दऋतं बृहत् ॥
साम ६४७ इन्द्रं धनस्य सातये हवामहे जेतारमपराजितम् । स नः स्वर्षदति द्विषः
स नः स्वर्षदति द्विषः ॥
साम ६४८ पूर्वस्य यत्ते अद्रिवोऽ९शुर्मदाय सुम्न आ धेहि नो वसो पूर्तिः शविष्ठ
शस्यते । वशी हि शक्रो नूनं तन्नव्यँ संन्यसे ॥
साम ६४९ प्रभो जनस्य वृत्रहन् त्समर्येषु ब्रवावहै । शूरो यो गोषु गच्छति सखा
सुशेवो अद्वयः ॥
साम ६५० (अथ पञ्च पुरीषपदानि) – एवाह्येऽ३ऽ३ऽ३ व एवाह्यग्ने एवाहीन्द्र एवा
हि पूषन् । एवा हि देवाः ओ एवा हि देवाः ॥

भर १.२.१७,१८ शाखया गां दोहयति । ४.२.९ एकां शाखया उपस्पृशति प्रस्थिता अनुमन्त्रयते
शुद्धा अपः सुप्रपाणे पिबन्तीः शतमिन्द्राय शरदो दुहानाः (रुद्रस्य हेतिः
परि वो वृणक्तु ॥ तैब्रा २.८.८.१२)

तैब्रा ३.२.१.२ शाखया गाः प्रापयति । ४.२.९ प्रार्पयति

तैब्रा ३.२.१.१ शाखया वत्सान् । ४.२.९ अपाकरोति ।

पा ५.३.१०३,९६ शाखादिभ्यो यत् इव प्रतिकृतौ । ३.२.१ तं.

पा ४.१.६३ वा काशिका शाखाऽध्येतृवाची शब्दो जातिकार्यं लभते । ६.१.१७-२१ न्यामा. स्त्रियां
ङीष् । कठी, बह्वृची । आकृतिग्रहणाज् जातिर् लिङ्गानां च न सर्वभाक् ।
सकृदाख्यातनिर्ग्राह्या गोत्रं च चरणैः सह ॥

आप १.६.४ शाखां परिवास्य । ४.२.८ मूलतः शाखां परिवास्य उपवेषं करोति ।
तैब्रा ३.२.१,३ शाखाहरणं गवां प्रस्थापनं गवां प्रस्नावनम् इत्येवमादयः सांनाय्यस्य
धर्माः । ३.१.७

पाम १.३.१२ शाटकं कर्तुं सूत्राणि धयन्ति । ११.२.६४

अमर २.४.१२ पा ४.१.१०५ — शाण्डिल्यः अग्नेर् अभिधानम् । १०.४.२३ शाण्डिल्यः पावकान्तरे । शण्डिलस्य गोत्रापत्यम्–शण्डिलस्य गोत्रापत्ये यञ् । १०.४.२३ गर्गादिभ्यो यञ् । गार्ग्यः वात्स्यः प्राचीनयोग्यः जामदग्न्यः पाराशर्यः धौम्यः माण्डव्यः पौलस्त्यः बाभ्रव्यः ।

शत १४.७.१.६ — शान्तायां वाचि किं ज्योतिर् एव अयं पुरुषः आत्मज्योतिः सम्राड् इति होवाच । १.१.५

व्यासस्मृ १.३८ — शापानुग्रहसमर्थां महर्षयः श्रूयन्ते । १.३.७ तं. शापानुग्रहसामर्थ्यं ऋषीणां च सलोकताम् ।

भरद्वाज ७.१२.१२,१४ — शामित्रम् अपि आध्वर्यवे समाख्यातम् । ३.७.२ स्नानात् अध्वर्युणा कर्तव्यं तस्मात् शमनात् शमिता अध्वर्युर् यजमानम् अभिमन्त्रयते ... स शामित्रो भवति ।

भर १२.१६.५,६ — शालामुखीयः एषोऽत ऊर्ध्वं गार्हपत्यो भवति । १२.१.१२ शालामुखीये पाशुकानि आज्यानि गृह्णाति एतस्मिन्नेव, अत ऊर्ध्वं गार्हपत्यानि कर्माणि कुर्वन्ति ।

पाम १.१.५ — शाल्यर्थं कुल्याः प्रणीयन्ते ताभ्यश्च पानीयं पीयते उपस्पृश्यते च । ४.१.१२

पाम १.१.१.११ — शास्त्रपूर्वकप्रयोगे अभ्युदयः । १.३.२४ वार्तिककारः ।

वाराहगृ ४.२४ — शिखाकर्म कर्तव्यम् । १.३.१० यथार्थ केशयत्नान् कुर्वन्ति, दक्षिणतः कपर्दों वसिष्ठानाम्, उभयतो अत्रिभार्गवकाश्यपानां, पञ्चचूडा अङ्गिरसां, शिखिनो अन्ये वाजिम् एके मङ्गलार्थम् ।

तैसं ७.५.५ — शिपिविष्टवतीषु स्तुवते । २.१.२४ शिपिविष्टशब्दवतीषु ऋक्षु स्तुवते-सामानि ।

साम १६२५ ऋ ७.१००.६ — किमित्ते विष्णो परिचक्षि नाम प्र यद् ववक्षे शिपिविष्टो अस्मि ।
मा वर्पो अस्मदपगूह एतद् यदन्यरूपः समिथे बभूथ ॥

साम १६२६ ऋ ७.१००.५ — प्र तत्ते अद्य शिपिविष्ट हव्यमर्यः शंसामि वयुनानि विद्वान् ।
तं त्वा गृणामि तव समतव्यान् क्षयन्तमस्य रजसः पराके ॥

साम १६२७ ऋ ७.१००.७ — वषट् ते विष्णवास आ कृणोमि तन्मे जुषस्व शिपिविष्ट हव्यम् ।
वर्धन्तु त्वा सुष्टुतयो गिरो मे यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥

ऋ ७.१००.६,५,७ — शिपिविष्टवतीः शंसति । २.१.२२; ७.१.१७ शिपिविष्टशब्दवतीः ऋचः पठति ।

शत ३.४.१.१ — शिरो वा यज्ञस्य आतिथ्यं बाहू प्रायणीयोदयनीयौ, अभितो वै शिरो बाहू भवतः, तस्माद् अभितः आतिथ्यम् एते हविषी भवतः प्रायणीयः उदयनीयश्च ।

शत ३.३.२.७ — शुक्रं ग्रहं गृह्णाति । १०.३.३ शुक्रं हि अस्माद् ग्रहं ग्रहीष्यन् भवति । १०.४.४५-४६ न्यामा.

तैसं १.१.१० — शुक्रं त्वा शुक्रायां धाम्ने धाम्ने देवेभ्यो यजुषे यजुषे गृह्णामि ।

मैसं ४.६.३ — शुक्रं यजमानोऽन्वारभते । ६.१.२४; ९.१.४०; १०.२.४७, ४९,५९; १२.४.२८

तैसं ७.२.७ — शुक्राग्रान् गृह्णीयात् अभिचरतः । १०.५.६७,७०,७३,७५

तैब्रा १.२.३.१,२ — शुक्राग्रो विषुवान् इति उच्यते । १०.५.५८,५९ शुक्राग्रा ग्रहा गृह्यन्ते विषुवान् एकविंशोऽहर् भवति ।

मैसं ४.६.३	शुक्रान्वारम्भणम् । १०.२.४७
भरद्वाज १३.२३.१०,११	शुक्रामन्थिप्रचारे एव सवनमुखीयाः । ३.२.२९ ये शुक्रामन्थिप्रचारे सवनमुखीया ऐन्द्रास्ते भवन्ति ।
शांब्रा २५.१०	शुक्लो होता । १.३.१८ शुक्लः एतस्य अङ्गः पिङ्गाक्षो होता स्यात् ।
तां १९.४.६	शुद्धाशुद्धीये भवतः । १०.४.१६,१७,१८,२० नौधसस्य ऋक्षु 'पद' इति अनेन निधनेन उपेतम् ।
सामशुद्धाशुद्धीयस् ६८५ ऋ ८.८८.१	तं वो दस्ममृतीषहं वसोर् मन्दानमन्धसः । अभि वत्सं न स्वसरेषु धेनव इन्द्रं गीर्भिर् नवामहे ॥
साम ६८६ ऋ ८.८८.२	द्युक्षं सुदानुं तविषीभिरावृतं गिरिं न पुरुभोजसम् । क्षुमन्तं वाजं शतिनं सहस्रिणं मक्षू गोमन्तमीमहे ॥
तां १९.४.६	शुद्धाशुद्धीयं साम स्वासु ऋक्षु गीयते । १०.४.१६,१७,१८,२०
साम १४०२ ऋ ८.९५.७	एतो न्विन्द्रं स्तवाम शुद्धं शुद्धेन साम्ना । शुद्धैरुक्थैर् वा वृध्वाँसँ शुद्धैराशीर् वान्ममत्तु ॥
साम १४०३ ऋ ८.९५.८	इन्द्र शुद्धो न आ गहि शुद्धः शुद्धाभिरूतिभिः । शुद्धो रयिं निधारय शुद्धो ममद्धि सोम्यः ॥
साम १४०४ ऋ ८.९५.९	इन्द्र शुद्धो हि नो रयिं शुद्धो रत्नानि दाशुषे । शुद्धो वृत्राणि जिघ्नसे शुद्धो वाजं सिषाससि ॥
तैसं १.३.१ कात्या २.३.३९	शुन्धध्वं दैव्याय कर्मणे । ३.३.१४ पात्राणि दैव्याय कर्मणे शुन्धध्वम् । सर्वाणि पात्राणि एकत्रराशीकृत्य प्रोक्षणम् ।
काठकसं १५.९	शुष्कदतिर् दण्डउपानहौ दक्षिणा । १०.३.२२
कात्या २२.१.१०	शूद्रश्च न देय इति अन्वादेशः । ६.७.६ (विश्वजिति सर्वस्वदाने दासी दासाश्च न देयाः ।)
याज्ञस्मृ १.९२	शूद्रायां वैश्याद् उत्पन्नः करणः । ६.१.४४ न्यामा. वैश्यात्तु करणः शूद्रायाम् ।
शत २.५.२.२३	शूर्पेण अन्नं क्रियते । १.२.२९,३० शूर्पेण जुहोति तेन हि अन्नं क्रियते ।
शत २.५.२.२३	शूर्पेण जुहोति, तेन हि अन्नं क्रियते । १.२.२७,३०; २.१.३,३३; ८.१.११
शत १.१.४.११,२२	शूर्पेण विविनक्ति । ३.१.११; ४.१.१८ शूर्पम् आदत्ते वायुर् वो विविनक्तु इति एष विविनक्ति ।
वाराह ३.२.७.८५	शूलेश्च मासरेण च अवभृथम् अभ्यवयन्ति । १०.१.३७; ४.१.३८
तैसं १.३.१३	शृणोत ग्रावाणः । १.२.३५,४५,४६
तैसं २.५.२	शृते चरुं दधनि चरुम् । ६.५.१,२;९.४.४१,४२,४३;१०.१.३०;१२.४.१५
आप ८.३.१२	शेषं समं विभज्य समुपहूय भक्षयन्ति । ८.२.३ शेषं सर्वे समुपहूय भक्षयन्ति । समुपहूय
पा १.३.७८	शेषात् कर्तरि परस्मैपदम् । ३.४.१३ तं.
तां २०.१६.६	शोभतेऽस्य मुखम् य एवं वेद । १.२.३,१५
तैब्रा १.७.१०.६	शौनःशेपम् आख्यापयति । ३.१.१४; ४.४.१; ५.२.२१
तैसं ४.२.११ ऋ ६.६०.१	श्नथद् वृत्रमुत सनोति वाजमिन्द्रा यो अग्नी सहुरी सपर्यात् । इरज्यन्ता वसव्यस्य भूरेः सहस्तमा सहसा वाजयन्ता ॥ ३.३.१२ ऐन्द्राग्नेः याज्या

छांउ ३.१४.३	श्यामाकतण्डुलमात्रादि । २.१.५ तं. एष मे आत्मा अन्तर्हृदयेऽणीयान् व्रीहेर् वा यवाद् वा सर्षपाद् वा श्यामाकाद् वा श्यामाकतण्डुलाद् वा। एष मे आत्मा अन्तर्हृदये ज्यायान् पृथिव्याः ज्यायान् अन्तरिक्षाद् ज्यायान् दिवो ज्यायान् एभ्यो लोकेभ्यः ।
तैब्रा १.३.४.४	श्यामास्तूपरा एकरूपाः । २.२.२१
तां ८.५.७,८,१२	श्यावाश्वम् आन्धीगवं च द्वे सामनी, तयोः पूर्वाऽनुष्टुप् उत्तरे गायत्र्यौ, तासाम् आनुष्टुभः प्रगाथः । ९.२.२५/३
सामश्यावाश्वं ६९७ ऋ ९.१०१.१	पुरोजिती वो अन्धसः सुताय मादयित्नवे । अपश्वानं श्नथिष्टन सखायो दीर्घजीह्व्यम् ॥ अनुष्टुप्
साम ६९८ ऋ ९.१०१.२	(सखायो दीर्घजिह्व्यम् +) यो धारया पावकया परि प्रस्यन्दते सुतः । इन्दुरश्वो न कृत्व्यः ॥
साम ६९९ ऋ ९.१०१.३	(इन्दुरश्वो न कृत्व्यः +) तं दुरोषमभी नरः । सोमं विश्वाच्या धिया यज्ञाय सन्त्वद्रयः ॥ इदमेव आन्धीगवं साम ।
तैसं ५.४.११ मैसं ३.४.७	श्येनचितं चिन्वीत स्वर्गकामः । १.३.३३ श्येनाकारम् इव चितम् अग्निस्थलम् इष्टकाचयनेन निर्वर्तितम् ॥
तैब्रा ३.६.६.१,२	श्येनम् अस्य वक्षः कृणुतात्, प्रशसा बाहू, शला दोषणी, कश्यपे वाऽसौ, अच्छिद्रे श्रोणी, कवषोरू स्रेकपर्णाऽष्ठीवन्ता । ९.४.२५
षड् ४.२.१,२	श्येनेन अभिचरन् यजेत । १.१.१,२; ७.१.१३; ८.१.१६; २.१.१.२
षड् ४.२	श्येनो नाम एकाह आभिचारिकः ज्योतिष्टोमपूर्वकः ज्योतिष्टोमिकविध्यन्तः । ७.१.१३
तैसं ३.२.१	श्येनोऽसि गायत्रीछन्दा अनु त्वा आरभे स्वस्ति मा संपारय सुपर्णोऽसि त्रिष्टुप्छन्दा अनु त्वा आरभे स्वस्ति मा संपारय सघाऽसि जगतीछन्दा अनु त्वा आरभे स्वस्ति मा संपारय । १०.५.८८ पवमानानाम् अन्वारोहाः ।
सामश्रवसं २५८ ऋ ८.८९.१	श्रवसंसाम- बृहदिन्द्राय गायत मरुतो वृत्रहन्तमम् । येन ज्योतिर् जनयन्नृतावृधो देवं देवाय जागृवि ॥ १०.१.२०
आपध २.७.१६	श्राद्धादीनि अपरपक्षे अपराह्णे । ६.८.२५
आपध २.४.२.६	श्रावण्यां पौर्णमास्यां व्रतानि उपाकृत्य अर्धपञ्चमान् मासान् (४॥) स्वाध्यायम् अधीयीत । ९.२.३
मनुस्मृ ४.९५	श्रावण्यां प्रौष्ठपद्यां वा उपाकृत्य यथाविधि। युक्तछन्दांसि अधीयीत मासान् विप्रोऽर्धपञ्चमान् ॥
महाभारत १२.३२७.४९	श्रावयेत् चतुरो वर्णान्, कृत्वा ब्राह्मणमग्रतः । वेदस्याध्ययनं हीदं, तच्च कार्यं महत् स्मृतम् । १.२.७ तं. १.३.३८
याज्ञस्मृ १.७	श्रुतिः स्मृतिः सदाचारः, स्वस्य च प्रियमात्मनः । सम्यक् सङ्कल्पजः कामो, धर्ममूलमिदं स्मृतम् ॥ १.३.५-७ न्यामा.
तां ५.४.१०	श्लोकानुश्लोकाभ्यां हविर्धाने उपतिष्ठते । १०.४.१६
तैसं ७.५.८	श्लोकेन पुरस्तात् सदसः स्तुवते, अनुश्लोकेन पश्चात् सदसः, क्रौञ्चेन चात्वालम् अवेक्षमाणः स्तुवते । १.४.१६

सामश्लोक ४३९
ऋ ५.३१.४/२ — ब्रह्माण इन्द्रं महयन्तो अर्कैरवर्धयन्नहये हन्तवा उ ॥

साम अनुश्लोक ४४०
ऋ ५.३१.४/१ — अनवस्ते रथमश्वाय तक्षुस्त्वष्टा वज्रं पुरुहूत द्युमन्तम् ॥

पाम १.१.२४.८ वा — श्वेतो धावति अलम्बुसानां याता। ४.३.४ द्विष्ठं वाक्यं श्वेतो (गौ) श्वा इतो श्वोभूते हि यजते। १२.२.१९

तैसं १.६.७
तैसं ५.६.१० — षट् चितयो भवन्ति षट् पुरीषाणि द्वादश संपद्यते, द्वादशमासाः संवत्सरः, संवत्सरे एव प्रतितिष्ठति। ४.४.१६

तैसं २.५.१० — षट्त्रिंशतम् अनुब्रूयात् पशुकामस्य (सामिधेनीः)। १०.५.२७ (भाष्ये तु 'षड्विंशति,' श्रुतौ नास्ति)

मैसं ३.८.४ — षट्त्रिंशत्प्रक्रमा प्राची चतुर्विंशतिर् अग्रेण त्रिंशत् जघनेन इयति शक्ष्यामहे। ३.७.७,९

तां. २५.७.२ — षट्त्रिंशत्संवत्सरे (शाक्त्यानाम् अयने) तरसमयाः पुरोडाशा सवनीयाः। २.१.२;३.८.४२

तां १०.३.९ — षट्त्रिंशदहो वा एष द्वादशाहः। ११.४.२१ द्वादशदीक्षा, द्वादशोपसदो, द्वादशप्रसुतः, षट्त्रिंशदेता रात्रयः।

तैसं ६.१.८; ३.१.३
आप १०.२३.२ — षट् पदानि अनुनिष्क्रामति सप्तमं पदं गृह्णाति, यर्हि हविर्धाने प्राची प्रवर्तेयुः। तर्हि तेन अक्षम् उपाज्यात्। ४.१.२५ सप्तमे पदे जुहोति।

तैसं ४.१.९; १.२.२ — षट् पूर्वान् जुहोति षड् उत्तरान्। १०.३.२७ पूर्वान् प्राकृतान् आकूतिम् अग्निं प्रयुजम् उत्तरान् वैकृतान् आकूत्यै प्रयुजे अग्नये।

तैसं ७.४.६ — षडहा भवन्ति। ८.४.३

तैसं ६.२.३ — षडुपसद उपसाद्यन्ते। १०.७.४३ अप्रयाजास्ताः अननुयाजास्ताः इति प्रतिषेधात् प्रयाजानुयाजानुयाजान् वर्जयित्वा अवशिष्टाः धर्माः कर्तव्याः। १०.७.४२ तिस्रः उपसदः उपैति, त्रय इमे लोका इमान् एव लोकान् प्रीणाति, षट् संपद्यन्ते।

आप १६.३५.६ — षडुपसदो अग्नेश्चित्यस्य भवन्ति। २.३.२१;५.३.१ तिसृणाम् उपसदाम् आवृत्त्या षट् संपद्यन्ते।

शत २.२.२.३-५ — षड् देया द्वादशदेयाश्चतुर्विंशतिर् (गावः) देयाः। १.३.२१,३४

तैसं ५.४.६ — षड्भिर् आहरति। १२.३.३० षड्भिर् हरति।

मैसं ३.६.६ — षड्भिर् दीक्षयति। १०.३.२३,२६ षट् प्राकृतीनां षड् वैकृतीनां द्वादश-आहुतीर् जुहोति।

तैसं ७.२.१ — षड्रात्रेण यजेत। १०.५.१ यजेरन्।

तैसं २.५.१० — (षड्विंशति) षट्त्रिंशतं (सामिधेनीर् अनुब्रूयात् पशुकामस्य।) १०.५.२७

तैब्रा ३.६.३.३ — षड्विंशतिर् अस्य वङ्क्रयः ता अनूष्य उच्यावयतात्। ९.४.१,७,१०

तैसं २.५.१० — षड्विंशतिरित्येव ब्रूयात्। न चतुस्त्रिंशद् इति ब्रूयात्। ९.४.१८ सूत्र– तत् प्रतिषिध्य (न चतुर्स्त्रिंशद्) प्रकृतिर् नियुज्यते षड्विंशति इति सा चतुस्त्रिंशद् वाच्यत्वात् – सा नियुज्यमाना चतुस्त्रिंशद् वाच्यत्वाद् वारयति। ९.४.१८

मी... २४

तैआ ३.४	षड् होतृमन्त्रः- (हे पशो)– सूर्यं ते चक्षुः वातं प्राणः द्यां पृष्ठम् अन्तरिक्षम् आत्मा, अङ्गैर् यज्ञं, पृथिवी शरीरैः । ३.७.१२
मनुस्मृ १०.७६	षण्णां तु कर्मणाम् अस्य त्रीणि कर्माणि जीविका । यजनाध्यापने चैव विशुद्धाच्च प्रतिग्रहः । ४.१.२/३
मनुस्मृ १०.७९	शस्त्रास्त्रभृत्त्वं क्षत्रस्य वणिक् पशुकृषिर्विशः । आजीवनार्थं धर्मस्तु दानमध्ययनं यजिः ॥ ब्राह्मणस्य प्रतिग्रहादिना राजन्यस्य जयादिना वैश्यस्य कृष्यादिना । ४.१.२/३
पा. ८.३.८२,५५	षत्वम् । २.१.१७ तं. अग्नेः स्तुत् स्तोमसोमाः । मूर्धन्यः अग्निष्टुत् अग्निष्टोम अग्नीषोम ।
पा ८.३.८३,५५	ज्योतिरायुषः स्तोमः मूर्धन्यः ज्योतिष्टोम आयुष्टोम ।
तां ७.४.८; जैब्रा १.२४३	षष्टिस्त्रिष्टुभो माध्यन्दिनस्य सवनस्य । ९.२.२८/३
महाभारत ५.१४०.१५	षष्ठे च त्वाम् अहनि द्रौपदी पर्युपस्थापयति । १.३.७ तं.
तां १६.५.२४	षाडह्निकानां पृष्ठानां भावात् एकाहो विश्वजित् षडहः तम् एकाहं षडहः इति आचक्षते । ७.४.१३
चरक ६.१.५२	षाष्टिकं पयसा भुञ्जीत । (यदि शालिं भुञ्जीत तत्र दध्युपसिञ्चेत्) । २.३.१
पा ४.११.४१,४०	षिद् गौरादिभ्यश्च । ३.४.४६ तं. याथाकाम्यं + षिद् याथाकामी यलोपः (हलस्तद्धितस्य । पा ६.४.१५०)
आश्व ४.१.७	षोडशकर्तारो वरीतव्याः । ३.७.२४ एते अहीनैर् एकाहैर् याजयन्ति ।
तां १२.१३.१	षोडशिना यजते, षोडशी यज्ञः । ३.६.४३ षोडशी तेऽयं यज्ञक्रतुरस्तु ।
तैसं ६.६.११	षोडशिना वीर्यकामः स्तुवीत । ३.६.४२ यत् षोडशी गृह्यते इन्द्रियम् एव तद् वीर्यं यजमान आत्मन् धत्ते ।
वाराह ३.२.१.४८	षोडशी वैराजसामा । १०.६.१५ एकविंशः षोडशी वैराजसामा ।
तैसं ७.१.४	षोडश्युत्तरे । १०.५.५४ द्विरात्रे उत्तरे (द्वितीये) अहनि षोडशी गृह्यते ।
तैसं २.१.१	स (प्रजापतिः) आत्मनो वपाम् उदक्खिदत् – प्रजापतिः स्याद् वायुर् आकाश आदित्यो वा स आत्मनो वपाम् उदक्खिदत् वृष्टिं वायुं रश्मिं वा ताम् अग्नौ प्रागृह्णात् वैद्युते आर्बिसे (आर्चिषे ?) लौकिके वा ततो अज इति अन्नं बीजं विरुद् वा तम् आलभ्य उपयज्य प्रजाः पशून् प्राप्नोति । १.२.१०
शत ४.२.५.१२	स आश्विनं ग्रहं गृह्णाति, आश्विनग्रहं गृहीत्वा उपनिष्क्रम्य-यूपं परिव्ययति परिवीय यूपं पशुं उपाकरोति, रसम् एव अस्मिन् एतद् दधाति । ३.६.२१
ऋ २.२६.३	स इज् जनेन स विशा स जन्मना स पुत्रैर् वाजं भरते धना नृभिः । देवानां यः पितरम् आविवासति श्रद्धामना हविषा ब्रह्मणस्पतिम् ॥ ९.१.८
तैसं २.१.२	स एतान् पशून् आदित्येभ्यः कामाय आलभते, यः कामयेत प्रथेय पशुभिः प्र प्रजया जायेय इति स एताम् अविं वशाम् आदित्याय कामेभ्य आलभेत । ९.३.४१
काठकसं ८.१२	स एतां रात्रिं व्रतं चरेत्–न मांसम् अश्नीयात्, न स्त्रियम् उपेयात् । १०.६.५६
तैसं २.३.१२	स (एव) एतं वारुणं चतुष्कपालम् अपश्यत् । ३.४.३१

तैब्रा १.५.९.७ स एष द्विदेवत्यः पशुः औपवसथ्ये अहनि आलब्धव्यः । ३.६.२० स एष उपवसथीयेऽहन् द्विदेवत्यः पशुरालभ्यते ।

शत १४.६.९.२८ स एष नेति नेति आत्मा होवाच । १.१.५

शत १२.५.२.८ स एष यज्ञायुधी यजमानोऽञ्जसा स्वर्गं लोकं याति । १.१.५ स्वर्गो लोको जितो भवति ।

तैसं २.६.९ सकृत् परिधीन् संमार्ष्टि । ११.१.३६ परिधीन् संमार्ष्टि, सकृत् सकृत् संमार्ष्टि ।

तैसं २.६.६ सकृत् सकृद् इति स्विष्टकृदवदानवीप्सा सर्वेभ्योऽवदाने कल्प्यते । ३.४.४५

तैब्रा १.३.१०.५ सकृदाच्छिन्नं बर्हिर् भवति । (पितृयज्ञे) ११.१.३६

तैसं ६.४.४ सक्तुभिर् मन्थिनं श्रीणाति । ९.१.१२;९.४.४५

तैसं २.४.१० (सक्तु-) सप्तमारुतैककपालेषु । ४.२.१२ मारुतं सप्तकपालं सौर्यम् एककपालम् अग्नये धामच्छदे पुरोडाशम् ... ।

ऋ १०.७१.२ सक्तुमिव तितउना पुनन्तो यत्र धीरा मनसा वाचमक्रत । अत्रा सखायः सख्यानि जानते भद्रैषां लक्ष्मीर्निहिताधि वाचि ॥ १.३.२४ तं.

तैसं ३.३.८ सक्तून् जुहोति । २.१.११

तैब्रा १.८.५.२ सक्त्वादीनां प्रदर्शनं समाधिश्च । ४.२.१३ त्रयः सक्तवो भवन्ति इन्द्रियस्य अवरुद्ध्यै ।

छांउ ३.१४.१,२ सक्रतुं कुर्वीत । मनोमयः प्राणशरीरो भारूपः सत्यसङ्कल्प आकाशात्मा सर्वकर्मा सर्वकामः सर्वगन्धः सर्वरसः सर्वम् इदम् अभ्यात्तः, अवाकी अनादरः ॥ ४.२.२३-२४ न्यामा.

छांउ ८.१५.१ स खल्वेवं वर्तयन् यावद् आयुषं ब्रह्मलोकं संपद्यते न च पुनरावर्तते । १.२.२७ तं.

याज्ञस्मृ १.९६ सङ्करजातानाम् अपि च पुनरुत्कर्षापकर्षाभ्यां सप्तमे पञ्चमे वा अन्यतरवर्णापत्तिः स्मर्यते । १.२.२ तं. जात्युत्कर्षो युगे ज्ञेयः सप्तमे पंचमेऽपिवा । व्यत्यये कर्मणां साम्यं पूर्ववच्चाधरोत्तरम् ॥

मैसं १.९.६ संग्रामिणं चतुर्होत्रा याजयेत, चतुर्गृहीतम् आज्यं कृत्वा चतुर्होतारं व्याचक्षीत, पूर्वेण ग्रहेण अर्धं जुहुयात् उत्तरेण अर्धम् । ४.२.२८

वाजसं ८.१० सजूर् देवेन त्वष्ट्रा पिब । अग्ना३इ पत्नीवन् सजूर् देवेन त्वष्ट्रा सोमं पिब स्वाहा । ३ २.३५ शेषभक्षे त्वष्टुर् अनुपलक्षणीयता ।

तां १६.१.४ स तं दीपयति । ५.४.४३-४४ न्यामा.

काठकसं ८.१२ स तां रात्रिं व्रतं चरेत् । १०.६.५४ आधातुश्च व्रतविधानं यस्तं श्वोऽग्निम् आधास्यन् स्यात् स तं रात्रिव्रतं चरेत् – न मांसम् अश्नीयात् न स्त्रियम् उपेयात् ।

अभिज्ञानशाकुन्तल १.२२ सतां हि सन्देहपदेषु वस्तुषु प्रमाणमन्तःकरणप्रवृत्तयः । १.३.७ तं.

मनुस्मृ ४.१३८ सत्यं ब्रूयात् प्रियं ब्रूयात् न ब्रूयात् सत्यमप्रियम् । प्रियं च नानृतं ब्रूयाद् एष धर्मः सनातनः ॥ ३.४.४२ तं.

वाराह ३.२.२.४७ सत्राद् उदवसाय पृष्ठशमनीयेन सहस्रदक्षिणेन यजेत । १०.२.३९

आप १.५.७ सत्वकः परिधिः, अनुच्छ्रयश्च । ९.२.४१ आर्द्राः शुष्का वा सत्वकाः परिधयः ।

सत्या ७.४.३ परिधिः अनुच्छ्रयः । ९.२.२१ शयाः परिधयः ।

कात्या २२.१.२१	सत्वग् अवभृथाद् उदेति। १२.३.१ अवभृथाद् उदेत्य रोहिण्यौ वत्सछव्यौ (वत्सत्वच्चौ) सकर्णां पुछावछाते परिदधाते ॥
सामबृहत्पृष्ठम् ८०९-८१०	स त्वं नश्चित्र इति बृहत्पृष्ठे उत्तरा पङ्क्तिः, पूर्वा-त्वा मिद्धि हवामहे इति बृहती। ९.२.२५/१
ऋ ६.४६.२;६.४६.१ सामपृष्ठं ८१०	स त्वं नश्चित्र वज्रहस्त धृष्णुया महःस्तवानो अद्रिवः। गामश्वँ रथ्यमिन्द्र संकिर सत्रा वाजं न जिग्युषे ॥
ऋ ६.४६.२ साम बृहत्पृष्ठं ८०९	त्वामिद्धि हवामहे सातौ वाजस्य कारवः। त्वां वृत्रेष्विन्द्र सत्पतिं नरस्त्वां काष्ठा स्वर्वतः ॥
ऋ ६.४६.१ साम रथन्तरपृष्ठं ६८०	रथपृष्ठं रथन्तरस्य योनिर् बृहती 'अभि त्वा शूर नोनुमो' उत्तरा पङ्क्तिः न त्वावाँ अन्यो ...। ९.२.२५/१
ऋ ७.३२.२२	अभि त्वा शूर नोनुमोऽदुग्ध इव धेनवः। ईशानमस्य जगतः स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थुषः ॥
साम रथन्तरपृष्ठं ६८१ ऋ ७.३२.२३	न त्वावाँ अन्यो दिव्यो न पार्थिवो न जातो न जनिष्यते। अश्वायन्त मघवन्न् इन्द्र वाजिनो गव्यन्तस्त्वा हवामहे ॥ ९.२.२५/१
तैसं ६.२.११	सदसि भक्षयन्ति। ३.५.१९-२१ न्यामा.
आश्व १.२३	सदस्यं वृणीते। ३.७.३८ तं.
षड् २.५.६	सदस्य उपह्वयस्व। ३.७.३८ तं. आकाशो मे सदस्यः, स माम् उपह्वयतां, सदस्य उपमाह्वयस्व।
काठकसं २५ १०	सदस्यौदुम्बरी मध्यमा स्थूणा भवति। तां स्पृष्ट्वा अनपाश्रित उद्गाता
लाट्या २.६.२	उद्गायेत। ९.२.११
तैसं १.८.१८	सद्यो दीक्षयति, सद्यः सोमं क्रीणाति। ११.२.६०
तैसं २.५.११	सन्ततम् आघारयति। २.२.१३;१२.३.८,२३
भर २.१२.४	सन्ततम् ऋजुम् आघारम् आघारयति, प्रजापतिं मनसा ध्यायन्। १०.३.१३-१७ न्यामा.
मैसं २.४.१	सन्ततं वसोर् धारां जुहोति। १२.३.२१,२७
तैब्रा १.२.२.३,४	सन्ततया अतिग्राह्या गृह्यन्ते। ७.३.२६ सन्ततय एते ग्रहा गृह्यन्ते अतिग्राह्याः परःसामसु।
तैसं ५.१.९ काठकसं ६.६	सन्तापेन अग्निं जनयन्ति। १२.४.१७ यदा वा अग्निः सन्तप्यते अथ जायते।
वाराह १.३.१.२२	सं ते तन्वा तनूः सृज्यताम् इति परिमार्ष्टि पुरोडाशम्। १०.१.५५
तैसं १.३.८	सं ते वायुर् वातेन गच्छतां, सं यजत्रैर् अङ्गानि गच्छन्ताम्, सं यज्ञपतिर् आशिषा गच्छताम्। २.१.४९ प्राणो वायुना।
षड् ४.४.४	सन्दंशेन यथा दुरादानम् आदत्ते। १.४.५
षड् ४.४.१,२	सन्दंशेनाभिचरन् यजेत। १.४.५
शांब्रा २.९ आप ६.४.७	सन्धौ जुहोति (अग्निहोत्रं)। ५.१.३३ सन्धौ होतव्यम् इति शैलालि ब्राह्मणो भवति।
बौधाध २.३.६.२३	सन्ध्यायां मृगाः अपि न चरन्ति किमु पुनर्ब्राह्मणाः। १.१.३२ न प्रति सायं व्रजेत्।
तैसं, २.३.१२	स पर्यदीर्यत। ३.४.३१

काठकसं १५.१० — सप्तदश आर्भवपवमानः । ५.३.३८ नवतिशतं स्तोत्रीयाः- अत्र ।

आश्व ४.१.६,७,८ — सप्तदश ऋत्विजः । ३.७.३८;८.२.३२ होता मैत्रावरुणोऽच्छावाको ग्रावस्तुत् । अध्वर्युः प्रतिप्रस्थाता नेष्टा उन्नेता । ब्रह्मा ब्राह्मणाच्छंसी आग्नीध्रः पोता । उद्गाता प्रस्तोता प्रतिहर्ता सुब्रह्मण्यः । एते अहीनैर् एकाहैर् याजयन्ति ।

तां २१.१४.८ — सप्तदश च पृश्नीन् उक्ष्णः इति चार्थो न वक्तव्यः प्रचयाद् एव गम्येत चतुस्त्रिंशत् एतानि कर्माणि चोद्यन्ते । तेषां सप्तदशानां पर्यग्निकरणान्ते उत्सर्गः क्रियते । सप्तदशसु यथाप्रकृति आलम्भनं न च उत्सृष्टानां कर्मान्तरं योगो युज्यते । ११.२.५६

कात्या ४.१.१० — सप्तदशदीक्षो वाजपेयः । १.४.७ (यदा ज्यौतिष्टोमिको विध्यन्तः)

तां, २१.६.१ — सप्तदशानि पृष्ठानि । १.४.३

तैब्रा १.३.४.३ — सप्तदशप्राजापत्यान् पशून् आलभते । सप्तदशो वै प्रजापतिः प्रजापतेराप्त्यै शामास्तूपरा एकरूपा भवन्ति । २.२.२१; ४.१.३३; ५.१.८; ५.२.१; १०.४.६

आप १८.६.७ — सप्तदशप्राजापत्यान् पशून् संचिनुते, तान् पर्यग्निकृतान् उत्सृजते, ब्रह्मसाम्नि आलभते । ११.२.४९-५१ न्यामा.

तां २१.१४.७ — सप्तदशपृश्नीर् मारुतीर् उपाकरोति । ११.२.५५

कात्या १४.४.१३,१४ — सप्तदशरथान् ददाति । १०.३.७४-७५ न्यामा.

तैसं २.५.१० — सप्तदशवैश्यस्य अनुब्रूयात् । (सामिधेनीः) ६.६.३८

तैब्रा १.३.६.३ — सप्तदशशरावश्चरुः । १०.२.६४-६७ न्यामा.

कात्या १४.४.१३.१४ — सप्तदशसप्तदशकानि ददाति । १०.३.७५ अध्वर्यवे यजुर्युक्तं रथं ददाति । सर्वेभ्यः षोडशरथान् ।

तैसं २.५ १० — सप्तदश सामिधेनीर् अनुब्रूयात् । ३.६.९;१०.८.१७,१९

तैसं ६.३.७ — सप्तदशसामिधेनीर् अन्वाह । ८.४.१४

मैसं. १.७.४ — सप्तदशसामिधेन्यः कार्याः पुनराधाने ।

शांब्रा १.१ — सप्तदशसामिधेन्यो भवन्ति अध्वरकल्पायाम् । ६.१.३९;१०.७.३२ सप्तदशसामिधेनीका इष्टयः ।

तां २१.६.१ — सप्तदशानि पृष्ठानि । १.४.३;७.३.६

तैसं २.५.१० — सप्तदशानुब्रूयाद् वैश्यस्य । ६.६.३६ + सप्तदशो वै वैश्यः ।

तां ४.५ ५ — सप्तदशा भवन्ति । ७.३.२६ सर्वेषु स्तोत्रेषु सप्तदशस्तोत्रो भवति ।

तैब्रा १.२.२.१ — सप्तदशा भवन्ति । ७.३.२६ सप्त भवन्ति सन्तत्या अतिग्राह्या गृह्यन्ते ।

शत ३.६.४.२६ — सप्तदशारत्निर् वाजपेयस्य यूपो भवति । ३.१.८

आश्व ४.१.८ — सप्तदशावरसत्रम् आसीरन् । ६.२.१;६.३.२२;६.६.१ एते एव आहिताग्नयः, इष्टप्रथमयज्ञाः, गृहपतिसप्तदशा दीक्षित्वा समिध्य अग्नीन् तन्मुखाः सत्रम् आसते ।

तैब्रा १.३.३.२ — सप्तदशैते ग्रहा गृह्यन्ते द्वये प्राजापत्याः सोमग्रहाः सुराग्रहाश्च । १०.४.४ सप्तदशप्राजापत्या ग्रहा गृह्यन्ते सोमग्रहान् सुराग्रहांश्च गृह्णाति ।

तैसं ५.१.७ मैसं ३.१.७ — सप्तभिर् आ धुनोति । १०.५.१४ सप्तभिर् धूपयति ।

तैसं २.५.१० — सप्तदशो वै वैश्यः । ६.६.३७ हि

तां २.१४.१	सप्तभ्यो हिं करोति स एकया (बृहत्या) स तिसृभिः (ककुब्भिः) स तिसृभिः (ककुब्भिः) । ९.२.२८
आप १०.२३.२	सप्तमे पदे अध्वर्युर् अञ्जलिना गृह्णाति । ४.१.२५
तैसं ७.२.२	सप्तरात्रेण यजेत । १०.५.१
गोपथ १.५.२३	सप्त सोमसंस्थाः- अग्निष्टोमः, अत्यग्निष्टोमः, उक्थ्यः, षोडशी, अतिरात्रः वाजपेयः, अप्तोर्यामः । ३.६.४३
तां. १५.११.५	सफं साम- सफेन वै देवा इमान् लोकान् आप्नुवन् संपूर्वाद् आप्नोतेर् वर्णव्यावृत्त्या सफशब्दः प्रापणे । ९.२.२५/३
सामसफं ६९२ ऋ ९.१०८.१ साम ६९३ ऋ ९.१०८.२	पवस्व मधुमत्तम इन्द्राय सोम क्रतुवित्तमो मदः । महि द्युक्षतमो मदः ॥ यस्य ते पीत्वा वृषभो वृषायतेऽस्य पीत्वा स्वर्विदः । सुप्रकेतो अभ्यक्रमी-दिषोऽच्छा वाजं नैतशः ॥ प्रगाथं कृत्वा तृचे गीयते । ९.२.२५/३
तैसं ६.६.११	समयोऽध्युषिते सूर्ये षोडशिनं स्तोत्रम् उपाकरोति । ५.१.३५ विष्ठिते
तैसं २.३.७	समन्तं पर्यवद्यति । ३.५.१.१६-१७ न्यामा.
पा २.१.१	समर्थः पदविधिः । २.१.१६ तं. विग्रहवाक्यार्थाभिधाने समर्थः ।
पा ४.१.८२	समर्थानां प्रथमाद् वा (तद्धितप्रत्ययः) । २.१.१६ तं.
पा २.१.१	समर्थानां हि पदानां समासो भवति । २.३.१ समर्थः पदविधिः ।
शत ११.९.२.११	समस्तं दाक्षिण्यं धेनुः । १०.३.५७ धेनुविधिर् श्रुति कृत्स्नस्य क्रतुदक्षिणस्य कार्ये भवति ।
पा ३.४.२१,१८	समानकर्तृकयोः पूर्वकाले । १.१.१ क्त्वा
मैसं १.६.८	समानबर्हींषि भवन्ति । ११.४.१२,१४
मशककल्पसूत्र	समानम् इतरं गवाम् ऐकाहिकेन । १.३.२४ तं.
मशककल्पसूत्र	समानम् इतरं ज्योतिष्टोमेन । १.३.२४ तं.
पा ७.१.२६	न इतरात् छन्दसि अदड् स्वमोः (सु+अमोः) छन्दसि इतरत् न भवति ।
षड् ४.३.७;४.४.१०	समानम् इतरत् श्येनेन । ७.१.१२,१३,१४,१५,१६
तां १८.११.५	समानम् वा एतद् यज्ञं विच्छिन्दन्ति यद् अभिषेचनीयस्य अवभृथम् अभ्यव-यन्ति । ११.२.६०
पा १.२.४२	समानाधिकरण (कर्मधारय) समासस्तु बलीयान् । ६.१.५१ (षष्ठीसमासात् कर्मधारयो बलीयान् ।) ३.३.२४-३१ न्यामा.
आप २.९.११	समावप्रच्छिन्नाग्रौ दर्भौ अरत्निमात्रे विधृती कुरुतः । ३.८.३२
आप १.११.७	समावप्रच्छिन्नाग्रौ दर्भौ प्रादेशमात्रे पवित्रे कुरुतः । ३.८.३२
तैसं ६.४.८	स मित्रोऽब्रवीत् पयसा एव मे सोमं श्रीणन् । ९.४.४९ तस्मात् मैत्रावरुणं पयसा श्रीणन्ति ।
तैब्रा ३.६.१.१,२	समिद्धस्य श्रयमाणः पुरस्तात् ब्रह्म वन्वानो अजरं सुवीरम् । आरे अस्मदमतिं बाधमानः उच्छ्रयस्व महते सौभगाय ॥ १२.३.३६-३८ न्यामा. यूपोच्छ्रयणे मन्त्रः
तैब्रा ३.५.५.१	समिधो अग्न आज्यस्य वियन्तु । तनूनपादग्न आज्यस्य वेतु । इडो अग्न आज्यस्य वियन्तु । बर्हिरग्न आज्यस्य वेतु । स्वाहा अग्निम् । स्वाहा सोमम् । स्वाहा अग्निम् । स्वाहा प्रजापतिम् । स्वाहा अग्निम् । स्वाहेन्द्राग्नी ।

स्वाहा इन्द्रम् । स्वाहा महेन्द्रम् । स्वाहा देवान् आज्यपान् । स्वाहा अग्निं होत्रा । ९.२.५९-६० न्यामा.

तैसं २.६.१ समिधो यजति, तनूनपातं यजति, इडो यजति, बर्हिर् यजति, स्वाहाकारं यजति । २.२.२; ३.३.२१; ४.१.४; ५.१.४; ९.२.५९; ११.१.५,८

तैब्रा ३.५.२.९ समिध्यमानवती– समिध्यमानो अध्वरे अग्निः पावक ईड्यः । शोचिष्केशस्तमीमहे ॥ ५.३.४

तैब्रा ३.५.२.३ समिद्धवती–समिद्धो अग्न आहुत देवान् यक्षि स्वध्वर । त्वं हि हव्यवाड् असि ॥

तैब्रा ३.६.१.३ धाय्या– पृथु पाजा अमर्त्यः घृतं निर्णीकस्वाहुतः । अग्निर् यज्ञस्य हव्यवाट् ॥

तैब्रा ३.६.१.३ तं सम्बाधो यतस्रुचः इत्था धिया यज्ञवन्तः । आ चक्रुर् अग्निमूतये ॥ ५.३.४

तैसं ६.६.२ समिष्टयजुर् जुहोति । २.२.३ यजूंषि

पा परिभाषा १०९ समुदायप्रसिद्धिर् अवयवप्रसिद्धेर् बाधिका एव समधिगता । ६.७.२२; ६.८.४२,४३

पा परिभाषा ११९ समुदाये वाक्यपरिसमाप्तिः । ३.१.१२

तैसं ७.५.६ समुपहूय भक्षणं सोमधर्मः । ८.२.३ समुपहूय भक्षयन्ति (सोमं)।

शांब्रा २७.७ समूढं द्वादशाहम् उपयन्ति सर्वेषां कामानाम् आप्त्यै ।

आप ७.१.१७
काठक २६.३ समे जातम् अशाखाजं, बहुपर्णशाखम्, अप्रतिशुष्काग्रम्, असुषिरम्, अध्यावृत्तम् अघूर्णम्, ऋजुं वृक्षं यूपार्थं गृह्णाति । १०.२.७१,७२

तैसं ६.२.६ समे दर्शपूर्णमासाभ्यां यजेत । ४.२.२३;११.२.१,२,४,१५ एतद् वै प्रतिष्ठितं देवयजनं यत् सर्वतः समम् ।

तैसं ६.२.६ समे यजेत् । ११.२.२

तैब्रा ३.७.५.११ सं पत्नी पत्या सुकृतेन गच्छताम् । यज्ञस्य युक्तौ धुर्यावभूताम् । सञ्जानानो विजहतामरातीः दिवि ज्योतिर् अजरम् आरभताम् । ६.१.२१

पा १.४.३२ संप्रदानं च कर्मणा अभिप्रेयते । ४.२.१७ कर्मणा यम् अभिप्रैति स संप्रदानम् ।

पा १.४.३२ संप्रदानं च नाम कर्मणोऽपि ईप्सिततमाद् अभिप्रेततरम् । ९.१.६

पा २.३.१३ संप्रदानं हि चतुर्थी । ४.२.१७ चतुर्थी संप्रदाने ।

पा १.३.३६,१२ संमाननम्, उत्सर्जनम्, आचार्यकरणं, ज्ञानं, भृति– वेतनं, विगणनं– ऋणात् निर्यातनं, धर्मार्थं च व्ययः एतेषु नियः आत्मनेपदं स्यात् । ९.१.६

तैसं १.३.८ सं यजत्रैर् अङ्गानि गच्छन्ताम् । २.१.४९

ऋ ७.१०३.१ संवत्सरं शशयाना ब्राह्मणा व्रतचारिणः । वाचं पर्जन्यजिन्वितां प्रमण्डूका अवादिषुः ॥ १.३.२४ तं.

तां २५.१,२,३,४ संवत्सरसत्राणि आदित्यानाम् अयनम्, अङ्गिरसाम् अयनं, दृतिवातवतोऽयनम् । १.३.२ तं. कुण्डपायिनाम् अयनम् ।

तैब्रा १.१.६.७;९.१० संवत्सरस्य प्रतिमा द्वादशरात्रयः । ६.७.३९

तां ९.८.१३ संवत्सरे अरथीनि याजयेयुः । २.१.१७

तैसं ५.४.२ संवत्सरं वा एनं प्रतिष्ठायै नुदति योऽग्निं चित्वा न प्रतितिष्ठति पञ्च पूर्वश्चितयो भवन्ति अथ षष्ठीं चितिं चिनुते । ४.४.१४

गोभिलगृ २.२.२० — संवेष्टितं कटम् (एवं जातीयकं वा अन्यत्) यदा प्रवर्तयन्तीं वाचयेत् ' प्र मे पति यानः पन्थाः कल्पताम् ।

संस्तवे उभे बृहद्रथन्तरे कुर्यात् । ९.२.४९;१०.६.२४

तैब्रा १.४.६.२
तैसं १.८.१७ — संसृपां हवींषि—आग्नेयम् अष्टाकपालं निर्वपति हिरण्यं दक्षिणा (२) सारस्वतं चरुं वत्सतरी दक्षिणा (३) सावित्रं द्वादशकपालम् अपध्वस्तो दक्षिणा (४) पौष्णं चरुं श्यामो दक्षिणा (५) बार्हस्पत्यं चरुं शितिपृष्ठो दक्षिणा (६) ऐन्द्रम् एकादशकपालम् ऋषभो दक्षिणा (७) वारुणं दशकपालं महानिरष्टो दक्षिणा। सौम्यं चरुं बभ्रुर् दक्षिणा (८) त्वाष्ट्रम् अष्टाकपालं शुण्डो दक्षिणा (१०) वैष्णवं त्रिकपालं वामनो दक्षिणा । ४.५.६ न्यामा.

सत्या १७.३.२७ — संस्थापयत मे यज्ञम् । १०.२.५७

तैसं २.५.४ — संस्थाप्य पौर्णमासी वैमृधम् अनुनिर्वपति । ४.३.३२

गोपथ १.५.२३ — संस्था समाम्नाताः – अग्निष्टोमः उक्थ्यः षोडशी अतिरात्रः अत्यग्निष्टोमः वाजपेयः अप्तोर्यामः । सप्त सोमसंस्थाः । ३.६.४१;८.३.८

आश्व ६.११.१ — संस्थिते अग्न्याधेये अग्निहोत्रं जुहोति । १.४.९;२.२.१३,२३

शांब्रा १८.१४
तां १३.१२.१४,१५ — संस्थिते षडहे पृष्ठ्ये मधु आशयेद् घृतं वा । १०.६.२७,२९,३१,३२,३३; १०.६.२८,३०

तैसं ६.३.४ — संस्थिते सोमे प्रस्तरं प्रहरति स्वरुं च अवैशसाय । ११.३.८

षड् १.१.७
षड् १.१.७
लाट्या १.३.१६ — संस्थिते संस्थिते अहनि आग्नीध्रागारं प्रविश्य सुब्रह्मण्य सुब्रह्मण्याह्वानम् । ११.३.२८ प्रत्यहं सुब्रह्मण्याह्वानम् । उत्करे तिष्ठन् सुब्रह्मण्याम् आह । (वेद्याः उद्धृतामृत्कटः उत्करः)

आप २१.११.१२,१३ — संस्थिते संस्थिते अहनि गृहपतिर् मृगयां याति, स तत्र यान् हन्ति तेषां तरसाः पुरोडाशाः सवनीया भवन्ति । ३.८.४२

तां ८.४.६,८ — संहितं साम स्वादिष्ठा वा देवेषु पशव आसन् मदिष्ठा असुरेषु ते देवा स्वादिष्ठया इति पशून् असुराणाम् अवृञ्जत । ९.२.२५

सामसंहितं ६८९ ऋ ९.१.१ — स्वादिष्ठया मदिष्ठया, पवस्व सोम धारया । इन्द्राय पातवे सुतः ॥

सामसंहितं ६९० ९.१.२ — रक्षोहा विश्वचर्षणि रभि योनिमयोहते । द्रोणे सधस्थ मासदत् ॥

साम ६९१ ९.१.३ — वरिवोधातमो भुवो मंहिष्ठो वृत्रहन्तमः । पर्षि राधो मघोनाम् ॥ गायत्रस्य तृच एव संहितस्यापि । ९.२.२५

ऐब्रा २.३ — स यदग्निषोमीयं पशुम् आलभते । ८.१.१२

छांउ ८.१२.६ — स यदि पितृलोककामो भवति सङ्कल्पाद् एव अस्य पितरः समुपतिष्ठन्ति, तेन पितृलोकेन संपन्नो महीयते । १.३.२० तं.

आप १२.२४.५ — स यदि राजन्यवैश्यं वा याजयेत् स यदि सोमं विभक्षयिषेत् न्यग्रोधस्तिभीर् आहृत्य ताः सम्पिष्य दधनि उन्मृज्य तम् अस्मै भक्षं प्रयच्छेत् न सोमम् । ३.५.२२,४७,४८;३.६.३६;१२.४.४४

शत १.८.१.११,२४ — स यो हैव विद्वान् इडया चरति इत्यभिधाय अथ प्रतिपद्यते इडोपहूतोपहूते इडोपास्माँ इडाह्वयताम् इडोपहूत सरस्वति देवनिदो नि बर्हय प्रजां विश्वस्य बृसयस्य मायिनः । उत क्षितिभ्योऽवनीरविन्दो विषमेभ्यो अस्रवो वाजिनीवति । (बृसयस्य=बृहतः)

शत ११.१.४.१,२ स यदि अगृहीत हविर् अभ्युदियात् प्रज्ञातम् एव तद्, एषा एव व्रतचर्या यत् पूर्वेद्युर् दुग्धं दधि हविरातञ्चनं तत् कुर्वन्ति प्रति प्रमुञ्चन्ति वत्सान् तान् पुनरपाकुर्वन्ति । तान् अपराह्णे पर्णशाखया अपाकरोति । तद् यथैवादः प्रज्ञातम् आमावास्यं हविर् एवम् एव तद् ॥ ४.३.२

शत १३.४.९.३ सर्पाः सत्रम् आसत । १.१.३२ काद्रवेयो राजा तस्य सर्पा विश ते इमे आसत ।

मुण्डकउ १.१.६ सर्वगतत्वाद् आत्मनः । २.१.५ नित्यं विभुं सर्वगतं सुसूक्ष्मं तदव्ययं यद् भूतयोनिं परिपश्यन्ति धीराः ॥

तैसं ६.४.९ सर्वतः परिहारम् आश्विनं भक्षयन्ति, तस्मात् सर्वा दिशः शृणोति पुरस्ताद् ऐन्द्रवायवं भक्षयति । ३.५.२०,२१

तैसं ७.५.१४ सर्वपृष्ठेष्टिः– अग्नये गायत्राय त्रिवृते राथन्तराय वासन्ताय अष्टाकपालम् (१) इन्द्राय त्रैष्टुभाय पञ्चदशाय, बार्हताय ग्रैष्माय एकादशकपालः (२) विश्वेभ्यो देवेभ्यो जागतेभ्यः सप्तदशेभ्य वैरूपेभ्यो वार्षिकेभ्यो द्वादश-कपालः (३) मैत्रावरुणाभ्याम् आनुष्टुभाभ्याम् एकविंशाभ्यां वैराजाभ्यां शारदाभ्यां पयस्या (४) बृहस्पतये पाङ्क्ताय त्रिणवाय शाक्वराय हैमन्तिकाय चरुः (५) सवित्रे आतिच्छन्दसाय त्रयस्त्रिंशाय रैवताय शैशिराय द्वादशकपालः (६) अदित्यै विष्णुपत्न्यै चरुर् (७) अग्नये वैश्वानराय द्वादशकपालः (८) अनुमत्यै चरुः (९) काय एककपालः (१०) ।

तैसं ७.५.१५ सर्वपृष्ठेष्टिप्रयोगः– यो वा अग्नौ अग्निः प्रहियते यश्च सोमो राजा, तयोर् एष आतिथ्यं यद् अग्नीषोमीयः, अथ एष रुद्रो यश्चीयते यत् सञ्चिते अग्नौ एतानि हवींषि निर्वपेद् एष एव रुद्रो अशान्त उपोत्थाय प्रजां पशून् यजमानस्य अभिमन्येत यत् संचिते अग्नौ एतानि हवींषि निर्वपति भागधेयेन एवैनं शमयति, नास्य रुद्रो अशान्तः उपोत्थाय प्रजां पशून् अभिमन्यते दशहवींषि भवन्ति । ११.२.२३

तैसं ७.५.१४ सर्वपृष्ठेष्टिः (प्रायश्चित्तम्) । ११.२.२३

जैब्रा १.३५८ स यदि यज्ञः ऋक्तो भ्रेषं नीयात् 'भूः स्वाहा' इति गार्हपत्ये जुहवाथ, सैव तत्र प्रायश्चित्तिः । अथ यदि यजुष्टः 'भुवः स्वाहा' इति आग्नीध्रे जुहवाथ । अथ यदि सामतः 'स्वः स्वाहा' इति आहवनीये जुहवाथ । अथ यदि अनुपस्मृतात् 'भूर् भुवः स्वः स्वाहा' इति आहवनीये जुहवाथ ।

शांब्रा ६.१२ अथ यद्धि ऋचि उल्बणं स्खलितं वा स्यात् चतुर् गृहीत्वा आज्यं गृहीत्वा गार्हपत्ये आहुतिं जुहुयात् 'भूः स्वाहा' इति । यदि यजुषि उल्बणम् अन्वाहार्यपचने 'भुवः स्वाहा' इति । यदि साम्नि उल्बणं स्यात् आहवनीये 'स्वः स्वाहा' इति जुहुयात् । यदि अविज्ञातम् उल्बणं स्यात् आहवनीये 'भूर् भुवः स्वः स्वाहा' इति जुहुयात् ।

छांउ ४.१७.४-६	तद् यदि ऋक्तो रिष्येत् 'भूः स्वाहा' इति गार्हपत्ये जुहुयात् । अथ यदि यजुष्टो रिष्येद् 'भुवः स्वाहा' इति दक्षिणाग्नौ जुहुयात् । अथ यदि सामतो रिष्येत् 'स्वः स्वाहा' इति आहवनीये ।
शत ११.५.८.७	यदि ऋक्तो 'भूर्' इति चतुर्गृहीतम् आज्यं गृहीत्वा गार्हपत्ये जुहुथ । यदि यजुष्टो 'भुवः' इति आग्नीध्रीये, यदि सामतः 'स्वर्' इति... आहवनीये जुहुथ । ११.२.२३
मैसं १.४.८,३७	सर्वप्रायश्चित्तम्– अयाश्च अग्नेऽसि अनभिशस्तिश्च इति । अया वै नाम एषा अग्नेः प्रिया तनूः । अया मर्या धैर्येण इति खलु वा आहुः । यच्चैव अत्र यज्ञे क्रियते, यच्च न, यां चैवात्र यज्ञस्य प्रायश्चित्तिं विद्मः यां च न तस्य एषा उभयस्य प्रायश्चित्तिः । १२.१.४
जैब्रा १.२७८	सर्वप्रैषाणाम् आध्वर्यवत्वम् । ३.७.४३ तं.
मैसं २.२.२	सर्वं ब्रह्मणे परिहरति । १०.२.९,१८ परिहर्तवै
कात्या १३.२.२	सर्वर्त्विज उपवसन्ति । १०.६.५३
सत्या १७.२.३	सर्वस्तोमे सर्वा ऋचः सर्वाणि यजूंषि प्रयुज्येरन् । २.१.२३
तैसं ५.४.१२	सर्वस्तोमोऽतिरात्र उत्तमम् अहर् भवति सर्वस्य आप्त्यै सर्वस्य जित्यै, सर्वम् एव तेन आप्नोति सर्वं जयति ।
तैब्रा ३.३.५	सर्वस्मै वा एतद् यज्ञाय गृह्यते यद् ध्रुवायाम् आज्यम् । ३.५.६; ४.२.१४; १०.८.४८
शत १२.९.२.११	सर्वस्य क्रतुदक्षिणस्य निर्वर्तिका धेनुः । १०.३.५७
तां ६.७.१५	सर्वस्वदानम्– प्रतिहर्तुर् अपच्छेदे । ६.५.५३
तां ६.७.१४	अदाक्षिण्यम् - उद्गातुर् अपच्छेदे । ६.५.५३ दक्षिणाविरहितम्
तां १७.१२.१,६	सर्वस्वारः क्रतुः शुनःकर्णो अग्निष्टोमः, मरणकामो ह्येतेन यजेत, यः कामयेत 'अनामयः स्वर्गं लोकम् इयाम्' । १०.२.५७
तां १७.१२.१	सर्वस्वारात् । ५.३.३६ सूत्रम्–यथा परेषु सर्वस्वारात् ।
मैसं १.१०.७	सर्वहुतं जुहोति । ७.३.२६
सत्या १७.२.३	सर्वा ऋचः, सर्वाणि यजूंषि, सर्वाणि सामानि वाचस्तोमे पारिप्लवं शंसति । २.१.२३
सत्या १.१.३२	सर्वानुवचनानां हौत्रसमाख्यानम् । ३.७.४३ तं.
आप १४.२३.१	सर्वाभ्यो वा एष देवताभ्यः सर्वेभ्यः पृष्ठेभ्यः आत्मानम् आगुरते यः सत्राय आगुरते । स विश्वजिता अतिरात्रेण सर्वपृष्ठेन सर्ववेदसदक्षिणेन यजेत । सर्वाभ्य एष देवताभ्यः सर्वेभ्यः पृष्ठेभ्य आत्मानं निष्क्रीणाति । ६.४.३२
तैब्रा १.४.७.७ आप १४.२३.१	सर्वाभ्यो वा एष देवताभ्यः सर्वेभ्यः पृष्ठेभ्य आत्मानं निष्क्रीणीते । ६.४.३३
छांउ ८.१२.६	स सर्वांश्च लोकानाप्नोति सर्वांश्च कामान् आप्नोति । १.३.२७ तं.
आप २.९.१४	सर्वा वा स्रुचः । १.४.२३ प्रस्तरे जुहूम् आसादयति सर्वा वा स्रुचः ।
गोभिलगृ १.९.१५ द्राह्यायण २.२.८	सर्वासु तिथिषु अमावास्या कार्या पूर्वपक्षे । आ पौर्णमास्या अमावास्या नात्येति । १.३.१४ पूर्वपक्षो दर्शाख्यः ।
कात्या १३.२.२	सर्वे ऋत्विज उपवसन्ति । ३.८.११

तां १६.३.१	सर्वेभ्यः (कामेभ्यः) ज्योतिष्टोमः । ४.३.२६
वाराह १.२.१.१	सर्वेभ्यः कामेभ्यो दर्शपूर्णमासौ । ४.३.२४
आप ३.१४.९	
आप १४.२३.१ तैसं २.६.६	सर्वेभ्यो वा एष देवेभ्यः सर्वेभ्यश्छन्दोभ्यः सर्वेभ्यः पृष्ठेभ्यः आत्मानम् आगुरते यः सत्राय आगुरते, स विश्वजिता अतिरात्रेण सर्वपृष्ठेन सर्वस्तोमेन सर्ववेदसदक्षिणेन यजेत । ४.३.११
शत २.५.२.३९	सर्वेभ्यो हविर्भ्यः समवद्यति । ३.५.१,१०; ४.१.३२ अग्नये स्विष्टकृते अनुब्रूहि इति स अध्वर्युः सर्वेषाम् एव सर्वेषां हविषाम् उत्तरार्धात् सकृत् सकृत् अवद्यति ।
तैसं ६.६.४	सर्वे वा अन्ये यूपाः पशुमन्तः उपशय एव अपशुः । ७.३.३३-३४ न्यामा.
तैसं ३.५.९	सर्वेषां वा एतद् देवानां रूपं यद् एष ग्रहो (दधिग्रहो) यस्य एष गृह्यते सर्वाणि एव एनं रूपाणि पशूनाम् उपतिष्ठन्ते । ४.४.१०
सत्या १७.३.२०	सर्वेषां सूक्तानां वाचस्तोमे अर्थवत्ता । २.१.२३ त्रयो वाचःस्तोमास्तेषु सर्वस्तोमोऽतिरात्रः तस्मिन् सर्वा ऋचः सर्वाणि यजूंषि सर्वाणि सामानि शंसति ।
पा १.२.६३ वा	सर्वो द्वन्द्वो विभाषया एकवद् भवति । १०.४.१ तं.
लाट्या २.६.१,२	सर्वौदुम्बरी वेष्टयितव्या । १.३.३ औदुम्बर्याः सर्ववेष्टनम् । विष्ठुतेन वसनेन परिवेष्ट्य ।
मैसं ३.९.५	सवनीयपशोर् वपया प्रातःसवने प्रचरन्ति, पुरोडाशेन माध्यन्दिने, अङ्गैस्तृतीये सवने । ११.२.६३
मैसं ३.९.५	सवनीयः पशुः । ३.६.१८ सवनीयपशोर् वपया ।
शत ४.२.५.१५	सवनीयाः पुरोडाशाः । १२.२.१७ अथ सवनीयैः पुरोडाशैः प्रचरन्ति ।
आप १२.१८.१२	सवनीये पशौ त्रिवृता यूपं परिवीय । ११.३.४
तैसं ६.६.११	सवने सवने गृहीतव्यः (षोडशी) । १०.५.४४ सवने सवने अभिगृह्णाति (षोडशिनम्) ।
शत १४.६.९.२८	स वा अयम् आत्मा अशीर्यो न हि शीर्यते । १.१.५
कात्या १८.६.१९	स वा अहरहर् युनक्ति, अहरहर् विमुञ्चति । ११.३.२० सूत्रम्– अहर्गणे च प्रत्यहं स्यात् तदर्थत्वात् । एके अहरहर् युञ्जन्ति अहरहर् विमुञ्चन्ति ।
तैसं १.१.४	सवितुः प्रसवे अश्विनोर् बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् अग्नये जुष्टं निर्वपामि । २.१.४७
काठकसं ३१.७	सवितृप्रसूत इति एवैनं देवताभिः संवपति । १०.१.५२ देवताभ्यः
काठकसं १५.५ मैसं २.६.६	सवित्रे प्रसवित्रे सतीनाम् अष्टाकपालं निर्वपति । ११.३.१५
आप १४.२३.१	स विश्वजिता अतिरात्रेण सर्वपृष्ठेन सर्वस्तोमेन सर्ववेदसदक्षिणेन यजेत् । ४.३.१०
शत ३.८.२.२५	स वै ध्रुवाम् एव अग्रे अभिघारयति, ततो (तस्यै) हि प्रथमौ आज्यभागौ यक्ष्यन् (होष्यन्) भवति । ३.५.५; ५.४.४
तां १२.१३.१	स वै षोडशी नाम यज्ञोऽस्ति । ३.४.४ तं. इन्द्रो बृहत्साम अब्रवीत् । षोडशी ते अयं यज्ञक्रतुरस्तु ।

	स सर्वांश्च लोकान् आप्नोति, सर्वांश्च कामान् । १.३.२७ तं.
छांउ ८.१२.६	स सोमेन इष्ट्वा अग्नीषोमीयो भवति । १०.८.६२-७० न्यामा. आग्नेयो वै
तैसं ६.५.४; २.५.६	ब्राह्मणो देवतया स सोमेन ।
	स स्तोत्रशस्त्रः षोडशी । १०.५.५१,५२
मैसं ४.७.६	स स्तोभस्वरकालाभ्यासविकारायां, हिङ्कारप्रणवप्रस्तावोद्गीथप्रतिहारोपद्रव-
छांउ २.१०.१-४	निधनवत्याम् ऋचि साम शब्दोऽभियुक्तैर् उपचर्यते । ७.२.१;९.२.३५
तैसं २.३.१२	स स्वां देवताम् आर्च्छत् । ३.४.३१
आप ३.१६.१७	सहकुम्भीभिर् आक्रमन् आह (इन्द्राय अनुब्रूहि, आश्रावय इन्द्रं यज इति प्रैषौ) । ३.५.१३ न्यामा.
आश्वगृ १.६.१	सह धर्मश्चरितव्यः । ६.१.१७
काठकसं ३६.६	सह पत्न्या जुहोति । ८.४.२४ स्त्रीपुंसौ जुहुतः । अयज्ञो वा एष योऽ-
तैब्रा २.२.२.६	पत्नीकः ।
तैब्रा १.३.४.५	सह पशून् आलभते (वाजपेये) एकधा वपा जुहोति । सह पशून् आलभते
कात्या २२.३.२८	(साद्यस्के) श्येने च । ३.८.३९
शत १.२.२.४	सह पिशन्ति । ११.१.६५
पा २.३.६	सहयुक्ते अप्रधाने तृतीया । ६.४.४३ सहशाखया प्रस्तरं प्रहरति ।
पा २.२.२८	सहयोगे यत्र तृतीया तस्य गुणभावः (शाखया) यत्र द्वितीया (प्रस्तरं) तस्य प्राधान्यम् ।
वाराह १.३.६.८	सह शाखया प्रस्तरं प्रहरति । ४.२.१०; ६.४.४३ सहशाखया आहवनीये प्रस्तरं प्रहरति ।
मैसं २.६.६	सह श्रपयति । ६.५.३ तं. अभ्युदयेष्टौ
आप १८.१२.२	सह सोमौ क्रीणाति (अभिषेचनीयदशपेययोः) । ११.२.५८
तां १६.८.३,६	सहस्रं दक्षिणा सहस्रं स्तोत्रीयाः । यावद् अस्य सहस्रस्य उत्तरोधरा गौर् गवि प्रतिष्ठिता तावद् अस्मात लोकात् असौ लोकः । ३.३.४९
तैसं ७.१.७	सहस्रतमीं च दक्षिणाम् एवम् आह एतानि ते नामानि । १०.३.४९ इडे रन्ते अदिते सरस्वति प्रिये प्रेयसि महि विश्रुति इति एतानि ते अघ्निये नामानि सुकृतं मा देवेषु ब्रूतात् ।
ऋ ८.२१.१८	सहस्रमयुता ददत् । २.१.३३ चित्र इद् राजा राजका इदन्यके यके सरस्वती- मनु । पर्जन्यइव ततनद्धि वृष्ट्या सहस्रमयुता ददत् ॥
तैसं २.३.१४	सहस्राक्षो गोत्रभिद् वज्रबाहुर् अस्मासु देवो द्रविणं दधातु । ९.१.६-१० न्यामा.
मनुस्मृ ९.२७	सहापत्यम् उत्पादयितव्यम् । ६.१.१७ उत्पादनम् अपत्यस्य प्रजां प्रजन-
आश्वगृ १.७	यावहै ।
कात्या १४.२.१५	सहालभते (वाजपेये) । ११.१.३५ वाच उत्तमम् एके । सप्तदश पशुप्राजा- पत्यम् एके आलभन्ते उपांशु ।
शत १.२.२.४	सहावघ्नन्ति । ११.१.६६
पा २.२.२८ काशिका	सहैव दशभिः पुत्रैर् भारं वहति गर्दभी । ३.२.३४ न्यामा.
तैसं ६.२.५	सहैव अह्ना संस्थापयति । ३.३.१५ तिस्र एव साह्नस्य उपसदो द्वादशा-
तां ३.३.१५	हीनस्य । साह्नशब्देन तावत् अह्ना समाप्यमानत्वात् सहैव अह्ना संस्थापयन्ति ।

तां १८.१.२१,२२	स हि अनिरुक्तः स ब्रह्मणे देयः । १०.३.६५
तैसं २.५.४	साकंप्रस्थायीयेन यजेत पशुकामः । २.३.५,११
आप ३.१६.१७	साकंप्रस्थायीयेन यजेत आज्यभागाभ्यां प्रचर्य आग्नेयेन च पुरोडाशेन अग्नीधे स्रुचौ प्रदाय सह कुम्भीभिर् अभिक्रामन् आह इन्द्राय अनुब्रूहि, आश्रावय इन्द्रं यज । १०.८.४३,५५,६१
तां १६.१३.९	साण्डस्त्रिसंवत्सरः सोमक्रयणः स्पर्धमानानाम् इति पूर्वस्मिन् साद्यस्के आम्नाय उत्तरस्मिन् (त्रिवत्सः) । ८.१.१९;९.१.४२;१०.३.६०
आप २२.४.१३	स्त्री गौः सोमक्रयणी निवृत्ता ह्येषा स्पर्धिता ।
तां १६.१२.६	साद्यस्को यागः– सद्यःक्रियाः वा, अनुक्रियाः वा, परक्रिया वा स्वर्गकामाः ।
तां १६.१२-१६	साद्यस्काः सहस्राः = सहस्रदक्षिणाः । ८.१.१९
पा १.४.४२	साधकतमं करणम् । १.३.२७ तं.
मैसं ३.९.५ (१५)	साध्या वै देवाः । ७.३.१८ (इति आरभ्य अग्नौ श्रूयते निर्मन्थ्येन इष्टकाः पचन्ति) ते देवा अग्निं मथित्वा अग्नौ अजुहवुः ।
तैसं १.८.४	सांतपनस्य माध्यन्दिने निरुप्यते । ११.४.१६ सांतपनेभ्यो मध्यन्दिने चरुम् ।
तैसं १.१.१	सांनाय्यधर्माः-शाखाहरणं, गवां प्रस्थापनम्, गवां प्रस्नावनं इत्यादयः। ३.१.७
ऐब्रा ३.२३	साम तृचे गीयते । १.१.१ न्यामा.
आप १८.३.१	सामभिर् युक्तं रथम् उद्गात्रे ददाति । १०.३.७५
द्र.चरणव्यूह खण्ड ३	सामवेदे सहस्रं गीत्युपायाः । ९.२.२९
साम १८२८	नमः सखिभ्यः पूर्वसद्भ्यो नमः साकंनिषेभ्यः । युञ्जे वाचं शतपदीम् ॥
साम १८२९	युञ्जे वाचं शतपदीं गाये सहस्रवर्तनि । गायत्रं त्रैष्टुभं जगत् ॥
साम १८३०	गायत्रं त्रैष्टुभं जगद् विश्वा रूपाणि संभृता । देवा ओकांसि चक्रिरे ॥ ९.२.२९
तैसं ७.५.८	सामसु श्लोकेन पुरस्तात् स्तुवते । १०.४.१६ श्लोकेन पुरस्तात् सदसः स्तुवन्ति ।
तैसं २.५.१०	सामिधेनीर् अनुब्रूयात् । २.१.२१
तैसं ६.३.७	सामिधेनीर् अन्वाह । ५.३.४;१२.१.४०
तैसं २.५.१०	सामिधेन्यः सप्तदश भवन्ति । १०.८.१९ सप्तदशानुब्रूयाद् वैश्यस्य, सप्तदशो वै वैश्यः ।
तैसं ३.२.७	सा मे सत्याशीर् यज्ञस्य भूयाद् । २.१.२९
लाट्या २.१.१४	साम्ने साम्ने हिंकुर्युः । १.४.३ न्यामा.
तां ९.३.१	साम्युत्थाने विश्वजिता यजेरन् । ६.५.२७ यदि सत्राय दीक्षेरन् अथ साम्युत्तिष्ठेत् सोमम् अपभज्य विश्वजिता अतिरात्रेण (एकाहेन) यजेत सर्ववेदसेन सर्वस्माद् एव दीक्षते सर्वम् आप्नोति ।
तैसं २.५.६	सायं जुहोति । ५.१.३३
शांब्रा २.७ शत २.३.१.२	सायम् अस्तमिते जुहोति । ५.१.३३ सायं अस्तमिते पुरा तमसो जुहुयात् ।
सत्या १७.४.३८	सायुज्यकामौ यजेयाताम् । १०.२.४१ तं.
आप ४.१०.१	सारस्वतानुमन्त्रणानि । ९.३.१५ सरस्वत्या अहं देवयज्या वाचम् अन्नाद्यं पुषेम ।
मैसं ३.६.८	सारस्वतीम् अनूच्य वाग्यन्तव्या । १२.४.१
मैसं ३.९.५	सारस्वती मेषी अतिरात्रे आलभ्या, वाग्वै सरस्वती । ३.६.१८
तैसं २.४.६	सारस्वतौ भवतः एतद् वै दैव्यं मिथुनम् । ५.१.१४

	सावनः पशुः । १२.१.१०
आप १२.१८.१३	सावनाः पुरोडाशाः । १२.१.११
शत ४.२.५.१५ तैसं ३.४.३	सा वा एषा सर्वदेवत्या यद् अजा वशा, वायव्यम् आलभेत भूतिकामः। २.१.१५; १०.४.१७, २९
	सावित्राणि जुहोति प्रसूत्यै । ५.२.२२ न्यामा.
तैसं ५.१.१	सावित्राणि होष्यन्तः संनिवपेरन् । ६.६.३२; १०.६.४९
वाराह १.२.१.५	सावित्रानुमन्त्रणानि। ९.३.१५ सरस्वत्या अहं देवयज्या वाचम् अन्नाद्यं पुषेम।
आप ४.१०.१ तैसं ३.२.५	सावित्रियर्चा । २.१.३७ न्यामा. देवो वः सविता पुनातु अच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यस्य रश्मिभिः ।
वैशेषिकसूत्र २.१.८	सास्नादिमान् गौः विषाणी ककुद्वान् बालधिः इति गोत्वे दृष्टं लिङ्गम्। १.१.२,५ न्यामा. प्रान्ते वालधिः ।
पा ४.२.२४-३२	सा अस्य देवता । ५.४.१९
पा ४.२.३३	आग्नेयः– अग्नेर् ढक् । ५.४.१९ आग्नेयो वै ब्राह्मणो देवतया ।
पा ४.२.३२	अग्नीषोमीयः –अग्नीषोमाभ्यां यद् । ५.४.१९ स सोमम् इष्ट्वा अग्नीषोमीयो भवति अग्नीषोम्यम् ।
तैसं ५.६.८	साहस्रं प्रथमं चिन्वानश्चिन्वीत द्विसाहस्रं द्वितीयं त्रिसाहस्रं तृतीयम्। ४.३.४
तां १६.८-११;१६.१२-१६	साहस्राः साद्यस्क्राः (निकायिनः – निकाय इति सङ्घातः – औत्तराधर्येण अवस्थितः ।) ४.१.१९
तैसं ६.२.५	साह्नशब्देन तावत् अह्ना समाप्यमानत्वात् सहैव अह्ना समापयन्ति। ३.३.१५ तं. तिस्र एव साह्नस्य ।
पाम १.१.१.१-३	सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे, लोकतो अर्थप्रयुक्ते शब्दप्रयोगे शास्त्रेण धर्मनियमः क्रियते । १.३.२४ तं.
तैब्रा १.८.५.३	सीसेन क्लीबात् क्रय्या सुरा । ८.२.४
ऋ १०.७५.९	सुखं रथं युयुजे सिन्धुरश्विनं तेन वाजं स निषदस्मिन्नाजौ । महान् ह्यस्य महिमा पनस्यतेऽदब्धस्य स्वयशसो विरप्शिनः । ९.१.६
तां १०.१३.४	सुत्याकालम् अञ्जनम् अभ्यञ्जनं च सत्रे । १०.४.१० गोग्गुल्वेन प्रातःसवने समञ्जते अमि वा अञ्जते पैलुदारवेण माध्यन्दिने सवने सौगन्धिकेन तृतीये सवने । (तां–सौगन्धिकेन माध्यन्दिने पैलुदारवेण तृतीयसवने ।)
ऋ ८.६९.१२	सुदेवो असि वरुण यस्य ते सप्त सिन्धवः । अनुक्षरन्ति काकुदं सूर्म्यं सुषिरामिव । १.३.२४ तं.
पा ७.१.३९ वा	सुपां सुलुक् इत्यादिना प्रथमाद् द्विवचनस्य 'डा' आदेशः । उभा यन्तारौ 'उभौ' इति प्राप्ते ।
पा १.४.१०३	सुपः– सुपश्च त्रीणि त्रीणि पदानि एकश एकवचनद्विवचनबहुवचनसंज्ञानि भवन्ति । १.३.२४
आप १.१०.२	सुपिप्पलाभ्यस्त्वा ओषधीभ्यः इति कण्डूयने मन्त्रः। ११.४.४९-५० न्यामा.
पा २.४.७१,५८	सुपो धातुप्रातिपदिकयोः (७१)। लुक् (५८) सुपो विभक्तेः धातुसंज्ञायाः प्रातिपदिकसंज्ञायाश्च लुग्भवति। पुत्रीयति, कष्टश्रितः राजपुरुषः।१.३.२४ तं.
पा १.४.१४	सुप् तिङन्तं पदम् । ३.१.१४ तं.

षड् १.१.७ सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्याम् आह । ३.७.२२

तैब्रा १.१२.३,४ सुब्रह्मण्यनिगदः । सुब्रह्मण्यों सुब्रह्मण्यों सुब्रह्मण्योम् । इन्द्राऽऽगच्छ, हरिव आगच्छ । मेधातिथेः मेष । वृषणश्वस्य मेने । गौरावस्कन्दिन् अहल्यायै जार । कौशिक ब्राह्मण । गौतम ब्रुवाण ॥ ९.१.४२,४३

शत १३.७.१.३ सुब्रह्मण्या अग्निष्टुत्याग्नेयी भवति, इतरेषु ऐन्द्री । १२.२.२२ तस्य आग्नेयाग्रहाः आग्नेय्यः पुरोरुचः सर्वम् आग्नेयम् भवति । सुब्रह्मण्यायाः पञ्चदशरात्रे ऐन्द्र्याः भूयस्त्वाद् अग्निष्टुति ऐन्द्री सुब्रह्मण्या एव कार्या-तत्र सूत्रम्-विप्रतिषिद्धधर्माणां समवाये भूयसां स्यात् सधर्मत्वम् । १२.२.२२

लाट्या १.३.२-४ सुब्रह्मण्याह्वाने 'देवा ब्रह्माणः' इति औपवसथ्येऽहनि । ११.४.५३

तैसं २.५.५ सुमना नामेष्टिः– द्वे एव यजते, यज्ञमुखम् एव पूर्वया आलभते यजते उत्तरया देवता एव पूर्वया अवरुन्धे इन्द्रियम् उत्तरया देवलोकम् एव पूर्वया अभिजयति मनुष्यलोकम् उत्तरया भूयसी यज्ञक्रतून् उपैति, एषा वै सुमना नामेष्टिर् यमद्येजानं पश्चात् चन्द्रमा अभ्युदेति अस्मिन्नेव अस्मै लोकेऽर्धुकं भवति । ११.२.२३

तैब्रा १.८.५.४ सुराग्रहाः ऐष्टिकधर्माः, हविःसामान्यात् । ८.२.१ औषधविकृतिः सुरा ।

मनुस्मृ ११.९४ सुरा न पातव्या । १.३.३३ तं. गौडी पैष्टी च माध्वी च विज्ञेया त्रिविधा सुरा । यथैवैका तथा सुरा न पातव्या द्विजोत्तमैः ॥

मनुस्मृ ११.९३ सुरा न पेया । ६.२.२२ तं. सुरा वै सलमन्नानां पाप्मा च मलमुच्यते । तस्माद् ब्राह्मणराजन्यौ वैश्यश्च न सुरां पिबेत् ॥

आप १.१२.३ सुराया यीहि इति अनुवषट्करोति । ८.२.२

तैब्रा २.२.४.५ सुवर्णम् एव भवति, दुर्वर्णो अस्य भ्रातृव्यो भवति (सुवर्णं भार्यम्) । ३.४.२४

तैब्रा २.२.४.५ सुवर्णं भार्यम् । ३.४.२३

शत ३.२.१.१६ सुवाससा भवितव्यम् रूपम् एव बिभर्ति । ३.४.२० सुवासा एवं बुभूषेत् ।

तैब्रा ३.७.५.२ सुशेवं कल्पयामि...तस्मिन् सीद । ३.३.१४

मैसं ३.१०.२ सुषिरो वै तर्हि पशुर् यर्हि वपाम् उत्खिदति, यद् व्रीहिमयः पुरोडाशो भवति अपिधानाय असुषिराय । ६.८.४१;१२.२.८

आप ३.६.६ सूक्तवाक एव याज्या प्रस्तरं आहुतिः । ६.४.४ तं. अध्वर्युः प्रस्तरं प्रहरति अनूच्यमाने अनुवाके 'मरुतां पृषतयः' ॥

आप ३.६.६ सूक्तवाकेन प्रस्तरं प्रहरति । ३.२.११,१५,१६,१८;३.३.१४;६.२.९;९.१.१४

अमर १.३.२८ सूर्य आदित्यो भास्करः सविता दिवाकरः इति सूर्यस्य अभिधानानि । ७.३.५४ सूरसूर्यार्यमादित्यद्वादशात्मदिवाकराः । भास्कराहस्करब्रध्नप्रभाकर-विभाकराः ॥ भानुर् हंसः सहस्रांशुस्तपनः सविता रविः ॥

तैसं ३.६.६.२ सूर्यं चक्षुर् गमयतात्, वातं प्राण अन्ववसृजतात् । ९.३.२७

तैआ ३.४ सूर्यं ते चक्षुः, वातं प्राणः, द्यां पृष्ठं, अन्तरिक्षम् आत्मा, अङ्गैर् यज्ञं, पृथिवीं शरीरैः इति षड् होतृ मन्त्राः । ३.७.१२ तं.

उहः तैसं १.१.४ सूर्याय जुष्टं निर्वपामि । ९.३.१-२ न्यामा. अग्नये जुष्टं निर्वपामि इति मंत्राद् ऊहितो मन्त्रः ।

तैब्रा २.१.९.२ सूर्यो ज्योतिर् ज्योतिः सूर्यः स्वाहा इति प्रातर् अग्निहोत्रं जुहोति । १.२.१२

ऋ १०.१०६.६ निरु १३.५	सृण्येव जर्भरी तुर्फरीतू। १.२.३८ केषांचित् मन्त्राणां अशक्यम् एव अर्थो वेदितुम्। निगमनिरुक्ते व्याकरणवशेन धातुतो अर्थः कल्पयितव्यः– सृण्येव जर्भरी तुर्फरीतू– आदीनि अश्विनोर् अभिधानानि। सृणिः भर्ता च हर्ता च, जर्भरी भर्तारौ, तुर्फरीतू = हन्तारौ।
तैसं ५.३.४	सृष्टीर् उपदधाति। १.४.२३
मैसं १.१.७	सैषा अध्वरकल्पा नामेष्टिः– आग्नावैष्णवं प्रातर् अष्टाकपालं निर्वपेद् सारस्वतं चरुं बार्हस्पत्यं चरुं, आग्नावैष्णवम् एकादशकपालं माध्यन्दिने सारस्वतं चरुं बार्हस्पत्यं चरुं, आग्नावैष्णवं द्वादशकपालं अपराह्णे सारस्वतं चरुं बार्हस्पत्यं चरुं यस्य भ्रातृव्यः सोमेन यजेत। ११.२.१९,२०
तैसं ३.१.१	सोऽकामयत प्रजाः सृजेय। २.१.३२
तैसं २.६.३	सोऽग्नयेऽध्रियत। ८.१.२७-३१ न्यामा.
तैब्रा ३.१.३.१	सोऽनु जुहोति अग्नये स्वाहा कृत्तिकाभ्यः स्वाहा। ५.२.२९;१०.४.१ सोऽत्र
तैसं २.६.१०	सोऽब्रवीत् किं मे प्रजायाः। ३.४.१७ (स = शंयुः)
तैसं ६.४.८	सोऽब्रवीद् वरं वृणै, पयसा एव मे सोमं श्रीणात्। ९.४.४९
तैसं ६.१.१०	सोमं क्रीणाति। ६.८.२६ अजया क्रीणाति सोमं, हिरण्येन धेन्वा वाससा क्रीणाति।
तैब्रा ३.५.६.१	सोम गीर्भिष्ट्वा वयं वर्धयामो वचोविदः। ३.१.२३ न्यामा.
तैब्रा १.३.३.२	सोमग्रहाः सुराग्रहाश्च। १०.४.३-५ न्यामा.
तां १८.३.१०	सोमचमसो दक्षिणा। १०.४.७१,७३
तैसं ६.१.५;६.४.४ शत २.४.४.२३ आप ८.३.१२	सोमधर्माः– क्रयः, मानम्, उपावहरणम्, अभिषवः, अनुवषट्कारं, समुपहूय-भक्षणम्। ३.६.१५;८.२.२७
ऐब्रा ३.१३	सोमप्रवहणीयं नाम सूक्तम्। ९.१.२०
मैसं २.१.१३	सोमपीथेन वा एष व्यृध्यते यः सोमं वमति। ३.४.३६
तां ९.३.१	सोमं अपभज्य विश्वजिता यजेरन्। ६.५.२५
तैब्रा १.४.७.४	सोमं अभिषुणोति। ३.६.३६
मैसं ४.५.५	सोमं पावयति। २.२.१७ तं. अंशुभिः पावयति प्राणा वा अंशवः प्राणैर् एव एनं सोमं पावयति।
तां १६.१-६	सोमविकारा गवादयः– एकाहाः सौमिकाः पदार्थाः। ५.४.२६ ज्योतिः गौः आयुः अभिजित् विश्वजित् सर्वजित्।
ऐब्रा ३.५	सोमस्याग्ने वीहि इति अनुवषट् करोति तेन धिष्ण्यान् प्रीणाति। ३.२.३८
तैसं १.६.४	सोमस्याहं उज्जितिम् अनूज्जेषम्। ९.१.४;१०.४.२४ सोमस्योज्जितिम् अनूज्जेषम्।
तैब्रा ३.२.३.११	सोमः खलु वै सांनाय्यं, य एवं विद्वान् सांनाय्यं पिबति अपुनर्भक्ष्योऽस्य सोमपीथो भवति।
तैसं ६.३.४	सोमान्ते प्रस्तरं प्रहरन्ति स्वरुं वा अयज्ञवैशसाय। ११.३.११ संस्थिते सोमे अग्नौ।
तैसं १.८.८	सोमापौष्णं चरुं निर्वपति, ऐन्द्रापौष्णं चरुं, पौष्णं चरुं, श्यामो दक्षिणा। ३.३.३९-४६ न्यामा.

मैसं २.१.४ सोमापौष्णं चरुं निर्वपेत् नेमिपिष्टं पशुकामः । ३.३.४२

मैसं २.६.४ सोमापौष्णः एकादशकपालः ऐन्द्रापौष्णश्चरुः श्यावो दक्षिणा ।३.३.३९;११.४.२

तैसं ६.२.११ सोमाभिषवाधारकत्वेन फलकद्वयम् आम्नातम् । ३.३.२४ तं. हनू वा एते यज्ञस्य यद् अधिषवणे फलके ।

तैसं १.८.५ सोमाय पितृमते षट्कपालं, पितृभ्यो बर्हिषद्भ्यो धानाः, पितृभ्यो अग्नि-ष्वात्तेभ्यो अभिवान्यायै दुग्धे मन्थम् । १०.२.७४ धानानां पाकः कार्यः ।

तैसं. १.८.१० सोमाय वनस्पतये श्यामाकं चरुम् । ५.२.१३; ११.३.१५; ११.४.४३

तैसं ३.३.४ सोमाय अदाभ्यं गृहीत्वा । २.३.२० न्यामा. यो अदाभ्यं गृहीत्वा सोमाय जुहोति ।

मैसं २.१.५ सोमारौद्रं घृते चरुं निर्वपेत् शुक्लानां व्रीहीणां ब्रह्मवर्चसकामः । ४.२.२५;
तैसं २.२.१० १०.७.६४

मैसं २.१.६ सोमारौद्रं चरुं निर्वपेत् कृष्णानां व्रीहीणाम् अभिचरन् । १०.४.१; १०.७.६४

तैसं २.२.१० ‘सोमारौद्रं चरुं निर्वपति’ इति परिश्रिते याजयेत् । २.३.१५

आप ५.३.२१ सोमेन यक्ष्यमाणो अग्नीन् आदधीत, न ऋतुं प्रतीक्षेत न नक्षत्रम् । ५.४.६
काठकसं ८.१ भर ५.२.६ यः सोमयागं क्रतुम् आदधीत, स न प्रतीक्षेत नक्षत्रं नापि ऋतुं तावत्येव आदधीत । (कर्तुं ?)

तैसं ३.२.२ सोमेन यजेत । १.४.१; २.२.१,१५,१८; ६.२.३१; ७.४.१०; ८.१.१६

शांब्रा १६.१० सोमेनेष्ट्वा सौत्रामण्या यजेत । १.४.१; २.२.१,१७,१८; ६.२.३१; ७.४.१०; ८.१.१६

तैसं २.३.२ सोमेन्द्रं श्यामाकं चरुं निर्वपेत् सोमवामी । ३.४.३२

मैसं ४.६.८ सोमे वैश्वदेवो ग्रहयज्ञः । तत्र सर्वदेवता इज्यन्ते । तन्मध्ये चाङ्गदेवता अपि तस्मात् ताः परिगृहीताः । १२.१.२६ यद् वैश्वदेवः प्रातःसवने वा एतद् वैश्वदेवे देवतास्तर्पयन्ति ।

तैसं १.५.१ सोऽरोदीत् यद् अरोदीत् तद् रुद्रस्य रुद्रत्वम् । १.२.१,९,१०

तैसं ६.४.५ सौत्यम् अहः । १२.२.२५

तैसं ६.४.५ सौत्ये च अहनि सोमयागः । ४.४.३९ अष्टौ कृत्वोऽग्रेऽभिषुणोति अष्टाक्षरा गायत्री, गायत्रं प्रातःसवनं, प्रातःसवनम् एव तेन आप्नोति, एकादशकृत्वो द्वितीयम् एकादशाक्षरा त्रिष्टुप्, त्रैष्टुभं माध्यन्दिनं सवनं, माध्यन्दिनं सवनम् एव तेन आप्नोति, द्वादशकृत्वस्तृतीयं द्वादशाक्षरा जगती, जागतं तृतीयसवनं, तृतीयसवनम् एव तेन आप्नोति ।

तैब्रा १.८.५.६;१.८.६.१ सौत्रामण्याम् आश्विनसारस्वतसुत्रामदेवताकेषु पशुषु ऐन्द्रवारुणसावित्राः पुरोडाशाः पशुप्रकरणात् न उत्कृष्यन्ते, संस्कारपक्षे उत्कृष्येरन् । १०.१.२२

तैब्रा १.८.६.३ सौत्रामण्यां वडवा दक्षिणा । ११.३.१

ऋ १.११०.४ सौधन्वता ऋभवः सूरचक्षसः । ६.१.५० विष्ट्वी शमी तरणित्वेन बाधतो मर्तासः सन्तो अमृतत्वमानशुः । सौधन्वना ऋभवः सूरचक्षसः संवत्सरे समपृच्यन्त धीतिभिः ॥

तां ८.८.५	सौभरम् उक्थ्यानां ब्रह्मसाम । २.२.२८ तं. साकम् अश्वेन उक्थ्यानि प्रणयन्ति। साकम् अश्वम् एह्यू षु ब्रवाणि ।
साम ७०६; ऋ५.१६.१६	सौभरं साम– एह्यू षु ब्रवाणि ते अग्न इत्थेतरा गिरः । एभिर् वर्धास इन्दुभिः ॥
साम ७०६; ऋ६.१६.१७	यत्र क्व च मे मनो दक्षं दधस उत्तरम् । तत्र योनिं कृणवसे ॥
साम ७०७; ऋ६.१६.१८	नहि ते पूर्तमक्षिपद् भुवन्नेमानां पते । अथा दुवो वनवसे ॥
काठकसं ८.१	सौम्यम् अहः तस्य पर्वकालः अमावास्या पौर्णमासी वा । य इष्ट्या पशुना सोमेन वा यजेत् । ४.३.३९
तैसं २.१.२	सौम्यं बभ्रुम् आलभेत । ११.२.३४
मैसं १.१०.१	सौम्यश्चरुः । २.१.११ (वैश्वदेवपर्वणि)
तैब्रा २.३.६.४	सौम्यस्य अध्वरस्य यज्ञक्रतोः सप्तदश ऋत्विजः । ३.७.३२,३३ सप्तहोत्राः प्राचीर् वषट् कुर्वन्ति ।
तैसं ६.३.६	सौम्यादयः पशवः तेषां तथा गवादयः सोमाः, काम्येष्टयः– अत्र सम्बन्धाभावात् न क्रमः । ५.२.३२,३३
मैसं ३.९.१	सौम्यो वै ब्राह्मणो देवतया । ५.४.१०,२५
तैसं २.३.२	सौर्यम् घृते चरुं निर्वपेद् ब्रह्मवर्चसकामः । २.३.१२; ४.३.१९,२७; ६.३.८; ७.४.१,४,९; ८.१.२,२६; ८.४.९; ९.३.१; १०.१.३४,४५,५७; १०.४.२५; ११.१.६,१८,३९
मैसं २.२.२	सौर्यं घृते चरुं निर्वपेत् शुक्लानां व्रीहीणां ब्रह्मवर्चसकामः । १०.७.६४ सौर्यं चरुं निर्वपेद् आग्नेयवत् । ८.१.२८ आग्नेयस्य विध्यन्ते नियम्येत एकार्थ्यात् ।
तैसं ३.९.१०	सौवर्णराजताभ्यां महिमानौ ग्रहौ गृह्णाति । १०.४.३ महिमानौ गृह्णाति राजतेन पूर्वं सौवर्णेन उत्तरम् ।
सत्या १३.१.१०	सौविष्टकृतानि अवदाय न तावत्येव होतव्यम् ऐडानि अवदेयानि । ५.२.११। दैवतानि अवदाय न तावत्येव होतव्यं सौविष्टकृतानि अवदेयानि । सूत्रम् – दैवतैर् वा ऐककर्म्यात् । दैवतानां सौविष्टकृतानाम् ऐडानां च ऐककर्म्यात् एवं सह कृतं भवति ।
कात्या ५.५.२१	हविर्भिश्चरिते उभौ स्विष्टकृत्प्रभृति । ५.२.११
आप ७.२२.६	सौविष्टकृतानि (त्र्यङ्गानि) दक्षिणदोः सव्या श्रोणिः गुदतृतीयम् । १०.७.१०,११
शत १२.४.१.७	स्कन्ने जुहोति । ६.२.२९; ६.४.१०; ६.५.४५; ४६,४७
तैब्रा २.२.६.३	स्तुवम् अनुशंसति । ९.२.४०
तैसं ३.२.७	स्तुतस्य स्तुतमसि । २.१.२९
तैसं ६.३.१	स्तुते उत्तिष्ठन् आह अग्नीद् । अग्नीत् विहर बर्हिस्तृणीहि पुरोडाशम् अलंकुरु
भर १३.१७.१३	१.२.३३; २.१.३२; ३.२.१०; ५.१.२५
तैब्रा २.८.४.२	स्तुहि शूरं वज्रिणम् अप्रतीतम् अभिमातिहनम् पुरुहूतमिन्द्रम् । य एक इत् शतपतिर् जनेषु तस्मा इन्द्राय हविरा जुहोत । १०.१.२१

काठकसं ३१.१४/८	स्तृणीत बर्हिः परिधत्त वेदिं जामि मा हिंसीर् अमुया शयाना। दर्भैः स्तृणीत हरितैः सुपर्णैर् निष्का इमे यजमानस्य ब्रध्न। ९.३.३ दर्भैः स्तृणीत हरितैः अस्मात् मन्त्रात् रक्तैः स्तृणीत पुण्डरीकैः इति पौण्डरीके ऊह्यते पौण्डरीकाणि बर्हींषि भवन्ति।
मैसं ४.५.२	स्तेनं मनः। १.२.२,९,११
तां १.६१.१६	स्तोत्रीयानुरूपौ तृचौ भवतः। ५.३.७,१० (द्वादशाहे)।
तां ११.६.४	पूर्वं उ चैव तद्रूपम् अपरेण रूपेण अनुवदति यत् पूर्वं च रूपम् अपरेण रूपेण अनुवदति तद् अनुरूपस्य अनुरूपत्वम्।
साम पूर्वरूपं ७७५; ऋ ९.६२.२५	पवस्व वाचो अग्रियः सोम चित्राभिर् ऊतिभिः। अभि विश्वानि काव्या॥
साम ७७६; ऋ ९.६२.२६	त्वं समुद्रिया अपो अग्रियो वाच ईरयन्। पवस्व विश्वचर्षणे॥
साम ७७७; ऋ ९.६२.२७	तुभ्येमा भुवना कवे महिम्ने सोम तस्थिरे। तुभ्यं धावन्ति धेनवः॥
साम अनुरूपं ७७८; ऋ ९.६१.२८	पवस्वेन्दो वृषासुतः कृधी नो यशसो जने। विश्वा अप द्विषो जहि॥
साम ७७९; ऋ ९.६१.२९	यस्य ते सख्ये वयं सासह्याम पृतन्यतः। तवेन्दो द्युम्न उत्तमे॥
साम ७८०; ऋ ९.६१.३०	या ते भीमान्यायुधा तिग्मानि सन्ति धूर्वणे। रक्षा समस्य नो निदः॥ ५.३.७,१०
तां ९.८.१३,१४	स्तोत्रे अस्थिकुम्भम् उपदधाति। १०.२.४७ पठ्यमानेषु स्तोत्रेषु।
पा. ५.१.५८ वा	स्तोमे ड विधिः। पञ्चदशाद्यर्थः। १.३.९ तं. पञ्चदश सप्तदश एकविंश तदस्य परिमाणम् इत्यर्थे।
सत्या १७.२.८	स्त्री गौः सोमक्रयणी, व्यावृत्ता एषा स्पार्धिता। ४.१.१७;८.१.१९;१०.३.६१ (साण्डे स्पार्धिता)
तैसं १.६.१०	स्थल्योदकं परिगृह्णन्ति। १.३.२
तैसं ६.३.९	स्थविमतो बर्हिर् अङ्क्त्वा अपास्यति। ४.१.२७
तैसं २.५.५	स्थविष्ठा इन्द्राय प्रदात्रे (तण्डुलाः)। ६.५.२४
तैसं ६.३.३	स्थाणौ स्थाण्वाहुतिं जुहोति। १०.१.१०,१२ वनस्पते शतवल्शो विरोह इति आवृश्चने जुहोति।
मैसं ४.३.६	स्थाल्यां वा श्रपणं क्रियेत। स्थाल्यां चरुर् निर्वर्त्यते न कटाहे कपाले वा। १०.१.४८ यासु स्थालीषु सोमा स्युः ते चरवः स्युः– सोमस्थालीषु चरुं पक्तव्यं ब्रुवन् अविशेषेण स्थालीं चरुसाधनार्थां दर्शयति।
अमर-मेदिनी २.९.३१	स्थाली– स्थालं भाजनभेदेऽपि स्थाली स्यात् पाटलोखयोः। मेदिनी-पिठरः स्थाल्युखा कुण्डम्। पिठर– तिष्ठत्यत्र ओदनादिपचनपात्रस्य।
भर ५.१४.१५	स्थाल्या हविर्विकारः क्रियते। १०.१.१५ चरुणा
तैसं ६.१.१	स्नाति। ३.८.३; ४.३.१
मनुस्मृ ३.४	स्नात्वा भार्याम् उपेयात्। १.१.१ गुरुणाऽनुमतः स्नात्वा समावृत्तो यथाविधि। उद्वहेद् द्विजो भार्यां सवर्णां लक्षणान्विताम्॥
निरु ४.३	स्पर्शवचनात् पृष्ठानि। १.४.३ न्यामा. पृष्ठं स्पर्शतेः।

तैसं १.६.८	स्फ्यश्च कपालानि च अग्निहोत्रहवणी च शूर्पं च, कृष्णाजिनं च शम्या च उलूखलं च मुसलं च दृषत् च उपला च एतानि वै दश यज्ञायुधानि य एवं वेद मुखतोऽस्य यज्ञः कल्पते । ३.१.११;४.१.७
शत ३.३.१.५	स्फ्येन वेदिं परिलिखन् परिगृह्णाति । १०.१.१ न्यामा. अथ स्फ्यम् आदाय परिलिखति समन्तं परिगृह्णाति ।
तैब्रा ३.२.१०.१	स्फ्येनाध्वर्युं क्षिण्वीत । ३.८.२३ अग्नीद् अध्वर्युं प्रेष्यति ।
सत्या १.६.८९	स्फ्येन उत्तमां त्वचम् उद्धरति उत्करे निर्वपति । १०.१.१० न्यामा.
तैसं ६.६.४	स्फ्येन उद्धन्ति । ४.१.८ स्फ्येन वेदिम् उद्धन्ति ।
तर्कसंग्रह ६	स्मृतेश्च । १.३.३३ तं. नित्यद्रव्यवृत्तयो विशेषाः । असाधारणविशेषो व्यक्तिः । असाधारणा विशेषाः यस्यां व्यक्तौ सा असाधारणविशेष-व्यक्तिः ।
तैब्रा ३.७.५.१,२	स्योनं ते सदनं कृणोमि घृतस्य धारया सुशेवं कल्पयामि तस्मिन् सीद अमृते प्रतितिष्ठ व्रीहीणां मेध सुमनस्यमानः । २.१.४६; ३.३.१४; ९.३.१,२३
तैसं १.८.१८	स्रग् उद्गात्रे । ४.२.१७; १०.३.६८
तैसं ३.१.२	स्रुग् वा अस्य (अध्वर्योः) स्वं वायव्यम् अस्य स्वं चमसोऽस्य स्वम् । ३.७.४८
तैसं ३.३.१	स्रुचः संमार्ष्टि । २.१.९
तैब्रा ३.२.९.१४	स्रुचः संमृड्ढि । ३.८.२२; ६.८.२८; ९.३.२०
तैब्रा ३.३.९.१	स्रुचौ व्यूहति वाजस्य मा प्रसवेन इति । ३.८.१७
आप ७.१४.१	स्रुच्यम् आघार्य जुह्वा पशुम् अनक्ति । ८.१.१२ न्यामा. स्रौच्यम्
मैसं ३.१०.४	स्रुवधर्मैः स्वधितिना संबध्यते । ६.३.२६ स्रुवेण अवद्यति, स्वधितिना अवद्यति ।
तैसं ६.१.२	स्रुवेण जुहोति । ८.४.६ स्रुवेण चतस्रो जुहोति दीक्षितत्वाय ।
तैब्रा ३.३.७.३	स्रुवेण पार्वणौ जुहोति । ९.२.३९
तैसं ६.२.३	स्रुवेणाघारम् आघारयति । १०.७.२७,४४,४५,४६
मैसं ३.१०.४	स्रुवेणावद्यति । १.४.३०; २.१.३२ स्रुवेण आज्यसांनाय्ययोर् अवद्यति ।
आप ७.१४.१	स्रौवम् आघार्य जुह्वा पशुम् अनक्ति । ८.१.१२ स्रौच्यम्
तैसं ६.२.३	स्रौवेणाघारेण (आघारयति) । १०.७.२७,४४,४५
मैसं ३.१०.४	स्वधितिना अवद्यति । १.४.३० स्वधितिना प्रयौति, एतेन हि इतरेषाम् अङ्गानाम् अवद्यति ।
तैसं १.८.९; १.७.३	स्वयं कृत्वा वेदिर् भवति, स्वयंदिनं बर्हिः स्वयंकृत इध्मः । १०.१.३
काठकसं १५.५	स्वयंदिनम् अर्धं वेद्यां करोति अर्धं न । ७.४.४ अर्धं वेद्या कुर्वन्ति अर्धं स्वयंकृतम् ।
तैसं १.८.९	स्वयंदिनं बर्हिर् भवति । ७.४.४
आश्व ५.९.५	स्वयं वा निषद्य यजति । ३.५.४५
तैसं १.८.९	स्वयंशीर्णा शाखा भवति । १०.१.३ स्वयम् अवपन्नायै शाखायै ।
कात्या ६.२.१७,१८	स्वयूपशकलेन अञ्जनं कृतम् । ४.२.५ यथानुरूपं स्वरुभिः पशून् समज्य ।
तां १८.४.७	स्वयोन्युत्तरयोर् गेयं कण्वरथन्तरम् । तस्य कण्वरथन्तरं पृष्ठम्, 'अभित्वा शूर' अत्र कण्वरथन्तरम् । १०.४.१४

सामकण्वरथन्तरम् २३३,६८० अभि त्वा शूर नोनुमो अदुग्धा इव धेनवः। ईशानमस्य जगतः
ऋ ७.३२.२२ स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थुषः॥
रथन्तरपृष्ठ ६८१ न त्वा वाँ अन्यो दिव्यो न पार्थिवो न जातो न जनिष्यते। अश्वायन्तो
ऋ ७.३२.२३ मघवन्निन्द्र वाजिनो गव्यन्तस्त्वा हवामहे॥
निघण्टु ११ स्वर इति साम। स्वरो घोषो नादः। ७.२.७ निघण्टु-घोषः स्वरः शब्दो नादः।
चरक ६.१.२७ स्वरवर्णप्रसादकानि रसायनानि। ६.७.३३ ऐन्द्ररसायनम्।
पा १.३.७२,१२ स्वरितञितः कर्त्रभिप्राये क्रियाफले आत्मनेपदम्। ३.३.१८-२० न्यामा.
मैसं ३.९.४ स्वरुं करोति – स्वरुम् आदत्ते। ४.२.३ सूत्रम्– आदाने करोति शब्दः। स्वरुं करोति। ४.२.२
मैसं ३.१०.४ स्वरुणा पशुम् अनक्ति। ४.२.१,२; ४.२.२७
आप ७.१४.१२ स्वरुणा स्वधितिना च पशुम् अनक्ति। ४.४.२५; स्वरुणा अन्तर्धाय स्वधितिना पशुम् अनक्ति।
तां १६.१५.५ स्वर्गकामो यजेत। १.१.२,५; ३.६.१८; ७.१.३५; ८.१.२१,३४; ११.१.२२
पाम १.१.१.३१ स्वर्गे लोके कामधुक्। १.३.२४ तं. एकः शब्दः सम्यग्ज्ञातः।
तां ७.७.१५ स्वर्दृशं प्रतिवीक्षेत। १०.६.३
साम ६८९-९१ 'स्वादिष्ठया' इत्येष आर्भवपवमानस्य। ५.३.१३-१४ न्यामा.
आर्भवपवमानम् ६८९ स्वादिष्ठया मदिष्ठया पवस्व सोम धारया। इन्द्राय पातवे सुतः॥
ऋ ९.१.१ आर्भवे पवमाने प्रथमस्तृचः।
साम ६९० ऋ ९.१.२ रक्षोहाविश्वचर्षणिरभि योनिमयोहते। द्रोणे सधस्थमासदत्॥
साम ६९१ ऋ ९.१.३ वरिवो धातमो भुवो मंहिष्ठो वृत्रहन्तमः। पर्षि राधो मघोनाम्॥
भर १३.१८.१७ स्वाध्यायकाले पूर्णिकावद्धन्ति करोति। माणवकोऽवहन्तिमन्त्रम् अधीते। १.२.३७,३८ मन्त्राक्षरानुपूर्व्या अवधारणम् एव यतते।
तैआ. २.१२ स्वाध्यायम् अधीयीत। ९.२.३१ न्यामा.
तैआ २.१५ स्वाध्यायोऽध्येतव्यः। ३.८.१८;५.१.१५;६.७.३६;७.२.१
जैब्रा १.११२ स्वारम् एव गायत्रम्। १०.५.२६ (यदुत्तरयोः पवमानयोस्तृचाय तृचाय ... एतद् वै साम्नः स्वं यद् गायत्रम्।)
आश्व. ९.९.१९ स्वाराज्यकामो यजेत। ४.४.७ न्यामा. (राजसूयेन)
तैब्रा १.३.२.३ स्वाराज्यकामो यजेत वाजपेयेन। १.४.८ वाजपेयेन यजेत गच्छति स्वाराज्यम्।
तैब्रा ३.५.५.५ स्वाहा अग्निं, स्वाहा सोमं, स्वाहा सवितारं, स्वाहा सरस्वतीं, स्वाहा पूषणम्। १०.१.१५;१०.४.२४
तैसं २.६.१ स्वाहाकारं यजति। ३.३.११;१०.१.१४
ऋ १०.११०.११ स्वाहाकारेण अन्नं प्रदीयते देवेभ्यः। १०.८.२० स्वाहाकृतं हविर् अदन्तु देवाः।
शत १४.८.९.१ स्वाहाकारेण वषट्कारेण वा देवेभ्यो हविः प्रदीयते। ८.४.१४,१७ तस्यै वाचे द्वौ स्तनौ देवा उपजीवन्ति। वषट्कारे स्वाहाकारे च।
तैब्रा ३.५.५.१ स्वाहा देवान् स्वाहा आज्यपान्। १०.४.५०-५९ न्यामा.

कात्या १५.४.२०	स्विष्टकृत् । ४.१.१८,१९ अग्न्याश्रयः स्विष्टकृत्, यजिमात्रसंस्कारः । सूत्रम्– आश्रयिषु अविशेषेण भावोऽर्थः स्विष्टकृत् श्रयश्च ।
तैब्रा १.६.९.७	स्विष्टकृतं यजति । १०.४.३४
तैसं २.६.६	स्विष्टकृति च उत्तरार्धात् सकृद् अवद्यति । ११.१.३६
शत १.५.३.२५	स्विष्टकृतेऽवदाय न ध्रुवां प्रत्यभिघारयति । २.५.४
तैब्रा १.७.४.४	स्विष्टकृते समवद्यति । २.२.३
सङ्कर्ष २.४.२०	स्विष्टकृद् विकारश्च वनस्पतिः । (इति सङ्कर्षे वक्ष्यते) १०.४.३२
तैसं २.५.४	हत्वा भ्रातृव्यम् अमावास्यायां यजेत पिण्डपितृयज्ञेनैव, अमावास्यां प्रीणाति । ४.४.२१
तैसं ६.२.११	हनू वा एते यज्ञस्य यद् अभिषवणे, न संतृणत्ति, असंतृण्णे हि हनू । ३.२.२४-३१ न्यामा.
गत १०.६.४.१ बृउ १.२.२	हयो भूत्वा देवान् अवहत्, वाजी भूत्वा गंधर्वान्, अर्वा असुरान्, अश्वो मनुष्यान् । ९.४.१७ न्यामा.
तैसं १.४.२८	'हरिरसि हारियोजनः' इत्यादि मन्त्रेण गृह्यमाणो ग्रहो हारियोजनः । ९.४.१७ न्यामा.
षड् १.१.१२,१३	'हरिव आगच्छ' इति पूर्वपक्षौ वा इन्द्रस्य हरी ताभ्याम् एष सर्वं हरति । ९.१.४२,४३
पा ६.४.१५०,१४९, १४८,१४७	हलस्तद्धितस्य (१५०) यकारस्य उपधायाः (१४९) ईति परतो (१४८) लोपः (१४७) । ४.४.४६ न्यामा.
तैसं ६.२.११	हविर्धाने चर्मन् अधि ग्रावभिर् अभिषुत्य आहवनीये हुत्वा प्रत्यञ्चं परेत्य सदसि भक्षयन्ति । ३.५.३२; ६.४.२४
तैब्रा ३.२.८.८	हविषाम् अभिवासनाद् ऊर्ध्वं वेदिकरणम् आम्नातम् । १२.१.३९
मैसं ४.१.६	'हविष्कृद् एहि' इति त्रिर् अवघ्नन् आह्वयति । ३.२.५
तैब्रा ३.२.५.८	'हविष्कृद् एहि' इति हविष्कृन्मन्त्रः । ११.४.५५-५७ न्यामा.
मैसं ४.१.६	'हविष्कृद् एहि' इत्याह, ये एव देवानां हविष्कृतः तान् आह्वयति । ३.२.५ न्यामा. सूत्रम् – यो देवानां हविष्कृत् तं ह्वयति ।
अमर २.७.२२	हव्यपाके चरुः पुमान् । १०.१.३४ न्यामा.
आप २.८.११	हस्तेन अवद्यति । १.४.३० अङ्गुलिभ्याम् अङ्गुष्ठेन च पुरोडाशस्य अवद्यति ।
तैब्रा ३.२.१०.२	हस्तौ अवनेनिक्ते । ३.१.२४
तैसं ३.२.५	हिन्व मे गात्रा हरिवो, गणान् मे मा वितीतृषः शिवो मे सप्तर्षीन् उपतिष्ठस्व मा मेऽवाङ्नाभिमतिगाः । २.२.२४
शत ५.४.५.२२	हिरण्मयौ प्राकाशौ अध्वर्यवे ददाति । १०.३.६३,६४
आप ८.५.२९	हिरण्मय्यः स्रुचः शमीमय्यो वा । ७.१.२३
तैसं ५.५.१	'हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे' इति आघारम् आघारयति । १०.३.१,१३,१५
तैसं ५.२.७	हिरण्यं निधाय चेतव्यम् । १.२.५,१८ रुक्मम्
तैब्रा २.६.१०.६	हिरण्यपर्णो देवो वनस्पतिः । १.३.३० देव इन्द्रो वनस्पतिर् हिरण्यपर्णः ।
आश्वगृ ३.८.१०	हिरण्मम् अश्मनां तेजः । ८.१.३५ 'अश्मनस्तेजोऽसि श्रोत्रं मे पाहि' इति कुण्डले आबध्नीत ।

शत ४.३.४२.१	हिरण्यम् आत्रेयाय ददाति । २.२.१;४.१.१८;४.२.१७ अत्रिगोत्राय
मैसं ४.५.१	हिरण्यमालिन ऋत्विजः प्रचरन्ति (सुत्येऽहनि) । ३.४.१३;३.८.१२
वाराह १.१.१.२०	हिरण्यम् इति जातरूपं प्रतीयात् । ३.४.२१ तं.
मैसं ४.५.१	हिरण्यं हस्ते भवति अथ गृह्णाति । १.२.११
तां १२.१३.२५	हिरण्यं हस्ते सम्प्रदाय षोडशिना स्तूयते । ३.४.२१ तं.
तैसं ५.४.२	हिरण्यशकलसहस्रेण अग्निं प्रोक्षति । ९.१.२३ हिरण्यशल्कैः प्रोक्षति । सहस्रवता प्रोक्षति ।
मैसं २.२.२	हिरण्यस्य सर्वं ब्रह्मणे परिहरति । १०.३.६५ शतकृष्णलस्य हिरण्यस्य सर्वं ब्रह्मणे परिहरति ।
तैसं ६.१.१०	हिरण्येन क्रीणाति (सोमम्) । ९.१.१२
काठकसं २७.८	हिरण्येन शुक्रं श्रीणाति । ९.१.१२
तां ६.७.१५	हीयते वा एष पशुभिर् यो विश्वजिति सर्वं न ददाति । ६.७.१७ सर्वस्वं न ददाति । यदि सर्ववेदसं न ददाति सर्वज्यानिं जीयेत (नियतं सर्वस्वदानम्)
तां १६.६.१ मैसं ४.६.३	पशुभिर् वा एष व्यृध्यते इत्याहुः यः सर्वं ददाति तत् छवीं परिधत्ते पशुभिर् एव समृध्यते । सर्ववेदसेन ईजानं याजयेत्, पशुभिर् वा एष व्यृध्यते यः सर्वं ददाति ।
तां ८.८.१९,२०	हीषादीनां सौभरनिधनत्वेन प्राप्तत्वात् । २.४.२८ हीष् इति वृष्टिकामाय निधनं कुर्यात्, 'ऊर्ग्' इति अन्नाद्यकामाय, 'ऊ' इति स्वर्गकामाय ।
शत २.४.२,५,६ काठकसं १५.१८ मैसं २.६.२	हुतायाय यजमानस्य अपराभवाय नवानाम् ऐन्द्राग्नः पुराणानाम् आग्नेयः सौम्यः श्यामाकः वैश्वदेवः पयसि चरुः, द्यावापृथिव्य एककपालः वासो दक्षिणा, वत्सः प्रथमजो दक्षिणा (आग्रयणे) । १०.३.३४
पा. ३.१.८४ वा	हृ ग्रहोर् भश् छन्दसि । १.२.७ तं. हरति-भरति, गृह्णाति-गृभ्णाति ।
आप ७.२२.६	हृदयं, जिह्वा, वक्षः, यकृत्, वृक्यौ, सव्यं, दोर्, उभे पार्श्वे, दक्षिणा श्रोणिः, गुदतृतीयम् इति एकादश अवदानीनि । दैवतानि दक्षिणं दोर् गुदतृतीयम् इति सौविष्टकृतानि । क्लोमानं, प्लीहानं, पुरीततं, वनिष्ठुम्, अध्युध्नीं, मेदो, जाघनीम् इति उद्धरति । १०.७.१०,११
मैसं ३.१०.३	हृदयस्य अग्रे अवद्यति, अथ जिह्वायाः अथ वक्षसो दोष्णो अवदाय पार्श्वयोर् अवद्यति यक्नो अवद्यति । मतस्नयोर् अवद्यति श्रोण्याः अवदाय गुदस्य अवद्यति एतानि एकादश अवदानानि । २.१.३२;२.२.१७ ३.३.३६;४.१.२७;५.१.५;१०.७.२
पा. ३.३.१५६	हेतुहेतुमतोर् लिङ् । २.३.१ रथन्तरसामा सोमः ऐन्द्रवायवाग्राणां ग्रहाणां हेतुः कर्तव्यः ।
मैसं १.८.५ तैब्रा १.१.६.९	'होतव्यं गार्हपत्ये ? न होतव्यम् ?' इति मीमांसन्ते अनुध्यायी वा एष रूक्षो होतव्यम् एव । २.१.३२ होतव्यम् अग्निहोत्रां ≡ न होतव्याम् ≡ इति । यद् यजुषा जुहुयात् अयथापूर्वम् आहुतीर् जुहुयात् यत् न जुहुयात् अग्निः परा भवेत् तूष्णीम् एव होतव्यम् यथापूर्वम् आहुतीर् जुहोति नाग्निः पराभवति ॥

	होतारं वृणीते । ३.७.२४
मैसं ३.९.८	होतुश्चमसो ब्रह्मणश्चमसः उद्गातुश्चमसः इति समाख्यया निर्दिश्यते। ३.५.२२
शत ४.२.१.२९	होतुश्चित् पूर्वे हविर् अद्य मा आशत । ३.५.३७ एते वदन्ति शतवत्
ऋ १०.९४.२	सहस्रवद् अभिक्रन्दन्ति हरितेभिरासभिः । विष्ट्वी ग्रावाण सुकृतः सुकृत्यया होतुश्चित्पूर्वे हविरद्यमाशत ।
सत्या २१.२.५२	होतुः पाणौ द्विर् लेपेन उपस्तृणाति । १०.४.२३ अथास्य अध्वर्युरन्तरेण अङ्गुष्ठप्रादेशिनी लेपाद् उपस्तृणाति ।
तां ११.४.१	होतुः पृष्ठं ९.२.२८/२– रथन्तरप्रगाथः– 'अभि त्वा शूर'। ६८०,६८१ वा बृहत्प्रगाथे 'कयानश्चित्र' ६८२-४ त्वामिद्धि हवामहे ८०९-८१०
ऋ ५.४३.३	होतेव नः प्रथम पाहि अस्य देव मध्वो ररिमा ते मदाय। दशक्षिपो युञ्जते बाहू अद्रिं सोमस्य या शमितारा सुहस्ता ॥ ३.५.३७
आप १२.२३.४	होत्रकाणां चमसाध्वर्यवः– मैत्रावरुणो, ब्राह्मणाच्छंसी, पोता । ३.७.२५
मैसं ३.१०.४	होत्रे आध्युर्ध्नीं हरन्ति । १०.७.१५
आप ३.७.१५	होमाभिषवनिमित्ता शेषभक्षा दर्शपूर्णमासयोः। १०.२.२९ अत्रैव (होमान्ते) ऋत्विजो हविश्शेषान् भक्षयन्ति ।
धर्मसिंधुद्वितीय परिच्छेदान्ते	होलाकादयः प्राच्यैर् एव कर्तव्याः । १.३.१५,१९ फाल्गुनी पौर्णमासी प्रदोषव्यापिनी होलिका दीपयितव्या ।
पा ५.१.१२९	हौत्रमिति । समाख्यातानि कर्माणि होत्रा कर्तव्यानि । ३.३.१४ उद्गात्रादिभ्यः अञ् तस्य कर्म, इत्यर्थे ।



प्रथमं परिशिष्टम्

मुद्रणानन्तरमुपलब्धमूलानि उद्धरणानि

तैसं ६.३.७	अग्नये समिध्यमानाय अनुब्रूहि । ३.७.४३-४५ न्यामा.
वाराहगृ ८.७	अग्निम् अधीयानाः केचिद् उपाध्यायस्य उदकुम्भान् आहरन्ति । २.४.८
तैब्रा १.६.६.६	अग्निं स्विष्टकृतं यजति, यज्ञस्य प्रतिष्ठित्यै । इति प्रकृतौ य एव स एव विकृतौ अर्थवादो भवति । १०.३.११
तैसं ४.३.१३	त्वं सोमासि सत्पतिस्त्वं राजोत वृत्रहा । त्वं भद्रो असि क्रतुः ॥ १.३.३०
सत्या १७.१.४९	अग्नीषोमीयस्य (पशोः) स्थाने अग्नीषोमीयः पुरोडाशः, एकादशकपालः पुरोडाशो वा पशुर् वा । ३.८.३९
वाराह १.४.३.४१	अपरिमितम् इति सहस्राद् अधिकं, सहस्रं च संनिहितम् – शतं देयं, सहस्रं देयम्, अपरिमितं देयम् । ६.७.२४
तां ४.६.१५	अर्कं ग्रहं गृह्णाति । १०.४.३ (विषुवति +)
तैसं २.३.१२	अश्वदातुर् वारुणेष्टिः । ३.४.३०-३१ न्यामा.
तां ६.८.१२	आज्यैः स्तुवते । १.४.३; २.१.१३; ७.२.१७; ९.२ ७ स्तुवन्ति ।
काठकसं २४.८	आतिथ्यायाम् अनुयाजान् केवलान् न करोति, नान्यं न करोति । १०.७.३८ उपसदो वा एतस्य अनुयाजाः, तस्माद् अननुयाजं भवति ।
मैसं ३.६.६	आहिताग्निर् वा एष योऽग्निहोत्रं जुहोति, न दर्शपूर्णमासौ यजेत या आहुतिभाजा देवतास्ता अनुध्यायिनीः करोति । २.४.४
आश्व ५.३.३०	आग्निमारुताद् ऊर्ध्वम् अनुयाजैश्चरन्ति । ४.३.३६; ४.४ ६; ५.१.२३,२८ ११.३.६,४६; १२.२.३२
शत ९.५.१.१९,२०	आतिथ्यं निरवपन् तद् इडान्तम् आसीत । १०.७.४२ तान् इडान्तम् उपानयन् देवासुराः सत्यम् अभजन्त । अथ असुरा यज्ञम् आयन् ततो यज्ञस्त्वरः ।
आप ८.२.९	आसीनोऽनवानं यजति । ३.५.४५ ऊर्ध्वज्ञुर् आसीनोऽनवानं होता यजति । आसीनो याज्यां यजति (शत १.४.२.१९) ।
मैसं २.५.८	इन्द्राय वज्रिणे ऋषभम् आलभेत । अस्य पशोः पुरोडाशस्य 'इन्द्रं स्तुहि' 'स्तुहि शूरम्' याज्यापुरोनुवाक्ये । १०.१.२१
तैसं १.१.२	इन्द्राण्यै संनहनं बृहस्पतेर् मूर्ध्ना हरामि, एतौ मन्त्रौ, लवनदेशाद् बर्हिर् आनयते । १२.१.४६
द्र. आश्वगृ ४.२	उदगयनपूर्वपक्षाहः पुण्याहेषु दैवानि कर्माणि (कुर्यात्) । ६.८.२३ सूत्रम्–उदगयन.. स्मृतिरूपान्यार्थदर्शनात् ।
तैसं ६.२.११	उपरवः = पीठपादचतुष्टयाकारो बाहुमात्रो गर्तभेदः । ११.४.५२
तां १६.६.१	उपरिवाससः कार्यं वत्सत्वक् भविष्यति । १२.३.१
तां ४.२.११,१०	ऊर्ध्वा वा अन्ये यज्ञक्रतवः संतिष्ठन्ते, तिर्यञ्चोऽन्ये । ये होतारम् अभिसंतिष्ठन्ते ते ऊर्ध्वाः, ये अच्छावाकं ते तिर्यञ्चः । द्वये एव यज्ञक्रतवो भवन्ति – ये होतारम् अभिसंतिष्ठन्ते ये च अच्छावाकम् । १०.५.५१ ऊर्ध्वो हि होतारम् अनुसंतिष्ठते (११) तद् आहुर् ईर्मं (व्रणम्) इव वा एषा होत्रा यद् अच्छावाक्या, यद् अच्छावाकम् अनुसंतिष्ठते तद् (ईर्मं व्रणम् इव) (१०)।

तैसं ७.२.१	एकविंशत्रिणवत्रयस्त्रिंशत् स्तोमाः, विवृद्धस्तोमाः । १०.५.१५-२५ न्यामा. सूत्रम् – आगमेन (सङ्ख्यापूरणम्) अभ्यासस्य अश्रुतित्वात् ।
तां १८.९.४	एकस्यां राजन्यजातौ दशसङ्ख्या विधीयते । ३.५.५३ दशदशैकैकं चमसम् अनुप्रसर्पयेयुः । तेन राजानः अनुप्रसर्पयेयुः । तत्र सूत्रम् – ब्राह्मणा वा तुल्यशब्दत्वात् । शतं ब्राह्मणाः सोमान् भक्षयन्ति इति विधिः । श्रुत्या ब्राह्मणगताम् एव सङ्ख्या एव । तस्माद् ब्राह्मणशतस्य दशब्राह्मणाः राजन्यचमसम् अनुप्रसर्पयेयुः ।
शत २.५.२.३९	इडाप्राशित्रसौविष्टकृतानि शेषकार्याणि । सर्वेभ्यो हविर्भ्यो कर्तव्यानि । ३.४.४२,४५
तैसं २.२.१	ऐन्द्रम् एकादशकपालं निर्वपेद् आग्नेयवत् । ८.१.३२ आग्नेयविधिना । विप्रतिपत्तौ हविषा नियम्येत । कर्मणस्तदुपाख्यत्वात् ।
मैसं ३.९.५	ऐन्द्राग्नानि हि उक्थ्यानि । ३.४.४२ तं.
मैसं ४.३.६	ओदनेन हविर् विक्रियते । १०.१.४२ (स ओदनः चरुः सोमस्थालीषु पक्तव्यः) यदि तण्डुलो विद्येत आमं तद् हविः स्यात, तण्डुले हविः-शब्दं ब्रुवन् ओदनेन हविर् विक्रीयते इति दर्शयति । (यासु स्थालीषु सोमा स्युः ते चरवः स्युः ।)
द्र. काव्यप्रकाश २.४	कुशलः– बहुषु कुशानां लातुर् गुणेषु सत्सु निपुणतायाम् एव कुशलशब्द-प्रयोगात् रूढिशब्द एव भवति–कुशलः निपुणः । ६.७.२२
तैसं ७.२.८	गायत्रं प्रायणीयम् अहः । २.३.२४ तं. व्यूढद्वादशाहे ।
तां ८.६.१०	गा यीरा गिरा इति सामगाः योनिगानं सहैव गकारेण पठन्ति । ९.१.५०-५३ न्यामा.
शांब्रा ३.९	गार्हपत्ये पत्नीसंयाजान् जुहोति । २.२.३
बाराह ३.२.२.२८ तां २५.४.५	गृहपतिः = असंयुक्तस्य ऋत्विग्धर्मेण स्वामिन एव आख्या । १०.६.५६ सूत्रम् – प्रसिद्धग्रहणत्वाद् असंयुक्तस्य तद् धर्मेण ।
काव्यप्रकाश २.५	'गौर् अनुबन्ध्यः' इति गोजातीयविशिष्टः पशुर् अनुबध्यते । नायं वाहीको गौणशब्दः ।
तैसं २.३.९	ग्रामकामं संयाजयेद् ग्रामकामो यजेत् इति विधीयते । १०.२.४७
तैब्रा ३.७.५.१,२	घृतस्य धारया सुमुखं तव सदनं कल्पयामि तस्मिन् प्रतितिष्ठ (सीद) । ३.३.१४ तं.
शत ४.४.३.१०	चमसिनो अन्यान् चमसान् यथाचमसं भक्षयन्ति । अथैतस्य हारियोजनस्य सर्वे एव लिप्सन्ते । यथाचमसं वा अन्ये भक्षाः अथैषोऽतिरिक्तः तस्माद् एतस्मिन् सर्वेषाम् एव भक्षः । तस्माद् धाना विपसन्ते भक्षाय । ३.५.२९
तैसं ६.४.९	तस्माद् सर्वा दिशः शृणोति । ३.५.२१
तैब्रा १.१.४.२	तस्माद् अहिताग्निर् न अनृतं वदेत् । यश्रश्रुर्निमिते अग्निम् आधत्ते, सत्यम् एव एनं आधत्ते । तस्मादाहिताग्निर् नानृतं वदेत् । ३.४.१२,१३;४.१.४
मैसं ३.१०.५	दक्षिणे हविर्धाने सोमम् आसादयति । ११.३.४६
शत १.५.५२	द्वावग्निष्टोमौ शतोक्थ्यं भवति । ८.३.१०,११ एकाहाद् वा तेषां समत्वात् स्यात् । एकाहाद् ज्योतिष्टोमाद् वा उपचयः (स्तोत्रियाणाम्) स्यात् द्वादशाहे हि संस्थास्तोत्राणि नाम्नातानि ।

तैब्रा ३.३.५.३ द्वे चतुर्गृहीते उपभृति । ४.१.४८ अष्टौ उपभृति ग्रहणत्वात् .

पा. परिभाषा १०७ न चावयवप्रसिद्ध्या समुदायप्रसिद्धिर् बाध्यते । ६.८.४२

मनुस्मृ ४.६१ न शूद्रराज्ये निवसेत् । २.३.२ तं. + नाधार्मिकजनावृते । न पाखण्डिगणाक्रान्ते नोपसृष्टेऽन्त्यजैर् नृभिः ॥

तैसं ६.६.११ मैसं ४.७.६ न षोडशी नाम यज्ञोऽस्तीत्याहुः । १०.५.३६,४१

बृहद्देवता १.४२ न हि आख्यातम् अन्तरेण कृत्यं वा नामशब्दस्य व्यापारो विधीयते । १.४.८

वाराह १.१.१.७ निगदेन उच्चैर् अनूद्यते । २.१.३८

तैआ ५.८ प्रवर्ग्यो वा एषः ... स वै सायं प्रातश्च जुहोति । २.२.१६ 'भूः स्वाहा' इत्येव होतव्यं सायं प्रातश्च ।

मैसं १.४.६ प्रसीदति देवता – आहुतिभिरेव हुतादो देवान् प्रीणातीति । तस्मै प्रीता इषम् ऊर्जं नियच्छन्ति । ९.१.७

तैआ २.२ प्रसृतेन वै यज्ञेन देवाः स्वर्गं लोकम् आयन् । अप्रसृतेन असुरान् पराभावयन्, प्रसृतो ह वै यज्ञोपवीतिनो यज्ञो अप्रसृतोऽनुपवीतिनो, यद् वै किञ्च ब्राह्मणो यज्ञोपवीती अधीते यजते एव तत्, तस्माद् यज्ञोपवीती एव अधीयीत याजयेद् यजेत वा यज्ञस्य प्रसृत्यै । १.३.७ तं.

छांउ २.८.१,२ प्रस्तावोद्गीथप्रतिहारोपद्रवनिधनवतः सर्वस्य सस्तोभस्य स्वरकालाभ्यासस्य कण्वरथन्तर इति आख्या भवति । यत् किञ्च वाचो हुम् इति स हिङ्कारः, यत् प्रेति स प्रस्तावः, यद् एति स आदिः, यद् उदिति स उद्गीथः, यत् प्रतीति स प्रतिहारः, यद् उपेति स उपद्रवः, यन्नीति तत् निधनम् । १०.४.४४

शांब्रा १७.७ प्रस्तोता प्रस्तौति, उद्गाता उद्गायति, प्रतिहर्ता प्रतिहरति । ३.७.२२

तैसं ६.५.९ प्रहृत्य परिधीन् जुहोति हारियोजनम् । ४.३.३६ प्रहृत्य परिधीन् हारियोजनं जुहोति । ११.३.४६

तैब्रा १.८.२.३ प्राकाशौ अध्वर्यवे ददाति । १०.३ ७४ हिरण्मयौ दर्पणौ ।
शत ५.४.५.२२

काठकसं ३४.१ प्राणा वा ऐकादशिनः यद् एकादशिनीभिर् इयुः, अहानि अतिरिच्यन्ते पशवो वा । १०.५.८७

तैब्रा ३.६.८.१ प्रैष प्रैषार्थौ तु विपर्ययेण आम्नातौ, तौ च विपर्ययेण कर्तव्यौ । ५.१.२ प्रथमं पुरोनुवाक्या (प्रैषार्थः) आम्नाताः, तदनन्तरं प्रैषा उच्यन्ते ।

पाउणादि १.२९,२४ बहु– बृंहतेर् अयं वृद्ध्यर्थः । बृंहतेर् उः न लोपश्च । ११.१.३८

द्र. गौतमस्मृ यदि वेदविरोधः स्यात् इष्यतैव प्रमाणता । स्मृतिर् आम्नायशब्देन न तु वेदवद् उच्यते । १.३.७ तं.

तैसं १.६.७ यदि सोऽग्निर् उत्सृज्येत ततो देवता अपरिगृहीता भवेयुः । अग्न्यन्वाधानेन अग्निर् धार्येत, तत् कृताद् अग्निधारणाद् देवतापरिग्रहः । अग्निं स एव आयतने देवताः परिगृह्णाति, ताः श्वोभूते यजते । १२.४.१९

गौतमस्मृ ४.२ यस्त्वया कश्चिद् धर्मः कयाचित् सह कर्तव्यः सोऽनया (पत्न्या) सह कर्तव्यः । ६.१.१७ सहधर्मं चरताम् ।

शत ५.४.५.२२ हिरण्यस्य स्रजम् उद्गात्रे ददाति । ४.२.१७; १०.३.६५,६८

द्वितीयं परिशिष्टम्

अनुपलब्धमूलानि - उद्धरणानि

अग्निम् अभ्येति ।

आश्व १.९.९ अग्निर् वै दीक्षितः ।

काठकसं २४.९ अग्निर् वै सर्वे यज्ञाः अग्नौ हि सर्वान् यज्ञान् ये च पाकयज्ञाः ये च इतरे ।

शत ४.५.१.१७ अग्निर् हिमस्य भेषजम् ।

तैसं ७.४.१८ अग्निष्टोमः पञ्चोक्थ्यः – उक्थ्यसंस्था भवन्ति ते च पञ्च भवन्ति, तथा वाक्यं भिद्यते तस्मात् सूत्रम् – अधिकाराद् वा प्रकृतिः तद् विशिष्टाः प्रकृतित्वात् द्वादशाहिकानि संस्थाविशिष्टानि स्युः । ८.३.९

अग्निष्टोमो वै प्रजापतिः, स उत्तरान् एकाहान् असृजत, तम् एत द्विरात्रादयोर्गणा ऊचुस्त्वम् अस्मान् मा हासीः । ८ २.२८

शत १.६.३.२३ अग्नीषोमयोर् एव आज्यभागौ, अग्निषोमयोर् उपांशुयाजः, अग्नीषोमयोः पुरोडाशः ।

अग्नीषोमीयं द्वादशकपालम् । (शाखान्तरे) २.४.८ अग्नीषोमीये पशौ दार्शपौर्णमासिको विधिः । ८.१.१२

तां २१.१०.११ अग्नेर् वेर् होत्रं वेर् अध्वरम् ।

अङ्गं नाम तद् यत् प्रधानं फलवत् करोति । १२.३.१६

अङ्गगुणे विरोधे च तादर्थ्यात् । १०.१.३९

अङ्गाङ्गिन्यायः । २.२.३

अतिक्रमिष्यामः इमं आम्नायं (यद् वेदम् अधीत्य स्नायाद् इति) ।

अनतिक्रामन्तो वेदम् अर्थवन्तं सन्तम् अनर्थकम् अवकल्पयेयम् अतो धर्मं जिज्ञासित्वा स्नायात् । १.१.१

अथ ज्यौतिष्टौमिकान् ब्रूते श्येनादीनां ज्योतिष्टोमविधिपूर्वकत्वाद् ज्यौतिष्टौमिकं ब्रूते । इतरत् च ज्योतिष्टोमाद् अधिकम् । ७.१.१६

शत ३.८.४.७ अथ पृषदाज्यं गृह्णाति, द्वयं वा इदं सर्पिश्च दधि च, द्वन्द्वं वै मिथुनं प्रजननं मिथुनम् एव एतत् प्रजननं क्रियते ।

अथ यद्यदि दीक्षाणा रथन्तरसामानि अतिरात्रम् उपेयुः । २.४.८

पाम १.१.१०.४ अथवा पुनरस्तु ज्ञाने धर्मः । १.३.२४,२७ तं. अथ शरीरपरिमितआर्हतपक्षेण गम्यते । २.१.५ तं. (जीवः) अतिसंकोचविस्तारौ पुत्तिकाहस्तिदेहयोः । अन्तराभवसञ्चारस्तद् भावाज्ञानकरणे ॥

पाम १.१.१.१ अथ शब्दानुशासनम् ।

अथैष गवाऽभिचरन् यजेत् । १.४.५

अथैष गवाऽभिचर्यमाणो यजेत । १.४.५ न्यामा. (गवि यथा गावो गोपायन्ति)

अद्दो हविर् निर्वपेत् । ५.४.१९ (आग्नेयो वै ब्राह्मणः स सोमेन) ।

अधिकं च विवर्णं च स्तोभः । ९.२.३९

अध्वर्युर् आध्वर्यवेषु प्रवर्तमानो अवश्यं च सह पत्न्या यष्टव्यम् । ६.१.१७ (यजेत्) 'धर्मे च अर्थे च कामे च नातिचरितव्यम्' अनेन धर्मादीनां साधारण्यम् ।

अनवधारणत्वाविशेषात् ऊहानध्यवसाययोर् न संशयाद् अर्थान्तरभावः । १०.२.५९ न्यामा.

अनाहिताग्निना अन्वाचयं करोति – अप्यनाहिताग्निना कार्यः पिण्डपितृयज्ञः इति अनेन वाक्येन अन्वाचयं-अन्यतरस्य अनुषङ्गत्वे अन्वाचयः – (अनु + आ + चि अच्) चयः संकलयति, परिगणयति । ६.८.१०

अनिमित्तं विद्यमानोपलंभनत्वात् । १.१.५ सूत्रम् – सत्संप्रयोगे पुरुषस्य इन्द्रियाणां बुद्धिजन्यं तत् प्रत्यक्षम् अनिमित्तं विद्यमानोपलम्भनत्वात् । १.१.४

अनिरुक्तः स्विष्टकृत् । १०.१.२२ पशुपुरोडाशस्य देविकाहविषां च अग्नये स्विष्टकृते समवद्यति यदा तु पशुपुरोडाशतन्त्रं तदा अस्विष्टकृच्छब्दकं स्यात् । तस्माद् (स्विष्टकृत्) अनिरुक्तम् (अनुच्चारितं स्यात्)।

अनुमानं – ज्ञातसम्बधस्य एकदेशदर्शनाद् एकदेशान्तरम् असंनिकृष्टे अर्थे बुद्धिः । प्रत्यक्षतो दृष्टसम्बधम् — धूमदर्शनाद् अग्नेर् अनुमानं, सामान्यतो दृष्टं — देवदत्तस्य गतिपूर्विकां देशान्तरप्राप्तिम् उपलभ्य आदित्यगतिस्मरणम् । १.१.५

अनुमानात् प्रयोगो बलवान् । २.३.२

अनुमानात् स्मृतेः आचाराणां च प्रमाणम् इष्यते । १.३.१५ सूत्रम् – अनुमानव्यवस्थानात् तत्संयुक्तं प्रमाणं स्यात् ।

अनेकार्थं विधानं च अन्याय्यम् । ९.४.१८

अन्यत्रैव प्रणीत याः कृत्स्नायाः धर्मसन्ततेः । अन्यत्र कार्यतः प्राप्तिर् अतिदेशोऽभिधीयते । ७.१.१-१२ न्यामा.

अन्यां यजमानस्य व्रतयुक्तां (व्रतदुहां) आशिरे दुहन्ति । ११.३.३९ सूत्रम् – उत्पत्तिर् वा प्रयोजकत्वाद् आशिरवत् ।

अन्याय्यत्वाद् विकल्पस्य । १०.८.१६

अन्यायश्च अनेकार्थत्वम् । १.३.३० सूत्रम् – प्रयोगचोदनाभावाद् अर्थैकत्वम् अविभागात् ।

वाराह ३.२.१.४ अन्वहं पृष्ठ्यं षडहम् उपयन्ति ।

अपवृक्तम् आसीत्, पूर्वं तद् आतिथ्यायाम् आसीत् । ४.२.२९ अपवृक्तं पूर्वं तद् आतिथ्यायाम् – पाठभेदः

आप १.१६.५२ अपः प्रणयेद् गोदोहनेन पशुकामस्य ।

अपि वा यजति श्रुतेर् अहीनभूते प्रवृत्तिः स्यात् । ८.२.२५

अपूर्वं हि फलवत्, अफलो यजिः फलवति च प्रयासो विधीयमानोऽर्थवान् भवति ।

अप्राणिनः षष्ठी पञ्चम्यर्थे – शाकस्य देहि, शाकाद् देहि, तृतीयार्थे – घृतस्य घृतेन यजति, द्वितीयार्थे – सोमस्य पिबति, सोमं पिबति । ४.२.३ एवं यूपस्य स्वरुं करोति – यूपात् स्वरुं करोति ।

अब्राह्मणोऽपि ब्राह्मणः प्रवरानुमन्त्रणेन स्यात्। १.२.१३

अभिधां भावनाम् आहुर् अन्याम् एव लिङादयः।
अर्थात्मभावना त्वन्या सर्वाख्यातेषु गम्यते॥ २.१.९ तं.

अभीषू वा एतौ यज्ञस्य यद् आघारौ। ४.३.१; ४.४.३०; १०.१.१८
अभीषुः प्रग्रहे रश्मौ (अमर ३.३.२१९)।

अभ्युच्चयो नाम-यद् इदम् इह भवति, विज्ञाते अपरमपि भवतीति विज्ञानम्। १०.१.१

अम्बष्ठानां दर्विहौमिको ब्राह्मणः। ८.४.२ सूत्रम् - सलौकिकानां स्यात्, कर्तुस्तदाख्यत्वात्।

अमुष्मै कामाय ह्येव लोकाय यज्ञो नास्मै (लोकाय)। १०.८.७०

अरुणपराशरशाखिनः। तेषां परिचरेषु स्मृतिरूपं ब्राह्मणं भवति। ये दर्शपूर्णमासयोर् धर्मास्ते सर्वे सर्वेष्टीनाम् अग्नीषोमीयस्य च इत्यारभ्य यावत् सर्वाः प्रकृतिविकृतयोऽनुक्रान्ताः। ७.७.८

अर्के चेत् मधु विन्देत किमर्थं पर्वतं व्रजेत्।
इष्टस्यार्थस्य संसिद्धौ को विद्वान् यत्नमाचरेत्॥ १.२.४

अर्थापत्तिः - दृष्टः श्रुतो वा अर्थो अन्यथा नोपपद्यते इति अर्थकल्पना, यथा जीवति देवदत्ते गृहाभावदर्शनेन बहिर्भावस्य अदृष्टस्य कल्पना। १.१.५

अर्धतृतीयानि शतानि (२५०) दीक्षिष्यन्ते चतुर्भिर् वर्षैः समाप्यते। (विश्वसृजाम् अयने सहस्रसंवत्सरसत्रे) ६.७.३६

अल्पं जुहोति। ३.४ ३८ द्व्यवदानं जुहोति। तेन द्व्यवदानमात्रं होतव्यम् अन्यत् परिशेषणीयम्।

अवदानाभिघारणासादनेषु यथाप्रदानं वा कर्तव्यानि। ५.४.२,३

अवभृथे च पूर्वपक्षे उत्पादयितव्योऽग्निः संमार्गाय, सिद्धान्ते तु आपः संमार्जयितव्याः। २.१.१२

अवयवप्रसिद्धिरपि समुदायप्रसिद्ध्या बाध्यते। अवयवप्रसिद्धेः समुदायप्रसिद्धिर् बलीयसी।

अवशिष्टान् अंशून् अभ्यूहेत्। ३.३.३१ तं. (इति अभ्यूहो योऽनियतपरिमाणस्तदभिप्रायेण स्यात्।)

अविहितेतिकर्तव्यताकं शब्दं विहितेतिकर्तव्यताद् काधर्मान् गृह्णाति। ८.४.९

अव्यक्तासु तु सोमस्य (विधिः)। ८.१.१६

अव्यभिचारि च कारणं कारणवतां दृष्टम्। ३.३.१२

अशब्दः। १.३.१ धर्मस्य शब्दमूलत्वात् अशब्दः (श्रुत्यविहितशब्दः अनपेक्षः स्यात्।)

तैसं २.३.१२ अश्वदातुर् वारुणेष्टिः। ३.४.३०-३१ न्यामा.

तैसं ६.३.३ अष्टाश्रिर् भवति (यूपः)।

अस्त्यर्थः सर्वशब्दानाम् इति प्रत्याय्य लक्षणम्। अपूर्वदेवता स्वर्गैः समम् आहुर् गवादिषु। १.३.३० तं.

तैसं ६.४.२ अस्मै वै लोकाय गार्हपत्यः आधीयते, अमुष्मै आहवनीयो यद् गार्हपत्य उपसादयेत् अस्मिन् लोके पशुमान् स्यात्, यद् आहवनीये अमुष्मिन् पशुमान् स्याद् उभयोर् उपसादयति, उभयोर् एव एनं लोकयोः पशुमन्तं करोति ।

अहंप्रत्ययेन हि चैतन्यस्वभावस्य आत्मनो अस्तित्वमात्रम् अवगम्यते, न तु देशतः कालतो वा विशेष्यते । २.१.५ तं.

अहर्गणे यस्मिन् (अहनि) अपच्छेदः तदेव आवर्तेत । ६.५.५६
सूत्रम् – अहर्गणे यस्मिन् अपच्छेदस्तद् आवर्तेत कर्मपृथक्त्वात् ।

अहर्गणेषु द्वादशाहिको विध्यन्तः । ८.१.१७ सूत्रम् – गणेषु द्वादशाहस्य आदिरात्रात् शतरात्रपर्यन्तेषु अहर्गणेऽष्टरात्रे – अथैतस्य अष्टरात्रस्य विश्वजिदभिजितौ एकाहौ अभितः – उभयतो ज्योतिर् मध्ये षडहः पशुकामो ह्येतेन यजेत् । अत्र विश्वजिदङ्गे 'सर्वस्वं देयम्' आदि विश्वजितः सर्वे धर्माः स्युः । ६.७.१४ सूत्रम् – अहर्गणे च तद्धर्मः स्यात् सर्वेषाम् अविशेषात् ।

'अहिस्त्वा दशति' इति मैत्रावरुणं ब्रूयाद् अहिरिव ह्येष द्रष्टव्यः । ४.२.१८

आकृत्यधिकरणन्यायेन । ६.१.४२ तं.

आक्षेपेष्वपवादेषु प्राप्त्यां लक्षणकर्मणि । प्रयोजनं न वक्तव्यं यच्च कृत्वा प्रवर्तते । २.१.३२

आख्यातशब्दानाम् अर्थं ब्रुवतां शक्तिः सहचारिणी । १.४.२५; २.१.३२

आग्नावैष्णवम् एकादशकपालं निर्वपेद् अग्नीषोमीयवत् । ८.१.२ अग्नीषोमीयविधिना ।

आचाराच्च स्मृतिर् बलीयसी । १०.१.४२ प्रयोगाद् हि स्मृतिर् बलीयसी । २.३.३

आचाराच्च स्मृतिं ज्ञात्वा स्मृतेश्च श्रुतिकल्पनम् । तेन द्व्यन्तरितं तेषां प्रामाण्यं विप्रकृष्यते । १.३.८-९ न्यामा. १.३.९.३४,३५ तं.

आज्यभागस्विष्टकृतौ अन्तरा आवापस्थानम् । १०.४.३८ सूत्रम् – स्विष्टकृदावापिकोऽनुयाजे स्यात प्रयोजनवत् अङ्गानाम् अर्थसंयोगात् (स्विष्टकृदयागो अनुयाजेषु संस्कारकः ।)

आज्यमिश्रस्य हविषोऽवदाने समवद्यति, एकस्माद् हविषश्च अवद्यति, इति प्रयोगौ स्याताम् । ३.५.३

कात्या ११.१.१ आध्वर्यवे समाप्ते ज्योतिष्टोमस्य, समाप्तो ज्योतिष्टोमः । २.४.२७
उदवसानीयान्तम् आध्वर्यवम् ।

आनर्थक्यप्रतिहतानां विपरीतं बलाबलम् । १.१.२५ तं.

आमिक्षा दध्नो विकारः । ८.२.२१ सूत्रम् – दधि (विकारः) सङ्घातसामान्यात् ।

आम्नायः स्मृतिधारकः । १.३.७ तं. स्मार्तधर्माधिकारे हि शङ्खलिखिताभ्याम् उक्तम् ।

आराद् उपकारकेभ्यः सामवायिकानि गरीयांसि । १०.१.२३; १०.४.३८

आरे भम्रे इन्द्रबाहुर् बद्धव्यः, पायसं च ब्राह्मणो भोजयितव्यः। ६.२.१७
सूत्रम् – अपराधेऽपि च तैः शास्त्रम्।

तैसं १.१.१० आशासाना सौमनस्यं प्रजां सौभाग्यं तनूम्।

आशिरेऽपि या असौ गौर् उपादीयते सा यजमानस्य व्रतधुङ् न भवति।
तत्र शब्दस्य असामञ्जस्यमेव तस्माद् व्रतधुग्भवत्येव। ११.२.४०,४१

आसारिकितकं गायति। ७.२.१३,१६ आसारितकगीतिः। तस्मिन् संज्ञाविशेषाः स्युः विकारपृथक्त्वात्।

आप ८.३.९ आसीनोऽनवानं यजति। ऊर्ध्वज्ञुर् आसीनोऽनवानं होता यजति।: आसीनो
शत १.४.२.१९ याज्यां यजति।

आहवनीय :– एत्य हूयते अस्मिन्। १२.४.२६

आ हिमवतश्च आ कुमारीभ्यः। ९.२.५१; ९.३.३२

आह्नीनैवुकादयो दाक्षिणात्यैरेव कर्तव्याः। १.३.१५,१८,१९,२२

इडाज्यस्य नाशे सति शेषान्नं ग्राह्यम्। १.१.१ न्यामा. शेषकार्यस्य लोपो वा।

इतः पश्यसि धावन्तं दूरे जातं वनस्पतिम्।
त्वां ब्रवीमि विशालाक्षि या पिनक्षि जरद्गवम्॥ ४.३ ११

इति कर्तव्यतार्थिनः प्रकरणवतः अर्थस्य सन्निधौ उपनिपतितो मन्त्रः आम्नान-सामर्थ्याद् इतिकर्तव्यताकाङ्क्षस्य वाक्यशेषतां अभ्युपेत्य एतेन मन्त्रेण यजेत। ३.३.१४ (कदा चन स्तरीरसि। तैसं १.४.२२)

इदमेव एककपालस्य द्विर् अवद्यति। ७.१.२३ चातुर्मास्यावभृथे।

इध्मोऽग्निसमिन्धनार्थम्। १२.२.१८

तैब्रा १.७.६.६ इन्द्रो वृत्राय वज्रम् उदयच्छत्।

इमां हि औदुम्बरीं विश्वा भूतानि उपजीवन्ति। १.४.२४

इरामहं यजमाने ददानि, इति इरापदस्य अर्थवादो भवति न गीतेः।
९.१.५८ (इरा भूः वाक् सुराऽप्सु स्यात्)

तैब्रा ३.२.१.३ 'इषे त्वा ऊर्जेत्वा' इति तां शाखां छिनत्ति या प्राची उदीची, प्राची उदीची वा।

इष्टिषु दर्शपूर्णमासयोः प्रवृत्तिः (विधिः स्यात्)। ८.१.११ सूत्रम्-तद्धितेन देवतोपदेशः कपालवत्ता, 'निर्वपति' शब्दश्च। चतुर्थी अपि अग्नये ज्योतिष्मते।

इष्टो अनेन पशुपतिः, पुत्रोऽनेन लब्धः। ४.३ २७

ईजानो बहुभिर् यज्ञैर् ब्राह्मणा वेदपारगाः।
शास्त्राणि चेत् प्रमाणं स्युः प्राप्तास्ते परमां गतिम्॥ ५.२.२३; १०.८.४२ १२.२.३१

उक्तं तु शब्दपूर्वत्वम्। १.३.२४ तं. ३.१.१३ तं. १.१.२९

उक्थ्याः संस्था भवन्ति ते च पञ्च भवन्ति पञ्चोक्थ्याः। ८.३.८
तथा वाक्यं भिद्यते, तस्माद् द्वादशाहिकानि संस्थाविशिष्टानि स्युः।
सूत्रम् – अधिकाराद् वा प्रकृतिः तद् विशिष्टा स्यात् अभिधानस्य तन्निमित्तत्वात्। ८.३.९

वाराह १.६.६.१६ उखायां पशुं श्रपयति । (शूले हृदयम्) ८.३.८-९ न्यामा.

उग्राणि ह वा एतानि घोराणि हवींषि यद् अमावास्यायां संभ्रियन्ते आग्नेयं प्रथमम् ऐन्द्रे उत्तरे । २.२.७; ११.२.५

उत्तमामन्त्रणस्यान्तत्वान्तरूपाद्यभावतः ।
मन्त्रप्रसिद्ध्यभावाच्च मन्त्रतैषां न युज्यते ॥ १.४.१ न्यामा.

'उत्तरयोर् गायति' इति उत्तराग्रन्थे – उत्तरार्चिके समधिगतयोर् ऋचोर् गायति । ९.२.२३; १०.४.४७

उत्पत्तौ येन संयुक्तं तदर्थं तच्छ्रुतिहेतुत्वात् तस्यार्थान्तरगमने शेषत्वात् प्रतिपत्तिः स्यात् । ४.२.१९; ३.४.४४ तं.

उत्पादाद् वा तथागतानाम् अनुत्पादाद् वा स्थिता एव इयं धर्मनित्यता । १.३.११ तं.

आयु उदरामये पयः पातव्यम् । ७.१.८

उद्वृषभयज्ञादय उदीच्यैर् एव कर्तव्याः । १.३.१५,१९ ज्येष्ठमासस्य पौर्णमास्यां बलीवर्दान् अभ्यर्च्य धावयन्ति । १.३.१५-२३ न्यामा.

उपयुज्यमानसंस्कारो हि गरीयान् उपयुक्तसंस्कारत्वात् । ११.२.६७

उपरिबिलाद् गृह्णाति ।

उपरिष्टात् सोमानां प्राजापत्यैश्चरन्ति । ११.३.४६ सूत्रम् – चरन्तीति सर्वेषां सोमानाम् अविशेषाद् अवाच्यो हि प्रकृतिकालः ।

ऐब्रा १५.१ उपवसथे यावत्या वाचा कामयीत तावत्या अनुब्रूयात् ।

उपस्तरणेन स्रुक् स्निग्धीक्रियते – पुरोडाशचूर्णानां सूक्ष्माणां संसर्गः स्रुचि मा भूत् इत्यर्थम् अभिघारणेन हविः स्रुच्यसंयुक्तं कृत्स्नं यथा अग्नौ पतेत् । १०.२.१२

'उपहूत उपह्वयस्व' इत्यनेन उभयोर् अनुज्ञाप्य + अनुज्ञापकयोः व्यापार-प्रदर्शनार्थम् उच्चारणम् । ३.५.४१

तैसं ६.४.३ सायणभा उपाकरणं नाम होतारं प्रति प्रैषोक्तिः ।

उपांशुयाजस्य विध्यन्तो मधूदकयोः स्यात् । ८.१.४१-४३

उल्मुकैर् ह स्म पूर्वे समाजग्मुः तान् ह असुरा रक्षांसि निर्जघ्नुः । २.१.३३; ६.७.२६,२७ सूत्रम् – तद्युक्ते च प्रतिषेधात् – उल्मुकैर् मा समागच्छेयुः । (पुराकल्पाः एते मनुष्यधर्मविधयः)

उष्णिक् ककुभोश्च अन्ते प्रयोगो दृश्यते । ५.३.६ सूत्रम् – उष्णिक् ककुभोर् अन्ते दर्शनात् ।

ऊर्ध्वम् अवभृथाद् आ उदवसानीयाया इष्टेऽर्थे होमास्तेषु अतिपन्नेषु, दैवेन मानुषेण वा प्रतिबलेन, न प्रति होमः कर्तव्यः । ६.५.४२ सूत्रम्–प्रतिषेधाच्च ऊर्ध्वम् अवभृथाद् इष्टेः ।

ऊहप्रवरनामधेयानि न मन्त्राः । २.१.३४ सूत्रम् – अनाम्नातेषु अमन्त्रत्वम् आम्नातेषु हि विभागः ।

ऋत्विगानमनम् । १०.२.२२ सूत्रम् – ऋत्विग्दानं परिक्रयार्थं वा कर्मसंयोगात् लोकवत् ।

एकं हि तत्र साम तस्माद् ऋगागमः कर्तव्यः । १०.५.२६ सूत्रम् – बहिष्पवमाने तु ऋगागमः सामैकत्वात् ।

शब्रा १३.४.४.५ एकविंशतिर्यूपाः, सर्वे एकविंशत्यरत्नयः । (१ रज्जुलोऽग्निष्ठः, २ पैलुदारवौ अभितः, ६ बैल्वाः, ६ खादिराः, ६ पालाशाः ।)

महाभारत एकवेदस्य चाज्ञानाद्वेदास्ते बहवः कृताः । सत्यस्य चेह विभ्रंशात्सत्ये कश्चिद्‌वस्थितः ॥

एकस्मिन् नष्टे दुष्टे कृत्स्नः पशुगण आवर्तेत । पूर्वपक्षे सिद्धान्ते एक एव पशुर् आवर्तते । २.२.२१ सूत्रम् – पृथक्त्वनिवेशनात्सङ्ख्यया कर्मभेदः स्यात् । यावन्तः पशवः तावन्तो यागाः ।

एकस्य तूभयत्वे संयोगपृथक्त्वम् । ४.३.५; ८.१.२९

मैसं ३.१०.४ एकादशप्रयाजा, एकादशानुयाजा, एकादशोपयजस् तत् त्रयस्त्रिंशत् । त्रयस्त्रिंशद् देवताः ।

जैब्रा १.२४३ एकान्नसप्ततिः प्रातःसवनस्य स्तोत्रीयाः ।

तां २१.१२.२ एतद् वाव मनुष्यस्य अमृतत्वं यत् सर्वम् आयुरेति ।

'एतान्यूहसामानि मन्त्रहूतानि आर्षाणि नित्यानि' इत्येके मन्यन्ते (सामवेदे उत्तरार्चिके पठिता)। ९.२.१/२ सूत्रम् – सामानि मन्त्रम् एके स्मृत्युपदेशाभ्याम् ।

एतावर्थौ अग्निव्रीहिशब्दौ सूर्यं नीवारं तु नाभिदध्यात् । ९.३.१ सूत्रम् – प्रकृतौ यथोत्पत्तिवचनम् अर्थानां तथोत्तरस्यां (विकृतौ) ततो तत्प्रकृतित्वात् अर्थे च अकार्यत्वात् ।

'एतेन (मन्त्रेण) प्रकाशितम् अनुष्ठास्यामि' इति अध्वर्युर्, 'न प्रमदयिष्यामि' इति यजमानः । ३.८.१७ सूत्रम् – द्वयाम्नातेषु उभौ अध्वर्युयजमानौ प्रयुञ्जीयाताम् । द्वयाम्नानस्य अर्थवत्वात् ।

औषधविकृतिः सुरा, सांनाय्यविकृतं वाजिनम् । ८.२.५ हविषा नियम्यते- सुरा पौरोडाशिकविध्यन्तः, वाजिनं सांनाय्यविध्यन्तः ।

कण्टकाय दधम्, नापिताय दधम् । १०.८.३२ (दधं = भागः, कण्टकः = क्षुद्रशत्रुः) ।

कण्वरथन्तरे उभयस्य रथन्तरस्य च बृहतःच धर्माः भवन्ति, विरोधिधर्मवर्जम् ।

कपालवत्ता निर्वपतिशब्दः तद्धितेन देवतोपदेशश्च इति इष्टिषु दर्शपूर्णमासविधेर् लिङ्गम् । ८.१.११ सूत्रम् – इष्टिषु दर्शपूर्णमासयोः प्रवृत्तिः ।

कपिञ्जलन्यायः । ४.१.११-१६ न्यामा.

कर्मान्तरेऽनुवादस्य, सिद्धवत् यत् प्रतीयते । सोऽन्यथा अनुपैत्येतां लिङ्गतवात् प्रक्रियां जयेत् ॥ ३.४.९+१ तं.

कलिकलुषकृतानि यानि लोके मयि पतन्तु मुच्यतां तु लोकः । १.२.४ तं.

कल्पसूत्राणां स्वतः प्रामाण्यम् । १.३.११-१४ न्यामा.

कवतीनाम् असिवत्यो निर्वर्तयन्ति । ७.२.३ सूत्रम्-स्वार्थे वा स्यात् प्रयोजनं क्रियायास्तदङ्गभावेन उपदिश्येरन् । कवतीषु रथन्तरधर्मा अतिदिशन्ति ।

कषायम् अवहन्ति, किण्वम् अवहन्ति । ११.१.२८ यथा व्रीहीन् अवहन्ति ।

काम्ये कर्मणि नित्यः स्वर्गः । वा तत् संयोगेन चोद्यते । ४.३.२०,२२

कारीरीवाक्यानि अधीयानास्तैत्तिरीया भूमौ भोजनम् आचरन्ति, अपरे शाखिनो न आचरन्ति । २.४.८

कार्यद्रव्याणि घटादीनि पच्यन्ते यथा पैठराणाम् । ३.१.१३ तं.

नैय्यायिकाः (तेन वैशेषिकाणां परमाणुषु व्यभिचारः एकस्य भिन्नवर्णत्वात् ।)

कार्षापणे दीयमाने पादोऽपि दत्तो भवति । ६.७.२० सूत्रम्-अनुग्रहाच्च पादवत् । अधिके हि दीयमाने तदन्तर्गतत्वाद् द्वादशशतम् अपि दत्तं भवति ।

कालान्तरफलानि च वैदिककर्माणि । ६.१.४

किमिव हि वचनं न कुर्यात्, नास्तिवचनस्यातिभारः । २.२.२७;३.२.३; ११.४.१३

कुम्भ्याः शूलस्य वपाश्रपण्याश्च तन्त्रभावः स्यात् । ११.४.३० पशुगणे कुम्भीशूलवपाश्रपणीनां विभुत्वात् तन्त्रभावः स्यात् ।

कुर्यात् क्रियेत कर्तव्यं भवेत् स्याद् इति पञ्चमम् । एतत् स्यात् सर्ववेदेषु नियतं विधिलक्षणम् ॥

कृतभाण्डकानि च न देयानि । ६.७.५ (विश्वजिति सर्वस्वदेये)

सूत्रम्-नित्यत्वात् च कृतभाण्डकानाम् अनित्यैर् नास्ति सम्बधः ।

कृते जातकर्मणि अतीते दशाहे पौर्णमास्याम् अमावास्यायां वा पुत्रजातेष्टिः कर्तव्या । ४.३.३९

गवाभिचरन् यजेत । १.४.५ अथैष गवाभिचरन् यजेत ।

गवाभिचर्यमाणो यजेत । १.४.५

भर ५.१३.११ गां पयो दोग्धि । गां दुहन्ति ।

गीतिषु सामाख्या । २.१.३६; ७.२.१, १३.१७; ९.२.१

काठकसं ३६.९ गृहमेध्यो वै पाकयज्ञो न प्रयाजा इज्यन्ते, नानुयाजा, न सामिधेनीर् अन्वाह, आज्यभागौ यजति तेन यज्ञः क्रियते, अग्नये समवद्यति, अग्निः समिष्टिः, अग्निः प्रतिष्ठितिः, समिष्ट्या एव प्रतिष्ठित्यै ।

गोदानं गोयागश्च प्रत्याययितुं न विधानम् । २.१.३१

गोमयैः पचति इष्टकाः । ७.१.७

गौतमीये गौभीलीये च गृह्यसूत्रे छन्दोगैर् एव परिगृहीते । १.३.१५ तं.

ग्रहाणां देवतान्यत्वे स्तुतशस्त्रयोः कर्मत्वाद् अविकारः स्यात् । १०.४.४९ तस्माद् आग्नेय्या ग्रहा भवन्ति । अत्र ऊहो नास्ति ।

ग्रामान्तराद् आगतानां पुरुषाणां पर्यग्निकरणे न अदृष्ट उपकारः । २.१.१२

ग्रावस्तुत न भक्षयेत् । ३.५.२७ सूत्रम्-ग्रावस्तुतो भक्षं न विद्यते अनाम्नानात् ।

चतुर्गृहीतं वा एतद् अभूत् तस्य आघारम् आघार्य त्रीन् इतः प्राचीनान् प्रयाजान् यजति, समानयते चतुर्गृहीतत्वाय । ४.१.४७;१.४.४;२.२.१६

चत्वारो वै महायज्ञाः-अग्निहोत्रं, दर्शपूर्णमासौ, ज्योतिष्टोमः, पितृमहायज्ञाः । ४.४.२० सूत्रम् – तुल्यवच्च अन्यैः प्रधानयज्ञैः प्रसङ्ख्यानात् ।

चरुर् हविर्विकारः स्याद् इज्यासंयोगात् । १०.१.३४

चोदनागतं यत् तद् अन्तरङ्गं भवति, बहिरङ्गम् इतरत् । ८.२.३१

चोदना च क्रियाया अभिधायकं वाक्यं, वाक्ये च पदानाम् अर्थाः । २.१.१

चोदनालक्षणोऽर्थो धर्मः । १.१.१; २.१.१३

चोदना हि क्रियायाः प्रवर्तकं वचनम् । १.१.१

चोदना हि भूतं भवन्तं भविष्यन्तं सूक्ष्मं व्यवहितं विप्रकृष्टं विजातीयकम् अर्थं शक्नोति अवगमयितुम् । १.१.२

चोदनेति अपूर्वम् । २.१.५; ३.८.७; ७.१.७

चोदितम् अशिष्टैर् अपि शिष्टानवगतं प्रतीयेत्, यत् प्रमाणेन अविरुद्धं तद् अवगम्यमानं, न न्याय्यं त्यक्तुम् । १.३.१०

'छत्रिणो गच्छन्ति' इति एकेन छत्रिणा सर्वे लक्ष्यन्ते, एवम् एव ध्वजिनो गच्छन्ति । ३.८.४४

छन्दसि तु यथादृष्टम् । ९.३.१४

छन्दोमाशब्देन चतुर्विंशः चतुश्चत्वारिंशः अष्टचत्वारिंशः गायत्रीत्रिष्टुब्-जगतीषु गीयमानाः स्तोमाः गृह्यन्ते । १.४.२३-२६ न्यामा.

कात्या प्रतिज्ञासूत्र ८ छन्दोवत् सूत्राणि ।

छिन्नगमनोऽश्वश्छागः । ५.४.३८ छिदेर् गमेश्च छागः ।

जरद्गवो गायति मत्तकानि । १.१.३२ जरद्गवः कम्बलपादुकाभ्यां द्वारि स्थितो गायति मत्तकानि । तां ब्राह्मणी पृच्छति पुत्रकामा राजन् रुमायां लशुनस्य कोऽर्थः ।

जातिमेवाकृतिं प्राहुर् व्यक्तिर् आक्रियते यथा । १.१.५ तं. स्थितं नैवेहि जात्यादेः परत्वं व्यक्तितो हीनः ॥ (जात्यात्मिका व्यक्तिः)

जायमानस्य हि पुरुषस्य अग्रे शिरो जायते, मध्ये मध्यं, पश्चात् पादौ, एवम् आग्नेयोऽग्रतः उपांशुयाजो मध्ये अग्नीषोमीयः पश्चात् । ४.४.३७ सूत्रम् – उत्पत्तौ अभिसम्बन्धात् अङ्गोपदेशः स्यात् ।

जुहोतिर् आसेचनाधिकः उत्सर्गः । ४.२.२८ सूत्रम् – तदुक्ते श्रवणात् जुहोतिर् आसेचनाधिकः । यजत्युक्तेऽर्थे जुहोति श्रूयते ।

ज्ञानस्य अप्रामाण्यस्य स्वतस्त्वं प्रामाण्यस्य परतस्त्वम् । १.१.२

ज्योतिष्टोमेन अग्निष्टोमसंस्थेन रथन्तरपृष्ठेन गवां द्वादशशतदक्षिणेन यक्ष्ये तत्र त्वम् उद्गाता भव । १०.२.३५-३८ न्यामा.

ज्योतिष्टोमे सोमयागः प्रधानम् । ४.४.४० सूत्रम् - गुणानां तु उत्पत्तिवाक्येन सम्बन्धात् कारणश्रुतिः तस्मात् सोमः प्रधानः स्यात् । त्रिवृदादिस्तोमकः सोमयागः । स ज्योतिष्टोमः ।

ज्यौतिष्टोम्यस्तु दक्षिणाः – सर्वासाम् एककर्मत्वात् प्रकृतिवत् तस्मात् नासां विकारः स्यात्। ज्यौतिष्टोम्यः हि दक्षिणाः साङ्कर्मराशिम् अङ्गीकृत्य सकृद् दीयन्ते। १०.६.६५

तच्च विदित्वा यथानुरूपम् अनुष्ठातुं क्षमा वयं न तु वेदं पर्यनुयोक्तुम्। १.२.१ तं.

तत्काला या सुब्रह्मण्या (द्वादशाहे) सा तु आवर्तेत, प्रयोगं प्रति तस्या विशेषसंयोगत्वात्। १०.३.२२

तत् परिसमापयन् श्रुतं करोति, परित्यजन् श्रुतं जहाति। १०.५.८ इति प्रारब्धं परिसमापनीयं गम्यते।

तत् प्रख्यं च अन्यशास्त्रम्। १.४.४ सूत्रम् - अग्निहोत्रादिशब्दानां नामधेयता तत्प्रख्यन्यायः।

तत् प्रत्यक्षविहितं च आर्षकल्पेन न तत्र अनुमानं विद्यते। इति ब्राह्मण-विहितादपि आर्षकल्पविहितगरीयस्त्वं अङ्गीकृतम्। १.३.११

तत् प्रवृत्तिः गुणेषु स्यात् प्रतिपद्य यूपदर्शनात्। ८.१.१५ ऐकादशिनाम् अर्थः तत्कारकं हेतुसंज्ञं भवति।

तत्र यूपादिकरणवद् व्याकरणपरम्परा अनादिकालत्वाद् अनुपालम्भः। १.३.२४-२९ न्यामा.

तत्रान्यान् ऋत्विजो वृणीरन्। सूत्रम् – १०.२.४२ न हि पृष्ठशमनीये ये सत्राद् उदवसातारः ते कर्तारो विधीयन्ते।

तत्रार्थात् प्रतिवचनम्। ३.५.४२ तदुपहूत उपह्वयस्व इत्येतदेव प्रतिवचनम्।

तत् सर्वं बलवतः पथ्यम्। १.३.७ तं.

तत्सिद्धि– जाति-सारूप्य– प्रशंसा– लिङ्ग– भूमभिः। षड्भिः सर्वत्रशब्दानां गौणी वृत्तिः प्रकल्पिता। १.४.२३-२८ न्यामा.

तत्स्नेहनं करोति – प्रथमं स्नेहनं करोति। ४.१.३८ (वाजपेये)

तदागमे हि तद् दृश्यते। २.१.१ तं. सूत्रम् – शब्दवत् तु उपलभ्यते तदागमे हि तद् दृश्यते तस्य ज्ञानं यथा अन्येषाम्। ४.१.१५ अश्वागते अश्वो ज्ञायते – दृश्यते।

तदादि उत्कर्षे तदन्तम् अपकर्षे स्यात्। ५.१.२४ सूत्रम् – तदादि वाऽ-भिसम्बधात् तदन्तम् अपकर्षे स्यात्।

'तदुपहूत उपह्वयस्व' इति अनेन अनुज्ञापयेत् (सोमपाने)। ३.५.४१ सूत्रम् – प्रतिवचनम् उत एतदेव।

तदुभयाश्रयत्वात् समत्वेनापि युज्यते। १.३.९ तं. (मनुवचनम्) नवतन्तुकं त्रिवृत्।

तदेतद् अपेशलम्। ३.१.१२

तद्धितेन देवतोपदेशः, कपालवत्ता, निर्वपतिशब्दश्च इष्टिषु दर्शपूर्णमासयोर् लिङ्गानि। ८.१.११

तद् बर्हिः परिसमाप्तायाम् आतिथ्यायाम् आसीत् पूर्वं तद् आतिथ्यायाम् अपवृक्तम् आसीत्, पूर्वं तद् आतिथ्यायाम् आसीत, उपसत्काले आतिथ्या-सम्बधस्तस्य नास्ति। ४.२.२९ आतिथ्यायाम् अपवृक्तम् आसीत् पूर्वं तद् आतिथ्यायाम् आसीत्।

तद्भूतानां क्रियार्थेन समाम्नायः, अर्थस्य तन्निमित्तत्वात्। १०.७.२९

तस्माद् अपि आऽमित्रौ सङ्गत्य नाम्ना चेद् ह्वयेते मित्रम् एव भवतः।

तस्य ज्ञानम् उपदेशः। १.१.५

तस्याघारम् आघार्य। १.४.४ चतुर् गृहीतं वा एतद् अभूत् तस्याघारम् आघार्य।

तस्या यावदुक्तम् आशीर् ब्रह्मचर्यम् अतुल्यत्वात्। ६.१.२४ तस्याः पत्न्याः आशीर् ब्रह्मचर्यं स्यात्, विद्यादिषु अतुल्यत्वात्।

तादृशीं तु धर्मजिज्ञासाम् अधिकृत्य अथशब्दं प्रयुक्तवान् आचार्यः, या वेदाध्ययनम् अन्तरेण न सम्भवति। १.१.१

तिलको मे स्पन्दते। ८.४.२८ इति तिलकाभावे तद्देशलक्षणया भवन्ति वक्तारः।

वां ४.४.२ तिस्र उष्णिह एका गायत्री तास्तिस्रो बृहत्यः।

आप १.१२.५ तिस्रो दोहयित्वा- बहु दुग्धीन्द्राय देवेभ्यो हव्यम् आप्यायतां पुनः, वत्सेभ्यो मनुष्येभ्यः पुनर् दोहाय कल्पताम् इति त्रिर् वाचं विसृज्य अनन्वारभ्य तूष्णीम् उत्तरा दोहयति।

तैसं ५.४.१२ तिस्रोऽनुष्टभश्चतस्रो गायत्रीः कुर्वन्ति।

तैले पीते पानीयं न पातव्यम्। विलेप्य यवागूश्च पीयते। ९.४.३४

तैसं ६.१.३ त्रिवृत् पञ्चदश सप्तदश एकविंशाश्चत्वारः स्तोमाः ज्योतिष्टोमे, त्रिणवत्र-यस्त्रिंशश्च द्वौ अधिकौ अतिरात्रे।

त्रयी विद्याख्या च तद्विदि। ३.३.५ सूत्रम् –त्रयी यस्य विद्या स त्रयीविद्यः। त्रीन् वेदान् अधीते स त्रयीविद्यः। ऋक्सामयजुःषु त्रयीशब्दः।

त्रयोदश रात्रादिषु सत्रभूतस्तेषु आसनोपायिचोदनात्। ८.२.२७

ऐब्रा ५.३३ त्रय्या विद्यया-ऋचैव हौत्रं क्रियते, यजुषा आध्वर्यवं, साम्ना उद्गीथम्, अथ केन ब्रह्मत्वं? त्रय्या विद्यया इति ब्रूयात्।

त्रिपर्वा। ३.३.३१ दशमुष्टि स त्रिपर्वा परिमाणयोः।

तैसं ६.१.१ दक्षिणं पूर्वम् आङ्क्ते, सव्यं हि मनुष्याः पूर्वम् आञ्जते।

मैसं ३.१०.१ दक्षिणस्य पूर्वपदस्य अवदेयम् इति ह स्माहुर् दाक्षिणायनाः तथाऽस्य सर्वस्य पशोर् अवत्तं भवति।

दक्षिणाकाले यत् स्वं विद्यते, तदेव देयं न यत् प्राग् ऊर्ध्वं च (विश्वजिति सर्वस्वं देयम्।) ६.७.७ सूत्रम् – दक्षिणाकाले यत् स्वं तत् प्रतीयेत, तद्दानसंयोगात्।

दक्षिणायुक्ता वहन्ति ऋत्विजः। १०.२.२४ सूत्रम्– दक्षिणायुक्तवचनाच्च। परिक्रयणार्थं वा कर्मसंयोगात्।

ददातिः = आत्मनः स्वत्वस्य व्यावृत्तिः। ४.२.२८

दर्भज्वालया त्रिः प्रदक्षिणीकरणं = पर्यग्निकरणम् । ३.६.१८ न्यामा.

कात्या ९.१५ दर्वी द्व्यङ्गुलः पृथ्वग्रः ।

दर्विहोमाः– नारिष्ठहोमेषु, सर्वेष्टिषु, सर्वपशुबन्धेषु प्रवर्तमाना दृष्टाः ।८.४.१८ सूत्रम् – तच्चोदना वा इष्टेः प्रवृत्तित्वात् तद् विधिः स्यात् ।

शत ५.५.४.१४ दर्विहोमान् यो राजसूयेन यजेत ।

दर्विहोमेषु अतिदेशः । ८.४.१-२८ न्यामा.

तैब्रा ३.७.५.११ दश ते तनुवो यज्ञ यज्ञियाः ।

दार्शपूर्णमासिकस्य हविषो विकारौ सुरावाजिने । ८.२.५ औषध (व्रीहि) विकारः सुरा, सांनाय्यविकारो वाजिनम् ।

दार्शपौर्णमासिको विध्यन्तः सोमे– दीक्षणीयायां प्रायणीयायाम् आतिथ्यायां पशौ वाजिने सुराग्रहेषु च । ८.१.१

दिग्देशकालशब्दो हि (वचनो हि) पराक् (पराक् पराञ्चम्) । १०.५.४७ सूत्रम् – पराक्शब्दस्य देशवाचित्वात् ।

दीक्षाणाम् उपसदां च दर्शनं नावकल्पते वाजपेये (दार्शपौर्णमासिकविध्यन्ते) १.४.७ सूत्रम्– तुल्यत्वात् क्रिययोः, तुल्ये हि इमे क्रिये, या च वाजपेय-क्रिया या च दर्शपूर्णमासक्रिया ।

दीक्षासु तु विनिर्देशात् अक्रत्वर्थेन संयोगः । तस्माद् अविरोधः स्यात् विश्वजिति सर्वस्वदानात्, किञ्चिच्छेषयितव्यं नास्ति, दीक्षासु विनिर्देशो भवति । ज्योतिष्टोमे-इदं क्रत्वर्थम्, इदं भक्षार्थम्, इदम् (ऋत्विजाम्) आनमनाय । तदिह आनमनाय यद् दातव्यं तस्य अयं विकारः सर्वता नाम । ६.३.१२

दीक्षा दक्षिणं तु वचनात् प्रधानस्य–सोमस्य । तिस्रो दीक्षाः, द्वादशशतं दक्षिणा ।

दीक्षिता ते ब्रह्मचारिणः । १०.६.३२ सूत्रम्– मधु न दीक्षिता ब्रह्मचारित्वात् ।

दीक्षिताः सत्रैर् यजते, अदीक्षिता अहीनैर् यजन्ति । १०.६.५८ स्वयंकर्तृत्वात् सत्राणाम् अदक्षिणत्वात् च । १०.६.५९ अदक्षिणत्वात् सत्राणां स्वयं कर्तृकत्वम् ।

दूरभूयस्त्वात् । १.२.१२ सूत्रम् – रात्रौ धूमस्य, दिवा च अग्नेर् ज्वालायाः अदर्शनं दूरभूयस्त्वात् ।

दृष्टकार्यम् अदृष्टाद् बलीयः । १०.१.२३

दृष्टो हि तस्यार्थः कर्मावबोधनम् । १०.१.२३

पशुपतिर् अनेन उपचरितः पुत्रोऽनेन लब्धः । ९.१.९

दैक्षस्य च इतरेषु । ८.१.१३ सूत्रम् – दैक्ष इति अग्नीषोमीय उच्यते, दीक्षा-सम्बधात् । इतरेषु पशुषु सवनीयादिषु अग्नीषोमीयस्य विध्यन्तः ।

द्यावोस्तथेति चेत् । १.३.२४ तं. द्याव्यापृथिव्यो इति वक्तव्ये ।

द्रव्यस्य तु कर्मार्थता स्वभावतः पुरुषप्रयत्नस्य च फलार्थता । ६.१.१

द्रव्यसंस्कारकर्मसु परार्थत्वात् फलश्रुतिः अर्थवादः स्यात् । ४.३.१ न्यामा.

द्वादशाहस्य दशाहस्य दश अहानि महाव्रतम् अतिरात्रं च । १०.६.६०

द्वादशाहस्य सत्रत्वम् आसनोपायि चोदनेन यजमानबहुत्वेन सत्रशब्द-संयोगाच्च । ८.२.२४

द्वादशाहस्य व्यूढसमूढत्वं, तत्र व्यूढः समूढविकारः स्यात् । १०.५.७८,८० द्वे एते चतुर्गृहीते । ४.१.४८ सूत्रम् – द्वयोस्तु हेतुसामर्थ्यं श्रवणं च समानयने – अष्टौ उपभृति ।

धर्मजिज्ञासा । १.१.१ धर्माय जिज्ञासा = जिज्ञासा हि पुरुषस्य ज्ञातुम् इच्छा ।

धर्मं प्रति हि विप्रतिपन्नाः बहुविदः । १.१.१

धात्वर्थव्यतिरेकेण यद्यप्येषा न लक्ष्यते ।
तथापि सर्वसामान्यरूपेणैवावगम्यते ॥ २.१.१ तं.

धारणे विधिरेव स्यात् न हि प्राप्तिः कुतश्चन । समित्प्रच्छादनाशक्तेर् नाचाराद् उपरिस्थिता ॥ ३.४.९ + ६.२ तं. अधस्तात् समिधं धारयेद्, उपरि हि देवेभ्यो धारयति–आप ९.११.९

ध्रौवं साधारणं द्रव्यं देवता मान्त्रवर्णिकी । रूपवन्तौ अतो यागौ विधीयेते पृथक्तया ॥

ध्वजिनो गच्छन्ति इति एकेनापि ध्वजिना सर्वे ध्वजिनः इति कथयन्ति । ३.८.४४

न ऋषीणां यागादिषु आर्षेयान्तराभावात् (भृग्वादयो भृग्वादिभिः सगोत्रा भवन्ति) न देवानां यागादिषु अधिकारः देवान्तराभावात् । ६.१.५

न कण्टकः पादेन अधिष्ठेयः । १०.८.२ कण्टको वा न पादेन अधिष्ठीयते ।

न चतुस्त्रिंशद् इति ब्रूयात्, षड्विंशतिरेव ब्रूयात् । ९.४.१८ तत् प्रतिषिध्य प्रकृतिर् नियुज्यते, सा नियुज्यमाना चतुस्त्रिंशद् वाच्यत्वाद् वारयति ।

न च दृष्टे कारणे सति अदृष्टं कल्पयितुं शक्यते । १.१ १,५

न च बुद्धशास्त्राविद्यमानवचनाचेतनार्थबन्धनात् मन्त्रार्थोपयोगः । १.२.४० तं.

न चामूर्तोऽर्थः (अमूर्तः अर्थः न क्रियासाधनं) क्रियासाधनं भवति । ३.१.१२

'न पिता वर्धते न माता' इति अन्ये वर्धन्ते, प्रत्यक्षं कौमारयौवनस्थाविरैर् वर्धन्ते मात्रादयः । ऊहदर्शनं च विवक्षितानाम् अर्थानाम् एव भवति । न मातृपित्रादयः ऊहितव्याः । १.२.५२ सूत्रम् – ऊहः ।

न पिता वर्धते न माता न नाभिः प्राणो हि सः । ३.८.३१ अत्र ऊहो नावकल्पेत् ।

अङ्गानि ज्ञातिसामान्युपमा चेन्द्रियाणि च । एतानि नोहं गच्छन्ति अध्रिगौ विषमं हि तत् ॥ १.३.२४ तं.

न ब्रह्मवर्चसकामस्य अयम् अग्निर् होमार्थो भवति । वृक्षाग्रात् ज्वलतः आहृत्य अवदध्याद् ब्रह्मवर्चसकामस्य । होमस्तु यथाप्राप्ते उल्खे एवं । कामनियोगाद् अयम् अग्निर् होमार्थो न भवति ।

न वयं निन्दितान् अनिन्दितान् वा असुरान् विद्मः कदाचिद् हि यस्माद् असुरान् अपि एषा वशीकृत्य आनयीत क्रिया । १.२ तं.

न विषं भक्षयितव्यम्। १०.८.२,७ विषं भक्षयितव्यं न कदाचित्। (विधिप्रतिषेधयोः) प्रतिषेधो बलवान्।

पाम १.१.४९,१५ नष्टाश्वदग्धरथवत् सह संप्रयोगो भवति। (तव अश्वो नष्टः, ममापि रथो दग्धः, उभौ संप्रयुज्यावहै।)

न सप्तदशावराः फलसमवाये भवेयुः। ६.३.२४ सप्तदशावरैर् याजमानाः पदार्थाः कर्तव्याः। ते च निहितेन क्रियन्ते। अफलत्वेऽपि च सङ्कल्पं सत्यं कर्तुम् आनयन्ति (प्रतिनिधीन्)।

न सर्पाय अङ्गुलिं दद्यात्। ६.२.२०; १०.८.२ न सर्पाय अङ्गुलिर् देया।

न सर्वस्वं दक्षिणाकाले देयं, यावता तत् कर्म परिसमाप्यते तावत् शेषयितव्यम्। ६.७.९ सूत्रम् – अपि वा शेषकर्म स्यात् क्रतोः प्रत्यक्ष-शिष्टत्वात्।

नहि कश्चिद् स्वार्थाद् ऋते परार्थे प्रवर्तते। १०.६.५९

न हि निन्दा निन्द्यं निन्दितुं प्रवर्तते, अपि तु विधेयं स्तोतुम्। १.२.७ तं. २.४.२१

नहि प्रत्यक्षम् अनुपपन्नम् अस्ति। १.३.३

नहि येन विधीयते तस्य वाक्यशेषोऽर्थवादः स्यात्। १.२.३१ यथा 'उरु प्रथा उरु प्रथस्व' इति पुरोडाशं प्रथयति। शत १.२.२.७

नहि अज्ञाते अर्थे कश्चिद् बुद्धिम् आलभते। १.१.५

नहि अविद्वान् विहितोऽस्ति। २.१.५ तं. ३.८.१८ ज्ञाते च वाचनम्।

नागवेलायाम् आगन्तव्यं, शङ्खवेलायाम् आगन्तव्यं, पटहवेलायाम् आगन्तव्यम्, अग्निहोत्रवेलायाम् आगन्तव्यं, यस्मिन् ग्रामे नागशङ्ख-पटहाग्निहोत्रादयो न स्युः तत्रापि स एव कालः। ११.३.४९

नामधेयेन तु प्राजहिते कौण्डपायिनाम् अयने अग्निहोत्रस्य श्रपणं प्राप्यते न शालामुखीये। 'प्राजहितम्' इति गार्हपत्यस्य पूर्वाचार्यसंज्ञा। ज्योतिष्टोमे हि तस्य शालामुखीयस्य गार्हपत्यत्वम्। १२.१.१३ सूत्रम्– श्रपणं च अग्निहोत्रस्य शालामुखीये न स्यात् प्राजहितस्य विद्यमानत्वात्।

नामूर्तोऽर्थः क्रियायाः साधनं भवति। ३.१.१२

'नायं मम'। ९.३.३६ सूत्रम्-उत्सर्गात् च भक्त्या तस्मिन् पतित्वं स्यात्। उत्सृष्टं च यजमानेन 'नायं मम' इति। देवताम् उद्दिश्य 'नायं मम' इत्यनेन स्वस्वामित्वं त्यज्यते।

नारिष्टहोमपूर्वत्वं दर्विहोमानाम्। ८.४.२० नारिष्टौ = अग्निवायू = जाठराग्निः प्राणवायुश्च। सायणः, १९ शब्द = चोदनासामान्यात्। "जुहोति" नारिष्टहोमाः प्रवृत्तिधर्माणः सर्वेष्टिषु, सर्वपशुबन्धेषु प्रवर्तमाना दृष्टाः। ८.४.१८

नारिष्टहोमाः– पूर्वं उपहोमाः, ततो नारिष्टहोमाः। ५.२.१८

नावयविनम् उपाददीत। ४.१.२८ विद्यमानस्य अवयविनः एकदेश उपादातव्यः उत्तरार्धाद् अवद्यति।

नाश्वं विक्रीणते इति स्मर्यते । १०.३.४७ गाव्यः अश्वा उपकारकतराः यदि एषां दानप्रतिग्रहविक्रया न प्रतिषिध्येरन् । न केसरिणो ददाति – दानं प्रतिषिद्धम्, उभयतोदतः प्रतिगृह्णाति-प्रतिग्रहः प्रतिषिद्धः, नाश्वं विक्रीणीत, विक्रयश्च प्रतिषिद्धः । तस्माद् द्वादशशतं गवां स्यात् । सूत्रम्-भागित्वाद् वा गवां स्यात् ।

नास्ति दृष्टे अनुपपन्नं नाम । १.१.५

निकायिनां च पूर्वस्य उत्तरेषु प्रवृत्तिः स्यात् । ८.१.१९ निकायः सङ्घात औत्तराधर्येण अवस्थितः उच्यते, यथा साहस्राः साद्यस्क्राः । तेषां पूर्वस्य केचिद् धर्मा आम्नाताः, उत्तरे तु अधर्मकाः, तेषां पूर्वस्य उत्तरे प्रवृत्तिः । निगदा वर्तन्ते यजूंषि । यजूंषि वा तद्रूपत्वात् । निगदो मन्त्रान्तरं स्यात् । निगदेन उच्चैर् अनूच्यते ।

नित्या प्रकृतिः, आगन्तुका विकृतिः । कामे वा निमित्ते उत्पन्ने आगच्छति । वैकृतं तन्त्रं प्रकृतौ प्रसज्यते । १२.२.३३,३४

निमित्तार्था हि कालश्रुतयः । ६.२.२७ उदिते जुहोति, अनुदिते जुहोति, प्रातर् जुहोति, सायं जुहोति, प्रदोषे जुहोति, इत्यादयः कालश्रुतयः । आगते आगते काले प्रयोगः कर्तव्यः ।

निर्गुणं च पुनःश्रवणम् इतरेषाम् अश्रुतानां परिसङ्ख्यापकम् भवति । १०.७.४ सूत्रम्-निर्देशात् परिसङ्ख्या स्यात् ।

नीलोत्पलवनेष्वद्य चरन्तश्चारुसंरवाः । नीलकौशेयसंवीताः प्रनृत्यन्तीव कादम्बाः । १.१.२४,२६ रामाकौशेयसंवीताः प्रनृत्यन्तीव कादम्बाः । (पाठान्तरम्)

नैमित्तिकं तु उत्तरात्वं आनन्तर्यात् प्रतीयेत । ९.२.२३/२ त्रैशोकसामसु पूर्वा अतिजगती, उत्तरे द्वे बृहत्यौ उत्तरार्चिकग्रन्थात् ।

नोच्चैर् गेयम्, बलवद् गेयम् । रथन्तरे रथन्तरधर्माः (बृहद् उच्चैर गेयम्) रथन्तरे प्रस्तूयमाने संमीलयेत्, स्वर्दशं प्रतिवीक्षेत् । बृहद् उच्चैर् गेयम्, बृहति गीयमाने समुद्रं मनसा ध्यायेत् । ९.२.४७,४८ ताण्ड्य-ब्राह्मणे (७.७.९,१०) यद् रथन्तरं प्रस्तौति, समुद्रम् अन्तर्धाय उद्गायेत्, वाग् वै समुद्रः । बलवद् गेयम् ।

पञ्चभिश्च प्रयाजैः, त्रिभिर् अनुयाजैः पुरोडाशस्य कार्यम् । १२.१.२ पश्वर्थानुष्ठितप्रयाजादिभिरेव पशुपुरोडाशस्यापि उपकारसिद्धेर् न पृथग् अनुष्ठानम् ।

आप १०.४.६ पत्नीसंयाजान्ता दीक्षणीये संतिष्ठते ।

पदानां साकाङ्क्षत्वाद् विधेः स्तुतेश्च एकवाक्यत्वम् । १.२.७ वायव्यं श्वेतम् आलभेत, वायुर् हि क्षेपिष्ठा देवता । सूत्रम्– विधिना तु एकवाक्यत्वात् स्तुत्यर्थेन विधिना स्युः ।

पम्पा कुलाय प्रतिमाश्च वृक्षाः । (एतद् ब्राह्मणानि एव पञ्चहवींषि यद् ब्राह्मणानीतराणि) । ७.१.१७ एवम् अर्थवादस्य अतिदेशो भवति ।

पयोविकारः पशुः । ८.२.१८ सूत्रम् – द्रवत्वं च अविशिष्टं, पशुरपि द्रवति, पयोऽपि ।

परमाणुषु व्यभिचारः। ३.१.१२ तं. येषां तावत् "कार्यद्रव्याणि एव घटादीनि पच्यन्ते यथा पैठराणां" तन्मतेन अभेद एव पैलुकानाम् अपि तु परमाणुषु व्यभिचारो घटादीनि द्रव्यान्तरेण...

पररथैर् वा एते स्वर्गं लोकम् यन्ति ये अनाहिताग्नयः सत्रम् आसते। ६.६.२८ (सारस्वते)

परिक्रयाविभागाद् वा समस्तस्य विकारः स्यात्। १०.६.६७ सूत्रम् – कृत्स्नं हि क्रतुम् अङ्गीकृत्य दक्षिणाः विधीयन्ते।

परिधयो वेदिश्च अङ्गप्रधानार्थत्वात् नारिष्ठहोमाङ्गम्। ८.४.२० नारिष्ठहोमानां जुहोति चोदनात्वात्।

परिभोजनीयनाम बर्हिस्ततो विधृती पवित्रे च कर्तव्याः। ३.८.३२ विधृतिपवित्रयोः परिभोजनीयबर्हिषां कर्तव्यताधिकरणम्।

परिसङ्ख्यायास्त्रयो दोषाः–स्वार्थप्रहाणं, परार्थकल्पना, प्राप्तबाधश्च।

पर्यनुयोगो नाम भवति – यः स्वपक्षं साधयति, विपक्षस्य च प्रतीपम् आचरति। ३.१.१२

पशुपतिर् अनेन उपचरितः पुत्रोऽनेन लब्धः। ९.१.८

तैब्रा ३.२.८.८ पशोर् वा प्रतिमा पुरोडाशः।

पश्वङ्गं रशना चेत् यद्येकस्मिन् बहून् युञ्जीत। प्रतिपशुः रशना कार्या यूपे चेद् द्वैरशन्यं स्यात्। ४.४.२४

सत्या १.१.१९ पारिप्लवार्था दाशतय्यः।

पार्वणस्थालीपाके अष्टकाचरौ आग्रहायणे इतिकर्तव्यताविधिः, सौर्यश्चरुः (सौर्यचरुविध्यन्तः)। ७.४.२

पावकः शीतः। ४.३.१०

पित्रादिकं न देयम्। (विश्वजिति सर्वस्वदाने)। ६.७.२ सूत्रम् – यस्य वा प्रभुः स्याद् इतरस्य अशक्यत्वात्। स्वशब्द आत्मीयधनवाचकः। पित्रादीनाम् अशक्यं स्वत्वं निवर्तयितुम्।

तैब्रा ३.९.१०.१ पुरस्तात् स्वाहाकारा वै अन्ये देवाः, उपरिष्टात् स्वाहाकारा अन्ये।

पूर्वावसायिनश्च बलीयांसो जघनावसायिभ्यः। १२.२.३३

पूर्वावसायिनो जघन्यावसायिनं नोन्नीयन्ते। १२.३.२४

पृष्ठाकोटेन=प्रत्येकद्रव्यनिरीक्षणे पुनःपुनः पृष्ट्वा कुटिलीक्रियते। २.१.३२ तं.

पृष्ठस्तुतौ हि साम विनियुज्यते, तत् च सामपदानां स्तुतिं निर्वर्तयन्तां संश्लेषादिभिर् विशेषैः स्तुतिपदाक्षराणि उपदर्शयत् स्तुतिम् अभिनिर्वर्तयति। १०.६.३

पेषणं, संयवनं (प्रणीताभिः संयौति), संवपनं (वेदेन) सन्तापनम् अधः श्रपणात्, उपधानं (कपालेषु) प्रथनम्, अङ्गारैर् अभ्यूहनं, दर्भपिन्जुलैर् अवज्वलनं, (कपालेभ्यो व्युद्धृत्य) आसादनम्, एते पुरोडाशधर्माश्चरौ न विद्यन्ते।

प्रकरणान्तरे श्रूयमाणं वाक्यं यस्य प्रकरणे तस्य वाचकं भवति। २.३.२४

प्राकाशौ अध्वर्यवे ददाति। आभरणविशेषौ सौवर्णदर्पणौ।

प्रकृतात् कर्मणो यस्मात् तत्समानेषु कर्मसु । धर्मप्रदेशो येन स्यात् सोऽतिदेश इति स्थितिः ॥ ७.१.१ न्यामा.

प्रकृतिर् नित्या, विकृतिर् आगन्तुका । १२.२.३४ कामे वा निमित्ते वा उत्पन्ने आगच्छति । १२.२.३३ अनित्यत्वाद् विकृतेः ।

प्रगीतं मन्त्रवाक्यम् । ९.२.१ गीतिषु समाख्या साम ।

प्रगीतेषु मन्त्रवाक्येषु 'स्तौति' शब्दः, अप्रगीतेषु 'शंसति' शब्दः । ७.२.१७

प्रजापतिः स्याद् वायुर् आकाशः, आदित्यो वा स आत्मनो वपाम् उदक्खिदत् इति वृष्टिं वायुं रश्मिं वा ताम् अग्नौ प्रागृह्णात् इति वैद्युते आर्बीसे लौकिके वा, ततो अज इति अन्नं, बीजं विरुद् वा, तम् आलभ्य-तम् उपयुज्य प्रजाः पशून् प्राप्नोति इति गौणाः शब्दाः । १.२.१०

तैसं ५.५.८ प्रजापतेर् हृदयेन अपि पक्षं प्रति उपतिष्ठते ।

मैसं ३.३.५ प्रतिपशु रशना कार्या । ४.४.२४ – पश्वङ्गं रशना चेत् ...

प्रतिप्रस्थातुश्च वपाश्रपणादपि अभक्षो वा कर्मभेदात् तस्याः (वपायाः) सर्वप्रदानत्वात् । १०.७.२२,२३

प्रत्यक्षम् अनिमित्तं विद्यमानोपलम्भनत्वात् । १.१.४ सूत्रम् – सत्संप्रयोगे पुरुषस्य इन्द्रियाणां बुद्धिजन्यं तत्प्रत्यक्षम् ।

प्रत्यक्षं च अनुमानाद् बलीयः । १२.१.७ तं.

प्रत्यङ्मुखा उदङ्मुखा वा पृष्ठत आदित्यं प्राग्रुपदार्थान् प्रतितिष्ठन्ति मानवाः । ३.४.१० तं.

प्रथमं हि स्नेहनं करोति, न द्वितीयम् । ४.१.३८ (तत् स्नेहनं करोति, कतमत् तत्-यत् प्रथमम् ।)

प्रभिन्नकमलोदरे मधूनि मधुकरः पिबति । १.१.५ न्यामा.

प्रयतं पुरुषं त्मना । १.३.३०-३५ न्यामा. मन्त्रेषु आङि आदेर् आत्मनः । आत्मन् शब्दस्य आदेः लोपः छन्दसि ।

प्रयाजाः – समिधस्तनूनपातं इडो, बर्हिः स्वाहाकारं च – तत्र देवतोपदेशाभावात् मान्त्रवर्णिकी देवता भवेयुः । ९.२.५८-६० न्यामा.

प्रयोगश्च उत्पत्तिं न त्यजति । ८.३.४ तं.

प्रयोगाच्च स्मृतिर् बलीयसी । प्रयोगाद् हि स्मृतिर् अनुमीयेत । २.३.३

प्ररोचनया तु प्रवर्तते, द्वेषात् निवर्तते इति तयोः रुचिद्वेषयोर् विवक्षा । १.२.१० प्रवहणसोमसूक्तम् (अष्टौ मन्त्राः) ।

ऐब्रा ३.१,२ 'अस्मे ज्योतिः विक्रयिणि तमः' इत्याह, ज्योतिरेव यजमाने दधाति ।

तैसं ६.१.१० तमसा सोमविक्रयिणम् अर्पयति ।

प्रवीणः–बहुषु वीणावादस्य गुणेषु सत्सु निपुणे एव प्रवीणशब्दो वर्तमानो रूढः इत्युच्यते । ६.७.२२

प्रशंसा सोमशब्दः । सोमो वै वाजिनं, सुरा सोम इत्यत्र । ८.२.६

प्रसिद्धश्च स्थाल्यां चरुशब्दः आ हिमवतः आ च कुमारीभ्यः । १०.१.३५ सूत्रम् – चरुर् हविर्विकारः स्यात् इज्यासंयोगात् । सूत्रम् – प्रसिद्धि-

ग्रहणत्वाच्च । ओदनो वा अन्नसंयोगात्–चरुः ओदनः । १०.१.३४-३६ न्यामा.

प्रसीदति देवता–प्रसन्नोऽस्य पशुपतिः, पुत्रोऽस्य जातः ।

प्रसन्नोऽस्य वैश्रवणः धनम् अनेन लब्धम् । ९.१.७

प्राक्सोमाद् एकपुरोडाशा पौर्णमासी । (ऊर्ध्वं सोमाद् द्विपुरोडाशा) । १०.८.६२ सूत्रम् – द्विपुरोडाशा स्याद् अन्तरार्थत्वात् । नैकपुरोडाशा । उपांशुयाजम् अन्तरा यजति (पौर्णमास्याम्) ।

प्राजहित इति गार्हपत्यस्य पूर्वाचार्यसंज्ञा । १२.१.१३ सूत्रम् – श्रपणं चाग्निहोत्रस्य शालामुखीयेन स्यात्, प्राजहितस्य विद्यमानत्वात् । कौण्डपायिनाम् अयने अग्निहोत्रस्य हविषां श्रपणं प्राजहिते इति नामधेये अग्नौ प्राप्तम् । १२.१.१४

प्राजापत्यं चरुं चरोः घृते श्रपणं, तस्मात् चरुः आज्यविध्यन्तः । ८.१.३७-३९

प्राणैर् वा एष व्यृद्ध्यते यः सर्वं ददाति । पशुभिर् वा एष व्यृद्ध्यते यः सर्वं ददाति ।

कात्या ९.६.१८,१९,२० प्रातःसवने च उच्चैः कर्माणि कार्याणि, मध्यमेन माध्यन्दिने, उत्तमेन तृतीये सवने ।

प्राप्ते कर्मणि नानेको विधातुं शक्यते गुणः ।
अप्राप्ते तु विधीयन्ते बहवोऽप्येकयत्नतः ॥ २.२.६.१ तं: १.४.२ न्यामा.

प्रोक्षणीभिर् उद्वेजिता स्मः । १.४.११ अत्र 'प्रोक्षणी' इति जातिशब्दः ।

फलवत्सन्निधौ अफलं तदङ्गम् । ४.४.१९

फलं तु तत्प्रधानायाम् । ४.३.३

बल्वजान् शिखण्डकान् कुरु, बल्वजा एव शिखण्डकाकारेण ईप्सिताः । २.१.१२ द्वितीया विभक्तौ लौकिकप्रयोगं दर्शयितुम् । यथा च तण्डुलान् ओदनं पचति । एवं वेदेऽपि 'सक्तून् जुहोति' कर्मगुणभूतम् अत्र दृश्यते ।

बहवः सत्रं यजेरन् । १०.६.४५,४६ सूत्रम् – वचनात् तु बहूनां स्यात् । सत्रम् आसते – उपयन्ति – उपेयुः ।

बहिष्पवमानम् । १.४.३ पवमानार्थं मन्त्रकत्वाद् बहिः सम्बधाच्च ।

बाधो नाम यदेव इदम् इति निश्चितं विज्ञानं कारणान्तरेण मिथ्येति कल्प्यते । १०.१.१

बाहीकवत् । ७.१.८ सूत्रम् – यदि वा अपि अभिधानवत् सामान्यात् सर्वधर्मः स्यात् बाहीकवत् । बहुशो बाहीकानां यवान्नप्रियता, बाहीको अतिथिर् आगतः, यवान्नम् अस्य प्रक्रियताम् (देशनिमित्तेन यवान्नप्रियता) ।

बाहीकोऽतिथिर् आगतः, यवान्नम् अस्मै प्रक्रियताम् इत्युक्ते यो यो बाहीकस्तस्य तस्य यवान्नं क्रियेत । एवं पदार्थधर्मा कार्याः । ७.१.८,९

ब्रह्मचर्यं च अहिंसा च अपरिग्रहं च सत्यं च यत्नेन रक्षेत्, श्रुतौ च शाक्ये च । १.३.५-७ न्यामा.

'ब्रह्मचारिणा मांसं न भक्षयितव्यम्' इत्युक्ते दर्विगतम् अपि लेपं वर्जयितव्यम् । ९.४.३९ सूत्रम्–व्रतधर्माच्च लेपवत् ।

मैसं ३.२.३ ब्रह्म यजुः ।

ब्राह्मणस्य सोमपूर्वत्वम् । ५.४.१० सूत्रम् – उत्कर्षाद् ब्राह्मणस्य सोमः स्यात् आग्नेयो ब्राह्मणः सोमेन इष्ट्वा अग्नीषोमीयो भवति ।

ब्राह्मणा वा राजन्यचमसान् अनुसर्पेयुः । ३.५.५३ सूत्रम् – ब्राह्मणा वा तुल्यशब्दत्वात् ।

भविष्यन् वा एषोऽर्थो (कर्मफलार्थो) न ज्ञानकालेऽस्ति । १.१.४

असद्वीर्या हि पत्नयः । असदा वा एताः परगृह्याणाम् ऐश्वर्यम् अवरुन्धते । ६.१.१६

भाक्तो हि अन्यासु अष्टमीषु एकाष्टकाशब्दः, एषा हि मुख्या या माघ्यां वृत्ता। ६.५.३४

भावशब्दाः – यजति, ददाति, जुहोत्यादयः, अपूर्वस्य चोदकाः । भावाः कर्मशब्दाः अपूर्वं चोदयन्ति । २.१.१ धातवः

भूतभव्यसमुच्चारणे भूतं द्रव्यं, भव्यं भविष्यत्फलार्थं च । १०.८.१६

भूतं भव्याय उपदिश्यते । ३ ४.४०; ४.१.१८; ४.२.१०; ६.१.१; ९.१.४

भूमिरथिको भूमौ रथम् आलिख्य शिक्षां करोति, सङ्ग्रामे प्राशुभावो भविता इति । यथा च छात्रः शुक्लेष्टीः प्रयुङ्क्ते, प्रयोगे प्राशुकर्मा भवितास्मि इति एवम् अर्धपञ्चमान् मासान् अध्ययनं प्रयुज्यते । ९.२.१३,१२

भृत्या आनमति–दक्षिणया परिक्रीय वशं करोति । १०.२.२२-२८ न्यामा.

मन्त्रकार्याणां तर्हि संहृत्य कारित्वाद् एकविनाशे समस्तावृत्तिः स्यात् । नैतदस्ति तद् विनाशानुरोधेन एव अनुष्ठानम् ।

मन्त्रभूतानि एतानि आर्षाणि – ('कयानश्चित्र आ भुवत्' आदीनि) नित्यानि सामानि ऋक्षु अधिष्ठितानि । ९.२.१

मन्त्रवर्णाद् हि कल्प्या प्रयोगवचनेन श्रुतिः । यथा 'छागस्य वपाया मेदसोऽनुब्रूहि' इति छागः कल्प्यते । ६.८.३२

मन्त्राणां संनिपातित्वाद् एकार्थानां विकल्पः स्यात् । १२.३.२९ पूषा वां विभजतु, भगो वां विभजतु, अर्यमा वां विभजतु त्रयाणाम् एकार्थानां मन्त्राणां विकल्पः स्यात् ।

मस्तु शूद्रस्य । ६.१.३१ (मण्डं दधिभवं मस्तु । वस्त्रनिःसृतदधिजलम् एके–अमरः) मस्त्वेव शूद्रस्य । व्रते अपि शूद्रस्य नियम्यते–मस्तु एव शूद्रस्य व्रतम् ।

महाभारत ३.११३.११७ महाजनो येन गतः स पन्थाः ।

मानाधीना मेयसिद्धिः मानसिद्धिश्च लक्षणात् । १.१.२ न्यामा.

कात्यास्मृ ९.१० माषकोद्रवगौरादि वर्जयेत् । गौरादि-सरसू-मोहरी ।

'मासम् अग्निहोत्रं जुहोति' इत्येवमादीनि प्राग् अग्नीषोमीयात् । एषु उपांशुत्वसम्बधो भवति – यथा पूर्वपक्षः । यथा तर्हि सिद्धान्तः न सम्बधः । ९.१.२५

मांसेन शूद्रीभवति । १.२.३ तं. इत्येवम् आदीनि कर्मनिन्दावचनानि,

अथवा 'वर्णत्रयकर्महानिप्रतिपादनार्थानि' इति वक्तव्यम् । किं कृत्वा शूद्रीभवति इत्यपि नोक्तम् ।

मासो देवता संवत्सरो देवता। १०.४.२१ न्यामा.

मिश्रस्य अन्येन हविषा समवद्यति । ३.५.३ सूत्रम् – एकस्मिन् समवत्त-शब्दात् । आज्यावदाने क्रियमाणे समवद्यति ।

मुख्यं वाऽपूर्वचोदनात् लोकवत् । १०.५.१,६०
सूत्रम्–मुख्येन वा नियम्येत ।

मृश्यामहे हविषो विशेषणम् । ६.४.२३ आर्तिहविर् इति ।

मौद्गं चरुं निर्वपेत् श्रियै श्रीकामः । ९.३.३

य ऋगक्षरेभ्योऽधिको, न च तैः सवर्णः स स्तोभो नाम । ९.२.३९
(अधिकत्वे सति ऋत्विग्लक्षणवर्णः स्तोभः)

य एव लौकिकाः शब्दास्त एव वैदिकास्त एव तेषाम् अर्थाः । १.३.३०

यच्च नाम ज्ञानं तन्न विपर्यैति । १.१.५

यच् च्छृप्यमाणायाः अपरम् उद्वासितायाः । ४.१.३९ (यत्तावत शृप्यमाणायाः)

यजतिचोदनाद् अहीनत्वं स्वामिनां च अस्थितपरिमाणत्वात् । ८.२.२४,२५
अपि वा यजतिश्रुतेः अहीनप्रवृत्तिः स्यात् प्रकृत्या तुल्यशब्दत्वात् ।

'यजति ददाति जुहोति' इति आख्यातशब्दाः, सर्वेषु उत्सर्गः समानः । २.२.१; ४.२.२७ जुहोतौ आसेचनम् अधिकम् ।

मैसं ३.९.८ यजमानम् वा एतद् वृणीते, स वृतो वषट्करोति ।

यजूंषि एव निगदाः । २.१.४ सूत्रम् – यजूंषि वा तद्रूपत्वात् । सूत्रम् – वचनाद् धर्मविशेषः । उच्चैर् निगदेन । ३.२.४१

यज्ञविषयब्राह्मणगतस्तोमविधिवाक्यशेषे यथा माषकं तत्प्रामाण्यात् करिष्यते, न तद् निरपेक्षशुद्धब्राह्मणप्रामाण्यात् । १.३.११ तं. (कृताक्षणसूत्रप्रणयन-प्रक्रमे कात्यायनः ।)

यत् तावत् च्छृप्यमाणायास्तद् अग्नेर् अर्चींषि दहन्ति, यद् उद्वासितायास्तद् अग्न्यवयवाः उष्मावयवाश्च नाशयन्ति । ४.१.३९ (वपायाः)

यत्रार्चिकानि निवर्तन्ते स्तोभा गेह्याश्च (स्वराश्च) अनुयन्ति । ९.२.३६
सूत्रम्– अन्वयम् (अनुगमनं चापि दर्शयति)

यथा गावो गोपायन्ति । १.४.५ न्यामा. (अथैष गवाऽभिचरन्)

यथाऽन्यप्राये लिखितं दृष्ट्वा भवेद् अन्यः इति मतिः । २.१.१२; २.३.१६; ६.८.२२; ९.४.५०

तैसं १.५.७ यथा वै पुरुषोऽश्वो गौर् जीर्यति एवम् अग्निर् आहितो जीर्यति, संवत्सरस्य पुरस्ताद् अग्निं पावमानीभिर् उपतिष्ठते, पुनर् नवम् एव एनम् अजरं करोति ।

यथाशरीरमात्रेऽपि मातृगर्भात्मवर्तिनाम् । सुखादीनां व्यवस्थैवं सर्वत्रैषा भविष्यति ॥ २.१.५ तं.

तैसं १.८.४ यद् अनीकवतो बर्हिस्तत् सान्तपनीयस्याः । ११.२.१७ साकमेधेषु । अनीकवद् अग्नित्वाद् अनेकवतो बर्हिर् ऊहितेन ।

यद् अनुदिते होमकर्म तद् उदिते व्युद्धम् । २.४.८ (यदुदिते होमकर्म तत् कालान्तरे व्युद्धम् - विगतम् ऋद्धं - ऋद्धिरहितम् ।

यदाऽनशनं तदा मेधार्हः, मेधश्च यज्ञो, यज्ञश्च त्यागः, त्यागं कर्तुं अर्हस्तपसा क्रियते । ३.८.१० यदि पञ्चपञ्चाशतस्त्रिवृतः न संवत्सराः, अथ यदि संवत्सराः तर्हि न त्रिवृतः । ६.७.३७ सूत्रम्-विप्रतिषेधात्तु गुण्यन्यतरः स्याद् इति लावुकायनः ।

यदि पशुर् उखायां पचेत् । ८.२.१४ सूत्रम्–तस्य च पात्रदर्शनात् । तस्य च सांनाय्यस्य यत् पात्रम् उखा सा पशौ दृश्यते ।

यदि पुरा दिदीक्षाणाः स्युर् यदि वा गृहपतिर् गृहपतेर् वाऽनुसत्रिणः, इति ते एनं बृहत्सामानं (अतिरात्रम्) उपेयुः, उपेतं ह्येषां रथन्तरम् । पूर्वदीक्षायां प्रयुक्तत्वात् ।

यदि प्रतिहोमः क्रियेत, सायम् अग्निहोत्राद् आरभ्य अतिपन्नानि तेनैव आनुपूर्व्याणि होतव्यानि । ६.५.४३ सूत्रम्-प्रतिहोमश्चेत् सायम् अग्निहोत्र-प्रभृति निहूयेरन् ।

'यदि बिभीयाद् अभि मा उदेष्यति' इति महारात्रे हवींषि निर्वपेत् फलीकृतैस्तण्डुलैर् उपासीत, अर्धम् हविर् आतञ्चनार्थं निदध्याद्, अर्धं न, यदि अभ्युदियाद् अनेन आतञ्चं प्रचरेद्, यदि उ न प्रातर् एतेन ब्राह्मणं भोजयेत् ।

यदेव किञ्चन अनूचानोऽभ्यूहति आर्षं तद् भवति । १.३.७ तं. (आर्षेयाणि नित्यानि)

यदेवादः पौर्णमासं हविस्तत् तर्हि निर्वपेत् । ५.४.११,१७,१८,१९ (आग्नेयो वै ब्राह्मणः स सोमेन ... ।)

यद् बृहद् गायत्रीषु क्रियते ऋक्त्वेन अन्तर् रुजते, न च तस्यां सम्भवति । ९.२.२२ (स्थाल्यां सक्तु अवधीयते ..)

यद् यस्य उपकरोति तत् तस्य शेषभूतम् । ३.७.२

यद् योन्यां गायति तद् उत्तरयोर् गायति । ९.२.३२,३४ सामवेदस्य पूर्वार्चिकोत्तरार्चिकौ द्वौ भागौ, पूर्वार्चिके एकर्चानि सूक्तानि योनिभूतानि, तैः सह उत्तरार्चिके एकर्चाधिकानि सूक्तानि पठितानि । यः कोऽपि स्वरक्रमः पूर्वार्चिके पठिताया योनेर् भवति तेनैव स्वरक्रमेण योनिभूत-संयुक्तानाम् उत्तरार्चिकपठितानाम् ऋचां भवति ।

यश्च व्याकुरुते वाचं यश्च मीमांसतेऽध्वरम् । तावुभौ पुण्यकर्माणौ पङ्क्ति-पावनपावनौ ॥ १.३.२७-२९ तं. (मनुना पङ्क्तिपावनमध्ये वेदादेवो-पलभ्योक्तम्)

यस्तु मेध्यं द्रव्यं शुचौ देशे प्रयतः प्राङ्मुखो दक्षिणेन हस्तेन समाहितमनाः मन्त्रवत् नियमवद् देवतायै उत्सृजति तस्य फलं भवति । ७.४.१

यस्मिन् प्रीतिः पुरुषस्य तस्य लिप्सा अर्थलक्षणा। ४.१.२; ८.१.२४

यस्मिंस्तु साधनोपकारे कार्ये तस्मिन्नेव उपकारेऽन्यत् साधनं विधीयते तत्र विकल्पः। ३.१.१२

यस्य च दुष्टं करणम्। १.१.५

यस्य लिङ्गम् अर्थसंयोगाद् अभिधानवद् इति न्यायेन। १०.६.१६

यस्य हि शब्दो हविषा तादर्थ्येन सम्बध्यते सा देवता। ९.२.६०; १०.४.२३ यस्य यां प्रति तादर्थ्यं सा तस्य देवता।

यस्यैव पशोर् गुदो न संस्क्रियते, तस्यैव तेन संस्कारेण हानिः स्यात्, तस्मात् समुच्चयः। सूत्रम्–संस्कारं च तत्प्रधानत्वात्।

'यः कामयेत राष्ट्रम् अस्य प्रजायै स्याद्' इति तस्य औपासने प्रतिहतम् अन्या जुहुयात्। १२.२.४ (राजसूये प्रवृत्ते कर्मणि एतद् वचनम्। तस्मिंश्च काले विहारोऽस्ति। यदि च त्रेता एव लौकिकानां कार्यं साधयेत् सत्यां तस्यां न औपासनः कार्याभावात् स्यात्।)

यः कृष्णमृत्तिकाप्रायः (देशः) स आह्नीनैबुकादीनाम्। १.३.२२ कृष्णमृत्तिकाप्रायेऽपि अन्येन कुर्वन्ति, तथाऽन्यलिङ्गेऽपि कुर्वन्ति तस्मात् न देशतो व्यवस्था।

यः शब्दस्य श्रवणाद् एव विनियोगः प्रतीयते स श्रौतः। ३.३.१४

यः शास्त्रस्थानां स शब्दार्थः। १.३.९

यादृशी यस्य योनिस्ततोऽन्यादृशो यो वै विच्छन्दसी साम ऊहति स ऋचं शृणाति, साम वा विलिशति, सामं संशृणाति, ऋचं वा विलिशति। ७.२.१८

सत्या १.१.२७ टीका — यान् प्राचीनम् आग्रयणाद् ग्रहान् गृह्णीयात् तान् उपांशु, यान् ऊर्ध्वान् तान् उपब्दिमतः।

यावज्जीवम् अभ्यसेत्। २.४.२ सूत्रम्–यावज्जीविकोऽभ्यासः।

यावता कालेन आजानि (अजमांसानि) पच्यन्ते तावता आविकानि (अविमांसानि) विलीयन्ते। ११.४.३७ सूत्रम्–पङ्क्तिवैषम्यात् कुम्भादीनां भेदः स्यात्।

यावद् यावद् विवादाय मुक्तकं दीयते मनः। अनवस्थादिदोषेण तावद् तावद् विहन्यते॥ १.३.३० तं.

यावद् वचनं वाचनिकं, तत्र न न्यायः क्रमते। ५.४.१

यावन्ति पदानि एकं प्रयोजनम् अभिनिर्वर्तयन्ति तावन्ति एकं वाक्यम्। २.२.२७

तां १५.७.२ — या वै चतुर्विंशति गायत्र्यस्ता अष्टादश अनुष्टुभः।

याऽसावन्या गौर् आदीयते सा यजमानस्य व्रतधुङ् न भवति। ११.३.४२ (ऋतपेये)

या सुब्रह्मण्या सा तु आवर्तेत। ११.३.२२ सूत्रम्–तत्कालात्तु आवर्तेत प्रयोगतो विशेषसंयोगात् (द्वादशाहे उपसत्काले)।

या हि वन्ध्या स्मरेद् इदं मे दौहित्रकृतम् इति न मे दुहिताऽस्तीति मत्वा न जातुचिद् असौ प्रतीयात् । १.३.१

ये वेदम् अधीयते ते एव विदुः इदं कर्म कृत्वा इदं फलम् अमुत्र प्राप्नोति । ६.१.५ सूत्रम् – कर्तुर् वा श्रुतिसंयोगात् विधिः कार्त्स्न्येन गम्यते ।

तैब्रा १६.९.६ ये वै यज्वानस्ते पितरो बर्हिषदः ये वा अयज्वानो गृहमेधिनस्ते पितरः अग्निष्वात्ताः ।

येषु सप्तदश सामिधेन्यः (यथा वैश्यस्तोमे सप्तदशानुब्रूयाद् वैश्यस्य) योनिशस्याः । ७.२.१७ सूत्रम् – योनिश्चासौ शस्याश्च ताः ऋचः तुल्यवद् इतराभिः (उत्तरार्चिके पठिताभिः) विधीयन्ते ।

यो वै (सत्रे) बहूनां यजमानानां गृहपतिः, स सत्रस्य प्रत्येता, स हि भूयिष्ठाम् ऋद्धिम् आप्नोति । १०.६.५०; १२.४.३०

यो ह्यमेध्यं द्रव्यं उच्छिष्टः शयानो वा प्रौढपादो वा, वामेन हस्तेन पादेन वा यथा कथंचिद् देवताया उत्सृजति तस्य फलं न भवति इति शिष्टाः स्मरन्ति । ७.४.१

यो ह्यर्थः सामान्यस्य विशेषाणां च आश्रयः सा व्यक्तिः । १.३.३३

यौ द्वौ कौरवौ स एको बाहिकः । ८.३.२२ ये हि द्वे गायत्र्यौ सा एका जगती इति परिमाणदर्शनार्थम् ।

रजनी मे कण्डूयति । ८.४.२८ (रागाभावे वक्ति) ।

रशना हि या यावतीं द्रढिम्नो मात्रां यूपस्य संजनयति द्रढिम्ना च प्रयोजनं यूपस्य । ४.४.२३ सूत्रम् – यूपाङ्गं वा ।

वाराह ३.३.४.५० राजसूयेन इष्ट्वा सौत्रामण्या यजेत ।

लभ्यमाने फले दृष्टे न अदृष्टपरिकल्पना । १.१.१ तं. १.१.५

लिङ्गप्रकरणप्राप्तमन्त्रानुवादेन इष्टकोपधानम् । १.४.२८ न्यामा.

लिङ्गादिरहिते वाक्ये तदाविधिरुपेयते । न कथञ्चिद् यदा प्राप्तिलेशो न गम्यते ॥ १.४.९ तं.

लुप्यते वा एतत् षष्ठं कपालं यत् पञ्चकपालं निर्वपन्ति । ८.५.१,२ सूत्रम् – आनुपूर्व्यवताम् एकदेशग्रहणेषु आगमवद् अन्त्यलोपः स्यात् ।

लोकवद् विभागः स्यात् (श्रुतितो वा) । १०.६.८ प्रायणीयोदयनीययोर् ऐकादशिन्यपशूनां विभागः स्यात् ।

लोकावगतसामर्थ्यः शब्दो वेदेऽपि बोधकः । १.१.२ न्यामा.

लोकेऽर्थलक्षणः संव्यवहारो वेदे शब्दलक्षणः । ३.१.१६; ६.८.२७

लोके येषु अर्थेषु प्रसिद्धानि पदानि सति सम्भवे तदर्थानि एव सूत्रेषु इति अवगन्तव्यम् ।

लोहितं निरस्यति, शकृत् संप्रविध्यति । ४.१.२७ पशौ अनालम्भात् लोहितशकृतोर् अकर्मत्वम् ।

लौकिकाग्नौ उपनयनहोमाः स्थपतीष्टिस्तथैव च । १.१.१ न्यामा.

वनस्पतयः सत्रम् आसत । १.१.३२; ६.१.४

वयं वाग्यमेन तायमानं यज्ञं विद्मः । ९.१.२४

वरणम् ऋत्विजाम् आनमनार्थं (परिक्रयार्थं सत्रे न स्यात् स्वकर्मत्वात्)। १०.२.३४ सूत्रम्

वरणं सत्रे ऋतुयाज्यावरणहिरण्यदानयोर् अनुष्ठानम् अदृष्टार्थाय स्यात्। १०.२.६२

वर्धमानकं गायति। ७.२.१४,१६ सूत्रम् – तस्मिन् संज्ञाविशेषा स्युः विकार-पृथक्त्वात्। वर्धमानकगीतिः, आसारितकगीतिः।

वलीपलितस्य नाशकानि रसायनानि। ६.७.२३

वषट्कारः प्रदानार्थः, याज्या देवतोपलक्षणार्था। १२.३.३५ सूत्रम् –वषट्कारे नानार्थत्वात् समुच्चयः।

वसन्ते प्रातर् आग्नेयीं कृष्णग्रीवाम् आलभते, ग्रीष्मे माध्यन्दिने सिंहीं-संहिताम् ऐन्द्रीं शरदि अपराह्णे, श्वेतां बार्हस्पत्याम्।

वाजपेये ऋतुपशवः प्राजापत्यपशवश्च तत्र अध्रिगुप्रैषस्य आवृत्तिः स्यात्। ११.४.५४

वाजिनो यजति – दार्शपौर्णमासिको विध्यन्तः। ८.२.१-९ सूत्रम् – वाजिन-यागसुराग्रहयोर् ऐष्टिकधर्मत्वम्।

वासिष्ठं गृह्यसूत्रं बह्वृचैर् परिगृहीतम्। १.३.१५ तं.

विकल्पश्च अन्याय्यः। १०.८.४ अन्याय्यत्वाद् विकल्पस्य।

विग्रहो हविषां भागः ऐश्वर्यं च प्रसन्नता। फलप्रदानमित्येतत् पञ्चकं विग्रहा-दिकम्। ९.१.६

देवता भुङ्क्ते। अर्थानाम् इष्टे देवता। प्रसीदति देवता। देवता यष्टुः फलं ददाति।

विद्याम् अधीयीत। ६.१.३१ सूत्रम्– ब्राह्मणस्य तु सोमविद्याप्रजम् ऋणवाक्य-संयोगात्।

विद्यायां धर्मशास्त्रम्। २.४.१४

विधिरेव भवेद् एवम् अपूर्वोऽर्थो विधास्यते। सर्वानुवादो व्यर्थो हि स्तुतेश्च विधिकल्पना॥ ३.४.९ तं.

विधौ हि न परः शब्दार्थः। १.२.२४

विध्यनुवादयोर् विधिर् ज्यायान्। १०.६.३

विप्रतिपत्तौ हविषा नियम्येत (विध्यन्तः)। ८.१.३२,३३ तेन च कर्म-संयोगात्। तेन–हविषा

विशदसिद्धे ओदने चरुशब्दम् उपचरन्ति। ३.३.३७

विशये प्रायदर्शनात्। २.३.१६ अत्र भगवान् आचार्य उपवर्ष इदम् उदाहृत्य

विश्वजिति द्वादशशतात् न्यूनस्य नाधिकारः। ६.७.१९

विश्वजिति सर्वस्वदाने न पित्रादयो देयाः अप्रभुत्वात्। ६.७.२

विषं भक्षयितव्यं न कदाचित्। १०.८.७; १०.८.२ न विषं भक्षयितव्यत्।

विहार इति गार्हपत्यादिर् अग्निक्षेत्रा उच्यते। स लौकिकानि पार्वणस्थाली-पाकीदीनि साधयति। १२.२.१ सूत्रम् – विहारो लौकिकानाम् अर्थं साधयेत्।

विहाराराममण्डलकरणवैराग्यध्यानाभ्यासाहिंसासत्यवचनदमदानदयादि तद् बुद्धादिभाषितं प्रमाणेन अविरुद्धम् इति चेत्। न। शास्त्रपरिमाणत्वात्। १.३.७ तं.

वैद्युतम् अग्निं होमार्थं कुर्यात्। १२·४·२० सूत्रम् – विकारो वा तदुक्तहेतुः। यावद् उक्तं स्यात् 'वैद्युतम् अग्निं होमार्थं कुर्यात्' इति तावद् एव इदम्। वैश्वकर्मण एककपालो भवति।

वैसर्जनहोमीयं वासो अध्वर्युर् गृह्णाति। १·३·४ न्यामा. अध्वर्युर् यजमानं तत्पत्नीं तदमात्यान् तन्नेदिष्ठसम्बधिनश्च अहतवाससा प्रच्छाद्य प्रचरण्यां च चतुर्गृहीतं गृहीत्वा प्रच्छादनार्थस्य वाससो अन्तम् उपनियम्य वाससो दशायां हिरण्यं निबध्य आज्ये अवधाय स्रुग्दण्डं वाससो अन्ते उपनियम्य शालामुखीये जुहोति, एतद् वासोऽध्वर्युर् गृह्णाति।

व्यापन्नम्– दूषितं – भोज्यं केशकीटावपन्नं, अन्येन वा उपघातेन उपहतम्। ६·५·४८

व्यापन्नम् अप्सु प्रहरति इति श्रूयते। ६·५·४८ सूत्रम् – व्यापन्नस्य अप्सु गतौ, यद् अभोज्यम् आर्याणां तत्प्रतीयेत।

व्यापृता जुहूर् भवति। ४·१·३३ न वा प्राजापत्यानां पशूनां वपाम् अभिघार्याः प्रयाजशेषाभावात् अपात्रत्वात्। –अपात्रत्वं तु एकदेशत्वात् – प्रयाजार्थस्य हि गृहीतस्य आज्यस्य एकदेशशेषः।

व्यृद्धं उभयथा सम्भवति – यद् अनुदिते होमकर्म तद् उदिते व्यृद्धं, यद् उदिते तत् कालान्तरे व्यृद्धम्। २·४·८

शकृत् संप्रविध्यति लोहितम् अपास्यति। ४·१·२७ लोहितशकृतोर् अकर्मत्वम् लोपः।

शङ्खलिखितोक्तं गृह्यसूत्रं वाजसनेयिभिर् एव परिगृहीतम्। १·३·१५ तं. गृह्यग्रन्थानां च प्रातिशाख्यलक्षणवत् प्रतिचरणं पाठव्यवस्था उपलभ्यते।

शतकृष्णलचरुः उपांशुयाजविध्यन्तो भवेत् हिरण्यम् आज्यधर्मस्तेजस्वित्वात्।

शतम् अतिरथं शोभनाम् अशोभनां च कन्यां प्रति–स्मार्तं च श्रुतिविरुद्धं विक्रयं नानुमन्यते। ६·१·१५ सूत्रम् – क्रयस्य धर्ममात्रत्वम्। क्रयो हि उच्चनीचपण्यपणो भवति। नियतं तु इदं दानम्।

शतं भक्षयन्ति। एकस्यां राजन्यजातौ दशसङ्ख्या विधीयते। तेन दशराजन्याः अनुप्रसर्पयेयुः। ३·५·५३ सूत्रम् – ब्राह्मणा वा तुल्यशब्दत्वात्। तस्माद् ब्राह्मणानाम् एव चमसानुसर्पणम्।

शब्दभेदाद् अर्थभेदो न्याय्यः। ६·८·३६

शब्दवती देवता। यस्य हि शब्दो हविषा तादर्थ्येन सम्बध्यते सा देवता। ८·३·२; १०·४·२३

शष्पतोक्मसिंहलोमसु पैरोडाशिको विध्यन्तः। ८·२·८,९ सूत्रम् – पशुपुरोडाशिकस्य च लिङ्गदर्शनम्।

शेष्पैरेव दीक्षणीयाम् आप्नोति, तोक्मभिः प्रायणीयां, सिंहलोमभिर् आतिथ्याम् । सोमविकारत्वे प्रत्यक्षम् एव दीक्षणीयादीनि प्राप्नुयुः । प्राप्तानां शष्पादिभिस्तदासिवचनं न उपपद्यते । ८·२·८ व्यपदेशश्च तद्वत् ।

शामित्रे अग्नौ किम् एतस्य पशुपुरोडाशस्य श्रपणं कर्तव्यम् उत शालामुखीये । १२·१·१२ सूत्रम् – शामित्रे च पशुपुरोडाशो न स्यात् ।

शास्त्राणि चेत् प्रमाणं स्युः गतास्ते परमां गतिम् । ईजाना बहुभिर् यज्ञैर् ब्राह्मणा वेदपारगाः ॥ १०·८·४२

शिनीनां दार्विहोमिको ब्राह्मणः । अम्बष्ठानां दार्विहोमिको ब्राह्मणः । ८·४·२ सूत्रम् – स (दर्विहोमः) लौकिकानां स्यात्, कर्तुस्तदाख्यत्वात् ।

शिरो वा एतद् यज्ञस्य यद् दीक्षणीया । ४·४·४१

शीतकर्मा हि इन्द्रः । ९·२·३४,३७ ऐन्द्राम् अवभृथसाम गायति ।

शुचिदेवत्ये आग्नेयस्य विधयन्तः । ८·३·२ अग्नये पवमानाय पुरोडाशम् अष्टाकपालं निर्वपेत्, अग्नये पावकाय, अग्नये शुचये ।

शेषं स्विष्टकृते समवद्यति । २·३·२६ न्यामा. शेषस्य गुणभूतत्वात् ऐड-प्राशित्रसौविष्टकृतादीनि शेषकार्याणि ।

शेषकार्याणि -- ऐडप्राशित्रसौविष्टकृतानि । ३·४·४२ सूत्रम् – शेषाद् इडाम् अवद्यति, शेषात् स्विष्टकृतं यजति ।

शृते दधनि च प्रणीताधर्माः कर्तव्याः । ९.२.४४,४५

श्रपणं च अग्निहोत्रस्य शालामुखीये न स्यात् प्राजहितस्य विद्यमानत्वात् । १२.१.१३

श्रुतिलक्षणाविषये च श्रुतिर् न्यायसी । १.४.२

श्रुतिश्च स्मृतितो बलीयसी । १२.३.३९

श्रुत्या च ये यस्य प्रकरणे श्रूयन्ते ते तस्यैव धर्माः भवितुम् अर्हन्ति । ७.१.१ तस्माद् यथाप्रकरणं व्यवस्था धर्माणाम् ।

षडहं तृतीयं जागतम् अहर् अन्तरीयमाणं दर्शयन् दशरात्रस्य प्रवृत्तिं दर्शयति । यत् प्रथमं द्विरात्रस्य तद् द्वितीयम् द्वादशाहस्य गायत्रम् अहः । यद् द्वितीयं द्विरात्रस्य तत् तृतीयं त्रैष्टुभं जगती अन्तर् गच्छति । षडहं तृतीयं जागतम् अहर् अन्तरीयमाणं दर्शयन् दशरात्रस्य ।

षड्भिर् अनुष्टुब्भिश्च चतस्रो जगत्यः । ९.२.२८/३ चतुर्विंशतिर्जगत्य-स्तृतीयसवनम् एका ककुप् । तत्र श्यावाश्वान्धीगवयोः द्वयोः साम्नोः प्रगाथेन षड् अनुष्टुभः ताश्चतस्रो जगत्यः ।

षड्विधः कर्मभेदः – शब्दान्तरम् अभ्यासः सङ्ख्या गुणः प्रक्रिया नामधेयं च । २.१.१

षष्ठीसमासात् कर्मधारयो बलीयान् । ३.३.२४-३१ न्यामा. निषादस्थपतिः ।

षोडशीसंस्थे प्रातर् अग्निहोत्रप्रभृतीनि अतिपन्नानीति प्रातर् अग्निहोत्रात् समारभ्याणि । ६.५.४४ सूत्रम् – प्रापस्तु षोडशिनि ।

स आहवनीयः स्याद् आहुतिसंयोगात् । १२.४.२६ सूत्रम् – यश्चासौ वैषहरिको अग्निः स आहवनीयः स्यात् । एत्य हूयते अस्मिन् स आहवनीय इति निर्वचनम् ।

स एव तित्तिरिः । १६.२.५६ पञ्चशारदीये उदाहरणम् ।

सकृद् उपस्तृणाति, सकृद् अवद्यति, द्विर् अभिधारयति, चतुर्वत्तस्य आप्त्यै । १०.८.३१ सूत्रम् – ताभ्यां वा सह स्विष्टकृतः सकृत्त्वे द्विर् अभिघारणेन तदासिवचनात् – चतुरवत्तस्य आप्तिवचनात् ।

सकृद् एव दक्षिणा दीयेत । १०.६.६७ सूत्रम् – परिक्रयाविभागाद् वा समस्तस्य विकारः स्यात् । कृत्स्नं हि क्रतुम् अङ्गीकृत्य दक्षिणा विधीयन्ते । दक्षिणा – परिक्रयस्य अविभागात् समस्ता सकृद् देया ।

सकृद् हिङ्कृत्य बहिष्पवमानेन स्तुवीरन् ।

सकृद् हुतान् चमसान् असिद्रोणकलशाद् गृह्णाति । सशेषश्चमसो लक्षणम् अन्यस्य उन्नीयमानस्य न च चमसस्थो होतुम् उन्नेतव्यः । प्रेषितो वा । येपु यक्ष्यमाणा देवता प्रति आश्रावित इति । ३.२.३२ (अभ्युन्नीतसोमे)

सङ्क्रमयज्ञेन यजेत अन्नाद्यकामः । २.३,५,११ आवृत्तियज्ञ इति आवृत्ति-सम्बधोऽनुष्ठातव्यः । न यागान्तरम् ।

सत्रम् – अहीनश्च द्वादशाहस्तस्य उभयथा प्रवृत्तिः ऐककर्म्यत्वात् । ४.२.२४ अपि वा यजतिश्रुतेर् अहीनभूतप्रवृत्तिः स्यात् प्रकृत्या तुल्यशब्दत्वात् । ४.२.२५

सत्रम् ब्राह्मणानाम् एव स्यात् । ६.६.१८ सूत्रम् – ब्राह्मणानाम् एव इतरयोर् राजन्यवैश्ययोर् आर्त्विज्याभावात्, राजन्यवैश्ययोर् आर्त्विज्यं प्रतिषिद्धम् स्वयमेव आर्त्विज्यत्वेन विना सत्रे विगुणम् ।

सत्रस्य प्रत्येता । १.१.१ न्यामा. यो वै बहूनां यजमानानां गृहपतिः ।

सत्रे ब्रह्मचरिणोऽपि मधु भक्षयेयुः । १०.६.३३,३२ मधु न प्राश्नीयुः, दीक्षिताः ब्रह्मचारित्वात्, प्राश्येत वा यज्ञार्थत्वात् ।

सप्तमे अहनि ऐन्द्रवायवाग्रता, शुक्राग्रो विषुवान्, आग्रयणाग्रः प्रथमः स्वरसामा, ततो विश्वजित् इति त्र्यनीका समाप्ता । १०.५.८५

सप्तदशोपसत्को वाजपेयः । १.४.७ दीक्षाणाम् उपसदां च दर्शनं नावकल्पेत–सप्तदशदीक्षो वाजपेयः, सप्तदशोपसत्कः वाजपेयः । तुल्यत्वात् क्रिययोः वाजपेयस्य दर्शपूर्णमासयोश्च क्रिया तुल्या ।

समर्थतराणि समानविभक्तीनि दुर्बलो विभक्तिः । १०.३.४२

समस्ता दक्षिणाः विक्रियेरन् । १०.६.६७ परिक्रयस्य अविभागात् क्रतुं कर्तुम् अङ्गीकृतत्वात्, समस्ता दक्षिणा सकृद् दीयेत ।

समाने अहनि आरप्स्यमानो – द्वितीयादिषु अपि प्रयोगेषु समाने (तस्मिन्नेव) एव अहनि दर्शपूर्णमासौ आरप्स्यमानो असौ कृतारम्भणीयाको जातः । ९.१.३५ सूत्रम् – सकृद् वा आरम्भसंयोगात् एकः पुनरारम्भो यावज्जीव-प्रयोगात् ।

समासस्य हि उपसर्जनं विशेषणैर् न सम्बध्यते । ३.४.१३ तं.

समिध्यमानवतीं समिद्धवतीं च अन्तरेण धाय्याः स्युः द्यावापृथिव्योरन्तराले समर्हणात् । ५.३.४

सम्बधिपदव्यवाये हि सम्बधाद् एव पूर्वसंस्कारो न अपैति, यत्रापि अपरेण साकाङ्क्षेण व्यवायः, तत्रापि अस्ति सम्बधः ।

सम्भरणम् एव कुर्वती स्थाली पङ्क्तिं करोति । ६.१.१७

सम्यग् इध्यते अग्निर् याभिर् ऋग्भिः ताः सामिधेन्यः । ३.१.२३ न्यामा.

संस्कारस्य तदर्थत्वात् । विद्यायां पुरुषश्रुतिः । ६.१.३५ विद्यार्जनार्थम् उपाध्यायस्य समीपम् उपनीयते ।

स यदि स्विष्टकृतो होमार्थं विपद्येत, न पुनर्ग्रहणं प्रयोजयेत् – शेषभाजां स्यात् लोपः ।

सर्वपृष्ठे सर्वेषां साम्नां प्रदेशः । ऊर्ध्वं माध्यन्दिनपवमानात् प्राग् मैत्रावरुणसाम्नः, इदम् अन्तरालं सर्वपृष्ठदेशः ।

सर्वमभ्यर्हितं द्रव्यं प्रच्छादनमपेक्षते । यत्र क्वचन न प्राप्ते समित् तत्र नियम्यते ॥ ३.४.९. तं.

द्राह्यायण २.२.५६ सर्वमहः प्रातराहुतेः स्थानं, रात्रिः सायम् आहुतेः ।

सर्वं बलवतः पथ्यम् । १.३.७ तं.

सर्वं भक्षयन्तो, अश्वमेधे न समापयेयुः । भक्षाणां बहुत्वात्, सर्वं न भक्षयेयुः ।

तां ७.८.५ सर्वाणि पृष्ठानि इन्द्रस्य निष्कैवल्यानि ।

सर्वार्थं वा आधानस्य स्वकालत्वात् । ३.६.१५

सर्वे छन्दोगाः सह सुब्रह्मण्या भक्षयेयुः । ३.५.२६ सूत्रम् – सर्वे तु वेदसंयोगात् कारणात् एकदेशं स्यात् ।

सवनीयो निरूढः पशुः सौम्यादयश्च एतेषु पशुषु अग्नीषोमीयविध्यन्तः । ८.१.१२

सवितृश्विपूषशब्दानां विकृतिषु नास्ति व्यूहः । ९.१.३६,३७ न्यामा.

सव्याः (रुक्षा) एतर्हि वपा यर्हि अनभिघृताः, ब्रह्म वै ब्रह्मसाम यद् ब्रह्मसाम्नि आलभते, तेन असव्याः, तेन अभिघृताः । ४.१.३६; ११.२.५३ स (गृहपतिः) सत्रस्य प्रत्येता । १२.४.४१ यो वै सत्रे बहूनां यजमानानां गृहपतिः ...

स स्वर्गः स्यात् सर्वान् प्रति अविशिष्टत्वात् । ४.३.१५ सूत्रम्–अनादिष्टफले कर्मणि स्वर्गफलम् इति प्रत्ययो लोके ।

सहस्रम् ऋतपेये सोमचमसः (त्रैधातव्यायास) । १०.२.२२

सहस्रं प्राक् चतूरात्रेभ्यः । ६.७.१७ तं.

सहान्यपदार्थो बहुव्रीहिसमासः पूषा प्रपिष्टभागोऽदन्तको हि ।

साधारणं भवेत् तन्त्रं परार्थे त्वप्रयोजकः ।
एवमेव प्रसङ्गः स्यात् विद्यमाने स्वके विधौ ॥ ११.१.१

सांनाय्ययाजिन एव उपवेषः । तत्र हि सांनाय्यार्था शाखा ताम् अनु निष्पद्यते उपवेषः ।

सामान्यवचनेन विशेषापेक्षिणोपक्रमो वाक्यस्य विशेषे निगमनम् । १.४.२९

सामान्ये हि दृष्टोऽर्थो भवति न विशेषे । २.१.४६

साम्ना अपि हि दृष्टम् अदृष्टं वा क्रियते, तस्मात् साम अपि धर्मप्रयोजने समर्थम्। ९.२.५०

सांविज्ञायिकः स्विष्टकृत्। न व्युत्पाद्यते, अग्निरेव स्विष्टकृत् शब्देन उच्यते। १०.४.३४

'सा हि तस्य ज्ञातुम् इच्छा' इति जिज्ञासा। १.१.२
अथातो धर्मजिज्ञासा।

सिद्धसाध्यस्वभावाभ्यां धात्वर्थौ द्विविधस्तयोः। अन्योत्पादानुकूलात्मा भावना साध्यरूपिणी॥ २.१.१ न्यामा.

सीसेन क्लीबात् क्रय्या (सुरा)। ८.२.४ (सौत्रामण्याम्)

सोमपो न द्वितीयां जायाम् अभ्यपूयते। ६.८.१८ सूत्रम् – सोमपानात्तु प्रापणं द्वितीयस्य तस्माद् उपयच्छेत।

सोमपूर्वत्वम् एव ब्राह्मणस्य। ५.४.१०.१२ सूत्रम् – उत्कर्षात् ब्राह्मणस्य सोमः।

सोमविक्रयी तु अन्यः ऋत्विग्भ्यः। ३.७.३१ सूत्रम् – विक्रयी तु अन्यः कर्मणो अविदितत्वात्।

तैब्रा ३.२.३.११ सोमः खलु वै सान्नाय्यम्, य एवं विद्वान् सान्नाय्यम् पिबति अपुनर्भक्ष्योऽस्य सोमपीथो भवति।

सोमो वै वाजिनम्। ८.२.१,६ सूत्रम् – प्रशंसा सोमशब्दः।

स्तूयते स विधीयते। १.४.२९ न्यामा. विधिना त्वेकवाक्यत्वात् स्तुत्यर्थेन विधीनां स्युः।

स्तौति स्तुवते प्रगीतमन्त्रवाक्येषु। शंसति अप्रगीतेषु। ७.२.१७

स्थपतिर् निषादः स्यात्। ६.१.५१ निषाद एव स्थपतिः इति समानाधिकरण एव समासः।

स्थपतेर् इष्टिर् लौकिकाग्नौ स्यात्। ६.८.१२ सूत्रम्– स्थपतीष्टिवत् लौकिके।

'स्थाल्यां सक्तु अवधीयते' इत्याहुः यद् बृहद् गायत्रीषु क्रियते ऋक्तेन अन्तर् रुजतीति। न च अस्यां सम्भवति इति विच्छन्दस्कासु दोषं ब्रुवन् समानच्छन्दस्कासु गानं दर्शयति। समानच्छन्दस्कासु एव तिसृषु ऋक्षु गानाधिकरणम्।

स्थाल्या यागः कर्तव्यः। १०.१.३७ चरुणा। प्रसिद्धश्च स्थाल्यां चरुशब्दः आ हिमवत आ च कुमारीभ्यः।

स्रुग्दण्डे समिधम् उपगृह्य अनुद्रवति। ३.४.९+६ तं.

स्रुवेणाथ स्वधितिना हस्तेनावद्यत्यमी।
आज्ये मांसे पुरोडाशे सङ्कीर्णा वाऽवस्थिताः॥

स्वस्थानविवृद्धिर् वा अह्नाम् अप्रत्यक्षसङ्ख्यत्वात्। १०.५.८४ तस्माद् आग्रयणाग्रान् कृत्वा ऐन्द्रवायवाग्राः कर्तव्याः।

स्वरसामैककपालामिक्षम्। ७.१.२३; ७.३.२६ सूत्रम् – स्वरसामैककपालामिक्षं च लिङ्गदर्शनात्।

स्वरुर् यूपाङ्गम् इति चेत् एकस्यैव समञ्जनम् ।
बहूनां एकयूपत्वे सर्वेषां समञ्जनम् ॥

स्वामिकर्म – परिक्रयः (दक्षिणा) कर्मणस्तदर्थत्वात् । ३.८.१

स्विष्टकृद् आवापिकोऽनुयाजे स्यात्, प्रयोजनवद् अङ्गानाम् अर्थसंयोगात्, न बाह्यः । १०.४.३८ सूत्रम् – आवापिक – आवापस्थानम् – आज्यभागस्विष्टकृतौ अन्तरा आवापस्थानम् ।

हरति – प्रहरति = यजति । ३.२.१३ सूक्तवाकेन प्रस्तरं प्रहरति ।

हविर्धाने मानसं ग्रहं गृह्णाति पृथिव्या पात्रेण समुद्रं रसाम् अनुपयामगृहीतोऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि ।

पा ७.१.३९ काशिका हविर्धाने यत् सुन्वन्ति तत् सामिधेनीर् अन्वाह ।

हविषा वा नियम्येत तद् विकारत्वात् । ८.२.५ दार्शपौर्णमासिकहविषो विकारः सुरा, वाजिनम् ।

हविःसामान्यं च देवतासामान्याद् बलीयः। ८.१.३२; ८.२.१३ विप्रतिपत्तौ हविषा नियम्येत, कर्मणस्तदुपाख्यत्वात् ।

हिरण्ये औषधस्य विध्यन्तः । ८.१.३७ सूत्रम् –

हृदयम् उपांशुयाजः । २.२.१२ तं. शिरो वा एतद् यज्ञस्य यद् आग्नेयः, हृदयम् उपांशुयाजः ।

हेतुर् निर्वचनं निन्दा प्रशंसा संशयो विधिः । परक्रिया पुराकल्पो व्यवधारणकल्पना ॥ उपमानं दशैते तु विधयो ब्राह्मणस्य तु । एतत् स्यात् सर्ववेदेषु नियतं विधिलक्षणम् ॥ २.१.३३ सूत्रम् – शेषे ब्राह्मणशब्दः । तत्र शेषशब्दप्रयोगात् लक्षणानभिधानाच्च सूत्रव्याख्यानम् एव इदम् ।

होता यक्षत् समिधा अग्निम् इडस्पदे । अश्विनेन्द्रसरस्वतीम् । सौत्रामण्याम् ।

होममाश्रितो गुणः फलं साधयति । २.२.२६



शुद्धिपत्रम्

पृष्ठे	पङ्क्तौ	अशुद्धम्	शुद्धम्
१	२६	°गृह्वान्	°गृह्वान्
२	३८	तत्रा	तैत्रा
४	१३	अग्निरदं	अग्निरिदं
४	१८	तत्रा	तैत्रा
८	३७	तसं	तैसं
९	८	तआ	तैआ
२०	२१	४.३.२	४.३.१
२१	१	अमास्यायां	अमावास्यायां
२१	२४	अंगुरगुस्ते	अंगुरंगुस्ते
२२	१	एयः	एषः
४०	१२	इन्द्रमित्रावरुणपीतस्य	इन्द्रमरुत्पीतस्य
५१	५	उषपुटैर्	ऊषपुटैर्
६१	१८	स्तोमो	स्तोभो
६४	२४	८.३	६.८
७१	२४	२.६.१०	२.५.१०
७२	३७	दिजोत्तमैः	द्विजोत्तमैः
७३	३४	१.४.११	८.१.६
७५	१८	चतुर्मिर्	चतुर्भिर्
७७	३७	जगतों	जगतीं
७९	२	वे	वै
८०	२९,३०	तण्डुलेर्	तण्डुलैर्
८०	१७	न	तेन
८१	५	प्रथोजको	प्रयोजको
८३	२९	काठकसं ८.१	द्र. तैसं २.२.५
८९	३३	महाभरते	महाभारते
९३	१६	हस्तो	हस्तौ
९४	९	मैत्रवरुणाय	मैत्रावरुणाय
९५	१०	दर्शपूर्णसयोर्	दर्शपूर्णमासयोर्
९६	१०	महाब्रतं	महाव्रतं
१०७	३७	२.२.५	२.५.५
१४२	३३	°रदण्डम्	स्रुग्दण्डम्
१४३	५	समिता	संमिता
१४३	१२	मन्त्रेर्	मन्त्रैर्
१५४	१९	पयासा	पयसा

पृष्ठे	पङ्क्तौ	अशुद्धम्	शुद्धम्
१५५	४	त्रधा	त्रेधा
१७१	३८	विघेयश्च	विधेयश्च
१७९	२४	तण्डूलीभवनम्	तण्डुलीभवनम्
२०८	१३	आध्युर्न्नीं	अध्यूर्न्नीं
२०९	२१	ह्मेता	होता
२०९	२८	उदगयन	उदगयन...
२१०	२६	गोणशब्दः	गौणशब्दः
२१०	३४	अहिताग्निर्	आहिताग्निर्
२११	२५	इयुः	ईयुः
२१३	२३	प्रणीत याः	प्रणीतायाः
२१३	३८	पिव्रति	पिबति
२१४	८	दर्विहौमिको	दार्विहोमिको
२१४	१६	अर्थकल्पाना	अर्थकल्पना
२१४	२९	विहितेतिकर्तव्यताद्-काधर्मान्	विहितेतिकर्तव्य-ताकाद्धर्मान्
२१६	२५	ऊजेत्वा	ऊर्जे त्वा
२१७	२९	पुराकल्प्याः	पुराकल्पः
२१८	३४	यत्	यः
२१८	३४	अनुपैत्यैतां	अनुपपत्त्यैतां
२२८	११	उपयुज्थ	उपयुज्य
२३४	११	भूयिष्टाम्	भूयिष्ठाम्
२३४	२४	लिङ्गादिरहिते	लिङ्गादिरहिते
२३४	२५	१.४.९ तं.	३.४.९+५ तं.
२३५	३०	संयोगातू	संयोगात्
२३५	३५	भक्षयितव्यत्	भक्षयितव्यम्
२३५	३७	पार्वणस्थालीपाकीदीनि	पार्वणस्थालीपाकादीनि
२३६	४	आग्निं	अग्निं
२३६	५	आग्निं	अग्निं
२३६	२९	°पण्यवणो	°पण्यपणो
२३८	२	वैषहरिको	वैहारिको
२३९	१७	बहूत्वात्	बहुत्वात्
२३९	२५	आलमते	आलभते
२४०	३	स्विक्रत्	स्विष्टकृत्

उक्तानुक्तचिन्ता

५ पृष्ठे ३६ पङ्क्तौ

अग्निहोत्रवेलायाम् आगन्तव्यम् । ११.३.४८ । इदमुद्धरणम् अनुपलब्धमूलम् । अतः परिशिष्टे अन्तर्भाव्यम् ।

६८ पृष्ठे १५ पङ्क्तौ

किकृति च । इत्यस्यानन्तरं ३.४.१३ तं. इति पठितव्यम् ।

८४ पृष्ठे २ पङ्क्तौ

याजयन्ति । इत्यस्यानन्तरं १०.२.२६ इति पठितव्यम् ।

८४ पृष्ठे ३ पङ्क्तौ

तस्माद् इत्यस्य पूर्वम् – आप १०.१४.३-७, मैसं ३.६.५ इति पठितव्यम् ।

९१ पृष्ठे २० पङ्क्तौ

पृष्ठानि । इत्यस्यानन्तरं ४.४.४० इति पठितव्यम् ।

२०७ पृष्ठे ३८ पङ्क्तौ

पराभवति ॥ इत्यस्यानन्तरं ५.४.२४ शाभा इति पठितव्यम् ।

